N° 8. 1808 d. 10. Julii

z Kopii Kopia Manifestu zaniesionego Przeciwko W^u Żukowi Dzierżawcy Dobr Braszewic Przeswiett Kapituły Wileńskiey.

Stawaiąc osobiście JPan Stanisław Fiedziuszko Imieniem JX Jana Leśniewicza Kanonika Łuckiego Proboszcza Braszewickiego podał ku zapisaniu do Akt Ziemskich Powiatu Kobryńskiego następne Oswiadczenie.

Przeswietna Kapituła Wileńska maiąc Dobra swoie Braszewice całkowite prawie w licznych szachownicach ze wszystkiemi przygraniczaiącemi, w celu uregulowania Ekonomij tychże Dobr, przekonała się o konieczney potrzebie szukania powolności Sąsiaduiących, w przystąpieniu do zamian niedogodnych Ekonomice Szachownic. Na skutek tego, zesłany od Przeswietney Kap: Wileńskiey Pełnomocny Plenipotent WJX Jozafat Mirski Kanonik Kated: Wileński zaproponował zamianę takową między gruntami Funduszem Kościołowi Braszewickiemu nadanemi. W tey kolei Ja Jan Leśniewicz spodziewaiąc się równey dobroci gruntow w następney zamianie tak dla mnie, iako i dla Chłopow do Probostwa Braszewickiego należących, w dobrey wierze, niesprowadzaiąc oddzielnie Komornika do weryfikacyi i rozbioru gatunku gruntow maiących iść w zamianę, w pewney oraz nadziei, że Chaty Chłopow Plebańskich zbliżone będą podług dawnych ich Siedzib do mieysca położenia Kościoła samotnie sytuowanego w polu, i oddalonego od wszelkich pomieszkań ludzkich, iuż to dla łatwości niedalekiey posługi, iuż dla prędszego zawołania na pomoc w przypadku niebespieczeństwa od Złodzieja, albo ratunku od ognia, w tym zwłaszcza składzie, gdzie wszystkie Wsie Kapitulne z pod boku Kościoła poznoszone, i w ustronney odległości przestawiane nie zostawuią blizkiey z sobą Kommunikacyi, i dla innych ważnych przyczyn obszernie wymienionych w przedłożeniu na Proiekt wniesiony przez WJX Mirskiego Kanonika Wileńskiego Pełnomocnego Kommissarza zamiany gruntow Kościoła Parafialnego Braszewickiego pod R. 1807. d. 13 Julij w czasie agituiącey się Kommissyi zamienney: maiąc się stosownie do całego brzmienia tegoż przedłożenia moiego dla pewney wiadomości do oblaty w akta Ziemskie Powiatu Kobryn: podanego: w przytomności pod ten czas zesłanych od JWJX Jana Nepomucena Kossakowskiego Kawalera Biskupa Wileńskiego Pasterza moiego Kommissarzy WWJJXX

Jana Panasewicza Dziekana Proboszcza Kobryńskiego, i Symona Porazińskiego Proboszcza Janowskiego, z uwagi ich na wzaiemną dogodność i polepszenie Funduszu chętnie przystałem, w dobrey wierze i zupełnym przekonaniu, iż taż Przeswietna Kapituła iako Kollatorka krzywdy moiego Funduszu nie za żąda, i tak zrobiony został Dokument zamienny Roku 1807 dnia 23 Julij w Ziemstwie Powiatu Kobryńskiego przyznany. Półakowym nastałym Dokumencie WJP Żuk Łowczyc Połocki ogłosiwszy siebie Dzierżawcą Arendownym dwónastoletnim tychże Dobr Braszewic, zaintromittowawszy się urzędownie do Possessyi onych, zaskuteczniaiąc uczyniony z Przeswietną Kapitułą Wileńską Dokument Zamienny miał oddzielić w przeznaczoney ilości i opisaniu tym Dokumentem ograniczenia gruntu i łąki Funduszowi Kościoła moiego dostać się powinne. Lecz w nieprzewidzianem odemnie wypadku, po zapadłym Dokumencie bynaymniey niewymieniaiącym odległości Chłopow Plebańskich rozrządzenie Wiosek Kapitulnych maiących się pod rożnemi imionami formować, zostało w Arbitralney Woli W.J.P. Żuka Łowczyca, ktory czterech Chłopow Plebanskich podstępnie przez tegoż Wo Łowczyca daleko od Kościoła, i Rezydencyi Plebańskiey z gruntem i Siedzibami swoiemi w składzie złe, i krzywo użytey Arbitralności po między Kapitulnych Chłopow mieszczona, i usunięte mieć chciał: gdy z pobudek wyszukania na krzywdę Kościoła i Bliźniego niesprawiedliwych pożytkow na czas tak długi uzyskaney Dzierżawy w Łowczyc wsie Dobr Braszewickich przenosząc do upodobania swoiego w nayodległeysze i puste mieysca, tamże w podłym położeniu Ryży i Siedziby czterem Chłopom do Funduszu kościoła moiego należącym przeznaczał, pomimo przedłożenia moiego, a w nim szczegulnieyszego dla mnie i następcow moich warunku wyżey w czasie Kommissyi zamienney w Roku zeszłym 1807 d. 23 Julij podanego. Na Przedstawienie moie temuż Wu Łowczycowi Dzierżawcy Braszewickiemu, że tak znaczney krzywdy dopuscić niemogę, i odsuwać daleko Poddanych Plebańskich, iuż to dla widocznego onych upadku przez osadzenie ich w zupełnie pustych mieyscach, gdzie przyzapuszczonych, niskich, dzikich, niedobytych, owszem w cale przez swóy gatunek i położenie

niesposobnych gruntach ogrodow swoich nawet mieć nie mogą, i w przeniknieniu nadal okropney swey doli przytakowey zamianie, bliskiey zostaią determinacyi z rozpaczy, rownie z innemi Chłopami uchodzić skrycie dla wyszukania ustronnego na Wołyniu, lub Ukrainie przytułku i Siedliska. Już to dla niebospieczeństwa w przypadku ognia, albo wydarzyć się mogącey Kradzieży, iak w Roku 1803 w tymże Kościele Braszewickim i Cerkwi zdarzona była, gdzie przy pomocy niedaleko siedzących Poddanych, na danie znaku do ratunku, złodziey przez nich około Kościoła otoczony, złapany, łup cały Kościelny i Cerkiewny zwrocić musiał z odraportowaniem i przystawieniem Sprawcy do Sądu Niższego Ziemskiego Powiatu Kobryńskiego. Już w ostatku niemaiąc w zbiorze tych czterech Chłopow, ani wartownikow, ani Stróżow nocnych, ani Woytow, ani Ławnikow, ani Sotnikow, ani Dziesiętnikow, dla widoczney niezręczności sprowadzenia tychże Poddanych tak odległych, odsadzonych na odbywanie ich powinności, i potrzebney posługi, Przytakim przezemnie przedstawieniu skłonił Siebie W. Żuk Łowczyc Dzierżawca Braszewicki na moment do sprawiedliwości, i przyswiadkach WJP Benedykcie Boreyczy bywszym Assesorem Departamentu 1° w Sądzie Głównym Grodzieńskim. WJP. Julianie Leśniewiczu Staroście Krzewińskim, i innych w zeszłym Miesiącu Maiu Roku bieżącego dogodnieysze mieysce dla tych Siedzib zadeterminował, i dla przeyrzenia onych razem ze mną wyieżdżał, lecz przecie potym przemagaiący w nim interes pożytkow uproiektowanych zwrocił go z Sprawiedliwey intencyi i Układow, na zysk których idąc błędnie, ze wzgardą odrzucił własne zaręczone słowo, które między ludźmi

uczciwemi wiernie, i wspaniale zachowane bydź powinno, w
wyrazach pełnych zuchwałych przegrożek uciskania z
krzywdą moią oswiadczył nie odmienne postanowienie
swoie, iż nie inne, iak tylko te odległe i nieużyteczne
mieysca na Siedziby dla Włościan Plebańskich przezna=
cza. W takiey przemocy Wo Żuka Łowczyca użytey wzglę=
dem mnie, w tak niezmierney krzywdzie moiey i Wło=
ścian moich, idąc drogą mnie przyzwoitą na pewnym
przekonaniu, iż wszelkie Dobra Duchowne, i onych Fun
dusze zostaią Opieką Rządu upoważnione: Niemniey,
i z osobistego obowiązku czuwania nad nieuszkodzeniem
Funduszowi Kościoła mnie powierzonego oświadczam
i protestuię się, że czyniłem Dokument Zamienny z Pełno
mocnym Plenipotentem Przes: Kapituły Wileńskiey WJX
Jozafatem Mirskim Kan: Kal: Wileńskiey, polegaiąc z
zupełną ufnością na Jego sprawiedliwości, iż stosownie
do mego Przedłożenia w Braszewicach Kommissyi Zamien
ney podanego zechce się przychylać. Tudzież niespodzie=
waiąc się, iżby przyprowadzenie do skutku takowego
Zamiennego Dokumentu miało zależeć od arbitralney
woli WJP Żuka Łowczyca Dzierżawcy, który maiąc
na celu prywatne własne pożytki upatrzone w 12sto=
letniey Dzierżawie, w mieyscach niepodobnych do prze
widzenia wsie Dobr Braszewickich przenosi, i tam
że Kościelnych Poddanych z wielką krzywdą osadzać
zamierzył; odwołuiąc się do wyrazow tegoż samego
Dokumentu, w ktorym lubo podstępnie w nieprzewi
dzeniu moim grunta dla Poddanych Plebańskich
nazwiskiem Uroczysk mnie dawniey nigdy niewia=
domych nader daleko od Plebanij odsunione są

zadeterminowane, na Siedziby iednak żadney ubikacyi nie wyrażono, tym bardziey nie iest przyięty przezemnie obowiązek konieczney lokacyi moich Poddanych między Poddanemi Wsiów Kapitulnych szczegulniey zapatruiąc się teraz na tak uciążliwe wybrane mieysca: Tudzież odwołuiąc się w całkowitym brzmieniu do wyż wyrażonego przedłożenia, które niżey w całey swoiey osnowie co dosłowa się wyraża: i do nayściśleyszey baczności WWJJxx Kommissarzow od JW Biskupa Wileńskiego zesłanych obowiązanych dostrzegać nie uszkodzenia Funduszowi przez podstępne tłomaczenie Dokumentu Zamiennego, który istotnie nie wyrażaiąc ani lokacyi w szczegule Wsiow Braszewickich, ani ubikacyi Siedzib, nie może upoważniać WJP. Żuka Łowczyca Dzierżawcę do wyrządzenia takowego ucisku. Zgoła przeciwko wszelkim czynnościom, i gwałtom dopełniać się na krzywdę i praejuditium Kościoła, Plebana i Jego Poddanych mogącym przez WJP. Żuka Łowczyca Dzierżawcę. Oraz w potrzebie nadal popierania drogą prawa rzeczywistey myśli Dokumentu na szkodę czynić się nie mogącego, ale tylko z uwagi dogodności Stronom i polepszenia funduszu, zawartego. Uroczyście następne zapisuię oświadczenie. Datum w Kobryniu 1808 Roku dnia 10 Mca Julij.

Do Akt Ziemskich Kobryńskich z Komparycyi J.P. Stanisława Fiędziuszki podane dnia 10 Julij 1808 Roku.

Zgodził z Kopią – za Sekretarza – X K Dmochowski

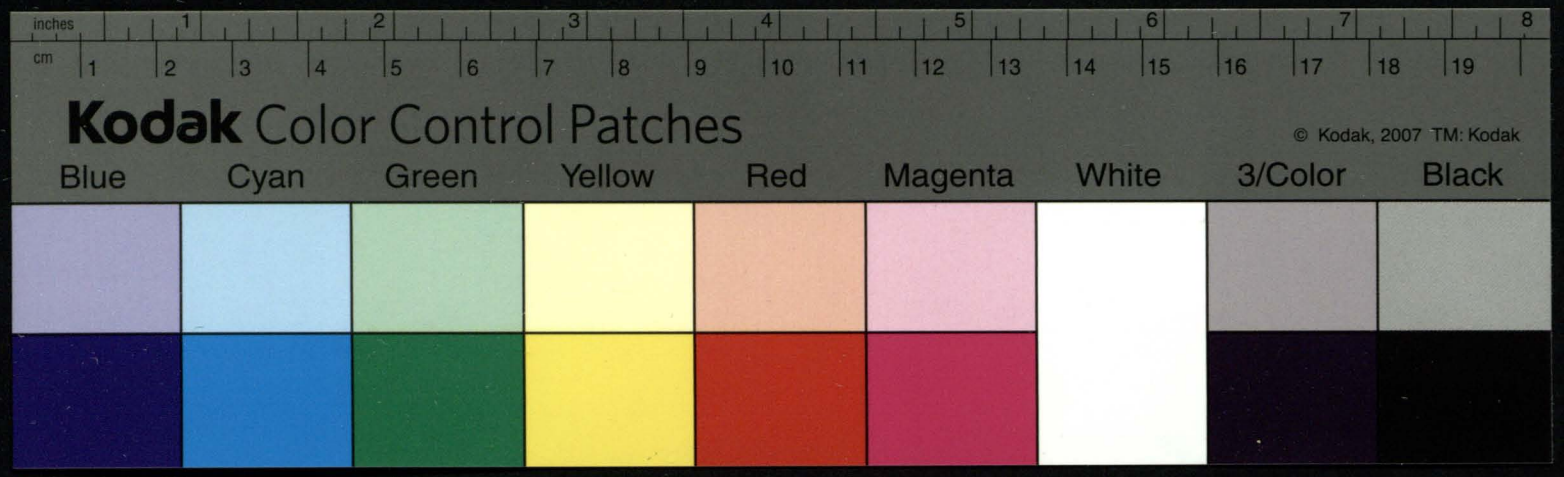
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

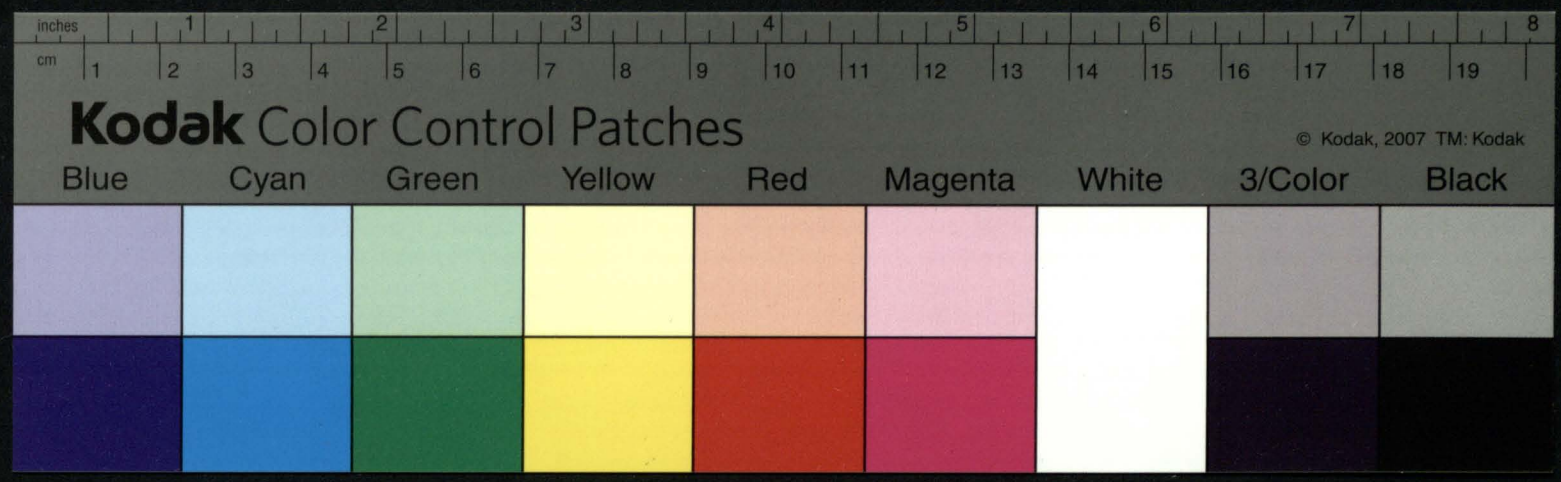
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

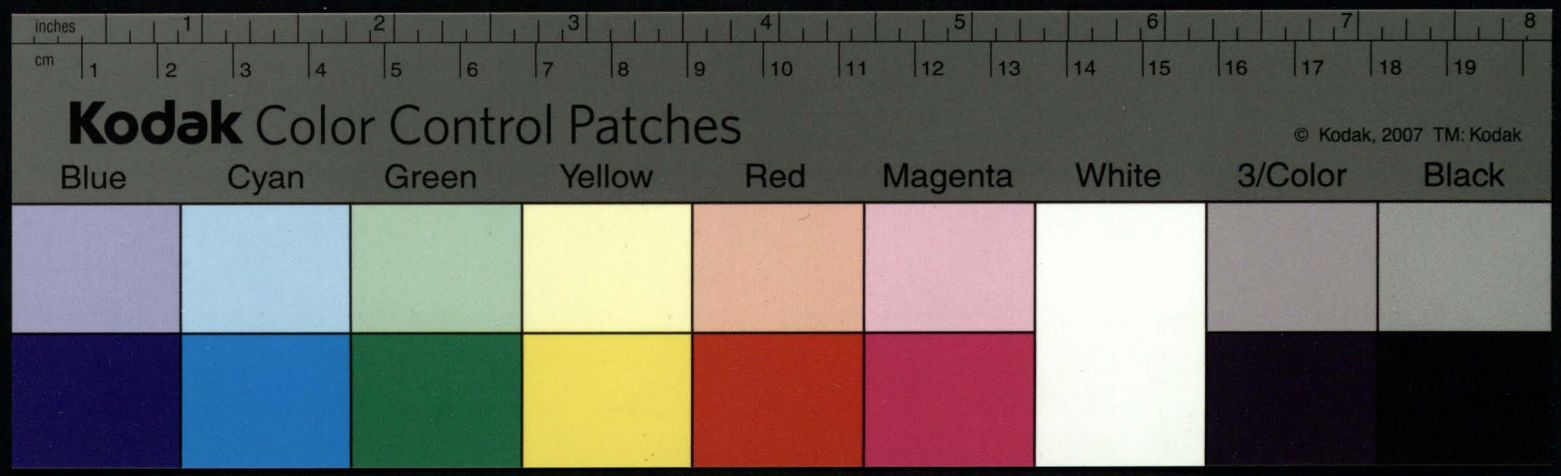

1808.

Kopia Processu Proboszcza Braszewickiego —

każdo Roczne Wyż. Kanonikowi potrącaią bydź.

3.

Wiadomy Prozes w Prodze Pttu Troczego, o dochody należne zasadzonemu Wyż. Wiszkiewskiemu Kadzistorowi Kanonikowi Wileń: o które Wyż. Turowa dozorzyna spadłą iako Sukcessorka dochodzi, maiąc w prozedzie iak Wyż. Kruszewskiego kanonika tak zasadę Kapitułę, a po zaszłym Delacyach, gdy Ta proiektowadem Ugodę W. Turowa chętnie na oney przestała, aby tylko na "leznosć" iaka Cudzie z kassy przeswietney Kapituły wypadaiąc, dla Jey zeszłego roku była wydana, wszystkiem zdaniem tym do przeswietney Kapituły, y Przeswietna Kapituła postanowiła wyrachować należność ze pdrau y ona pomienioney Sukcessorce oddać, czego gdy dotąd nieuczyniła, a plenipotent teyże W. Turowey do prozu tego przyszedłszy, wyrzucaiąc "nieczułość" Kapituły w prożne narażenie na przewłokę Sprawy, oraz pomnożenie wydatków: iak list z żądaniem zwrotu w tey części zasadzaiący nie może mieć Prynypad nie czuć tey nieczułości" przeswietney Kapituły, która nie widomo dla iakich widoków trudni przyspieszenie konca Sprawy, niechcąc mieć względu na to, że Jey przez wyrok Sądowy ta "należność" przysądzona zostanie, potrącone Cudze procenta y Expensa prawne, na przeswietney Kapitule, bo Wyż. Kanonikowski tey nie zaprzeczał, y owszem na wypłacenie zgadzaiąc się Ofiarowanie wypadł.

Prosi więc nayuprzeymiey w Imieniu Prynypała swiego, aby przeswietna Kapituła, racząc zdziałać koniec takowego Procesu, oraz iaka złość wyrachowana została z rachunków Kapituły Przeswietney, y naznaczyć Osobę dla uczynienia tego, z Plenipotentem Jey że W. Turowey, oraz opłacić na "leznosć".

Wincenty Elsner Exaul Pttu Inego Regenta Plenipotent

1814 Xbra 30 Dnia

№ 10. 1809 d. 26 Oct. 5

Wielmożny mości
Dobrodzieju —

Odebrałem list od Wo WPa Dobrodzieja przez ręce Wo Szwykowskiego pisany do mnie, wespół z aktem Prześwietney Kapituły co do reperacyi Cerkwi Braszewickiey, w Nim tę tylko niedogodność znalazłem dla siebie, że Prześwietna Kapituła deklaruje mnie zwrócić te expensa w trzech latach, y trzema ratami, które ja w Roku lub w półrocze muszę wydać, — małoby mnie zastanowiało to w późnieysze lata, lecz w tych czasiech gdzie grube mam expensa na Braszewicze, jest zaciężko — Razem wyczytuiąc żądanie WoW Dobrodzieja co do wyrozumienia Wo Boruszy, jakiey on ceny ostatniey pretenduje za grunt Dymski, tey ostatniey determinacyi Jego, z usilnością starałem się dowiedzieć, wtenczas właśnie dla mnie było zdarzenie, że Jmć X Wiszniewski Wóy móy, był u mnie w Braszewiczach — Obydwaśmy konwinkowali Wo Boruszy, co do zmnieyszenia ceny od Jego założoney na wyprzedaż Gruntu Dymskiego — lecz on od Dwudziestu Czterech tysięcy złotych nie chce ustąpić — jeździłem sam późniey do Jego, y punkta na jakich Wny Boruszа chce kończyć interes, przez Jego napisane y podpisane odsyłam Prześwietney Kapituli — może to bydź zadrogo, ale z drugiey strony że także Prześwietna Kapituła nie tracić nie będzie, jest to niezawodnie — Złączywszy bowiem małą osadę Dymów pięć Pleszczyce do Dymskich, która we wsi Humniszczach umieszczoną bydź może, pasznia tego Folwarku

tego folwarku wyniesie do 30 beczek usiewu — do zarabiania onego można wieś Humniszcze odłączyć, któraby będzie 20 Dymów osady miała, y jedną wieś od Tołkowcy zbywaiącą także Dymów 20 — Folwark ten będzie miał dobry gatunek ziemi, tylko jedną niewygodę szczupłość łąk, czego brakuie w całych Braszewiczach — Takim sposobem urządzony Folwark, nadgrodzi w czasie Prześwietney Kapituli dostatecznie drogość ceny za Dymskie płacącey się, spłyci się Obremb Braszewicki w jedną massę, y nie będzie westrzodku sąsiada — w ciągu zaś mego Kontraktu, Prześwietna Kapituła odbierać będzie Procent od swego Kapitału corocznie, przy opłacie wnoszącey się Importancyi za Braszewicze — Ustompione budowle całe Dworne y wieyskie, choć już poruynowane, tym czasem trwać mogą, y tyle użytku, ieszcze przyniosą Prześwietney Kapitule, że folwark nowy pod Łosincami Sokolie, może się z tych Budowli jakkolwiek wyklie=cić, prócz stodoły — Takie uwagi, y przedstawienia moje mam honor umieścić rzetelne WWDobrodzieiowi — y oddać do woli y chęci Prześwietney Kapituły, y Jey ostateczney Decyzyi — żądam tylko rychłego w tym uwiadomienia, co Prześwietna Kapituła w tym celu postanowi; lub całkowicie przyiąć niezechce — Mam honor zostawać z naypowin=nieyszym uszanowaniem y zacnie

WW Dobrodzieja
nayniższym Sługą
Ignacy Żuk

Dnia 26 8bra
1809° Rku z Braszewic

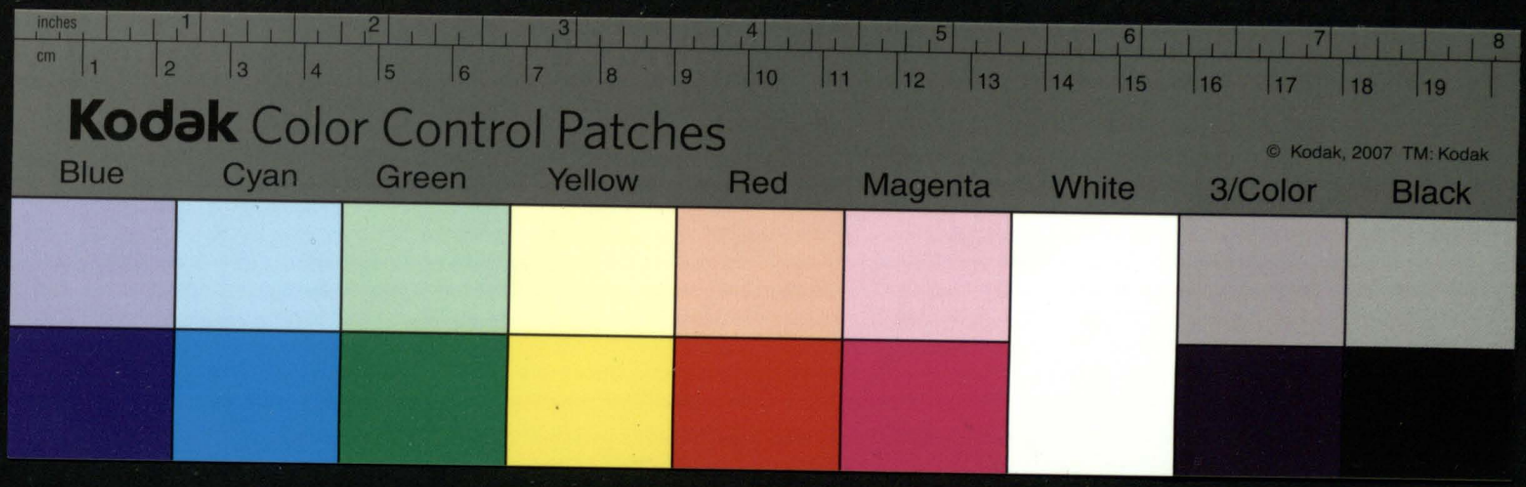
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

5a

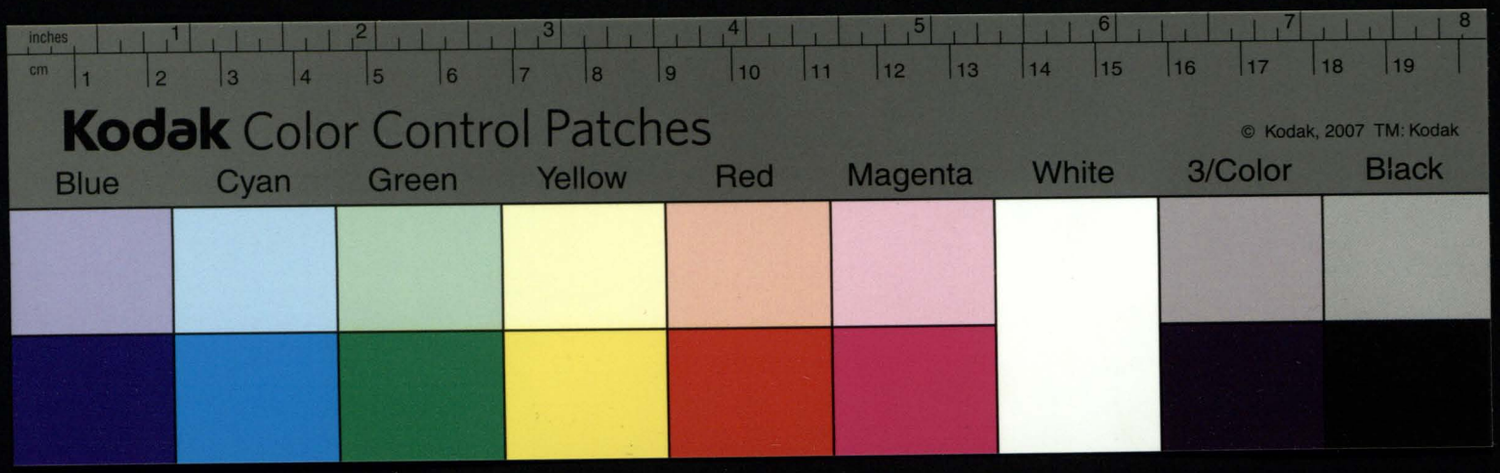
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Do

Brześciańskiey Kapituły Wileńskiey, od Jubarundowanego Kaspra Jaxa Jgnacego Żuka Dominikana —

Na mianowaną skargę od JMści Xiędza Leśniewicza Proboszcza Brasławskiego Jwo Biskupowi Wileńskiemu Storynowskiemu, a od tegoż Jwo Biskupa zasłomunikowaną Brześciańskiey Kapitule — Jubarundowany Kasper Brasławski Jgnacy Żuk ma honor odpowiadać, y dać z siebie Explikacyą następującą przed Brześciańską Kapitułą Wileńską —

Obszerna skarga JMści Xiędza Leśniewicza pełnaciła żadnych, niczewcira nic więcey, iak tylko nieregulną miarę Jego mienia Kasprowi, a w istocie tylko na prożno zaguiającą cześć Jwo Pasterzowi, y Sądowi Brześciańskiey Kapitule —

Fundusz Plebanii Brasławskiey, był rozmierzony przed zrobioną zamianą dziesięcią na pułtory mili — w dwunastą Drobnych Kawałków, a ieżliby się on został przy tym do tąd, zostałby się gruntu w szachownicach tak Pańskich Dworney iako y Chłopskich, między Ligami Drzewiczów — Brez zrobioney zamiany, widzieć to JX Leśniewicz, że Jego fundusz zostaie tylko z iedną Brześciańską Kapitułą w Sąsiedztwie — Dworna Łaźnia y Pyle też około Jego mieszkania, a owsem tylko w Polycyi swoich Gruntów od Plebanii iest o iedną wiorstę — Brez Regulacyey zrobiony, ma ona wielkie Zmiany Polé, y Pyle w iednym Obrembie — Ktoż nieuważy, że stan Pierwszy Fundusu Plebana Brasławskiego przez Pole sposób zrobiony polepszyłby się, a nieupadł — wszakże była w tym dobra wola Xiędza Kanonika y Plebana Brasławskiego zamienić swoie Szachownice, lub zostawić one wedle swego Kaprysu, doświadczyłby własnego skutku swoiego uporu, y podobnieby nanieśli na Kasprowa że zwonymkolwiek zrobił zamiany z Nim Jednym zrobić niemogą — Lecz co do Kasprowa stąpował Polubownie — Był Plenipotent Kapituły — Byli Biskupa Komissarze, był Starszy Kazimiry Cieszkowski, y robili Kombinacyą na Kasprowa ma prawo zaliczyć, kiedy skutku Zamiennego dokumentu nie dopełnia — Nie bacząc JMść Xiędza Leśniewicza Dokument, czyta, y weryfikuie, że ieden inaczey dzieli na gruncie, Kasper nie winien, lecz gdy co do Jednej Jeziory Exclusya — onego nastąpiła, czego żąda y chce od Kasprowa? Czy może Kasper wedle woli onego mieć tamten Dokument, y czy na zrugnowanie onego po myślenie, Jemu JMści Xiędzu Leśniewiczowi gędzieć co może — gdy wie z tey strony JMść Xiędza Leśniewicza wedle siebie niepraworządnym, z drugiey strony Komponuie Jadzie. że grunt dany Onemu nie w Wydmach, w Torfowinach etc Kasper za naymocniey uważa, że w tey woli żadney wydmy niemasz, że Torfu także Kasper starałby się szukać w cudzych Brasławiczach, y onego nieznalazł tylko w swoiey — Owsy zaś urosły na Polu 20 Kopy zajadowitey Zimie, y wydobyte kopy nie były więcey mianowane, y taliny Zimie nie tylko ażi — że podobnie zamienione

Grunta

Zaniedbane grunta Xięża Leśniowicza na zamiane Kapituły dostadzaią, te oroszy sam pługami swoimi one Boszper, y wyorane gotowe oddaie dla Leśniowiczowi, że jeżeliby była zimia w Wyd maiu, niepotrzebowałby oraniа pługami – że Sadziby wsi Brasławicza gdzie dostał zamianę JMść Leśniowicza, nietylko warzywne, ale y owocowe ogrody mieć mogą y że Dworzem Jego iest grobla wykopana, na którey gliny na Zimie iest wydobyta a we wsi Brasławskiey każdy Gospodarz miał swoim Domem miał gotowe gliny do robienia Cegieł – Dotychmiast Rozmaitych Fałszów, trzeba było ieszcze mędrać Drugie, że wielu Ludzi rozpłosza się w Brasławskich, że bez sprzedaży w głodzie y bez pomocy zostaią, że Jak Tyraniczne Państwo to chce Gdy nie należało do zamiany, y chociaż na przeciwko Jego wielu Boszpor Probostowi Brasławskiemu mógłby powiedzieć, co do sprzedaży Jego Chodzenia z Ludźmi Jego Życia, Zachowania, Fundacyi, Rozrządu, Obrazenia onego Pan, gdzie o czym idzie Osobisty, zostawuie to jako nie Cudzą od Interesu sam ma honor Rumanyiii mieć Kapitułę, z Zamętów mieszać sobie z robionym –

Prawda że Dwach Gospodarzy wyszło, y ci zostali z Nowini, jeden Dawniejszy Włościanin włoczy y dopiero z którym niemasz czasu pozdaie – Nowini Ludzie zato że potrafili gospodarstwo uprawiać, bez nikogo aby onym na zdrowiu szkodziło, owocem zaraz zaczęli Brasławczanie na chleb, który z marnowali bez pożytku, Ludzie nie są ze wsiów Brasławskich w Brasławiczach, bez ze wsi Tyrniewicz, która naybliżey ma przykład, y do zazdrości Ludzi, po innych wsiach siedzących – Ze wsi Brasławicz na którą Powiada JMść Leśniowicz że iest naygorsza, żaden Gospodarz nieuciekł – a ten który Bydlęcia ujrzy, ma chleb y Barć wołów dawnych z Dworu od Boszpora, z czym zaraz pozna pozwala mu Kultywatorstwo, y nieustanność własną, a nawet y pomoc Boszpora dobrym go uczynić nie mogło – Czemu Boszpor nawrzaszm nie winien Pleban że maią Swoi Gospodarzy, ma Dziesiąty Owiec, y czemu ci pozostali Oberzy nigdy chleba nie maią? Kapitulni zaś Ludzie że nie którzy nie mają Chleba, skarżyli na to nie mogą że tosi Dzieci z Zamiennych gruntów, gdzi z Zamiennych dobrych żadnego nie zbierał zboża, ale ze swoich Dawnych gruntów – Lat kilka nieurodzajów, Podatki ciężkie, y wielkie, Bolesne tyzna bieżna, wielu Gospodarzy nadwyrężało – a Dobrze Regulowanem dobrych Gruntów, ubogich jednych, bogatych drugich gospodarzy – Brud Zamiana Gruntów Ludzi maią po kilka morgów wydzielony z Zimi, tych: Roza ciągle mili; y one stworzyzowali – inne pod tytułem trzeciane pukczali w Ladog, nieterkoryzowali, y niewyrabiali należycie – Każda wieś maią rozciągłe swoje Grunta na pułtory mili, obiato zubi zawiodła ciągłe grunta bez odpoczynku, takim sposobem odwiu po odwiorze nastempował, z imiami zabrakło, zboża na nim mniey szło kilka urastało, a nayczęściey przepadało – Rastwinka albo że płodu czyścia było, albo z długo nie mieli – grunta niskie porzeczy oznaczeni nie mogły, y nayczęściey albo jałowiały albo przepadały z nasieniem – Trzeba było koniecznie Zamiany zachować, teraz Każda wieś ma sobie odmierzony grunt we trzy zmiany, urodzaiu z niego lepszego niż prudzym spodziewaiąc potrzeba, a za lat kilka, y kilkanaście, odmianiu nowy potrzeba, y Położenia Ludzi Pogodzić będzie czas potrzebnie

y dzisiejszey odmiany w gospodarstwie — Prócz tego Ludzi za zupełnie spokojnych,
nie tylko do ich niespokojności nieinteressuią dzierż Leśniczowie, a gdy pozwią pożyt-
ku swey Brany swoiey, natenczas zapomną swoich dawnych sądów —
A dzisieyszym zaś stanie rzeczy, ieżeliby moie więcey Konsens robić dla Ludzi pomóc nad
to, Browiczek y zbudował onych sam, dał zabudowanie y drzewo do Reparacyi dał
ciągnąć dla niemaiących Wołów y Koni — Daie chleb którey niemaią na zasiewy
dał zasiewy żytnie y Jarzynne którey niemieli, oszacuie ich Polia rowami, wydobywa
Ziemi zajętowiał swoiemi pługami, a do uformowaniu ich ogrodów przy no-
wych siedliskach, oddał nawet w obrembach Dworuych Kasc onych ogrody dowi-
cia na lat kilka — Coż za powod byłby skarżyć Ludziom, y co za linywdę sobie oni
od Konsensa mogli skomponować prócz tey chiba tylko, że Konsens przyięte w sprze-
ciwie Brzmypada swego obowiązku dla Kapituły Wil: Kruszwskiego exekwuie, y
one Prawie wszystkie do Skutku zawiązone — Jegomość x Leśniczowie Domiesieniem
swoim jednym faktycznym, Uprawdzonym Konsensa, y osob należących do zamiany
czyni mocne przemówienie dla Kapituły swego Dzieło ważne y wielkie, dla swoich
sześciu wsi, porwnuie regulamen catenelust Kilkadziesiąt samych Kapitulnych,
oprócz Cudzych Sumiężników y Dzierżców sąsiadujących — Jego zdaniem dziwuie na
Osobę, żadney alternuie zepsuć niemoże, a jeżeli trudnował Konsensa, wdo-
mienieniu tey niesprawiedliwości dla Kapituły, iżby nad zamiar swego Dokumentu
Exuzował, y nieznalazł dla siebie od Konsensa Powodności, mieściby natym
być powinnie, że wstydzan tak dobrego myślenia, niżli dalszy udawaniu zezwo-
li skargę, y zato fałszywym domieszaniem czernić Konsensa —
Natym koniec swoiey explikacyi Konsens mówi Browiczną Kapitułę, y zapewnia
tęż Browiczną Kapitułę o skutkach Dobrych dalszego ingressu w
Brakowiczach, wdzięczności y obowiązków w Prawie przepisanych
w imieniu Brzmypada mojego Jegomość stryia Kruszwskiego Kanonika
Katedralnego Wileńskiego przyięłych — Zostaię Jmościom Wielmożnych, y wiel:
możnych Panów Dobrodziejów nayniższym Sługą — Ignacy Zdr Subarendowy
Konsens Brakowicz —

Dnia 31 maia
1809: Rº Wilno —

Pismo Jana Łuka
należy do Sessyi VI.
16. Maja 1806.

Kommunikować JW

№ 22.

Do
Przeswietney Kapituły Wileńskiey
Od
Włościan Braszewickich Nayposłorniey sza
Prozba.

Jasnie Oswieceni Jasnie Wielmozni Wielmożni Panowie Nasi: Dotknięci
zostalismy nędzą y niedostatkiem wielkim, doswiadczylismy kilkoletniego za
przod nieurodzaju, ciężarow Ogromnych Podatkow; a przeto Wyniszczeni zostali
z Zapasow Gospodarskich, Nakoniec w Roku teraźnieyszym Srogi Upał popalił
nam Ozime y Jare Zboże, poniszczył nasze Ogrodowe Rosliny, y zostawił nas bez za-
dnego Sposobu Siebie Wyżywienia, tak iż gdyby Niektorym Wsiom nie była Pomoc
dana ze Dworu, Pola nasze niebyłyby Ozimym Zbożem Obsiane, a Jarzyny
posiewy Zupełnie u nas przepadły. Niewzielismy Nasion; a Chociaż choć Szczupło
go Ziarna było, oddalismy Sami dobrowolnie wszystko do Dworu w Depozyt, aby
choć w części mieć Jarzynne na Rok przyszły Usiewy. Lecz iak One nieodpowiadaią
Naszym potrzebom, tak Zupełnie Wyłuszczy się ze wszystkiego, tak Ozimego iako
y Jarego Ziarna, zostalismy bez Zadnego Sposobu Wyżywienia Siebie. Tak Srogi nie
urodzay od niepamiętnych był czasow; Oycowie Nasi podobnego nieswpominaią, a my
takze w życiu naszym niedoswiadczyli. Były ciężkie czasy, było drogie Zboże, ale był
sposob Zarobienia robocizną y Wyżywienia tym Siebie, mozniejsi z nas żywili się ze
Sprzedaży części Swego dobytku, dzisiay tego ani Sprzedać, ani Sprzedawszy Zato
można się Wyżywić, gdyż Cena Zboża niemała, a Zanic Gospodarska Chudoba:
Słowem niewidzim Sposobu sobie Zaradzenia, a ztąd wynikną mogącym złym
skutkom. Żywilismy się częścią dawniey Włościańskim Magazynem, a w Usiewach
mielismy ze Dworu Czasem nam pożyczane Zboże; Magazyn teraz nam Wnąc
niedozwalaią, z wstrzeżenia że On wszystkowie nie iest z Sypany, Dwor Zaś Sam na Ja-
sne Usiewy będzie miał szczupło. Procz tego, dosyć z nas wielu odłużyło się
Dziedzicowey, y day Boże za polepszeniem czasow wypłacić się. W takim razie nie
mamy iuż więcey gdzie się udać jak do Jasnie Oswieconych Jasnie Wielmo-
żnych, Wielmożnych Panow Naszych, prosząc u Ich o Ratunek dla Siebie, iakoż
wrakcie dla nas Naytrudniejszym. Panowie: Nigdysmy ieszcze tak nie byli bie-
dni, y Nigdysmy was nietrudzili. Rospacz nasza doprowadza nas do Napeł-
nienia się

Do Naprzychylnienia się Wam przyimicie prozbę nasz Jako Waszych
y życzliwych Włościan, y daycie ratunek Cierpiącey Ludzkości — Bowiem
powmiey Nato; iżesmy wtych czasach Dosyć Ucierpieli: poruszeni z Siedlisk naszych
Zrugnowani odmianą Gruntu, Nanowo Zaczelismy Sprawie wszystkey Gospodarskye,
wszystko Zniesliśmy Cicho y Spokoynie Na Dobra y porządku, Bez sprzeczki
pełnilismy nowe powinności, praca Nam nie iest przeciwną, prace Wam chętnie
poświęcamy, lecz iakże Mozem pracować bez Chleba, który siły ludzkie Zasila.
Rok Nadzwyczayny, Rok niedoźniesienia, Niechay litość Waszą Nad Nami poruszy,
a zbytek swoich Dochodow dayćie Nam Zasilenie; Może nastaną czasy kiedyśmy
my będziem Mogli Wam Zato wypłacić, gdy Zaś Nam pomocy Swey odmowi-
cie, Upadek y zło nas czeka, Oraz Ostatnie Wyniszczenie. — Przyimicie
Do Serca litościwego tę Naszą prozbę, który jako wierni y życzliwi poddani
Wasi podaiemy. —

Dnia 1811. Mca 8bra 30 Dnia
w Braszewiczach.

Jasnie Oświeconych Jasnie Wielmożnych
Panow Dobrodziejow Naszych
Braszewicey włościanie. —

Na Niemiętni Pisma Dotey Prozby
Pisma Imiennymi podpisuiemy się — z Wsi Braszewicz Kuryło Sakowicz Woyt +++
Ditto — Symon Jakusz +++
Ditto Kornito Dowhun +++

z Wsi Tymiewicz. Tymosz Sidowczyk — XXX
Ditto Kuryło Czechowicz — XXX
z Wsi Syczow — Janko Misijewicz — XXX
Ditto Marko Dunkowicz XXX
Ditto Michałko Dawidowicz XXX
z Wsi Aleksiejewicz Jakow Kozak — XXX
Ditto Prokop Cechowicz XXX
Ditto Iwan Cechowicz XXX
z Wsi Czerniejewicz Jakow Rybak — XXX
Ditto Nesior Andrusiuk — XXX

z Wsi Zaweloicza Onisko Sakowicz +++
Ditto — Ihnat Wasiuk +++
z Wsi Humniez Sawka Sokołopki +++
Ditto Denis Sakowicz +++

z Wsi Szczyc Iwan Cimnik +++
z Wsi Symonowicz Petrus Petruski +++
Ditto Klim Kornieczyk +++
z Wsi Sotkowcy Silej Jaroszewicz +++
Ditto Tymosz Stiepanczuk +++
Ditto Hryhor Dowhun +++
Ditto Maxym Nesiuk +++

№ 16 1811. d. 3. Julii 9

Do Prześwietney Kapituły Katedralney Wileńskiey

Od Kanonika Kruszewskiego.

Na odezwę Prześwietney Kapituły dniem 27. minionego Miesiąca Czerwca oznaczoną, a w dniu 28. tegoż Miesiąca mnie oddaną, śpieszę z następuiącą odpowiedzią.

W Kontrakcie wydanym mnie od Pńey Kapituły na Dzierżawę dwónasto-letnią Maiątku Jey funduszowego Braszewicz, między innemi warunkami, które dopełniać obowiązałem się, znayduię ten, że po należytym wymiarze tego Maiątku, winien byłem dostarczyć Pńey Kapitule Karty tegoż pomiaru geometryczne do Stolikow mocno przytwierdzone. Obowiązek ten że iest dopełniony, przekona się Pńa Kapituła, gdy wyda rozkaz, aby te Stoliki z kartami były do Wilna przystawione. Aże do zamiany gruntow nastałey w Braszewiczach, potrzebne były udzielne Karty, wskazuiące mnogość byłych Szachownic, i plan zamiany onych; nadto, gdy doskonałość Inwentarza mierniczego wskazała potrzebę zrobienia udzielnie podwóynych Kart Geometrycznych; przeto, lubo do tego niebyłem Kontraktem obowiązany, dostarczyłem Pńey Kapitule pierwsze Karty, które w puszce kosztem Pńey Kapituły sporządzoney są zawarte, a drugie które w Inwentarzu mierniczym znayduią się. Nieczytaiąc zaś w Kontrakcie umieszczonego warunku, abym po dopełnionym wymiarze i zamianach gruntów Braszewickich, oraz po Naywyższém całego dzieła potwierdzeniu, był obowiązany zdeymować dokładne Kopie planów Zamiany gruntow nastałey z dostateczną legalizacyą przez Komornika utwierdzoną, oraz one do Izby Skarbowey z uzyskaniem Rewersu i Swiadectwa na doyście dostawić; przepraszam Pńą Kapitułę, że danego od Niey w tém

polecenia

polecenia dopełnić niemogę i niepodeymuię się z tego iedynie względu, abym uniknął nieprzyiemnego o mnie porozumienia od Subarędownego Possessora WJP. Łowczyca Żuka, że go obciążam nowemi obowiązkami i wydatkami, o iakich on w Kontrakcie Jemu odemnie za pozwoleniem Ptnéy Kapituły przelanym, wzmianki nieznayduie.

Z powodu kommunikowanego mnie w Kopii Listu JW. Prałata Scholastyka Pusłowskiego delegowanego Kommissarza na Weryfikacyą Remanentow do Braszewicz, donoszę Ptnéy Kapitule z pewnością, że przed otrzymaniem tey Kopii, pisałem w dniu 28. minionego Miesiąca na pocztę do WJPana Łowczyca Połockiego Żuka zapytuiąc o szczegułach obeyścia się Jego z JW. Delegowanym Kommissarzem, i o przyczynach, iakie do tego były powodem. Odpowiedź, iaką da na to, będzie Kommunikowana Ptnéy Kapitule pod moią niebytność, przez moiego Koadiutora WJX. Kanonika Wiszniewskiego. Prócz tey odezwy, uczyniłem w dniu wczorayszym drugą, i w niey przełożyłem uwagi przepisane mnie od Ptnéy Kapituły, wyłączywszy uwagę stosowną do honoru moiego, bo ten bez pomocy Braszewickiego Dzierżawcy WJPana Łowczyca Żuka zdołam ieszcze sam ocalić od zawczesnego porozumienia.

Przy tém wydarzeniu ponawiam do P. Kapituły prośbę moią kilkakrotną dawnieyszą, ażeby kazała przyiąć z domu moiego Stół z Kartami Geometrycznemi Dóbr Hoduciszek przez Komornika Ussołowicza sporządzonemi, których iest sztuk cztery różney wielkości zupełnie całych.

Proszę P. Kapitułę, aby ta moia na Jey odezwę odpowiedź została w Protokuł Jey posiedzeń wpisana. Działo się w Wilnie dnia 3go Lipca 1811. roku.

Antoni Kruszewski Kan

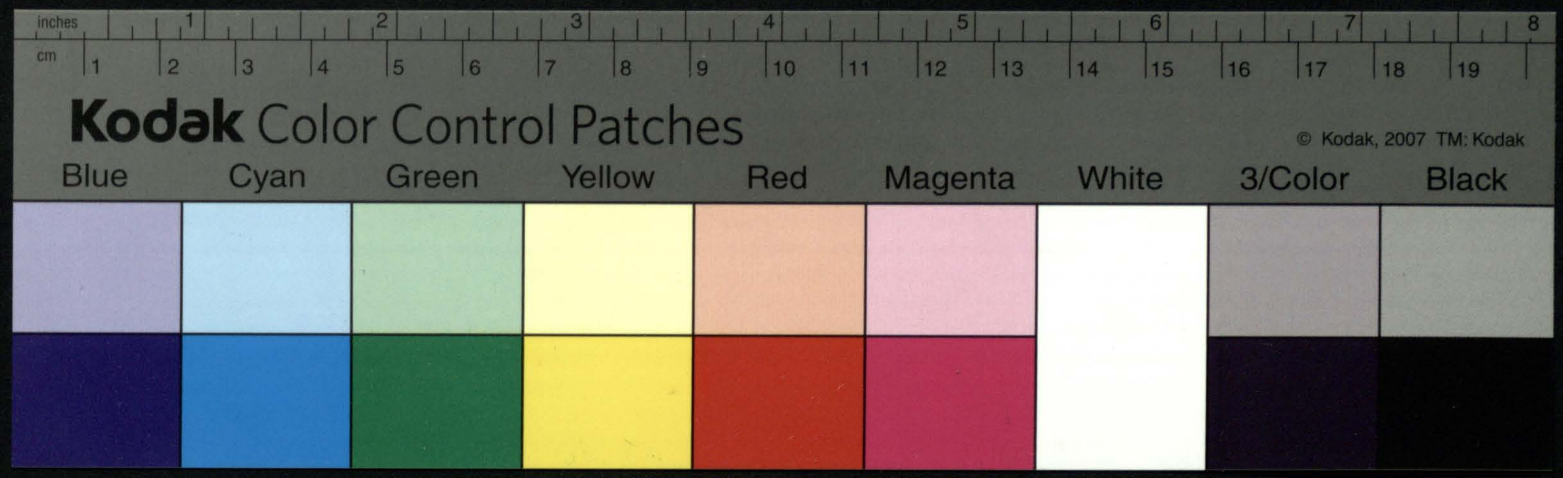
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

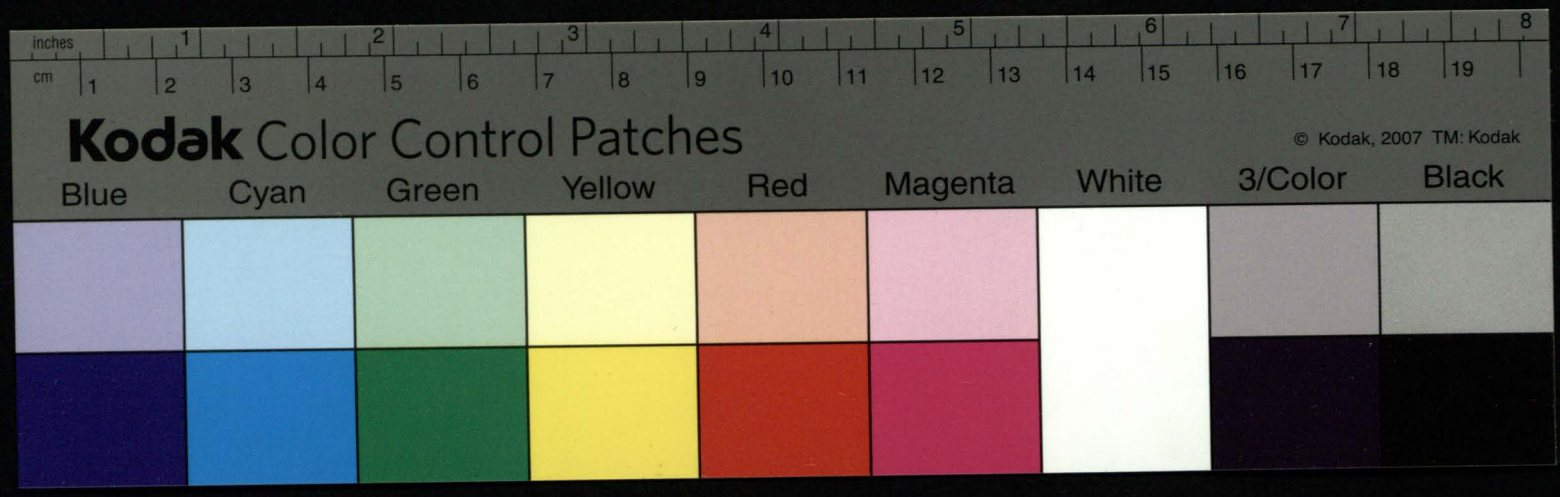
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Expt na Sessyi 1819. Januar 21. —

10

Do

Przeswietney Kapituły Wileńskiey

Od

Plenipotenta w Imieniu WJX. Antoniego Krzyżewskiego Kanonika Katedry Wileńskiey pełnomocnie czyniącego Wincentego Wisnera.

1e.

W Roku teraźnieyszym na Kapitule Wiosennej miałem honor prosić w Imieniu WJX. Krzyżewskiego Kanonika Przeswietney kapituły, ażeby w pretensiach ex fundo Brzozowicz Dobr kapitulnych dzierżanych Imieniem WJX. Kanonika przez WJP. Tymoteusza Łuka Kowszyna Połoweskiego ratyfikowanych z Grona swoiego zcesłi na uczynienie Werefikacyi, y Przeswietna Kapituła, dzien 15 Xbra Roku bieżącego, do Termin[illegible] niezawodne zasadnie deklarowała, mimo to iednak postanowienie dotąd tey powinney satysfakcyi nieuczyniwszy, dałem powod przypomnienia powtórnego, ażeby na uspokoienie tych kwestyi jakie były w Roku teraźnieyszym w Maiu albo Aprilu do Kapituły uwiecznione mogło zcesłą, gdyż nieh razy Przeswietna Kapituła przypomnieć że gdy iuż niedaleki Termin do uwiecznienia Summy za Dzierżawę nadchodzi, z rawi nie uczynionej Werefikacyi na Gruncie, mowione zostaną pretensye na potwierdzenie należytości jakie Regestrami przy Dowodach zdawanych w Kapitule, były iuż probowane.

2e.

z Sessyi dobr powyżey Przeswietna Kapituła do WJX. Kanonika Krzyżewskiego zastosowawszy pretensia, aż nie słuszna zatrzymała należytości Onemu z Kasy Kapituły, niżey podpisany z rowna usilnością starał się prozbami w Imieniu swoiego przyrzeczenia, ażeby rownie rzecz ukończona była, ale gdy Przeswietna Kapituła, dotąd prozbami samey przeciwko nia nie czyni, niżey podpisany dopomina się o przyspieszenie Onego, z tym obwieszczeniem iż od należytych summ dochodowych z Kasy Przeswietney Kapituły niewolnie zatrzymanych, procenta każdo dozwane

Rachunek Pretensyi Professora Brzozowskiego Ignacego Łuka

	Złote	Grosze
Remanentu czynszow niedobrow podatkow i zaporow sporzą-dzonych z Mirskiego W. Prałata Pustowskiego Kossakowskiego i Sta-gura — — — —	68,650	1
Tegoż Lustratora Stagura wzięte remanenta zboża w Rku 1818 Mca: Octobra wedle udzielonej iego kwitki	22,202	21
Za rekwizycyje wojenne wedle wyrachowania Komitetu Gło-wnego Wileń-skiego po złożonych kwitach Rossyiskich za Rekwizycyje czynszowe	22,887	5
Za woyska Napoleona wedle tegoż wyrachowania p. Łuka-sza sprzedanie dzierżawnego. — — —	9,041,	11,
Za zreperowanie archiwi Brzozowskiey aktami Kapituły Rku 1809 Dnia 24 Miesiąca 7bra Expedyowaney K. Bonifackiego. —	3,261	10
Kowalskiemu Krzyżowskiemu zapłacono Reparacyi zabudo-wań wedle iego własnego kwitku Dtto: Rku 1814 Mca: Aprila 23 Dnia przymuszy Aktami Zmarłey Kapituły. — —	2,300	—
Za podanie Skarek w Rku 1816 expensowano. — —	266	20
Za podanie Skarek w Rku 1816 expensowano. — —	400	—
Dadaną zaponowę w Rku 1818 dla włościan w Bydle i ich-ney niewcześnie spisowaną Kapitule podaną. — —	1233	10
Zapłacono podatki za Chłopow Rku 1818 Mca: Marca iza dwor zarzuconey a byłey zmarłey Włościance Zofiey Polskich 6,078 Złd 8 Grosy od czego podtrącono wedle Kon-traktu należytą Złd 2,124 grosy 24 należyte- by do zwrotu od Kapituły. — — —	3,943	14
Rodzaney owies w Rku 1818 włościanom na ziarno za pieniądze złożonym opłacenia ixiciana porą iakowey remanent po-tó-mnie trzeba a nie dozwolono było wszystkiwac atuteni-ony należy wedle udzielnego rachunku mey włościanek miano-wicie. — — —	400	—
Z remanenta zboża dowiedzieli bracia nasze K. w Rku 1814 i 1815 przeszły sum Zł. garcy 9 z przemienie sum Zł. garcy 24 owsa Kl. grachow sum 9 garcy 31 groszi 31 potym czy-niono wypłatę zboże p. Stangura. — — —	1443	
Summa Rachunku	136029	—
Kreatinacyja Brzozowskiey zabrana	50,000	
Summa Summarum	186029	

O prowizyę od tey summy należytą ostatni poszli albo wy-tymo-nia bey wedle Kontraktu —

Wzaiemne Pretensyie Kapituły do Possesora Braszewickiego

Ignacego Żuka

	Złote	Grosze
Stosownie do Aktu P. K. w R^u 1810 miesiąca Augusta 10 Dnia nastałego odebrał sub arendowney possesor Braszewicki detrunkati w R^u 1810	7,660	14
Stosownie do tegoż aktu odebrał z dochodu Braszewickiego detrunkati w R^u 1811,	3 451	3
w R^u 1812 na dochod P. K. zaliczaiąc possesor Braszewicki tylko w gotowym groszu 8,000 niedopłacił do Kassy	17,000	—
w R^u 1813 niedoliczył do summy należney wedle Kwitu	5000	—
w R^u 1814 wedle dwoch kwitow podskarbiego Kapituły wniesiono do Kassy 23,438 Złł 20 Gro. a zatem niedoliczono do Kassy należytego dochodu	1561	10
Wedle udzielnego Rachunku co do ustałych podatkow i przemiany onych w innym Rodzaju oraz kursu asygnat na P. K. policzonego p. X. Kossakowskiego w R^u 1816 w Ogule wypadło do Kassy Kapituły	5548	13
w R^u 1816 niedoliczono było do Kassy Kapituły	2,408	15
w R^u 1817 niedoliczono do Kassy Kapituły	5105	17
w R^u 1818 Detrunkowała Kapituła ~~[illegible]~~	14229	27
Summa z detrunkowanych Possesorowie o należnych Kapitule od dzierżawcy	61965	9
należało Possesorowi Summy	186,029	
Detrunkować należy z tego	61,965	9
Zostaie w Restancyi possesorowi	124,663	21

Oprocz tego odstępne za Rok ostatni Possesyi niedotrzymaney albo wytrzymaniu tey wedle Kontraktu

№ 12. 1916 d. 14. Apr.

Do Przeswietney Kapituły Wileńskiey — 12

od

Jgnacego Żuka subarendowanego Possessora Dóbr Brazewicz. Donosienie.

Na Mocy Kontraktu Dwunastoletniego między Przeswietną Kapitułą Wileńską, z jednej, a Drugiey strony moim Wyżmędzicm Antonim Kruszewskim Kanonikiem Kathedralnym Wileńskim z Drugiey strony, data Roku 1806. d 20 miesiąca maja zawartego - Ja subarendowany Possessor Jgnacy Żuk, w Jmieniu Wjśa Antoniego Kruszewskiego Kanonika Kathedralnego Wileńskiego, w Dobrach Brazewiczach zostaiący, dopełniaiąc iego warunki tegoż Dwunastoletniego Kontraktu, następuie z pełnem co nim wyrażone Kondycye y punkta

A naypierwey zrobiony został wymiar altaratny całey Rezydencyi Dóbr Brazewicz w zachowaniu tam, jeden te Dobra były rozpoźone - te wszystkie zachowuiąc ile możności była pozamieniane zostały przez sprowadzenie nato osobney Komissyi Kondem Possessora, y doprowadzone do ostatecznego Rozwiązania - wskutek iakowych zamian nastąpił regulament Dóbr Brazewicz, w całey oney rozciągłości, podzielone wszystkie grunta, mieszczono osad z miysca na nowe mieszkania, lub na zagrody Chłopskie tych w sąsiedztwie były ze wsiami Kapitulnemi Chat sto pięćdziesiąt. Dana temu była należyta pomoc od Possessora tak w pieniądzach, iakoteż w Budowli, bo cała prawie Parobczyzna obrabiała była na przyszłe Chat Chłopskich odległych od miysca mieszkania na mile, y dwie mile - a przez dwa lata Kosztem Possessora utrzymywani byli zarobki w wielkości czterdziestu Ludzi do Budowli Chłopskiey - Potrzebne drzewo, Budynki, y ogrodzenie kosztem possessora, na pierwsze zasilenie wydawano Dano - wydobyto grunta na sznurach Chłopskich wsiach Dwanaście, w dworskich Polettach na wsiach pięć - te wydobycie bynaymniey nie zarazowało włościan, bo Possessor nato dzielne utrzymywał wody, y Parobków do pługów, którym własnym kosztem opatrzał. Kopano dla osuszenia miysc niskich groble y rowy - przerzucano rzeczywiste tamuiące zbieg wody, y wykopano pułmetrowych Rowów w całey rozciągłości na dziesięć Tysięcy, a metrowych spady czyniących około Tysiąca - zabudowany został na nowo Folwark nad nazwiskiem Toronanie. w miysce gdzie była wieś Jamno - Postawiony wygodny Budynek mieszkalny, Stodoła o sześciu, stupach, y podrembach Dębowych - Dłużyni drzewa sto osim. a szerzyni drzewa 27. z drzewa Rzetowanego nowego - Postawiona obora nowa na sto pięćdziesiąt sztuk była z drzewa, a druga taka z Chróstu, wyplecione z Chrustu odyna Dłużyni szerzi Dwanaście, a szerzyni pięć szerzi, wszystkie te Budowle Słomą polityte nowe y kryte na koszt Possessora —

w Folwarku Brazewiczach zreparowany Dom dawniey stary zgniłe podwaliny zony on został kruszeniu, podniesiony, y postawiony na nowych Kamieniach Dębowych, y podrembach — oszalowany do około tarcicami, dana nowa podłoga, poprawione sufity, polerzty na nowo słomą. otynkowany wszystkie, dane nowe Piece y Kominy, okna ze szkła nowego, w nowe budynki wymurowany Kuchnia suchy y wygodny — postawiony na nowo browary

12 (polityte

y polityty oraz wdowie Do ungarmu bydła na wodów Ukraińskich
dzierżawnych mieścić mogących - we środku Browaru obszerny lo-
żin murowany y około jego kominów osim na miech browarny -
postawiona nowa y obszerna Stodoła, presypana słomą y wozowie
z powyższemi, y rozpuszczeniem onych, oraz wtyłu obora nowa na 50ma
dwoicach bydła wygodnie mieścić mogących - wtym Browarze mieszkający
y powyższemi Stodoła tamże Browarowa szczupła bardzo nadto folwarku
y niewygodna była dotąd, a do tego, naprzód grozi rozpadaniem -
Folwarku Todajewie postawiona nowa obora, odryna, chliwy dla drobiu - sam zaś
Folwark Dawny opatrzony na nowo polityty, otynkowany wewnątrz, y da-
na podłoga z tarnic - we wsi Zawiliszkach postawiona nowa Karczma,
w Kominkach presypana - wszystko to zrobiono kosztem y ambarasem
Kościoła w skutek Kontraktu, jakie Kościelna Kapituła z wyższy dzonym
Antonim Kruszewskim, Kanonikiem Katedralnym Wileńskim posta-
nowiła - Malonić - odstawiona od dawna sposobem ugodliwym ze-
stada Dystrykcyja od Folwarków Browarnego y Chliwiszczy przez wyższy dzonego
Kanonika mistrzego Komisarza do Brazowic Delegowanego, y na skutek
Dokumentu, granica Kopcami oprowadzona została, tudzież od cerkwi Ba-
zyliańskich Toroszańskich tamże w bydyle Kwestyach granica rozstrzygniona
y Kopcami oprowadzona - podobnie, od wszystkich zamiennych Dzierżaw-
ców, granica oprzowana miedzami zaoranemi, na mappach oznacz-
ona, y w opisaniu Dokumentów zamiennych wzmiankowana - zrobione zostały
Pliany na Tablicach, które spisane zostały w miescu Brazowickim,
a Inwentarz z mappą ogólną y poszczególną - Kościelney Kapitule
stósownie z opisaniem dokładnym każdego Folwarku, każdego Rzeczy Chło-
pskiego, z dystrybucyą Pól gruntów, y miesczydłów - &c -

Te warunki dopełniwszy Kontraktu, potrzeba było dać w uprzykrzonych koniach, y wodach
zapomogę dla Ludzi, mieszkających może Kościelna Kapituła o Jey ko-
rzyści potrzebie, gdy wzięli stary Inwentarz podawczy Brazowicki, a
w nim widzą jeden trzecia część Gospodarzy bez zapomogi y uprzęży, bez wodów
y bez koni bydzie, lata które przeszły poprzednicze, były barzo drogie na bydło
y konie, zatym y zapomoga w tym artykule, kosztowna koniecznie bydź
musiała, takie zapomogi w uprzęży dane przez Kościoł konieczne po-
trzebne, składa Kościelney Kapitule Kościoł, wedle Kontraktu Dzierżawy
Kontraktu, y podaje one do wiadomości Kościelney Kapitule -

Aczkolwiek Kościoł starając się daną zapomogę zachować, y podźwignąć podupadłych
Gospodarzy, skutek jednak niedopowiadał chęci Jego, uprzęż dana zaś-
stała wyczerpana do ostatka została, a włościanin zlękł się z nią obchodzić
y niedoglądając trudno o dalszy swój byt, y zwłoki bardzo - gdy niemiał
y trudno mu wstrzymać odpowiedzi - przyzwyczajony z urodzenia do lenistwa:
stwa, niestrzegąc dawniey powinności, niechciał przykładać pracowitości, z tąd
pochodzi, że trzeci dzień, jedną po drugiey uprzęży y zapomodze zostają nie-
zmierne dłużny, a w odpowiedzi Kara tylko zostaje Jego obawą ale ten
upomnienie mało mu czyni wrażenia - niemożna jednak nie dać zasiłku y
naygorszym Gospodarzom - gdy nałym zależy y ich, y Dworu uprawa Roli

Nadto

Nadto takowa zapomoga ciniiży Kościoła, ale punktum Kontraktu gdy z jednej strony Kościoł winien ową dać, z drugiey strony oney jey musi do końca roku ostatniego, zaayn te tylko z zapomogi do wiadomości Wnieświetney Kapituły podaiąć, niżąda natychmiast Bonifikacyi za one—

Lecz Kościoł z drugiey strony doświadczaiąć na sobie uimiiżenia z Remanentu podatkow y czynszów, ktorych włościanie nie są y niebyli wstani opłacenia, otym artykule maiąc punkt Kontraktu za sobą, aby onemu każdoroznie zwracane były Donosi- że z lat ośmiu pomiędzinego Kontraktu za Rok szosty liczy Kościoł Remanentow złh. 33410- ₤ 11- z roku ostatniego pomiędzego Kontraktu, y z pomiędzinych dwuch Dwunastoletniego życzenia uniwersalnych liczy złh 14,673- ₤ 8 ½- w ogul obie summy zniesione razem czynią złh 18,013. ₤ 22 ½ Takowa ogromna massa Remanentow Wnieświetnych, wrosła zupełnie z uimożności odbrania od włościan- Podatki podwyższone zimsłu wiecznego pożyczki, Arkrut liczny w pomiędzych latach oddawany, czynił bez wątpienia uyścia włościan, latami urodzayne, kray do zarobkow mało przemysłny y trudny, czyni zupełnie niewstanie włościan do zapłacenia Takowych Należytości- a tym więcey Zaległości- Kościoł otym Donosił wrocznie Wnieświetney Kapitule, Wnieświetna Kapituła niechciała tego słuchać, y żadnych sposobow niepoczęła do Bonifikacyi, y umorzenia Takowych Remanentow Kościoł nakoniec widzi że ostatni Rok na ktory Wnieświetna Kapituła odpłata Bonifikacyę remanentow, niewynosi Summy tanicy, jaką ma Wrocny Kościoł do Wnieświetney Kapituły- zwłaszcza że za podatki y czynsze, ma prawo żądać od Wnieświetney Kapituły Procentu, jako od Summy wzastempstwie za Ową, w gotowiznie do Skarbu Monarszego Zaliczony- w Imieniu więc Brygadyra swojego Wyższego Autoritego Krzyżowskiego Kanonika Katedralnego Wileńskiego, ktorego obowiązki myśliwskie spełnia, żąda od Wnieświetney Kapituły wedle Punktu Sedymnastego tego Kontraktu, zwrocenia wszelkich Remanentow za wszystkie lata- z procentami— Zna Kościoł że Takowe remanenta razem zwrocone uczynią Wnieświetney Kapitule niedogodność, y zabiorą prawie całą Intratę Brześwieńską- ale oboie tego niechcą Wnieświetna Kapituła uważy, y stan Kościoła cierpiącego tyle za Kapitułą, y za Jey włościan- y nijakto niewdzięczną Kościoła z Takowych Remanentow niedbierać, bo z onych zupełnie bez ruiny Gospodarzy odebrać niemogą, a od drugich nie maiących żadnego maiątku odbierać zupełnie niemiałoby sensu- Aby tedy niepotrzebnie długości tego Summacyi; Wnieświetna Kapituła zna sprawiedliwość, y z Godnych Mężow złożona, niżąda niesprawiedliwości, y mieć własnego Kościoła, ktory już tyle ofiar z siebie zrobił dla Jey, niechce narażać na dochodzenie oto prawem- Ale, że Kościoł ze swoiey strony pokłada nayleprzey uprzeyętności z Wnieświetną Kapitułą, y odbierać takową zaległość choć przez dwa lata, y sposoby jakie obmyśli Wnieświetna Kapituła nayskutecznieyszy przyięć deklaracyę= gdyby zaś Wnieświetna Kapituła, była istotnie mocnana,

o prawdziwych

o prawdziwych Dziesiny Remanentach, Broni Boczor zesłania na weryfikacyą Komissarza, y Talerowe Remanenta z tych lat niewerfikowane, Boczor Broni zweryfikowaí na gruncie—

Gdyby zaś mimo pewney nadziei Boczora, Bnieźwietna Kapituła niechciała onemu sprawiedliwey Bonifikacyi żadney czynić, tak jáko czyni innym Boczorom Kaidorocznie— tedy Boczor w mocy Dokumentu między Bnieźwietną Kapitułą a co Jmć Xiędzem Antonim Krzyżowskim Kanonikiem Katedralnym wźiętego na Sąd Kompromissarski datą Roku 1606 d 19 Mca maja a co Roku 1607 aprilia 20 d. przyszłego na prawo Bnieźwietny Kapituły pozwanego, o sprawiedliwey swojey, i istotney prætensyi. a ponieważ tenże Dokument co punkta szóstym napisany w tych Słowach. # Obie strony natenczas tylko mocne będźiemy udaćiy do tego Sądu Kompromissarskiego, gdy
// strona jedna, prætensye swoje spisane na piśmie, y podpisane, stronie drugiey poda, y gdy natenczas Protensye, albo żadney w przeciągu miesiąca,
// od dnia podania, albo nieczyniąca sprawiedliwości o tymże odpowiedzi-
łacym Boczor stosownie do tego punktu, podaie ze strony swojey na piśmie względem zapłaconych za włościan niedoborów y podatków, y żąda od Bnieź-
wietney Kapituły rzeczonych, albo przełożyć, albo przynaymniey stosownie do wzmienionego wyżey wyrażonego punktu szóstego, w dokumencie Kompromissarskim napisanego. a tym czasem uwiadamia Bnieźwietną Kapitułę, że niemogąc Jam bawić w Coźnie wyprosił od siebie W. Jmć Xiędza Jana Krzyżowskiego Kanonika Dziekana Krakowskiego, aby on w osobie mojey uczynił dogodny z Bnieźwietną Kapitułą układ, a nieuczyniwszy mnie bynaymniey, (który uczynił, jáko on sam to, natym ukontentowanie ja przestaię, y naypokornieyszy przyimuię—

Bnieźwietna Kapituła niechay to za dobre uczyni, poczytaí Boczorowi, on bowiem z Dzieci swoich żyiący Bnieźwietney Kapitule nayuiększych Kondycyi z Braterstwa, lecz obóm tego, y sobie zawsze tkliwym zgubić niemoże tak, abyć stąd niesposobnym opłacaí należnośći Kapitule Kaidorocznie— nigdy on nieczerpiąc tego z Braterstwa, co na uregulowanie onych straci, przeciwnie w przyszłe lata bardziey dla Jego wygody, a dla Bnieźwietney Kapituły nayspokoyniey sza Jmbrata z powyższonych płodów Ziemi, Braterstwu nadal, y z Uregulowanego Gospodarstwa będź może. Przyimie więc racyą Bnieźwietna Kapituła to Dowiedzenie Boczora na sprawiedliwą swoią rozwagę, a ia ze strony mojey oczekuię nayostatecznieyszey rezolucyi, jestem z nayposłuszniejszym uszanowaniem—

Jo. Jozefowicz Kanonik Poznański Dobrodźiejowi
nayniższy Sługa—
Jeremi Zuk Subarendowany Boczor.

Dnia 14 aprilia
1607 Roku w Gnieźnie—

1818. Jun. 5. Stan gar
14

Do

Przewielmey Kapituły Katedry Wileńskiey

od

Jana Stanguva Lustratora

Uwiadomiony zostałem o nieukontentowaniu P. Kapituły że iakobym w Kodyciszkach niespełnił co było potrzebnym, yw Brzazwicach wykroczyłem niecrymiąc z Woli sekretney Jndegacji – Bolesno iest Starcającemu się zasłużyć na względy P. Kapituły mocno niewinnie nagannie – które są mi powodem niniejszego tłumaczenia się: Naprzod co do Kodyciszek nayposłorniey proszę P. Kapituły aby raczyła przeyrzeć wszystkie Raporta moie do P. Kapituły przesłane – Ściśle one z uwagą we wszystkich punktach rozważyć, a w Konau Kalkulacyą z Komissarza y Ekonomow czynioną precenzurować, a pewny iestem iż P. Kapituła znayduie z nich przekonanie – że wszystko wiernie stosownie z Jnstrukcyą, spełnieniem, naymniey w niczym charakterem mego nieskalonego, y powierzonego zaufania nie zdradziłem – niecrymiąc tam pochlebstwem podłey przysługi dla P. Kapituły wystawuią niebytych rzeczy – któreby. Obraziła Jey delikatność y honor, Sumnienia moiego – w całey tam czynności zamierzyłem tylo zbieranie rzetelnych Delegowanych ostatnią razą Komissarzy, co nienadrzędnym było. do mnie zadrzeniem niemaiąc nato Jnstrukcyi – Powtore co do Brzazwicz – Lubom w Raporcie wyraził przyczyny dla czego Sekretna Weryfikacya czynioną być niemogła – dla dostatecznieyszego usprawiedliwienia się Cytuię Słowa z Raportu Słusznego y Słowa: rzanego Prałata JW. Kossakowskiego Delegowanego Komissarza 1mo w Punkcie 18= w ktorzy: dzące wszystkich Punktow Kontraktu y Jnstrukcyi, chciałem też postrzedz przeyść wszystkie Włościan pretensye do W= Dzierżawcy, z Winy Jego, lub nadużycia wynikłe – ale przestrzeży przez trzy Wsie, prócz Skargę ogólnych, nic wszystkich dowiedzieć się nie: mogłem, coby stanowiło prawdziwą weryfikacyą – Bojarzi Włościan aby się niemógł W Dzierżawca zad Nimi wciągu dalszey Possessyi, stanowiła im śmiałość do szczegółowych wyznań – w Wyznaniach nawet ogólnych, gdy dla zweryfikowania onych wezwałem W= Dzierżawcę – oni natychmiast przy nim, albo zmnieyszać zaczynali, albo zamierali onych utwierdzać – trudność ztąd wynikła ostanowiła moie dzieło cłł. Lub w Punkcie 20 drugiey Stronicy karty A 1mo – w Słowa = Jdy dla Bojarni wyznania y dowodzenia niepodległem iest wciągu possessyi wszelkie wszystkich krzywd Włościan, iakie mieć mogą do W. Possessora z przyczyny Jch nadużycia cłł. Mogłemzer będąc prywatną osobą regulatorem uczynić Sekretną Weryfikacyą, którą zarzym spełnił, nie bym iednak pewnego

Nieprzyniosł P. Kapitule, gdyż zaoczna naywięcey ma nieprawdy — Kiedy JW Prałat Kossakowski ani swą powagą, będąc Członkiem P. Kapituły y delegowanym Komissarzem, ani władzą iaką miał, niemogł zyskać u Włości śmiałości wyznania swych Krzywd — Nadto zatrwożeni Włościanie przykładem Wóyta swego, który szczegulnie za to że Krzywdę swą za pienoszą bytnością mnie opowiedział, po wyieździe moim dwokrotnie został karany czyż mogli odważyć się zale swe mnie powierzyć —

Te tłumaczenie się celem zyskania dobrey opinij, bez którey na moment przy Placu mym ostać się nieżądam. do Decyzyi P. Kapituły oddaiąc z Naywyższym uszanowaniem iestem —

Jaśnie Oświeconych, Jaśnie Wielmożnych

Panow Dobrodziejow

nayniższym Sługą

J Stangur Lustrator

1818. Junij 5. dnia —

1818. Jul. 30

15

Kopiia

Nayiasnieyszy Naypotężnieyszy Wielki Monarcho Imperatorze Alexandrze Pawłowiczu Samowładnący całą Rossyą Panie Naymiłosciwszy

Przynosi Prozbę Xiądz Jan Lesniewicz Kanonik Koad: Wkatedr. Wilenski, i Łucki Regens Gł. Duchownego seminarium, przy Imperatorskim Uniwersytecie Wilenskim Proboscz Braszewicki, w Imieniu własnym y całey Kapituły Wilenskiey iako od niey umocowany, a wczym ta Prozba następne wyiasnia Punkta —

Kapituła Wilenska wypusciwszy przez Kontrakt Arendowny w Rku 1808 zporządzony w Possesyą Dwunastoletnią Dobra swoie Dziedziczne Braszewice w Powiecie Kobrynskim leżące Xu Kanonikowi Katedralnemu Wilenskiemu Kruszewskiemu, i włożywszy na Onego szczególnieyszy Obowiązek starania się we wszelkim względzie o dobro poddanych tey maiętnosci mil Piędziesiąt od Wilna odległey polegała całą swą ufność na Xu Kanonikowi Kruszewskim z pewnościąże on swięcie Obowiązki przyięte wypełni —

Xiądz Kanonik Kruszewski zamieszkawszy w Królewstwie Polskim Kontrakt swóy dwunastoletni Braszewic arendy przelał bez wiedzy Kapituły Wilenskiey na Osobę Żuka byłego Sędziego Granicznego Kobryn. a ten iako subarendowny czyli od Arendownego postawiony Possesor, dał iakis powod Sąsiadowi Sędziemu byłemu Gran. Kobryn. Bogórskiemu do weyscia z Prozbą w Rząd Gubernski Grodzien. i do zeszłego Gubernatora Niemcewicza, skarżąc, że Sędzia Żuk poddanych Braszewickich pod Dobr Skarbowych Zaszczytem będących uciska, i proszenia o administracyą Rządową nad temi Dobrami

Gdy Kapituła Wilenska odebrała od Rządu Guberni Grodzien takowego Dzieła Kommunikacyą w miarę owoczasowey możności onemu Rządowi swoią dała odpowiedz, a czuła po Oycowsku o los, y byt dobry swych poddanych, wysłała natychmiast Lustratora dla uczynienia nayscisley w tym Obiekcie Indagacyi, z ktorey równie iako z Prozby Żuka Sędziego przeciwko Bogorskiemu podaney postrzegłszy, i zupełnie przekonawszy się, że X. Kanonik Kruszewski przez przelew swego Kontraktu Arendownego na Rzecz i Osobę Sędziego Żuka sam przestał bydz całkowicie Dobr Braszewickich Arendownikiem, że Sędzia Żuk subarendowny y aktualny dziś tych Dobr Possessor istotnie poddanych Braszewickich

przewickich, do ostatniey nędzy y ubóstwa, przyprowadził, przez co bardzo wielem poddanym do opuszczenia swych Siedlisk, y wyiscia z Dobr dał powod, a co większa przez Srogie swoie postępowanie, y zagrożenia, z mu-
sił wyczonych poddanych że do tąd w milczeniu krzywdy swoie, przed Kapitułą Wileńską, o mil 50. do Brasławiey będącą, ukrywali: Przeto
Nayprześwietniejszą, taż Kapituła o dopełnienie swey względem poddanych pieczołowitości, i o wykonanie nayakuratniey przez Naywyższych
Ukazów. — Po takowym rzeczy odkryciu umocowała mię, prozącego do attentowania Śledztwa w Dobrach Brasławickich, po Prozbie
Bezgórskiego wyznaczonego y przyięcia Dobr Brasławie w possessyą na mnie, Kapituły iako Dziedziców, gdyby te Dobra nieukcepty Administracyi Rządowey na którą Kapituła Wileńska iako we wszystkie potrzeby poddanych swoich opatrzenia: za iakie potrzeby w rożnych latach ciągle possessorowi podług naliczonych przez niego Regestrów Cliska 90,000 złp opłacała: i iako od tychże poddanych mnie skarżona nigdy nie zastrzyta i niezastrzyży. —

Za takowym umocowaniem z Jechawszy do Dobr Brasławicz gdy widzę, że takowe naznaczone Śledztwo do skutku nieprzychodzi a poddani Dobr Brasławic po podany od siebie do Kapituły Supplice Dnia 28 Junij Roku idącego w Kapitule, na zwyczayney sessyi odczytaney w kopij przy tey Prozbie przytaczeniącey się dziś na nowo skargi do mnie przynoszą, że niektórzy znich za te iż przez Lustratorow od Kapituły zostanym w Duchu prawdy swe krzywdy opowiedzieli Srogą karaneni byli, iż na Śledztwie następnym ani iedney słowa o swoich krzywdach dla ciężkiey kary, nie mieią powiedzieć, jeżeli Sędzia Zlub będzie ich Possesorem — Ja zaś proszący Piastuiąc Obowiązek Regenta Seminarium Wileńskiego do Jego Petnięcia na Dzień 20. Augusta w Wilnie znaydować się muszę, zatem nayposłannieyszy Prozę

Aby Nawyższym Waszey Imperatorskiey Mości Ukazem zalecona była ta moia prozba, pozostaiąca się w Rządzie Gubern. Grodzieńskim przyięć Śledztwo naznaczone w Dobrach Brasławickich iak nayprędzey przyspieszyć, i w tym celu nayrychleyszy Ukaz Ziem. Kobryń. Sprawnikowi y Strapczemu postać, ile Oby i Deputat Duchowny iuż się namieyscu z naydzie. — A przez to Kapitule Wileńskiey sposobność obrazenia przed Rządem swoiey o Dobra poddanych Prostkowskiey, przyzbiyc, wolności dochodzenia krzywd tak własnych iako i poddanych nie opowiedzinie praw dla tey że Kapituły zostawić; a Dobra Brasławie nie pod administracyą Rządową ani też Bezgórskiego wez do władania Kapituły Wileńskiey iako Dziedziców na tychmiast oddać nakazać y mnie prozącego bez odpowiedzi rychtey nieostawiać. — Za czym &c. &c. &c.

w Nieostatku

w niedostatku Herbowego poszliny należne zemnie zyskać: przyłączoną Kopiią Supliky Poddanych mnie powrócić nakazać. —

Naymiłosciwszy Monarcho proszę Waszey Imperatorskiey Mosci w tey moiey prozbie uczynic sprawiedliwy wyrok, należy do podania w Rządzie Guberni. Grodzien. Roku 1818. Julij 30. Dnia

X. J. D. J. S. Leśniewicz Kanonik Koad. Wilen. Regens Gł. Seminarium

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Do Czyt: na Sessyi Dnia 1. Augusta 1818 Roku

Przeswietney Kapituły Katedralney Wileńskiey

Od niżey podpisanego

Rapport.

Dotąd na samych układach wraz z Jp. Stangurem, a naybardziey z Jp. Regentem Kaniewskim Plenipotentem, prawdziwie, swiatłym w prawie, i Zakonach Rossyiskich biegłym, a przytym wszystkim nie zmazanego Charakteru Człowiekiem, łącznie pracuiemy nad planem, któryby był nayużyteczniejszy dla Przeswietn Kapituły do rozpoczęcia Dzieła, śledztwiennego — Tu dopiero, na mieyscu wszedłszy w gruntowne rozpoznanie rzeczy odkrywaią się ogromne okoliczności, iakie mogą wprowadzić Przeswietn Kapitułę, do nie zamierzonych strat, i szkod i do niebezpieczeństwa pewnego utrącenia w administracyą obcą Maiątku Brzeskiey. —

JW. Bogorski wstrzymał ieszcze śledztwo, ponieważ sam znayduie się na Kompromissie w Dobrach Kiwsatyczach JWo Mierzeiewskiego Marszałka Gubern: w tym iednak tygodniu ma wrócić na 25 Julij: bez niego dzieło rozpoczynać się nie może — Porozumienie się może z nim nastąpiło: nie maszy obawy, aby dążył na zysk osobisty, i daleki iest od pretensyi administracyi na swoią Osobę: owszem domierzaiąc osobistey względem Jp. Żuka odpowiedzi całą powagę swoią w dalszych widokach zatrzyma na dowodzie przekonania Przeswietn Kapitułę o Jego nayprzychylnieyszych dla Jey dobra chęci y Staranności.

Jp. Stangur troskliwy w poruczonych sobie obowiązkach wiernie usposabia wszystkie szczegóły stosowne do okoliczności dzieiących postawić na dobrey drodze Interes Przeswietn Kapituły Wlewaiąc w nieznacznym sposobie starań się uprzedzić w nich zyskać zaufanie, i przygotować do dzieła, i wszystko to składa roztropnie, co mu każe zdrowy rozsądek, i nieposledniey zdanie.

Kommissarza Ziemskiego o moim przybyciu na mieysce uwiadomiłem — w Brześciu u JWo Prałata, Kossakowskiego byłem osobiście: ale znalazłem go na łóżku chorego, który sam, i kiedy mu słabość pozwoli ma odpisać na wniesioną odezwę do Przeswietn Kapituły, iż żadnemi miarą, przy naygorliwszey swoiey chęci, nie iest wstanie znaydować się na tym śledztwie. —

Plan do prowadzenia tego Interesu od Plenipotenta Wo Regenta Kaniewskiego Zastrzegaiący od złych wypadków na szkodę Przeswietn Kapituły mogących wynikać, przyszłą pogodzę będę miał honor kommunikować; iescze bowiem nie iest doskonale złożony, dla niewiadomości brzmienia Ukazu znaydującego się w ręku kommissarza Ziemskiego; — Później po przeczytaniu Ukazu odkryią się doskonalszy plan, i następnym Rapportem będzie przedstawiony. —

Znayduiemy w pewnym przewidzeniu potrzebę zbiegania w Grodno do Rządu dla zastrzeżenia się od obcey administracyi a ustalenia własnych rządów na przypadek depossesyi W. Żuka, inaczey nie będziemy mogli pożytecznie działać. —

Krótki czas mojey zabawy na tym mieyscu przeszkadzać może całey machyne Interesu mogącego pomyślnie wychodzić dla Przeswietn Kapituły. Lecz wspólnie pracuiemy z naszym Plenipotentem i Jp. Stangurem, abyśmy wprowadzili ten Interes na dobrym ostatecznie, to dopiero, przy zostaniu innego Reprezentanta w mieyscu moim należy się spodziewać iż daley pójdzie nie źle interes, wyrzekaiąc porządkowie Zawady, które go mogą zahamować.

Przeswietna Kapituła nie kommunikowała, ani obwieściła na mieyscu Plenipotenta JWo Jp. Kruszewskiego Kanonika, iżby był przytomny temu śledztwu do odpowiedzi. Ponieważ strona obziatwanego

Obżalowana JW. Krupczyński pomimo JP. Żuka: którego my znać niechcemy w iakim nazwaniu znaydować się: iako pryncypalney roli grającey arendowney Possesora powinien się sam przez siebie, albo przez umocowanego Plenipotenta znaydować: inaczey dzieło nie może się rozpoczęć i Sąd sam onego rekwirować musi: — a to przedtwiy czas. — Niech Przeswietny Kapituła, natychmiast od siebie, iak nayprędzey obwieści Plenipotenta, ażeby nieodwłocznie, albo sam przez siebie albo przez umówionego subalterno stawał do Śledztwa, bo przez Kommunikacyą Sądu rzecz pędzie na daleka przewłokę —

Trzy Osoby przeznaczone do Śledztwa: Ziemski Sprawnik W. Widacki — Strapczy Powiatowy W. Lebkowski: Trzeci Deputat Duchowny JX. Bludzinski, któremu odelana Expedycya od JW. Prałata Kustosza Prezydenta. —

Jeżeli z Planu i nieuchronney potrzeby wypadnie zbiegać do Grodna: tam dla uięcia iednego z Sowietników, Strapczego Guberskiego, i Sekretarza przybędzie znaczniey szey wydatek: a w całym ogromie rozpoczynaiącego się dzieła, potrzeb urzędnicy na ręce, wyiąwszy Deputata Duchownego. —

Śledztwo dla dogodności, i osmielenia włościan odbywać się będzie w mieyscu Plebanij: a to z Rady samego Ziemskiego Kommissarza, y prozby naszych Włościan aby z pod boku Pana Żuka usunięci byli y bez trwogi wszystko wyznawali. —

W prowadzeniu początkowe interessu naywięcey znaczy: iak to okaże, Plan maiący się następnym kommunikować Rapportem: aby stanąć na bezpiecznym Osnowaniu: Daley przy czułym dozorze Deputata Duchownego, i uważeniu w chodzących w to Śledztwo Urzędników Śledztwo powędzie Skutecznie. —

Ziemski Kommissarz W. Widacki iest przychylny z widoku osobistey ze mną znaiomości i dawney przyiaźni, i z widoku interesu, iaki ma do mnie, za rodzonym swoim Bratem Sędzią Ziemskim Widackim, który iest wiadomy i teraz przeniesiony do JW. Prałata Zastępcy — Strapczy przy nim nieodzielny — a Deputat nasz pewny. —

JW. Marszałek Wysłouch lat 28. w nayzupełniey przyiaźni ze mną połączony mój Parafianin, o bok mnie, o pół mili od Brzezwie mieszkaiący. Maiąc światły nieporuszonego Charakteru, doskonałey Rady, i zdania, obywatelstwie Pt. Kobrym. i oscienney dwóch Prużańskiego i Brzeskiego powazany, i z uwagi osobistey Przyiaźni z JW. Bogórskim, i z uwagi dotąd nieżyczoney Przywdy od P. Żuka sobie zdziałaney, który dla chciwie upatrzonych Zysków w czasie Kommissyi Zamiennej przeszkodził do zarnaczenia pewnych granic między maiętnością JW. Wysłucha Piorkowiczami, a Brzezwiczami i pomimo wszelkie sprawiedliwe rozpoznanie, i przychylenie się byłego w owey porze Kommissarza S.p. Kanonika Mirskiego na samym dochodzeniu skutku rzeczy, zburzył za pomocą X. Wyszniewskiego Wuia swoy plan, i wtedy uroczyście zakreślony do postawienia pewney granicy między nim a Kapitułą, Cały oddany iest interessowi Przeswietney Kapituły skłaniaiąc JW. Bogórskiego do usilney staranności dopatrywania Pana Żuka, w tey nadziei iż spodziewa się prędzey uzyskać porę słomiarni sprawiedliwości od Przeswietney Kapituły zakreślaiąc w spólnym układzie pewney granicę, i wzaiemna pozyskać spokoyność do czego wszystka Jego pomoc i rady dążą — a co naywięcey pomnoży zelota, iż z dawney zażyłości z P. Bogórskim, ma mocne na umyśle Jego wrażenie, i przekonanie. —

JP. Żuk w niedo szczęśliwych swoich myślach rysuiący na sobie Cechę głębokiego zadumania, i niespokoyności, widocznie opuszczony od Przyiaciół których i dawniey nie starał się iednać, często wybiega do Kobrynia, za pytywat Kapitana sprawnika o czym to koszcie takowe śledztwo będzie? z tey przyczyny częstokroć unika przy

iścia

1818. Aug. 3
18

Do

Przeswietney Kapituły Katedralney Wileńskiey

Od niżey pisżącego się

Rapport. —

Z Uwagi porobionych Intrygg Pana Łuka tak w Prządzie Guberskim iako y w Kobrynin, dążących na przewłokę Siedzenia, a przez to Seiących sobie nadal drogę do Wychodzenia z pożytkiem własnym na przeciw Donosicielowi JW.ci Bogurskiemu y Przeswittney Kapitule, po Strzeczony Strapcky Powiatowy mianowany na Siedzenie Brasławskie Zachwiał się ze Swoią determinacyą, z przyczyny że z woli Rządu pierwey Przeznaczony był na Siedzenie Białowieskie, a chcąc uniknąć niepotrzebnego dla siebie w tym mieyscu Urzędowania, podał się Zachorzego, aby Uniknął tego Obowiązku Coźmiey po Uskutecznionym donosie Bogurskiego, gdy tenże Sam Strapcky z woli tegoż Rządu i do Siedzenia Brasławskiego był przeznaczony, Wałcząc się między drogą na niego Zrzuconemi Obowiązkami, a niedrapertowawszy iechać do Rządu o Swoim zdrowiu, Czyli to w celu Znalezienia dla siebie Wyższych Awantazow iakie mu Strony iedna dla od Włoki, druga dla przyspieszenia Rzeczonego Siedzenia Ofiarować może, Czyli z Innych Wniosków między iednym i drugim zdeterminowaniem się, po Odebranym Uwiadomieniu Mojego przybycia do Brasławia iako Pełnomocnego Reprezentanta Przeswittney Kapituły, trzeci tydzień przewleka, nie Jeżdżąc ani przystępuiąc bynaymniey do Siedzenia. Wtey kolei wszelky niżey pisżący się będąc na Obiegu Czasu do Zwrotu dla Swoich Obowiązkow w Wilno, a nieuwidząc bliższego Środka zbliżenia Siedzenia nadpodanie iak Nayuniżeyśze = Prozby w Rządzie Guberskim, za Radą JW.ci Bogurskiego, Naszego Nieprzyiaciela Kamienskiego, i JW.ci Wysłoucha Marszałka Brackiego, Ludzi ważnych y dostatnich Obeymuiących Wzgl, z przemilczeniem na dalsze Wszelkich dla Przeswietney Kapituły Wypadkow, podał Prozbę

Który w Kopii

Ktorą w Kopiy przytłoczoną: Wystat ią na Dniu 30. Julij r. b.
Sam Osobiście przytomny z Kobrynia do Rządu Sataffety, a pewne
Gratyfikacyą dla Sekretarza Rządowego Strapczego Gubernskiego y Sowie-
tnika I.go Wszelkie Listy przemawiaiąc dzielnie za Skutkiem tey
Prozby do pomienionych Osob Rządowych, y samego Cywilnego Guber-
natora JWc. Andrzeykiewicza: i Celka odpowiedzi: Maiąc iuż Wro-
wiadomość uiętego y przychylnego Sobie Kommissarza Ziemskiego Spra-
wnika Wc. Widawskiego, na którym rzeczą Cała nayważnieyszą zawisła, a Kto-
ry natychmiast za odebraną Rekolucyą po tey Sataffecie Ziechał ma
do Brasławia dla rozpoczęcia Dzieła — Biegu, albo 4tego Dnia —
Spodziewamy, iż z Grodna Powrotu Sataffety, a przyszłey rekolucyi. —
Dano w Brasławiach 1818. Rc. Dnia 3. Augusta. —
To ma honor przedstawić Rapportem z Uszanowaniem. —

JWJ Stawiz Leśniewicz Pisarz Grodzki Wileński
Regens Gubernium

Ad 5.

Kopia

Połuczeno 13. auhusta 1818 Roda

19

Ukaz Jeho Imperatorskaho Weliczestwa Samoderzca Wse=
rossyiskaho Iz Litowsko Hrodnienskaho Hubernskaho praw
lenia, Kobrynskomu Hospodinu Ziemskomu Isprawniku, Hu
bernskoe Prawlenie Słuszaw Proszenie ot Imieni Swojeho y wsey
Kapituły wilenskoy Księdza Iwana Leśniewicza Kanonika
wilenskaho y Łuckaho, a takze Proboszcza Braszewickaho, Koim
Iziaśniaja: Czto Wilenskaja Kapituła w 1808 Hodu Zaklu
czywszy z Wilenskim Kanonikom Księdzom Kruszewskim
Kontrakt Wieczystoje Swoie Imienie Braszewiczy w Kobrynskom
Powietie Położenie Imiejuszczeje otdało w 12ti Letnieje arę=
dnoje władienie Pomianutomu Kruszewskomu Koieho obiazała
Pieszczyś opolzie Krestian toho Imienia Imiejuszczaho Raz
stojanie ot Horoda wilny w 50 milach y Była uwierena
Czto priniatyie Kontraktowye obiazannosti Sostorony Księ
dza Kruszewskaho Budut Swiato Ispołnieny; Ksiądz Kano=
nik Kruszewski ostawszyś na Zytielstwie w Carstwie pol
skom Dwienateati Letnij Arędownyj Kontrakt na władie
nie Imieniem Braszewiczami pierewstupił Bywszemu Kob
rinskomu Hranicznomu Sudij Łuku, a sey Poslednij podał
Kakoyto powod Sosiedu Swoiemu takoz Bywszemu Hranicz
nomu Sudij Bohurskomu podał Kak Hubernskomu Praw
leniu tak y Pokoynomu Hrazdanskomu Hubernatoru
niemcewiczu niemcewiczu Proszenij y onymi obzałował
Łuka, Czto on Krestian Braszewickich Sostojaszczych
w Kaziennom Pokrowitielstwie Utieśniajet Prosia
Pritom Wziatij toho Imienia w opieku w Posledstwij wre
miani wilenskaja Kapituła Połuczyw po semu Dielu ot
Hubernskaho prawlenia otnoszenie na onoie po Wozmoż
nosti otwietstwowali Prawleniju, a Czuwstwuja Ozrebij
y Dobrom Sostojanij Swoich Krestian tok daze wysłali
Liustratora Kproizwiedieniu otom Samoakuratnieyszaho

A 13605

Jzsledowania, skotoraho Kak Rawno y Jz proszenia podannaho
Zukom Protiwu Bohurskomu usmotrew y Sowierszenno udosto
wierywszyi Czto Ksiądz Kanonik Kruszewski Powodom pere
ustupki 12 Letniaho arendownaho Władienia, na osobu Sudij
Zuka pierestał Dieystwitielno Byt arędownym Jmienia
Braszewicz Właśtitielem, Czto Sudja Zuk Sub Aren
dator Nynieszniy Władielec toho Jmienia, Dieystwi=
tielno Braszewickich Krestian Dowieł do Posledniey nisz
czety y Sowierszennaho ubożestwa, Czem Samym prinu
dił Krestian kostawleniu Swojch Zażyłych miest Jski
tatsia po postoronnosti a Zastrohim około onych ob
chozdieniem y Podalnomu Razstojaniu w 50 milach
Jmienia Braszewicz ot Kapituły Wilenskoy Krestianie
niebyli w Sostojanij otkrit nacżalstwu Swoj obidy
a Zabodzywajać nad położeniem Krestian y Jspołnie
niem Jzdannych posemu predmietu wysoczayszych
Ukazow upołnomoczyła Jeho prositiela dla Bytija
pry Sledstwij Naznaczennom po proszeniu Bohurska
to a wmiestie sim y Napriniatje Jmienia Bra
szewicz w Wiedienie Wilenskoy Kapituły Jako wotczen
noy Właśtitielniey, Kotoraja na Wsie potrebnosti
Krestian w Raznych Letach po predstawlajemym Rehist
ram Władielcu do 90,000 Błotych upłatiła y nikohda
ot tiechże Krestian obżałowannoju Niebyła, y niebu
diet na osnowanij takowaho Dowierija Kapituły on
Prositiel Jawiwszyś w Jmienie Braszewiczy usmotrel
Czto naznaczennoie Sledstwie niepołuczajet okoncza
nia, a Krestianie Braszewickie Stosle podaczy w
Kapitułu w 28 Dień minuwszaho Junia Proszenia
w Kopij Prilahajemaho Wnow Jemu Prositielu Zało
waliś Czto niekotorie Jz nich Stroho Byli naka
zannymi Za to Czto pred Sledowatielem naznaczennym

ot Storony Duchownoy obiawili Swoi obidy y Gto w nastupi-
Jmiejuszkom Sledstwij, omi Rojeti nakazania y Sjezt i Zulle
Budiot Sich mTadielcom mi odnako Slowo wieskazut odno
ich obidach - podanemu Kalle on Proditiel Bdowy Zamiat
Dotznodtia Rekenzer Seminarij Wilenzkoy y Ktarko
woy Dotzen nieprzemienno Jawitzia w Wilno, na 20
Czyata Bdwodzkako Awkudta mieci apotomu prizwit
odnorey Szem okonczani powszechnako w Jmieni Brat-
wiazk Sledstwijed talle Kalle onako Duchowny Deputat
Dotzypajetzia, Predpizat Kobrynzkim Zemzkomu Japrav
nikom y Mjezdnomu Strapizemu obyzkiwanie przyzyw
nych Ubytkow Kalle Sobstwiennо Kapitulnych talle y Stroti
jannich - poredstawit Jey. Kapitule o Jmiesie Bra
Zerichy otzat w wiedomstwo niedworaiszkoy opiecz
nize Bolurzkako, no Wilenzkoy Kapituly Jako Wtadtiel
nicy. Za potrebnennyje proditzjen w miesto Zerbo
woy na napizanie Sako Prozenia wzyskat Sjeko nad
Jeka Zyia Podzinu, Kakzejat po Semu podlegajet Zerdu
cia Jemu proditielu Swozwrazkeniem Prytozennych
Kopij Prozenia Kreztijan prikazat Komu Sledujet
Jemu obiawit - a Sz. pritozennych Bumah Znaczyt 1c
w Wypizi podtanopolenia Wilenzkoy Kapituly Sostojan
Zako dia w 28 Dien Junia Tiekuszkako Roda Gto Za upra
lajuszkako Jmiesnij Brazkewiczy Jzbran po Sobtaeia wsko
Jeneralnako obrada Kanonik Jwan Lesniewik Kotoray
Dotzen nazhoditzia pri otbywatzia Jmiejuszkem w Bra
zkewiczkich Sledstwij Jmiejet prawo Dekanym mierami
pridledstwij ochraniat Zundusztowuju Sobstwiennost y
w Stuczaje udalenia Gubernzkim nadzadstwom Kzieydzki
Krukewzkako y Zuken ot wtadienia Brazkewiczami prinat
w wiedomstwo Kapituty - y 2te. Kopiy Rozpia Gto

Razzoreny Braszewickie Krestianie Sledujuszczym 1e Strunta
Ich naylutczye wyrabotannye Zulę Zamienił, y naznaczył
na miesto onych Druhye Jeszcze nikohda nieobrabotywaiemye
na Koich Luha y Bołota nachodiaszczyasia nikak Jstre
bit niewozmozno Zabirajet na osień Sobrannyi Roz
pod widom Jakoby do Krestijanskaho mohazieyna,
no takowuju wielit Jm mołot y Prodaiet — 2e moha
zieyn Ssypocznoy Nynie prodan y Za nynieszniim nie
urozajem Budut protierpiewat Stołod — 3e prezdie
Jmieli onie Łoszadiey, woły y wsiu upraz, a nynie
Redko kto Jmiejet Jbo ot bywawszejuś Suprazeju pan
szczyznoju Skazdaho Chozjaina po Dwa Dni a ot
Zenskaho poła po 4. Dni na niedielu, Kromie od
naho Stwałta w niedielu Zawsiehda ot bywajusz=
czaho, Jznurennoy Skot propadajet y Swoię po
ley obrabotat niemohut — 4e Stwałty ot bywa
jutsia ot iahotitielnyja na Koj wyhoniajet
nietolemo naznaczennyę na to Krestian no Daje
Małoletnicę prestarełyę y namiatyę parob=
kow nieostawlaja nikoho w domu dla Zbiercze
nia ot ohnia Honiaja Jch po Raznyę Dorohacz
dla Swoiey Koristi y ztoszczył Jch Sowierszenno
y Dowieł do Biednosti — 5e Brał na Korm
Zabunami Łoszadiey Koich Szczytat mozno Tysiacza
y Boleię y Pospasywał Krestianskie Sienozati-
6e Rekrutskie Dienki Subirajet Boleje w Dwa
y Try Raza Kak Protczyje Właztitieli y Zaniepła
tiez Stawit Ekzekucyju Kotoraja Razbiwa
jet Horszki Zorna Rubajet na Kaduszkach
obrudy Zabirajut Kozuchy Swity Chałat y
Protczeje — 7e Krestijanina Jakowa Jakosza

Czto nieskoro wyhnał podwod dla pierewozki prochodiaszczey Kom
mandy Ekonom Sieminski Dierzymuja w Rukach pałku na
Spinie pobił y na wierno pribił by do Smierti Jestli by nie
spassia Biehstwom, totze Sieminski Wieleł Jeho Ekonoma
Jskat y Stawoził obyskiwaytie a Ubiju Jeho pochoroniu
y Zapłacku - y 8ᵒ Krestian mnoho pouchodiło y ostajut
sia Pustymi Zyliszcza - Pryczem Słuszan y Raport wasz
Czto Sostorony Duchownoy Ksledowaniu po proszeniu
pomieszczyka Bohurskaho Naznaczen za Deputata Ksiendz
Bledzinski y Czto Strapczy za ot kommandirowkoju
w Bielowież niemożet nachoditsia prisledstwij w
Braszewiczach; y Sprawku yzdieła po Koiey okazałoś:
Czto połuczennoie prijstieczenij 1817 Roda w Sem
Prawlenij ot Kobrynskaho Hranicznaho Suda Sudji
Pietra Bohurskaho proszenie Koim Dokazywaiet
On pomieszczyku Zuku pricyniennoe Jm Kresti
anam Jmienija Brahewicz Sostojaszczaho w Kobryn
skom powietie prinadlezaszczaho Wilensko y Kapi
tule Razzorenia, po Rezolucyi Sostojawszeysia w Sem
Prawlenij 6ᵒ Nojabra 1817 Roda preprowozdieno pri
ukazie Kwam Spowieleniem opropisuiemych Jm Bo
hurskim na Szczet Sudij Jhnatia Zuka obstojatiel
stwach, pribytnosti Uiezdnaho Strapczeho y Deputata
Sostorony Duchownoy uczynit Jzsledowanie, trebuja
Ruznych Konomu Dokazatielstw ot Hospodina
Bohurskaho y Pookonczanij otosłat dla Razsmotre
nia w podlezaszczeje miesto o czem uwiedomlen y wilen
skoy Kapituł Stiem Daby Błahowolił naznaczyw
ktomu Deputata Razsmotret y Posłannaje w Kapij
Proszenie Bohurskaho, w Razsuzdienij ot daczy Jemu

w administracii Imienia Braszewicz y apostedujuszczem nie osta
wit prawlenie bez uwiedomlenia, zatiem po poduczenij
otwietstwia ot Wilenskoy Kapituły onaznaczennom
Sostorony Duchownoy ktomu Sledstwiu Deputata
y czto Kapituła nikakoho Shospodinom Zukom
niezakluczała Kontrakta Imienie Braszewicz nie
otdawała Strunty zamieniony pieresielenie Kresti
an po nazdie Funduszowoy y po wyszoczayszey
Konfirmacyi uczyniono — Kanonikże Ksiądz Kru
szewski po Kontraktu wydannomu Jest Dieyst
witielnym Braszewicz Arędownym Władielcom
y kohda Kapituła uważajet Hospodina Zuka
tolki Jako zastupajuszczaho tohoż Ksiendza
Kruszewskaho w administracij Braszewicz poda
hajet, czto zawsie postupki tohoż zastupa
iuszczaho wprotiwnost Kontrakta Kondz
Kruszewski obszcze Shospodinom Zukom
otwietstwowat Dołzny, a potomu, Jeże
li Jest kakie postupki wpriteśnienij Krestian
Braszewickich Koj Sohłasno wysoczayszych
ukazow udalat Dołzno Arędnych władel
cow ot władienij po Kontraktam to prawo
prostirajet k karconiku Kruszewskomu Sko
im Kapituła zakluczyła Kontrakt, a w takom
Słuczaje uże nie Hospodin Bohurski wcho
dit Dołzen w Rasporażenie Braszewiczami Ho
Kapituła wozwratitsia Dołzna k Raspora
żeniu Swoieju Sobstwiennostiju y nadiejetsia
taż Kapituła czto y sie prawlenie sohłasno
takowomu postanowleniu predpiszet, a także

y Proszenia ot pomieszczyka Zuka Czto on ot Imieni
Księdza Antonia Kraszewskaho władiejet Imieniem
Braszewiczem po 8ᵗᵉ Letniemu Kontraktu wozrazaja
pritom protiwu proszenia Bohurskaho Czto on
Krestianam Dielad Zapomohi a nieuchnietienie, y Pro
sił Za niesprawiedliwoie obzałowanie postupit s Bo
hurskim pozakonam - Prawlenie Sie 18 Fewrala opro
pisannom Uwiedomlenij Kapituły Dawznat wam
Priłożyło pri onom y Proszenie Zuka po Semu Dtuy
wstupiwszie Spredpisaniem niemiedlenno Za Jawkoju
z Duchownoy Storony Deputata Konczył Oznaczen
noie Sledstwie y 2ᵉ w Biełowieżskoie Leśniczestwo
Ksledstwiu na miesto Zabolewszaho Kobrynskaho
ujezdnaho Strapczeho naznaczen takowoy że
Pruzanski - Prykazali: Sołtasno prozbie
wilenskaho Kanonika Księdza Leśniewicza osko
reyszem proizwiedienij w Imieniu Duchownom Bra
szewiczaz Akuratnieyszeho Sledstwia po Donie
sieniam y Zadobam ochnietienij Krestian Sraza
reniem Imienia Sostorony Sub arędatora Zuka
Czynimych wam y uiezdnomu Strapczemu
podtwierdit Strozaysze ukazami, Stakim
Prizowokupleniem: Czto prinastoiaszczem Sledst
wij niedołzno wypuskat Iz widu Imiannaho
wysoczayszaho ukaza w 23 Dień Marta
Seho Hoda na Szczet obespieczenia uczasti
Krestian Izdannaho y Budie Iz Sledstwia
Obnaruczytsia nieobyknowiennye obchozdienij
Władielca Imienia Braszewicz Skrestianami

kuchnietieniu Kłoniaszczyiasia, to Rasporadilizby
tot czas Sledowateli ob otdacze Imienia Seho
w Dworanskuju Opieku a sia Rawnomierno
Rasporaditaśby o uprawleniy Izbierczeniy Cełosti
Duchownaho Imienia po obszczemu Sowieszczaniu
Spowierennym Kapituły wilenskoy Leśniewi=
czem; o czem Dworanskoy Opiekie posłać
predwaritelnyi Ukaz, a onastoiaszczem posta
nowleniy obiawit prositielu Leśniewiczu
Sowzyskaniem za upotrzeblennuju po Semu
w Miesto Sterbowoy Prostuju Bumachu Szest
listow w tom Czysle y na tot na kotorom
pisano proszenie Sposzlinnymi Dieńki, o koiąż
y zdieszniey Kaziennoy Pałatie Sowobszczyt —
Auhusta 9 Dnia 1818 Hoda — Oryginalny
Ukaz podpisał — Sowietnik Niedzwołodow —
po Stronnicach Skrepił: Expedytor prochor
Tunikow — Stołanaczalnik Kulfow, —

Zgodny z Oryginałem swiadcz Kobryński Ziemski
Ziemianin Widacki

Ekspedicia 1.
Stoł. 2. —
Oproizwiedieniy Sled
stwia na Szczet Załoby
Braszewickich Kres=
tiaw na pomieszczyka
Zuka, —

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

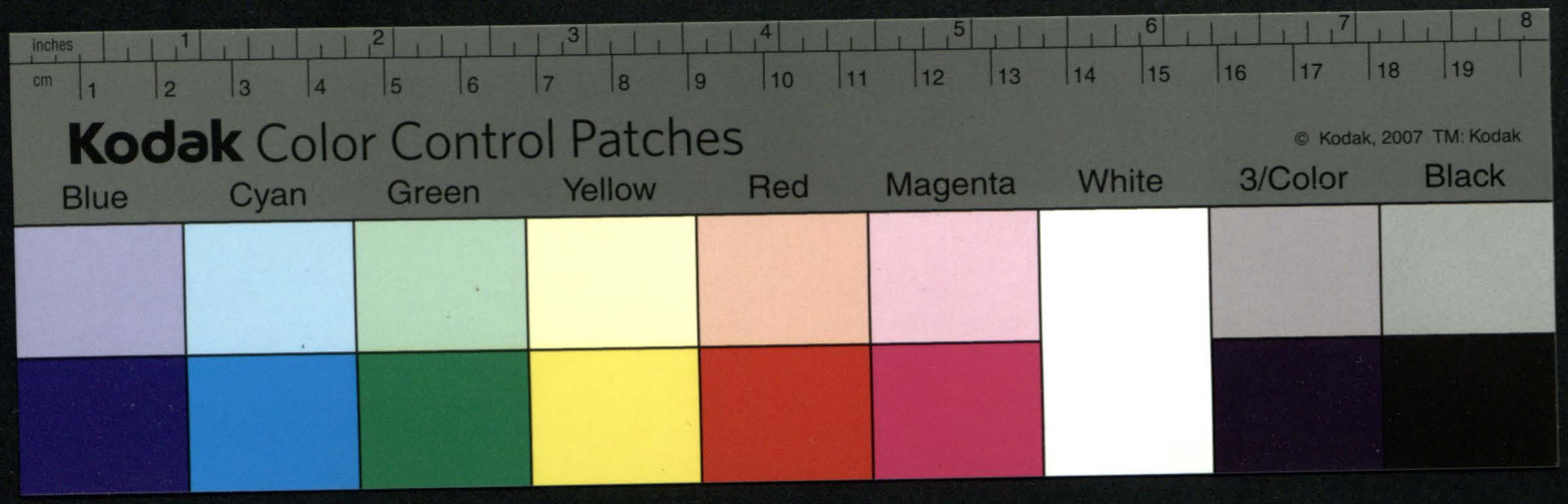
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

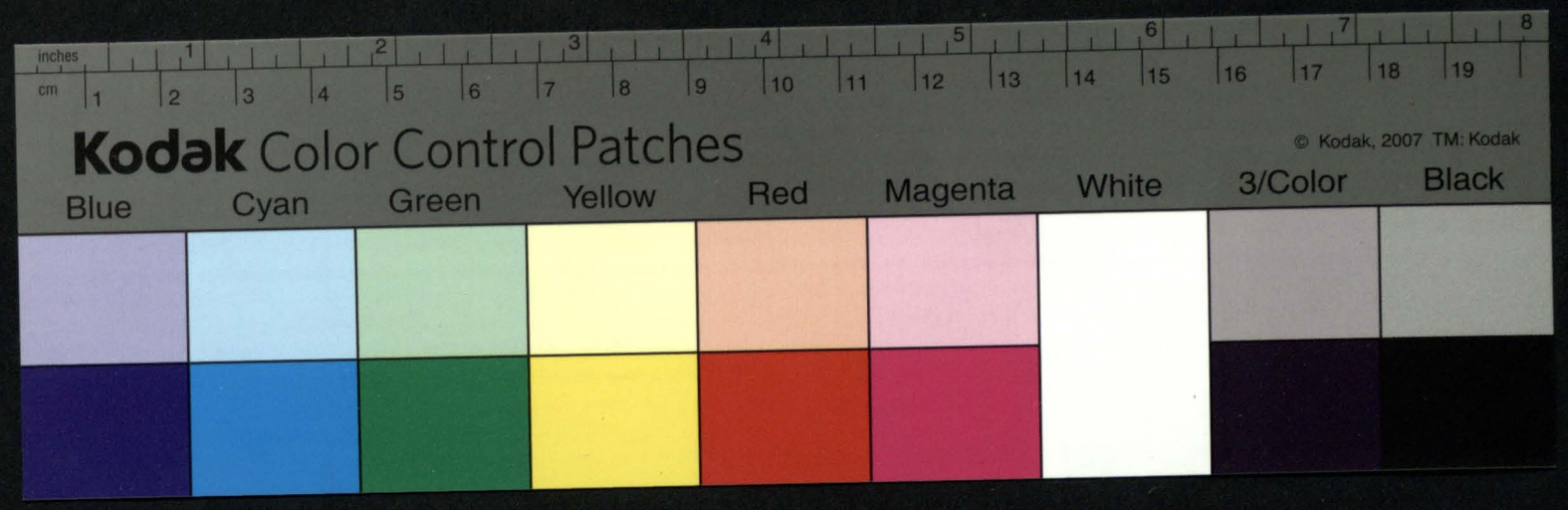
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

23

Ukaz czyli Rezolucya
z Rządu Grodzieńs

Sub litera B.

Punkta odpowiedne w Sledztwie W^o Zuka.

Ad 1mum.

Kapituła Wileńska z R^o 1807 Augusta zabiąc z wźnemi swemi Sumiezniłami zamiany Szachownic, Gruntow od Wsiow Zaweluwia y Hurmiszek, oddała w wiecksiey części we władanie Ekych, iakożna Plania widzieć morna, oddawszy od Onych Grunta, y naznaczaiąc Pasznią, Dworna, obrembna, niemogła utrzymac tych Wsiow na mieyscu, bo pozostało na 78 osady ziemi Morgow 260. co czyniło na Dym tylko po morgow 3 prętow 200— w takim położeniu po Zamianach y przyznanych Dokumentach, Kapituła przymuszona była odsunąc te dwie Wsie od Dworu, y dla Wsi Zaweluwia oddac oddawna Ich wyrobne Pola, przez nich sze: rogich ciągle, y pod tytułem wyrobne Dworne, z Ktorych się dawał trzeciak, a w ostatku ciągle Skarbo: we Poletki od Dworu oddalone, y daiąc Im mieysca Sadrib we srodku Poletkow, dała Im zrzeznosć naylepszą uprawy Roli, y nawiezienia teyrc Ziemi gnoiem— Widziec Mappę Ekonomiczną pozycyi tey Wsi— Nim zas te Wieś Ogrody naydoskonaley na swych Gruntach zrobiła, do czasu wzrostku Ogrodow, y uprawy Onych, dawne Ich Sadriby y Ogrody co nucli, do lat 3^ch do użycia dozwoliła, a po 3^ch leiech, gdysiąc nich Ogrody doskonale w Zaweluwiu zrobiły, Grunta, iako y Place Wsi Zaweluwia, położone we srodzinie Poletkow Dwornych, przyłączyła do Zmian Dwornych— Równie drugą Wsia, Hurmiszcze ~~przeznaczaiąc~~ przenaszaiąc na nay wyborniejsza, Ziemię od Sumiezniłow dostała, nad zaka, iż Bra: szewiczach niemasz Lepszey, Sadriby y Place Im Ogrodow nayrychmieysze dała— co Komissya do= skonale widzieć może— y tak uradziwszy te Wsie dwie, ponieważ miała iszcze kilka Wsiow, grunta zupełnie stracone, iako to Sukackie— Litewskie, y wczesi Szczycką, zacnym takowe Wsie, biorąc w zas: mian Wsi Brzeszczyckiey dawnicy Ekonomicznej Grunta, takowe Grunta złączywszy razem zdawna Wsią, zwaną, pod Narwiskiem Szawejewicze, y zaymuiąc zarosłe na Pola do wyrobku sposobne, wszyst: kich tych Gospodarzy, w iedną Wieś umieściła, y Komornikowi swemu w ciągłe Grunta pomierzyć rozkazała przez Delegowanego nacowczas rzeczłego Kanonika Katedralnego Wileń Mirskiego, ktory naznaczywszy Sadriby dla ewych Włościan, ciągłe Szmury, ziemię tę z wrzosow y chwastow nieużytą, stosownie do Kontraktu Kanon Krasow: skiego z Kapitułą zawartego, wedle punktu 3. Dzierzawcy Brzeszczyckiemu oczyścić zalecił— Dzierzawca Brzeszczyc: ona nieużytczna, dotąd wyrobił, Pługami swemi wyorał, uprawioną oddał Włościanom— a nim to nastąpiło— dawał wyrobne Pola Dworne do Wsiow— Takim porządkiem Włościanie tych Wsiow Kapitulne, maiąc w wyrobieniu Pola y w Budowli potrzebney pomoc Dworu, niemogli z uwagi tey bydź zubożałemi, owszem w lepszym byciu, niż kiedyś bydź mogli— a każdy z Nich dawniey posydiuiąc tylko po kilka morgow ziemi, da: wał potym po 15 nayprzod, a drugie Wsie po 16 y 18, oprocz tych iakie Im pomierzone, y iakie oni da: wniey mieli— Wygony Im wdzięczne dane zostały, ktorym sposobność do dozwolita— a ktorym niedano,— Trzeci Poletek Popatny, iakiego do tąd, żadna Wieś niemiała, stanął za Wygon y Paszę— Grunta y Łąki onych ile można, oszczędzonemi zostały, y do Roku 1812. zupełnie Włościanie Brzeszczyccy doprowadzeni do porząd: ku zostali— Urodzay w Roku 1812. y 1813 pokarał Ich porządną, naylepszą, lecz niespodziane wydarzenia iako to: Woyna, a ztąd wielkie potrzeby y Podatki, zawarła Wydta, ktora we Włościach Brzeszczyckich, poczyna: iący od Roku 1813, ciągle prawie aż do 1816 Roku trwała— iakto z osobnej na to Specyfikacyi y Rachun: ku, widzieć się daie— że zginęło tych przyczyny Koni 40— Wołow roboczych 430, Innego drobnego Bydła sztuk 991— a w Bydle Rogatego Bydła sztuk 1424— Niezrodzay przed kilka laty ciągle doświadczony, Suszą

Dusza w Roku 1818 Julij 5 wydawana, te prawdziwe przyczyny, były do zniżenia Jch Sytuacyi, których w Imieniu Kapituły Wileń, Dzierżawca Obrazowicki wspomagał, iako to z złożonych Regestrow y Weryfikacyi ow można się przekonać, które Kapituła z Dzierżawcą swoim kilkakrotnie czyniła naocznie z Włościanami przez swoych z Sytanych Komissarzy y Lustratora, iak wiele Jm na przyszły y chleba wydawano — a zatym — spełnił to wszystko Dzierżawca, co Kontrakt Jemu w punktach 5 y 9 nakazał — co zaś do zaskarżenia Jakoby Ludzie z głodu umierali — a mianowicie Sawka Sokołowski, ten iako Ortownik w Wielku był Staroście umarł teraz lat 8. Jakowe Jakowicz chory ciągle przez lat kilka, zszedł z tego świata — Dawido Bobrus w Roku 1814 góra — y z Chaty Jego Familia wymarła z Choroby, która w całey Wsi Ozdziejewicach była — Rok pokazany 1814 był nieurzadzony, bo Zbior z Roku 1813 był obfity, z Orego zapas y przeżywienie w R= 1814 był należyty — w Roku zaś 1814 ponieważ zły był Urodzay, zaczęli Włościanie Obrażać: wielka w Roku 1815 zaszła chleba niżeli 900 Szankow, a zatym była należycie Karmiona, y z głodu żaden umrzeć niemógł, kiedy każdy brał Chleb y każdy iadł —

Ad 2m

Magazyn Włościański w Roku 1800 nazwarzony po 4 garce z dusz Żyta, a po pułgarca Jarzyny, zbierał się do Roku 1810. w takiey wielości, jaka mocnoś była do zebrania, lepsze Gospodarze zsypywali, gorsze niedawali nigdy prawie, a każdego Roku potrzebowali chleba, Magazyn ten, stosownie do punktu 32 Kontraktu był ustanowiony Regestrami, y w R= 1815 Weryfikacya Kanow: Kowdjutora Prałata Kossakowskiego wyiaśniła po na oczach Szankach każdego Włościanina — że było w Magazynie w Owsie Szankow 273 gar 21 — Taki zapas — Magazynu, niedostateczny był do utrzymania w R= 1815 Ludzi, y do wyżywienia Jch, iako po Roku 1814 nieurodzaynym, w którym wydano na przeżywienie Ludzi Szankow Żyta 906 garcy 23, iak otym powiadczają osobne Regestra, a zatym Dzierżawca dał swego Żyta Szankow 633 gar: 12 — a ponieważ w R= 1815, nieodebrał więcey Magazynu, iak 629 Szankow, gar 18 — zaczym Magazyn ten, na Satysfakcya swego Długu, ciągle godbierając, ma teszcze na Włości Szankow kilka — od 1815 — to nieurodzay, to Grad narobił teszcze Dzierżawcy na Wydatek własnego zboża, iakiż udziełnie na to Regestra składają, Żyta Szankow 1403 gar 25 — Monki Szankow 139 gar 13, Prosicy Szań. 2 gar 9. Jęczmienia Szań. 317 gar 22 Owsa Szań: 1086 gar 19. Grochu Szań: 47 gar 3. Jyty Szań. 87 gar 27. Siemienia Lnianego Szań 10 gar 9. a w Ogóle wydał na Włość z własnego Spichrza zboża Szankow 3097 gar 19 y ½ — z Czego się dowodzi, iak wiele Dzierżawca dbał o potrzeby Włościan. Bydna zatym Włości Skarga, że Dzierżawca przedał Magazyn — Jeżeli przedawał, to nie Magazyn, tylko własne Żyto Włości, nigdy z tego nie rozdał — a pokazawszy że nie Włościańskiego niema, niemoże od nich bydź skarżonym. że dawał podłe ziarno — dawał bowiem takie, iakie się rodziło w Obrazowiczach, y kazent będzie bardzo, gdy mu takim zbożem Włość odda — Proporcya zaś rozdawanego zboża była powszechnie 9 garcy Żyta na Chatę w ieden tydzień — w Urodzie tey równie dawana, że Siemienista Chata, mogła przytym uszanowiu sobie zarobić, a mniey ludna, całkiem siebie przeżywić, nieodpraiąc się od Robot gospodarskich — w R= 1817 była 3 garcy Żyta, a 6 owsa. a w R= teraźn= 1818. była naznaczona proporcya na Dusze od Lustratora Saney Kapituły, y po tey proporcyi, aż do nowego urodzaju był zawsze rozdawany Chleb na Ludzi —

Ad 3m

Kapituła Wileńska postępuiąc Prawem Arędownym w R= 1800 dobra swoie Obrazowicze w Koszeyą Szmidetną Kanow Kmi Szewskiemu, nadarzyła y Powinnoście w Inwentarzu odbywać dwie Drogi do Krystanu, a iak pospolicie Włość Obrazowicka odbywała

Odbywała się, do tego Pierwsza, od Bramowca długiego za Pół Bł. [illegible] [illegible]
[illegible] tamtejszego Rzeźnika, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

zrobili, reszti, ći co nieskończyli tę sprzyniętą robotę, narażeni Konoryli – wszakże gdzie było trudno, dawało się nabo wa-
ga y przydatek Robotnika – w Deszcz zawsze była przyięta robota, byleby Włościanin w Deszcz roboty robił sposobna
do Jego zdarzenia –

Ad 5^m

Starwarski Ustawą Inwentarza postanowione upotrzebuią się na Kopanie Rowow, na opatrzenie Budowli choćby Dworney
y osuszanie Gruntow Dworskich – Kiedy zaś ona upotrzebiała się na Dworne roboty, to w czasie tego Kopanie były Drogi,
Groble y Mosty do przeiazdu z Karczmy – Starwarski rozgrzane po dni 4 z Chaty upotrzebiaią się, y na obrabianie
Pol Chłopskich

Ad 6^m

Starwarski do moich Dziedzicznych Folwarkow, nigdy nie służyli, lecz Włościanie Obrzeżni, Którzy nieplacą Podatkow, obowią-
do postanowienia Kapituły, odrabiali Dnie, y odtrącone te były z ogólnych podatkow – Wiosną dla Chleba y przeżywienia siebie chodzili
na robotę, albo na Law, Opał, ogrodzenia dla Siebie zarobiali, te Dnie Jm płacone były, wedle ceny Kapituły postanowioney, o-
mieszczoney praktykuiącey się zapłaty, robili Włościanie Obrzeżni przez Dymskie Gruntu Groble, dla potrzebnego Jch prze-
jazdu, dla ciasnego mieysca w Kilerze Obrzeżnim y rzędności Wsiow Kapitulnych, przewożone były Skarby do Dymskich
z Kapitulney ziemi, y tam wymiatanie, za co odchodziła Karczmy – Dla rzędności Lasu, utrzymywał się Obrocz w-
Dworny, y tam przepędzała się, Wodka ze Zboża Obrzeżnego, tym sposobem, Włość była ochroniona iazdu za D.
mile po Law, Który dawniey Wozila, a woziła tylko o pół mili, a naydaley o Milę – Wszystko to nie dla uciemiężenia Włości, lecz
dla ulgi Exy wtasney czynionym było, z czego się pokazuie, że Dni wtasnego dobra swego niechcą poznawać –

Ad 7^m

w Kardym Rekrutskim naborze, niepierwey Włość Składkę robi, aż po oddaniu wszystkości Rekrutow, y wzięciu Kwitancyi, oddanie
tych Rekrutow, zawsze było przy Wogcie Włościańskim y Ekonomie Dymnickim, tam zawsze ze Włością ogolny rozbiorek
podawał ony do Ksiąg przy naborze Rekrutskim – z tey wiadomości Składaią się Dymowi, na trzy zaty się dopłat-
kowe pieniędze, a nayczęściey z Caley Włości zrta dopłatka, Zbor ten widzieć można w Xięgach Włościańskich, ten bywał 22 Gr-
szy po pół Rubla, po Rubli, po 2 tach 10, a nayczęściey dochodził 3^ch Rubli, wteneras, kiedy Rekrut był dawany z Dusz 80 –
Jeden Kor catkiem Włość nieskładała, dla tego, że była dopłatka – do Rubli 12 nigdy niebyła Rekrutskiego Podatku, nawet ogol-
nych Koronych Podatkow – na dowod tego, Regestra y Kwity przeyrzeć można –

№ 42.

Kopia Ukazu. odebrano 13 Augusta 1818 Roku w Kobrynie

Ukaz Jego Imper. Mci Samowładnącego całą Rossyą od Litewsko Grodzienskiego Rządu Guberskiego, Kobryn=
skiemu Ziemskiemu Sprawnikowi – Guberski Rząd wysłuchawszy Prozbę w Imieniu swoim y całey
Kapituły Wileń. Xdza Jana Lesniewicza Kanon. Wileń. y Łuckiego, a także Proboszcza Braszewickiego,
gdzie wyraża, że Wilenska Kapituła w Roku 1808. zrobiwszy z Wilenskim Kanonikiem X. Kru=
szewskim Kontrakt na wieczysty swóy Maiątek Braszewicze w Kobrynskim Pcie sytuowany, oddała
w 12to letnią Arędowną Possessyą wyżey wspomnionemu Kruszewskiemu, którego zobowiązała –
aby miał pieczołowitość nad Poddanemi tego Maiątku odległego o mil 50 od Miasta Wilna, y była
upewniona, że przyięte Kontraktowe obowiązki ze Strony X. Kruszewskiego będą święcie do=
pełnione; X. Kruszewski Kanon. zostawszy się na mieszkanie w Królewstwie Polskim, 12to le=
tni Kontrakt na rządzenie Maiątkiem Braszewiczami przelał bywszemu Kobrynskiemu Grani=
cznemu Sędziemu Żukowi – a ten ten posledni, dał iaki to powod swoiemu Somsiadowi takoż byw=
szemu Granicznemu Sędziemu Bogurskiemu, y podał tak do Guberskiego Rządu, iako też y Nieboszczy
kowi Cywilnemu Gubernatorowi Niemcewiczowi Prozby, y onemi oskarżył Żuka, że on Poddanych
Braszewickich nachodzących się w Skarbowey protekcyi uciśnia – prosi przytym o wzięcie tego –
Maiątku w Opiekę – w przeciągu czasu, Wilenska Kapituła odebrawszy do tego dzieła od Guber=
skiego Rządu Otnoszenie, na one ile ~~mogła~~ można odpowiadała Rządowi – a czuwaiąc o losie
y dobrym Stanie swoich Poddanych, tegoż czasu wysłali Lustratora dla wyprowadzenia o tym Aktu=
alnego Sledztwa, z którego, równie też y z Prozby podaney z Żukiem przeciwko Bogurskiemu, postrze=
żono, y zupełnie przekonano się, że X. Kanonik Kruszewski, powodem przelania 12to letniey Arędowney
Possessyi na Osobę Sędziego Żuka, przestał Aktualnie bydź Arędownym Maiątku Braszewicz właści=
cielem – że Sędzia Żuk Subarędator teraznieyszy władacz tego Maiątku, Aktualnie Braszewickich
Poddanych doprowadził do ostatniey nędzy y zupełnego Ubóstwa – tym samym przymusił Pod=
danych porzucić swoie zamieszkałe mieysca y włóczyć się po ustroniu, a srogim około onych
obchodzeniem się, y dla oddalenia Braszewicz o mil 50 od Kapituły Wilenskiey, Poddani niebyli
w Stanie odkryć Rządowi swóy ucisk, a troszczyć się nad położeniem Poddanych y wykonaniem –
wydanych do tego przedmiotu Naywyższych Ukazow upełnomocniła Jego proszącego dla nachodzenia
się przy Sledztwie naznaczonym po Prozbie Bogurskiego, a w mieyscu z nim y na przyięcie Maiątku
Braszewicz pod Rząd Wileń. Kapituły, iako Aktualney Właścicielki, która na wszystkie potrzeby Pod=
danych w rożnych Wsiach wedle podanego Regestru zarządzaiącego do 90,000 Złłch wypłaciła, y nigdy
od tychże Poddanych oskarżona niebyła y niebędzie – na mocy takowey Plenipotencyi od Kapituły pro=
szący ziechawszy do Maiętności Braszewicz, postrzegł że naznaczone Sledztwo niebierze końca, a Pod=
dani Braszewickie po podaney do Kapituły 28 dnia przeszłego Junij Prozby w Kopij przyłączoney, zno=
wu Jemu proszącemu skarżyli się, że niektórzy z nich, srogo byli ukarani za to, że przed Sledztwem
oznaczonym od Strony duchowney odkryli swoie skargi, y że w nastąpić maiącym Sledztwie, boiąc
się oni kary, ieżeli Żuk będzie ich właścicielem, ani żadnego słowa niepowiedzą o swoich krzywdach.
A że Proszący będąc zaięty Obowiązkiem Regensa Seminaryi Wilenskiey, y do takowey powinien
koniecznie przybyć do Wilna na 26 dzień będącego Augusta, a zatym prosi o prętsze ukończenie –
przedpisanego w Maiętności Braszewiczach Sledztwa, iak iuż onego Duchowny Deputat oczekiwa.

przykazać:

№ 42

Przykazac: Kobrynskiemu Sprawnikowi y Powiatowemu Strapczemu wyszukanie uczynionych Szkod tak własnych Kapitulnych, iako y Poddanych — pozwolic teyże Kapitule — a Maiętnosc Braszewicze oddac w Zarządzanie nie Dworzanskiey Opiece, ani Bogurskiemu, lecz Wilenskiey Kapitule iako Własciciele — za użycie prostego w mieyscu herbowego Papieru na napisanie tey Prozby, wziąc od Jego należące poszliny; iaka po tey Prozbie nastąpi rezolucya, Jemu Proszącemu z powrotem przyłączoney Prozby Poddanych, przykazac komu należy iemu obiawic — a z przyłączonych papierow oznacza 1 Wypisy y ustanowienia Wilenskiey Kapituły dnia 28 Junij idącego Roku, że za Plenipotenta do Maiątku Braszewicz wybrany iednomyslnie od całey Generalney Rady Kanonik Jan Lesniewicz, który powinien znaydywac się przy odbywac się maiącym w Braszewiczach Sledztwie — ma prawo różnemi sposobami przy Sledztwie ochraniac Funduszową własnosc — a w przypadku usunięcia Guberskim Rządem X. Kanon. Kruszewskiego y Żuka od zarządzania Braszewiczami, przyiąc w zarządzanie Kapituły — 2. Kapituły Prozba że zniszczeni Poddani Braszewickie następnie — 1. że Grunta Ich naylepsze uprawione Żuk zamienił, y naznaczył na mieysce onych drugie, nigdy ieszcze niedobywane, na których Ługi y Błota nachodzące się, żadnym sposobem poprawic niemożno — Zabiera w Jesieni z Żęty Chleb pod pozorem iakoby do Włościanskiego Magazynu, iakowe każe im mlec y przedaie — 2. Magazyn składowy dopiero przedany, a za teraznieyszym nieurodzaiem będą cierpieli głod — 3 w Przódy mieli oni Koni, Woły y całą uprząż, a dopiero rzadko kto ma, poniewaz odbywaiącą się z uprzężą Pańszczyzna, od każdego Gospodarza po dwa dni, a od Żęskiey płci po cztery dni na Niedzielę, oprócz iednego Wóyta co Niedziela zawsze odbywa się — znędznione bydło zdycha, y swoich Pol uprawiac niemogą. 4. Gwałty odbywaią uciemiężliwe, na które wypędza nie tylko naznaczonych do tego Poddanych, lecz Małoletnich, przestarzałych y Naiętych Parobkow, niezostawuie nikogo w Domu dla bezpieczeństwa od Ognia — Jchże po różnych Drogach, dla swoiey wygody wyniszczył zupełnie, y doprowadził do Ubóstwa 5. Brał na przekarm stadami Koni, których liczyc można Tysiąc y więcey, y pospaszał Sianożęci — 6. Rekruckie pieniądze zbiera więcey, iak dwa lub trzy razy, iak inni Obywatele, a za niewypłacenie, stawia Exekucye, która rozbiera garki, Żarna rąbi, na Kaduszkach obręcze, zabiera Kożuchy, Siermięgi, płótno y inne rzeczy — 7. Poddanego Jakowa, że nieprędko wypędził podwody dla przewozu przechodzącey Komendy, Ekonom Sieminski trzymaiąc pałkę w ręku na grzbiecie pobił, y pewnie przybiłby do smierci, ieżeliby nie obronił się ucieczką — tenże Sieminski, kazał tego Jakowa szukac, y mówił znaydziecie, ubiię Jego, pochowam y zapłacę — 8. Poddanych wiele powychodziło, y zostały się puste mieysca — przytym słyszany y Raport Wasz, który ze Strony Duchowney do wysledzenia na Prozbę Obywatela Bogurskiego naznaczony za Deputata X. Bludzinski — a ze Strapczy za odkomenderowką w Bielowież niemoże nachodzic się przy Sledztwie w Braszewiczach — Po wyszukaniu w Dziele w którym okazało się — Że odebrana przy końcu 1817. Roku w tym Rządzie od Kobrynskiego Granicznego Sądu Piotra Bogurskiego Prozba, którą dowodzi On Obywatelowi Żukowi uczynione dla Poddanych Maiątku Braszewicz nachodzącego się w Kobrynskim Pcie, należącego do Wilenskiey Kapituły zniszczenia — Po Rezolucyi nachodzącey się w tym Rządzie 6 Nowembra 1817. Roku przesłano przy Ukazie do Was z rozkazem o przepisanych tymże Bogorskim Kosztem Sędziego Żuka, w bytności Powiatowego Strabczego y Deputata ze Strony Duchowney, uczynic Sledztwo, wymagaiąc potrzebnych do tego dowodow od P. Bogurskiego, a po skonczeniu, odesłac dla rozpatrzenia w należne mieysce, o czym uwiadomiona y Wilenska Kapituła w tym iednak żeby raczyła naznaczyc do tego Deputata — uważyc y posłaną w kopij prozbę Bogurskiego, w zamiarze oddania

Oddania Jmm w Administrayą Maiątku Brasrewicz, y spostępowaniu dalszym donosic Prządowi— zatym po odebraniu odpowiedzi od Wileńskiey Kapituły, o narzuconym ze Strony Duchowney do tego Sledztwa Deputacie, yże Kapituła zadnego z P. Żukiem nieprawarła Kontraktu, Maiątku Brasrewicz nieoddawała, Grunta Zamiezne, Przesiedlenie Poddanych, po nieodbiory potrzebie Funduszowey, y po Naywyrszey Konfirmacyi zrobiono— Kanonikże X Kruszewski, wedle Kontraktu wydanego, iest Aktualnym Brasrewicz Arędownym Posesorem, y kiedy Kapituła uważa P. Żuka, tylo iako zastępuiącego tegoż X. Kruszewskiego w Administracyi Brasrewicz, spodziewaiąc się, że za wszystkie postępki tegoż Zastępuiącego przeciw Kontraktowi, X. Kruszewski razem z P. Żukiem odpowiadać powinien— a za tym, ieżeli są iakie w Uciśnieniu Poddanych Brasrewickich, które zgodnie do Naywyższych Ukazow oddalać należy Arędownych Posesorow od zarządzenia wedle Kontraktow— to prosto rozpościerać do Kanonika Kruszewskiego, z którym Kapituła zawarła Kontrakt— a w takim zdarzeniu, iuż nie— P. Bogurskiemu należeć ma rozporządzeniem Brasrewicz, lecz Kapituła wrócić się powinna do zarządzenia swoią własnością y spodziewać się ma tak Kapituła, że Rząd stosownie do takowego postanowienia przedłoży, a także y Prozbę od Obywatela Żuka, że on w Jmieniu X. Antoniego Kruszewskiego zarządza Maiątkiem Brasrewickim wedle Osmioletniego Kontraktu, wyrażaiąc przy tym przeciw Prozbie P. Bogurskiego, że On Poddanym czynił zapomogi, a nie przyciśnienia, y prosił za niesprawiedliwe zaskarżenie, postępuiąc z Bogurskim według Praw— Rząd ten 18. Februarii o przepisanym uwiadomieniu— Kapitule dawszy znać, Wzięm przystąpił do Onego y Prozbę Żuka w tym Dziele znayduiącą się zaprzeciwianiem nieodwłocznie za przybyciem z Duchowney Strony Deputata, Koncerze narzuconego Sledztwa— a. w Bielowieskie Leśnictwo do Sledztwa na mieysce chorego Kobrzyńskiego Pod= Strażerego, naznaczony także Gnoiński— Przykazali Stosownie do Prozby Wileń= Kanonika Xdza Leśniewicza o nayprędsze wyprowadzenie w Maiętności Duchowney Brasrewickich Aktucznego Sledztwa po domiesionych y zażalobach w Uciemiężeniu Poddaństwa y zmyślonego Maiątku ze Strony Subarędownego Posesora Żuka wyrządzonych, Wam y Powiatowemu Strażerowi potwierdzić nayprzod= rzemi Ukazami z takim przydaniem, że przy należytym Sledztwie, nienależy upuścić z Oka Nayprzodszego Jmiennego Ukazu w 23 dzień Marca tego Roku na Stronę Poddaństwa wydanego— a ieżeli przy Sledztwie okaże się nieprzyzwoyane obchodzenie się Władzcy Maiątku Brasrewicz z Poddanymi w Uciśnieniu Jch— to Bacznie przystąpić do Porządku dla oddania tego Maiątku w Dworzańską Opiekę— a Ta zaiąć się ma uporządkowaniem y zaborzpieczeniem całości Duchownego Maiątku za zgodnym zniesieniem się Plenipotenta Kapituły Wileń: Leśniewicza— o czym Dworzańskiey Opiece posłać wprzód nastąpi maiący Ukaz— a o Aktualnym postanowieniu obiawić przeszłemu Leśniczemu y wzyskać zawity do tego w mieyscu Dawbowego, prosty papier Srebr: Arkuszy trzey liczbie— y na ten, na którym pisana Prozba z Postanowieniem— o Którym tuteyszey Skarbowey Palacie dać znać— Augusta 9. dnia 1816 Roku—

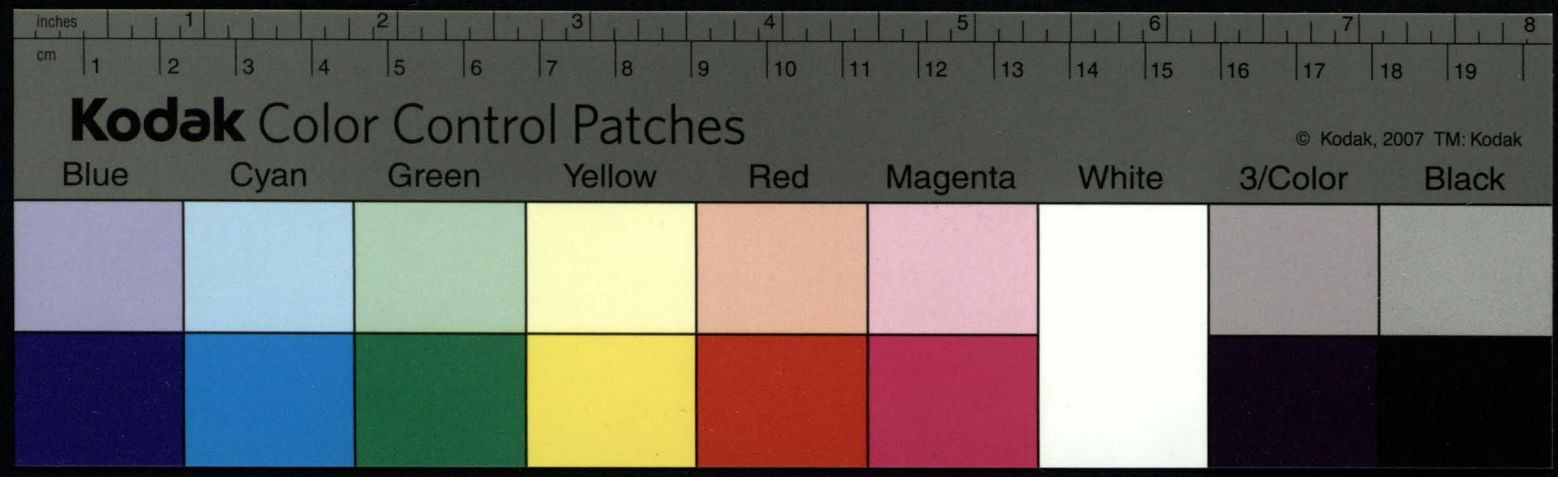

1818. ~~Marca 23~~ Augusta 9.
Ukar Rządu Gubert Grodzieńs
na Sledztwo w Brasławiczach
w Kopij Polskiej

M.

28

Do

Jasnie Wielmo= Kommissarza Przeswietney Kapitt= Wileńskiey

Od

Jey wiernych Poddanych

Skarga

y Naypokornieysza prozba. —

Doczekawszy się pory w którey litosci y Sprawiedliwosci doznać spodziewamy się w Naywiększem Upokorzeniu powazamy się Cierpiąc od Lat posessyi W^o Jgnacego Zuka rożne Uciemiężliwosci, chociaż podawalismy i dawniey do Przeswietney Kapituły Wileńskiey Panow naszych prozby, które czy doszły czy niedoszły niewiemy, dziś Oswiadczyć biedny stan nasz i złożyć u nog Jasnie Wielm^o Pana Naypokornieysze prozby w wiernych Następuiących Punktach. —

1° Od Czasu przesiedlenia naszego na Jnne mieysce dosyć niewygodne zostalismy Naybiednieyszemi poniewaz Zahodowane Sady, które iedyną naszą były Obroną, tak względem Opłacenia Podatkow Monarszych iako y Skarbowych zostały zniszczone, a Zabudowanie nasze na Jnnym mieyscu bardzo wiele kosztowało ile wbez Lesiu, y Gruntu na wieś Tyniewicze zwaną Cała włoka niedostaie, a Opłata y Panszczyzna iest rowna. —

2° Za JPana Buynickiego Bywszego Ekonoma Folwarku Czachowcow Opłacalismy z gruntu Czynszu po złotych 15. a potem Kazano nam Opłacać we Dwoie tego to iest kto dawał po złło=15. to musiał oddać złło=30. a kto zaś 30. to oddał złło=100. —

3^tio Jasnie Wielmożny Komissarz przysłany od Przeswietney Kapituły Wileńskiey Panow naszych wydał Laskę dla Wymiaru Gruntu

Dwornego

67.

Dwornego którego nieużywano, y tak W. Żuk Posessor poodmie=
rzał, że musiemy bawić dni dwa za co liczy się tylko dzień 1.den i do
tych czas toż cierpiemy przez co wielki mamy upadek na Dobytku. —

4.to My niektorzy Gospodarze maiąc małą Siemienistość utrzymuiemy Pa=
robkow dla pomocy, te zaś oprocz za chatę y za siebie muszą odbywać
gwałty. —

5.to Wypędzano nas z roznemi towarami w rozne drogi iakoto:
Do Bardyczewa za co odwrocono tylko dni 4. Panszczyzny. —
Do Klewań mil 30. tylez dni.
Do Stepania mil 25. tylez dni
Do Rafałowki mil 27. tylez dni
Do Maciowa mil 23. Dni tylez
Do Żołudki mil 20. tylez dni
z Pinska do Grodna mil 42. } Darmo
Do Siemiatycz - mil - 25 }
A przez tez Drogi mielismy wielki upadek na Dobytku —

6. Lat tak nieszczęsliwych musielismy brać we Dworze zboże na ży=
wność naszą, które to zboże dawano ziarnem posłednim, a kazano
oddawać czystym y iak naylepszym co y wykonywalismy, a
zwłaszcza Ja Prokop Czachowicz oddałem żyta szankow pięć =
N.ro 5. darmo. —
Ja Jakow Dawidowicz kupiłem stodołkę za ktore dałem złł. 38.
ale zabrano do Dworu bez żadney nadgrody.

7. My niektórzy Gospodarze maiąc żywność swą własną niebrali=
smy we Dworze wszelako kazano oddać po szanko.w 2. zboża

8. Woyt nastawiony w Folwarku Czachowcach bardzo nas we wszy
stkim krzywdzi, tak że nieznalazłszy nigdzie sprawiedliwości
udaiemy się więc do JW. Kommissarza. —

9. Mogiłki Syczowskie przez W. Ignacego Żuka są wyrą=
bane na reparacye karczem obory itd. y dziś tylko na
tychże Mogiłkach znayduie się Sosen 23. —

10. Podczas przesiedlenia wsi Tyniewicz dwoch Gospodarzow
z desperacyi wyrzekłszy się swego maiątku uciekli byli
na Wołyn

Na Wołyń, tych połapawszy Nielitościwie bito, y Woyta Za Nimi Jnstancyę wnoszącego Cwiczono — Które okrucieństwo było Powodem Że y Wielu Ludzi powychodziło y dziś się Nieznayduią. —

11. Przypędzone Boyki z Bardyczewa Zarażone, Upadło Wołow do pracy używanych Sztuk. 80. Loznego Bydła Szt. 174. ato w Jedney wsi Zawelowicz. —

12. Ludzi czyli Gospodarzy wyszło na Wołyń Dusz 40. Męszczyzn Z nich 9ciu z Żonami y Dziećmi. —

13. Że Nadpowinność przymusem y biciem Dni Wypędzał

14. Że od Parobkow y Dziewek Służebnych Gwałty wypędzał.

15. Że Morgi wielkie w Swoich Dniach Kończyć kazał.

Wiadomość Pustek po wsiach.

16. w Braszewiczach — Pustek . — 7.
w Zawelowicz — Ditto . — 13.
w Symonowiczach — Ditto — 1
w Syczach — — Ditto . — 5.
w Tołkowie wyszło Gospodarzy 4. Na Jch mieyscu Jnni Grunt Zarabiaią. —

Dnia 18. Augusta 1818. R.

Michałko Dawidowicz +++
Wasyl Czechowicz +++
Prokop Czechowicz +++
Semen Sakowicz +++
Kondrat Miktosz +++
Jakow Wasiuk +++

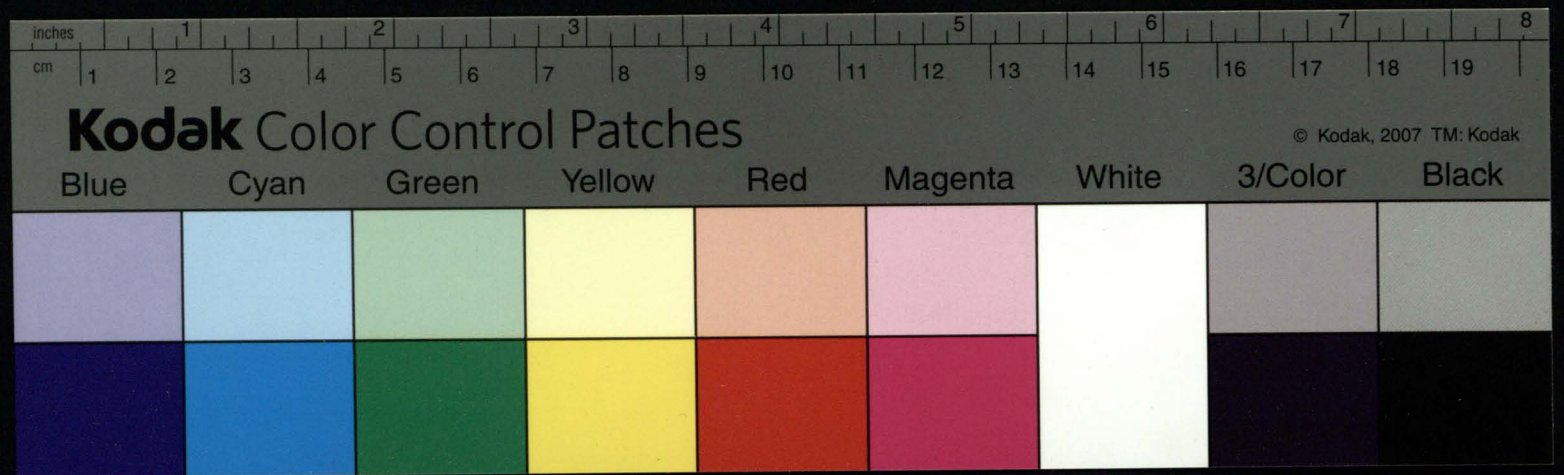
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Kopia

30

Od Kommissyi Sledztwienney w Maiątku Braszewiczach Kapitul-
nych po Ukazie Rządu Gubernskiego ustanowioney. —

JW. Lesniewiczowi Kanonikowi K. Wilen.
Regensowi Gł.go Seminaryum —
Powiestka

Ukazem Rządu Gubernskiego Litt.o Grodzien.o nastałym po Pro-
zbach przez JWPana iak Rownież y przez JW Bogorskiego do tegoż
Rządu podanych /: Jaki przy ninieyszey Powieslce w kopij przyłącza-
się :/ Nakazane Sledztwo gdy takowe czynność swoię w dziele Uci-
sku Włości Braszewickiey przez Sub Arendownego Possera Zuka
w Dniu Dzisieyszym w maiątku Braszewiczach Rozpoczyna się
ma za Obowiązek JWPan Jako Pełnomocnego Kapituły Wilenskiey
Plenipotenta o tym Zawiadomić z Żądaniem ażebyś z mieysca
swoiego o krzywdach wszelkich w ogule Włości Braszewickiey
przez W.o Zuka Domierzonych w nieyszą Kommissyą Zawiado-
mił Datt. Roku 1818 Mięca Augusta 19 dnia — Na
Oryginale podpisano. Ziemski Sprawnik Widacki — Depu-
tat X Bludzinski — Kobrynski Powiatowy Strapczy Lepkowski

Powiestka

Sub litera A

Do Listu

Przynosi Prozbę X. Jan Lośniewicz Kanonik K. Wileńskiej y Duchowny Regens Stałego Duchownego Seminar. przy Imperatorskiem Uniwersytecie Wileńskim Probostwa Brazewickiego w Imieniu pełnomocnego y Cały Kapituły Wileńskiey Jako dzierżący Administrowany Reprezentant a w czem ta Prozba następuie wyrażonych punktach

1.

Kapituła Wileńska Dobra swoie Brazewicze iesce za Rz. 1868. Kontraktowi X. Kanonikowi Bruzewskiemu w Joseswa Arendowną postąpiwszy zawsze czyta spokoynie gdy Włościanie Skargi Zadnych na Uciążliwość nie przedstawiali z przyczyny Jak teraz okazuie się przez niedopuszczenia onych przez possesora Subarendownego Sen. Zuka. Skutkiem owi Bojesyi X Bruzewskiego, w tenczas gdy Nayedyszyno Jego Imperatorskiey Mości Ukazem w Roku Bieżącym 1 Miesiąc Marca 23 Dnia nastałym wszelka dla Włościan ulga ogłoszona została gdzie się Kapituła Wileńska Przekonała o Włościanie Brazewickiey przez podanie do Kapituły Prozby o mnogich i niezbitych swoich Zawiadomili Uciążliwościach. Zaprzybyciem Prozącego przez podanie powtórzoney Prozby na Dniu 10. ter Mca temuż iako pełnomocnikowi iesce y Ciężkich tych Zawiadomili Przypadach — Między innemi Znayduie się Ważnieysze y w myśl przywiedzionego Ukazu wymagaiące nayrychleyszego Śledzenia a włościan od nich oswobodzenia, jako to. — 1. O Zabraniu jako Magazynowego z Sypowanego Zboża i sprzedaniu przez ur. Zuka. 2. O Okrutnościach y tyrańskich Boiach z — o rozeyściu Wielu Włościan z przyczyny takowych Bojarzów i innych Uciążliwościów 4. — O pędzeniu na Panszczyznę do Popiney y Bronnego. —

2.

Jako Ważne i pod wspomniony Ukaz Nayedyszy podpadaiące Skargi na pierwszym wstępie Śledztwa Kommissyi na Oko Oznaczane zostaią Zboże Magazynowe Zawsze czyto przez Włościan z Sypowane a między dawkami niebyło na Zypnoś Dla tychże oprócz trochę poślodów przecież Od dawna aż dotąd nieznayduie się w Magazynie w naymnieyszey Ilości iako w Roku 1865. sprzedane. 2 — Stanowi się zaręczy nie mitościwie bici pracie bez winy Włościanie, y Ruzcow Imiy Uczciwi Świadkowie Bojarzy którzy Zaprzysiąg prawdę zbitemi Zabieraiąc się X. Chaty Panskie pozostałych Włościanach saw wyraznym Dowodem rozeyścia się Innych a cała gromada Wsi Brazewickiey poświadczy y Zaprzysiąże dane pobudki przez zastępcę possesora Sędziego Zuka — 4 Jaż Cała Gromada dowiedzie na Oczmie Sędzi Zukowi iako im groziono Kurie do swoich

Folwarków

Jolwarkow Panszczyzne Kluczy nawet oprocz Panszczyzny Swiedrow Brzezwickiey. —

3ci

Dalsze Przywody włościan o prozbach ich zawarte w poznieyszym czasie y przy dalszym Sledzeniu dowiedzione zostaney. — Zas z porownay zmiankowanych nastąpie Sledztwa niniejszego chociazby iedna iawnie, y na oko w Kommissyi Sledztwiennay dowiodła sie dosyc wyslarczy nie Depossesya X. Brzezowskiego y Ur Zuka a na powrot Brzezwicz zaraz do possesyi Dziedzicow Kapituły Wileńskiey w skutek przywiedzionego Naywyższego Ukazu, marca 23. Dnia, dla powrócenia, swobody Włościanom Brzezwickim pod Wzgledem Dawnych Kapituły zaszłe doswiadczaney które Rowna z Odzyskaniem Przywłasnego nad Brzezwiczami, nieutrosklividey zaymuie sie possessyi stanu, włościan Brzezwickich nadal dla postrzeżenia Jeh w możności do opłaty Podatkow Skarbowych y zapobieżenia tey ostatecznosci iaka sie w Wielu mieyscach z Wypuszczeniem possessyi włościan przez Wszystkich Dziedziców i Zasmuceniem opieki Rządowey widzieć Dano, a do iakiey poddani Brzezwiccy nie przypadek Dalszego przez Sedziego Zuka nimi Władania wyraznie zmierzania oraz Odstąpić mieysca i Wymiść głosna oswiadczenia sie — a Zatym iak wszyscy Włościanie Będąc Wiedomi o Opiece Monarszey przez wspomniony Ukaz Naywyższy 23. Marca nad niemi Rozciągnioney miechcą teraz wzgledem Przywod swoich i dalszey obcey possessyi cierpliwosci arazem Boią sie dla nastąpienia Zemsty od Sędziego Zuka Donosyc Przywod Swoich przez Kommissyą niniejszą tak Kapituła Kłopocze sie do Jeh Zadania Nayposlusznieyszy Sprosi

Aby Nayważnieyszy Waszey Imperatorskiey Mosci Ukazem Zakazano było w prozbach w Kommissyi Sledztwiennay w Dobrach Brzezwickich Rozpoczynaiącey sie przyiąć a po przyięciu oney niezwłocznie do Wyszeygolnionych Przywod powyżey Sledztwo uczynić chcąc pustki powyższych włościanach y Majątku Prożny obeyrzeć i po przekonaniu sie o nieżliwosciach na przeciw Ukazowi Nayważnieyszemu Marca 23. Dnia Komierzonych za Odięciem possessyi Arendowney X. Kruszewskiemu i Jego Zastępcy Sędziemu Zukowi — Kapituła Wileńskiey powrócić nastąpnie Dalsze pretensye Włościan Brzezwickich y Kapituły Wileńskiey do X. Kruszewskiego y Jego Zastępcy Urodzonego Zuka miane Sledzić i po wySledzeniu daley wedle praw postąpić —

Naymiłosciwszy Panie prosze Waszey Imperatorskiey Mosci w tey Moiey Prozbie Uczynic Wyrok należy do podania w Kommissyi Sledztwienney in fundo Folwarku Braszewicze Exestuiącey Roku 1818 dnia 19 Mięca Augusta

Prozba do Kommissyi
Stedzkowiczowey od
Reprezentanta Kapituły

Sub litera D. —

Kopia po Tytule

Przynosi prozbę Obywatel Powiatu Kobryńskiego Piotr Jakuba Syn Bo=
gurski Major Były Woysk Polskich przeciwko Sędziemu Byłł.^m Gran= Kobryń=
Jgnacemu Żukowi w Dobrach Braszewiczach do Kapituły Wileńskiey Należnych
y pod Zaszczytem Skarbowym będących Rządcy a wczym ta prozba Nastę=
pnę Wyjasnią punkta. —

Odebrawszy Ja powiestkie od Kommissyi Sledztwienney w Dobrach Kapitulnych
Braszewiczach Agituiącey się Abym na Samym wstępie Złożył dowody Uci=
sku poddanych Braszewickich przez Sędziego Żuka Zarządzaiącego temi Do=
brami, Zadosyć Czyniąc powinnosci Moiey, y Chcąc się Oczyścić z Zarzutu przez
Sędziego Żuka w prozbie Jego przeciwko mnie do Rządu Gubern= Grod= Ziem=
podaney, Oraz Uzyskać na nim Kary ztąd Zasłużonę Naypoddaniey proszę.

Aby Naywyższym Waszey Imperatorskiey Mosci
Ukazem Zaleconą była tę moię prozbę w Komissyi Sledztwienney w Brasze=
wiczach Agituiącey się przyiąc, na Dowod popełnionych Ucisków przez Sędzie=
go Żuka nad Chrzescianami Braszewickiemi ztąd pogwałcenia Ukazow
Dnia 23. Maja 1818. Roku y Zasłużenia przez tegoż Sędziego Żuka na Sku=
tki wspomnionego Ukazu Względem odięcia mu Natychmiast Rządu. w Do=
brach Braszewickich przez Sądowy Examen na poniższe punkta Wyra=
żonych Niżey poddanych Braszewickich przesłuchać Wyznania. —

1. Sędzia Żuk odiął Chrzescianom Braszewickim Sianożęcie y popasy tak
dalece że muszą w Sąsiedztwie Szukać Urobku Siana na pastewniku na Do=
wod Składa się w Kopij pozwolenie Koszenia trawy w Pierkowiczach Da=
niłowi Harabierdzie tego Roku 13. Augusta Wydane przy nim w Orygi=
nale Znayduie się którą On przy Examinie Okaże. —

2.do Sędzia Żuk w tym y przeszłym Roku poddanemi Braszewickiemi przenosił
w Maiątkach przez Siebie Kupionych, Popiny, Wolce, Bronnym, y Siemionowszczy=
znie Budowle wszystkie, Budował się co iest przeciwko Kontraktowi Xiędzu
Kruszewskiemu Danemu od Kapituły, y zaco powinien od posessyi odpadać.

3.^cio Sędzia Żuk Chrzescianom z Tołkowy Zabrawszy Jch Grunta Deklarował Jnny
Grunt na Jch Utrzymanie dać y Panszczyzny Umnieyszyć; tego iednak nie zrobił.

4.to Semena Sakowicza Woyta Całey Włosci Kazał Sędzia Żuk w przeszłym y tym
Roku po trzy razy Niemiłosiernie Karać Zato, że o Uciskach Włoscian Lu=
stratorowi

Lustratorowi od Kapituły Wileń= Zesłanemu powiadał, y gdy go Karał Ekonom powtarzał Nadnim te Słowa Ot tobie Bogurski, – ot tobie Lustrator – ot tobie Lesniewicz, ot tobie protekcya Co ten Człowiek wyzna Zapewnie. –

5.to Zynowi Jakuszowi Ze Wsi Szarejewicz, który y teraz Chory Kazał dać Sędzia Zuk Sto łozow, od Czego do Zdrowia przyiść Nie Może, – On to także pewnie Opowie.

6. Kasian Kuksa Ze Wsi Braszewicz tey Zimy był posłany Za parobka do Browaru w Bronnym, y tam o Swym Chlebie tydzień przebywszy dla Głodu do Domu powrocił, Za Co Sędzia Zuk Kazał Ekonomowi dać Mu łozow Sto, y Ze Nie mogł wstać Na Nogi, Kazał go Na Wozie Na powrot do Bronnego Zawieść, Ztąd go do Chaty Zabrali Dawszy Jnnego Na Jego Mieysce z Czego On dwa Tygodnie lezał, a dla tego Pańszczyznę z tey Chaty, y kiedy robił w Browarze w Bronnym Daremszczyznę y kiedy Chorował pędzoną – O czym y dalszey Krzywdzie tenże Kuksa Zeznał. –

7.o Zawsze y tego Zniwa Każdy Musi Na pańszczyznie Zyta kop 5. Wyżąc y poty Choćby Cały tydzień Żąc poki tego Nie Zeznie Na to z Każdey Wsi Jeden Gospodarz Wezwany do Kommissyi Złoży Swiadectwo

8.o Karpina Piewen Ze Wsi Braszewicz Zostawszy popędzony Roku 1816. w Zimie do Sypania Kopcow Między Bronnym y Drohiczynem Ze chciał trochę Koniowi y Sobie odpocząć tak Był zbity po głowie y Całym Ciele Niemiłosiernie Ze Dwa tygodnie lezał Obłożnie. –

9.o Tomasz Skrypiel z Zawelowia Był pędzony z kosą Na Gwałt do Wsi Dziedziczney Sędziego Zuka Wolki o Mil Dwie Ze się Wymawiał Jż iako ieszcze Młody Kosie Nie Umi Kazał go Srodze pokarać Sędzia Zuk. –

10.o Przez takie postępowanie Sędziego Zuka przez Wyprzedanie w Czasie głodnym Wieyskiego Magazynu Wyszło Wiele Chrzescian Z tych Dobr Czego Dowodzą Chaty pustę Ktorę Komissyi Raczy widzieć. –

Takowe przesłuchanie Natychmiast Uczynić, Zalecić y Mnie proszącemu iako y Chrzescianom Braszewickim, a Rownie Kapitule Wileńskiey Jch Dziedzicom Nayrychleyszą domierzyć Sprawiedliwość, Jle Ja w Dniu dzisieyszym Wydalić się nie odwłocznie Na Exdywizyą do Kisielowcow Muszę. –

Naymiłosciwszy Monarcho proszę Waszey Jmperatorskiey Mości w tey Moiey prozbie Uczynić Sprawiedliwy Wyrok Należy do podania w Komissyi Sledztwienney w Braszewiczach Agituiącey się. – Roku 1818. Aug= 19. Dz. Takową prozbę Oryginalną po punktach podpisał Następnie – Takową prozbę Układał pisał y Ręką własną podpisał – P. Bogorski &c. –

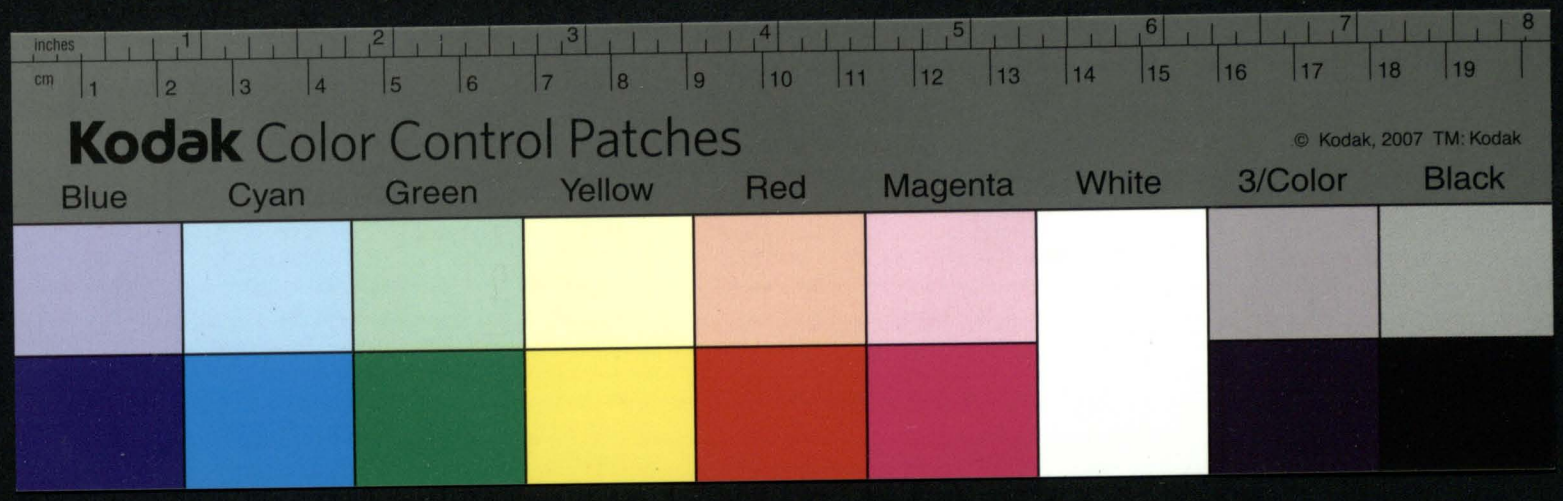
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Prozba do Kommissyi
Sledztwiczney od JW^o
Rzogarskiego —

Sub litera C.

1818 aug 19.

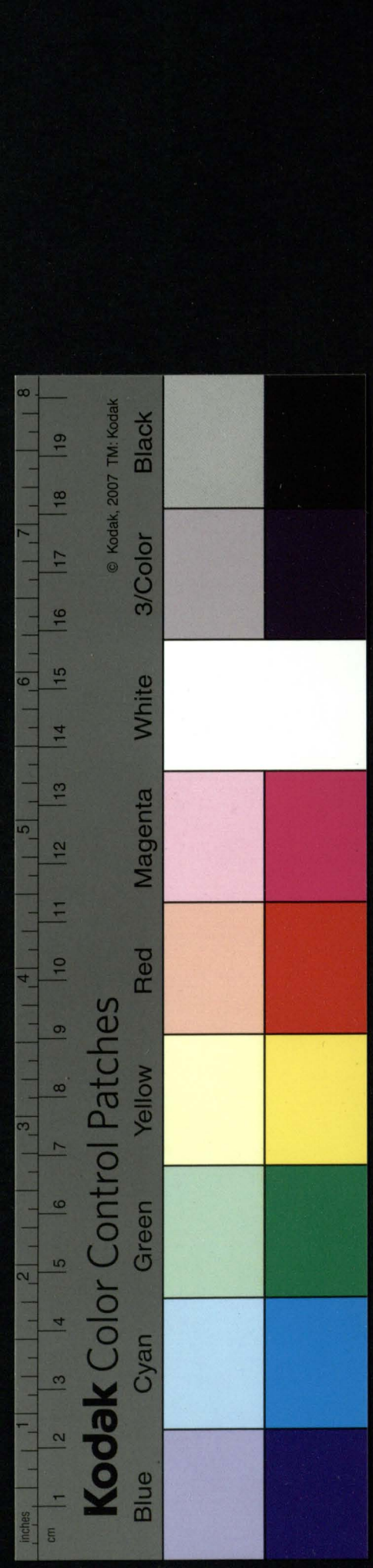

po Tytule

Przynosi Prozbę Xiądz Jan Lesniewicz Kanonik Katedralny Wileński y Łucki Regens Głłow=Duchownego Seminarium przy Imperatorskim Uniwersytecie Wileńskim Proboszcz Braszewicki w Imieniu Własnym y Całey Kapituły Wileńskiey iako odniey Umocowany a wczym ta prozba Następne Wyiasnią Punkta. —

1.

Kapituła Wileńska Stosuiąc się do Skarg Włoscian Braszewickich y do podaney w Ich Rzeczy prozby w Rząd Gubernski Grodzienskie Littski przez Sędziego Piotra Bogorskiego, Za którą Nastąpił Ukaz Tegoż Rządu w Roku przeszłym 1817. Mca=9bra Dnia 6. dany, Tak troskliwa o Los Włoscian Swoich Tak rownie o Uniknienie Zapowiedziancy w Tymże Ukazie Administracyi Rządowey Nad Braszewiczami, połączaiąc pieczołowitość Swoią z Skarżącemi się Włoscianami przez Wo Bogorskiego, podała przezemnie proszącego w Tychże krzywdach Włosciańskich Do Tegoż Rządu w Roku y Mcu=Bieżących Na Dniu Prozbę o przyspieszenie Sledztwa, o Depossydowanie X. Kruszewskiego y Wo Zuka a Koleyno o powrot Sobie Dobr Braszewickich, Za którą Nastąpił Ukaz Nadniu Mca=y Roku bieżących Administracyą Nad Braszewiczami, Dworzańskiey Opiece, y Znoszenie się w Rądzie Ekonomicznym Zproszącym przeznaczaiący, a tym Samym Depossessyą X. Kruszewskiemu y Sędziemu Zukowi przepowiadaiący, na Zdarzenie Jesliby Krzywdy Włoscianom Braszewickim, Jakie były wyrządzone za Jakie Ukaz Naywyższy 1818. Roku Marca 23. Dnia Wykraczaiących od Maiątkow oddala. —

2.

Niedaiąc się w Troskliwosci Za Włoscian Braszewickich = Uprzedzić Taż Kapituła Obok podaney w Komissyą Ninieyszą prozby Wo Bogorskiego, podobną y od Siebie przezemnie proszącego Na Dniu 19. praesentium podała o Wyexpedyowanie Sledztwa w Kathegoryi Szczególnie o Deposessyą Na początku Tegoż Wprowadzoney Zostawuiąc podanie Jnnych pretensyow do dalszey Kathegoryi w porządku Załatwienia

pierwszey

pierwszey — A tak uważaiąc z liczby odprawionych Swiadkow że pierwsza kończy się Kathegorya w Expedyowaniu y chcąc powziąść miarę z niey do wprowadzenia drugiey preten=syiney Naypoddaniey proszę. —

Aby Naywyższym Waszey Imperatorskiey Mości Ukazem zalecona było tę moię prozbę w Komissyi Sledz=twienney In Fundo Folwarku Braszewicz Expedyiącey się przyiąc, a po przeyrzeniu Oney zalecić uwiadomić proszące=go przez Rezolucyą przed Następuiącym rychło do Obowią=zkow Regencyi Seminarium Głłown= Duchownego Wyiazdu do Wilna, azali w skutek Ukazu nastąpi Admi=nistracya Braszewicz Dworzanskiey Opieki y Deposessya X. Kruszewskiego, oraz Sędziego Zuka? Abym wspomnianym Ukazem do znoszenia się z Opieką Dworzan= Obowiązany mogł poinformować się iak mam z tąż postąpić Opie=ką nadal. —

Naymiłościwszy Panie proszę Waszey Imperatorskiey Mości w tey moiey prozbie uczy=nić wyrok — należy do podania Komissyi Sledztwien=ney w Braszewiczach Roku 1818. Mca= Augusta 21. Dnia. —

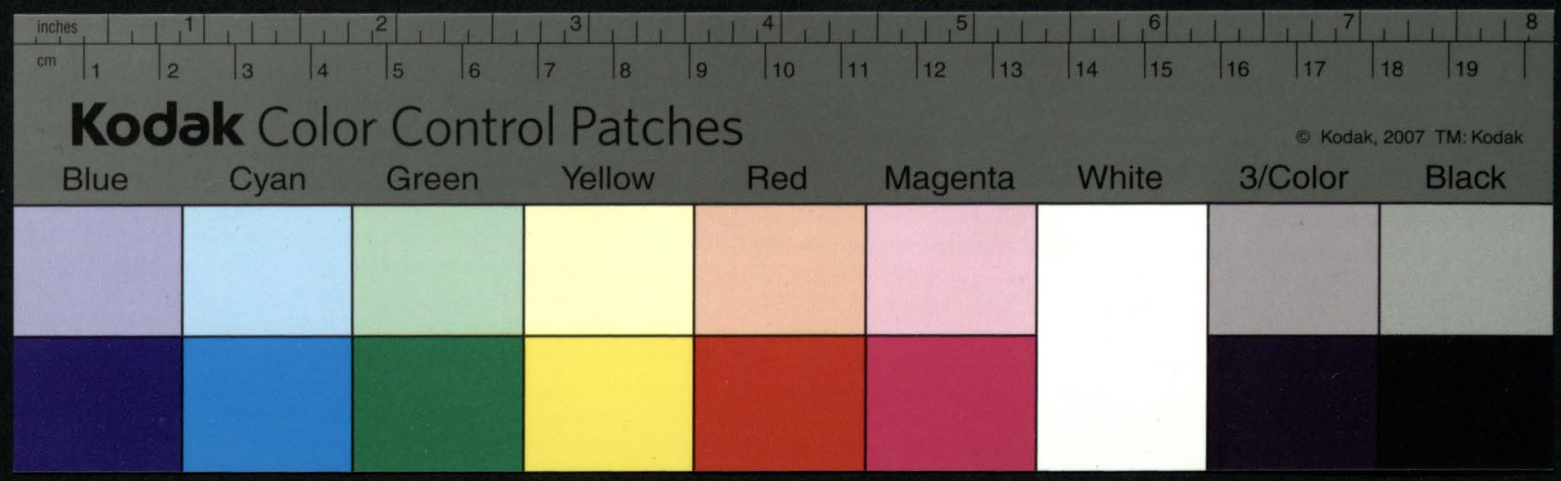
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

316

Prozba do Kommissyi
Stedztwiennej od Reprezentanta Kapituły

Sub litera F —

Z Kommissyi Siedztdziennej po Ukazie Rządu Gubernialnego Grodzieńskiego
o Maiętnosci Brasławiezach kapitulnych ustanowionej. —

JWc Lesniewiczowi kanonikowi Wileńskiemu y
Łuckiemu Regentowi JKo seminaryum
Reprezentantowi kapituły. —

Kommissya Niniejsza Rozpatrzywszy podaną Prozbę przez JW Panow Exto-
rów zdatnie uwiadomić siebie przez Rezolucyą azali po Skutku ukazu Rządu
Gubern Litt Grodzien. pod Dato 9. Augu. Roku teraz następi Administracyą
Brasławiez Dworzańskiey Opieki, y Depossesya X. Kanonika Kruszewskiego
oraz Sędziego Zuka a to tym celem ażeby w razie potrzeby Kapituła sie
do pomienionego Ukazu po Spolnie z Opieką Dworzańską mogł Działać
a Zatym czyniąc zadość JWPanow Żądaniom Postanowiła przez Ni-
niejsze Kondukta Zawiadomić JW Panow, z wyiaśnieniem myśly pomienio-
nego Ukazu Rządu Gubern: a JW Panow Za Kommunikowanego gdzie
między Innemi, przepisuiąc prawidła Kommissyi Siedzidziennej Za-
lecono szczególnicy mii na Celu ś: i do niego stosować sie; Ukaz
Imienny Imperatorski 23. Marca 1818 Roku nastały o Zabezpieczeniu
Włościan od Ucisku Zatem Depossesyą X. Kanonika Kruszewskiego a
Razem i Sędziego Zuka nie prędzey aż po odkryciu nadzwyczaynego ob-
chodzenia sie W: Zuka z Włościanami, chociaż Siedztwo 19 lat. Mu
rozpoczęte o krzywdach przez Sędziego Zuka włości Brasławskiey De-
mierzonych y w Ciągłey iest Kontynuacyi po Zebraniu od włości
Brasławskiey o Ucisku Jak Wiadomości zapotrzebować należy od
Sędziego Zuka Odprawdzi y Objaśnień y wrazie potrzeby dać komu przy-
padać będzie Czerne Stawki — z tych tedy Dowodów iak Dotąd nie-
iest ieszcze Ukończonem y w tak prędkim Czasie ukończyć sie nie może
więc z tego powodu stosuiąc się do myśli Ukazu Rządu Gubern:
Sędzia Zuk Depossydowanym będz ieszcze niemoże Dato w Bra-
sławiezach Kapitulnych Roku 1818. dnia 22. Miesiąca Augusta
Na Oryginale podpisano — Ziemski Sprawnik Widerski — Deputat
X. Bludzinski — Nabrynski Jawnikowy Krayczy Lepkowski

Rezolucya Kommissyi
Stedztwiennej dana
Reprezentantowi Kapituły

Sub litera G.

№ 17. 38

Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego Całą Rossyą Ett.o Ett. Ett.

Extrakt Postanowienia z Żurnału Kobryńskiey Dworzańskiey Opieki, wdacie po niżey wyrażoney pod N.ro 378.m Zapisanego, a w Roku teraźnieyszem 1819. Mca February 23. dnia po podaney prozbie Stronie Żądaiącey Urzędownie wydan —

Roku Tysiąc Osmset Osmnastego Mca Septembra Szostego dnia

W Niniejszey Dworzańskiey Opiece słuchano Prozb przez W. Ignacego Żuka Sędziego Granicznego Kobryńskiego, Possesora Dóbr Braszewicz Kapituły wileńskiey na Imie Monarsze podanych, a mianowicie pierwszey: dalty Szostego Septembra z poiaśnieniem Prozby do Kommissyi Śledztwienney podaney przy dowodach, y z Żądaniem nakazania plenipotentowi Kapituły wileńskiey JW. Jmć Xiędzu Janowi Leśniewiczowi, złożenia annexow wyświecaiących należyte z włościanami obchodzenie się — Drugiey: w dniu tymże przy Złożeniu Regestrow daney zapomogi włościanom —

Trzeciey tegoż dnia w Treści: że Dworzańska opieka
ptto Kobryńskiego w Roku teraźnieyszym dnia czwartego
Septembra postanowieniem Swoim rozkazując za
iąć pod administracyą Dobra Braszewicze Kapituły
wileńskiey Plenipotentowi tejże Kapituły JW. Jmć
Xiędzu Janowi Leśniewiczowi nienaruszyła possesyi
Jego dopóki Kontrakt Exystuje, aby przeto sposobem
zajęcia tych Dóbr w administracyą Plenipotent po
mieniony nietknął się Majątku Ruchomego, y niena
ruszał Dzierżawy possessora Żuka, tudzież aby Kresen
cya od rozrządzenia Kapituły Plenipotenta była
ocalona, przez podaną prozbę proszący żąda, y w tem
dania komu należy polecenia domaga się. — Dworzań
ska powiatu Kobryńskiego Opieka przeyrzawszy
postanowienie Swoie zapisane w dniu czwartem Sep
tembra teraźnieyszego Roku, gdy Dobra Braszewicze
Kapituły wileńskiey, zajęła w administracyą, ochra
niając tylko włościan od nadużyciow y Ucisku mocą
Imiennego Ukazu w Tysiąc Osmset Osmnastem
Roku Marca dwudziestego trzeciego dnia wyszłego,
y w tem względzie przeznaczyła nad Onemi opiekę
do Zawiadywania Plenipotentowi Kapituły wileń
skiey JW. Jmć Xiędzu Kanonikowi Leśniewiczowi, gdy
iednak nienaruszyła possesyi W. Sędziego Żuka opar
tey na Zawartych Kontraktach z Kapitułą, a wszel
ka Kresencya iest zawsze własnością possessora
Zatem postanowiła, posłać polecenie JW. Jmć
Xiędzu Janowi Leśniewiczowi Administratorowi, ażeby

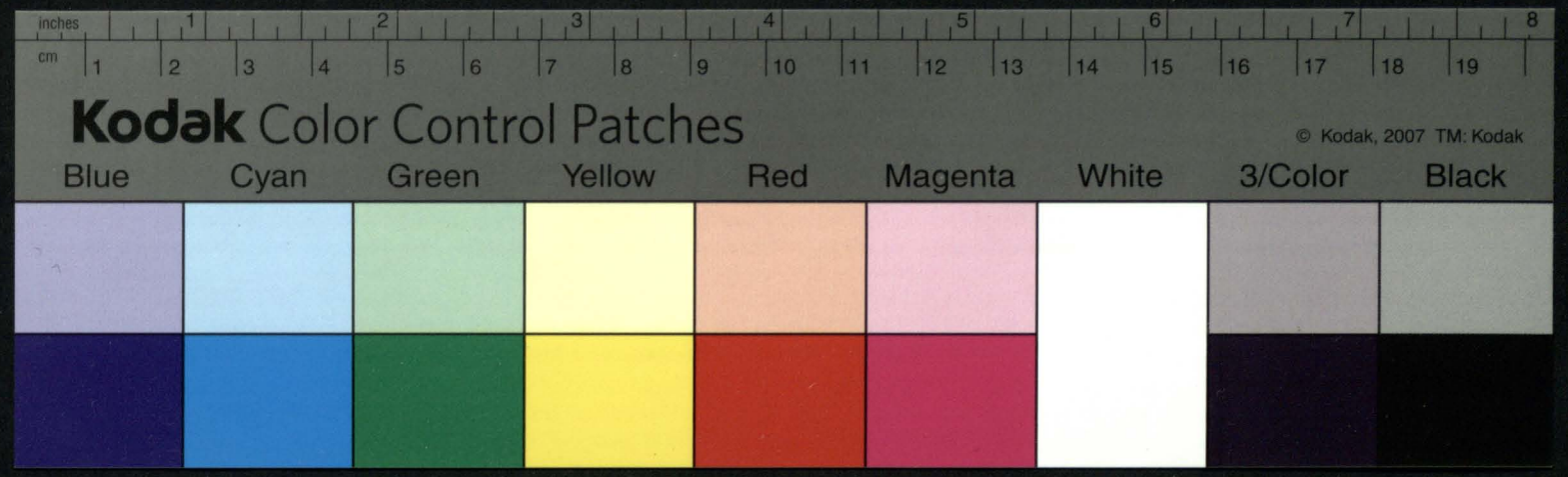
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

do JW. Jmci Xiędza Kanonika Leśniewicza kopiejek
piędziesiąt dwie y pół, oraz za prozbę na prostem pa
pierze podaną kopiejek piędziesiąt, a wogół Rubel
ieden kopiejek piędziesiąt dwie y pół opłacił, dla
wniesienia z dalszemi posłinami do Exakcyi po
wiatowey, Opieka Szlachecka Zaleca — Co zaś do
dalszych prozb, gdy Opieka znayduje nienależne
mi sobie do zrezolwowania, Zatem przedstawić
Litewsko Grodzieńskiemu Gubernskiemu Rządowi deklaruje — w Żurnale podpisali — Marszałek Kobryński
Mikołay Orzeszko — Prezydent Ziemski Witwicki —
Sędzia Ziemski Frankowski — Kaniewski Pisarz —

Z godności z Żurnałem Kobryńskiey Dwo
rzańskiey Opieki Zaświadczam Jan Frankowski
Sz. Kob.

Posłiny za prosty pa
pier, pieczętne z woskowemi uzyskane y do Xię
gi posłinowey zapisane
Borakowski

N. 16.

Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego Całą Rossyą Ett. Ett. Ett.

Extrakt postanowienia z Żurnału Kobryńskiey Dworzańskiey Opieki w dacie poniżey wyrażoney pod N. 372 zapisanego, a w Roku teraźnieyszym 1819. Mca February 23 dnia po podaney Prozbie Stronie żądającey Urzędownie wydan. –

Roku Tysiąc Osmset Osmnastego Mca Septembra Czwartego dnia

Po rozpatrzeniu weszłych do ninieyszey Opieki Urzędowey Kommunikacyi od Kommissyi za Ukazem Rządu Gubernskiego Littewsko Grodzieńskiego w Majątku Braszewiczach Kapitulnych odbytey, przez Kobryńskiego Ziemskiego Sprawnika, Xiędza Klemensa Bładzińskiego Deputata Duchownego, y Powiatowego Strapczego za N. Jedynastym w dniu drugim teraźnieyszego Mca odebraney, z opisaniem Całego Dzieła odkrywającego: Że Possesor Dóbr Braszewicz W. Sędzia Żuk za Dzierżawy Swoiey po odstępnym Kontrakcie

Od Xiędza Kanonika Wileńskiego Kruszewskiego trzyma-
ney, znaczne dopełnił tamecznym włościanom uciemię-
żenia, iakie Ukazem Imiennym Jego Imperatorskiey
Mości w Roku teraznieyszym Tysiąc ośmset ośmnastem
dnia dwódziestego trzeciego Marca są zaprzeczne, y stając
się onemu Nieposłusznem, wskazał potrzebę uczynić roz-
porządzenie w zachowaniu całości Duchownego Majątku
Powtóre: Doniesienia Xiędza Kanonika Katedralnego
Wileńskiego y Reprezentanta Kapituły Leśniewicza, z
Tłómaczeniem że z przyczyny dowiedzionych uciążliwo-
ści włościanom Braszewickim przez Sędziego Żuka, y
zapobieżenia nadal, aby ciż włościanie nieopuścili
Gospodarstwa y własnych Domow, potrzebne iest za-
ięcie Majątku na rzecz Kapituły, z oddaniem Jemu
w administracyą, któraby była Exystująca za wiado-
mością Dworzańskiey Opieki — Po trzecie: Prozby
Obywatela Jakuba Bogórskiego Majora b: woysk
polskich, że gdy Śledztwo za Ukazem Rządu Gu-
bernskiego odkryło z possesyi Sędziego Żuka w Do-
brach Braszewiczach Kapitulnych rozmaite uciśnie-
nia włościan, ażeby więc stosownie do Ukazu Rządu
Gubernskiego, obiąć też Dobra w administracyą, y
Sędziego Żuka od władania oddalić — z tych wszy-
powyższych Kommunikacyi, Doniesienia, y Prozby, y
z Ukazu Rządu Gubernskiego Litewsko Grodzieńsku-
go w Roku teraznieyszym dnia dziewiątego augu-
sta za N.ro Trzynaście tysięcy Szesćset Siódmem
do ninieyszey Opieki nadesłanego, gdy się odkrywa

to istotne Dworzańskiey Opiece dane Poruczenie, że gdy
Śledztwo przez Kommissyą odbyte znaydzie uciemię-
żenie włościan, y zniszczenie Majątku Braszewicz
Kapitulnych przez Possessora Żuka, iakie Ukazem
Imiennym w danych Punktach do Opublikowania
iest wyszczególnione, wówczas dopełniający Śledztwo
Urzędnicy rozporządzą się oddaniem natychmiast tych
Dóbr w Dworzańską Opiekę, która równie co do
Zarządzania onemi, y zabespieczenia Całości za wspól-
nem naradzeniem się z Xiędzem Kanonikiem y Re-
prezentantem Kapituły Wileńskiey Leśniewiczem
rozporządzić się powinna. — Przeto z powyżey nad-
mienionych przyczyn, Gdy Dóbra Braszewicze Ka-
pitulne będące własnością Funduszową w Zamia-
rze istotnem Ubespieczenia onych, nayblizey dozoro-
wi Samey że Kapituły przynależeć mogą, a co do Pos-
sessyi Sędziego Żuka y tey rozbioru za Kontraktem
iaki ma, wchodzić Opieka niejest władną, i Usku-
teczniając zatem pobudki Śledztwem odkryte, y bio-
rąc One w Exekucyą z Imiennym Ukazem Mo-
narszym ku prawnemu rozporządzeniu w obecno-
ści JW. Jmci Xiędza Kanonika Wileńskiego Leśniewi-
cza, w Kobryńskiey Dworzańskiey Opiece Postanowiono
Dobra Braszewicze Kapitulne poruczyć w admini-
stracyą JW. Jmci Xiędzu Janowi Leśniewiczowi Kano-
nikowi Katedralnemu Wileńskiemu, y Reprezentan-
towi Kapituły, któryby one obiąwszy, zarządzał
za bespośrednią wiadomością niniejszey Opieki — Po-
słać natychmiast Rekwizycyą do Sądu niższego

Ziemskiego Kobryńskiego, ażeby przez odkomenderowanego Członka takowe Dobra do Obięcia podał, z opisaniem Szczególnym wszelkiey Krescencyi, Zbożowey, y Remanentowey, y w podaniu Stosownie do Ukazu Imiennego w Roku teraznieyszem dnia dwudziestego trzeciego Marca zupełnie zachował się, o czem osobno przez Kommunikacyą JW. Kanonika Leśniewicza zawiadomić, a z opisaniem tego wszystkiego Rządowi Gubernskiemu Litewsko Grodzieńskiemu donieść, y upraszać w Rezolucyą Ukazu czyli takowe Dobra Braszewicze Kapitulne mają zostawać pod wiadomością Opieki, y do iakiego Czasu, y czyli administracya teraznieysza po ustaniu w possesyi Sędziego Łuka, do właściwego gdzie przynależy potwierdzenia odniesioną zostawić, iak niemniey teraznieysze opisanie tychże Dóbr przez kogo ma bydź spełnione, na ostatek o takowey Rezolucyi, proszącemu Majorowi Bogorskiemu obiawić. — w Żurnale podpisali — Faustyn Witwicki Prezydent Ziem. ptto Kob. Jan Frankowski Sędzia Ziem. ptto Kobryń. Sędzia Ziemski Suzin — Cypryan Kamieński pisarz Ziem. ptto Kobryńskiego — Przy takowem postanowieniu byłem obecny — X. J. D. J. Stanisł. Leśniewicz Kanonik Wileński y Łucki, Regens Gdo. Semenar. Reprezentant Kapituły Wileńskiey. —

Zgodność z Żurnałem Kobryńskiey Dworzańskiey opieki zaświadczam — Jan Frankowski S. Z. Kob.

A 53

Poszliny za prosty papier pieczętne y woskowe wyskane Berabowski

Do

Przeswiętney Kapituły Katedralney Wileńskiey.

Ile dzieliłem Trudow z JWJmcią Xiędzem Kanonikiem Leśniewiczem w Interessie Przeswiętney Kapituły Katedralney Wileń. z Żukiem mianym; tyle mam ukontentowania donieść JEJ; że wspolna praca dobrym choc niefinalnym skutkiem uwieńczoną została —

Zawsze wierny memu sposobowi myslenia, y nigdy nieodstępny od Zasad moralności, y Cnoty; za nayszczęśliwszego siebie poczytam; ieżeli w tey moiey oddaney posłudze Wy rownie Swietli jak Szanowni Mężowie Przeswiętnaą Kapitułę składaiący uznacie mię takim —

Na tę opinią pragnąc zasłużyć, y z nią umierać; mam honor głosić się z naywyższym Uszanowaniem, y Respektem nazawsze —

Przeswiętney Kapituły
Katedralney Wileńskiey

nayniższym Sługą

J. Bogorski

1818. 7bra 8o Dnia
Braszewicze

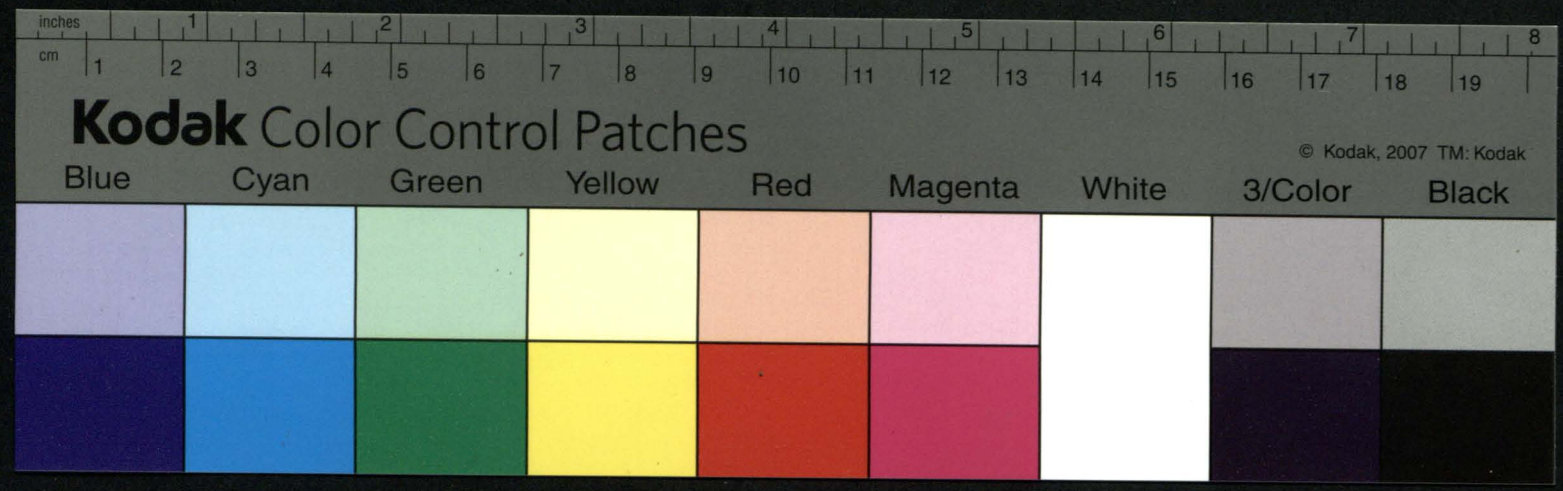
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

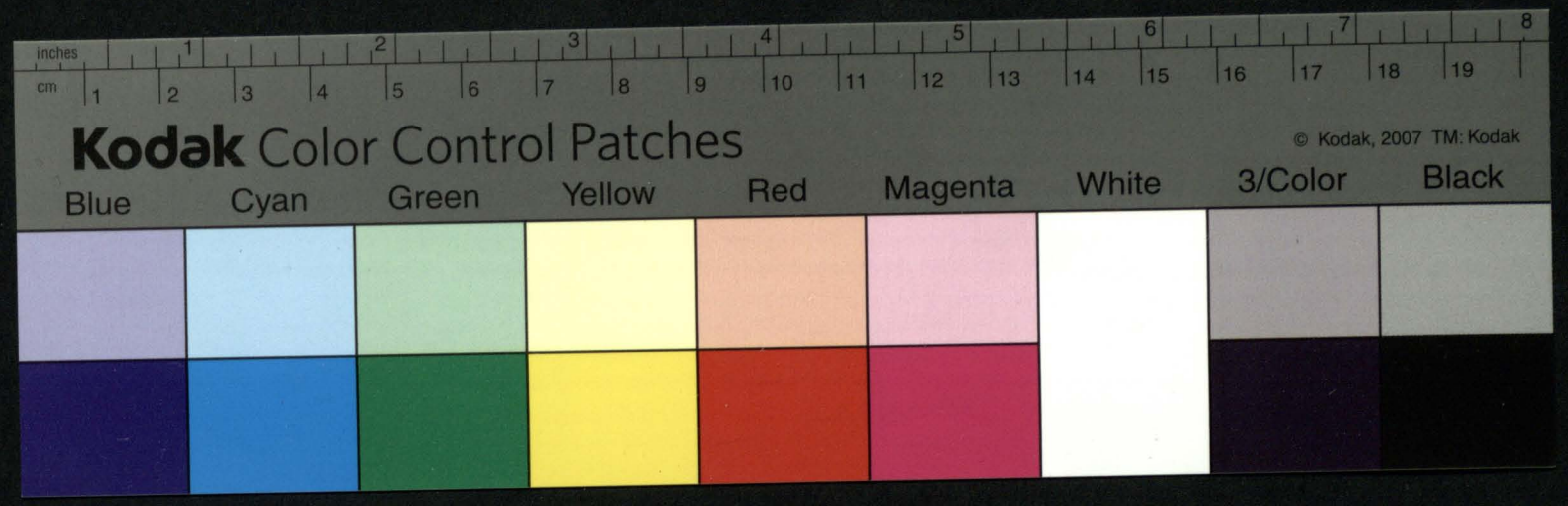
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

42a

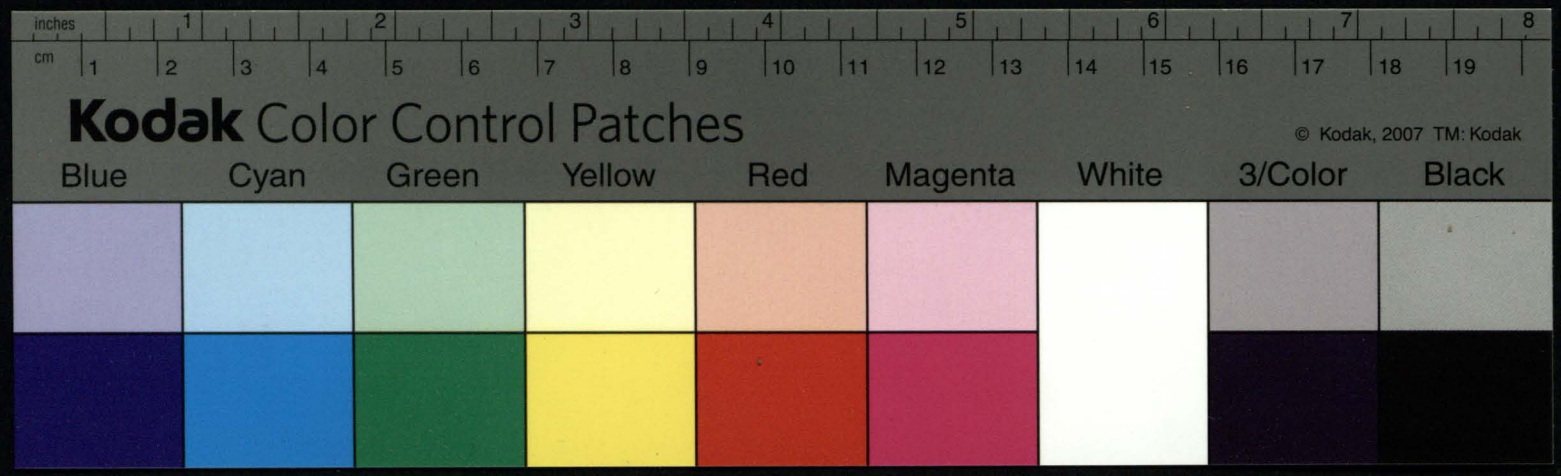
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Kopia

43

List do W^o Siedleckiego Sekretarza Rządowego —

Szanowny drogi i Naymilszy Przyiacielu

Polecaiąc dawniey Opiece twoiey Interess Kapituły Wileńskiey, iako by przeczucie miałem, że pod twoią przyidzie poczciwą rękę — Tak się stało — Z Prozby posyłaiącey się do Rządu przez JW^o Kanonika Leśniewicza Reprezentanta i Członka Kapituły doczytasz się Naymilszy Przyiacielu wszystkiego. — Tu iest moment, gdzie mi masz dać dowod Serca twoiego — Tu iest plac, gdzie ia mam nowe, i nieśmiertelne dla Ciebie zabrać do wysługiwania się Obowiązki — Tu iest mieysce, abyś dowiodł ile przy dobrey Sprawie poczciwie i Szlachetnie myślący powinieneś obstawać — Rządz przekonany Szanowny moy drogi Przyiacielu że Kapituła Wileńska składaiąca się z Naydostoynieyszych w kraiu ludzi, dowiedzie Tobie wdzięczności, i podziękuie za dobro, i do Prozby posyłaiącey się stosowną rezolucyą — Kanonik Leśniewicz moy rownie dobry Przyiaciel, będzie umiał przedstawić Kapitule dzieło nayprzychylnieyszey twoiey pomocy

Naznaczył wprawdzie Rząd Administracyą, włączaiąc u nią Opiekę Dworzańską, lecz teraz widząc, co Opieka wyrabia, może śmiało wyrąciwszy Opiekę Dworzańską za wykroczenie przeciwko Ukazowi Naywyższemu względem Włościan, samo iednego X^a Leśniewicza iako Pełnomocnego Reprezentanta Kapituły Wileńskiey przy Administracyi zostawić — Ile Kapituła, ieżeli nie w Rządzie, to u Woiennego Gubernatora, a chociażby i u Samego Monarchy zawsze to zyska — Lecz ia chciałbym, aby Tobie była to wierna — Żak Sędzia żadną miarą nie może mieszkać w Braszewicach, bo Chłopi mimo uległości, w iakiey ich dotąd z Kanonikiem Leśniewiczem utrzymaliśmy, niezmiernie przeciw Niemu czuią — Lepiey zatym złemu zapobiedz, iak potym uśmierzać: Mego Szanownego i Naymilszego od dawna Przyiaciela Kanonika

Leśniewicza

Leśniewicza zaledwo do tego skłoniłem, że niemyśli słu:
chać poślednego polecenia Marszałka przeciwko pier:
wszemu Postanowieniu wydanego aż do Rządowego
rozwiązania — Chciey tedy Naymilszy mey Przyiacielu
na wszystko mieć wzgląd — Cały ten Interess równie
iak mnie samego Twoiey łasce, i pamięci polecam:
Zawsze aż do zawarcia powiek Twoy Duszą i Sercem
Ciebie kochaiący Piotr Bogorski. —

P.S. Na pospiech kancellaryi Kanonik Leśniewicz tym
czasem Rubli Assygnacyinych 200 posyła — Ale
dobra Rezolucya znaydzie swoią Cenę poprzysięgam.

1818 roku
dnia 8 7bra —

Kopia Listu Bogorskiego
do Sekretarza Rządowego
Wo Siedleckiego —

Kopia Listu Odpowiedniego od Prezydenta Przeswietney Kapituły katedralney Wileńskiey do JW. Majora Woyska Poll. byłego Assessora Sądu Gł. 2o Departamentu w Gubernij Grodzienskiey

---

Ile trudow wyczytuiemy podzielonych z konfratrem Naszym Kanonikiem JXm Leśniewiczem, tyle uczucia znayduiemy w Sercach do winney JWo WMPanu Dobrodzieiowi podzięki za pomoc łaskawą w interessie Maiątku naszego Bra:szewic

Praca JWWPana Dobrodzieja z pomienionym Reprezentantem naszym wskazy:wała mu drogę, w iakiey dążył wspolnie za wzorem Jego szlachetnym do ułatwienia wszel:kich srzodkow, ktoreby przecinaiąc Ciemiężycie:lowi pasmo ucisku Włoscian naszych, dozwoli:ło stanąc obok zamiarow Naydobrotliwsze:go Monarchy Naszego Oyca Ludu, ktorego On się zaymuie Opieką, i losem zatru:dnia

Jezeli skutek pomyslny uwieńczy nadzieie nasze, będziemy sobie winszować, iż z niezbadanych Opatrznosci Wyrokow los nam zdarzył w pomoc tak dostoynego Oby:watela, ktory pełen cnotliwey moralnosci, i temu zadosyć uczynił, co było zgodne z Szla:chetnym Jego sposobem myslenia, i to doka:zał, czym mogł naywyzey do wdzięcznosci Serca nasze zobowiązać

w tym

W tym uczuciu sprawiedliwych dla
Niego zdań mam honor w Imieniu Całego
Grona wyznać Respekt, i wysokie Upowa:
żenie, z iakiem zostaię

JWWMMWMC Pa Dobr. etc etc –

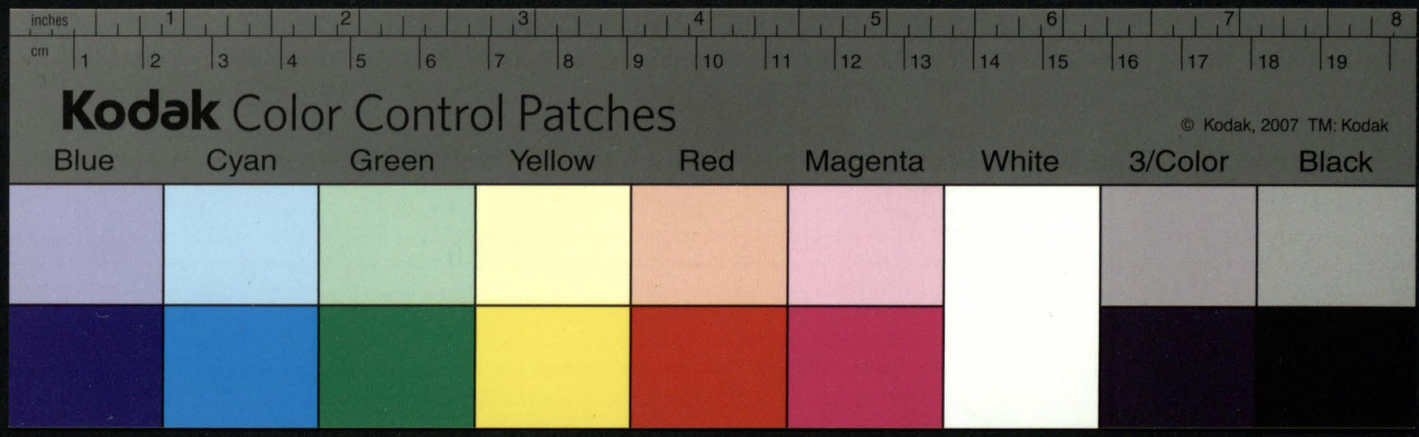
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

45

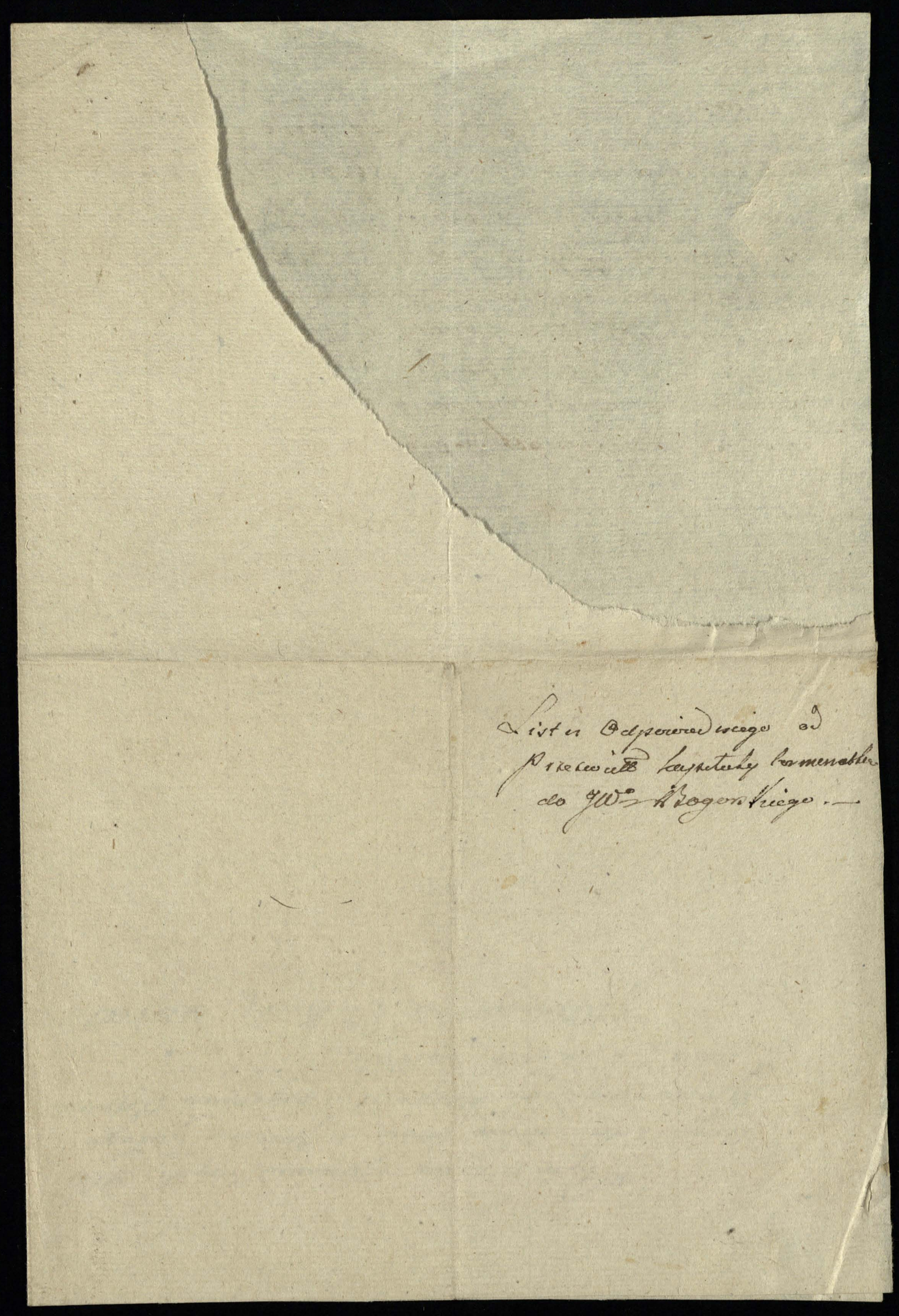

Listu Odpowiedniego od
Przeswietn. Kapituły Kamienieckiego
do JW. Bogorskiego. —

Prawosławney Kobryńskiey Epiſkopi

Do Jego W. Pana Kawalera Mitenskiego Seámiennika

O rozpatrzenie przyſłał Do niniejszey Epiſkopi Unyiney Kommissyi za Ukazem Brzeſkiego Gubernskiego Litewskiego Grodzieńskiego z Majątku Brasewiczkich Kapitalney ſądowey, Jego Pana Kobryńskiego Ziemskiego Sprawnika, Sędzia Ziemſkiego Bielzinskiego Deputata Duchownego, y Poruczniego Strapczego za 8 Mcy Termin 2. teraźniejszego Maja odebrany, z wypisaniem tego Dzieła udkrywaiącego, że Jego Pan Dobr Brasewicz W. Sędzia Lubs za dzierżawy swoiey powiatowym Kontrakcie z Sędzią Sanowika Mitenskiego Brusewskiego trzymany, Znaczne dopełnił kamienny Krucyfix z wyrażeniem Ukrzyżowania, Jakie Ukazem Imiennym Jego Imperatorskiey Mości z Roku teraźniejszym 1818 Dnia 23 Marca zaś zapisane, y Stajesie Cnemu niepotrzebnym zostaie, potrzebie, czyni rozporządzenie wzgl. Sprawienia tamo Duchownego Maiątku Kuntora Dumieńskiego Sędzia Sanowika Kubdratnego Mitenskiego, y Reprezentanta Kapituły Limenskiey z Stanowieniem, że zapisany domniemany Krucyfix wtaiemnicy Kapitalnego Kościoła Mitenskiego przez Sędziego Lubs, y zapobieżenia nadal, aby Cia wtaiemnica niepuściła Gospodarstwa, y wtaiony Domom, potrzebne iest zażycie Majątku na mocy Kapituły zuddaniem Jemu w administracyą, ktoreby tego Existuiącego za Miłosierdzia Prawosławney Cyrkwi powinien Proby Obywatela Jakuba Bagorskiego Celnego 6. Rewizkiego Pułku Zegdyr Sędzistwo za Ukazem Brzeg

Gubernskiego odkryto z Possesyi Sędziego Żuka w Dobrach
Braszewiczach Kapitulnych rozmaite Uciśnienia Włościan
ażeby więc Stosownie do Ukazu Rządu Gubernskiego obiąć
też Dobra w administracyą, y Sędziego Żuka od włada
nia oddalić — z Tych wszystkich powyższych, Kommu
nikacyi, Doniesienia y Prośby, y z Ukazu Rządu Gu
bernskiego Litewsko Grodzienskiego w Roku teraźnieyszym
dnia 9. Augusta za № 13607m do ninieyszey opieki na
desłanego — Gdy się odkrywa to istotne Dworzańskiey
opiece dane Poruczenie, że gdy Śledztwo przez Kom
missyą odbyte znaydzie Uciemiężenie Włościan, y zni
szczenie Majątku Braszewicz Kapitulnych przez Posse
sora Żuka, Jakie Ukazem Imiennym w danych Punktach
do opublikowania iest wyszczególnione, wówczas dopełniający
Śledztwo Urzędnicy rozporządzą się oddaniem natychmiast
tych Dóbr w Dworzańską opiekę, która równie Co do
Zarządzania onemi y zabespieczenia Całości za wspólnym
Naradzeniem się z Xiędzem Kanonikiem, y Reprezen
tantem Kapituły Wileńskiey Leśniewiczem rozporządzić
się powinna — Przeto z powyżey nadmienionych przyczyn,
gdy Dobra Braszewicze Kapitulne będące własnością Fundu
szową w Zamiarze istotnym ubespieczenia onych, naybliżey
dozorowi Samey że Kapituły przynależeć mogą, a co do Pos
sesyi Sędziego Żuka, y tey rozbioru za Kontraktem iaki
ma, wchodzić opieka nie jest władną — Uskuteczniając
zatym pobudki Śledztwem odkryte, y biorąc one w Exe
kucyą z Imiennym Ukazem Monarszym ku pra
wnemu rozporządzeniu — w obecności JW. Xiędza Kano
nika Wileńskiego Leśniewicza w Kobryńskiey Dworzańskiey

Opiece postanowiono Dobra Braszewicze Kapitulne poruczyć administracyą JW. Jmci Xiędza Janowi Leśniewiczowi Kanonikowi Katedralnemu Wileńskiemu y Reprezentantowi Kapituły, któryby one obiąwszy zarządzał za bezpośrednią wiadomością niniejszey opieki — posłać natychmiast Rekwizycyą do Sądu Niższego Ziemskiego Kobryńskiego, ażeby przez odkomenderowanego z Opisaniem szczególnym wszelkiey Krescencyi Zbożowey y Remanentowey członka takowe Dobra do obięcia podał, y wskazania stosownie do Ukazu Imiennego w Roku teraźnieyszym dnia 23 Marca zupełnie zachował się, o czym osobno przez Kommunikacyą JW. Kanonika Leśniewicza zawiadomić y zawiadamiasię, a z opisaniem tego wszystkiego Rządowi Gubernskiemu Litewsko Grodzieńskiemu donieść, y upraszać w Rezolucyą Ukazu, czyli takowe Dobra Braszewicze Kapitulne, ma ią zostawać pod wiadomością opieki, y do jakiego czasu, y czyli administracya teraźnieysza z ustaniem possessyi Sędziego Zuka do właściwego gdzie przynależy potwierdzenia odniesioną zostanie, jak niemniey teraźnieysze opisanie tychże Dobr przez kogo ma być spełnione — na ostatek o takowey Rezolucyi Prosząc Mayorowi Bogorskiemu obiawić. — Dan w Kobryniu dnia 4 Septembra 1818 Roku.

Faustyn Witwicki. Prezydent Ziemski Pow. Kobr.
Jan Frankowski Sędzia Ziem. Pow. Kobryń.
Cyprian Karcewski Pisarz ZPK.

1818. Nr 4.

Lr/: 1818. 7bra 21

48

Do Rządu Guberny Litewsko-Grodzieńskiey

Od Kapituły Katedralney Wileńskiey

Stosownie do prozb Kapituły Wileńskiey Reprezentanta X. Kanonika Lesniewicza, y Maiora Woysk b. Pllch: Bogórskiego. Rząd Gubernski Grodzieński Ukazem swoim w dniu 9m Augusta r. b. nastałym, tak do Ziemskiego Kobryńskiego Sprawnika, iako też do Dworzańskiey Opieki tegoż powiatu, przesłanym, zalecił wyprowadzić w Dobrach Kapituły Wileńskiey Braszewiczach, śledztwo, względem Okropnych ucisków Włościanom tychże Dobr przez Sub Arędownego Possesora Sędziego Żuka spełnionych z tym zastrzeżeniem: że gdy te uciski a razem y przestępstwo Ukazu 1818 Marca 23. Jmiennego dowiedzionemi zostaną, na tenczas aby w Administracyą Dobra Braszewicze wziętemi były, dla ulepszenia nędznego Stanu Włościan — Już tym samym Ukazem zdecydowano, że gdy się okażą nieludzkie z podobnemi istotami Żuka obeyscie się nastąpić Jego Depossesya powinna. — Skutkiem takowego Ukazu Ziemski Kobryński Sprawnik, Strapczy, y X. Bludzinski Deputat Duchowny składaiąc Kommissyą śledztwienną do Dobr Braszewicz ziechali się, y Urzędowe spełnili śledztwo z którego się ta naypewnieysza wyiaśniła prawda że Sędzia Żuk Braszewickich Włościan różnemi ciemiężył sposoby — Z iego przyczyny niektórzy włościanie padli ofiarą głodu; inni z tego powodu puchliną dręczeni byli — y wiele chat tym sposobem spustoszało, że niektórzy ratuiąc od głodu życie, bez powrótu w niewiadome powychodzili mieysca — Co większa że nad temiż Włościanami Sędzia Żuk nieludzko się obszedł dopuszczaiąc trzem osobom z głodu umierać, wsród ięków y bolesnemi od chłosty razami. — Że lasy w całym Braszewickim obrembie tak dalece wyniszczył, iż te Dobra dopiero w niedostatku na Opał drzewa zostaią, — Słowem, czego wsród burzy Woienney, niemogł spełnić nayzawziętszy kraiu nieprzyiaciel, to pod Potężnym Berłem Naydobrotliwszego Monarchy ośmielił się dokonać Jego poddany w Jego Skarbowych Dobrach — na wyraźną praw Boga, praw pisanych y praw ludzkości wzgardę. — Zatym Kommissya Śledztwienna celem osłonienia ludu od nieludzkości Sędziego Żuka podała w dniu 2m t: m: Raport do Dworzańskiey Opieki Kobryńskiey — aby wspólnie z Reprezentantem Kapituły Wileńskiey w Administracyą iak nayrychley obięła Dobra Braszewicze, z pod tyranskiey Żuka Possesyi. — Tegoż 2o dnia 7bra Kapituły Wileńskiey Reprezentant X. Kanonik Lesniewicz wszedł z prozbą do Dworzańskiey teyże Opieki, a razem Maior Bogórski, o iak nayskorsze w tym obiekcie postanowienie. — na iakowe prozby taż Opieka w dniu 4m t: m: wydała Rezolucyą Woli Monarszey odpowiedną, — bo Reprezentantowi ninieyszey Kapituły oddała całe y z Krescencyą Dobra Braszewicze pod bezpośrzedne rządy — y dla spełnienia oney Sądowi niższemu Kobryńskiemu wykomenderowanie Członka Ziemskiego Policyi, poruczyła, — Ziechał więc Assesor Worotnicki y Xiędzu Kanonikowi Leśniewiczowi to iest samey Kapitule Braszewicze funduszowe dobra we władanie podał. — Ledwo nieszczęśliwi Włościanie czystym praw y Sprawiedliwości wymiarem, z pod Ciemiężyciela Chłosty uczuli się bydz oswobodzonymi. — Kiedy Kobryńskiego Marszałka Orzeszki Jntryga, potrafiła zatruć znowu goryczą dni życia Jch. ledwo z niewoli dźwignionych — Ten bowiem Marszałek, bliskim krwi związkiem z Sędzią Żukiem połączony, na nie bezwzględnie, uprzednią Rezolucyą Dworzańskiey Opieki zupełnie na dniu 6m tegoż miesiąca 7bra odmienił, w innych punktach tłumacząc nakręcał do swego układu, w innych zaś sprzeciwił się

uprzedniemu =

uprzedniemu postanowieniu Niepostrzegł wszakże, iż w swém poleceniu, swemi błędnemi racyami sam siebie wydał, iż dla Żuka tchnie duchem stronnictwa - co się iawnie okazuie z porównania drugiey rezolucyi z pierwszey wyrażeniami - Sam to wypisał, że w uprzednim Dworzańskiey Opieki postanowieniu, powodem domierzonych przez Żuka y Jemu dowiedzionych nadużyciow y uciemiężeń naznaczono Administracyą wskutek Woli Monarchy w teraznieyszym roku 23. Marca ogłoszoney y Ukazu Guberńskiego Rządu - Już tym samym zdepossydowano Żuka - gdy nawet powiedziano że Kontraktow Opieka nierozpoznaie - Wskazała więc Żukowi drogę do poszukiwania z rzeczy kontraktu we właściwym sądzie, ieżeliby miał co poszukiwać. - Jeżeli tedy dla ucisku uznano Administracyą - Cóż ta znaczyć będzie gdy ucisk nieustanie? - Aniebędziesz to ucisk? gdy wskutek drugiey rezolucyi Opieki Dworzańskiey nastałey za starunkiem Marszałka Orzeszki; przez samegoż Żuka wycięczonych Włościan, pędzać ma Administrator na zysk Jego z prowiantem w odległe mieysca, gdzie On z Żydami facyendarskie Kontrakta pozawierał - w ten czas gdy tego prowiantu skąd zebrać dla nędzy ludu niemożna, ani też czem zawieść blisko, nie tylko odległe, niepodobieństwo bez uprzęży - dla czego wielkie Kapituła ponieść musi koszta dla dźwignienia Jch z tey straszney nędzy - dla osłodzenia Jm byłey pod Żukiem niedoli. Dobro bowiem Włościan iest dobrem Kapituły a za Jch zniszczeniem idzie ruina funduszu nad którym Łaskawy Opiekuie się Monarcha y Jego całość Jmieniem Skarbu ubezpieczył - przez liczne Ukazy - te zaś, niczym będą, nie odpowiedzą celowi, ieżeli ma bydź wskutkach druga rezolucya Kobryńskiey Opieki na dniu 6m zaszła - Ona bowiem chce - by pod Okiem Administratora Oswobodziciela, panował Ciemiężyciel obok zgrai służalcow gotowych za iednym Skinieniem Żuka nayokropnieysze Włościanom spełniać barbarzyństwo; ile ieszcze dopiero roziątrzone Jego Serca zemstą y gniewem, któremuż Kmiotkowi swobodnie tchnąć dozwoli? którzy na wspomnienie Żuka zboiaźni truchleią a na widok utracaią prawie zmysły - Możnaż bez wzdrygnienia się dłużey Jch męczyć possesyą Żuka? za którey powrótem wszyscy niechybnie Braszewiccy Włościanie rzucą swe siedziby y oddadzą się rozpaczy - a cóż za tym następuie, ieśli nie zniszczenie funduszu Kapituły w tenczas Exekucya drugiey Rezolucyi Opieki Dworzańskiey Kobryńskiey będzież odpowiadać Zamiarom Naydobrotliwszego Monarchy? y Celowi Jego licznych Ukazow - a nawet Rządu Gubernskiego Grodzienskiego na dniu 9m Augusta r: b: wyszłego. Czemże to będzie Administrator? ieśli na skutek oney ma pilnować Krescencyi na rzecz Żuka y wszelką Jego własność strzedz? ieśli nie prostym sługą czekaiącym tylko na Panskie rozkazy - Co bydź niemoże y niepowinno. - Możesz Kapituła pozwalać dalszą Braszewicz possesyą tey Osobie która dla ucisku zdepossydowana? a bardziey gdy /: iak się wyrozumiewa z wyrażeń drugiey teyto Opieki rezolucyi :/ Żuk innego niema maiątku bo Jntrat z Braszewicz na utrzymanie życia potrzebuie, a ieśli y ma iaki to ten zawodny całkowicie nie opłacony i pod ciężarami zostaiący, - czémże odpowie Kapitule? za wzięte około 90.000. Złłch na zapomogi Włościan Braszewickich, którey nie dawał, owszem ostatki wydzieraiąc zupełnie zniszczył, a nadewszystko niesłychanemi mordy tyranizował tę Klassę ludu która ze swego smutnego przeznaczenia w Oczach rozumu, wielkiego godna szacunku. - Jeżeli więc życia swego skąd inąd utrzymać niema sposobu a tylko Jntraty z Braszewicz tymczasowy Jego fundusz stanowią -

te więc =

te więc przynaymniey Kapituła na odprowiedź swym pretensyom mieć będzie w Dobrach
które w małey części onym nie są odpowiednie. A zatem czyż nie dostrzedzeyszby uszczerbku
fundusz Kapituły. Jeśliby Intraty z Brzeziwiec ta nadzieja szkod wynadgrodzenia. były
poświęcone na zysk Żuka, iak chce mieć druga rezolucya Dworzańskiey Opieki wy-
tępnie przez Marszałka Orzeszki wystarana? — Na co on wysilił się nad upewnieniem
Dochodow Kurzynowi, który ieżeli potrafi dowiedź Kapituła z racyey Kontraktow ia-
kiey pretensyi? Czego nieszdoła bo sam wiele Oney zawinia? może bydź pewnym że
Kapituła będzie w stanie go uspokoić. — Żuk zaś iak się wyswieca maiątek ma zadłu-
żony. — Na próżno Marszałek Orzeszko nakręcał upriednią Rezolucyą Dworiańskiey
Opieki, iż Ona possessyi Żukowi nienaruszyła — gdyż przeciwnie między Oney Uberpsi-
czenia doczytać się nie można — Owszem w bezpośrednią władzę Kapituły mieyscowey
Reprezentantowi, iako Jey własność oddała. — Cóż znaczy to wyrażenie w bezpośrednią
władzę? iżeli nie to, że co chce Administrator dla dobra włościan ma prawo czynić —
Czemuż tego Marszałek Orzeszko niewyrozumiał? — Mogesz Kapitułę bydź nie czułą
o Swe Dobra y włościan, a dozwolić aby Żuk dłużey znaydował się na possessyi? który
nawet w czasie odbywania Sledztwa za pożyczone ludziom z Mękina, zboże z procentem czynsz
wydzierżał, dla składania zakontraktowanego prowiantu — który niema hamulca w swem
dzikiem zbudzeniu Brzeziwieckiem postępowaniu gdy iuż po oddaniu w Rządy Kapituły
Reprezentantowi, ośmielił się ieszcze tyranizować przez swoiego Exonoma. że Ci, gdy X.
Kanonik Lesniewicz wyiechał miał potrzebę dla podania nato skargi. — Oni mu ze łzami
drogę zastępowali aby się niewydalał nayglosniey oświadczaiąc, że ieżeli Żuk daley bę-
dzie possessorem rzuca siedliska y oddadzą się ostatniey rozpaczy — i kogoż chłopa y
Okrucieństwo do niey doprowadzić niezdoła? — a która iest niechybnym następstwem, ieśliby
tylko Rezolucya powtórna od Kobryńskiey Opieki wyszła miała swoie skutki — a zatém
y zniszczałby fundusz Duchowny Zabespieczony Naytaskawszego Monarchy Opieką
y pod strażą Jego Cesarskich Ukazow — Gdy więc to bydź nie może stąd też y niszczeć
musi powtórne Polecenie Dworiańskiey Opieki na dniu 6ym t: m: zaszłe — Ponieważ by-
łoby to przeciw prawom nawet ludzkości, gdyby nieszczęsne Ofiary iakiemi są Bra-
szewiccy włościanie oddawać na powrót pod tyrańskie Żuka władanie — Azatém gdy
zmieniać własnych wyrokow żadna Jurysdykcya nie iest władna, z przepisu Konst 1764.
y 130. punktu Nayważnieyszych o Gubernich Ustaw — a Opieka Dworiańska pod pre-
wodnictwem Kuzyna Żuka Marszałka Kobryńskiego Orzeszki przeciwnie ośmieliła się
na dniu 6ym t: m:; uprzednie wdniu 4ym Zaszłe postanowienie, nadto gdy powodem
dowiedzionego ucisku uznana Kapituła nad swemi Dobrami Opieka, w celu ostrze-
nia od niego, so święcie Woli Monarszey na dniu 23. Marca teraźnieyszego roku
ogłoszoney odpowiada y fundusz uberpieczą oddać zaś ten fundusz czyli Brzeziwicze
znowu pod władzę Żuka byłoby to wbrew przeciw wszelkim prawom pisanym a nawet
przyrodzonym — y ruinę onego niechybnie zapowiedzieć — Zwłaszcza gdy Żuk prócz Intraty
z Brzeziwicz nie ma teraz funduszu na odpowiedź dla zawodnego własnego maiątku mnoszym
włościan y Kapituły pretensyom, z czego wypływa gdy żadnym sposobem ze wszystkich

względow=

względow Żuka przy possesyi Braszewicz dłużey utrzymać nie można Rząd tedy Guber: Grodzieński ocalaiąc Dobra funduszowe a tym samym Skarbowe od Uzurpatora, y ludu Ciemiężyciela, raczy drugą Rezolucyą Opieki Dworzańskiey Kobryńskiey za Jntrygą Kuzyna Marszałka Orzeszki na dniu 6m present: nastałą w Duchu Ogólnym praw y iako przeciwiącą się Konst: 1764. y 130. punktu uczrezdenia za nic uważać y za niebyłą ogłosić, a pierwszemu teyże Opieki na Dniu 4m A: m: Postanowieniu, skutki nakazać - iako stosownie do Ukazu Jmiennego 1818. Roku 23. Marca. zapadłemu. y tym sposobem oddać Kapituły ninieyszey Reprezentantowi Xiędzu Lesniewiczowi wbezposrzedne Rządy Dobra Braszewicze z Krescencyą y Ogólną Jntratą - na wszelką zaś własność Żuka gdziekolwiek znayduiącą się iako odpowiedzi Kapitule uległą zapreszczenie nałożyć — Wszystkich użyć srodkow dla ulepszenia stanu Włościan Braszewickich Ochraniaiąc Jch nie tylko od Żuka Rządow lecz nawet od widoku - Jego zatém choćby z Policyą Ziemską z Braszewicz usunąć y z Kapitułą we właściwym sądzie rozprawę mu wskazać. —

Prozba do Rządu Grodzieńskiego od Kapituły

Datt 1818. Roku
7bra 21. dnia
Wilno.

N.

Do Przeswietney Kapituły Wileńskiey
Jaśnie Oświeconych i Jaśnie Wielmożnych Dziedzi-
ców Panów Dóbr Braszewicz Kapitulnych
od
Nieszczęśliwych Poddanych Braszewickich
naypokornieysza Suplika.

Od Czasu Posessyi Wielmożnego Pana Żuka codzień
nowych doznaliśmy i doznaiemy ucisków, i On nas
doprowadził do ostatniego ubóstwa i nędzy. — Jaśnie
Wielmożni, i Jaśnie Oświeceni Panowie dowiedzieliście
się ze Mestwa Jako z przyczyny Wielmożnego Pana
Żuka Maryna Stryszkowa z dwoygiem dzieci z głodu
pomarła a Wielmożny Pan Żuk chociaż miał
Złotych Piędziesiąt własnych tey biedney Kobiety
u siebie to Jch nieoddał na wyżywienie. —
Że Wielmożny Pan Żuk w naygorsze drogi pę-
dząc nas z furmankami do Korca Berdyczewa
Wilna, Białegostoku z kupną Przenicą, Wódką
i Zbożem które on z naszego włościańskiego
magazynu zabrał, i przedał na swoy zysk
zgubił nas z uprzęży i Gospodarstwa. — Bo

Bo choć przeswietna Kapituła nasi nayłaskaw-
si Dziedzice dawali pieniądze Wielmożnemu
Panu Żukowi na kupienie dla nas Zapomogi,
to on tylko dla tego kupował, żeby zaraz pod
trasportem pozdychały. Wiecie teraz nayłaskaw-
si Dziedzice nasi że nas tak po przesied-
lał, że w tym roku większa część włości
niezebrała na chatę żyta iak kop dwie, a
czemże tu siać, y czem życie nam biednym
Ludziom z Żonami i dziatkami cały Rok utrzy-
mywać — a tu ieszcze słyszemy że Wielmożne-
mu Panu Żukowi mamy mąkę mleć i do
Prużanny Żydowi wozić, iak iuż tego roku
woziliśmy — bo w same żniwo kiedy trzeba było
zbierać z pola i siać, to my musieli nasze
żyto młócić, suszyć, mleć i Panu Wielmożne-
mu Żukowi do magazynu oddać, a potem od-
wieść Żydowi do Prużanny. Wielmożny Pan
Żuk wziął pieniądze, a my znowu z głodu
będziemy puchli i umierali — Udaiemy się ze
łzami nędzni i nieszczęśliwi Ludzie do Opie-
ki naszych Dziedziców aby nas z Rąk Żukow-
skich wyrwali — a to u Monarchy naszego
nayukochańszego Nayiaśnieyszego Imperatora

wyrobili, żeby my byli tak iak przedtem pod
Rządem Prześwietney Kapituły szczęśliwi
Bo kiedy Wielmożny Żuk będzie dłużey siedział
w Braszewiczach co nas pogubił, to my do os=
tatniey rozpaczy doydziemy albo wszyscy porzu=
ciemy siedliska nasze, lub też Bóg wie co
zrobiemy, bo iuż dłużey tego nieszczęścia nie
wytrzymamy. My niezrobiemy buntu, bo wiemy
że Boga i Monarchy słuchać trzeba, my
chcemy żyć pod naszemy Dziedzicamy i
bydź Jm posłusznemi, ale kiedy Wielmożny
Żuk będzie dłużey siedział w Braszewi=
czach i my mu służyć mamy to poy=
dziemy wszyscy do Monarchy i Oyca naszego
On niechce żeby iego Poddani z Głodu
umierali — to zapewnił ukazem swoim 23 marca
tego 1,818 Roku wydanym, na który teraz
niema dla nas względu — Zmiłuycie się Jaśnie
Oświeceni i Jaśnie wielmożni Panowie
i Dziedzice Nasi wyratuycie waszych posłusz=
nych wam poddanych z nędzy — Chociaż
teraz iest Administracya, ale nam równo źle,
bo Ekonomy Pana Żuka nieodmienione — to oni
nas biednych z paszy na dwornych polet=

poletkach, zganiaią i biią a nasze bydło musi zdychać z Głodu iak i dawniey.

Takową Suplikę my Niżey podpisani Wóyt całey włości Braszewickiey i Gospodarze w Jmieniu i zawolą wszystkich Poddanych Braszewickich trzema Krzyżykami podpisuiemy, Dań w Braszewiczach Roku 1818 M^ca 7bra 22 Dnia

× × × Semen Sakowicz Wóyt całey włości Braszewickiey

× × × Hrehor Konnieyczyk.

× × × Trochim Sokołoyski.

52

Czyt: na Sessyi 12. 8bra 1818. R:

Rachunek z pieniędzy wziętych z Kassy Przeswietney Kapituły Katedralney Wileńskiey na Interes Brzeswiecki wydatkowanych od dnia 5. Lipca do 22. Września 1818. Roku

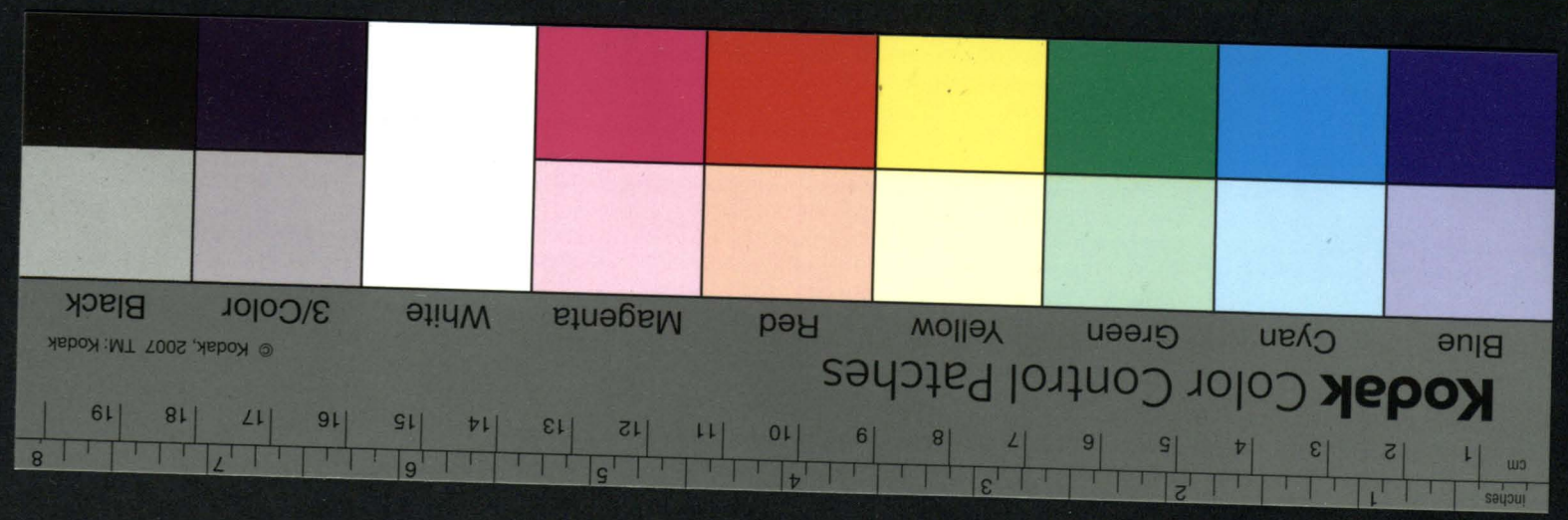
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Rachunek z pieniędzy wziętych z Kassy Przeswiett: Kapituły Katedralney Wileńskiey na Interes Braszewicki, w Złocie Czerwonych Złotych sztuk Dwieście № 200. w Rublach srebrnych sztuk Trzysta № 300. w Assygnatach dnia 21 7bra na wysłanie do Grodna Sztaffety, od dnia 5. Julij 1818 Roku do 25. 7bra tegoż Roku wydanych.—

Miesiąca i Dnia	Rozchod	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopieiki
Julij 5.	Za naięcie Bryczki w Wilnie pod trunki roznego gatunku i niektóre zapasy ku temu koncowi niemogące się mieścić w Maleńkim koczyku —„—„—„—	—„—	6.	„—„—
	Za wzięte z Wilna trunki na interes Braszewicki roznego gatunku; iako to Szampańskiego Butelek 4. a Rub: 3. Komety Butelek 6. a Rub: 2. Weindegraffa Butelek 8. a Kop: 60. Węgierskiego Butelek 4. a Rub: 3. Wina Starego Francuskiego Garcy 3. a Rub: 3. Porteru Butelek 6. a Kop: 75. Rumu Jamaiki Butelek 3. a Rub: 2. wynosi w Ogole —„ —„ —„ —„—„	„—„—	60.	30.
	Za przepisanie w Wilnie pretensoryow Włości Braszewickiey od JW^o Prałata Posłowskiego pozwolonych na zdięcie kopij Arkuszy 5. —„ —„ —„ —„—	„—„	1	20.
	Za wyięcie Billetu na podrożne na 4ry konie w Kancellaryi Vice-Gubernatora —„—	„—„—	1.	„—
	w Wileńskim Kaznaczeystwie Za podorożne na koni 4ry. z Wilna do Kobrynia i Brześcia tam i nazad za Wiorst 750. od Wiorsty po 2. Kopieyki Rubli Assygnacyinych 60. wynosi na Ruble srebrne —„ —„ —„ —„—	„—	15.	90.
6.	Prohonne z Wilna do Sielca Wiorst 271. a Kop: 5. Rubli Assyg 54. Kop: 20. wynosi Srebr:	„—„—	14	86.
	Tryngieltu na Stacyach 14stu a Kop: 15. —„ —„ —„ —„ —„ —„ —„—	„—	2	10.
8.	Po ustałey Poczcie z Sielca na Zawrocie do Braszewicz partykularnym traktem za naięcie koni 4rech na mil 6. od Konia na milę po Kop: 25. wynosi w Ogole —„ —„ —„ —„ —„ —„ —„ —„ —„—	„—„—	6.	„—„
10.	W zakład podroży do Brześcia do X^a Kossakowskiego Prałata naięcie 4rech Koni z Braszewicz do Kobrynia Stacyi Pocztowey, o mil 6. odległey na Mile od Konia po Kop: 25. —„ —„ —„ —„ —„—	„—„	6.	„—
12.	Prohonne z Kobrynia do Brześcia Pocztą Wiorst 96. a Kop: 5. tam i nazad Rubli Assygnacyinych 19. Kop 80. Efficit na Srebro —„ —„ —„—	„—„—	5.	10.
14.	Na 3ch Stacyach tam i nazad z Brześcia do Kobrynia Tryngieltu po Kop 15. —„	„—„	—„—	90.
15.	z Kobrynia na zwrót do Braszewicz za naięcie Koni 4rech po Kop: 25. —„ —	„—	6.	„—
	Na Wikt podróżny z Wilna do Braszewicz i do Brześcia tam i nazad —„—	„—	8.	„—
	Wydatek w Braszewiczach na przyimowanie Osob różnych, i różnemi czasami do Interessu Braszewickiego wpływaiących Udzielanie im częste stołu			
	Strona wynosi —„ —„	—„—	133.	36.

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod.	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopiejki
	Przenos Strony		133.	36.
	częste Stołu, Sniadań Napoiow i trunkow, mianowicie P.a Bogorskiego, Kommissyi Sledztwienney, Jey Sekretarza, Plenipotenta, swoiego Pisarza ett. ett. i innych Osob ważnych Przyiacioł radą, i pomocą do ulepszenia i kierowania Jnteressu wchodzących w ciągu zamieszkania w Braszewiczach aż do wyiazdu w Wilno wydało się następnie. Pomimo zapasu wziętego z Wilna	X		
18	1.o Za Wina w rożnych gatunkach brane Butelkami z Brześcia i Kobrynia mianowicie starego Francuskiego po Rub: 1. Butelek 15. Veindegraffa a Kop: 60. Butelek 30. – Porteru Butelek 40. a Kop: 60. – Wina Ordynaryinego Odeskiego Garcy 9. a Rub: 1. Kop: 20. Haraku Garcy 6. a Rub: 4. w Ogole	X	91.	80.
	z tego przez czas zamieszkania, i Czynności Kommissyi Sledztwienney codziennie dosyłało się dla nich do Dworu Kapitulnego po Butelek 3. Wina i drugie tyle Porteru.			
	Za Miod Wiszniak Wódkę dla podręcznych w Kancellaryi piszących – Tudziesz za Wódkę Starą, prostą. – Wodkę Sztofami słodką i Likieru Buteleczek 8. dla Osob dystyngwowańszych i Osob Kommissyi Sledztwienney		18.	
	Za Piwa Beczek 2. a Rub: 3. Kop: 60.		7.	20.
	Za Owsa Szankow 12. a Rubel 1. dla koni z Osobami przybywaiących		12.	
	Za Siana Wozow 10. dla tychże a Rubel 1. Kop: 20.		12.	
	Za drew na Kuchnią fur 12. a Kop: 50.		6.	
	Za Octu Garcy 4. ku różney potrzebie		1.	20.
20.	Za Wódkę prostą dla Włościan Braszewickich, w moc Konsolacyi uięcia ich w Gromadzie zebranych do Sledztwa, do naocznych stawek dla Ożywienia ich Ducha – Tudziez przy Obięciu Rządu na potraktowanie w Jmieniu Własnych Dziedzicow Garcy 36. a Kop: 30. w Ogole		10	80.
	Za Masła Fasek dwie na Expens do Kuchni a Rub: 5. i oddzielnie na Sniadania Masła młodego Garniec w Ogole		11.	20.
	Strona Wynosi		303.	56.

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod.	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopieyki
Julij	Przenos Strony	—	303	56.
	Za 20. funtow Swic Moskiewskich dla Kommissyi. Jey Kancellaryi, własney potrzeby, i udzielnie moim podręcznym piszącym funt w Kobryniu a Kop: 20.	—	4.	—
	Za Połtory Ryzy Papieru Ordynaryinego do Dzieła Kommissy i w tymże przedmiocie na rożne szczegóły do pisania u mnie expensowanego	—	4.	50.
	Za Cytryn pułtory Kopy do Kuchni potraw Ponczu lemonady Kaliszanu i. t. d. sztuka a Kop: 10.	—	9.	—
	Za Głow 3. Cukru po funtow 14. do Kuchni Herbaty pączu lemonady Kaliszanu etc. funt a Kop 40.	—	16	80.
	Za Kawy funtow 15. funt a Kop: 60	—	9.	—
	Za Mięsa rożnego gatunku. Wołowe, Cielęce. Baranie od Rzeznikow w Antopolu i Drohiczynie na funty i sztuki brane	—	22.	—
	Za Prosiąt 12. sztuk do Kuchni a Kop: 30	—	3	60.
	Za Drob kury. Kurczęta. Kaczki. Gęsi rożną Zwierzynę Zaiące i Ptastwo dzikie w Ogóle	—	15.	—
	Za Rybę na dni postne Marynaty różne Więdliny Sledzie Holenderskie Ser holenderski w Ogóle	—	18.	10
22.	Za naięcie Koni do P^a Bogórskiego w Rowiny Folwark iego mieszkania pułtory mile od Braszewicz od Konia na milę po Kop: 25.	—	1.	50.
	Po przeniesionym 1wszym Rapporcie do Prześwietney Kapituły z powziętey rady. i uwagi przewłoki Sledztwa na szkodę Kapituły z widoczney Intrygi P^a Żuka lękaiącego się Depossessyi i forsuiącego dla dostawienia z Podradu do Prużany Mąki na Chleb Czetwerty 800. tudzież uspieszaiącego z Krescencyą dla przewiezienia oney nieznacznie w części przynaymniey obok o mile do Bronnego. o połtory mile do Popiny dziedzicznych nabytych maiątkow			
27.	1° Na podroż do Kobrynia z P^m Bogórskim mil 6. odległości Koni 4. a Kop 25.	—	6.	—
	Strona Wynosi	—	413	6.

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod.	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopiejki
Julius	Przenos Strony	"	413	6.
	2. w Kobryniu Sniadanie. i Obiad dla Kommissarzow do Sledztwa przeznaczonych ich Officyalistow z Wódką różnemi trunki Winem Porterem i Pączem, co kto zachciał pić		15.	
29.	3. Tamże w Kancellaryi za papier Stęplowy wypisanie prozby, do Rządu Gubernskiego przepisywanie kilku Kopij Dokumentow dla przyłączenia onych przy prozbie z potraktowaniem piszących i układaiących		8.	
30.	4. Za Sztaffetę wysłaną do Grodna z przyłączonemi wyżey rzeczonemi Dokumentami wedle Ukazu parokonną Rubli Assygnacyinych 80. wynosi srebrem		21.	35.
	5. Włączenie przy teyże Sztafecie dla zyskania pomyslney rezolucyi, a w przypadku depossessyi uniknienia Obcey Administracyi a dopuszczenia rządow samey Kapitule, przyspieszenia Sledztwa przedłużonego, Zniszczenia Intrygi y Forsy w Grodnie przez P^a Twardowskiego, w Kobryniu przez P^a Żuka, i iego Żony krewnych działaney z przyłączonemi udzielnie Listami do Gubernatora, dwoch Osob Sowietnikow Rządowych i Sekretarza Sowietnikom każdemu po Czerwonych Złł. 30. AA	60		
	Sekretarzowi Guberskiemu Siedleckiemu AA.	20		
	Ziemskiemu Kommissarzowi y Strapczemu na Zakład, kosztu na wyiazd, i uspiechu Sledztwa godząc ich fatygę każdemu po AA 15.	30		
	Na własne utrzymanie się w Kobryniu przez pół trzecia dnia z P. Bogurskim i przyzwoitą dla niego wygodą		8.	
31.	Naięcie 4rech Koni z Kobrynia do Braszewicz, i odesłanie do Domu P^a Bogurskiego o pułtory mile z Braszewicz do Rowin Jego Folwarku	X	7	50
	Posłancom w rozne strony naymowanym za Interessem Braszewickim w ciągu całego posiedzenia tak z samych Braszewicz, iako i z Kobrynia do P^a Bogurskiego do Kommissarzow do Plenipotenta do Komornika i. t. d. wydano w Ogole		9	
	Strona wynosi	110.	481.	91.

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchód.	Złotemi Dukaty	Srebrem Ruble	Kopiejki
	Przenos Strony —.. —.. —..	110	481	91.
	6. Znowu prziiazd do Kobrynia za daną powiestką do Sądu Mirszego z Taskarzenia Pᵉ Zuka o buntowanie przeremnie chłopow y przez naszego plenipotenta. ich ztego powodu niepostuszeństwa, oprepedyeya w possesyi czynioną na przeciw Kontraktowi. Mil 6. a Kop: 25. od Konia —.. —.. —.. —. —. —.. —.. —...	—..	6.	—..
7.	Tamże w Kobrynin po przystanej z Rządu na prozbę rezolucyi, przybyłemu z Grodna Prokurorowi Gubernskiemu. obeirdaiącemu ciągle pore powiaty, i rewiduiącemu akta, iakby umyślnia Ostanowkę czyniącemu, dla uwolnienia przeznaczonych Kommissarzow do nayrychleyszego śledztwa wydane śniadanie razem i dla Kommissarzow z trunkami —.. —.. —.. —.. —..	—..	9.	—..
	Osobno dla ujęcia Prokurora, aby nie mitrzył wyiazdu Kommissarzom z raty Przyiaciół na wyprawę Jego dalszą w Powiat Breski Czerwonych Złtł. ℔ℵ. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —..	10.	—..	—..
8.	z Uwagi uchybienia mocnego terminu do stawienia się dla obowiązkow w Głᵐᵉ Seminarium. a przez to porzucenia, i niedopilnowania śledztwa z widoczną szkodą, i stratą Kapituły, za radą Pᵉ Bogurskiego. dla zasłonienia przed Jᵖᵐᵉ Rektorem Uniwersytetu. za pozyskane świadectwo słabości od pttowego Doktora i policyi mieyscowey ℔ℵ. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —...	4.	—..	—..
	w Kobrynin przez ten czas zabawienia Wikt dla siebie i plenipotenta razem będącego. ludzi stróżących z potraktowaniem oraz Doktora—	—..	7.	—..
	Na zwrót z Kobrynia do Brzeszcz rowno z Kommissarzami i plenipotentem po ich uwolnieniu od Prokurora Mil 6. Kom Hrv a Kop 25. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —..	—..	6.	—..
12.	Po zdrowiu Kommissyi śledztwiennej na Grunt do Brzeszcz, wypadło zczynionej uprzednio Konferencyi z Pᵉ Bogurskim i Plenipotentem, wcelu ubezpieczenia akkuratnego i przychylnego dla Kapituły śledztwa dane Honorarium Ziemskiemu Sprawnikowi, i Strapczemu Kaidemu po Czerwonych Złotych 20. ℔ℵ. —.. —.. —.. —..	40	—..	—..
22.	Po uczynionej fonii Pᵉ Zuka wciągu toczącego się dziła śledztwa.			
	Strona wynosi—	164.	504.	91.

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopiejki
	Przenos Strony —.. —.. —	164	509.	91.
	Straperzy usiłował przerwać na dni kilka, i odroczyć śledztwo, niby dla ukończenia pierwey rozpoczętego dzieła w Mieyscu Ukazem Rządowym przeznaczonego, i pilnego do odesłania Rapportem, po nastąpioney usilney prozbie przezemnie i Przyiaciół, aby go Zatrzymać dla uniknienia zwłoki, iżby do końca ukończenia posiedział, dało się temuż Straperemu AA. —.. —.. —..	6.	—..	—..
30.	Pisarzowi Kancellaryi Lewackiemu w Kommissyi śledztwienney za wydanie Kopij Ukazu Rządowego, prozb wszystkich Obuyga Stron, Działa śledztwa posyłaiącego się do Opieki Dworzańskiey— Ocenki produktow z lat 3ch 15. 16. 17. Roku potrzebney w Widoku dalszey sprawy w Cywilnym Porządku z P.m Zukiem. Nadto z wyraznego się przymowienia Kommissarzow śledztwiennych za tymże Pisarzem o nadgrodę za Jego fatygę w całym dziele —.. —.. —AA.	7.	—..	—..
7bre- 1.	Po ukończonym śledztwie w Wigilią wyiazdu Kommissyi do Kobrynia, w rzeczami się Marszałkow Wystouchow wiele kooperuiących do skutku tego dzieła JP.a Bogurskiego, Plenipotenta Kapituły, i dalszych wchodzących i pomagaiących do skutku akkuratnego ukończenia rzeczonego śledztwa, przy pożegnaniu Zaproszeni na Obiad do Probostwa: na którey oprócz potraw i innych reluizytow do Kuchni, Zyskanie nowo Trunkow z Kobrynia i Brześcia, Wina, Porteru dla honoru i podziękowania od przeswietney Kapituły kosztowało potraktowanie AA. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —..	8.	—..	—..
	Po ukończonym śledztwie, i daney przed wyiazdem od Kommissyi powiesce do stawienia się w Kobryń w Opiece Dworianskiey dla uzyskania postanowienia Oney: Podróż z P.m Bogurskim mil 6. Koni 4. od każdego na mile po kop: 25. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —..		6.	—..
2.	w Kobrynin napisanie w Kancellaryi prozby od P.a Bogurskiego, a w Jmieniu moim doniesienia do Opieki Dworzanskiey z papierem stęplowym —.. —.. —.. —.. —.. —.. —.. —..		2.	—..
	Wzdarzonym przypadku umyślnego po ten czas wyiazdu P.a Marszałka Pttowego Orzeszki z Kobrynia na Wesele Widaulich w Dom Wystouchow			
	Strona Wynosi —.. —	185	517.	91.

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak
inches cm

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod. — 56	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopiejki
Zbĕr.	Przenos Strony — — —	185	517.	91.
	Marszałkow: gdy ten niezostawił Zastępcy. Sąd Ziemski do Dźidm zawiesił Sessye Opieki: wrazie którego przesiedzenia, na utrzymanie w Kobrynie Siebie i plenipotenta z ludźmi kosztował wikt — — —	—	3.	—
	Postanie pod ten czas wznak akkomodacyi Prezesowi Ziemskiemu Witwickiemu, i Członkom Opieki w niebytności Marszałka butelek 10. Porteru a Kop: 60. — — — — —	—	6.	—
	Na zbiegu dnia Bieżącego doczekiwania się w Kobrynie postanowienia Opieki Dworzańskiey w niebytności Marszałka podanie tey prozby na Papierze Stęplowym do Prezesa Dworzańskiey Opieki pozostałego, i napisanie tey prozby w Kancellaryi — —	—	1.	5.
	Po uczynioney przewłoce nie daney odpowiedzi, i nie gromadzeniu się Członkow Opieki Dworzańskiey. Ponowienie domieszenia do Prezesa teyże Opieki z przedstawieniem wtey że porze odebranego z Poczty listu od JPna Rektora Uniwersytetu powołuiącego mnie Urzędownie iako Regensa do obowiązkow Służby Monarszey JJtlnego Seminaryum Wileńskiem: — z takowego powodu podania Ostatniey prozby do Opieki o zebranie się Członkow dla uczynienia Postanowienia, która kosztowała Rubel 1. Kop: 5. — Dołączyło się w Konwercie do Prezesa zastępuiącego w Opiece podszywaiąc papier gruby na prozbie, pod tytułem na dochod i Uspiech w Kancellaryi Jego Rubli Assygnacyinych 200. co wynosi z Opłatą podany prozby Srebrem — — — — — — —	—	54	65.
3.	Straszemu powiatowemu upomnionemu o wdanie się do Opieki Dworzańskiey aby z Urzędowania swoiego był pomocą do Uspienia Złożenia Sessyi Opieki, a nie czynienie Ostanowki — — — — — — —

Ellinięc i Druk	Dalszy Rozchod.	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Kopiejki
	Przenos Strony — — — — —	191.	582	61.
	Upoważnionego z Ukazu Rządu do zasiadania w Opiece, złożyli wspólne postanowienie Administracyi Bezpośredniey na moią Osobę, ze wskazaniem maiącego się wysłommenderować Członka Assessora Sądu Niższego do podania Rządu Reprezentantowi Kapituły, a odięcia onego P.a Zukowi: potalowym zadecydowania uwolniony na swoią Kwaterę, podpisawszy wspolnie z Członkami Opieki Dworzańskiey Żurnal. — Obiecano mu z Całym Skiem. i Officyalistami zgromadzić się na powinszowanie do Kwatery Reprezentanta Kapituły Administratora, przymieść z sobą napisane postanowienie, i tam one w Obecności Jego podpisać — z tego powodu na przyięcie w tak krótkim czasie Interessowanych Gości, przy podpisaniu postanowienia wydana sucha Kolacya z trunkami wynosząca kosztu — — — — — — —	...	25	64.
	Sekretarzowi Opieki za napisanie i wydanie postanowienia N N — — —	4.	—	—
5.	Wysłomenderowanemu Członkowi Assessorowi Sądu Niższego Worotyńskiemu do podania w Administracyą Brasławicz za naięcie z poczty 1kon 3ch. do Brasławicz mil 6. a kop 30. — — — —	...	5.	40
7.	Temuż Assessorowi w Brasławiczach po Obeznaniu Folwarków Maiątku Brasławickiego, wypisania wtychże Folwarkach Kreszencyi i siana po odebranym posłuszeństwie włościan na rzecz Prześwietney Kapituły Jey Reprezentantowi Administratorowi po ogłoszeniu postanowionego od Administratora Rządcy tegoż Maiątku P.a Bujnickiego, przy zeszłey ze wszystkich Folwarków Gromadzie skończywszy całe porucżone mu dzieło, wedle Zwyczaiu zwykle się daiącey dla takowych Urzędników Kwoty odebrał w N N. — — — — — — —	15	—	—
	i wybranemi z Gromady 3ma Końmi zwrócił do Kobrynia —			
	Po dopełnionym odebraniu Maiątku, a zwrocie z Kobrynia P.a Julia z powtórnym poleceniem od Opieki Dworzańskiey przeciwnym teyże postanowieniu podana prozba do Rządu na Skęplowym papierze kosztuie — — — — —	...		50
9.	Taż sama prozba z annexami potrzebnemi dla Objaśnienia Rządu wystano=			
	Strona wynosi — —	210	614	15.

Miesiąc i Dzień	Dalszy Rozchod	Złotem Dukaty	Srebrem Ruble	Srebrem Kopiejki	Assygnacyami Ruble
7ber.	Przenos Strony	210	614.	15.	—
	wysłano przez P.a Buynickiego Rządce do Kobrynia, ztamtąd do Grodna Sztaffetą Opłata oney na mieyscu Kosztowała Rubli Assygnacyinych 80. na Srebro	—	21.	35.	—
10.	Plenipotentowi W.u Antoniemu Kaniewskiemu Regentowi tym czasowie na rachunek nadgrody za podiętą pracą trudy i fatygi wprzeiazdach maiącey się przeznaczyć od Przeswietney Kapituły dano do rąk AA. na które swiadectwo się składa tegoż Plenipotenta	15	—	—	—
	Przy wyżey rzeczoney sztaffecie wKonwercie do Sekretarza Gubernskiego Rządowego posłano na skutek dobry, i Uspiech Rezolucyi z Kancellaryi Rządowey Rubli Assygnacyinych 100. na Srebro	—	26	80.	—
	P.a Winczy Pisarzowi pod rękę Reprezentanta do nieustannego pisania Kopiowania prawie dziennie i nocną porą na ukonczeniu iego pracy wnadgrodę AA	5	—	—	—
11.	Wyiazd do Wilna naięcie koni 4rech do 1wszey Stacyi Michalina mil 7. a Kop 25.	—	7.	—	—
	Prohonne na Koni 4ry Wiorst 264. do Wilna wedle teraz naypoźniey wydanego Ukazu od Wiorsty po Kop: 8. Rubli Assygnacyinych 84. Kop 48. Srebrem wynosi	—	22	90.	—
	Tryngiltu na Stacyach 14stu a Kop. 15	—	2.	10.	—
18.	Przyiechawszy do Wilna - za List do P.a Buynickiego Rządcy Braszewicz z dyspozycyami na Pocztę	—	—	15.	—
	Ditto do Sekretarza Rządowego Gubernskiego	—	—	15.	—
21.	Za Drążkę naiętą późnym wieczorem do JW.o Prałata Zastępcy Podskarbiego dla odebrania z Kassy Rubli Assygnacyinych 400. do posłania Sekretarzowi Guber: Rządowemu	—	—	20.	—
22.	Wysłanie w Niedziele zrana ogodzinie 10stey Sztafety do Grodna pod Adressem do W.o Siedleckiego Sekretarza Guber: Litt.o Grodzien:	—	11	33.	—
	Włącznie do tegoż Sekretarza Rządowego przy tyże sztafecie z listem Rubli Assygnacyinych	—	—	—	400.
	Ogół wynosi	230	706.	13.	400
	Przychodu z Kassy	200	300	—	400
	Superata	30	406	13.	—

Takową

Takowa Superata Czerwonych Złotych Trzydzieści. Osobno Rubli Srebrem Czterysta sześć, Kopiiek trynaście tak z własnych Dochodow. iako też z boku pożyczonych pieniędzy na Awans Interesu Braszewickiego wydatkowanych wczasie tamtym, gdzie dla gorąco toczących się Okoliczności, aby o nich niebyć Uprzedzonym. niemogła było docieknąć Supplementu. nie zaloziwszy na pilnym razie Swoiemi własnemi pieniędzmi: Raczy więc Przeswietna Kapituła na zwrot poniesioney superaty mnie podpisanemu. do odzyskania z Kassy swoiey wypłaci Assygnacyą dla potrzeby mnie piszącego się. i na Satysfakcyą tym. którzy w gwałtownym razie na pomieniony Interes przyporzyczyli — Datt w Wilnie 1814. Roku dnia Września. —

Takowy Rachunek podpisuie A. Wys Lesniewic z Hanglowcow Wika Regens Gł= Semener

Adnotacye

1. W ten rachunek nie są policzone trzy Konie pocztowe po osobno pod Bryczką naymowane. brane one były na własny wydatek z przyczyny że po mimo Interessu porucznego Reprezentantowi od Przeswietney Kapituły, miał iechać do Probostwa na Walcuye z prawa mu pozwolone. —

2. Kuchnia Reprezentanta musiała być oddzielnie utrzymywana bo aulicznie P. Żuk obowiązany był Kommissyą Sledztwienną z Całym Jey zbiorem Karmić, i poić, Ona niekontenta z iego wiktu, i napoiu, często bardzo zaprzątała się na Obiady Reprezentanta i na Sniadania, z przyczyny wiktu podłego sktadanego u P= Żuka nayuiększey z Cuchnącey Baraniny, i Wina Kwasnego Ocetkiego, oraz Staraiu domowego z Wódki fabrykowanego. —

3. Iwardowski Generałowicz Ciotczny Brat Żony P= Żuka siedząc w Grodnie forsował interessa iego na przeciw Kapitule w Rządzie, należało odpowiadać i ubiegać z Expensem, tamać forsy. aby uniknąć niepryiemney dla siebie z Rządu Rezolucyi a mianowicie Obcey Administracyi, ztąd posyłka pieniędzy, i wydatku pomnożony na przełamanie Intrygi. i wszystkich przeszkod, o których Rządowy Sekretarz ledwo nie co poczta donosił P= Bogorskiemu. —

4. Prokurator nieuzyskawszy nic na swoią Osobę przy Sztaffecie z prozbą do Reprezentanta posłaną, prawie umyślnie zachał do Kobrynia pod tytułem Rewizyi Akt. Mianowicie uwolnienie Kommissarzow do Sledztwa poty, poki niebył zagodzony,

wyrażonym w Regestrze datkiem: i osobno ieszcze po Rubli 50. zyskał od Ziemskiego Kommissarza, i Strapczego, którzy gonili tey straty na wzaiemnym odzyskaniu od Stron: a mianowicie od Kapituły, dopadłszy z nią interessu, w przekonaniu u siebie że to Pani bogata —

5. Deputatowi Sledztwiennemu Duchownemu, oprocz wspolney z Kommissyą wygody nic się z pieniędzy niedało. — Przeswietna Kapituła w zdarzeniu będzie względna, i pamiętna za iego gorliwą i przychylną czułość w całym ciągu do ukończenia Sledztwa. Jeżeli się na tym będzie konczyć, bo iest odroczone tylko do czasu sposobnego. —

6. Plenipotent Kaniewski Regent, dzielnie pracuiący około Interessu Braszewicz, i doskonale go obeymuiący dla niedostatku pieniędzy niewziął tylko ZZ 15. — Jemu nadgroda należy; a ieżeli Interes z P. Żukiem wyidzie na Cywilny porządek, naylepiey go ten Obywatel przy doskonałey wiadomości prawa z dobrem Kapituły poprowadzi. Należy mu do konca Interessu stałe solarium za wspolną umową przeznaczyć. — Mogłby On obiąć na mieyscu będący i Obowiązek Lustratora Maiątku Braszewicz, do czego przy swoiey nieinteressowaney Cnocie i poczciwym Charakterze posiada doskonałą wiadomość. Jeżeli się tego Obowiązku podeymie! —

7. Wydatek w tym Regestrze na trunki zdaie się być niemały; Postanowiony Reprezentant zamieszkały dawniey w Powiecie Kobryńskim, był dobrze y z własnego doświadczenia nie ieden raz toczących się w sądach Jego własnych Interessow, i Spraw przekonany, że ten sposob iedynie hoynego utraktowania skutkuie w tym mieyscu. Niemogł oszczędzić aby go żądaiącym niedostarczył, którzy i w gatunkach napoiu umieią przebierać, i pospolicie trzech albo czterech wchodzących do Interessu prowadzą umyślnie za sobą w Assystencyi kilkunastu, a tych w spolney kolei opuścić niemożna, bo się urażaią, ztąd urodziła się wielka ilość trunkow ledwie nie za każdym wydarzeniem równie na potraktowanie zgromadzonych wychodząca iakiey odmówić niemożna aż do pełney prawie Satysfakcyi, albo do nadchodzącey godziny ich dzieła przeznaczoney — W tym to przekonaniu, zrobił nie wielki zapas trunkow z Wilna, aby na pierwszym wstępie w samych Braszewiczach miał czym utraktować, nim się dobrał do Brześcia i Kobrynia. —

8. Braszewicze ogołocone przez P.a Żuka z nayobszernieyszych i dobornych Gaiow zarośli i Chrostow niedostarczyły Opału na Kuchnią, w czasie odbywaiącego się Sledztwa

Trzeba było kupować w Obywatelskich ościennych Puszczach – furę drew po Złł 2. Osobno przywiezienie kosztowało na mieysce Groszy 40. w Ogul fura iedna Puł Rubla

9. Reprezentant nie miał swoich koni dostawał się tam i nazad na mieysce Pocztowemi – Gdzie Poczty Stacye kończyły się, tam musiał naymować Furmanow – Takim sposobem nie trzymaiąc własnych koni i w Braszewiczach, procz przybywaiących koni z Osobami do Jnteresu Braszewickiego wpływaiącemi, przyimował one na koszt Skarbowy – Na każde zaś zdarzenia przeiazdu w Kobryń musiał naymować cudze konie Furmańskie – Jak to wyszczegulnia Regestr –

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

584

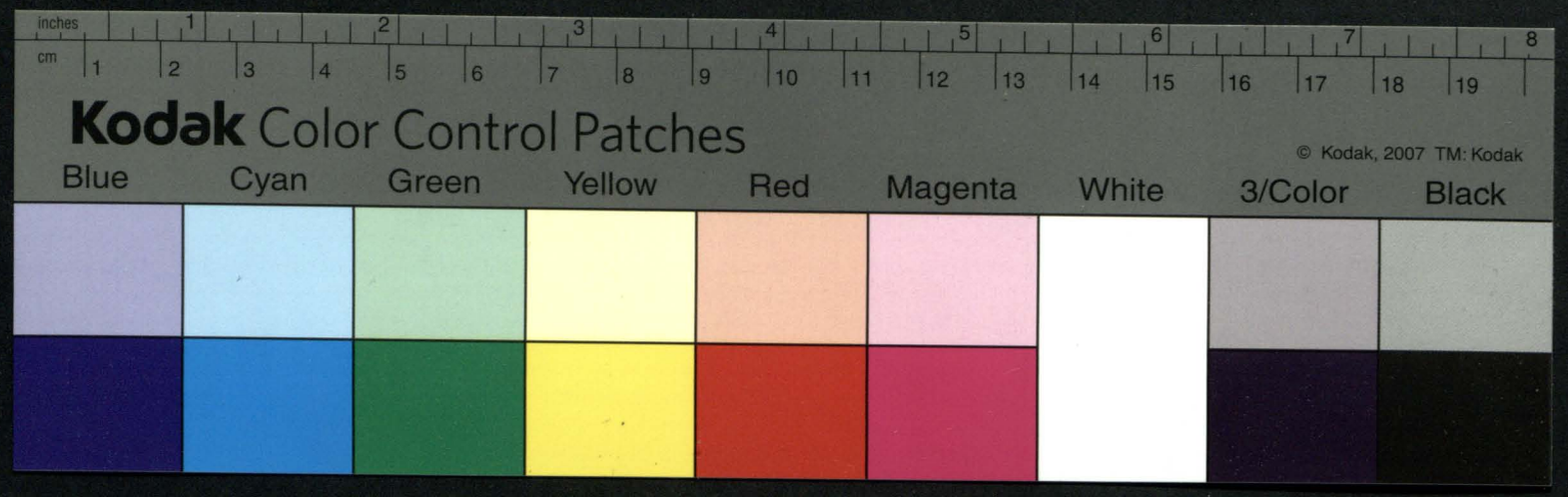
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

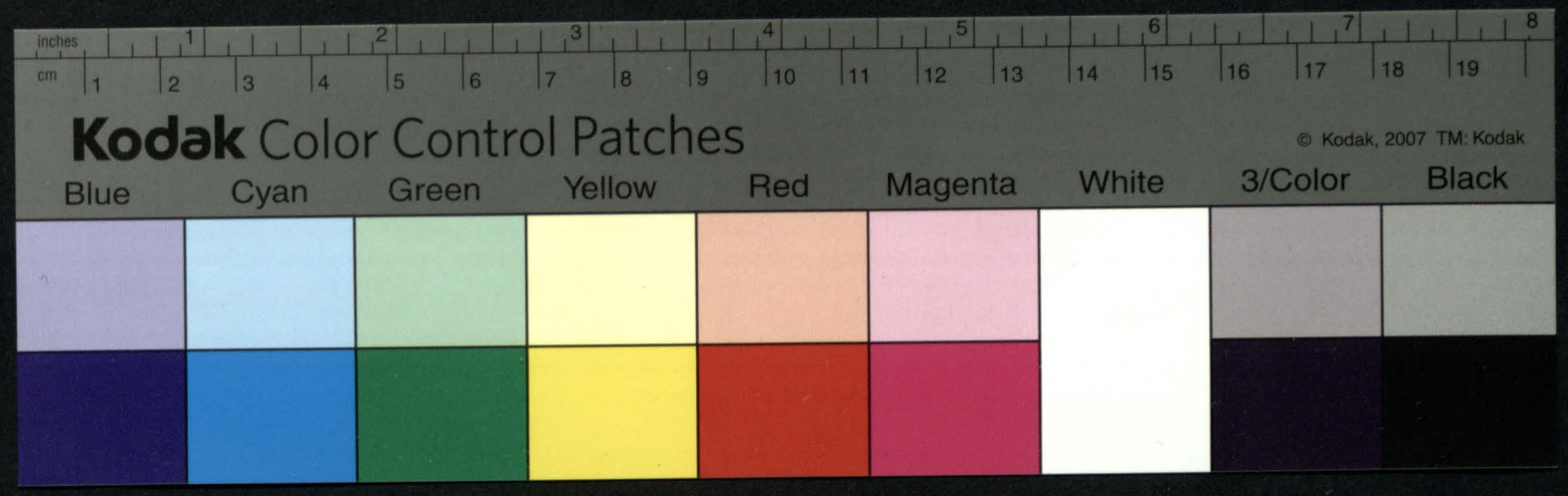
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

584

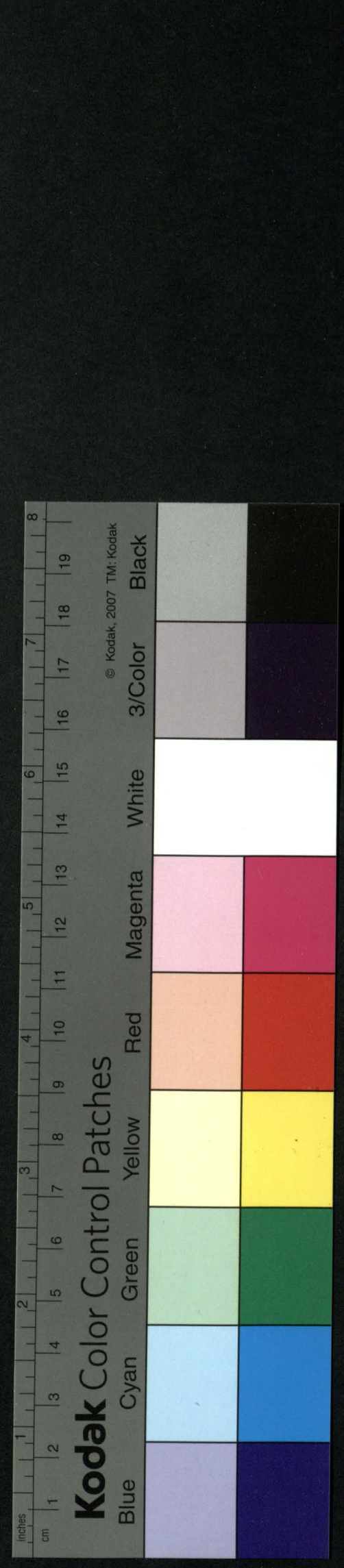
Kodak Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak
inches
cm

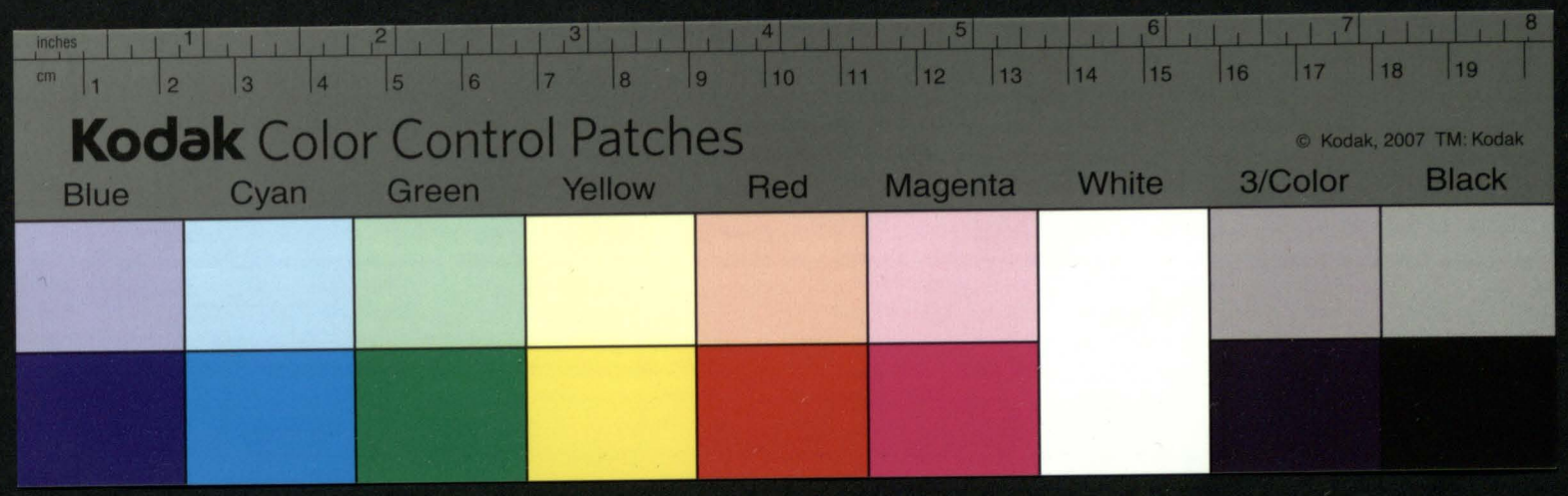
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

586

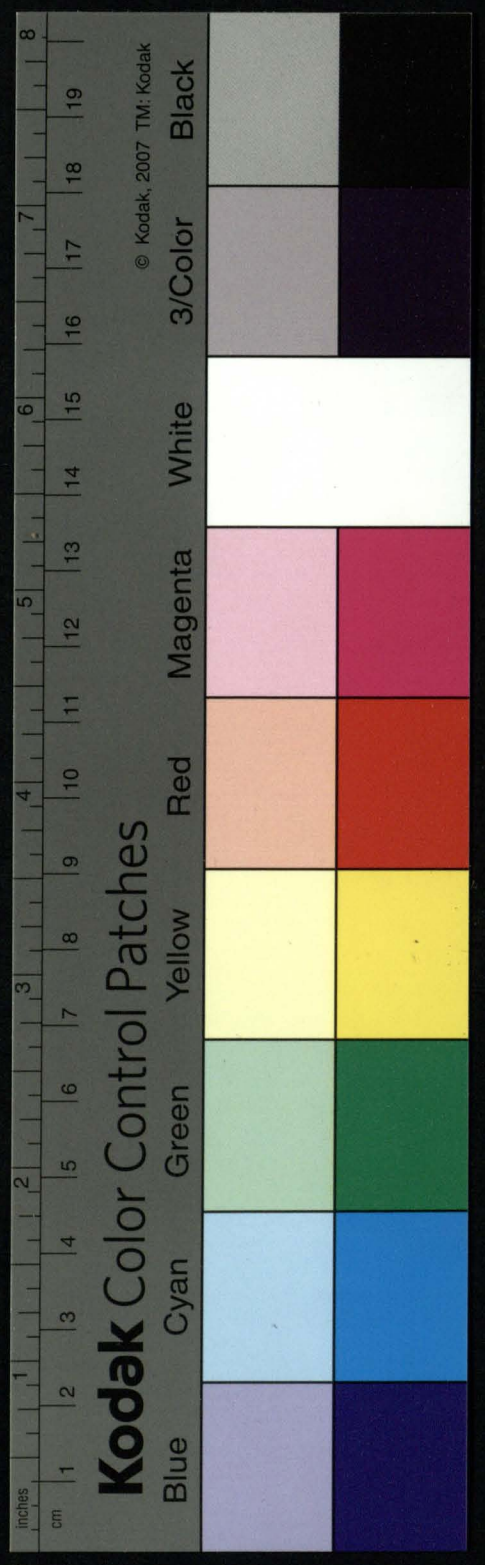
Kodak Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak

Do

Przewielebney Kapituły Katedralney Wileńskiey

Od Kanonika Koadjutora Xcia Lewniewicza

Tłumaczenie —

Niżey wyrażony Aktem Przes: Kapituły wybrany na Reprezentanta do Assystencyi Sędziwu w Krawcewicach, i do prowadzenia interessu z Pm Żukiem Subarendowanym Possessorem tegoż Maiątku, po mimo wynawia: nie się swoie za czas krótki wakacyiny Nadzor Żukka może mu niedo: starczać do skończenia dzieła, aby go na pewnym punkcie dopełnyłyi Pa Żuka postawić, miewał vbedz skarbowney woli Przew: Kapituły, żeby się próżnym nieobaczał Oczekiwaniem: Przyiął na siebie ogromny Obowiązek, tacżył punkt honoru z naygorliwszą chęcią wiernay posługi dla ogołu dobra, wytrzymał prace, niedogodności rożnego powietrza, żgryzoty z toczących się rożnie na przemian okoliczności: — Przeniekał nie małe wydatki na przeciw Korcie rozpaczaiącego Żuka: Szedł nie tylko za własnym doświadczeniem ale i za radą Mężow Obywatelow ważnych przychylnych Interessowi Przew: Kapituły — Za ich duchem kombinował wszystkie vbypadki niepszyiemne dla Kapituły — Idąc więc obok za nieustraszowaną, na widok własnego interessu staranności Pa Żuka, w żadney części Maiątku nieoszczędzał dla dopięcia swoich zamiarow, i vtrzymania się na Possessyi, Niżey wyrażony przy naysprawiedliwszym interessie miewał odpowiedź iego Korcie, aby nie miał sobie co wyrzucić, i z radością koniecznie potrzebnego wydatku na vtrzymanie tak ważnego interessu —— Z tego źrzodła wynikaiące się Sprawiedliwość Expensy dostatecznie, i akkuratnie poszczegulniony w Regestrach pszyrzącego się: Przeniekał pszyrzący się, że Przew: Kapituła na pierwszy widok ogołu zniszczonego w końcu zastanawiać się może: z tego powodu w Samyche Regestrach obszernie się tłumaczył, a w końcu przydał Adnotacyę po: iasniaiącą rzecz całego rachunku —— Gdyby niżey pszyrzący się oszczędził pieniędzy na poparcie tego interessu, postawił by go w stanie naygorszym: Dałby przekonanie Pu Prozorskiemu o oziębłey względności na dobro Ka: pituły: Stracił by go z tey przychylności, z ktora On szczegulniey zaiął się dla Iey dobra: Szkodziłby go w uskutecznianiu traktamia do Orob Rządowych do ktorych On nayczęszey wpływ ma posiadał. Naraził by Maiątek na obcą Administracyą, z ktorey by się ciężko było wyplątać — Oszczędzenie Expensy niewynagradzało by tak dostatecznego i wiernego Sędziwa, iakie pa: dło szczęśliwie na stronę Kapituły — Za oszczędzeniem Expensy po: szło by takowe Sędziwo w długą przewłokę, P. Żuk, ktory iedynie tego żądał, i na to potrzebował, dowiedziałby się Arzycoda Kapituły possessyi swoiey a w końcu Sędziwa domierzonego po iego possessyi Krawcewicze by po: szły w obcą Administracyą za nie czułość względem poddanych na tak drogie possessora wystawionych obeyście — Oszczędzenie Expensy nieuprzedziłoby intryg Marszałka Prowego Orzeszki kuzyna Pa Żuka nieotrzymałoby postanowienia bezpośredniey Administracyi — Drugie

Polecenie

Polozenie tego Marszałka nie by dotąd dawno zniszczone zostało gdyby nie zdrowie niżey podpisanego się, i postawionym przez Niego na dobrym stopniu interesie, Przezwiell: Kapituła rozumie o zwoie dobio w Członkach gorliwa wystalabyła drugiego z nich do Gro: dna dla zgrzeszenia zamachow Xcia i Marszałka Orzeszkiei: ale uwagę nad wydatkiem znisza los interesow naszych, ktore chcemy aby cudza reka bez naszey dźwigata pomocy, a Nieprzyiaciel kazdie wymowy wychodzić z tryumfem: y mogą wychodzić liczby nam gra rolą zwycięzcow obecnie, a my zaocznie kazdi chcemy do Celu — Dawne to przykłowie, ale wiekami się prawdzące: że przez Porty Wilk nie tyie. Wykazuie to Bogo= port Xiędzy Drazdowickiego, ktory niżey podpisanego się, ma honor kommunikowac, ile Przezwiell Kapituła upadać może na Jm: Teresie, nabędąc w Grodnie przytomna w Ktorymkolwiek do pospieszenia Xcia Oyciela dzielnym Członku: a i przy nim bez wy: datku zwłoki pomyślnego nieuzyskanie skutku — Ale za dowody i pobudki do czynionych wydatkow przez niżey podpisa= nego się: i to iest całe usprawiedliwienie onych. — Nie tu podpisany się nie wydał na pożytek własney Osoby, owszem wiele mogł przemnożyć własnego przez niepłacenie i zamieszanie w tocze= cym się Interesie, nad czym dopiero postrzega się, w własney kal: kulacyi po podanym Regestrze — koni nawet trzech, na ktore udzielnie pod skrzyżką wyrobił podorożne z własney kieszeni opła: cał dla mocnego Pytania, że iedzie na Wakacye, ktorych nie miał, ale nie rownie żgryzliwsze zaciety był dla Interesu Kapituły Pracy, i zatrudnieniom, iakiemi by przez ten czas będąc w Wilnie przy Obowiązkach Regensa niebył tak daleko obarczony: ani by ulegał tym wymysłom JKMci Rektora Uniwersytetu, przeciwko ktorym za: stanowiąc się, a z nieustanney Pracy w Aktualna wpadłszy sła: bość, przymuszony był wyrabiać świadectwo piątego Doktora: y takowe świadectwo wyrobione z Rektorskiego urzędowania od JKMci Rektora powracaiącego do Obowiązkow Służby Monarszey, ktore: ne w Obliczu Opieki Dworzańskiey ukończyło i zbliżyło Jey Postanowienie, za ktorym odzywiony Majątek Przez: Kapituły

Niżey podpisany, kiedy go wola Przezw: Kapituły stwia: Za mnie w postrzedze do Interesu Drazdowickiego, obejmował na: tychmiast wzięcie przeznaczenie pieniędzy na przedmiot tak ogro= mnego dzieła, dostał tylko zapewnienie, iż mu będzie przysłany na ciąg odezwę Sukcessu — Ale cozby to było, gdyby oczekiwał ka: dy maiącego się przysłać zawiłem? A tym czasem Forra Zuka nieustannie wywnętrzała go na obronę swoią, i dopięcie zamiarow:

Marsiat

Musiał więc Niżey wyrażony z dochodów własnych oderwać, a w końcu i zapożyczyć, żeby nie dał się uprzedzić, i nieupadał na Interessie, którego i w szlachetnym honorze, i w gorliwey chęci dla dobra Przeswiett: Kapituły docierał, aby pierwiastki Usług swoich znalazł przez łaskawe przyięcie upoważnione z pełnym wyrozumieniem nad iego troskliwą starannością, iakiey dla Dobra Przesw: Kapituły bynaymniey nie oszczędzał.

Niżey wyrażony oparty na takowym tłumaczeniu się przy wytkniętych w Regestrze swoim naywiernieyszych Adnotacyach, gdy go przedstawia tak swiatłym w Gronie Mężom, iednym w podobnych okolicznościach z własnego doświadczenia przekonanym, Innym żywą uwagą nad rodzaiem toczącego Interessu zastanawiaiącym się, nie może się spodziewać, aby tam, gdzie Duszą i Sercem przykładał się, gdzie zdrowie własne ryzykował na utrzymanie Dobra powszechnego, gdzie niedostatek zasiłku własnym zastępował maiątkiem mógł padać na podeyrzenie nadużycia — Mało to ieszcze było, kiedy należało koniecznie piszącemu się iechać do Grodna, gdyby mu Obowiązki Regensa nie tamowały dalszey posługi. A zapewnie przytomny wykierował by do skutku pomyślnego Interess. lecz nie bez wydatku odpowiadaiącego Okolicznościom, Osobom, i mieyscu. —

W tym zbiegu tłumaczenia się Niżey wyrażony kiedy oddał pod uwagę i rozbiór swoie Regestra, zaufał że mu będzie zwrócono z Kassy, co wiernie usprawiedliwił we wszystkich szczegułach, i adnotacyach w tym że Regestrze wypisanych. — Uprasza więc Przeswiett: Kapituły o Assygnacyą na zwrot wydatkowaney Ilości z własnych i Cudzych pieniędzy z powodu Interessu Kraszewickiego nad Percepte okazaney Rubli srebrnych Czterysta sześć kopiciek Trzynaście, i osobno złotem Dukatów Trzydzieści. —

X. Jan Duklan Leśniewicz Kanonik
Koadjutor Wilenski Regens Gł.
Duchownego Seminar.

12 Października
1810 Roku. —

1818 SW 12.

Raporta Delegowanego JMXiędza Koadiutora Leśniewicza i Bogorskiego w Interesie Brażewickim

№ 26

61

Rozbior pretensyi JPana Żuka Subarendownego Braszewicz Possessora zastosowaney o Rubli srebrnych 2797. kopiiek 86. za Rekwizyta dla Woyska Rossyiskiego y Zagranicznego, od początku Woyny, do 1. Januar. 1813. wzięte

№ 46.

	Ruble.	kop.
Za Wodki garcy 562. pretenduie JPan Żuk rubli srebrnych 168. kopiiek 75. Wiadomo powszechnie, że na garniec wodki dobrey, wychodzi Żyta y słodu razem to licząc garcy cztery, więc na wodkę, od JPana Żuka za rekwizycyą wziętą, expensowano Żyta Bk 17. ośmin 6. za które wedle Inwentarza taxuiąc beczkę po Złł 24. czyni Rubli 64. winnikowi Ordynarya y zapłata od Bki po Złł 4. czyni Rubli 10. kop. 65. w ogule Rb	74.	65.
Za Mąki Czetwiertey 78. czetweryków 2. garcy 4. y dwadzieście trzydziestych garca, pretenduie taxuiąc wedle Sprawki powiatowey Rubli 250. kop. 51. wiadomo że czetwiert zawiera garcy tuteyszych 64. a czetwieryk garcy 16., wiadomo że z mliwa przybywa nadmiar, wszakże miiaiąc na zysk JP. Żuka nadmiar, wielość wziętey mąki, czyni Żyta Beczek 34. ośminy 2. y pud, które wedle Inwentarza ceniąc po Złł. 24. czyni . . . . . Rb	123.	7½
Za Krup Czetwiertey 6. czetweryki 4. y kwartę garca pretenduie JP. Żuk Rubli 45. kop. 10. z Redukcyi miary, czyni krup Beczek 3. ośmina 1. które ceniąc we dwoie ceny Żyta czyli po Złł 48. wynosi — Rb	22	50.
Za Owsa Czetwiertey 333. czetweryki 4. y ośmnastkę iednego garca pretenduie JP. Żuk Rubli 1167. Z redukcyi miary, wzięty Owies czyni Bk 149. ośmin 3. garcy 10. który (chociaż za nadto wysoko w proporcyę Inwentarzowey taxy Żyta:) ceniąc po Złł 20. czyni Rb	448.	20.
Za Siana pudów 3463. pretenduie JPan Żuk Rubli 865 kopiiek 97. Naymnieyszy przekupny Koleśnik siana nie może mniey ważyć niż pudów 15. więc siano wzięto czyniłoby Koleśników 231.; a gdy woz siana taxowany w Inwentarzu po Złł 4. tak y Koleśniki taxuiąc eff°	138.	60.
Po nowym zbiorze chleba wydano. "		
Owsa Czetwertey 137. czetweryków 2. garcy 5. za które pretenduie JPan Żuk Rubli 207. z redukcyi miary wypada Owsa Bk 61. ośmina 1. które ceniąc Bkę po Złł 20. wartuią . . . Rb	183.	37½
Za Siana pudów 619. funtów 20. pretenduie JPan Żuk Rubli 74. kop. 28. a redukuiąc na Koleśniki, y ceniąc one po Złł 4. wypada . . . Rb	12.	80.
Za wory zabrane pretenduie JP. Żuk Rub. 19. kop 25, a gdy wszystkie artykuły pretensyi są więcey niż w sowit przeładowane zatem przyimuie się w połowie . . . . . Rb	9.	62½
Summa pretensyi Rubli 2797. kop. 86. po zredukowaniu do pomierney ceni, czyni Rb	1012.	kop 82½

Obrócić

№ 26.

Rozbior pretensyi JPana Żuka zastosowaney o Złł 9041. groszy 11. za Rekwizyta dla Woyska Austryackiego y Saskiego wzięte

	Złote	gr.
Za wino, kawę, cukier policzone pretensye na Złł 100. nieprzyimuią się z przyczyny że artykuły te do Inwentarza nie należą; a do tego nie podobieństwo aby w klęsce powszechney JPan Subarendowny Possessor gdziebysiękolwiek znaydował niemiał ponieść iakiey szkody		
Za Soli garcy 60 pretenduie JP. Żuk iak na stronę z profitem zwykł przedawać, y przyimuie się ceną po Złł 1 . . . . . Złł	60.	—
Za Masła garcy 20. policzone ceną tak wysoką iaką ledwo w nayodległeyszym mieyscu spieniężyć można, przyimuie się . . . . . Złł	120.	—
Za iay sztuk 60 podobnież przyimuie się . . . . . Złł	2	—
Za widki garcy 870. pretenduie JPan Żuk Złł 1450. a na tey wypędzenie expensował Żyta Bk 24. ośminę 1. y pół, więc za Żyto należy wedle taxy Inwentarza 340. gr. 15. na winnika od Beczki po Złł 4 czyni Złł. 96. a w ogule . . . . . Złł	436.	gr 15.
Za piwa garcy 200. z beczkami pretenduie JP. Żuk Złł 80. a z dostrzeżoney w ~~puko~~ punkcie przesady przyimuie się . . . . . Złł	40.	—
Za chleba funtow 11240. pretenduie Złł. 749. a gdy wiadomo dobrze iż z beczki Żyta syromłotnego bywa chleba razowego czystego y dobrego naymniey funtow 1080. więc na takowy chleb, wyszło Żyta Bk 10. ⅛ które ceniąc wedle Inwentarza po Złł 24. czyni Złł	243.	—
Za Krup Beczkę 1. y garcy 14. pretenduie Złł 75 gr. 6. a ceniąc Krupę taxą Żyta z sowitością wynosi . . . . . Złł	52.	gr 20
Za mąki pszenney szankow 42. pretenduie Złł 672 na które wydano Pszenicy naywięcey Bk 14. a Beczkę ceniąc po Złł 32. wynosi Złł	448.	—
Za Pszenicy Szankow 48. pretenduie Złł. 768, a ceniąc Bkę po Złł 32. eff	384	
Za Żyta Szankow 56. czyli Bk 14. policza Złł. 560. a wedle taxy Inwent. eff	336.	—
Za Jęczmienia szankow 77. czyli Bk 19. osmin 2 pretenduie Złł 770. a taxuiąc Jęczmień ceną żyta wedle Inwentarza wynosi —	462.	—
Za Owsa szankow 62. garcy 27. pretenduie Złł. 627. gr. 15. a ceniąc Beczkę po Złł 20. wypada . . . . . Złł	313.	22
Za Owsa pudow 1262. policza Złł 863. gr 10. licząc na Koleśnik po pudow 15. y ceniąc koleśnik po Złł 4. wynosi . . . Złł	329.	10.
Za wołow Ukraińskich 4. zapisuie się pretensya chociaż przeładowana	400.	—
Za konie Kareciane 3. pretenduie JP. Żuk Złł 1200. lecz ponieważ konie kosztowne a prozniackie nie znaydowały się w Inwentarzu in Fundo ani na włości, a w rekwizycyach musianoby przyiąć konie gospodarskie wybornieysze, które naydrożey taxuiąc po Złł 200. eff Złł	600.	—
Za konia czwartego wziętego także za rekwizycyą przyimuie się Złł	200.	
Za Owies y chleb wzięty przez oboz dnia 4. Xbra 1812. zalicza Złł 38. lecz z uwagi wytężenia w punkcie każdym przesady, przyimuie się	19.	—
Za worow 103. zapisana pretensya przyimuie się . . . . Złł	206.	—

Suma pretensyi Złł 9041. gr. 11. po zredukowaniu do pomierney ceny wynosi Złł 4652. gr. 7

Dołączaiąc wedle powyższey Specyfikacyi za Rekwizyta dla Rossyiskiego Woyska dostarczone Rubli 1012. kop. 82½ czyli — Złł 6752. gr 5

Ogul całey pretensyi za Czas woienny wynosi — Złł. 11404. gr 12.

Nota Kiedy Kapituła tak znaczną ponosi szkodę, kiedy naybiednieyszy włościanin doznał ucisku y nikt od tego uchronić się niemogł, spodziewać się należy że JPan Subarendowny Possessor, odstąpi zamiaru profitowania z publicznego nieszczęścia, to iest sperand swoich, które policzył w przepędzeniu Żyta na wodkę, w wypieczeniu na chleb, w wywadze siana y tym podobnych, przyimuiąc za utracone fundowe produkta, wynadgrodzenie ceną w Inwentarzu postanowioną także fundową; a to będzie obustronną sprawiedliwością —

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

616

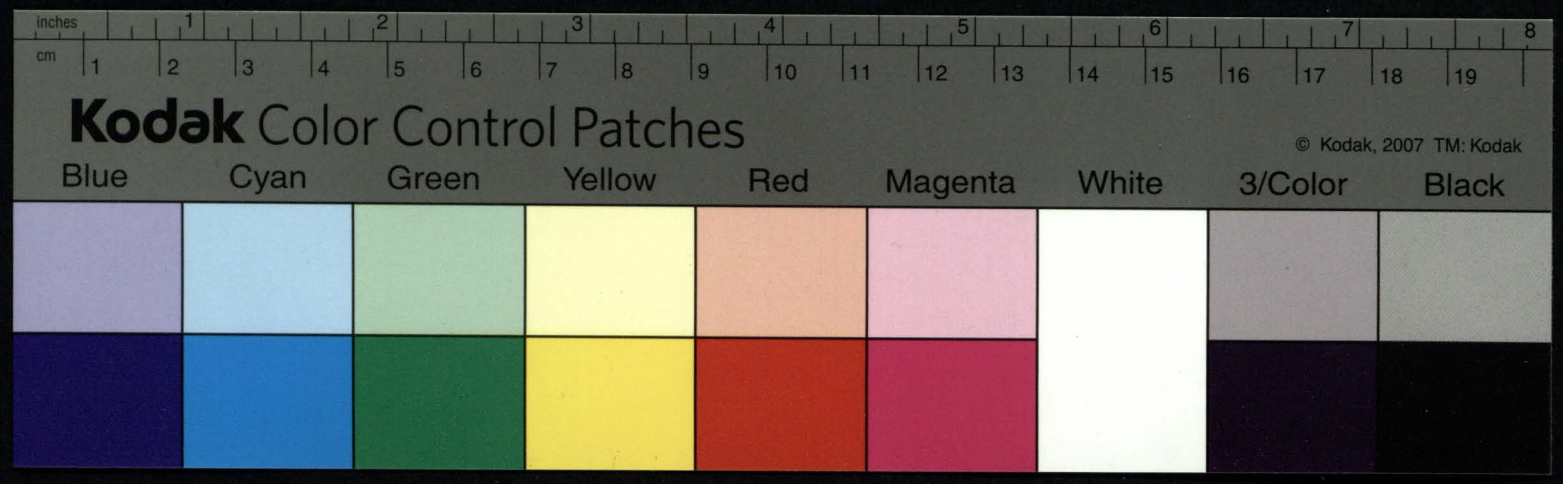
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

JW. Delegowanym Punkta do Wyśledzenia w Dobrach Brassewiczach z których każdy włościanin – i Jch sąsiedzi Examinowanemi w piru sekretnie być powinni, ~~nim~~ i co któren pokaże, onego Jmie, przezwisko, Lata ~~[illegible]~~ zapiszą się, i tak sprawiedliwie pokazać winni są – jak Jaramentem utwierdzić – i te pokazanie podpisać każdy powinien – i ci co do wyznania będą przypuszczeni wiary godni świadkowie, przeciw którym ~~[illegible]~~ świadkom strona przeciwna, nic by zarzucić niemogła do Excepcyi – Punkta są Następne.

X. Ponieważ wszystkie zaległości y Remanenta włości są poprzedniczemi weryfikacyiami na stronę Possessora zaięte – w Jego niby usprawiedliwienie, dlatego – dla Tego co one wyrzec należy na mieyscu – I tu, ieżeli są jakie w Wilnie, wypisać z Akt Kapituły – z Czynności Ekonomicznych Ksiąg wyciąg uczynić, lub co przekonanie Księgi Ekonomiczne pod Rewers wydać – a lepiey by było wypiskę podpisać od Kpły na przypadek by Książek nieskradziono od Delegowanych – oraz uczynić wyciąg iż poprzedniczych Akt – przed possessyą WP. Łuka – Ile po lata Dzierżawy s. p. Xcia Wiszniewskiego dawano zapomog i upłacywano podatki za włościan – i zakładywano czyli opłacano Rekrutskie – Niemniey i to wszystko w tychże materyiach wyciąg uczynić – I za possessyi poprzedniczey za Kaka Zienkowicza a okażą się znaczne tysiące złł co P. Kpła na Włość Expensowała w Groszu – zbożu i zapomogach różnych –

WS. WJP. Lustrator wyraził Punkta ze strony włościan i od Skarbu P. Kpły przemilczanych – są one następne. do wyśledzenia i Examinowania każdego włościanina –

Wyciąg zapytań od W. Justrabru -

1. Ile odbył dwóg: z kąd i dokądt:
o wiele mil: z jakim ciężarem:
w jakim czasie: z krościenią daw-
-ng, lub w naymy - z czym mianowicie
lub z towarem -:

Dodatki - jeżeliby co lato
z gruntu P. Kpsy - miał do wpisa
nia -

1. z jednym koniem. lub parą -:
z wozem, lub sprzęg w drodze -
I jak długi czas bawił -: przyjęto li
czas przedłużony lub nie: i jaką szko-
dę przyniósł - o tazerwać mają Jurys
Delegowani Komissarze z prawidliwie

2do Jaky doświadczył szkody Jwd trans-por:
tem possessora, a jaky, pod trans-por:
tem naymującego - w czym miano:
wicie: w wozach, koniach, wołach, uprzę-
-ży:

lub niebawił nad czas zwyczayny - czyli w
przeciwnie Kontraktu uczynion. to-
mczyć z pensultu Kontraktu - i osobno
uważyć zwyczay na miejscu - dla poro
zumienia Ceny -
M. Szczegulniey uważaią i porożyć powin-
ni się prawidliwość: przez ~~dwóch~~ dwóch, czy się
ktoś włościanin poniósł szkody: ile on szko-
dował w gospodarce - że P. przedłużenie dnia
nad zwyczay - mógł opóźnić & dwigi
wyrobek gruntu ozimego i jarzynnego - a
P. to pisno zaiąć, lub grunt dobrze nie
wyrobić - jako Rydle bydło ~~za~~ z przyczyny
dwigi chore - i jak długo bydło chore, lub nie
zdatne nic stało do pracy -: ile szkody
poniesiono & pieniędzy kosztów i nieuprawek
gruntu: bo bierze cenę targowe należy
za zmniejszeniem P. to plon - dla tego - pleca
I. sam gospodarz lub postaniec nie był
P. to chorym -: li nie był bity - i jaką
krzywdę poniósł: & kogo -: i zaw. - dowa -
wiedliwie lub nie: -
Byli mogły zdarzyć dwigi nie w przyczyny
czasie - bo: było - bo niekiedy powiadamiający lub
z przyczyny possessora grunt nieuprawiony
widzący decess powinien włościanin -

3. Co wtenczas zwyczay w czasie odbywanej
we Dworze possessora lub na grun-
cie Dworzyn powinności:
oraz: z okazyi przewozu nad możność:
y ciężar i bydła zimą ślizgawin &c -

3tio Ile pogonnie wedle Kontraktu
uczynion pańszczyzny - lub na morgi
i jakie to morgi -. Bo mogły possess
sor arbitralnie większe prorobić -
lub: gdy na morgi niestawił - to nad
nad zwyczay ciemiężył uprzęż - czyli
na morgi - & gdy nieskończył włościa-
nin. mogło być i stać się - że Ka
żdy possessor innemi, dniami włó-
ścianinowi do oprawy - do browa-
rowe - lub zacnemi dniami włościa
nie kuniczyli żyć - lub żyli pożą
dzić jego dziecka - M. wyjaśnić wy
dy Kontraktu - natenczas wypadek
co ieśt opisane.

Wyciąg punktow ze Strony WSP Leskiatow

Dalsi - ze strony P. Kpsty i od Jmci Delegowanych Kommissarzy dodatki 63

4to Czy był w prawo kaus: wiele miesięcy lub dni? na ordynaryi lub chlebie własnym -: wiele zapłacono a ile należy.

dodatek: Li niebrał gwałtem mężczyzny lub Kobiety czyli dziatky do służby: z rodzinnej chaty gospodarskiey - Czyli siemieńskey - lub od kątnikow czyli Robotow: Niepomieśli li to włościa nie straty w uprawie roli: Zrabudowaniu to mogło być opuszczone włościańskie lub stało się: że niemiała włościańska chata, mieszkania - Leo do ubostwa przyszła - a nie płacono nazutem i niedobrowolnie zapłacono -: mogła być niewygoda w stole dworskim: a to nabyli służące chorob - lub wypuścili z rodzenia, zdarzyły one, na usługi dworskie -

5to Ile dni w tygodniu z wyżey czyli pieszy, nad powinność, we dworze odbywano od wielu lat i do jakiego czasu?

dodatek. ad 5 — Imanie Kontraktowe i Jnwentarz - oney wezwać w wymiar gruntow ile włościanin z gruntu zalegwcu winien był pańszczyzny: i Li: ogrodu gruntu, który ten ma pańszczyznę - i włościanin ma odosobniony swoie grunta na rady włościey na zabudowanie i ogrod rodzinnem i gumniskiem Rd: M: mógł Jpk. Dub - w obogacenie tych, przy osadach włościan niedodać ziemi na osady od gubionej, od wyżiewnego gruntu -: i że we dworze i w polu, nad zamierzony czas, mógł Jpk. Dub utrzymywać pańszczyznę ~~nad zamierzony czas~~ - z wyżey i pieszy obrok płacić - Y był miarodajny - Distinctim co ma pokazać winien włościanin - oraz i wynikłą to szkodę, w dworze, jaką ponosił każdy - Ze ten ma się miarodajnie to - że utrzymawszy nad zamierzony czas - mógł pozwać wynikłą - i gdy to szkodę zrobić włościanom - lub pańskie rzeczy musieli oney okazyi włościanie przymuszeni ponosić, pod całą tych szkodą będą - czyny niebyły Jpk dozorcze mleko przynosiły - i inne szkody mogły wynikać - zwłaszcza: gdy na gwałty wyjeżdżał - nie zostawiwszy do dozoru włościey chacie dorosłey osoby - ale same dzieci lub chorych - Leo i chorzy mogli przypie

- dzyi śmierci

Punkta ze strony WW. Lustratora — — Też — ze strony Kpły dodatkowe

6. Po wielu na Wartę nocną Latem, a wielu zimową porą w Tydzień z Wło=ści Possessor wypędzał? i do jakiey pory robotą utrzymywał —

ad 6 — dodatek = przeyrzeć Kontrakt y podanie Inwentarza, co do tey powinności — Jaka iest ustawa —?

M: Stróż po nocny — czy codziennie Inny szedł — czyli na tydzień brał possessor. Bo stróż nocny z Kijem tylko iść po=winien — ale nie z Siekierą — stróż nocny przed samym zmrokiem z wieczora przy bydź powinien był i zameldować się — a rano tylko co na dzień się zabiera zorza, odmeldować się był powinien, i zwracać się do domu swego — Jeżeliż possessor używał z Siekierą — i przez nią drwa rąbano — zwłaszcza w Jesieni i zimową porą — to nocy takowe za półtora dni pańszczyzny liczyć się powinny — Każda noc, gdyż w sobie więcey godzin zawiera niż dzień — Latem zaś, gdyby to samo używał, a wcześnie z wieczora brał i rano późno wypuszczał — to za połowę dnia letniego w pańszczyznę zaliczyć był po=winien, jako possessorowi drwa stróż rąbał — Jeżeliż Latem i zimą wcześnie stróżę brał i późno wypuszczał —

Po wyśledzeniu — wiele dni /: po zamian nocnych robot :/ przybędzie włości do za Ronifikowania p. possessora — co JPnu Delegowani spiszą — pomocą użytych do wyexaminowania poczciwych Examinatorów —

7 — Po wiele stróżów i stróżowek w Tydzień possessor WW. Lustr. używał, i wiele dni za powinność policzał —

Dodatek do tego 7. Punktu

przeyrzeć Kontrakt i podanie od P. Kpły Inwentarskie —

I Li niebrał zaprzęgą — i naczyim karmu konie stróżowskie być były powinne —? nieużywał li stróżow=skich koni do pracy ciężkiey — sam li stróż swego konia dozorował — sam li z nim jeździł — niebrano li p. dwornych ludzi stróżowskich koni lub klaczy zrzebne — do pojazdki i nie używano li p. dwornych ludzi do wywozki i przeładowania ciężarem —? niechorowały li konie stróżowskie

stróżowskie pto – lub Klacze niezro-
niłyli zrzebiąt –? Wozy stróżowskie
i narzędzia jakie brał stróż do dworu
niepopsuteli JW wozy i koła były oraz
i narzędzia –? [illegible] – na miejscu się
wyśledzi reszta –

8. Punkt ze strony WW. Lustratorów podany do wyśledzenia

Przy odbywaniu co rocznie Gwałtów
wiele komu z chaty wypędzano –? nie
zostawiając w chacie na przypadek
kalectwa, chorob – i od strzeżenia od
ognia –?
Wiele od Parobków i służących dzi-
wek wymagał gwałtów –? Czy
nie użył więcey nadpostanowienie
i ciągły? —

Ze strony Kpły

ad 8 – Wypytać się – z ciągu lat
Arendy – Czy niebrał gwałtów
nad opis Kontraktu i nad Inwen-
tarz podany – to iest 1. Słudzy
obojey płci, powinne być wolne
2do Dzieci niedorosłe Excypuią się
3 – Chorzy obojey płci – Excypuią się
4to dla strzeżenia od ognia Kcz
sądni – dorośli zostawuią się –
5to Brzemienne Kobiety Excypo-
wanemi być powinne i tuż po
połogu –
6to może za chorych i młodych, brał
do gwałtów, dorodnych – [illegible]
wyexaminować z Roku na
Rok całą procedencyią
do zastosowania pretensyi
w Bonifikacyią włości – nie
już po cenie – ale ze strofem
jak Brzmi Kontrakt – za tako
we wykroczenia i jaka cena po
łożona opisem za przepedend i
nad użycie pańszczyzny –
Oraz i Li nienaymował
pańszczyzny i gwałtów –
Takież niebrał li pańszczyzny
i gwałtów do swych Dobr dzie
dzicznych Possessor – lub czy
niedawał komu na Ustroń
i jak wiele tego było – i w ja
kiey porze Roku i z uprzęży
lub pieszą –?
I Li na gwałty zaprzęgą nie
wypędzał, pro dubeltową Krzywdę
wyrządziłby włościanom –

Ze Strony Lustratora Punkta -

9. Li nie używał Possessor do Robot Dwornych i do posług - Jakoto: Slosarzow Kowalow, Stolarzow, Bednarzow, &c. &c. do młynow - Słodowniow - Budowlow rożnych - Browarow, Do Paszenia Rydła oboiey płci - Rocznie, Miesięcznie lub podziennie - z pańszczyzny lub za zapłatę - dobrowolnie brał lub z przymusu - i jak płacił - lub niedopłacił - &c. - &c.

10 - Czy wysyłał Possessor na Stróżowstwo do Kobrynia - i po wiela dni tam bawili - przy jakiey robocie - J wieli dni, to, za powinności liczył -

11. Po wiele funtow Lnu dawano na chatę przędzy i Jakiey - na talki lub grubizna - oraz na wiele talek i Jakiey wagi lub miary - Li swym Lnem niedokładali lub wełnę kiedy dawano - li swą niedokładali -

Ze Strony Kpły dodatki nalezy

9 - Biorąc Maystrow - a nuż z tych chat - w ten sam czas, może i uprząż brał i na cudze ręce podawał - Po Rydło i konie mogły być popsute &c. &c. Albo wysyłał na Robotę na najem lub do swych folwarkow brał mało płacąc - i gwałtem brał pod Bizunami - &c. - na czym chlebie byli - &c. -

10 - przeyrzeć Kontrakt, Li miał prawo Extra fundy wysyłać do miast - swych folwarkow Dziedzicznych - i do ustronnich Sąsiadow Stróżow - pieszą lub z Koniem czyli z wołami na cudze grunta - J wiele tego było Pociąg possessyi swey - gwałtem li to czynił - i na czym chlebie to włościanie spełniali - ceny kłaść w Bonifikatę włościanom takiejuż po miastach płacą - oraz li Po to nie ponieśli uszczerbu w chatach włościanie - y mogło być, że i Rydło było zniszczone, zmęczone, &c. a Po to uszczerb i strata w gospodarce - &c.

11 - Li gwałtem do przędzy i do tkania - lub nawijania &c. - Bielenia nici i płutna niebrano li robotnika - za pańszczyznę lub frey. lub Narzutem - &c. - Li niekazano przynosić płócien, Ręcznikow - pokłonow - danin - rożnych - daremniey

Daremnicy - lub dawania darow
na Wielkanoc Włoczobne i na
Boże narodzenia li nie wymaga
no danin Dz - Jay - Kur, lub
czego bądź - lub dawania płucien
czasu wesel - albo - gdy w Cu=
dzą włości Dziwki zamąż szły,
nie wybierał li Datków. darów y
te mu podobnych Wyderkafow - ?
I Li nie dozwalał opłacać pokłonow
włości - Cudzym Panom za wzięcie
Dziwek w zamęstwo - gdyż zamiany
być powinne po sąsiedztwach, bez
Wyderkafow -
I Li do swych Dóbr nie przesadzał
włościan - oboiey płci - z włoszcza z Sie
rot i mało-letnich, ~~lub z nieprawe~~
~~go urodzenia oboiey płci~~ - ? albo
pisząc skazki - Umarłemi pokazał
a ludzie te pokazane - i dotąd ży=
ią pod Cudzemi panami, albo
w Jego włości, lub z Mieniężenia
pomiekali - ?

---

12. Po wiele dawano Żyta - i Jarnego
~~[illegible]~~ zboża do mlecia w Żar=
nach na chatę - by do młynu nie
posyłać ? Jaką miarą ? i Jaką
odbierał zwrotnie - Za powinność
lub darmo ? —

ad 12 - Jeżeli to było - to - czy
iest ten warunek w Kontrakcie
lub w podaniu ? Czy niedano
tyle zboża - że w nocy mleto y
czas tracili włościanie - przepisany
na pańszczyznę - więcey - niż by byli
na robocie pańszczyzny - i li tako
wa robota - jest lekka ~~lub~~ ciężey
sza - niż odbyć pańszczyznę ? Li
to Żarna niebyły popsute y
Rzeszoty i podsitki - ? Li te na
rzędzia były dworne lub wło=
ściańskie - ? Li - dawszy mniey
szą miarą - a większą odbierano
i kazano dosypywać ?

~ Uciemiężywszy przeto włościan - ieszcze
Im mniey przyięto dni lub godzin
w odrobotku - dawałli świecy, lub
Łuczywo na te mliwo, w zarnach ze
Dworu, lub włościane swe mie
li? i Jakże wynadgrodzenie być
powinne uczynione ze sztrafem
na JP. Żuka JJmw Delegowani
bez krzywdy włościan, owszem wsch
dobro - oną położą —

13 — Wiele kiedy dano worow? y
onych od possessora nieoddano?

13 — Może było to - że włościanie
chodząc upominać się po wory
były karane zato - lub wiele
czasu stracili, upominaiąc się -
zwłaszcza ci, co opodal mieszk
kaią - albo - wory długi czas
utrzymuiąc po dziurawili słudzy
possessora - lub za dobre, że
oddali - z krzywdą włościan -

14 — w zapotrzebowaniu, czy była
dawana zapomoga w Wołach?
a odmówienie, lub prolągata dni
i czasu, nie stał się przeto JP. Żuk
że włościanie ponieśli szkody
w niewyrobku wcześnie Rol swych
y czy z tey okazyi po uciekali
włościanie na Wołyń i w inne
strony? Jak mężczyźni tak i
kobity —

14 — Wyśledzą JJmw Delegowani
Distinctim w tym Artykule - a
szczegulniey - że przebicie - uciemię=
żenie, lub zgwałcenie ~~[illegible]~~ -
albo - że niemaiąc w czasie przyz=
woitym dania zapomogi - stał się
przyczyną - ~~[illegible]~~ o czym wszyst=
kiem skrzywdzeni włościanie, mu=
sieli się uskarżać po cudzych wło=
ściach i u swoich - a przebicie nie
miłosierne i Tyrańskie - Li ko
bity nie przechorowali? niebyło li
to - zrzucenia lub niedonoszenia
Brzemienności - lub niechorowali
albo chorob li niepodostawali, że
ich bito - (: jak wiele plag da=
wano i czym mianowicie bito.

Sąd Li włościański Kary były sądzo
ne oboiey płci - i zaco mianowicie
cie - i te Kary zapisano li do żur
nału włościańskiego - lub sam
JP Żuk lub przez swych subalternow
dowierzał Kary - ? Bo niemiło=
sierne bicia - zapewna były po=
wodem - że Kobity daiące ssać pier
si niemowlętom - pokarm przeto
samo niezdrowy - było okazią
chorob dzieciom i śmierci - oraz
przyczyną chorob i skrócenia życia
i mężczyznom lub kobitom Bo -
Jak pod Juramentem prawdę Wło=
ścianie pokazać winni - ~~Bo~~ Gdyż
Tyranizacyie, niemiłościerne a
groźne obchodzenie się JP Żuka
okazią musiało być wyścia Wło=
ścian wielu i kobit - ? Dnaci li
lub niezonaci powiekali - z dziećmi
lub bez dzieci - i w jakich latach
od urodzenia byli w ów czas gdy po
wiekali - zdrowi lub już chorzy - ?

M. Zapomogi dawane w Koniach i Wołach
Li niebyły stare, chore - slepe, niezdat
ne do pracy - czyli zbyt młode i przeto
znowu niezdatne do pracy - swoje
li Bydło i konie dawał JP Żuk - lub
kupne ? Sam li kupował, bez wiedzy
i zezwolenia włościanina - mówiąc że
kiedy niebierzesz, to i niebędziesz miał
lepszey uprzęży lub dobytku uprzęż=
nego - wszakże był powinien był dać
pieniądze i dodać dozorcę, a włościa
nie sami by kupili wedle swego wy
boru - niż brać ni natura od JP Żuka
któren bydło i konie narzutem musiał,
dawać by pieniądze zmenażować,
być to musiało -

M. od Jak dawnego czasu powychodzili mężczyzni i kobity - ? i Jak o nich
w skazkach pod R. 1811 - y 1816 - JP Żuk pokazał - oraz ile ze skazki
pod R. 1795 - obiął włościan za czasu ś. p. JP. Karola Wiszniewskiego -

Wiśniewskiego Co do oboiey płci — Włościanie swych
Włościan znaią — i z jakiey przyczyny po
umierali — oraz i dawał li pomoc w chorobach
i opatrywał li JP. Żuk lekarstwami jak
Ludzi chorych, tak i chore Bydło — spro
wadzał li Doktorow i lekarstwa — i co
zapłacono — i oraz i sprowadzał li Konowa
łow i czy leczył Bydło i zapobiegał
wcześnie starannością by Bydło było
leczonym [illegible] —
Dawał li dla Bydła poszór — siano, plewy
do przekarmu — tym bardziey kiedy słomę
y plewy wedle kontraktu sprzedawać nie
wolno — i li ~~[illegible]~~ brał do siebie na prze=
karm — darmo lub za zapłatę lub odro
botek dniami i dozorowaniem — że od
sztuki bydła przekarmu — może brał robotnika — lub na
dozor onego — i na czyim chlebie i przewiele
dni odbywać dozorowanie narzucał — [illegible]
Lub: czasem niedawał słomy w cenie wyro=
kiey — i wiele przeciąg tenuty za słomę dawa
ną włości — lub na ustrój mógł wziąć pie
niędzy — muszą o tem wiedzieć włościanie
Jak ci co żyią i co brali — tak i ty, co
po uciekali, musiał jakowe nadużycia
przyczyniać i w czym mianowicie —

15. Ile razy i kiedy do jakiey roboty z uprzęży
lub pieszą do folwarków possessora Dym
sow y Bronny włościan każdy był
użyty: albo a ustronne mieysca:
Darmo lub za pieniądze — i Ile dni
Jm policzono —

ad 15: nieużywał li i Kobit do takowego
=posłania lub brania na usługi:
lub gwałtem wydawał Kobit i Dzie
wek za mąż — albo do swych osad
D czynił —
Biorąc do swych Dóbr Robotnika
wypuszczaiąc późno z roboty, ile
mogli godzin przez oddalenie się na
odległeysze mieysce jak iest poło
żona swoja wioska — stracili czasu:
i niemaią li w tym krzywdy — oraz
przez Branie robotnika do swych dóbr
WP. Żuk, nieprzytrzymał li nad za
mierzony czas, tak: że w jednym ty
godniu, aby i za następny tydzień
odrobiono pańszczyznę — i w jakiey
D porze roku było — a dawszy chleb
lub siano na przekarm policzył wle
nie wysokiey

W Gorze Wysokiey - Athymanszy tym sposobem Robotnika do swych dobrał, nieskalczyć się ci Którzy ostrok - lub y powinie niezasłonowali i Ostatkiego był chowan - albo i Rychle mogło zasłonować y nacisk roboty i nad proporcyą że Kładziono rowy - Oraz niewymagał ci, by Onemu JP. Dziesięć Złp za przekazania darem niczyich Dni - lub odbycia Hok niby powinnam wszystkie powinny były mieszkańcy, albo nie powiedz, że się mieścić to musiało być - abo: pod pretextem dobrowolnego czynu Hoki - ieszcze i swoy chleb wtorciami nosić z obcy brali na Kgo daremnie - ~~co nosić~~ a gdy może znaglał powinami i dopleniła - zebrania zagrodowe - grabienia siana - [illegible] - lub brał daremnie na przykład strzyżenia owiec mycia owiec [illegible] - lub brał pastuszow i pastuszek do swych Dobr - oraz dla swych powodu nych z wsi Brzezowickiey brał oboią płać za pastuszow i za parobkow i Dziewek za Służących, by Kto swych ludzi obrzydzić i dodać im robotnika - płacąc, nade quantum a wynadgrodzenie niby - albo i do folwarkow swych Dzie Dziesięć tey samey czynić biorąc i zgoła ige Innych sąsiadow Robotnikow niby wnajęcie i niby dobrowolnie - bez płacy z mym i nayniższą skapszą rzeszą niemcy i biciem - być to wszystko musiało - Niemiecy - musiał brać i jem szczyć do swych folwarkow - a Ile kto był - gdzie należy i z czym mianowicie

16 - Daco i czym od Zuka lub od Ekonomow były karanie wtorciami Brzezowicey - i oraz wiele razy - ykiedy Ekonomowie bili - li dał datys pekeyig W[ielmożny] Zuk: Bo pewno za= bić się niemogli onemu, by powtarzać bici niebyli - a JP Zuk i Jego Domo animy - Niedzieć musieli o ukazaniu Kogo - i Znow - musieli Mu donosić wymuszać się wtym JP Zuk niemoże niczym.

16 - w tym Punkcie Allegowani wyżey - Bo Wóyt - zadanie pudczynienie, że musiał co doniesz dostawiać od P. Gody - był Karany nieznośnie - odebranien 100 Ri= Znow - i to nieraz było - oraz że bicie nayniższe bywały po 100 - wyliczeni - zdaiem po by zan ikn obgrodzi[ć] JP Zuk i Jego Subalterni -

15 — Item czas przesiedlenia włościan, ile komu zabrano gruntowego drzewa. i jakiego miana powście? i gdzie one posiadał? Pan Lask - lub sprzedawał komu, darowywał - lub swych folwarków przenosił, lub tym poddanym rozdawał — ?

Ile zabrano Ammilników. niepowinien tego wszystkiego za dwie nowe siedliska użyć i przenieść - ani dozwolić sprzedać - i jaki z tych gruntów gest drzew i Ammilników mógł być użytek, na jaką ilość co wszystko pieniędzy wdowi włościanina? oraz: od jak dawnego czasu - ; li te drzewa przyszły na u Pana Lska ; młynki wszystkie li nowy dochód ; Item do dziś dnia miał li dochód ; jaki?

Oraz czas przesiedlenia - ile zabrał Hormy Kulowey u włościan - oraz tarcey - niemniey zabrał li pognoje, i na jaką ilość u każdego - ; i czy wynadgrodził zato lub nie - i do tyla - by włościanin [illegible] zwynadgrodzenia Kontent - lub dotychczas nie wynadgrodzone —

ad 14 — Czytać punkta kontraktu y opisoro - że swoym kosztem wszystko a wszystko przenieść był powinien i z swey pensyjonary — Item Dać był winien i stomy kulowy że Komu potrzeba była — oraz powinien był i tarcy stomy gnoyne powozić - oraz drzewa i Ammilniki przesadzić - dać nowe drzewo do Budowy - niezaś stare zgnite tatnie Budowy - a stare niezdatne drzewa od Budowy, każdemu włościaninowi oddać był powinien, na swoy użytek nic ani niebrać — Item za gnoyne ~~[illegible]~~ pola, wedle zwyczaju - stopowe oddać był powinien - jak iest w tym zwyczay powszechny - a sobie zaś przytoczyć widzieć na nieszkodzeian —

W — Item Dlegowanie dworu, i zastrzegł nayprzeciw, by nie ściemie w niczym a nic czym podpisek niedawali w folwarkach ani Ekonoman za nieprzyzwoite i domierzone ze krzywdy. Do włościanie chcieby i dali - nie powinien był uczynić - Do wtóreko wym przypadku - Kapłan może być ko, jako właścicielka powinna nie godzić się - gdyż to z ubogich włości wszystkich zapomagać a y zapomagać musi - a nie włościanin niema mocy ani prawa - czynić ugod, bez wiedzy Pana swego - bo mieszkania ni woli swey - Jako niepozwolone na czynsz i zagranicą ustawy ni ludzie — Mogą czynić ugody z tymi dziedzicznemi pieniami - Jeżeliby ci ich w czym ulżyć - ale nie z szkodą possessorami — Jeżeliby ktoś z poddanych ich Ojca jako tako

† w czym Ojciec skrzywdził, to naszy chcą nowe mogą z włościanami czynić ugody za domiezony (cessorowe maiątku - a tak z kapłanem może z nimi włościanie w ugody bez wiedzy i przyzwania do pieka [illegible]

wspomnienia wynadgrodzenia - niemoże już każdy
ze Stanu włości - poszukiwać co na Kyle - gdy tu
Zimni uczyni polubowne porozumienia się i do
onych na piśmie ustawy co do powszechny - gwa=
łtow - daremnie [illegible] - i tak: gdyby co z Ps Strony
było - do Prezesa - z Krzywd Wpan Delegowanym
Juryzy - i proporcionalny dowo do mienia opy
dabyspakaji, preliminarne naprzod punkta
pod stwierdzenie Ks Kyty przesłać się mogące - by
wczesnie zapobiedz - nim śledztwo nastąpi
Bo jest te długo się nieciągnęło - odpo=
mowienkow - z skutkow tych wypuszczo
Sami wpian śledztwo i opisy - by do
godnej rzeczy sędziowe czynności przystąpić
mogły - co poszukiwać mają włościanie
na Stanku - ale co [illegible] włość ma do
Kyty - na miejscu wrzesnie należy z ustawą
porozumieć się Jw Księgi dać, ustawy uczy=
nić - i sędziowie włościańskie ustanowić Wpi
wybor Sędziow - Wojtow - i poborców do
magistratu włościańskiego -

Ze strony Kasy.

ad 18 - Zakrawe punkta
opisane a tu w § 18 -
wyrażone Jo Ks. Lus=
tratora - Zastanawiania
w Kwadze - i daią do
pracy Wpan Delegowa=
nym do [illegible] położenia
swey opinii - I co to
znaczy - czyli się wypytuie
ig za Las Ks. tutejszy?

A ponieważ
Włościanie mają mało
grunta na uposażenie
mało dziana - a lasu
nie - to -

18. Czy wedle prawideł od Ks Kyty prze=
pisanych, Komornicy wymiar uczynili y
[illegible] do wszystko - co w dobry i wobo=
gacenie włościanin Jo potrzeby dopeł=
nili -? 19. Prawidła przepisane do
wymiaru Komornikow - jest uczynio=
ne pod R 1805 - razem z Spornemi
papierami - Zdaiem one z Ansi=
wem Ks Kyty - Zupełnie wam - dla
wypatrzenia i uważenia -

atak:

W przedsiedzeniu na Jakim gruncie
osadzono? I Jakiego on gatunku?
Czy mogą z tego siebie i dobytek
swoy wyżywić -?
Czy maią użyteczne ogrody - wy=
gony - Wiele jakiego gruntu? i wiele
Łąk - murszyny [illegible] Bobrowe -

Czy maią z czego Czynsz i podatki opłacić? oraz potrzeby domowe załatwić?

Czy maią na swą potrzebę Lasu y z kąd on biorą? Mianowicie jak się wypłacaią za las possessorowi?

to: = Czy nie można przesiedlić z każdey osady czyli z wioskow Brzeszewickich, włościan do Hoduciszek - przynaymniey do 60 - osady - a takby przybyło gruntu tym, co by się nasmieysce pozostali - a oraz dodać można i z folwarcznych gruntow ziemi osadnikom tym wioskom które przysuwaią się z swemi gruntami do folwarcznych gruntow - i, ile by takowey ziemi od folwarkow odchodziło z łąkami - a ile ~~komu~~ ktoremu włościaninowi dodać by należało - wedle ich potrzeby i wedle siemienistości - z uwagą by w następnie pustoszów w wioskach niebyło że wziąwszy dość ziemi, nie będą mogli, przez zmnieyszenie czasem ziemie nisłości, oney ziemi wyrobić -

19. w czasie przesiedlenia, czy czynił possessor włościanom, wedle obowiązania się kontraktem pomoc wszelką i potrzebną z pańszczyzny, do wydobycia y zarobienia ich nowych gruntow -

ad 19 - Takowy Artykuł jest wielkiey wagi - do wyśledzenia y zadecydowania przez JJmw Dlegowanych Kommissarzy - o decessach poniesionych przez Włościan - gdy JW. possessor - wcześnie wszelkiey potrzebney pomocy niedawał - w zabudowaniu - wpirw - a tego niemaiąc włościanin zaymuiąc się oną - opuścił wyrobek gruntu i opuźnił się z usiewem oziminy i jarzyny a raz utraciwszy zasiłek - przez nieurodzay - i przez lat 10 - niepo

prawo się – a pewno bydź musi, że JPP
Żubr – należytego zarobku i wedle każdego
potrzeby włościanina – pewno nieda się
w pieniądzu – ani w pożytkach latach
potrzeby tego użytku – a nie cudzej
włości z której obogacaniu szukać
wyścia tylko sieno. a pretensyą nie
uwodzą – nieznacznie wyemy – daje się nie mała
Wydobyć gruntu – i one zarobić
te słowa w swoim brzmieniu
na dobro włościanina wiele znaczą
a, Colodunki zboże i usypie-
cie – kilka ziarn w urodzaju Gospo
darstwie – a JPP samo [illegible]
pod nie znaczna Ronifikata zaszkil
ka ziarn włościanin powinien płacić z
wynadgrodzić; za następne lata – za
w pieniądzu – nie dostatecznie JPP
Żubr nieuskutecznił obowiązku
zadosyć za nie uczynienie Kano
na choć [illegible] grunt Brase
wicki – [illegible] dla oszczędzenia dzien
włościanom – [illegible] Rv słuszanie
się na niedogodzenie dysiadow kopania
& JPP pola – nie [illegible] wstrzymywały
czynności w wylesowaniu Kanadu z
zarod w Brasławickiej potiskach i gro
nicach – a JPP nieużywanie tego,
& wszystkie lata stad się przyczyna
nieurodzaju dla włościan – bo by
wylesowanie Kanadu spadek wody byłby
i niezalewanyby były włościan pola.

20 – Czy osiedleniem Jakie były
gaje dlaborowe – I Lasy, pod
dozorem włości? I Jak utrzymanie
JPP Kosztowało włości –?

ad 20 – Dodatek =

A do tego §tu – dość będzie pracy
Do wyśledzenia z wszystkich lat
possessyi wsp. Żubr – ile brał nadgrod
zwoy – wynosił do swych folwarkow – i dla
swych ludzi dawał – nie potrzeba był wy
Einale na Dwory i włościańskie po
trzeby do Zabudowania – a Kupić
był Zboża – bydź dostarczył, prowi
ant – Taka wielka tamecznej ceny
położonych powinna – a włościanie
o Jeden pewno biedny – ile JPP Żubr wy
sięgł [illegible] – Zdarzyć się mogło Jakie darowizny
i Zapisy dzierżawy Lasow uczynił – i na Jaką
Swoi ziemi – czy wiedle Umowy
Kontrakt uskutecznił –

20 – Zwyciętych Gajow i Lassow – mianowicie z Gaju Peretok zwanego Jaki teraz pożytek? czy są użyteczne grunta? Tylko J. Paszy dla Bydła –? Drzewo zaś z Gajow i Lassow, na co i przez kogo zostały użyte? –

20 Takowy Punkt od 19. Sztrafu mało co się różni – Lecz na miejscu JJWW Delegowani zobaczą Wyśledzą i dadzą dostateczną opinię – a Ludzie Braszewiccy Jak pod przysięgą – o Wszystkich Decessach – i szkodach – sprawiedliwie pokazać winni – Prawda wiele poumierało – długość lat Dzierżawy dało powod śmiałości JP Żukowi i Tyranskie obeyscie się z włoscią – do wycięcia Lasow y do zmierzenia w cel ten – że starzy poumieraią – a młodzi – niebędą mogli o decessach świadczyć – Lecz i młodzi – muszą pamiętać – a przysięgą wesprzą prawdę Jakie Decessa włości i fundzie przyczynił JP. Żuk – zwłaszcza: że o Lassach Skarbowych Sztraf iest nałożon za rubel – 10 – płacić – a tak wielkie tysiące rubli – przyidzie samego Sztrafu do Skarbu Imperatorskiego za wycięcie lasu JP Żuka zapłacić – a osobno za las wynadgrodzić w Kapitule. i to w oskarżeniu do sądu na JP. Żuka położyć – Bo to Artykuł wielkiey wagi – gdzie idzie o znaczne tysiące Rubli płaty samych Sztrafów – o ktorych w prawie Leśnym u Ober Forsztmeystrow – i Forsztmeystrow poinformować się –

21 – w czasie pomiaru, gdzie i Jakie grunta przez Komornikow dla włości były przeznaczone – a przez Possessorow do poledkow Folwarcznych przyłączone y z nich włoscianom w części zarendowane, ile possessorowi czynią zysku –?

ad 21 – Dodatek od Kapituły –

JJWW. Delegowani na miejscu wyśledzą Jakim sposobem – i z Jakiego powodu JP. Żuk włościańskie grunta na użytek swóy przywłaszczył –? Jle z przywłaszczonego gruntu quantum do folwarkow zabrał – a Jle osobno włości zarendował –

Niemniey: Kapituła - Zate tylko grunta, ie
do potrzeby włości dostały - umowiłam się o arendę
z possessorem - nieżeli o te grunta - które
włościanom są dane - bo włościanin od pus
włoga idze w tydzień dni dwa pańszczyzny - tyle
ma użytku z gruntu - że kilkakroć razy uszcze
kszywdzony - a gdy pp Duch grunta pozabiera
do Krestnego Dotwarzystwa Datkowych - to nie
mate quantum się liczy na ćwierć: do pła
cenia arendy - Jeżeli osobno płacić będą
powinien - Zwłaszcza że ci nadto ma
pańszczyzny - a uszkodzony śnieg
grunt, dla długo obogaceniu - do nieg
nienależy - Jak wżnić: ten, którzy pozo
po rozkładowych stu ćwierćaczy ludziach: jako
200 dusz męskich urodzo - y 40 dusz kobiet
Po pańszczyźnie potrzebowawszy - która z gruntu
odbywany - Ciężey grunt chyżnie powinie
dwoska z brandzyskami - niż pańszczyzna
Daleka bowiem ciężarami - roczny -
Zwłaszcza tam, gdzie grunt iest dobry -

---

ad 22 - Dodatek. z obszarzenia pp Duka
a z uprzyjmania włości - dlaczego to - że
same maciupeć obszarnie - bydło wyginę
nie 100 - Bizanow - niestyszano kara
władzy sądzić kryminalnych tyle niewy =
ciągnow tym, a ludzi pozabijali: i pozany
nali - i w murze iest mitościwie - codo
Bicia - Bizany a Knuty wszakże ze =
mień jedno - a tak spisać należy - zato
: Kiedy - Bito włościan - Jak myszczyzn bat
Kijem: Dziurek - wsadzam ci ludzie bici
Byli wreku i zdrowsu - a nie: ciężko
nay silniejszemu i nay zdrowszemu ogłoko
dne 100 - Bizanow - mini dusot i zemo
nia oraz Raptury i Kalectwa oraz różnych
chorob dostali i tak Kmiecie będą żyli
- Cóż dopiero - Kiedy Brzemienne kobiety
i Że kobiety które piersiami niemowląt
karmiły - i Że Cały Hałego zdrowia
Jak myszczyzn - bat i Zenska póki były

---

22 - Dlaczego - i wiele z każdej
wsi wyszło dusz natrzyn!?
Dlaczego wiele chat i grun =
tów iest teraz pustych?
Że kto z tych gruntów wy =
zabia i za tanie opłaty -?

Płeć - były po Tyranizańsku traktowane przez JP. Żuka - i przez Jegr Subalternow - nieskrupulatnie zostało życie tym nieszczęśliwym offiarom - nieprzechowywały się pobicie - i czy nie pomierali - i różnych chorob i kalectwa nie podostawały się.

Wyśledzić tylko - a pewno to było - y z tegoż to powodu Tyranizacyi - i z powodu Ucieniężeń - ludzie pouciekali - a inni pomierali -

Co do chat pustych

Wyśledzić należy - że pewno w przesiedleniu włościan - JP. Żuk - dla zmenażowania swey kassy - nie kupował drzewa na Rudowy dla włościan - starem się łatał stare pogniłe - też same znowu postawił, nie wyrzucając zgniłego drzewa - a tak i niedziw że poruszywszy stare Rudowy przenos na inne mieysca jeszcze gorzey uczynił JP. Żuk - że Rudowy prędzey zruynowały się i zgniły zwłaszcza starą zgniłą słomą też same Rudowy pokrywał - słomy nowey przez kupney nie dał - cyką i dziurawą krył - pod łopatę dachow nie dawał - ale klęcił tylko - aby na optykę postawić - włości budowy - otóż przeto samo skąpiąc i menażując swą kieszeń JP. Żuk - zniszczył Rudowy włościańskie - a oraz i folwarczne - Nawet co przez pożar spłonęły - to i za te taż sama pretensyia mają zastosować do Bonifikaty - które w udowodnienie teraz gumna są przeniesione - dadzą opinią ile decessu czyli szkody uczynił i przyczynił każdemu włościaninowi - a zatym, iakie quantum wypadnie zbonifikować tym których gumna ieszcze Heią - takie ~~[illegible]~~ quantum zabonifikować ma i za te, co pogorzały - bo gdyby Niezpłonęły - to toż samo okazałoby na jaw - że były zniszczone - że niefundamentalnie stawiono

71

Z materyału oszczędzał JP. Żuk
w czym wszyscy włościanie poświadczą –

23 – Chaty puste na jaką potrzebę
Kogo, ~~i dokąd~~ są rozebrane
y dokądt zwiezione? Min
nowicie które do Dworu wzięte,
~~a Jakie~~ to iest do folwarków
Braszewickich – a Jakie Chaty
i Budowy są przewiezione
do folwarków, JP. Żuka,
Dziedzicznych –?

ad 23. pewno Naylepszą Budo
wę czyli Materyały od Budowlów
po włościanach – sobie JP. Żuk
powywoził – a gorsze dostar
czył do folwarków Brasze
wickich – Jeżeli mało ~~[illegible]~~
część Budowy takowych mate
ryałów pokaże JP. Żuk – toć
one popalił – i dlatego małą
ilość pokaże –

NB. Należy: z poinformowania Ludzi Brasse=
wickich, wynaleść tych służących – którzy byli u JP.
Żuka – a są po oddalani – te, pro infor=
=matione – dadzą objaśnienia – a za fatygę
wsprowadzeniu – lub nadojechanie – na koniec kassy
dać Rektifikatę trzeba – i wedle wyznań
y pokazań – dopełnić te punkta – by
wpierw przysposobić wszystkie materyały
do wyśledzenia – a dopiero to maiąc i
wziąwszy kilku przysięgłych pisarzy – by
wiernie z tych punktów Examinowali
włościan Braszewickich – jakie kto miał
krzywdy – Jo jakich kto słyszał że są Istotne,
I tak Dalece istotnie sprawiedliwe – że
każde wyznane, każdy włościan – Zaprzysiągł
by mógł –

24. Czy wszystkie Budowle wedle
potrzeb Fundy – Opisu Kontraktu,
podania, i przyjętych warunków
Possessor po folwarkach wy-
stawił, i po wsiach Skarbowe
Domy pobudował z ich potrzebami
Jako to: Karczmami – Budowlami
różnemi w gospodarstwie potrzebnemi
z Browarami Swirnami, Stodołami y Gumnami – Odrynami etc.

24 – Czy wszystkie Budowle wedle poszczególnienia Kontraktem ~~JJ. Xżąt~~ possessor Arendowny postawił?
a powinien Jakie Dobre lub Złe – Budowy wystawić, i wszystkie oneni czy dostatecznie y należycie uposażył – i zdrowego a dobrego drzewa pobudował wszystko co należało – i w gruncie czy?
Przytym: Każdy Browary – Suszarny – Odpryny Obory – Czy te one należycie wystawione. w Jakiem terminie znajdują się dotąd Niemniey – wedle Kontraktu. Opisow – Czy possessor. Szkody Reparacyie czynił i jak opatrzył; i w jakim stanie Folwarczne wszystkie Budowy – i Jakich niedostaje – i co by possessor to – co nie jest specyfikowane i w gruncie czy należycie opatrzył Inwentarzem y kupno Materyałow

Co do punktu tego 24. czyli co się tycza do Budowy – Jest w Delegowaniu, Jako Gospodarze Lauri ~~się~~ dobry – znaczą dosta tecznie z wyrazu opisow uczynionych z possessorem, Jak On być powinien Budowy postąpił – uchybienie – i teraz w całości oddać – folwarczne y Worciczne – i dlatego co brakuje – czego trzeba. i Jak to postarać może – tak: aby za Gleii ocenką pokazanie się miało w danej Istocie ~~Każdy~~ bydlątków mógł ochotnie za ony godzić się wystawić – i Restaurować – poprawić – y Jak w każdym artykule cenę pozdrożenie trzeba – aby niepieniężnie ale in natura oddawało to co może być in natura wleniu przywrócić bez krzywdy – albo na pieniądz pozdrożenie ubytki – jakie mieszczą się JJ. Xżęta

25 – Uwiadomia Sprzedaży, dla czego Kanał do Mufawca dla osuszenia i ulepszenia niskich gruntow, i dlaczego ~~JJ. Xżęta~~, wedle obowiązania Kontraktem possessor nie wyprowadził i nie czyścił?
J. Czy Xżęta cię Sprzedaży na przyszłość lub nie.

Dodatek ad 25: Czasu będąc w Wsi nie JJ. Xżęta tego 1818. r. mowili: – Jakoby obywatele nie pozwalali Kopać Kanału przez swe grunta – a Inni – Jakoby chcieli, by to czyniono jakie było Kosztem Browarnika do JJ. Xżąt powinni wynagrodzić należą to – tyle wykopać Kanału, ile było miejsca na gruncie Browarnickiego pola i łąk – oraz na tyle i więcej pieniędzy, jak w opisie wyrażono, to rest na dd. 8. Nov. quantum

W. od Szyziadow ~~wypowiedzenia~~ Sasia: Doctw - względem tego punktu. Kanale - i to za Herbowym papierze, z e świadki - z czego Zemiery, to zasto powiadczy, ~~Mianowicie~~ pretensyi - ile JPP Lask przysyłać Dzieson - L. nieskutecznie tego warunku -

I Oraz w ogóle Wszyscy JPPrzy Delegowani Li niezapisani - by ~~anet~~ po skreśleniu wymianu i zamiany Gruntow, Kanał Kupai - bo gdyby JP. Lask zaprzestał Kanał wykupać - to Dto samo pomnożyłby włoki i folwarkow cowk dziesięci - na Worow WW - ceny wg kazdy WW. a potym pomnożyłby wiecz ogólny i Jakymy włoki na quantum WW - a ~~gdy~~ ponieważ nie wskutecznił - zatym przy wzwyż ~~zwoła opisa~~ opłaty wydajoney ceny na Kanał - JPP Lask ieszcze zapłacić winien za dzies. Wszystkie lata za niepowicz i za niezebra nie ukosow tak -

2b - Czy w dwóch Kon= tra ~~ctach~~ zasiany sta= rannie - Possessor Lois ? czy wmiey= scu zpozabnym, lub niekstrzymy ?

JPPrzy Delegowani Dadzą taż o pismie na jakie quantum dzieci powinien być by zasiany Las - * ? czy ~~b~~ wskutecznio no lub nie - ? jaki z tego przysyłać dzies: Dzierzawca - ? Inne ubytki i Klady dla Fundy i dla Włoci z tey okazy -

27. Dla tego na — włościanach są zaleglości: I Dla tego zostaią w Niezgodności wy= płacaniu - i nie Imieią Dobytku - y Kawał chleba - Siana

JPPrzy Delegowani wyśledzą - a pisz - z Okazy i przyszłym Possessor - JP Lasko - włościanie Rydło Kupate i nierogate y zarazy JP pozwolą wedzą JP. Lasko Kupnem zarazonego Rydła - Lko zarazić Rydło Wscian - ze wydesfasó - ile Onego zdesfsó - Kazdemu włościaninowi - na jakie quantum pieniędzy od Jakiego roku - lub z Nieznienia z przepisu na pan szczyźnie, z Służbowce lub postaniu w dalszy stron - nad przepis Kontraktu i zdania - ~~L~~ niedanie pozwo na dla Rydła - ~~L~~ obładowanie ciężarem przybyć się do zgrodku JP. Possessor y do zniszczenia Lko włościan - iż ktw ciężky raz dobytek - iuż go niemaią zostaią pola bez gnoiu i ogrody - a bez tych iż bydła - wyiątkiem zostaią z chleba - i zboże wow - ~~i nie~~ Oraz - choć dawano zapomogi w Rydle - to ni niezdatnym - albo były zbyt młode - albo chore i słabe - albo dane zaraz tem włościanom - nie dawano zaś pieniędzmi, by sobie kupił każdy włościanin - a takby wolno kupuiąc po drożce - Kupionoby zdrowe - a i te mają ige włościanie - Kiedy w złe dwgi - z zyka = rani wszy obładowane

Obładowane były - niemaiąc bogatszy i z dobrą uprzężą będący włościanin ulgi - pod Ba-
tygami zawsze będąc używany z uprzę-
żą - a niemaiący uprzęży - pieszą odby-
waiąc - Bogatszy ciężar niosł i za
ubogiego wyzutego, z przyczyny Pos-
sessora - ze wszystkiego - Tę musiał
każdy przyiść włościanin do Ubostwa
pracuiąc z uprzężą i za Dziedziczną
włość po folwarkach JP. Żuka - upra-
wiaiąc rolę, i do Rudowy Tegoż wożąc drzewa
i na opał - oraz słomę i siano przywożąc
i zboże z folwarków Braszewickich do
Dziedzicznych JP. Żuka - zniszczeni zos-
tali włościanie - Oraz iż z Szarwar-
ków i z pańszczyzny niedawał zapomóg
Włościanom - ani wczesie przyzwoitym -
zasiano i uprawiono rolę - a tak wszyst-
kim się przyczynił do upadku włości
wyśledzić należy - bo opisać nie sposób ~~już tylko~~
wysokie światło JPW. Delego-
wanych zastąpi, udoskonali - doda-
sprostuie i poprawi co należeć będzie
i na miejscu obszernicy wyśledzi

28 - czy nie sprzedawał Possessor
słomy kulowej i tartą - komu
kiedy - i jak wiele w każdym roku?
oraz czy nie wywoził do swych
folwarków - i jak wiele - w każ-
dym roku? swemi Brykami
końmi - lub przez Dziedziczną
włość - czyli z pańszczyzny
Braszewickiej - Latem li to
było, lub zimą? w dniem
czyli - ~~ukradkiem~~ potajemnie nocą?

na miejscu się wyśledzi -
i z każdego roku cenę się
położy - Ruwnie z Dezolowane
Rudowy Dworne Braszewicze
y po wsiach otaxuią się - Jeżeli
dobrze urządziwszy i zabudowawszy
kosztowały materyały - i Robotniki -

29 Czy miał dozór Possessor
nad uprawą dobrą roli włości
i wczesnego wsiania - y dob-
rym ziarnem - i Li wy-
mierzone u włościan grunta
wieka w każdym polidku ma

JPW Delegowani - co do tego
Punktu - obszernicy rzeczy wcz-
mą na wytrząśnienie - w wy-
śledzeniu - w podrobności
każdego włościanina - i na każdy
upłyniony zdzierżawy rok

Ma włościanin dzieci
sposobney i dobrey do
zatrzymania żytem i ja
kyny? a ile morgow
dzieci ma każdy wło=
ścianinn niewątpliwey
i niewątpliwey do posiadania
owey ziemi - i ile mieć
każda ma na głowę
odsępnioney włości
dzieci - a ile na wy
gon - a tak wogule
ile ma włościanin
dzieci zasadą i ogro
dami - i ile z dzieci
w posiada - jakie pan
szczyzny na tydzień
z wymysłu? - pieniędzy?
ile dać gwałtownie dziesiąt
winien? Jaką ~~za~~ kapłana
~~darowanej~~ ~~do~~ kapłana
ziemi - wynagrodzenia gwałtow
lub stok ~~darowanej~~ darowanej
ziemi - lub ~~prawy~~ prawy
~~zwyczaju - ~~inny~~ odbywanie~~
albo mycia owiec, zebrania
zagrodow - ~~do~~ - słowem
jaka od gruntu
włości, podana państwowym
Statu - darowanej ~~do~~
odbycie drog - jak daleko -?
i po ile razy na rok -?
w jakich porze roku
te drogi przebywane?
po ile brał na konia odbycia
i jakiego mianowicie?
lub kładzenia na pieczy
siana - ~~do~~ - po ile gwałtow
i w jakich porze roku - Łąki
li był koń - do powiązania lub
skory - czy ci włościanie
co wymysł - mieli - nieodbywali
czasem za niemającym wymysłu
państwowym zbytkiem - ~~do~~ -

(czy niebyło przyczyną
opuszczenia włościanow rodzinnego
zbiega ~~ze~~ z tych ~~dwor~~ possessor
stad się przyczyną do niekorzystnych
a z tych i tym podobnych dzieiskow?

Dobrowolnych kilku pomowników
Kluczowych i wiary godnych ludzi - z
rzetelnych porwanie do spisania
wyżej dzieci - a powtórnie wszy
tkiey włości ogłosić po wio
sce spisane by przeciwnie -
przypuszczenie wyżej dzieci - by czas
włościanie nie tracili - a tak
wszyscy przy tamecznej spisanej dobrowi
mogą spisywać przeciwnie - by żaden
nimey czasu tracili - Do tyle ma
iść do czynienia w wyżej dzieci
zeznanie ogrom godzin pisania -
a mnie dobrowolnych wyżej dzieci
za nadgrodę iść mae - wyżej wy=
żej dzieci wyexpedjuje z spisu -
każdemu mieszkaniu iść wydana
nia do podpisu - zeznania
oraz - ile kto zbicia - z kobiet
dziewcząt i dziewek oraz z mężczyzn
mężczyzn - i jak długo -?
w jakiey porze roku - a kobiety
albo z okazji i przyczyny
za v dzieci - wkutke poremierali
ige - poumierali - lub pomiekali
i w jakich latach wieku swego
młodzi lub stary - Do nacz lub
niedonacz - i ci co pomiekali
ale zostawili - Dobytku - jakiego
mianowicie? - Jaką budowy -
i jakie zeszły - ogrody - Gruntu
we dzieci - Umiejętności ~~do~~ y
kto wytkował - i jaki czas?
a ci co po umierali - lub mało=
letnie zostali - a ich Rodzice
krewni w opiece którzy byli -
czym byli - z konyrodzeni - mio
dzi niepamiętnej - do żyjących
z żyjących jak za życia niebyłych
ey się wskazali - i z jakiego po
wodu poumierali -?

Czy ~~ze~~ z tych ~~dwor~~ possessor
stad się przyczyną do niekorzystnych
a z tych i tym podobnych dzieiskow?
co wtk Dawnie zapomogi - takowe uchybienia spowodzi
za czynione - namnożyły zapomogi - w cel zbogac
nia się possessorom -

Następuie

1. przeyrzeć Księgi wszystkie — one dyrisać — które Jmć Pan Starosta Lubl. z Brzesnicy Wymiarod — bierze do włości — z nich wiele pretensiow wyciągnąć się do possessora od włościan zastosowane

---

2do Dlatego pisać possessor Księgi włościanom niedawał — a ychcia zapisywał — 1 — że wciągu lat ariehu włościanie o uciskach domie nawych mogą zapomnieć — 2do mogą pomnieiać — 3 — niedaiąc Ksiąg zeszłow — co bydź chciał to w napisze w dawaniu zboża — wkładze nie jednayney ceny a niżey ychodzący pieniędzy — mogą zapisze — 5 dawny za ziano lub za zboże [illegible] — położy ceny iak rzeczywistą — 6 — Nacmienie włości Księgi — być ma o wydanie w dalsze dwoie — Ktore zboża niezapisanie aby akcie ucisk domiemany i daty wydania by niebyło napisano — 7 — podatki niezapisze — a chcieby kto opłacił — w policzy za miedzy i za zapomogi dawane wpleswał — abay dług przestał podatkow — 8 — mieysc — chcieby domienił się w pieniądzach Rekrutzkich — podatkowych — czynszowych — w — długoś lat — mogł bydź possessorem o akcyce włościanom w swe obogacenie się — 9 — i kto po woli Dzierżawcow wydzierżawia nieuiszcie Sołtysom i rządcom włości — Bije po twarzach kobiety i mężczyzn by mógł zad mieysc i ustawy brać wbrew niki i podwody [illegible] — u Fegi ostrożny — czyli possessora Włościanie [illegible] Chrześciańskiey niemay — i gorszy iest nad Bydlęcia lumen rzeczi — Dwie [illegible] dzieci zasługuią prawa natury — a dobre niemiłosierdzie nieczyni — ia tak wolności Włościanom [illegible] mieć niemoże — Bo ci pusto i na hypotece bez prawa — [illegible] i porządzać rzeki włości — y myśly mieć do zniszczenia wszystkich oradnikow —

3tio Uwagi wzięte

Z manifestu tu dołączonych — pod dn 1806. mca 19. maia mianowicie Possessora Kuka Krupczyckiego — do którego manifest — Kontrakt służy osobno — i inne papiery — z odbytey Komissyi y Instrukcia Sukcessorskiego — Które zabrał pod Rewers —

z Których uważaiąc — co następuie — Jakoto:

Ad 1 — Że grunta, ściaożenie i ogrody wymierzyć, ieżeli będzie potrzeba, mogą — Datey w tym punkcie słowa będą następne — "Znayduiącey się w sześcianie ściaożenie, część — Mszarniki, i grunt w całe do uprawy nieprzydatny, z dystynkcyą wymierzyć y opisać i grunt nieużytkowy; część do ogrodzenia niepodobne

z Ilości każdego sznura wyłączę, i naddatkiem przyzwoitym powiększaiąc, szerokość każdego sznura nad grodzę, dla potrzeby każdey wsi wygony, gdy miey sce będzie po temu, nieobracaiąc na one bynaymniey Tgh dobrych, oznaczę –

Daley wtymże 4. punkcie wyrażono – Podział sianożęci Ⓜ – uczynię –

pod Nr 6 – spad wody Ⓜ

Nr 11 – Jeżeli się dowiedzie omyłka – (i ma się rozumieć possessora wykroczenia – i) wynadgrodzę i odpowiadam zawszystkie decessa uczynione włości – Ⓜ –

Otóż JJmw Delegowani – zobaczywszy na miejscu że wczym kolwiek włość została skrzywdzoną od daty uczynioney krzywdy Rok na Rok do daty teraźnieyszey czyli z tym 1818 rokiem, wszystkie ubytki, decessa – szkody wynikłe – zdeterminuią o Ilości każdey wsi – lub osobiście włościaninowi każdemu domierzone – położą quantum co rok jaką włościanin miał krzywdę – by possessor zabonifikował – a Rządowi wytknąć – że chęć skorzystania JP Żuka – zdążyła na uszczerb włościan y tak ostrożnie to opisać – by w winę Kapitule niestawiono – Ba. Ⓜ: i stawić się niemoże (i wyrazić to: (gdyż za każdym przybyciem Kommissarzy JP Żuk zagrażał Ludziom [illegible]ciem niemiłosiernym – jakoż i bił po tyrańsku – a tak włość zagrożenia nigdy się nieskarżyła ani żałab i próśb podawała do Kapituły – a więc Kapituła niewinną iest – i pierwszy raz dowiedziałaby się o tym, że o krzywdach doniósł sąsiad WJP. WW i podał żałobę do Grodnien-Gubern-Rządu na JP. Żuka –

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

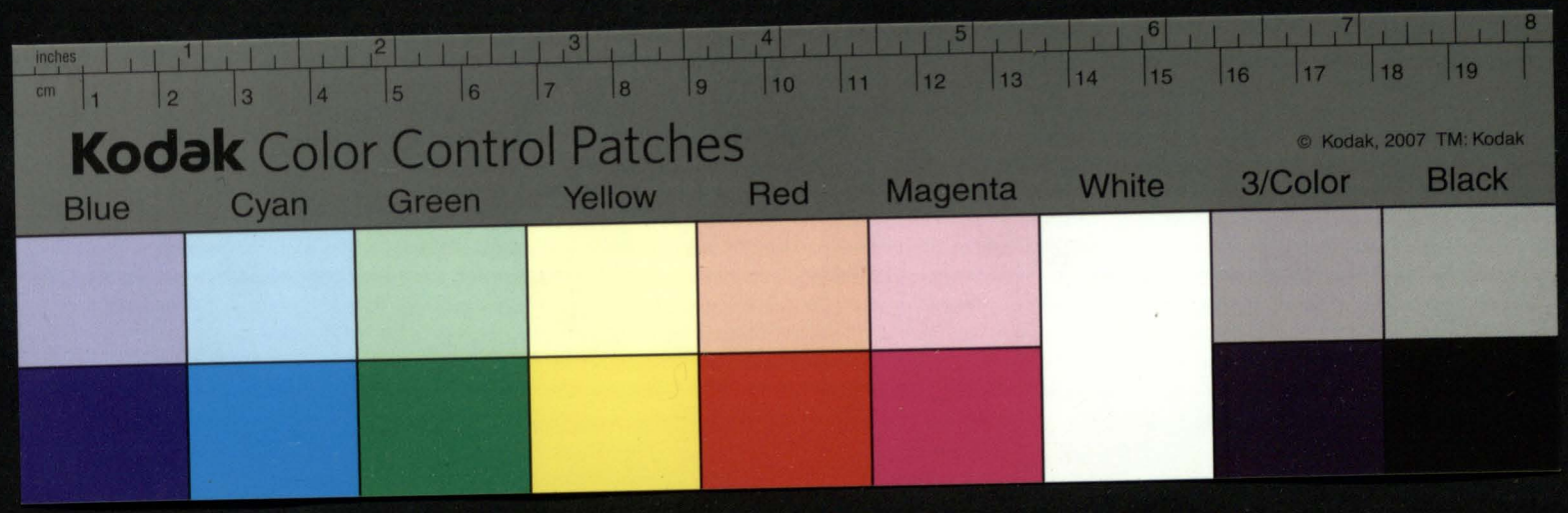
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

1818.

Punkta do Mestwa Zapytalne

bez odpowiedzi Jan Łabunskiego

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak

Wincenty Labunski Nominat Biskup
Suffragan Zytomirski S. Teologii Doktor,
Orderow S. Anny i S. Stanislawa Kawaler,
Prezes Kapituły Katedry Wileńskiey, w Imieniu
tayże Kapituły wiadomo czyniąc tym plenipo-
tencyynym Zapisem JW Xiędzu Kanonikowi
Katedry Wileńskiey Kazimierzowi synowi Alexego Dmochowskie-
mu S. Teologii Doktorowi, Assessorowi Rzymsko-Katolickiego
Duchownego Kollegium 1go Departamentu, damym na to: Iż
taż Kapituła z rzeczy dzierżawy Dóbr Braszewicz Kapitalnych,
w Powiecie Kobryńskim w Gubernii Grodzieńskiey sytuowanych,
maiąc z Wm Ignacym Zukiem byłym Sędzią Granicznym,
w Rządzącym Senacie 3go Departamentu Proces, gdy onemu
sama assystować nie może; zatem w Imieniu Kapituły, iako
oney Prezes, rzeczonego JWXiędza Kanonika Katedralnego Wi-
leńskiego i Assessora Kazimierza Dmochowskiego, obieram i sta-
nowię Plenipotentem, ktoryby na mocy niniejszego plenipotencyy-
nego Zapisu, do Rządzącego Senatu, do Powszechnego Zebrania,
i gdzie należy, Proźby podawać, Rezolucye zyskiwać, i u Nay-
wyższey Władzy, ieżeli tego potrzeba wypadnie, interess popierać,
słowem to wszystko, co z natury rzeczy i ze skutków prawa wypły-
wać będzie, czynić, oraz Plenipotentów zrównaną dana sobie moc
stanowić, wolen iest i mocen. W dowod czego przy świadectwie upro-
szonych przezemnie Pieczętarzy, Plenipotencyą niniejszą własną
podpisuie ręką. Pisan w Wilnie Roku 1819. dnia 12. Januarij

Z mocy od Prześwietney Kapituły sessionaliter danej mi
władzy Nt Biskup Suffr Żytomirski Kanonik Katedry
wileńskiey Xiądz Wincenty Labunski Or Kawaler

Ustnie y oczywiście prozony za Pieczętarza od JW Xiędza
Wincentego Labunskiego Nominata Biskupa
Suffragana Żytomirskiego Kanonika y Prze-

za

y Prezesa P. Kapituły Wileń: w rzeczy y
Imieniu teyże działaiącego do Plenipotencyi
takowey JW. Jmość Xiędzu Kazimie-
rzowi Dmóchowskiemu Kanoniko-
wi Katedralnemu Wileń: do czynienia
prawem tak w Rządzącym Senacie jako
też y u Naywyższey władzy w inte-
resie ZW. Ignacym Żukiem b. Sędzią
Granicznym, wydaney, prawnie
podpisuię się. —

Hieronim Pietkiewicz Regent
Graniczny PW. Wileń.

Ustnie y oczywisto od Osoby wyż wyrażoney proszony za Pieczętarza
do tey Plenipotencyi wedle Prawa podpisuię się
Jan Połochowski Rgnt Sądowy Ziem. Pttu Wilenskiego

77

Papiery JW^o Metropolity, tyczące się Kamienicy pod N° 153. –

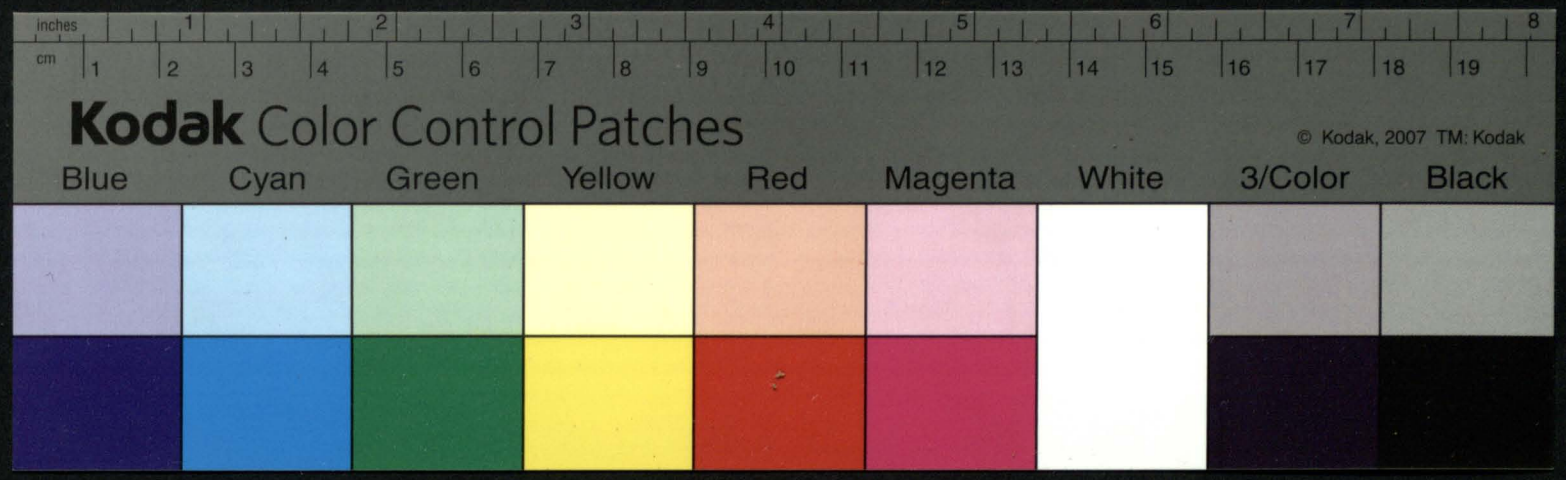
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

№ 2.

Lytaw na Sessyi 22. Lutego 1819.

78

Do Przeswietney Kapituły Katedry Wileńskiey

Do Plenipotenta Antoniego Kamienieckiego

Raport. —

Zanowny rozkaz P. Kapituły z Dnia 21. Stycz: r. b. № 99. Dalny miałem honor odebrać z Sporty na Dniu 27. Tegoż przeszłego Xbra: a co do mocy mojey dopełnić zaraz zawiadomiłem, zaniesłem na pismie W. Ziukowi a radcom y JW. Jezierskiemu Kanonikowi Krupowskiemu mu obstamanie Ventralitu Arędownego Manifest, którego termin atty Tegoż. N. 1. Oczekuiąc zaś codzien spodziewanego powrotu Braszewicz na rzecz P. Kapituły, dalsze poruczenia iakto szczególnie do sprawy P. Kapituły przyswiązane momentowi do władania Braszewiczami odkładaiąc, dopiero do Exekucyi Istotney dopuszczam, y radcom zmaydue: dogodne przy potrzebnego Rapertowania o Tem. —

Ukaz Rządowy Gubernialny Exekucyą Ukazu JW. Wojennego Generał Gubernatora, y nakazuiący powrot Dóbr Braszewickich dla P. Kapituły przed Samemi ostatnie nad Sedz Pawłyma, dla powodem których Urzędnicy Niemcewiczowscy się do Domow odroczywszy Sądy, y Wykonzdorowawszy Tenże Urzędnikow do Janowa z Zwiastego do Czarnawczyc Na Czynności Im przeznaczone postawili Opieki Dworzańskie bez Kompletu potrzebnego, a tym Samym y Ukaz Rządowy w przewłoce nie maley, Gdy JW. Marszałek był zaięty w Kommissyi Rekrutskiey, po mimo tego w Celu Uzupełnienia Kompletu Opieki Dworzańskiey przy pominaiąc nayzechcey z potrzeby Depozycyi Ukazu Rządowego do Exekucyi, a P. Kapituły do Dóbr Braszewickich podanem na Dniu 30. Xbra: Doniesienie Aktowego Regestru № 2. —

Po Zebraniu się Kompletu Opieki, nadto Jey często Wyżey wyrażonym się y niemogę zamilczeć Narzekaniem się z Niedbalstwem y Wymowkami Członki Opieki, których Rezolucya Nayprzod Ukazowi pochwalona została, odbieraiąc w Ukazach przeciwnego odpowiedzi za odmianę onego, y przypisuiąc ten postępek Imaginacyi JW. Marszałka w Takiey z nim Emulacyi Imaginowali się, że mu zapowiedzieli, aby Sam Konflikt iak Tamci, y że do niczego nie wdawał się nadal — po mimo tego JW. Marszałek Innego nie zbierał Kompletu, a tak wszystko w przewłoce iatrowiało. Przeto za wyiazdem JW. Marszałka do Grodna, a obięciem przez Denacyi przez JW. Chrzęszczewskiego Powiatowego Radzieiowicza Opieki Komplet złożyła — kiedy W. Szkia Ziuk doniosł o pozyczce w Magazynie Drohickim dla włościan iakoby Braszewickich Mąki y Owsa Czetwerty 350. y upominał się o złożenie Obowiązku oddania Braszewicz, wzaiemnie y Ja na dz. 26. Januar: podałem Doniesienie do P. Kapituły wymawiaiąc się którego Regestr № 3. — Tegoż Dnia Nadzorca Opieki Dworzańskiey przeznaczaiąc Exekucyą Ukazu y Delegacyą z Trybunału W. Szkiego Sielina z Bohowitycz o Assessora do tey N. z. JWPanu do Exekucyi Ukazu na Dzień 23. Januar: Expetnie się postanowiony. —

Stało się przybycie w Terminie 23. Januar: Szkie Sielin Nadzór się z Exekucyą przypomnienia a Nadzorcę Dzierżaw Delegowany Assessor W. Wonatyniecki dz. 29. Jan: a tak Oba Obchodząc Folwarki wymierzaiąc Zboże Wodą, likwidiuiąc y honorariuiąc Regestra z Exekucyi W. Ziuka y podaiąc one dla P. Kapituły a drugie dla W. Ziuka przysłaiąc, y niektóre czynnie Indygacye przedsięwzięli Czynności Swoią

№ 73.

Swoią do Dnia 31. Januar. Między Czem gdy W. Jmć nie wyprawiałaś się z Brzeźnicia Władze Za przyczyną zbliżania się potego rychłe hony, y niewypłacenie w Wkładzie Litoralne nieg- wania Onego, Opwoł Skg, gdy niechciał wypuszczać resztę Bydła z Brzeźnicia y Czachowcow, oraz Koni y Ruchomościow którymi kolwiek Najechnione Zabiedowanie — podatam Danie nie do Jeł- kow Delegowanych Januar: 28. 26. Którego Kopia Nr. 4. dołączam — Jak rażem y Kopią Spisania Brz- szania Na Rzecz P. Kapituły Nastąpionego Dnia 31. Januar: Victora Sk. S. —

Na Dzień 1. Teraźnieyszego Tchr: W. Szelia Sukin odebrawszy z Rąk W. Burzyńskiego Nadgrody Za Gat- gr Złot: 300. wypłacał do Domu, a W. Assessor Worotyńscki dla dania Skutecznie Jasnowey do Wypłaca- nia Officyalistow W. Jmć, a Osadzenia Jnnych od P. Kapituły y dla wprowadzenia powiatku dal- szego pozostał dotąd — Lecz Dnia Skiga Jutrzymienia we Dzień Jmć Kościoła do Uwolnienia o Jch Zaięcia Na Jamieszkanie Budynkow od Jch Kom Stayni, od Bydła Obor, y od Ruchomościow Jnnych Zabiedowań wymawiaiąc się Cię Złotnikowie Wtrykaniem gwałtownościa y Niemieniem nato Jrzawszy w przedsięwzięciu Opieki Zostawili we Dworku na Mieyscu bez Bezpieczeństwa y Dym Sposobem iżaby Niedorzeki Jnnedam Brzeźnickiego Niepożytku P. Kapitule. —

Wyrozumiałem że W. Jmć Za powodem Nadziei Którą ma na Oczekiwaniu Mniemanego pomyślnego Rezolwy na prośby iedną do Senatu przez Plenipotenta Swoiego y Kuryna Koronnego Nieiakiego Ordy: Na Którego pisy Koniec Ubr: przysłanie w Kancellaryi Ziemsk: Kobryń: plenipotencyą y Hadowną Osobiście w Stanie przeiazdu Nayia- śnieyszemu Monarsie Naszemu podane, Szczególnie przy Mieszkaniu Utrzymuie się, aby miał Zażegnienie y Stay Nadzor nad Obrotem Kresceneyi Brzeźnickiey Którą ma w Jmieniu Za Własne, y Którą w rychłe Nadz Obiąć Spodziewaiąc się w Szczęście Oświadczył powieść, że Jmć takowy dla niego nastąpić w Senacie Ukaz, y Nawet do Rządu przysłać Gubernskiego — Latwo się pokazuie na Treściney Annegowaney, y Latwobyśmy Sami Wypuszczali W. Jmć Kow z powmieszkania — Lecz z powodu istotney Ciąży, y wszystkie Spodziewanego potego W- Jmć Kowey niemożem się Nie determinować biorąc się praktyki, iaka w podobnym y niedawnym Zdarzeniu w Bożdziechu w Dobrach Jch Mości Xięcia Prałata Giedroycia między Jego Posesorem, a niejakim Xięciem Za Dwor- kiem W. Oniechimowskim Wypadły Za się, y Stała się przyczyną Kryminalnego Dotąd toczącego się Proce- su — podobnie maiąc pod Naszemi Klucz Ruchomości W. Jmć Kow Wypuścibyśmy na pod- wody y Zdawać y Destać z Bydłem y Konimi, lecz gdy nie przyimą więc Jednostkach, Czyby my Daley Jnnemi postali? Podnieść Gwałtownie bez Składu przyiściowego, y bez przyięcia Dobrowolne go Kow Jmć lub Jch Officyalisty, Bydłoby Ciągnąc Napaść y odjeżdżać, wrocić Nas Nakaz Za nie przyięciem, Wypadłoby wtym się, a może y Napaści ponowić. w Drugiey więc chyba Skr Kaś Rekolwy potrzeba dla pozbycia się przez Sekcyą. — Wszakże tym razem Ludzi wyprzedzim z Opiekuny Bydła y Koniom Siana y Słomy niedaiemy y cieś z Klasztorna Spro waćia W. Jmć Kom Na Wtapnych podwodach, Daley W. Burzyński Innych przyczyn y wpotrzebie nie wyda Żadney z pod Swego Zamku Ruchomości Chibaby wszystkie razem na podwody Zabrali y wprzódy Do Siebie, Natomiast Zatrzymy Stayni Sianem, z bieżącem a Włościan Ubożych. a Choćby Klasztorna iesze Bydła, Kaymiem Obory, aby się Jn- wentark niemieścił W. Jmć y tym podobne Inne wynaydziem Srzodki y przyszło się Któreby iak Dym przezoły Wytrzebiły Natrzymych Rezydentow. w Koniec Opwoł tych Sprzeczek może Inne Dogodnieysze Rzeczy wybrać y do Zgodnowania podać P. Kapituła do dalszego postąpienia —

Na Rozkaz P. Kapituły Ekonom W. Jmć Jmść Arcestrowicz Zwiat na mieyscu Swoim w Czachowcach. Do Tatkowy rownie Zdatnego jak Jmść Sławek a Osobliwie w Sprawie niewątpliwey niemogąc Znaleźć Ekonoma y Bogąc się aby nie trafić na Zawodnika niecnotliwego lub Nałogowego, gdy tenże dawno Umowiony niemało Czynił według P. Kapituły w Pomocy Wiel: Burzyńskiemu y Bydłu Zawiedzionym, do tego Utrzymuiąc się przy wzaiemnym przyrzeczeniu, istotnie przy Umowie i Nigdy Publiczney ani Opowiedzeniu Jurkacyi lub Pensyi nie wspominał, Owszem

nakwyżaynej

Kazwyczayney Dotąd bez Szpeszeklu Zwdney Za Jestawat, prosząc Szeby
yźtnei aby nie w Sachowach, lecz w Sothowy iako pilny znanych Ludziach y Pia-
pozstat, teraz Zaś Zaklot się y Spodziewaiąc Oprawiedziat że nawet niepowinny ekst
o wyuyszenie się lub o spensyi Jrney, tego utrzymalismy wdle Dawney Umowy w
Sothowy w Skutku Dodalszey woli P. Kapituły. — Pomowenika Zaś do Zastępstwa
W.ci Pana Wiesniewskiego w Czasach wyiazdu tego, Za Jnteresami P. Kapituły y do
utrzymania Regestrow potrzebnego Jeszcze dotąd Zdatnego nie wynalezli-
smy. ——

Mąka W. Sukowi Zatrzymana była y Kontraktowana dla podwodzenia
Zydą Prudzańskiego ale nie wprost do magazynu Skarbowego Za ktorą
gdy W. Suk w Kiszłych od podwodzenia nie oddał pieniędzy y tych dwig nieuskuti-
rował, pozostała dotąd w Zyle tylko, prosiwszy W. Suk po Daty pukyszenia L. Bry
du do Kobrzynia Ukazu Samowolnie Gospodarując Część Jey nie mała
ubyła do Browaru ——

Podobnie Co do Cardze Smażonego Expensu Zyta y Dalszego Zboża Owsa
Siana: Sama P. Kapituła uznawszy Za Konieczną potrzebę Oczekiwać na
Ukaz Rządowy w Skutek Ukazu JW.ci Wojennego Gubernatora wyniść do tutey
szych Jurisdykcyow maiący, Opisek Danego nakazu aby nie dozwolić z pokładu
y wywozki W. Sukowi Zboża, nieuskutkowała Rządu a Zatym y Prezydyi Zpod
Jego Zadne Władania y nie podpisała wyraźnie aby po mimo Jego Gospodaro
wania Dworowego, nie dozwolić mu ubycia Zboża do Jego Użytku y pod Kluczami
Jego będącego do potrzeb Jn Fundo Browarnych wymyślanych, lecz Dwor-
W. Suk w Dworzańskiey Opiece zostawszy Rekolucye pukci nadeyściem Ukazu
Rządowego Nastałe, y Prezydyę Browarnika Za Wolnością" Jego uznaiąc, bez
Skutecznemi Zrobiwszy nakazy P. Kapituły, po Daty pukyszenia do Kobrzynia
Rządowego Ukazu Samowolnie wyiwał na potrzeby swe Prezydyi Brow-
arskiey, y nie mogliśmy, Odtąd aż Nawet Za broniącemu, Oprocz wywozki
rozpoczętey Zboża w Snopie y Siance Mąki y Siana Ex Fundo, Za nie-
wstrzymaniem ktorey Dawnoby Cała wywozka Browarnika do Browarnego
Prezydyi, y nieby Dotąd dla P. Kapituły nie pozostało. Lecz Za pukyściem
Rządowego Ukazu do Kobrzynia po mimo nie Exekwowania Onego pukch Opie-
ki, będąc Smielszemi pokrzey, wstrzymaliśmy większe Expensa Zboża y
Siana dla W.ci Sukka, dotwalaiąc szczegolnie na prośby" Ludzi Zboża a
na Karm Bydła trzoby Jastrzębskiey Dla Czego był pukzmu pisanym W. Suk
wypędzić Krowie y Cbore z Browaru tak Zetelke Sztuk 70. pozostało Bydła. — Zakonicz teraz Zadwy Exekwowaniem Ukazu wspy Dla
przechowszy, Spodziewam się że pukz powyższe Szkody Unikniowszy
gwałtownych od W. Sukiem Dziatań, Utrzymaliśmy w miarę możno-
ści Chęci Jego nie Ograniczone, dogodziliśmy Woli Ukazow y Ukoli-
kowaniom Zpozostałych Exekucyi Onych Wynikaiącym, a Zbok
Jle możności dogadzaiąc Potrzebom i Interesowi P. Kapituły

wszystkie

Wielkiey Czci Odrzeczdzibiśmy Spolnymi ad Laborem wypredzky
y Expens Zboża Szrzegoźnicy Jarkymnego. Rejstra zaś przez Statu-
tne Akty W. Suska y przez pomoc Opieki Dworzan Slawy adjta ad P.
Kapituły bez Upomnienia się ulegoźi, y bez Salty Jakiey Prawney
na Jegoźi Maigtkach, pobrać nie może —

Po tylu na Konnice Przewodach y Skladach Granicznych mogąc prze-
cież Jeszcze Znaleźć Korzystne dla P. Kapituły, mogą Obok Zboża moc
powinowanie Ze Nayważnieyszy Smakatka ydy porky Utrzymaniu nad wszy-
stko Cennieyszey Ambicyi, trafiła wsel do którego Umiarkowana porzeba
Zgodzane Obyczaie Maigtku Wiadnego. — Kaypokornieysze Nie-
szanowanie moie y Podpisuie się. — Dat. w Brzezinach
Roku 1819. Mca Februar= 2. Dnia. —

Na Sessyi Lutego 22. miany 1819. przedstawiono Verdictum
Facti. — Że Rząd uniesienia na Brzezinanin odaiący
Gr. Kamieńskiemu z pensyą wynoszącą Fl. 200. — Officyalis-
szczyny Gr. Mikat Bugaiskiemu subordynuiący się Gr. Kamie-
nskiemu — Temuż przeniesienie Rzeczy na Exekucyą nie
potrzeby sądu Brzezińskiego — Not. K. Sendekowa
K. Tyszkiewicza

Do

Przeswietney Kapituły Katedry Wileńskiey

Od Plenipotenta Antoniego Kaniewskiego Rapport.

Za Rekwizycyą Listowną od JW. Xiędza Kanonika Leśniewicza w Roku y Mcu y Mcu bieżących Dz. 12. Datt. a na Dz. 21. Wieczorem do mnie nadesłaną od WJ. Xiędza Dziekana Roszczyca, nayspieszniey wyjąwszy rekwirowane Annexa w sztukach pięciu urzędowych odsyłam do P. Kapituły —

Przez JW. Xiędza Kanonika Leśniewicza zgłaszałem się do Zasłużonych P. Kapituły Względów Iżby mi chciała przeznaczyć nadgrodę za Fatygi — Niewątpię o Wspaniałości P. Kapituły — Wszakże wiedzieć chciałbym iakie mieć przeznaczenie będę — y Dla Tego o uwiadomienie mnie Naypokorniey upraszam P. Kapituły — z Wysokim uszanowaniem —

Datt w Kobryniu Dz. 24. Februar. Roku 1819.

Antoni Kaniewski.

No 93

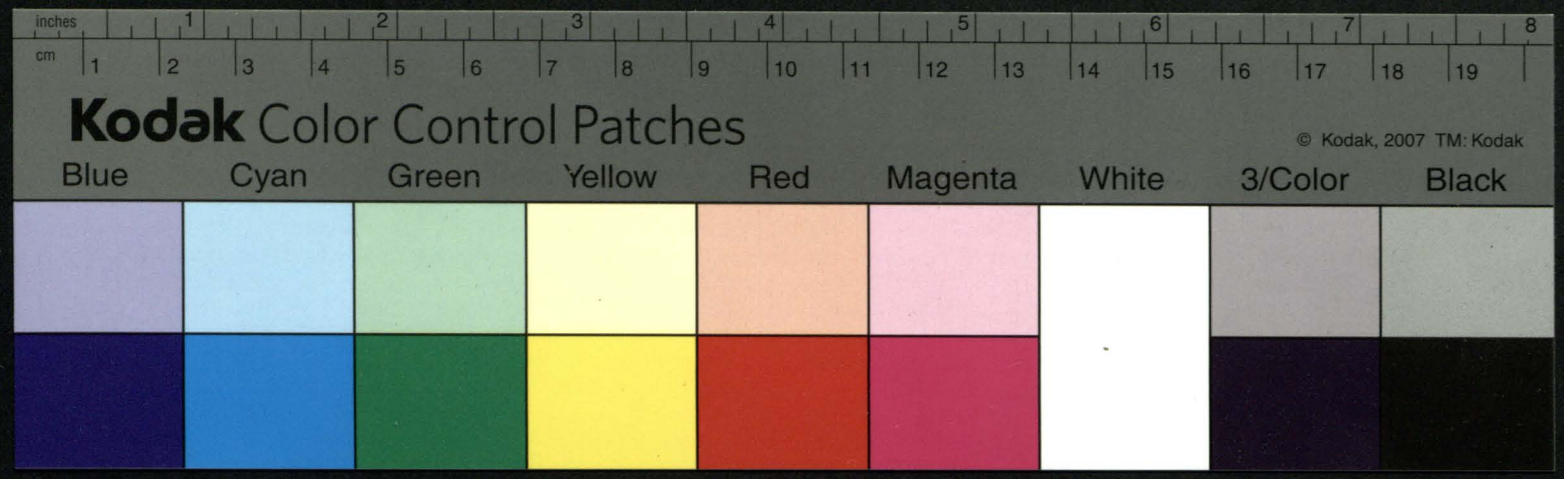
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

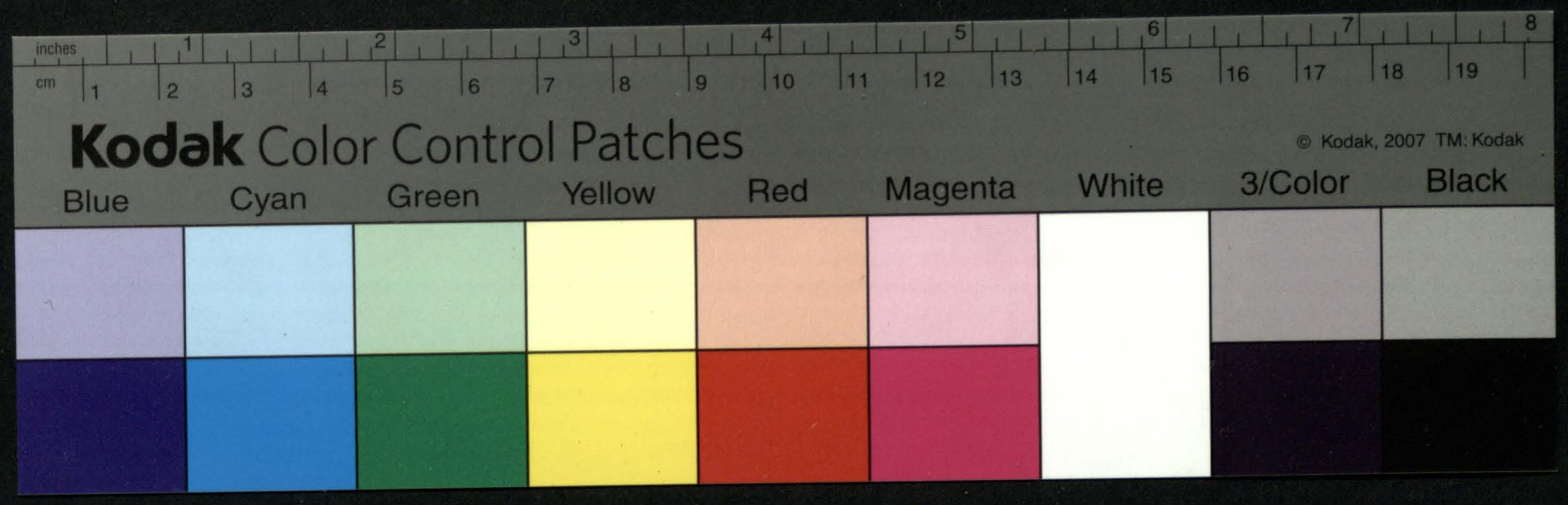
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

80a

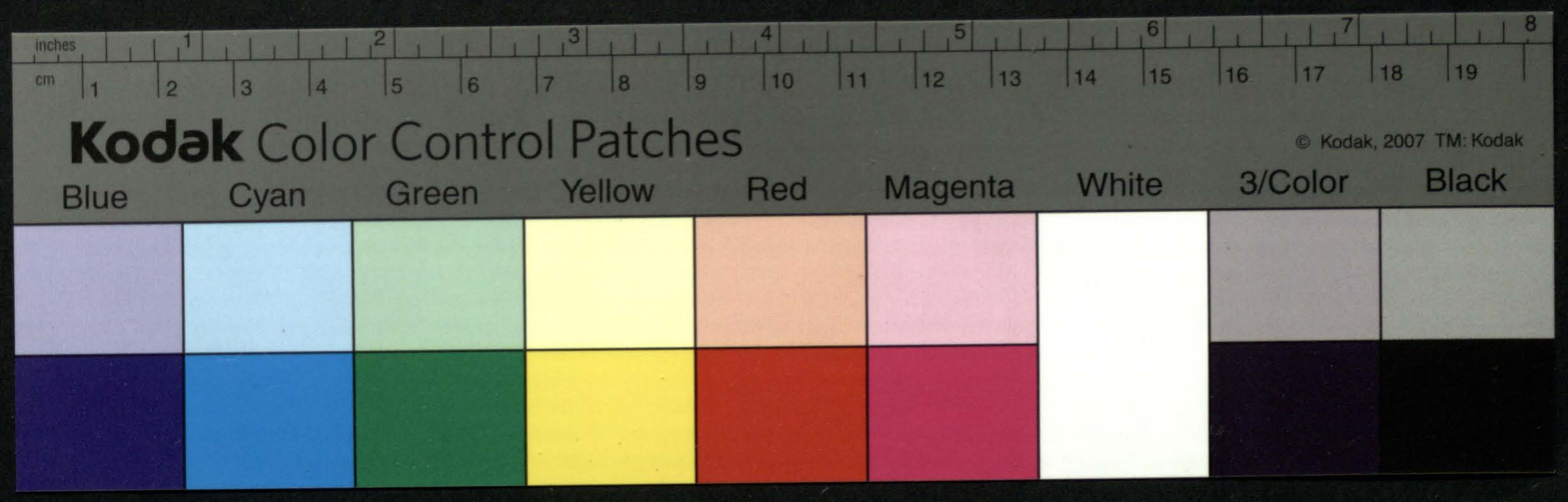
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

81

Od Wilenskiey Katedralney Kapituły

Do Plenipotenta maiątku Braszewicz WJP. Kaniewskiego —

Kapituła Wilenska odebrawszy Rapport od JP. Buynickiego rządcy Braszewicz pod datą 2. Mar: 1819. roku pisany, względem sprzedaży Zboża, opłaty Monarszych podatkow, żywienia i dania zapomog w uprzęży włoscianom, takoż względem rekwirowaney przez Kommissyniera ilosci Mąki i owsa iakoby z magazynu skarbowego Drohiczyńskiego przez W. Łuka, na żywienie włoscian Braszewickich pożyczoney: taż Kapituła postanowiła przy odesłaniu oryginału takowego Rapportu na ręce WWPana zalecić Jemu co następuie: 1º ażebyś uwiadomił JP. Buynickiego, że Zwierzchność tak nad całym maiątkiem Braszewiczami iako też nad JP. Buynickim i wszystkimi Officyalistami, iednemu tylko WWPanu od Kapituły napismie iest oddana: i że odtąd do WWPana należeć będzie we wszystkich interessach tyczących się Braszewicz odnosić się do Kapituły. 2º Kapituła zgadza się na wyprzedanie zboża, żywienie włoscian i danie zapomog w uprzęży tym którzy ich potrzebuią. 3º Z pieniędzy za wyprzedane Zboże, lub z jnnych dochodow folwarcznych, opłacisz WWPan w porze Monarsze podatki. 4º Dla uwolnienia

Nº 106.

uwolnienia się od Exekucyi, za wyrażoną w dołączonym Rapporcie JP. Buynickiego mąkę i Owies: iaka ilość wypadnie, te WWPan bez zwłoki oddać do Magazynu nie omieszkasz. A wyśledziwszy dokładnie w jakiey ilości W. Żuk pożyczył z magazynu mąki i Owsa: czy rzetelnie i wiele teyże mąki i Owsa użył na żywienie włościan Braszewickich? takową wiadomość przyszlesz WWPan Kapitule. 5.° względem przeznaczoney WWPanu pensyi roczney ~~[illegible]~~ holenderskich sztuk 200. a to od daty zaięcia majątku Braszewicz na rzecz Kapituły wskutek ukazu JW. Gubernatora w roku 1819. Januar: 31. z obowiązkiem ażeby WWPan procz zarządzania Braszewiczami utrzymywania interessow prawnych, należenia do śledztwa iakie nastąpić może w sprawie Braszewicz, sporządzenia nowego Inwentarza tychże Braszewicz, względem podania do Izby Skarbowey Wileńskiey opuszczonych Dusz z Braszewicz, Kapituła w dwoch uprzednich pismach WWPana zawiadomiła.

Xiąż Michał Smólski
Prezydent Kapituły Kanonu Kath. Wilejn

Na Sessyi
13. dnia Marca
1819. N. 13.
Wilno.

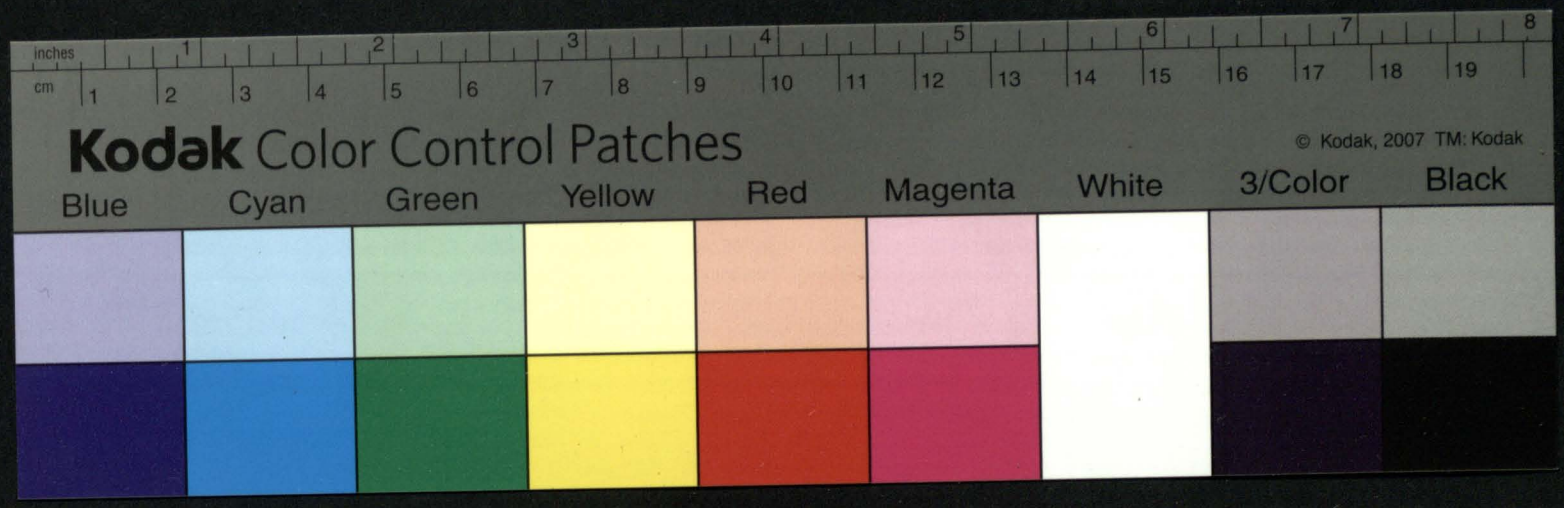
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

82

Od Wileńskiey Katedralney Kapituły

Do Plenipotenta Majątku Brasewicz

WJPana Kamieńskiego

N. 13. przez Słonim, Kobryn, —

w Brasewiczach

22. marca odebrałem z Brasewicz

1019. marca 4. 10.

N. 3.

214

Ze Strony powodowéy

Czytano na Sess. 7. Junij 1819

83

Obiaśnienie Sprawy Obywatela Żuka z Kapitułą Wileńską —

Roku 1806go Maja 12. Kapituła Wileńska zawarła Kontrakt z Członkiem teyże Kapituły Kanonikiem Kruszewskim, na mocy którego ustąpiła im w 12sto letnią arendę Maiątek Braszewicze w Gubernii Grodzieńskiey leżący — aby zaś w przypadku zdarzyć się mogących Sporow uchylić się od wszelkiey pieni, obie strony uczynionym Dokumentem 1806. Rku dnia 19. Maia zawarowały sobie, iż wszelkie wzaiemne ich pretensye, nie innym maią się rozstrzygać sądem, iak tylko Kompromissarskim; w rękoymię czego naznaczyły 10.000. złotych Sztrafu za przeciwne postąpienie przez którąkolwiek bądź stronę. — Kanonik Kruszewski na mocy 27. punktu wzmiankowanego Kontraktu, ustąpił prawo arendowne Obywatelowi Żukowi, który prawnie wprowadzonym został do takowey Possessyi, iak się to okazuie z Intromissyi 1808. Rku Junii 1. — Między wielą obowiązkami włożonemi na arendownego Possessora, policzono wyiednanie Kommissyi, któraby wymierzyła maiętność Braszewicze, zamienić Szachownice i przenieść chłopow. — Obywatel Żuk dopełnił tych warunkow. Kommissya Naywyższa utwierdzona zmierzyła maiątek, zamieniono Szachownice i przesielono Chłopow stosownie do planu wskazanego przez Delegowanego od Kapituły Kanonika Mirskiego, który naznaczył mieysce przesiedlenia Włościan, rozdzielił i naznaczył im grunta, nowe podał Inwentarze, i nowe przepisał powinności — Zwyczayną iest rzeczą, że chłopi na nowo przesieleni, nie w naylepszym są stanie, z przyczyny iż muszą budować, nowe wydobywać grunta, i nowe zaprowadzać gospodarstwo. Żuk widząc pochodzącą stąd nędzę Włościan, dla ulżenia im ciężaru, naymował ludzi dla zabudowania Folwarkow, i dawał im liczne zapomogi tak w Wołach i Koniach, iako też w zbożu i w innych potrzebach. — Tak z weryfikacyi uczynionych i utwierdzonych przez Samą Kapitułę okazuie się że do Rku 1815go miał w zapomogach na Włościanach 28.606.

Złotych

Złotych – Na zabożone podatki i czynsze 26.896. Złot – woło: lu 1815ro dał na Wołyń dla włościan 7576. Złot – a zastępiąc wojenne rekwizycye wypad 19,158. Rubli assygn. iak to potwier: dza Świadectwo Kommitetu Likwidacyinego – z własnego zaś ziarna wypad do 3,000. Szanbow zboża na wyżywienie włos: ści, osobliwie po straszliwem gradobiciu 1817mo Xbr. iak iż to oba: czyć z Tabell urzędownie zrobionych przedstawianych przez Żuka. Kiedy iednak pomimo wszelkich starań Poszepsa, włos: ścianie niepowychodzili do dobrego bytu, ratunku zaś Żuk donosił o tém razy kilka Kapitule, która w Roku 1815. odkommendowała Swego Członka Prałata Kossakowskiego na rewizyą Maiątku Brasławicy. – Prałat Kossakowski doniósł Kapi: tule iż pomimo wszelkiey pieczołowitości i starań Poszepsa na Chłopi są w niedobrym stanie z przyczyny upadku bydła, wojny, nieurodzaiow i klęsk innych – Przy tém potwierdził doniesienie Żuka, że Chłopi są potrzebni nowych zapomog – ale na to Kapituła nie mogła postrzedz, i odesłała do ostatniego roku arendy wałtysfacyonowanie zweryfikowanych przez nią pretensyi Żuka za dane zapomogi Chłopom – Tak więc Obywatel Żuk na wszystkie prawne i sprawiedliwe dowody swoiey staran: ności o Włościanach; bo o tém poświadczaią = 1mo weryfikacye Kapituły – 2do Świadectwa Kommitetu Likwidacyinego – 3tio Tabelle urzędownie sporządzone. Leer w roku 1817. Piotr Bogurzki niegdyś Adwokat a potém urzędnik Powiatu Kobryńskiego, dawny nie: przyiaciel Żuka, wziął dowod, w którym świadczą. Żuka = 1mo o przywiązaniu Chłopow – 2do o ich uniemiłe: nie – 3tio o zabór gruntow Kapitulnych do własnego dziedzicznego maiątku; prosił aby Żuka oddalić z posz: sessyi, za którą on już z góry zapłacił, a maiątek oddać w administracyą Samemu Donosicielowi — W skutek takowego donosu, Rząd Gubernskiy Grod: dzieński naznaczył Śledztwo ze Sprawnika Kobryń: skiego, ze Strapczego Powiatowego i Duchownego De: putata, zalecaiąc iż ieżeli się Żuk winnym być okaże, natenczas maiątek oddać w rozporządzenie Dworzańskiey Opieki, ze wspólną Administracyą Plenipotenta Kapituły X. Leśniewicz — Za nastąpieniem takowey rezolucyi Bo: gurski wystawił Leśniewiczowi wszystkie korzyści, iakie by on miał po wypędzeniu Żuka z maiątku i obięciu Administracyi – Czém omamiony Leśniewicz począł tak: że działać z Bogurskim, namawiać Chłopow stawio: nych do Śledztwa, i wszelkich potrzebnych używać intryg. Jakoż Kommissya Śledztewna nieuważaiąc na to, że Chłop:

przy

przy naocznych Stawkach nieutwierdzili tego, co przy pierwszém stawieniu się polazali, nieuważaiąc przysięgi na utwierdzenie ich polazań, niebiorąc iszcze odpowiedzi od Zuka, i nieprzyimuiąc do Niego wyżey wzmienionych dowodow iego starań o dobro włościan, i nieważaiąc zaboru tego, aby Zuk był winien, ale rozmaitym kluczkom przypisuiąc ubóstwo włości, przedstawiła jednakże Dworzańskiey opiece, aby ta zniosłszy się z Kapitułą Wileńską zaradziła nędzy włościan — Dworzańska opieka bez kompletu bo bez Marszałka, nieważaiąc że Śledztwo nieznalazło być winnym Zuka, i że one iszcze skończone nie iest, bo strona druga niesłuchana, postanowiła oczyścić Zuka z podeyrzeń, a Administracyą oddać Leśniewiczowi — Za przybyciem Marszałka nastąpiła nowa rezolucya, która postanowiona, aby Administrator Leśniewicz dochód zebrany z maiątku Zdawał arendownemu Possessorowi — w tém nowém postanowieniu Dworzańskiey opieki znayduią Leśniewicz, że zagarnął własności Zuka niemoże; i że dochody z maiątku na własne korzyści obracać niepowinien, zawiedziony przeto w swoich nadziiach, podał prośbę do Gubernskiego stawiaiąc powtórną rezolucyą Dworzańskiey opieki — Ale Rząd Gubernski dany na to rezolucyą przepisał Dworzańskiey opiece, aby ona w Administracyi maiątku Brazewicz, pod własną odpowiedzią niezadżiwała od ciebie na iakie go przyięła w swoie rozporządzenie; to iest: aby dochody wiernie oddawane były arendownemu Possessorowi; i zaleciła aby Kommissya Śledztwiema przybrawszy Członka z Gubernskiego, skończyła swoie czynności — Leśniewicz niewidząc wtey rezolucyi uiszczonych swoich starań i chęci, napisał nayuiędsze fakcye i paszkwile na Zuka, obeziwaiąc Kapitułę, aby ona przy prośbie przedstawiła ie Litewskiemu Woiennemu Gubernatorowi i Kawalerowi Korsakowowi — to też Kapituła i dopełniła. Woienny Gubernator za odebraniem takowey prozby, nieprzyimuiąc żadnych obiaśnień Zuka, karaiąc Leśniewicz Śledztwo, a Zuka zupełnie uwolnił z podeyrzenia, i tak maiątek iako i wszystkie dochody zostawił w wolném rozrządzeniu Kapituły, a Zukowi zostawił prawo dochodzenia swoiey własności — Obywatel Zuk przez takową nayuiesprawiedliwszą rezolucyą Woiennego Gubernatora, przyprowadzony do prawdziwej

=dziwey nędzy, maiąc za sobą wszelkie dowody swoiey niewinności i prawo, iako to: Ukaz 1814° w miesiącu 9mbrze i 1802. Augusta 16. wydane które szczególniey zabraniaią Rządcom Gubernii mieszać się do Dzieł które Sądownie rostrzygnięte bydź powinny, przyniosł skargę do 3° Departamentu Senatu w którey prosił =

1mo Utwierdzić Kontrakt Arendowny w całey iego sile.

2do Ponieważ Śledztwo nieskończone i Żuk przez one obiwionym nieiest, a ma wszelkie prawne dowody swoiey staranności o dobro Chłopow, aby zwrócić iemu pełne władanie maiątku Braszewicz i roskazać oddadź mu ten maiątek w takim stanie, w iakim go odebrano, ze zwrótem wszystkich dochodow pobieranych przez Kapitułę –

3tio Przeznaczyć uzyskanie z Kapituły dla Żuka wszystkie processowe expensa, iakie on pod przysięgą pokaże –

4to Rozbiór wzaiemnych pretensyi oddać albo właściwemu Sądowi, lub Kompromissarskiemu

Czytano na Sessyi Dnia 14 Junii 1819 Roku.

Jasnie Oświeconemi Wielmożni Prałat z Kanonicy Katedry Wileńskiej Panowie Nasi z Nayosobliwsze Dobrodzieie. –

Nidaleko w Horodcu Poddani prawuią się z swoim Panem, a my maiąc Kniwdy wielkie do Dzierżawcy mieniem konio z Siedrtwa wyprawowai, a ipse on chwalisia że będzie Dzierżawca naszym ze powiedział się a Jasnie Wielmożnemi Panami naszemi Kapitułą Wileńską, to Kniey Sprawdę my sami będziem prosili Sądow o Siedrtwo, y że by nam samym Dzierżawca za wszystko zapłacił, o Kniwdzie, y iżeli dowiey będzie tym nad to powygania wszystkie z Domow, a teraz iak nas Dzierżawca zgubił, y my do Sądu z Jasnie Wielmożney Kapituły Panow naszą nayuniżeniey się stanęli się to my niemamy z czego Jego sposobu do życia, a kommissarze Panscy chleba nam zadnego Gruntow z Siarowieniu niedaią z Pomiarą mierobią, to znowu niebędzie gdzie siać, bo na tym Gruncie wszystko wszystko porabiał; niedaią nam Dzierżawca y kommissarze Panscy, ani krow, ani Wołow co nam po Handlach przedaią w Drogi powarzał y zaraził, a iak Chaty przestawiał to do reszty nas zgubił, bo Peretok Las Kapitulny y nasze Lasy wyrąbał y wybrowane wypalił, a trochę tylko nie kłodzym na Słupy y poprubey dał Odrzyny, ale iuż zgniła y Chaty y Klonie y Chlewy nam niepostawił, tylko stare z miejsca poruszył y zepsował, y iuż niemamy z Dziećmi naszemi gdzie żyć, bo Chaty powywracały się, a nie które prędko zawalą się y wszystkie porabiaią; nie ma iuż Koni to Zboże nasze na Przegumnad w Stodzkach gnie y Świnie wyią y Chlewy porawaliły się. to kto ma iuże Kobyłę albo trochę Bydła to niemo gdzie zapędzić, tylko do Klunku razem ze Zbożem, ale mało iuż Koni y Bydła, bo niemamy Siana swoiego y Słomy, to wszystko y my przepadły, prosim Jasnie Wielmożnych Panow naszych Kazaż Kommissarzom y Ekonomom albo Dzierżawcy, ktoren nas zgubił, Ieby nam Chaty Sił-

= nie

niki y Clewey postawili, bo niemasz gdzie żyć, żeby nam Sianożenci y
Grunta dobre dali y Wody y krowy, to my będziem Gospodarami,
y żeby Jasnie Wielmożna Kapituła nikomu nas niewypuszczała, bo
do resty co zostało Dzierżawcy powypędzaią y pogubią y żeby Sledztwo
zaraz było, żeby nam Dzierżawca iak my do Sądu skarzyli się za wszystkie
krzywdy zapłacił; bo my Gromada Mużowie będziem prosili Sądu sami
o sprawiedliwość y żeby nam samym wszystko zaspokoił Dzierżawca,
ale prędko, bo niemamy sposobu do życia, to my sami y Wody y Kro=
wy pokupuiem a Dzierżawca iak nas przenosił Chaty nasze zepsował
y nasze Choromy, to niechay nam zabuduie, bo ma Las teraz w Papi=
ney to my y sami przywieziemy aby tylko wystarczyło to Jasnie
Wielmożni Panowie Nasi Dobrodzieie; zmiłuyciesię nad nami
niech nam każą iak nayprędzey pobudować y żeby Sledztwo było to
Sąd przysądzi na Dzierżawcy co nam należy. - I przeto upraszamy Jasnie
Wielmożney Kapituły Panow naszych ażeby Żyd Welwel, któren
siedzy na Gruncie w Tołkowey, iżby był wypędzony a Grunt nam
Gospodarzom był oddany, ponieważ my Gospodarze sami gruntu po=
trzebni iestesmy - Oto prosiemy cała Gromada Włości Brasewickiey.

Semen Sakowicz Wóyt Gromady Brasewickiey podpisuie się trzema
Krzyżykami. - +++
Filip Sakowicz. +++
Jakow Sakowicz +++
Dorochwiey Małyszyk. +++.
Matwiey Dowhun. - +++
Kurnyło Dowhun. +++
Krochim Sokołowski. +++.
Daniło Harabunda. - +++.
Harasim Lach. - +++.
Kuryło Sakowicz. +++.
Daniło Harabunda. - +++
Paweł Błocki. - +++.
Denis Sakowicz. +++
Małachwiey Czopura. +++.

Roku 1819 Miesiąca Junii 7 Dnia w Braszewicz. -

Oprocz warunkow wielu pretensyow. - Naywiększą iest expensa pmer W:
Łuko zabudowania Kontraktem spisanego Włościan pustkowskich, y owsem
nawet, zabor wielu Budowlow z pustek Wieyskich do Jarmarkow y Zabudo-
wań w Bromeyn, do ktorych niedopędzone lasne Skarbowe w Folwar-
kach y pmy Karczmach Budowle dostarczyć, odeymą dotychczasową nayuiszą y
nayspawiedliwszą pretensyą do W: Łuka y wyrzucą takich wydatkow na-
stąpne p. Kapitułę, na zabudowanie Włościan pmynayuiszey. - Znaczne
wyiaśnienia się z Werystykacyi rozpoczętey Pretensyo za pozwem do Hand-
szczegolnie ustnemey, W: Łuka lasne brane, ktore będą ostatnie pmyśleniem
fundusze na kupno ugmży wybranej. - Do ktorey pmyduży się znacznie
powrot Bydła w Zawekowie z Hammerad z okazyi W: Łuka w Trzecim Je-
go posesyi roku wypadaiący, do 500, sztuk, iak Włościanie na karbach oka-
zuią, do ktorey Epoki pierwszy kroć Włościanom zapomog w ugmży zapo-
trzebowanej, rozumie się że nie brali onych od W: Łuka, ale za własne dopłaty
w Czynszach odbierali. - Wynosi około sto Dusz Męzkich, a 40 stu Leśnich z
to znaczna do W: Łuka pretensya. - Zabrane Grunta y Łąki Mayskie
na pmienie assekuracyi JW. Jędrzeia Kanonika Skrzyńskiego pod wigtki
niewdzięczne W: Łuka, rozumiem że niechcąc ciągnąć na nim kalkulacyą, a-
ratym niezliczoną pretensyą. -

Do czego każdy Włościanin przywany do drugiey Merytacyi stanąć się ma
rożne niedostatki, y nie maiąc Budynku prosi o nie. - Jest o dacie Januarii, kto-
ry tylko po dwa Morgi wyżętowanych maią, y o dodanie Gruntu dobrego pmer
W: Łuka odebranego. w miyscu niezyżtownego pmer Fejer rozdanego, y w cza-
sach większych odległem dla niezyżtowności leżącego. - y Dania Wodow do
roboty, a krow do rozmnożenia Bydła. - Które wszystkie niedbłe potrzeby, zdała
czyi W: Xdz. Łuka wyrodzone wielkie na rzecz ciągnąc odpowiednie Fejer,
a naymnie na dat wydatku P. Kapituły, z ktorych chowaią niedobre ze stanu
Włościan Braszowickich pmer W: Lustratora Skarzyna sporządzonego wy-
kazuią się, na Oktawianem chowiąc niezyżtowym, lub pmer Klęskowa nasłanie.

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

A. 5.

Krystanow 11 Sept. 1711

Jasnie Wielmoiney Mości Dobrodzieiu. 26. April. 1711.

w Wielu materyach przedstawionych przeszłotney Kapitule niedbieraiąc Dyrygowaney, w Wielu niemniey utrudzaiąc Teyże P. Kapituły; udaiąc się do Jasnie Wielmoż. Wasza Dobrodzieia abym Jaw. Generalny prokurator, czyto z Własney mocy, lub też za porozumieniem się z JMM. y WW. Sędziami Teyże P. Kapituły, zechciał mi dać Kaspawę, w Dezyderyach, Interessach Własnych P. Kapituły, tyczących się, pomoc y uwiadomienie. Wadzo Interessuiące P. Kapituły, y abliżaiące się Siedzenie z Wr Lucasiem, iak prawowi do maiący reputacyi ugruntowanie Naystarszego zaszczia P. Kapituły. Za gdy opuszczony do Bronicy JMM. Radzieiow y Patronowow Samym dziadek, osobliwie moie staraniowie nie przymierzyły tych pustrow iakie nawet nayszczerszy z Wr Lucasiem. Interesu przepowiada Jeżeliby Komissyą Siedzeniowa na dniu dzisieyszym zebrała się do konczenia Dzieła z Wr Lucasiem Jeżeliby pisma rey vprzedzone przyemnie o wygotowaniu, przeszły nieszczęścia, Dziesiąci Tu zrzodney strony, czas bliżey chciałby bezskutecznie, na vprzedzanie kresowey, do opłaty innych zaległaiących podatkow - Kiedyby czas do wydzięczenia Włościańskich y P. Kapituły pre tensyow, oraz vsolenia punktow zmich zapisanych. Tu z Drugiey strony niedbieram dzie la Wr Strunera z którego bym łatwo mogł zrobić do Siedzenia Interrogatorya, y o które się mieray do JMci Jeligo Kanonika Leszczyca, y niedawno do P. Kapituły zgłaszałem się - Tu nakoniec z Innych stron, Inne przygotowania mieć do Tegoż Siedzenia chciałbym - Wiechronnemu się potrzebuie vprocederze: pilności pisemnej potentu, za Cyrzeszam, ale obex nayposzanuy vprasza JMci Pana Dobrodzieia o nadesłanie mi Punktow w Ostatnim Artykule Kontrakcie wszystkich - 2do o nadesłanie Lustracyi Wr Strunera z którey bym dokładnę sprzed wziął wiadomość o wszystkich pretensyach P. Kapituły y Włościan Drastycznych do Wr Lucasa mianych, a które przez Inkwizycyą z Włościan sprawdzone w Rychtalskim Interrogatorio do pozwu przygotowałem - na które zaś wyżej wzmiankowane pretensye, czas niedozwala - Drugim Artykułem Procederu, iest przyzwoite y wygodne Ludzi y Urzędnikow stosuiących przyiście w pierwszym Siedzeniu stoł, y Trunki przy Wr Lucasa dawane, iako w mierzonych gatunkach y skazie, niepotrzeby do Justu Urzędnikow przynależących do Wygod: iako z Tego bym publicznie Wr Lucasa z Tego powodzącego, ambicyą P. Kapituły na wyższym postawił szczeblu, zaszczyt błędny Lucasa, y dał przyzwoite wygody, o które nawet wyraźnie Urzędnicy przynosiliby - ymnie w Kobryniu na Dniu wczorayszym obowiązali abym do podobnych y nadal przygotowania nie robił - Takie przyiście stało się powodem że Urzędnicy ośmielaiąc się do spra wiedliwości, y akuratności w Dziele, postawili Interesu pierwszemu P. Kapituły na przeciw Wr Lucasa, czystym podobne wyiaśnieniem - Wiszącz y nadal podobny zrobić stoł y Trunkow porządek, dla Interesu y Honoru P. Kapituły, vprzedzałem o porządzenie y rozrządzenie P. Kapituły; bez aui od Tey aui od JMci Jeligo Kanonika Leszczyca za żadney dotąd Dyspozycyi niedebrałem - Vprasza przeto JMci Pana Dobrodzieia o przypomnienie, zyczenie rezolucyi, y mnie uwiadomienie =

Trzecia własność procederu: polega na Nadgrodzie Urzędnikow - Siedzenie z wielu osob sow, y Lat siedzących, nayściślejszego wyścia na Wyższe, a więc czasu wiele wymaga Ten z stroną postępowaniu, nadgrodę za sobą pociąga wiecznemu, y zawsze obustronną, aby więc z Honorem P. Kapituły zgodzonym, aby Urzędnicy wiele na Tey stronę pracować chcieli ieżeliby się dała w nadgrodzie vprzedzić stronie przeciwney, a tym bardziey przewyższyć - Dlatego Ten szczegół będzie nad wszystko wayniejszym, potrzebuie konferencyi Wasza Jaw P. Kapituły, y układu - można nadgrodę na pewne Grosi, iako się poczęstowaniu, pośredniu, y porozumieniu rozdzielić, gdyż Siedzenie może znaczny czasu zabrać przeciąg - vprasza przeto Pana o przedstawienie, przypomnienie P. Kapitule, y mnie rady. = powodowanie się vprasza =

W. = 76.

w Roztazie ś. Kazimiery Marca 13. bieżącego Roku Datuiąc, a 22. mnie doszłym – Obok rospo-
rzenia władzy tym czasowey dla mnie w Brzeziągach, odebranem roztaz ś. Kapitały do
sprzedania zboża na potrzeby Włościańskie – Coraz większa pomnaża się liczba potrzebuiących
żywności – Nieuchronnie iey potrzebni dostaią na stoły Dnia ś. Jarey 6. na mieszc
mieszaniny z żyta, grochu, y owsa – Nazekaią na tę niedogodność Stoią ich potrzebom –
a Jako Sam ten zrobiłem tym czasowy rozkład, tak zapytuię JW. Pana czy mam go do-
wyższego co, nadal porządzić? Co zaś do sprzedaży zboża –

Nadto się liczne y nieuchronne potrzeby przyszłe – Przeszłe Jesienne podatki z przychodów gotowego
grosza y przychodu możnieyszych Włościan ustały zupełnie uporządzone – Zostało resztę w
kasie Rubli srebrnych 300. a Termina ani Karczemnych ubiegłe przez Mcznia z arędarza
mi aż na Sty Jan przypadną – Dziś mamy nieuchronną, lecz obaw niemożną do zaspokoienia
potrzeb, kupienia dla Włościan ziemiey, y opłacenia podatków skarbowych wielkiego za
Dwór ley nawet podatnego za Włościan ubogich prawie, gdyż żadney niemaią sposobności –
y nie na nich wyexekwować niemożem – ale nadszedł prawdą, dowiedziałem się, że
możnieysi zrobili ekstragmach gminy aby nieopłacali, dalszą za przyczyny ubogich niezpła-
calących, dawaią rownie gminnie posiadaiących gruntu –

Od Daty rozkazu ś. Kapitały, osobiście, y przez Factora parałem się o kupienie na zboże – ale pow
szechne niszczenie, tamności, y niemożności sprzedania – Żyta koło nas spadł szanor na
Rubli ½. Jęczmienia na Rubli 6. owsa na Rub 3. g. 15. pszenicy dobrey na Rubli 15. – tylko na pu-
szczanie tylko sprzedaiący częściami można było; ley na gotowe wiadzgoła nieszczęście
pomimo tego o podatki exekwuiąc srogiem nas przyciskaią – Ziemskie powinności
były zawieszone – a Teraz ieżemy z Januaryowę, razem obie ratty wypłacać nakazano
po Rub. 3. g 15. z Duszy monetą Krayową Ruską – Wdzięczne podatne exekwuią, a Tak
wogule wypada z Brzeziąg podatków około 1200. Rubli srebrnych, za Dwór y Włoś-
Jakowe z Jednej strony potrzeby, z Drugiey niemożności spieszenia kreseny na mię, w
Strapionym mnie trzymaią amborarbie = Nie wiem co przyszłość pomyślnieyszego przy-
niesie, ale w Teraźnieyszości a Mysłim zapominam y staram się aby wynaleźć środki
do zaspokoienia podatków – Za które odłożona, grozą w Rychle nadeyszłe Exekucya do
Brzeziąg – mamy gorz 200. Szanor pszenicy ale wcale nieurney, a wszędzie średniey – Wtym
pomyśle że Żydzi na gotowe y to prostą monetą daią tylko po Rubl. 12. za Szanor –
Wiedzą oni że Exekucya za podatki bardzo ścisła, przymusi obywatele do sprzedania
za pieniądze oni z Tąd swoiey przymuszą –

Po ustawieniu podatków Siła, kupno Mąki dla Włościan ustawi się – Spada gruzłe z pleców,
y ręzą na koniu kupuiącego, ale więc idzie aby tylko trescenyą spieniężyć na
pno pozwolenie – może się Bóg zlituie, a Tym czasem za pomocą łaskawey Woli Pana
Boga wiem co Jarych Krzątamy się – pomimo małey Włościi ręzy po gospodarstwie Mcznia
poniekąd, Folwarki mogą się wsiąć przyzwoicie – ale rady dać niemożna Włościanom
bezumiejętnym, a to prawie gorsza nad exekucyą nagłą – Jan Tomasz Buymicki za-
chęca, doglądą, napomina Włościan – Lepsi dbaią o siebie, spasaią się z podobieństwa, naymniey
pożyczaią – ale Ubodzy w Błocie miesznaią y utracili do niewdzięczney ziemi swoiey
ochoty, bez nadzieei prawie zostaią do powstania, a ile za ręzy Im dać niemogę zaręcz-
Jednoś mam Dostać Komornika dogodnego, y ieśli nadostaną sami potrzebnieyszym
nadarzy do Krzątaninych, ręzyskowych, a w Reszcie y dworuych Im przystępnych grun
tów wymierzony y dodany na Następny wiew Wiosny, aby zapobiedz nazad niemi
desperacyiemu, Włościan niektórych – Warta nasz zadziwienia, Nędzne to Ubostwo
w Tomach rozkazuiących upominaiąc się o Zapomogi, niepozwolnie umiemia się nędzy
zmyślanego, ale Dowody rozsądku y niepospolitszeństwa w Wielu dowodzi względach –
Trudno obrać sposob postępienia Mieni – za Cart przyimuiem wszystko, napomina
mi słowami, niedostatecznemu to bardzie niewiąz – obawa iednak aby później niepozy-
szło iść się grożących Sposobów –

W. Buymicki Brzeza y Pawłowie Chrzanowie z Panem Tomaszem Buymickim nalegaią na mnie
o ubłaganie się gmin

że przez Sprawiedliwą uwagę P. Kapituły obwinionym bydź niemogę – ku czemu Rząd Gospodarski w upływaiącym Roku między bywszym Possessorem, a P. Kapitułą rozrywany, niedozwolił wczesnego na wszystko przygotowania się, y w ten czas właśnie stał się pewnym, kiedy y większa cena, y łatwieysza sprzedaż, a nadewszystko droga zimowa y czas wolny od gospodarstwa, zupełnie znikły – Są to przyczyny widocznie sprawiedliwe y przekonywaiące – Na zdarzenie przeto abym niesłusznie miał bydź obwinionym we obliczu P. Kapituły, wcześnie uprzedzam nayponorniejszą prozbą moią JW. WPana Dobrodzieia Iżbyś łaskawie za mnie wstawiaiąc się, pomagać zechciał, we wszelkich Interessach Braszewickich Rozkazami swoiemi – Dla zostaiącego z Naywyższym uszanowaniem:

Jaśnie Wielmożnego WPana Dobrodzieia
Nayniższym Sługą
Antoni Kaniewski

Roku 1809. Mca Kwietnia Dz. 17.
z Braszewicy

Rezolucya – Kommunikować ten list Kurkowi Leśniczowi – i czekać obiaśnienia.

Sekr. Kap. H. Zyszkowski

Do przeswietney Kapituły Katedralney Wileńskiey —

Od Plenipotenta Autorskiego Kawcowskiego.

Rapporto.

Odbieram dziś Rozkaz ś. Kapituły oraz Dekretu przy Nim spisaty Dorotkiszkiey sprawy opieczętowane — w Regestrze onych nadesłanym opuszczone dopisko pismo W. Elsnera Datty 1816. Maia Aprila D. do ś. Kapituły podane o zakommunikowanie Woyskiey Prawnikowi, y zbliżenie Rachunku — Ley Jéy niedostarczo do tegoż Regestru, dotyczą: tego a nieprzysłanego Kontraktu 1806. Roku Lipca 23. pod Nr 43. — przykładaiąc takowe opuszczenie, a nieprzysłany Dokument, sporządzam Regestr przysłanych mi do attestowania Siedztwu naszego rzeczy Dokumentow, w którym nadesłanego onych Regestru, y wedle Rozkazu ś. Kapituły na pierwsza po odebraniu tego Rozkazu sposobem Reberem przy mnieyszym dostarczam Raporcie — z prozbą Jéy Kontrakt opuszczony, tak dla potrzeby, iak y utrzymienia maiętności od niedawnego Kancellarya ś. Kapituły ma znaleziony w Archiwum nadesłać mi zechciała, łącznie z pismami Ks. 1805. Lg. 24. Czerwca Dekretami, a w Kontrakcie 1806. Maia 19. wspomnianemi — które tym samym kommissyonem do Kontraktu potrzebne — 2do Obok mianowanego Raportu podaię do Kazienney Prowadzenskiey podaty o opuszczonych przez Woyta Lisa w długach, y niedobitych a dobiegaiących powrócenia Dopiskach z Dołączeniem Regestru porządkowego onych — którego doniesienia kopią uniżoną przyłączam — 3tio. W. Sprawy Gubernator Oświa przez Publikacyą, aby Obywatele obrali Plenipotenta do odebrania w Skarbie pieniędzy za dawane prowianta y furaże za Kwitami wszelkie przysłuży Woyskom Krajowym, należących — a ponieważ myślę że podobnych Reklamacyi y Dobr Prywatnych mieć będą, y że Kwity mieszczą gromadzić; Jak mi powiedzą o tym wiadomości od W. Lisa, gdzie się one znayduią? Kto pełnomocnym upomnieć się; on, czy, ieśli ma ś. Kapituła wspomnianey, do niey upomnienia przynależy, lub może z Włościańskich Sądów rozwiązanie tego być udzielone? Tym czasowie uważaniam ś. Kapitułę, z Informacyi dostatecznej w Tym przedmiocie Jéy nam abym w dalszemi mylnie dać się mogącey Informacyi od W. Lisa, Skądby niepotrzebnie — Lepszy Dzień y nayrodzainiejszy Zarowa do Skarbu protekcya P. Kapituły, mogła być podzielona z Ymieniu y w Innych Gubernyach leżącemi Dobrami, y Ogatnie z Wilna podana? Pomimo niedawnego Potrzebom czynięcy włościańskiey, ramo wszakże poczęstszy ulewny Jarzyny Kolwarczne y Mięysze bliżey iestesmy konca onych, Jak że wrzesnie, y po Gospodarstwie Kolwarki, y więcey Gospodarze, bez żadney y iednego wyiątku w Gumnach zostaną — Groszow mieliśmy podczas Pokoiu po Obozie W. Lisa, a potym po dziesięcinowanym wielu włościan Bydle — Mamy na Lato y dalszy podziału wiele, Ubralismy trochę na paszę Bydła dla naszego pierwszego; Wszystko to iednak mało, by przynaiąć utrzymać Gospodarstwo pod naszym wiekiem Dzinny — Pomimo wymienionego powszechnie w naszych stronach Dzimniy Peragmienszy, mieysc sloty y zimna ciągłe, stosuiąc iednak do tey klęski Prawnicznie Dzimniy, mogą domieść ś. Kapitule smiało, że są wcale pełne, y czynią urodzaiu nadzieię — groszu wsiaw mieszanych tylko — Gmiszczeni włościańskie niemaią bydła, a zatym y pierwszey, mieszany, a nowo nowych y podłych lub mistich Gruntach, przy zimnie, Ulżerne maią Dzimny — Może da Bóg Jarzyny nadparcią — w Stumnieniach dawney spady y do mich rowy, które się wrychle obsuną — prawie pewny iestem z Jaturnu Ziemi tey Woi, że po niechcianym osuszeniu potrzebuie bez zmnieszenia, do tych plonow obfitych, iakie na Kolhowa — By tylko włościanie zcałey nabrali do Gospodarki, y przyszli do pierwszey Stanu — Dziś Desperowanie ręce opuścili do wszystkiego wierzyć niechcą że nowy w Tym mieyscu chleb mieć, żyć maią dobrze — Naygorzey że kraiu nawet mieszkańcy niemaią, do rozmnożenia bydła — Praytrudniey będzie ze Wsią Szarowizgami do Grabienia zmieszanemi — pustkowy maią zmiany —

Nro 93.

Ziemi nieużyteczney, y prawie niepodobney do poprawy – Później y Ich obsuszym, nieo-
beydzie się wszakże, aby Im niedodać naddatku znacznego od Dworu Braszewickiego do
brey ziemi, dla Ochoty y poprawy sytuacyi; przenosić zaś tey części wsi, niema do
kąd! Tak nieszczęśliwi że y Ogrodów niemaią – Wszytko błoto, lub piasek wydma,
lub torfy przepaściste zimne – 5ᵗᵉ Niemogąc sprzedać krescensyi po W. Żuku pozosta-
łey ledwieśmy wsporze opłacili Ziemskie powinności Rubli srebrᵗᵉ Ruskich 490, y Jesienne
przeszłe podatki – Na teraźnieysze mamy Rubli Ascᵗᵉ 1,200. Skątraktowałem wodą do
Brześcia z Kanału pod Horodcem, pszenicy Szanᵗᵉ 200. na dopełnienie Reszty podatku
Rubli 1300. Teraz dowozim do Horodca, y ładuiem na statek Żydowski – za dayściem
do Brześcia odbiorę pieniądze y w Teraźnieyszym Miesiącu podatek uspokoię, kto-
rem przez zawód kupca w przeszłym miesiącu niezostał uspokoiony; za sztrot kupiec o-
płaci peny – a Exekucyi chociaż za kosztem niciakim pozbyliśmy się – pszenicę ogul-
nie po Złch tylko 12. Szanek sprzedałem, dla Tego że ozima miała dużo kosztrzemy
Jara Braszewicka wiele groszku, a Czachowska niemniey iak część piątą – Wcale
dobrą u Nas pszenicę ledwie teraz po Złch 15. sprzedać można; stosownie więc do tey
ceny, y podłości naszey, oraz do potrzeby Koniecznej, zbyć musiałem do Brześcia, gdyż bli-
żey na kredyt tylko y w małey Ilości kupuią – oprócz pszenicy zbyliśmy Siemię
lniane, y Wódki Jarᵗᵉ 700. Reszta zboża leży w całości y przesusza się od zepsucia – Żyto
w Brześciu nieco się podwyższa w cenie – Do nowego daleko, na polu mizernie; może
przeto doczekamy się lepszey ze swoim do sprzedaży pory – Co wszystko wiernie donoszę
z Naywyższym p. Kapitułą uszanowaniem – Datt Roku 1819. Mcᵃ Maia 26. 01.

Anttoni Ludwik Kaniewski.

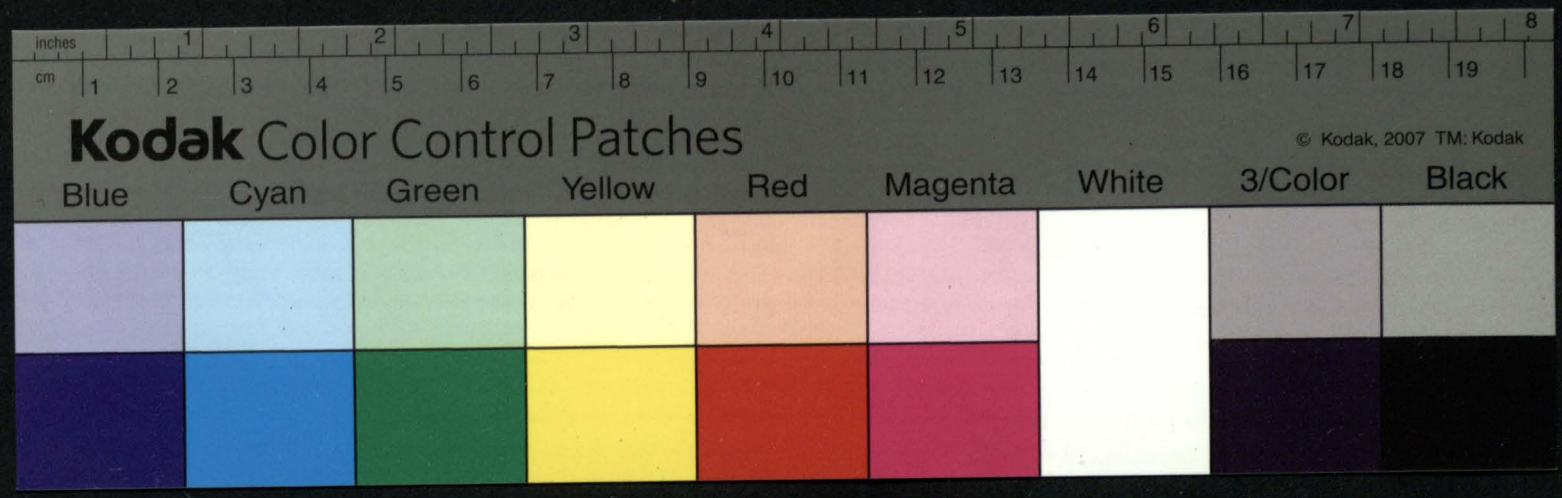
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Do Przeswietney Kapituły Katedry Wileńskiey –

Od Plenipotenta Antoniego Kaniewskiego

Rapporta

Cuatto w Wilnie

91

N. A. A.

Do

Przeswietney Kapituły Katedry Wilenskiey — Czytano na Sessyi 9. dnia Julij 1819.

Od Plenipotenta Antoniego Kaniewskiego

Rapport.

Rozkaz P. Kapituły pod dz. 14. Junii Roku bieżącego za Nr 401. Miałem szczęście odebrać na dz. 23. w Kobryniu z poczty Dorohiczyńskiey przez Posłańca Braszewickiego, a przy Nim y Plenipotencyą formalną — Dopełniaiąc Wolą P. Kapituły podałem na dniu 25. Prozbę Jedną do Sądu W. Ziemskiego Powiatu Kobryńskiego o Wyrugowanie ze Dworu Braszewickiego WW. Żuków Sęstwa z Ich Sługami — a drugą do Sądu Ziemskiego Powiatowego o Nieprzyięcie pozwu, aktoratu, y Sprawy przez Wo Żuka z P. Kapitułą wprowadzaney z Porządku Cywilnego, lecz o Odesłanie do Sledztwiennego w Skutek Ukazowna którą gdy zapadnie Rezolucya y wyniknie potrzeba Koniecznego przy akteracie — pilnowania się; zainstalluię Plenipotenta zastępcę moiego, którego wynaleść w czasie Kontraktow trudność miałem —

Na Rozkaz P. Kapituły Autentyk Kontraktu arędownego Dołączam — I że wedle Kwitow Podatkowych, w Dobrach Braszewickich znayduie się Dusz Skarbowych Włościańskich 1108. a Dopisanych 36. /: które tylko podałem do Skarbowey Izby na dz. 9. maia, a na które żadnego Ukazu Taż Izba Skarbowa nienadesłała dotąd :/ uwiadamiam —

z Przyczyny Czasu roboczego y trudności zwabienia Ludzi, Dzieło poruczone Weryfikacyi zastanowiwszy na Ukończeniu Wsi Braszewickiey przez Szczegół, wracam się do ułożenia Prozby do Komissyi Sledztwiennej. Za Ukończeniem będzie moim Obowiązkiem przesłać zaraz Exemplarz do P. Kapituły dla rozpatrzenia. Zostaiąc z Naywyższym Uszanowaniem Datt w Braszewiczach Roku 1819. Mca Junij 29. Dnia —

Antoni Kaniewski

No 80.

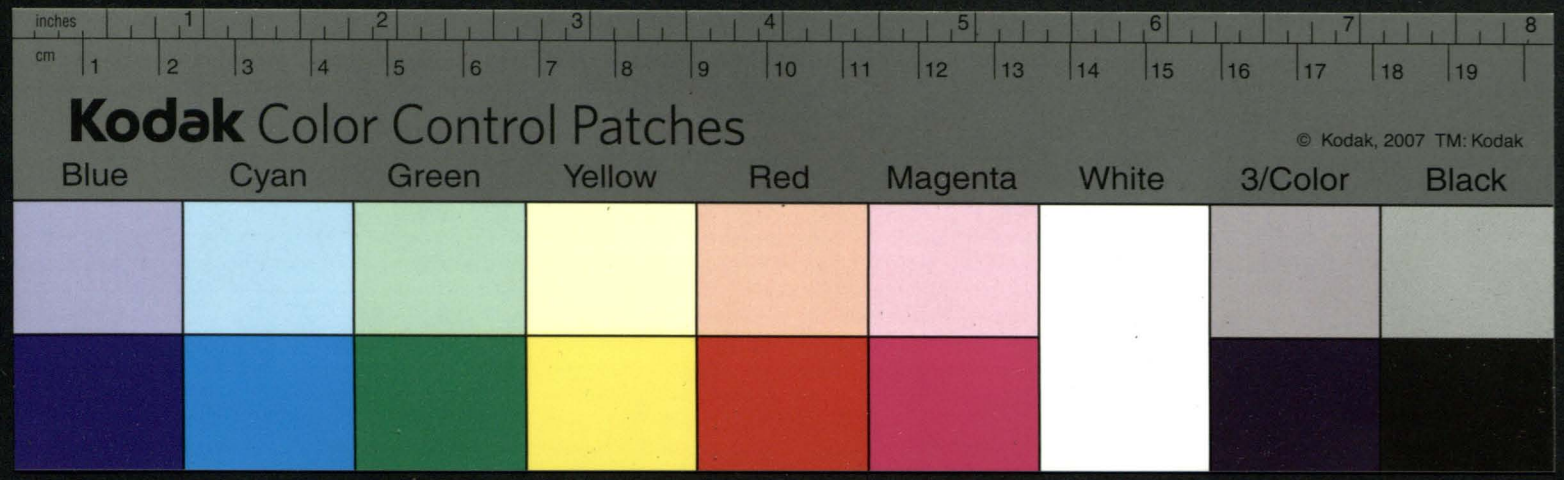
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

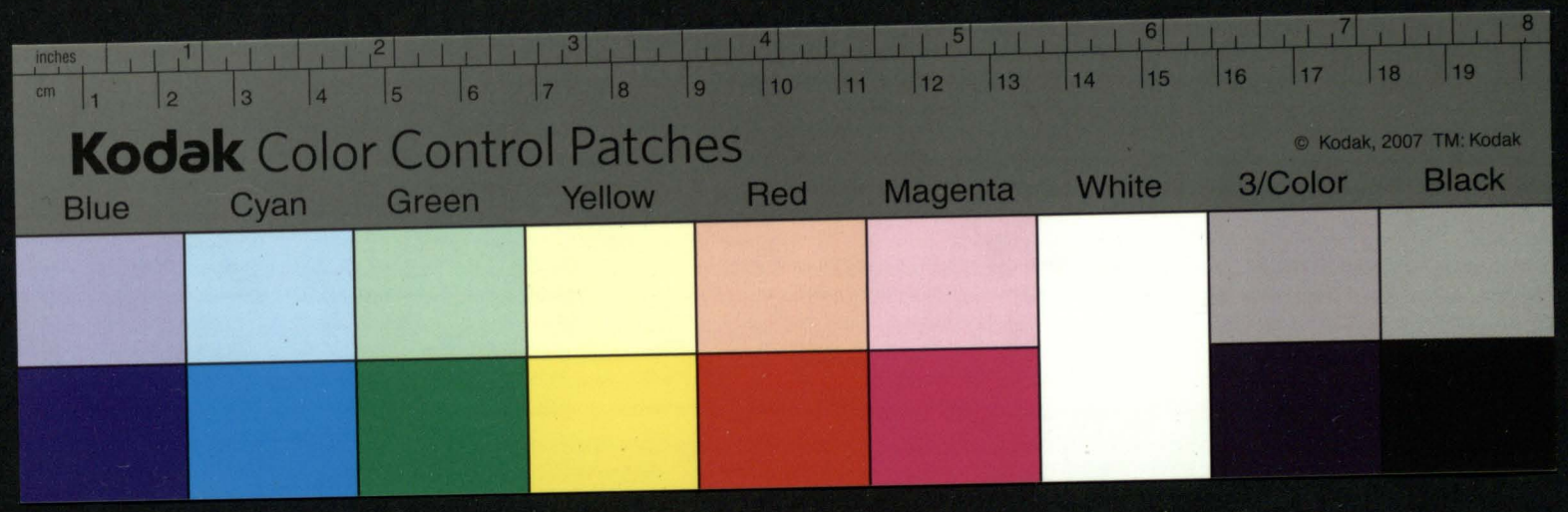
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

91a

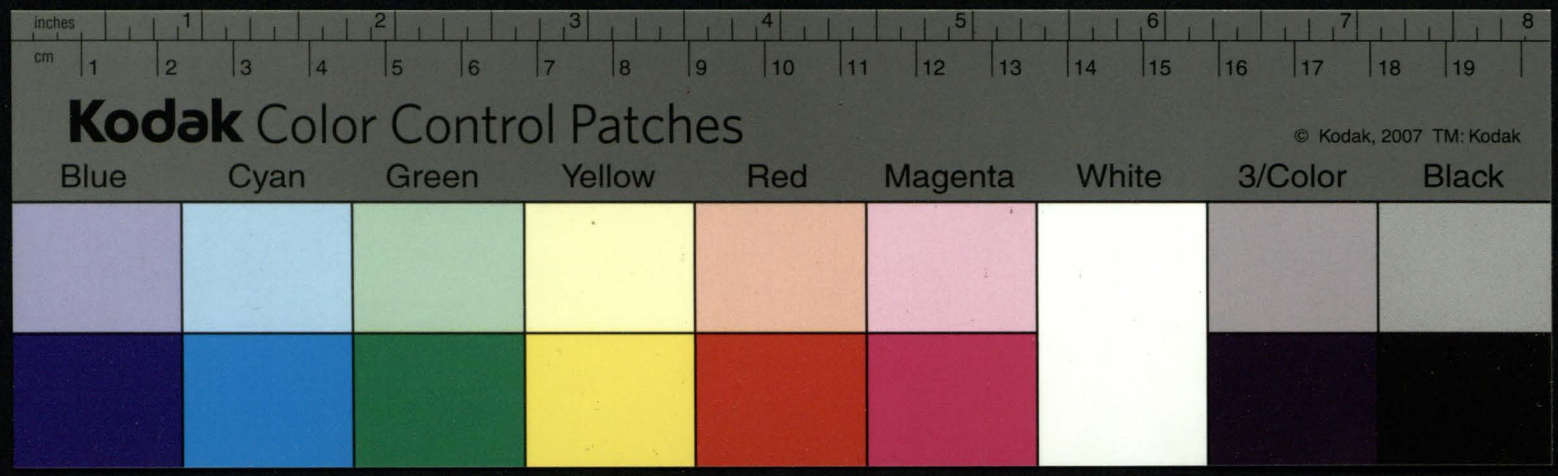
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

1819 92

Dozilat Do uchonczenia Interesu z Dniowcitna Kapitułą Wileńskiego od Wizy pizącego podany, Dnia 16/19 Maia 20 Dnia—

Imo Dniowcitna Kapituła Wileńska natychmiast Dochty Brazuricha, cyto w Imieniu moim, cy w Imieniu Jw. Kanonika Semiora Autonuiego Kreznawskiego, Do zamienionego termiau Kontraktem zwróci—

2do Zabrang Krzemuy Brazuricha z Dnia 1816 Ss Dziemu Zukowi wdki podania Linduiąc, stosownie do Cny w owym czasie uzydowey Imiesowey Kobyzińskiey, y wdki złożonych Kontraktów z Dzięgo Zuna za wszelkie rodzaie Brodalika zapłaci, one swoim z Dochodu na Prowizyą Dnia bieżącego polecy wzięłanuyi, Ss Dziemu Zukowi odda y zaleczy, Ueimnicy gotowey grosz wyrachowany myt tym podaniem, z Intraty zwróci, cy on zeppełnie wybrany, cy wątpi przestał Remanentem—

3tio Brzmiące do fundum Brazuricz Delegowane, stosownie do Wnesionych nasczych, odbytych mes Kapitułę Komissiaroiw, y Lustratorow, sprawdzone, y mes Sąd Kapituły wyliczone zwróci Ss Dziemu Zukowi, y zapłaci, tudzież reparacyie woienne, y nie zapomzone rachunki na Cnotę Brazuricha, y dalsze czynsz, Kwity, przyimuie; a nareszcie Ss Dzia Zuk zowych Dochodow, potrąci niedopłaty y Defraudacyi należne rachunki do Kapituły czynione, stosownie do Jch aktów, Ksiąg y Kwitów poświadczaiących dni niedobor— Zaczne rachunki y Celne weryfikacye zdaie od Sądu zdaiącego uważanemi być nieiogą dan one nic stanowić niepowinni— przyznane jednak przez Ss Dziego Zuna być mogą Dla dania o tym należytego pojęcia nieznaiącey Kapitule o Jch niepewności, y gdyby jakiey podobieństwo mieli do prawdy, Dla rozindagowania onych, y wynadgrodzenia przez samego Ss Dzięgo Zuna wtórnie Kapituły Brzezuricich

4to Gdyby o takowe Dochody nieuznane być należące, stosownie do Dokumentu przyznanego, wraz przy Prawie Arendowanym na Kompromis, Sąd z osób wybranych wspólnie Kompromisarskich stanowić będzie, y spory takowe Decydować ostatecznie—

5to Nim do wyprowadzenia Kompromisu przyidzie, Kapituła Wileńska ze strony swoiey, a Kanonik Kreznawski y Ss Dzia Zuk z drugiey strony wybiorą osoby do pojednania, termin nayrychlieyszy, y chwilę

W-91.

y choćby natychmiast ułożą do Kombinacyi, y natych sobie pokiegać dadzą słowo, a kiedy Przyiaciele nienaydą strzodka, Kompromis działania swoie rozpocznie —

6to Dla Konferowania y porozumieniasię bliższego, Kapituła wyznaczy z Pośrzodka siebie Dwóch Członków zaufanych w Wilnie, tym swoie Proiekta, y strzodki przez jakieby chiała traktować, powierzy, razem akta wszelkie tyczące się rachunków Brasławskich, weryfikacye swoich Komissarzy z Sylanych do Brasławia, y ostateczną swego Lustratora Stongura powierzy, onych do Traktowania ostatecznie udzielną mocą ustanowi tak, ażeby nawet mogli dokument ugodliwy zawrzeć, a Kapituła zobowiązanaby była ony przyiąć —

7mo Za każdym zapotrzebowaniem zwołania Sessyi przez Członków naznaczonych do Traktowania o ugodę, Prezydent Kapituły oną zwoła, choćby codziennie, a Kapituła wszelkie zachodzące kwestye, rozwiąże, bez żadnego zamitrężenia czasu —

Takowy Proiekt ze strony moiey podaiąc naybliższy do Pojednaniasię z Kapitułą, y razem od Jey samey deklaruiąc przyiąć strzodki Kombinacyi sprawiedliwe y słuszne, y takie, jakieby dogodniey służyli życzeniom Kapituły, a zupełnym wynadgrodzeniem moiey krzywdy, ony własną ręką podpiszę — w Wilnie Dnia 20 maja 1819go Roku Ignacy Jan

Do Prześwietney Kapituły Katedralney Wileńskiey
od Ciebie Xcia Kobrzyńskiego Ignacego Zyma Domiesiania.

Na Dniu 2ie Mca maja z Petersburga datowanym listem, od Xięcia Imci mego Pochodzącym wiadomość, że Cesarz od Prześwietney Kapituły naydaiącym w tym stolecznym mieście Jego Dmuchowskim Kanonikom Katedralney Wileńskiey, zaproponował ze strony Kapituły ugodę w pismie dziadowskim z Nią przysłane, y Jwc Kanonika Semena Antoniego Kruszewskiego, w mocno appellacyinym Depozytowanie Panacheina, podobnie od Xięcia Imci Jwc Kanonika Kruszewskiego we Wincentego Elsnera, pisanym do mnie listem Dnia 8go maja z Wilna, oświadcz chęci Kapituły Wileńskiey zapewnionym zostałem. Na teraźsze Dnia 14go maja do rąk moich odebrawszy Domieszania, chociaż przykre niedawno danej Rezolucyi Kapituły, odbiadaiący Pakowy układ Kombinacyi do zupełnego uhonczania w Petersburgu Dzieła, zrobił jednak a mnie wiarę, że moie są Jey chęci prawdziwe - y Dlatego, niemitrząc bynaymniey czasu na próżnych pismach, y Komunikacyach Dalszych, dla porozumienia się tychże, sam przybędę do Wilna, ieżdocód pozwolenia mey chęci prawdziwey, iż Dla mnie y kein społecznie iest miłym, zostawia, że na prawnych Kondycyach, żadnego nie polubadam widoku. Nie znosząc dotąd niesprawiedliwości, y mieszkowania od Kapituły niewinnego, zostawuiąc to Opinii Publicznieyi, która nieinteressowanie o wszystkim sądzić może, nie wymyślonam Jak Dla wyższych uczuciow moich, y Dla samey Kapituły, która niszcząc mnie y raymuiąc, żadney Dla siebie wątpności nie znalazła Kondycyi, jak równie Jey wdzięczności, y Jak Ekonomikę Domowa nie na tym nieuczyniłem — w samym mieszkowaniu zawsze Zyczę Dla Kapituły dobrey, wyszłey z mądrości, y wypłynącey wkroć Zimy, szukaiąc tylko mojey własności, dzięby mnie nieodzownie a piśmiennie mogła znaleźć przy Kwadrze Brzyiaciół, lub z bliżonych Processu, stosownie do Dokumentów na Kompromis opisanego, oraz przy zawartym Kontrakcie, gdzie y to Dla mnie satysfakcyą

W-91.

nayważnieyszą

Naywięcszą, żem nieukontentowane y obrażone na mnie serca tych
nakłonił, których nigdy ani zamiarem było gniewać, ani z siebie
do gniewu Im żadney niezrobiłem okazyi, a tym więcey do tak
wielkiego mnie uciśnienia — Proszę więc JWo Prezydenta Kapi-
tuły, aby raczył odebrawszy odemnie te pismo, natychmiast zagaić
Sessyą Kapitulną, y dołączony przy tym projekt moiey kombinacyi
przeczytał, a stosownie do niego, affirmativé lub negativé raczyła
mnie Prześwietna Kapituła dać rezolucyą, lub zakomunikowała
swoie stredkiepawne, do zbliżenia stron do ugody — Interesa
Kontraktowe w naszych stronach, krótki mnie czas pobyta tu w
Wilnie zamierzaią — oświadczam P. Kapitule wcześnie, iż nad
dni sześć, a naydaley do tygodnia, więcey bawić niemogę — stosownie
więc raczy działać zemną do tego momentu, jeżeli ma chęci swoie
Prawdziwe, wszakże Jedna Godzina stanowić może interes, kto
oney chce kręcyć, naydłuższa Deliberacya nic niedziała, bez
pewney Determinacyi — Ja w tym zamiarze przybywszy do
Wilna, mam honor od siebie podać doniesienie, y jestem

Jaśnie Wielmożnych, Jaśnie oświeconych
WW Panów Dobrodzieiów nayniższym sługą
Ignacy Zim

Dnia 20o maja
1819o Roku — w Wilnie

Projekt do Prześwietney Kapituły w Imieniu Ignacego Żuka Subarendownego Possessora byłego Dóbr Braszewicz podaiący się do zbliżenia Kombinacyi w Interessie Braszewickim Taki —

Amo

Były Possessor Braszewicki Ignacy Żuk po skardze włościan Braszewickich, to co się ściąga do własney Jego odpowiedzi stosownie do Kontraktu uczynionego między Kapitułą a Kanonikiem Kruszewskim w dacie Roku 1806 maja 19 Dnia, bierze na siebie obowiązek, y udzielnym Dokumentem przyimuie na siebie sugmissyą, z Ewikcyą na własnym swoim maiątku sam zaspokoić, czy to ugodliwym sposobem, czy to jeżeli bydź niemoże Processem Prawnym włościan Braszewickich, a projektuie tylko Kapitule ~~[illegible]~~ w rzeczy rachunkowey między nią, y sobą tyczącey się zrobienia kombinatiwe, ukończenia, y umorzenia w tym tylko punkcie sprawy — na ten objekt Prosi Kapitułę, aby z pomiędzy siebie dla rozliczenia y rozpatrzenia tych rachunków dwóch lub jednego Członka Delegowała —

2do

Po zrobieniu tych Rachunków dostatecznie przyrzeczonych, y całkowicie nawzajem rozliczonych, zdobytych Wnoszeniów y dowodów poszczególnie wypisanych, przyniesione do Kapituły maiącey utwierdzić, pewność wypłaty onych zapewnić, lub one w gotowiznie zaliczyć, stosownie do układu, jaki w tey mierze między P. Kapitułą a byłym Possessorem Żukiem nastąpi — dla ułatwienia tych układów maiącey użyć Przyjacielskie z obóstron Prawa, y Processu znajomi — w Bespieczeństwie Obu stron działaiących, ~~y w~~ zbliżeniu onych do Końca —

3tio

Dla Umorzenia Sprawy z włościanami, tak do Kapituły, jako y do byłego Possessora Braszewickiego regulowaney, wyznaczony będzie Jeden Członek Kapituły, na miejsce do Braszewicz, któryby w Imieniu Kapituły robił układy, y razem niefomentuiąc włościan bardziey onych

sam skłaniaiąc

N° 91.

sam skłaniając do ugody z Possessorem, nie=
przeszkadzał Possessorowi działać ugodliwie y
kończyć — a po skończeniu y po napisaniu
Kwietacyi, Kapituła wspólnym staraniem
z Possessorem sprowadzi naznaczoną śledztwenną
Komissyę, która Komissya zjechawszy na
mieysce, ukończy zaczętą sprawę śledztwenną,
y donieść o tym rządowi Gubernskiemu —
Koszta na to wspólnie jak Kapituły, tak
Possessora mają się wydać, respective własnych
y zobopólnych Interesów —

Takowy Projekt chcąc dadz dowód pewney mojey skłonności do ugody podając
podpisuję — Dnia 20 maja 1819 Roku — Ignacy Zan —

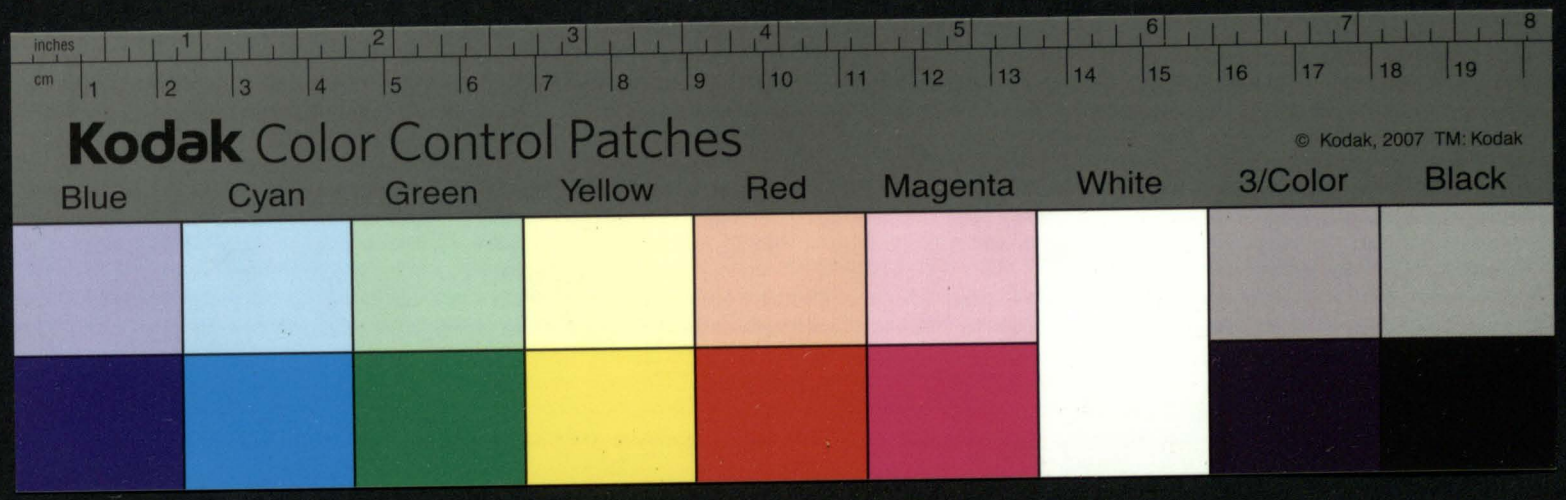
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

94

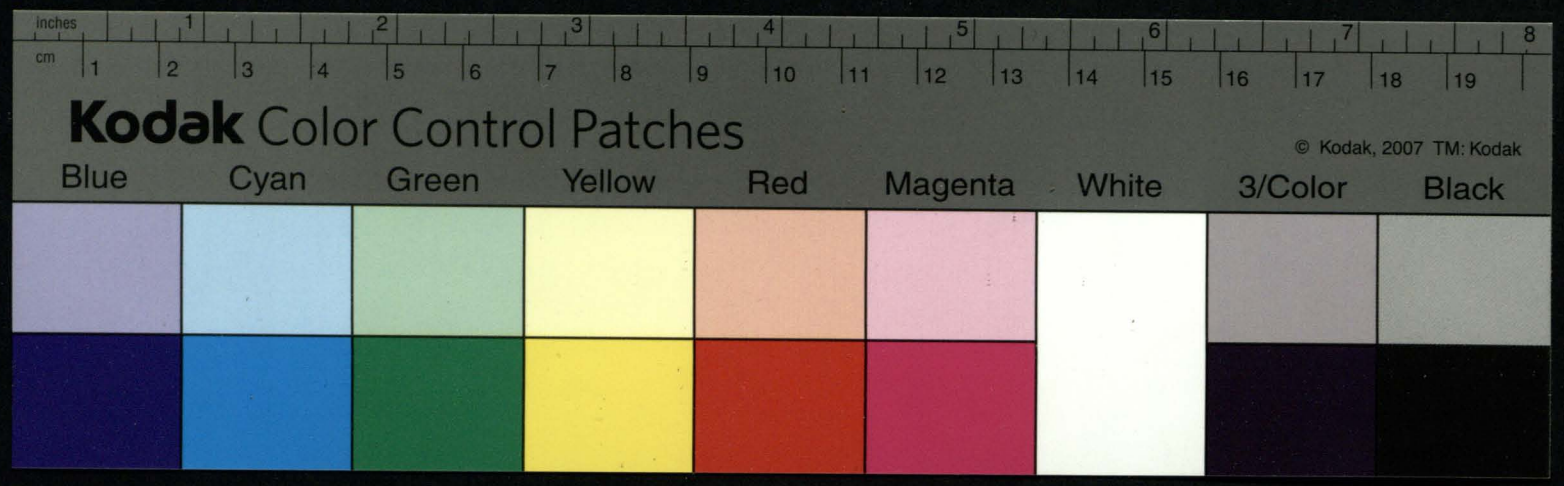
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Krystaw 2 Sept. Juny 2.

Do Przewielebney Kapituły Katedralney Wileńskiey

W Ch. 95

Od Sędziego Ignacego Jana oświadczenie —

Na wezwanie Kapituły Wileńskiey Do Przyiacielskiego vkładu, oraz niemieszkaiąc oraz, myślałem Do Wilna, chęć moią była nayprzod z nią pożądnaiąc w Bliskości, ani dla Jey, ani dla mnie całi nieuszczerzonym — Lecz moich oświadczeń zaguiewanych na mnie nagabnie za Interes Kapituły, myszy mi się do porozumienia naszego. Na samym wstępie skargi, do rąk mnie Delatora na mnie podaney, Kapituła dała dowód Dobrego swego myślenia, odpowiadaiąc do rzeczy tak iako Jey należało mocne o fundacyi własney — chcąc mnie Fundusz zabezpieczyć, podała do sądu swego Plenipotenta który w sposób pismony odpowiedzi Kapituły powinienby był działać — Lecz niewiem dlaczego inaczey stało, dlaczego potrzeby zniałaś Kapituła, aby w mnieniu Jey cynności, wzięci na siebie Kontrai Donosu — Odtąd w mnieniu swoim zaczęła mnie pomiędzowaić, czarne, y Kalumitne na mnie pisać proby, Duszo ostatnie zażalaić, y wszystkie winy na Korpora Krasnowickiego zwaliać, ani moi odpowiedzia za Kapitułą na sądzie, y do rąk podawane, ani moi proby do samey Kapituły niezatrzymowali Jey uczuia zemsty na mnie wymierzony, sądownie Burzliwie, prawidłowo widzimy Prawdzi Procesu, a same odmowi mieszkańcy Kapituły pochowani inaczey, chcili oney zapomnieć, lub zmienić myśl mnie inną postać Procesu, zapadłe uwagi nie myśl, Proby nie były słuszne y sama myśl gwałtów y zabobonów Wasiciełowi, Domieszała nakoniec Kayniesprawiedliwy alias — Zwłoczy udaleniu do Sądu, y nam sprawiedliwego wyroku — Lecz po mimo Toczącej Procesu, sama nadzieja Kolegiu Od Kapituły oświadczona, spowodziła mnie o mil pieszo do Wilna, udaleniu z oświadczeniem z oświadczeniem chęci moiey natychmiast Ugodzenia z Nią Interesu — ugodzenie, podany przezemnie Projekt Kombinacyi Dowodem iest mego sposobu myślenia, pragnąłem y nadal takie, Jakie Bractwo na Kapituła chciała — Bynaymnie nadzieja Kolegiu, czynionemu na ten cel Domem zacny Bractwu Kapituły Jey Prałat Rządzący Kościoł zemną ulitował, y Projekt; lecz gdy te niewynadgradzały moiey krzywdy, za pomocą Jmienie moie, pozwolił niemogła Zamiana Kapituły, musiała wieć upaść na niczym: z Żalem więc moim wyznaię mnie, iż żadnego Do Domu zwracam, żadnego z Kapituła uczynionego projektu — Że Bractwo Odla mnie iest nigdy nieiasnym, Że ony w podziękowaniu mego Funduszu, Jako Cyrkiel Familii mnie Prowadzić, że pomimo Działania Kapituły mnie Kapituła krzywdzą opinią Dobrego Obywatela słabą, do którego nieuchylnie Domu Kapituły należę, nieman Żalu do Kapituły, y chciałbym z nią

pojednać

Nro 91.

z Nimi pojednać, mój cel był dla Ich dobrze się starać zrobić: Ulepszyć Im fundusz, y zostawiwszy Pamiątkę Im miłą, rozstać się, być nadal dobrym y życzliwym Sąsiadem — Osimnastoletnie Prace poświęcone są temu dowodem, a zysk mój naywiększy za to miał pozostać, Przyiazne serca Członków Kapituły —

Lecz nieszczęściem na samym wytrwaniu bliskim niedozwolono mnie końca doczekać, ulegnąć musiałem mocy, zmieszany został porządek, złamana umowa, która święcie y uroczyście była zaręczona, z tąd się zrodził nieład, a zyskiem y wygraną jest ukontentowanie tym, co zasiewali nasiona nieznasem między Poczciwem, a Kapitułą — Przyimiicie Zacni Mężowie Prześwietney Kapituły, w mieyscu zapisania mego zażalenia w Aktach Publicznych, (którego nieuyrzę) przed Sobą te oświadczenie, pomyślcie nakoniec z Uwagą nad zrębanym Obywatelem przez Was, Swiętość Waszego Powołania osądzić tyle może ile Jurysdykcye domierzające sprawiedliwość, Ochłonieni nakoniec z gniewu, przyimicie tę moię odezwę, iż zawsze, y na każdy moment zawołania Waszego, pomimo nayzyskowniejszą wygraną stanę do ugody z wami, byleby wynadgradzało moię krzywdę, y odpowiadało umiarkowanie stratom jakie poniosłem — Wasz szczyrze życzliwy y

JOO: JWW Panów Dobrodziejów
nayniższy sługa Ignacy Żuk

Dnia 26 maja
1819go Roku Wilno —

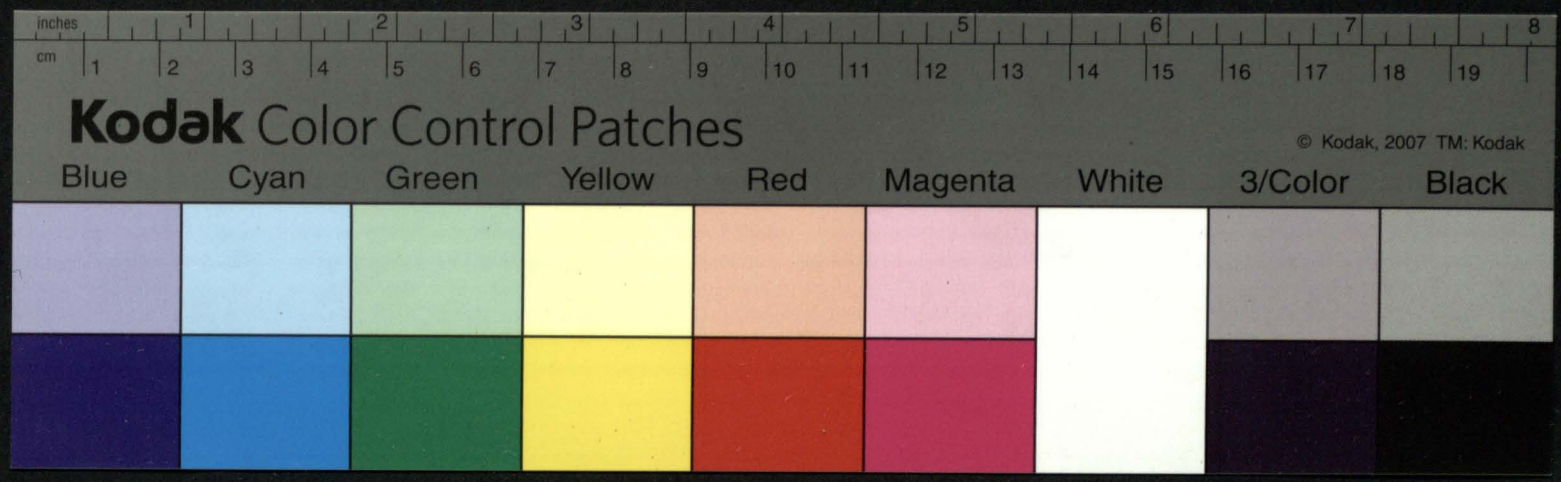
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

95a

inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Czytano w Sess. 22. 7bra 1819.

96

Uwaga y Projekt do Prześwietney Kapituły w imieniu byłego Subarendownego Possessora Braszewickiego Ignacego Żuka podaiący się następuiący —

Ponieważ układ Interesu Braszewickiego, zależy od porozumienia się z Włościanami Braszewickiemi, z weryfikacyów mieyscowych y naocznych tychże Włościan, ze sprawdzenia niektórych rachunków Possessora iszcze do weryfikacyów naocznych niewszłych, ze świadectwa byłych mieyscowych Officialistów, y kiedy z jedney strony Włościańska, z drugiey Possessora Pretensya może nawzajem w wielu artykułach zwiotowaią się zgodnie, a po zakwitowaniu się zgodnym w jednych artykułach, w drugich sprzecznych może rozwiązać Członek Kapituły, albo wezwani z obóch stron Przyiaciele słuszni y nieinteresowani dla rozwagi takowych z obu stron Pretensyów, po których umiarkowaniu, w restancyi sama czysta pretensya Possessora do Kapituły okaże się y ta wtenczas decydowaną bydź może czyto przez Członka Kapituły, czyli przez użytych Przyiaciół słusznych do tego Interesu — Dlatego czy nie zdałoby się Prześwietney Kapitule z pełnomocną Plenipotencyą posłać do Braszewicz Członka jednego z pomiędzy siebie, któryby wszystko, tak dzieło z Włościanami a Possessorem, Kapituły z Włością, y Possessora z Kapitułą ułatwił, y całkowicie między Kapitułą a Possessorem ukończył — Ten Projekt w skutek pierwszego na dniu 20m 7bra podanego, wypisuiąc, czy to wspełnienie y przyprowadzenie do końca interesu, tym, lub innym sposobem tak jako się Prześwietney Kapitule zdawać będzie, decydować — własną ręką podpisuię się Ignacy Żuk

22o 7bra 1819o Rec.
wilno —

W=91.

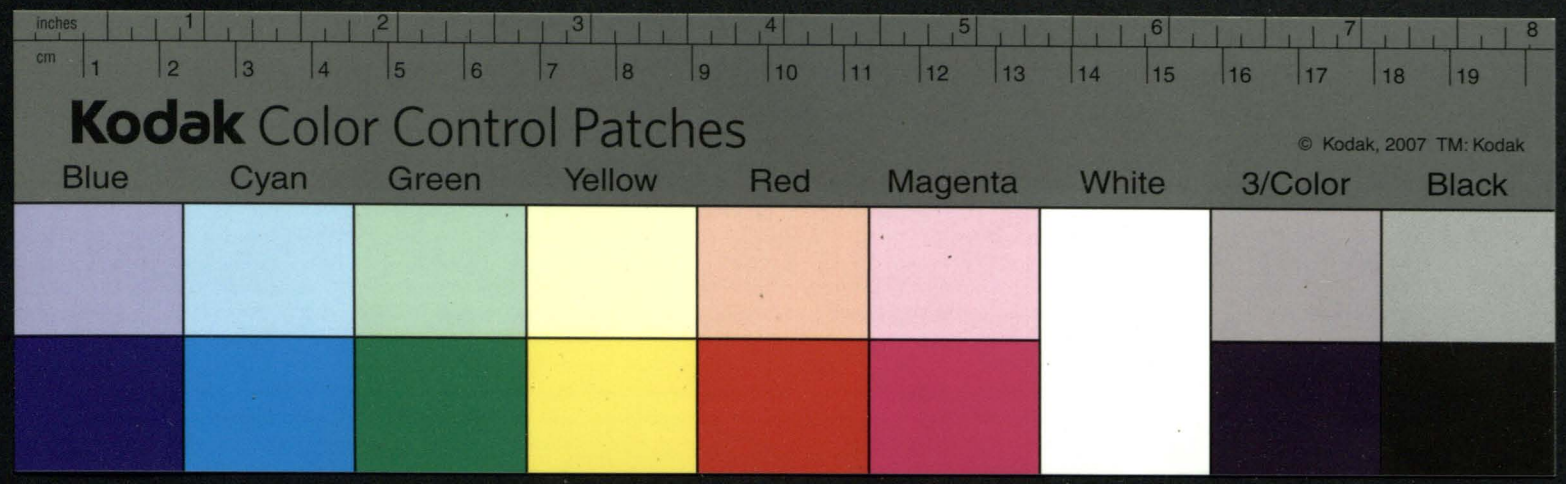
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

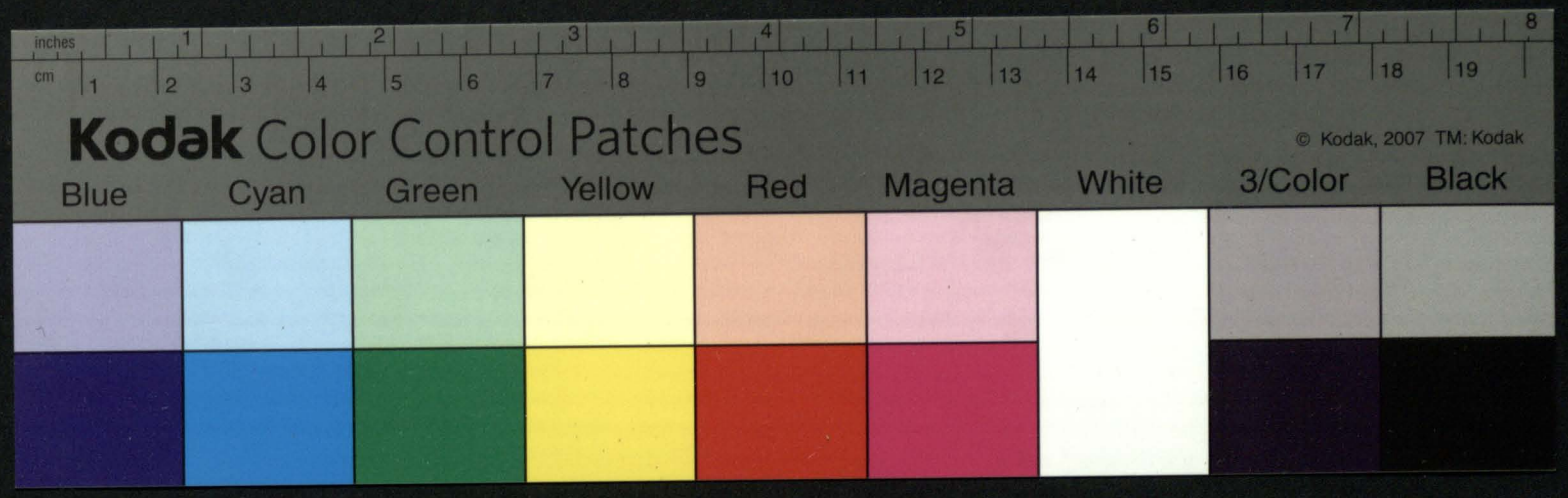
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

96a

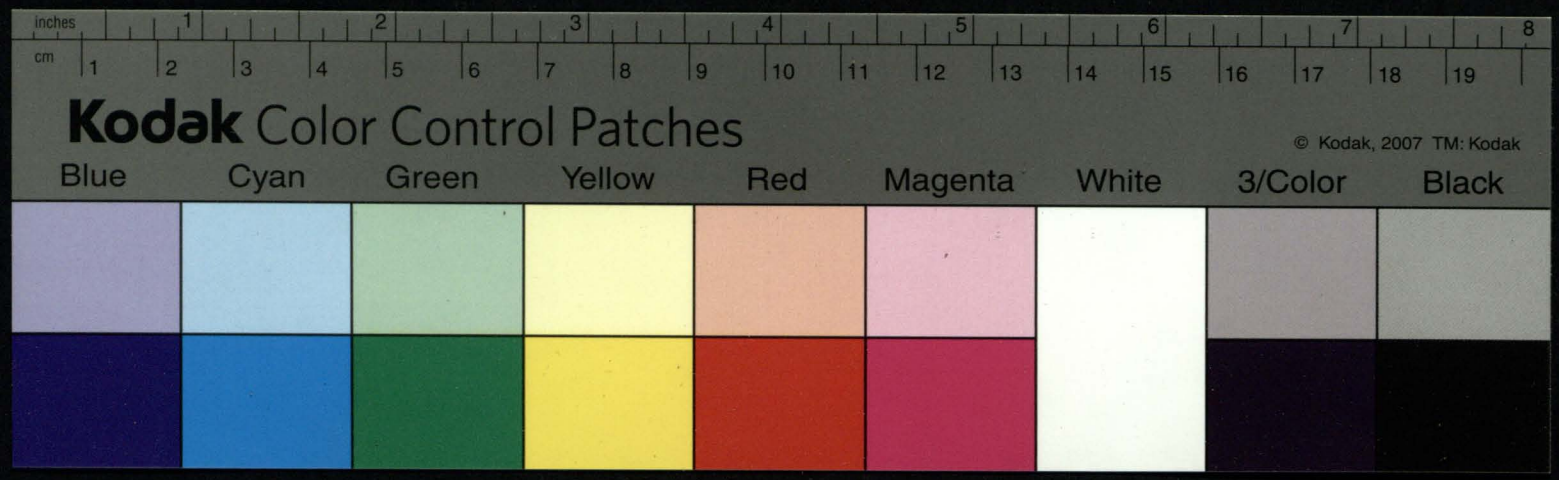
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

A.

97

Jaśnie Wielmożny Mości Dobrodzieju!

Chcąc mieć ukontentowanie widzenia się z JWWmćPanem Dobrodziejem y razem pomówienia w niektórych okolicznościach pobiegłem dziś do Janowa, gdzie powziąwszy wiadomość że Pan z tamtąd wyjechałeś wczora do Braszewicz, a potym masz iechać do Wilna, wyprawiłem szaffetę z prozbą darowania mi momentu dla widzenia się — lecz to było pozno, gdyż biegnąc z Janowa do Braszewicz spotkałem powracaiącego Postyliona z tą smutną wiadomością że Pan już wyjechał — wynadgradzaiąc sobie tę stratę spieszę złożyć JWWmćPanu Dobrodziejowi powinny szacunek i donieść 1° że Sąd niższy Kobryński odebrawszy ukaz kontynuowania śledztwa w Braszewiczach

zabiera się

do tey Czynności, ktorey dopilnować ze strony Prześwietney
Kapituły koniecznie wypada. 2° Żyd pozwał Żuka
o Magazyn, y teraz w Sądzie Ziemskim Kobryń wpro=
wadza Sprawę, a Żuk składaiąc swą winę na Prze=
Kapitułę za pozwem iuż upadłym ma wpisać prze
ciwko Kapitule Aktorat, y o tem niemożna zaniedbać
bać że niewiem czy to wszystko Panu wiadome,
dlatego z Przychylności serca mego donoszę, a
Interes Marszałka Jagmina łaskawey protekcyi
przypominam — moy szanowny y Łaskawy
Panie — Przyiacielu — y Dobrodzieiu niosę ieszcze
iedną prozbę do Serca Twego — Prozbę ktorey skut=
tek poczytam za wyświadczone dla mnie względy —
a ta iest następna — Żuk rozgniewany na
Rotmistrza Kruponicza że niechciał się w Jego In=
teresa mięszać; wyrzucił Go z Posessyi Bądź tak
łaskaw kaz przyiąć Jego Inwentarz na Zimowlę
od ktorego Rotmistrz zapłaci, a Sterkoryzacya się
zostanie — Także dla niego samego z Żoną y siostrą
udzielić chciey Panie w Braszewiczach mięszkania —

proszę

98

proch poddasza nic więcey Pan Rotmistrz niepotrzebuie
a w Interesach może bydź usłużnym, y zaręczam że
dobrze — Jeżeli mogę na jakiekolwiek względy zasługiwać
w Sercu Twoim y u Prześwietney Kapituły, to dla Rotm
Krupowicza zrobisz to Łaskawco o Co proszę — Jego y
Mie łasce Pańskiey polecaiąc, mam honor zostawać
z naywyższym upoważnieniem —

Jeśli mię Pana Dobrodzieja

Cała moia chata
tyczy Panu winny
szacunek —

nayniższym Sługą

P. Bogórski

1819 8bra 25.

Rowiny

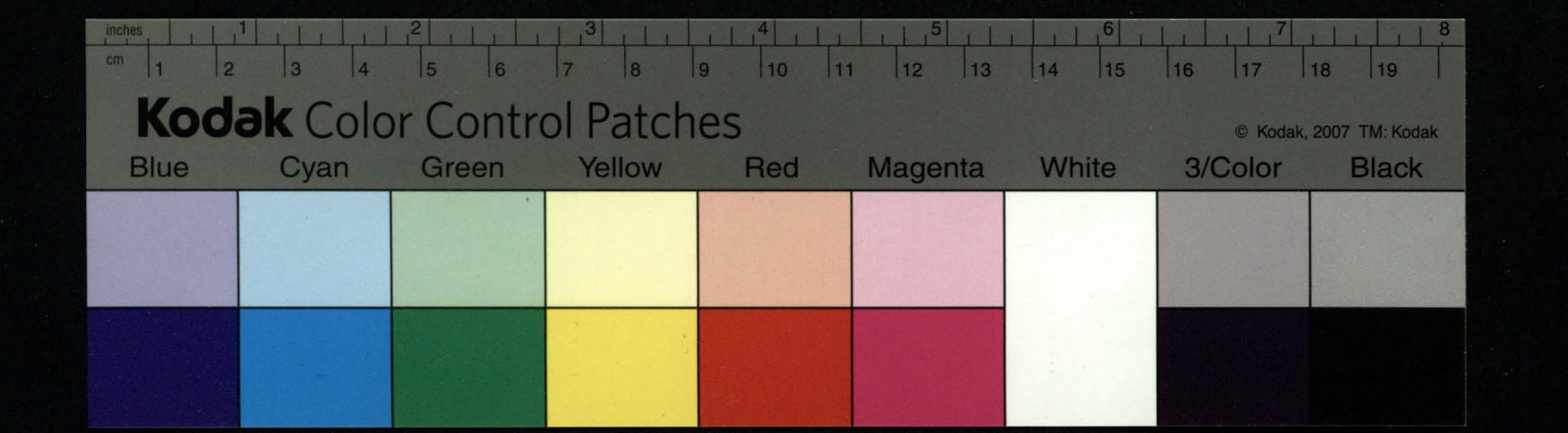
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Prozba po Tytule zwyklym.

Przynosi prozbę Obywatel Pluc Kobryńskiego Antoni Syn Kazimierza Kaniewski Za plenipotencyą Kapituły Katedry Wileńskiey, na przeciw Tytułu Seniorowi Kanonikowi Teyże Kapituły Antoniemu Kruszewskiemu, y byłemu Sędziemu Granicznemu Pluc Kobryńskiego Ignacemu Zelkowi a w czym ta prozba następne wyrzuca Punkta. —

1mo.

Kapituła Katedry Wileńskiey Dobra swoie Dziedziczne Fundusowe Brzezdzickie zwane w Gubernij Litewsko Grodzieńskiey, a powiecie Kobryńskim położone, od czasow dawnych, dla odległego od Wilna onych znaydowania się w Posessyą rożnych J. J. Kanoników Członkow Własnych wypuszczała, nigdy żadnych zawodow nie doświadczaiąc: z podobney woli, X. Antoni Kruszewski Senior Kanonik Katedry Teyże, za Kontraktem w Roku 1800. Kwietnia 23. dnia wydanym wziął te Brzezdzicze na Lat osim do Roku 1808. Takoż Kwietnia dnia 23. przy podanym w Tymże czasie Inwentarzu przez X. Kanonika Mirskiego Sporządzonym y przez X. Kanonika Kruszewskiego Zatwierdzonym wrożnych warunkach ku zabespieczeniu Dobr Brzezdzickich służących w Dowodzie składaią się Inwentarz. —

Po Czem X. Kanonik Kruszewski dwoma latami przed wkończeniem Posessyi, podał Kapitule Projekt do Wspomożenia Maiątku Brzezdzickiego, y powiększenia Karak dochodow, przez wymiar, zamianę gruntow, y Sianożęci, wodległych Szachownicach po dwa czas rozpołożonych, przez przeniesienie Wiosek Kilkadziesiąt Osady maiących, Ustanowienie Sporow Granicznych, osuszenie Sianożęci, y Gruntow Rowami, Oraz postawienie w Folwarkach Budowli potrzebnieyszych, a we Wsiach Karczem i Browarow. Projekt ten znayduie się na Calu Kontraktu Urzędownego 1806. Roku — Maia 19. Datowanego y Składaiącego się. —

Obok Tegoż Projektu X. Kanonik Kruszewski wydał Assekuracyą Kapituły pod tytułem ## prawidła do wymiaru Brzezdzickich, w których Takież rożne na zabespieczenie Kapituły przyszłe Warunki Roku 1806. Maja 19. Y ta Assekuracya składa się. —

Na Object zatem potrzebnego Projektu i mocnego Ustanowienia Wzaiemnie Kapituła Inwentarzową posessyą Urzędowną dla X. Kanonika Kruszewskiego aż do Roku 1820. Kwietnia dnia 23. za Kontraktem Nowym w Roku 1806. Maja dnia 19. wydanym, z Obostronnemi dla bespieczeństwa Dobr warunkami — a następnie w Terminie Kończącym pierwszy, a rozpoczynaiącym drugi Kontrakt, w Skutek punktow Onego 4. y 12. Delegowała, za Kommissarza X. Kanonika Mirskiego, który do tegoż powtornego Kontraktu, Inwentarz Nowy iuż po Zamianie Szachownic Sporządził, a X. Senior Kanonik Kruszewski iako Posessor Zatwierdował Roku 1810. 7bra Dnia 8mo. —

№ 10.

X. Kanonik Kruszewski

X. Kanonik Krusewski po Zyskaniu takowey powtorney w Brasławiczach Possessyi nie maiąc nadaney Mocy w Kontrakcie Subarendowania Cokolwiek, Oprocz w Zdarzeniu Smierci Jmci Pana na Sukcessorow w punkcie 26. Dobrowolnego Pana wiadomości Pewney Czy Subarendował Brasławicze Za Kontraktem Swoim Bydź Będącemu Żydkowi; lub też do wszystki y Rządu przyiosszy? Postawił w Brasławiczach, Dosyć że onych przez Żydka gospodarstwo prowadzić, a Interessa Dzierżawy Wynikłe Nayprzod Sam z Kapitułą, a potym przez Plenipotenta Jmci Pana Załatwiał Do Których Kapituła Nigdy Tego Żydka nie przypuszczała — Pomimo Zarządzania Brasławiczami w powyższym Składzie przez dwie Osoby, Nadto Warunek Opisow po wyżey przytoczonych, y to nie w przystoynosci Zdawie Wyexekwowany Został. — Wszystkie Zaś Inne na Dobro Kapituły y Włościan Służące Żadnego Skutku nie wnioły, Lecz Wronczyły tey, na Częstych Krzywdach, y Ostatnim Zubożeniu Włościan Brasławickich, y na Uszkodzeniach Kapitule Wileńskiey. — Pomimo Tego uchwaliwszy tey Włościanie Zamiast grożnego Zastępcy Possessora Żydka, y Kukyna Jego X. Kanonika Wszystkiego przeszkody w Kapitule; iak Dopiero powiadaią; woleli Mnożić Krzywdy y Nadużywaynie Ustawiczney, niżli Skargę Dziedzicom Tey Kapitule przedstawić. Podobnie Kommunikowane Kapitule przez X. Kruszewskiego Pany Rohmiarowe Brasławickiego niemaiąc położoney Dystynkcyi gruntow y Łąk, a Owszem po dostatek rozdawney dla Włościan Ziemi w Ogule pokornie pokazuiąc, a ile gdy ieszcze niektóry z nich X. Kruszewski Inwentarza przytoczonego, nie Ostrzegały o Złamanie przez Tegoż Assekuracyi Kontraktow y Inwentarza Pokorna wize Kapituła przedstawała na Urządzeniach X. Kruszewskiego, a ten Zmac polegał na Zastępcy Żydka, a między tem pod Jey niewiadomością Ludzie przez niedogodne Uregulowanie Gruntow y Nadużycie Powinnosciow, Ogrzez Zaś to dla Zarazy przez Żydka w Prowadzoney to dla Drog Częstych y dalekich, to dla głodu do Ostatniego Zachodzili Kresu. —

Lecz ieszcze Unial Żydek Wiadomość tych Rzeczy oddalać od Kapituły Nadawał Zatrudnienia Włościanom na Żywność y Nasienie Zboża. Dawał w miejsce Odpadłey z Zarazy, y w drogach Wyniszczonej Uprzęży Jmcy, lub na Jey Nabycie Udzielał pieniędzy, przez co Usiłował przyczyny do Skargi w Rzeczach. Lecz Zdaie się tylko Uważali Ludzie, to on postanowił na niewiadomey przy Kapitule, z Której nie bawiąc Wyniky o Zapomogi y Remanenta Jego pretensye. a w Kolei Onych y Bonifikacyi od Kapituły ieszcze od Roku 1801. rozpoczęte, y nie skutecznie Zyskiwane. Co do wodzą Urzędownie Wypisane z Akt Kapitulnych po szczegulnie wiadomości, ile od Roku 1801. do Roku 1806. y 1818. X. Kruszewski Corocznie za Zapomogi i Remanenta na Włościanach, z Kassy Kapitulney Zyskiwał Nadgrody. Orat Remanent za Tegoż od Roku 1807. Czynszow, Podatkow, y w gotowiznie danych pieniędzy Włościanom na Kupno Uprzęży.

Przed tem Nigdy podobnych niedowiedzieniu piotrzeb Włościańskich Kapituła, Zaczęła Inich w Rzecz o Nieżliwościach. Dla potwierdzenia tey prawdy y wstępu do punktu

y w Stosunku do punktu 26. Kontraktu Ordynacyiego Delegowała
Do Brześcia Za Kommissarza X. Stefana Pustowskiego Prałata Dzie-
dzicznego Dla Zrobienia Weryfikacyi. Odpowiedział ten Prałat Za Janu-
szewskiego Kapituły, a pisał trudy Jey poświęcone, nietylko wobec a Chrystus nad ubogiemi
Ludem y wielce Weryfikacyi 1811. Junij 15. Datowny =/. Którey Kopia Akta
dołącz =/. Opisał. lecz Obszerność przynieżapomnianey, y do dziś dnia pełz
Całą Włość Oświadczanej wdzięczności, wiele nad ubogich Ludzkiey posępio
na wkroczył. Pomimo tego niepodobała się X. Kruszewskiemu y Ludkom
Takie Sprawiedliwość, iby Dalsza Zgromadzenie Kapituły względnie Bey-
ścia się nie przeciwnego z Włościanami, y względnie Weryfikacyi X. Pra-
Tata Obojętność przynaymniey wmowili, nieprzymuszaiąc się wojt do siedzie-
w Kapitule, lecz Owszem Szukaiąc Kwotu Ogólnego, i nie akceptuiąc Weryfika-
cyi, Za niepotrzebney, i w Całe niepotrzebney Asystencyi przynieżLudka, by
chiba w Obecności Jego nie Śmieli Włościanie Skargi chcieliż Nayprawdziwszych
przed stawić, prosił X. Kruszewski o przechnadzenie Innego Kommissarza. Dzięki
temu Konywa prośba do Kapituły, przez Ekonoma Jdemipotenta w Wymienie
X. Kruszewskiego Roku 1814. Kwietnia 28 podana. —

Przekonana z powyższey Weryfikacyi Kapituła o Krzywdach własnych i Włościan
Skich Wstrzymawszy się z Wydaniem Kwotu na Szkodę Jey wymaganego, Delego-
wała powtornie na Uparte Zgodnie X. Kruszewskiego, Za Kommissarza do Brześ-
wich X. Kanonika Kossakowskiego. Jako wiec pod dopuszczoną Asystencyą Ludka,
Cali się Włościanie przytey powtorney Weryfikacyi wolny Jemieć prawdy mowić
Co też y X. Kossakowski w Raporcie Kapituły Danym posiadały 1. i Dufem gdy
Zanim wszyscy nikli Zadobą mowili, tak też ta Weryfikacya w Wielu punktach
wszyscy na Strony X. Kruszewskiego y Ludka nikli na Strony Kapituły Zrobiona, a
w Celi do Rekolucyi, w Celi do Cłaku ztąż odstana, niekończona, y Zastanowio-
na, raczey na Obcostwie Uważanie, nikli na Powinność Zastrzeżony w Kapitule, Zadne-
go Kroncu niepodpisiosta z Posesorem. Która pod tytułem Raport 1813 Junij 4.
przy wdzięczney Tabelli Stanu Włościan tegoż Roku maja 19. Składa się
Po odbyciu iednak Wielu Krzywd Włościańskich po wyższemi Weryfika-
cyami, Kapituła Wileńska Celem regularnieyszego Jich, y dalszych dogleda-
Dla Następnego Satysfakcyi Upomnienia się Nakim przynależy, i Dla Nie-
pełnieyszego przechowania się, Wysłała Generalnego Lustratora Surgune
do Brześcia Dla wysledzenia. Dopełniaiąc nayprzod zrzka Raportu
Roku 1817. 8bra 3. Następnie przez Opisanie Stanu Włościan 1818.
Febr: 15. y Znowu potym przez powtorny Raport Roku tegoż maja 30.
o Wielu y Istotnych Krzywdach tak Kapitulnych, iak y Włościańskich,
Obszernie doniosł. —

Na takich wielu przechowaniach Oparta Kapituła Katedry Wileńskiey, Delegowała
z Grona Swoiego Za Plenipotenta X. Kanonika Lemieszka Dla Upomnienia się
Prawnego u X. Kruszewskiego, y Szlachcica Ludka o Szkody y Krzywdy wolne
y Włościańskie, Które Znalazłszy w Staroście w Brześcieckach Nadzwyczaynie
cyi Pryb: Szlachcica Granicznego pod Kobryńskiego Pogorskiego rozpoczęte

w Imieniu

w Imieniu Włościan Brzeźnickich, o niektóre nadużycia Urzędu na Utrakt Porzeczny wcześć Imiennego Nayworszego Aktu 1818. Marca 23. Dnia Zawiadaiące podał między tem prozbę w Imieniu Kapituły Katedry Wileńskiey do Rządu Gubernskiego Grodzieńskiego exhibitę = w Roku 1818. Julij 26. o wolne Dochodzenie y iednostayne Osadzenie Jey włastnych y Włościan Brzeźnickich Krzyżowi wszystkich. Jakiż na Skutek oney Nastąpił Akt w tymże Roku Augusta = Dnia 9. przekazuiący Sedrtuoc, y porządkuiący Kommissarzowi Dziemskiemu y Strabelowi Gubernskiego Nayrychlevsze Wyexpedyowanie Oneg na Koszcie Szlachtego Urzędu - które w tym Czasie Co do pretensyi Szlachtego Pogorzelskiego z Samoiednym Szlachtym Urzędem Kupectwie Ukończyło się w Materyi w Exponowanego Aktu 23. Marca, a Za poczynieniem prozby w Pretensyach Kapitulnych Fundowych y Jey Włościan Brzeźnickich do A. Kwaszewskiego y Szlachtego Urzędu Mianych, w Skutek powyższego z powtórnego w Tymże Roku y Mie- Dnia Aktu Grodzieńskiego rozpoczęty - na się Dopiero w Komissyi Temże Aktami dla Kapituły przekazaney. — Przed Która Kommissyą Wszelkie pretensye tak Kapituły Katedry Wileńskiey iak y Włościan Brzeźnickich w następnym do Osadzenia Wykazanie Składaiące. —

2 C.

Wsie Brzeźnickie w Gubernii Poreskiey Za pierwszym Kontraktem od Roku 1800. Kwietnia 23. rozpoczęty a w Roku 1808. Skończony, Inne miały Grady, Inne Grunta, y Inne powinności: Kontrakt ten y Inwentarz stosowne do nich Warunki. - a w Gubernii Poreskiey, Za powtórnym nowym Kontraktem od R= 1808. Awaizcey, z powodu nastąpionych, y Nayworszym Aktem Zatwierdzonych Zamian, na Inne gruntowne Grady, Grunta, Uregulowanie, y powinności: Inne też Kontrakt, y Inwentarz, Stałe Warunki: Dla iakowych przyczyn rodzaiu posesyi X. Kanonika Krzyżowskiego podwoyny, podwoynego tey rodzaiu Zawiera, Krzyżowy z Obowiązku nieiednostayney rzetelności - pierwszą więc Opisuiąc Za pierwszym Kontraktem do Czasu przeniesienia Włościan, iako do Daty powinności Ich Imieniaiącey Nayuprzód wprowadzam, y to do poszczególnego każdego Włościanina pretensyow różnych Osadzenia. —

+) Włościanie Brzeźnicccy Opisuiąc w Skutek Kontraktu y Inwentarza Corocznie po Złotych 208. do Poreszera Brzeźnickiego Za dalekie Dawniey Drogi do Wilna podróże, y odbywaiąc podwody z produktami Fundowemi Corocznie do przybytku Mostowskiey albo miasta niey w Inne miejsca; lubo Zarownie więcey y mniey posiadaiący Gruntow, Karowanie Bydlęce y Obsiewanie na Gruntach Warunkowo Inwentarza byli Obciążani w podróże: Lubo Im tyle nieopłacano dni, Gdy w drogach z przymusu bawili: Gdy wszakże te Drogi na transport Fundowych odbiorów Produktow, y dlatego mniey one przykrzące, nawet przez Dawność Czasu przepomniele, Zamilczaią o Krzywdach tych wyniklych - Lecz że Zadzierzca Poreszera Znacznieyszem Uciemiężeniem Włościan, Handle z Kupcami na Ustronnie Produktami, w drogi Odległe y Błotniste, nadto Zimą powtarzane z Nadzwyczaynym Uprzykrzeniem Obciążeniem prowadzące, Uprzykrzył Wyniszczał, na Znaczne Expensa podróżne Ludzi narażał, a w Czasie Kiedy y Zniwa nawet prowadzące handle od Gospodarstwa odrywał z Nadzwyczaynym Ich Opuszczeniem tey

o Talie Szczególnie

o Talie szczególnie podróże i prowadzaią pretensyie —

A Nim Kommissya Sekturowała a przez poszczególną z każdego Kolonianina Indagacyą dostatki, po szczególne każdego Utrzymywania i Utrzymania, dotyć ogulnie teraz nadmienić do zapytania u każdego: że Zaltzpreca przeszłego Roku kupował żyto, pszenicę, Jęczmien, w Ra Jatowce o mil 26. od Brasławia — Szewel odległey, kupował pszenicę za Ryką o mil 46. od Brasławia — kupował w Krupie Jęczmień o mil 30. — kupował pszenicę, wodkę, Sol w Pinsku o mil 72. kupował pszenicę y wodkę w Klewaniu o mil 48. kupował w Stepaniu y Kotkach prosto o mil 40. a w Kamieniu koszerskim y Maciejowie Owies o mil 18. Co wszystko podwodami Brasławskiemi do Brasławia zwozył, znowu rozsyłał towar; niedaiąc czasu stokroć przybyłym dwoiey Radzie do odpoczynku, a tak, też prosto za znowu rozwozili do Mostow do Zoludka o mil 22. do Grodna o mil 28. Do Brzescia o mil 13. do Jndury o mil 25. do Slonima o mil 16. do Gibulicz o mil 30. gorz. do Orlow o mil 22. do Szereszewa o mil 13. do Sokolki o mil 26. do Orli o mil 23. do Mereczka o mil 30. z gorą do Skidla o mil 30. do Nidzing o mil 40. do Knyszek o mil 24. —

Wdzięcznie naymywał żydom podwody, do Syrocka, Na Dostawczenia tam z Brzescia potatkiem o mil 30. bawili w podwozach, do Rossanow tydzien 1. do Brzescia y Serocka tyleż po tygodni 2. do Orli po tygodni 2½. do Brzescia y Serocka po tygodni 3. do Knyszyn po Dni 16. Do Pinska po tygodnie, Do Klewania y Stepania po tygodni blisko 3. Do Mostow po Dni 10. Do Zoludka po Dni 16. Do Grodna po tygodni 2. Do Brzescia po tygodnie, do Jndury po tygodni 2. Do Slonima po tygodni 2. Do Gibulicz po tygodni 2½ Do Orlow po Dni 10. do Szereszewa po Dni 5. Do Sokolki po tygodni 2. Do Orli po Dni 16. Do Mereczka po tygodni 2½ do Skidla po tygodni 2. Do Nidzing po tygodni 3. do Knyszek po tygodni 2. Do Maciejewa y Kamienia Koszerskiego po Dni 9. —

Oprocz tego maiąc byli Do Przewodzki Magazynu Kobrynskiego Do Brzeskiego, a tak wożąc, mąkę rzadko przez rzeky żydy bez powrotu do Domow ~~mąkę~~ bawili po tygodni 2. Przewodzili — Wdzięcznie z Pinska pszenicę prosto Do Brzescia bawiąc po tygodni 2. przewodzili Owies z Antopola Do Lubieszowa o mil 14. bawiąc po tygodnie, Jnni tenże Owies wozili do Ostrosza, Jnni Mąkę z Antopola wozili do Slonima y Mostow, bawiąc po tygodni 2. Jnni wozili żyto z Kossakowski do Wiatrakow Szereszowskiego bawiąc wdrodze po Dni 10. —

a Chociaż Pijanowie

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak

A Chociaż Bojarowie nie stekli a owszem Państewny, iednak Ich
pod pretextem Gwałtow lub Rabunkow pędzono w drogi, pomi-
mo czego, do odstrzenia gwałtow będąc używani, tym samym za
Daremnika odbywali drogi, podobnie włościanie niektórzy cią-
gli także do Drog daremnych używani byli, a niektórzy podług
państewny Tygodniowey między dniu, lub rzadko który po
Dni 2. Leńskiey zaś popołudnia, a rzadko który po dniu natydzień,
nigdy więcey za Tydzień drogi nie mieli państewny pokrytey
nad dzień 1. lub dwa, Poczem ile którzy stekł, chociaż Inwentarz
do pokrycia dni tyle państewny porcyera Obowiązał Jeby-
ż włościanie w podrożach z powrotem zabawili. Pomimo
czego gdy tenże Inwentarz naiem państewny y dalszych
powinnościach zaprzeczył, lecz zbywaiące do dobycia nowin, y
uprawy Jch potrzebnych, y ku temu Oszczędzenie włościan
od drog dalekich zastrzegł, a tak porcyer nie maiąc pra-
wa, ani naymowania, ani też darmo pędzenia podwod włościan
skich, y Bojarskich, do Handlow, gdy Onych nie wolnie używać
zapłacić powinien. ——

Oprocz czego Inwentarz tenże zastrzegł przychowity Cią-
na podwody, pomimo czego, y niewolnego do Handlu pędzenia
Onych, zastępca porcyera, na dobra y mienia Upadłe, na dobra
y tłą drogę, niemaiąc względu, bez żadney volności, przekra-
chył nakładaiąc mąki y krup po kubeł 3. Owsa po kubeł 4.
pszenicy y Jęczmienia po korcu 1. Dla iadłowego Obciążania
Upadłe wyświadczaiąc — Soż potrzebnem Wódką, y Innemi pro-
duktami Obciążano Upadłe. Skutkiem czego włościanie po ie-
dney maiącey Uprzęży, y tąż iedną bez zmiany odbywaiącey
robocze y czyste podroże, gdy nie wystarczali więcey maiącym,
y przemieniaiącym, a zatym iedni u Drugich naymowali do
Handlow Cudzą podwody. Innym dla Ciężarow lub złey dro-
gi, gdy Uprzęży ustała, w podrożach naymowali, y naiętą pro-
duktą na mieysca przeznaczone dowodzili. a Inni do
naięcia nie maiąc sposobu, własną na Smierć w podrożach
zamęczali, a Innych Konie nie mogąc tamtąd z mieysca Ciężaru
ruszyć

o pozwanie z Cyfolian Tadeusza

Expensa Kon. Zwirzyń. Oficyalistom

rusthyć, Narowow dostały, a Jnne tak przez Drogi Zaymowa-
no, że zbyte być musiały, że strata na Wartości Znaczna
Jnnych Uprzęż Obciążana do pinska Wodką, Sieniem y Chlebem
a Naprowat Solą, wżadną stronę ulgi niemaiąc siły wynieść mogła.
Jnnym w podróżach gdy Uprzęż Obciążaią y tey Drogi Ustawa-
ta, Jnna z Jnnych podwod dźwigała w miejsce ustałey Ciężary
podwozita, y tym sposobem podwoyną podróż odbywała, u niektó-
rych po iednym Wole maiących brano ie do Sprzęgu z podobnemi
w podróże, y tak ie Zaprzężano bez przykrości nawet Państwskiemy
żadney, u Jnnych do Furmanek brano dla Oficyalistow z Dwiego
Żuka Konie, do Minska, pinska, Grodna, Kolnska, y w Jnne miey-
sca, y Czasto tak nagle ie pychano, kiedy pisarz Wołynczowich
dla dodania pośpiechu strzelał po mieszy uszy od czego klacze
y źrebięta, iedne ustawały, a drugie od Lęknienia zdychały.
Jnni na dalekie Wyprzężani Drogi, porozdzierali y rozbili Boty.

Wiele tak straconey Uprzęży Żuk skóry zabierał, nie płacił y Fletu-
gow niepłacał, gdy Włościan Zima w podróżach napadła, musieli
podkowy kupować, y Kowalow opłacać, albo nie dokuwszy Koni z podbite-
mi y Kalekiemi prawie, do Domow powracali, y Kowalow opłacali,
a z Chorey Uprzęży niemaiąc w Domu wygody, na gospodarstwie na-
wet wiele tracili. Rozdzynscy Gospodarze przyszłemi Jesieniąc wdale
kie Drogi, powracaiąc na Zamrożkach do Domow niedowiezli Sy-
na, Jnnych w Stanie kobyłę Siana, y Zniwa w Drogi przeno-
dzące, a pokrzątanych w Domu na Gwałty, prze[illegible] mniey Ludzi
Siana nie Zrobiwszy, kupować potym Zimą, albo Jnni nie ma-
iąc za co, tracili z głodu w Domach bydło, a nie którzy z ma-
tym wyiechawszy w podróż Furatem tracili Uprzęż. Jnni
dla dalekości Drog niemogąc Furatku w potrzebę zabrać z
sobą, za niewystarczaiącey Drogo opłacali, a Jnni pastwiska naymowali
Jnnym Woły, Jnnym Krowy, Jnnym Owce pod potakiem, Wodką y Jnnemi Ciężarami
tamuiąc się w Drogach, tak że Jnne kupować musieli, Jnni Sanie y Woły po Grudzie
zieździwszy utracali, a Jnni gdy Zima zginęła zostawili one w Drogach na Zawsze,
Na Jnnych Żyd Autopelszi naiąwszy onych u Żuka do Sprowadzenia Soli z pinska y
Nastręczywszy napaść za Sol nie wzupełnosci i akoby pułky wielkiey, rożną pretensyą
pieniężną opłaty, a Żuk pułky zgubił, Jedni przeto opłacali, a Jnni za grabieżą przez
Żyda grabieżą utracili; Jnnym niemaiącym Koni, albo po Stracie Ich w podrożach,
Nastręcał Żuk gwałtem na kupno pieniężne, aby mieli czym Stanąć do Jego
roboty, z powodu których, chociaż Inwentu kupne Stracily iż Konie, iednak
pieniężne Sanie odbierał, albo pod nakazaniem Dworow, na Remanentach

Postawiał

Expensa 2

Kostowiat, Inni wypędzeni do Janowa po Magazyn, gdy go tam nie znaleźli, a Inni dla złey drogi dojechać nie mogąc, na prożno czas tracieli, Iniczym powracali, a Żuki pańszczyzny nieodbyli, a Lubo gwałtem Włościan y Bojar Wsi wracaią do Drog powyższych, i niektórym pańszczyzny żadney nieodbyiwaiąc dawał czasem po złotych kilka, lub umawiał, że za nich podatki opłaci, gdy wszakże ta zapłata iako nie dobrowolnie umowiona, lecz przymuszona y arbitralnie nakładana, bydź nadto mała, Expens nawet podróżnych Włościanom nienadgradzała, a podatki posesor w Kupczestwie potym odbieraiąc, lubo na Remanentach kostawuiąc, nie dotrzymał przyrzeczenia, y tym samym nienadgrodził za podróże. —

Sichnice Wyniszczeń Włościan y Jch Dobytku przez powyższe przyczyny, jakoto Szkia Żuki utrzymuiąc znaczną we Dworze Brzeskiem Gorzelnią spowodział Dwa z Lasu Czernichowskiego o mil trzy, y naygorszą drogą od Brzescia odległego, przez lat 7. kiedy Jesienią y Zimą niektórzy Włościanie z Cyrkułu przez 15. przynaymniey tygodni, Corocznie Czasem po raku, a Inni po dwa raby na tydzień Dwa przywozili — Bawili po dni dwa, w drodze a przyimowano ich pańszczyzną po dniu iednym tylko, Bojarom zaś za gwałty, które Inni Laskiem w Cyrkule bez potrzeby Wyrządzali, Wiele wtych wywozkach Wołow na gi odmrokały, y utraciły Vasice, Inne upadłszy na nogi pochodziły w Lecie, niektóre były posłane do Lasu Bitnskiego w drogi błotniste Jesienne, w których pod nieznośnym Drew lub Siana Ciężarem trudili także Uprzęże. —

a Mimo tym Szkia Żuki sprowadziwszy w Roku 1803. z Bordyczewa na Handel Woły y Krowy pomiętnem zawalone do postawienia Brzescia, gdy Jnich Spuszczał woiu Litmanowi Dzierżawcy pod owczas Zawelowskiemu, a teraźniejszemu Brzeskiemu, chciemu, ten Skarg zdzierstw Karakt własne Bydło, a od niego Cały wieś Zawelowicz, Ko leją Zaraka do Bliskiey po owczas wsi Hlumiszcz dostawszy się ze Dworu wielką Hrabią Kiedemu Gospodarkowi przyniosła, Tak że wogule około 500. Sztuk różnego Bydła w Tych wsiach Obu zdechłej Zuka wyniszczyła, przy tym zyskała się Inna chnie do Zubożenia pieniężnego Włościan. —

Włoszky Gospodarze nie mieli Uprzęży godnych Jch piechotą po wody do Bordyczewa lub Włodawy za tygodni tydzień, bez Opłaty y przyjścia pańszczyzny, bawili po kilka tygodni, Zasem w Skodzą lub Zniwo, na Czem lato Straciwszy wiele szkodowali.

Po Czasu odgięcia possessyi przez X. Chruszewskiego do Czasu przybycia X. prałata Pluskiewskiego w Roku 1811. do Brzescia, y Zabronienia przez niego przestug, Włościanie odbywali miasto Osmiu tygodniowych gwałtow, po Dziewięć, idąc na nie na wet Starzy i słabszy bez postawienia Kogo w Chatach niektórych, dla pilności od Ognia w Inwentarzu Zastrzeżoney. —

Innych Włościan Wymawiał Żuki na Zarobki do Czyszczenia Rzeki Skrzany, bawili tam nie tylko po miesiący S. Malenko Żuk pieniędzy sam odebrawszy, w Skarbie, nie którym nie wydał nic, a nie którym nic nie zapłacił, i za drugi nie potrzeb. —

Za tych Szkodach y Krzywdach Kogdego Włościanina różnie dotykaiących, Koniecznie za Jey possessyą X. Chruszewskiego za Kontraktem pierwszym, a Kolejny za drugim, lecz bardziey ciężkie dla Kapituły y Jey Włościan Szkodowanie.

Item —

Pomimo zatrwożych Wyniszczeń wiele Bydła y Uprzęży, nie przestał, Za- stępca possessora y po powtornym Kontrakcie, podwod do Handlow Naymywać

Wielu Włościan Brzeskich

Wielu Włościan Brasławskich przewoziło w przeszłym Roku iednego po pięć Jnnych po 6. a Jnni y więcey razy Mąkę y Owies z Magazynu Pińskiego, nayprzod do Brasławia, stamtąd do Kobrynia o mil 6. bawiąc po dni 4. Jnni do Brześcia o mil 13. bawiąc po tygodniu, Jnni do Wołczyna o mil 18. bawiąc po dni 10. Jnni do Orli o mil 23. bawiąc po niedzieli 2. Jnni do Siemiatycz o mil 24. a Jnni do Łomży, o mil 11. robiono; a Ruch przytym wóz imtylko po dniu Mąkiwey, i po dniu Końskiey Państwszyzny, za Tydzień podróży

A między tym przybyły do Brasławia X. Prałat Postawski Nayprzewielebniejszy Biskup Żmudzki, od którego Włościanie Brasławscy Dzierżawcy Dóbr Stołowych Państwa, Arendę Browaru y Gorzelni, Młyna y Folwarku Brasławskiego, Karczmy Dukszty, Karczmy Hermanowskiey, Karczmy Kamienieckiey, Karczmy Kobylnickiey, Karczmy Kuszelewskiey, Karczmy Mikołaiskiey, Karczmy Nowosiadskiey, Karczmy Pohulanskiey, Karczmy Rymszańskiey, Karczmy Siwerskiey, Karczmy Szarkowskiey, Karczmy Wołkowyskiey, Karczmy Zamoszańskiey, Karczmy Zaułskiey, Karczmy Zawołockiey, Karczmy Zdzitowieckiey, Karczmy Zielonkowskiey, Karczmy Zyrmuńskiey, Karczmy Żarnowskiey, Karczmy Żołudzkiey, Karczmy Żyrmuńskiey, Karczmy Żyrmuńskiey, Karczmy Żyrmuńsk

Do Wii Braszewic, Jamne, y Dubowiki przeniosł do Sytkow, y Oleszewic, w
Tymże Roku suchowszy Oboie Kielonych Szopek przeniosł do Zimy Wii Xawcłowic
do Xadney Zamiany nie wchodzą, tedy widno tylko dla Zabrania od Niey pognoynych Grun-
tow: w Roku 1809. Znowu na Wiosny przeniosł, y przeniosł Kummiszcze z pod Dworu
takoż do Zamiany Wolne, y takoż dla Obycia podobnych gruntow, a Torfowanie y Bro-
Zachowcow przeniosł do Jesieni, na koniec w Roku 1810. przymuszonych Włościan
Torfowskich, Przerzeczyckich, Starciewickich y Senczyckich do Koniecznego przeniesie-
nia się, nie dał Im Xadney pomocy, iako w punkcie 5. Kontraktu przyrzekł, y tym
Sposobem na prożną Nowakowszy roboty, y Opuszczenie Gospodarstwa, stał się przyczyną
Zepsucia y tak rozbieranie Budowli mizernieyszey, ktoraby nieużywana długo na stanych
postawcach Miejscach. —

Takim porządkiem y bez potrzeby, ku wtasney Satysfakcyi Xiędzego, nie przemyślając Włościa-
nie Xiążęce, chociaż wielu Włościan mieli, Chaty, Sienie, Komory, Stodoły, Sielniki, Chlewy, y
Swironki, Stare, y do przeniesienia nie xdatne, przecież X. Kruszewski, y Szkoła Xięży Jego
Zastępca, ani iedney przyzwoitszey, w Miejscu w Spomnianych Starych Budowlow, No-
wey nie postawili do mniey Starych Xadnego Własnego y Xdatnego Materyału nie
dali, na podnowę, ale własną Kapitalną Osadę z Gaiu Peretok potrochu Szafowali,
ktora iako Drzewo do Budowli nie używane, iuż rakiem ze Stara, dawno Spruchniała,
Budowlą; tak że Każda dla Spruchniałości dawney, i teraźnieyszey, ani na Mieszkanie
dla Ludzi, ani na Utrzymanie Bydła, ani na Skład Zboża, Siana y Słomy, od Czasu prze-
stawienia, Xięstwie nieżdatna, Ereksyi nowey potrzebuie, Rokrocznie Dobrych nie dotrzymania
przez X. Kruszewskiego w Punktach 5. y 11. Kontraktu. —

X. Kanonik Kruszewski z Zastępcą Swym Ruskiem miasto Stawienia nowey w Miejscu Sta-
rey Budowli, y miasto podnowy zdrowey, dobrym własnym Materyałem; Obmyślił Sobie
Dość Uchronienia się od Ognia, i Expens na siebie przyiętych, dla Czego Gospodarstwa Mniey
tudzych po Dwoch na iedne przeniesłali siedziby, z ktorych wielu nie Zapomożni Upadły
Za przez Poseszora, i Zgodzić się ze Wspolnikami nie mogąc rozchodzili się, a Zastępca
Poseszora Innych na te Pustki Gospodarstw, y tym Sposobem Unikał od po-
stawienia nowey dla nich Budowli. Lub zpodobnych Warszawnicow Pustkowych, stawił
dla Innych Chaty, ale tak Xadne, że gospodarz przenieść się nie mogąc, Własnym Ko-
sztem nabywał Chaty, i stawił dla Siebie, z podobnych Chat Starych Pustkowych,
stare też Chlewy dla Innych robił, niektorym na stanych ieszcze siedzibach Chatki
na niektorey Budowli, a Poseszer przeniosłszy, nowey nie postawił y nie maią dotąd
albo Zapomożnych nie dochowawszy się postawienia, sami nabyli drzewo, i postawili
Chaty, Sienie, Komory, i Innych na takie przyzwoitsze Pustki; gdy tam Budowle
były nastałe stare, i potrzebne nie maiące, albo niektore innym w Swoie się
nie Znaydywały, przecież Poseszer ani Starych poprawił, ani no-
wych nie skompletował, i nie dostarczył. Niektorym z Pustek nawet nie Wzięli-
wszy Budowli, ani z Peretoku iak przyrzekł nie dodawszy Osady "na podnowienie" rozbierał i Swo-
ził do Dworu na Jesienie Stare Ich i nie Xdatne, a Nowych nie stawił, przez iakowy
Sposob Xiędza Opisow Stare bez odmiany na Nowe, a lepsze bez podnowienia
postawione, iuż teraz nie Niektorym Chaty, nie Niektorym Stodoły, nie Niektorym Chlewy,
nie Niektorym Sieni y Warszawnie, nie Niektorym Sielniki, rozwalały się y rozwalaią Spru-
chniałe, w ktorych Ubodzy i podupadli nie Zdołaią Gospodarstw nie Zpodarszy Pozo-
stawszy z Kontraktu pomocy, tak postawieni Chatami, że nie maią Stodoł a stawiąc
na przyszłe Zimienie ich Zboże Zdołu że Woda Ogarniwszy gnoi, a Siana Zdołu
się na Zer nie Użytemu Bydłu. Innych Budowle z pustek Rozpruwawszy, ro-
zbranym Gospodarstwom Uwalniaiąc się od postawienia Nowey dla nich, Innąż przeno-
sił na Urodzisko Brzezinskie Sokole, Olcas Lichważ, z ktorey Sam Folwarku y
Stodoły, Zabudowawszy, w Czasie w Rychle gotowy przeniosł do Własnego Folwarku

Bronnego

Bronnego, Rociak nie który Gospodarske, nie maiąc własney, ani przez Posesyora postawioney Kupowali Budynku w potrzebach, a Ubozki dotąd nie maią, Jmna z Pustek Budowli, Obrocił na Karczemną, a Jmną na niekczemne Potrzeby Włościanskie Dworney Budowle Włościańskie w Razie przenoszenia ze starych siedzib, razem zabrać nie mogąc, Nim po nich postał, Szlachcic a mieszkali Ludzie a Zastępca Posesyora Jmney nie postawił, Oprocz więc niepostawionych na nowo, y niepodnowionych przychowuie w Skutek Kontraktu Budowlow Włościańskich, Odzielnie za Zabor własnych Jch Pustkowych odprowadzić Posesyor w Skutek punktu Kontraktu Arendowanego powinien. —

Wielu Włościan Ubogich, Zastępca Posesyora nie przesiadaiąc, dla uniknienia kosztu na nowe Budowanie, Gospodarstwo Jch Skasował, y w parobku pobrał do Dworu Braszewskiego, Jnnych odesłał na Ruś do Swoiego, y w Swiat Troki do Siostry Maiątku Nadzwornego, a Budowle Jch Jnnym oddał, z tych po Jakowiś Kościele Zabrał Obory i podwałki dla Siebie Zadługi; i alkoby, pomimo tego odebrawszy one od Mikity Kuzy, bydła nie powrócił, podobne Bydła Zabory y po Jnnych dopełnił. —

Zaś Zastępca Posesyora brał z Włościan Ludzi do pługow Dwornych za parobkow, Toż i Jnnych w Skutek Kontraktu do przestawiania Budowlow Siedzkich, z którymi wedle punktu S. dobrowolnie nie ugadzaiąc się i nie płacąc wedle Ceny wyższey mieszkowey nad postanowioną Kontraktem Kwoty y czynszową, po Kopy wziął od Włościan — Jnnym zaś mniey nad Kontraktową płacił Cenę, a Jnnym żadney nie dał Zapłaty oprocz Ordynaryi. Jnni oprocz Kontraktu, do pługow y Jnnych robot Zastępcy Posesyora brani Rocznie, wygnani byli na Zimę, y znowu na Wiosny brani, a tak co latem zarobili to Zimą na Chleb y Odzienie wydawali. —

Podobnie na Skutek punktu S. Kontraktu podwod do przewożenia, a parobkow do przestawiania Budowli Włościańskiey, nie dawał podatkiem, dla czego sami gospodarze, odbywaiąc nawet pamiętnym, pomiędzy, przykładali się do przewozki, y przebudowania, a Jnni bez żadney pomocy sami przewozili się, i przebudowywali, naymuiąc pomocnikow, na co Kosztu nie mało stracili, — a w takowym roztargnieniu Roboty w Razie przenoszenia, Odkiedy niektórym, bez Jch w Domach bytności Skradano.

Punktem 25. Kontraktu Obowiązał się Posesyor Stawy nie wywodzić Kulowcy, lecz zbywaiąca od potrzeb Gumnowych w Celu Kopania, a Rzeky podał się punkt do Siedzenia ze Siedzia Lud, z którego wolno oraz do Własnych Folwarkow; miasto tego wszystkiego powinien był blizey iż do potrzeb Włościańskich, lecz przeciwnie wiadro dał komu Dworney przy przeniesieniu do pokrycia, lecz wybieraiąc z Włości, pokrywał niemaiącym, z których zaś wybrane, do Własnych potym Budowania potrzeb, a gdy niewystarczyła wybierana niektórzy się ani sposobu nie maiąc do nabycia, Budowla Jch bez pokrycia pozostała i od Deszczow zgniła.

Kim Kommissya odkrycie pułk Siedzkie nastąpne powszechnie, Teraz wyboru dowieść powiedzieć, że Dobra Braszewickie w Czasie Jch Odbycia przez X. Kanonika Wileńskiego miały wedle Dowodu Jnwentarza Roku 1800. 6 Dymow Obiatych Włościańskich z Budowlą wielką 380. a dziś maią tylko wedle Jnwentarza w Roku 1818. przez Lustratora Kapitulnego Stanisława Sprawionego Dymow 287. w których znayduie się tylko Chat Dobrych 82. Wastrynow Dobrych 64. Sionawkow Dobrych 131. Chlewow Dobrych 79. Dwyr Dobrych 29. y Stodot Dobrych 90.. a przecież pomimo wcześnieyszych po wyżey Punktow Kontraktu S. y 11. Obowiązał się Odzielnie Posesyor w Punkcie 28. Tegoż Kontraktu, Czego Posesyor powinien tę Maiątnosc, a tem wszystkiem iak w Jnwentarzu iest j. w Czasie Zawierania Tego Kontraktu, Stany Jnwentarz

exhibował

x Dymow Włościańskich 287 Stodot 90 Dymow 377

x Dymow Włościańskich 380

Inwentarz Extrahowat do niego wiec rzeh stolowana / lub Cechic Opisarow. —

Tatkowy Warunek, wypada rakem do Uprzeby y Bydta potrzystowac Włościan tego,
Ztak wedle tegoż pierwszego Inwentarza mieli Wołow 487. a maią Wedle Ostatniego 498. Lecz tu porownać trzeba Dawne Dobre Roty z teraźnieyszemi pilnie=
mieni y potrzebie dawane przez X. Kruszewskiego w Zapomodze, a Cegła przez
Zelka Wspominanego, Czego żaden przez Kapitułę Opłacone, a pokaże się że Włościa
nie pod Jego Ustawieniem swoią dawną, Do Szesciu Straciła Ugrzędz. —
Wedle tegoż Inwentarza mieli Włościanie Bydła prochnego Sztuk 1012. a teraz
maią tylko Wedle Ostatniego Sztuk 709.
Wedle tegoż Inwentarza Starego mieli Owiec Sztuk 1248. a teraz Wedle Ostatniego
maią tylko 414. —

Z Tego Ustawy tego niechybne wynika Naylepsze do Kapitułę mieszkę Znaczne
nadal pieniędzy Wydatki, na Pobudowanie Jednych Włościan na Nowo, a na
Innych Naprawę potrzebnych, Budowlow nie Sprawiedliwie Kontraktowi przez X.
Kruszewskiego y Jego Zastępce Sztuk Przeciwnych, Nadanie Uprzeby Dobrey
y Dostatecznej do Gospodarstwa Włościańskiego y Folwarcznego, a Innego Czy=
sta do Plonu, y na dalsze odparcie Włościan przez Zastępcę Ubogich,
Nim z Gruntow y Sianożęcow Dodanych niedawno, y na Nowo Regulujących się,
teraz, w Zboże y Inne nie zapadą się potrzeby by w Stanie były Utrzymania
się, y Opłaty Skarbowych Podatkow. Tym Samym więc Kapituła, Oprocz In=
nych Włościańskich Pretensyow, Co do Powyższych ma w Stopniu Włościan
Pretensye Własne do X. Kruszewskiego. —

Sto=
Obok Ustawionego Projektu na Zamiany Szachownie y Przesiedlenie
Wsiow niektorych, przyszłe X. Kanonik Kruszewski w Punkcie 3. Kon=
traktu, Wymiar Dobr Poszczegolnych Stosowny do prawideł Uchwalonych
Następnie w Punkcie 4. Obowiązał się Wydobyć y Zarobić Grunta nowe
z Pandszeryzny, dla maiących się przenieść Włościan; w Tych Zaś prawi=
dłach Wymiaru Czyli Asekuracyi potwierdzoney przez Kontrakt Roku
1806. maia 19. Obowiązał się Punktem 4. Każdey Wsi Ziemię Wymiaro=
wszy, Co potrzeba przyjęcia, Grunta Jak y Sianożęcie na Trzy równe Zmia
ny, a Zmiany Kolwiek na Szmaty równe, podzielić, a Zmaydujące się
w Szmatach Grunta nie Użyteczne, y Błota do Osuszenia nie podobne,
z Każdego Szmatu Wygrzebyć, nadatkiem Nagrodzić, — Grunta y
Sianożęcie od Włościan Ubywaiące na Nowe Osady podzielić, Co prawdziwie
y w 9. Kontrakcie Punkcie 10. Punktach Zaś 5. y tymże 9. Obowią=
zał się Gatunki dobre Orali Podle gruntow, y Sianożęci Każdey Wsi
Osobnie na Mappie Oznaczyć, y w Inwentarzu Opisać, a w Punkcie
11. przyiął odpowiedź na siebie, za Subalternow Nawet, poprawę y przerobienie Onych
Ki, nad grodz Orali za Wynikaiące mogące szkody, z Oznaczenia Gruntu y Siano
zęci podług za dobre. —

Wdzięczny co prawdzie położyszey Czyli Spory Granicznie Orali Zamiany X. Kano=
nik Kruszewski, tak iednak Gruntny Wymiar y Uregulowanie Włościan Kontrakt
tową Asekuracyi Swoiey Zrobił, że nie daley niedotrzymał, Nowem prze=
niosłszy Wsie Blisko Dworu położone na Inne miejsca, y Zabrawszy Jak pod
Swoy Użytek Grunta y Sianożęcie, miasto Podziału Onych pomiędzy Inne Wsie
przesiedlone, Zrobił Naypierwey Murowąc i niekmaydującą się w Kontrakcie y
Asekuracyi Zamianę, a tak potym Nowe Osady powadziwszy na Zbyt=
gach tylko Gruntow

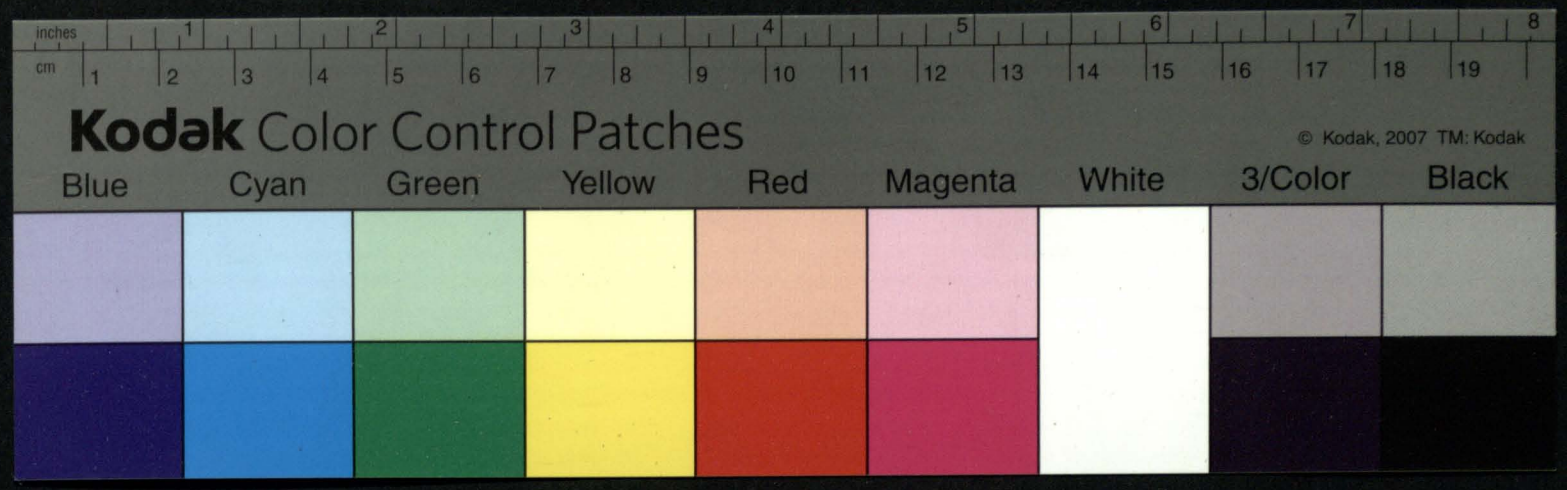
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

przychyny Liczba dawniey szła Zmniey szyła się Wszelkiego Bydła.

Jeszcze Żuk nie przestał na tych Wyniszczeniach Bydła Włościańskiego, naiął on Państwu Pastwisko dla Tabunu Koni na Sianożęciach, Oprocz których Spasiwno Włościańskie Jare Siewy, a tak na Zimę pozostali bez Żadnego Karmu, Znowu wiele Bydła zgłodu ustawali. —

Przed dobyciem Nowin mieli Włościanie Że wi Browarnych w Urochyszku Hluszczym, y Inni inne Zapusty Lasow, y Oszerne Zarosla; temi Opadali się, y tam Wypusty na Bydło mieli; mieli y Wygony, ale Żuk Wytrzebiwszy, y na Nowiny dobywszy, Znowu Pustow Jch wyżuł, że Latem nie mieli Popasow dla Bydła, y Ogniu nadal, dla Czego Stoma Opadaiąc się trafili podścieł, y gnoiu, bez których a Szczegulniey na Pustych gruntach nie mieli Urodzajow. —

Posadziwszy Włościan Przeziedlonych do Browarnich, Hlumnisk y Bawełnika, na Bagnistach y Błotach, Żeby Jch Pokrnaymniey w Skutek Projektu y Punktu 8. Kontraktu Nowami były y Kommunikacyą z Kanałem Oryszyt.ch Czego nie dopełniwszy stał się przyczyną, że nie tylko Żnisk gruntow, lecz nawet y z Ogrodow nie mieli Wytkow, a tak nie Którzy Corocznie Kupowali Warzywo, lub Ubożsi nie maiąc zkąd, Obchodzili się bez niego, z Utratą na Kwasy Mąki. —

D.

Inwentarzem przy pierwszym Kontrakcie podanym Szarwarki przeznaczone Dostaty do poprawy Drog, Karczem, do Kopania Rowow y pomocy podupadłym Gospodarzom, a w Punkcie 5. Kontraktu Nowego do przebudowania Wsiow. Podobnie Inwentarz do tegoż ostatniego Teraźszy Kontraktu Uwolnił Włościan od Gwałtow z Upuszczą dawniey praktykowanych, Pomimo Czego Zastępca Possesora, Oprocz Panszczyzny pędził Włościan po Cztery rały w Roku na Szarwarki, z Łopatami, Kosami, y Cepami do robot Dworskich, Odbiernie z gwałtow pędził do Orania y Bronowania przez co Włościan od Własnego Jch odrywaiąc Gospodarstwa, Woyt odpowiedzi Punktem 18. Kontraktu przytoczony. —

Wedle Punktu 12. Inwentarza Starego y 33. Kontraktu Ostatniego Woyt był przeznaczonym do Sądzenia Spraw Włościańskich, lecz nie do postrzegania Possesora, na przeciw Czemu Zniosszy Zastępca Possesora Takowy przepis, y dawny porządek, odebrał Woytom władzę Im powierzoną, a dobie y Ekonomom swoim Nadał, Woytow zaś Obwocił do wszelkich posług Dworskich — Był Znich pierwszy y Smarty ich Starosta, potym Nastąpił Kuzyto Nesiejek, tego Zmienił Kuzyto Satkowich, Potym Zmarłym Znaydywał się Symon Satkowicz, Zawsze Jch Utrzymywano we Dworze y miasto Sądzenia Spraw byli używani do wypędzania y dozoru Panszczyzny, Gwałtow, do posyłek w Drogi, przy powodach, Zboża y Mąki, na Handle transportowanych, y do Innych usług — a tak miasto Stracenia dla Włościan, przez Nadużycie Possessorow Stracili, za Kapitację każdemu za każdy Rok powinien. —

Tenże Zastępca Possesora narzucał na Włościan Żyto wrotnay Głosci do Mleca w Żarnach na Mąkę do Magazynow za Panszczyzną Ręczną: pod miarą Surowe dawał, a odbierał pod Wagą Suchą Mąkę. Którzy Mieli Żarna dobre, a Mlet Mszczyźna za Kobiecą, Ręczny Szarek, przez poranek, dzień y wieczor pozny, Bo nocny przez trzy dnia, gdyż tylko Panszczyzna od Wschodu do Zachodu Używana bywa. Którzy zaś mieli Żarna Ciężkie, a Kobieta mleta, dwadni nad Szarkiem Czasu straciła, a przyimowano Panszczyzny Ręczney po dniu od Szarka, Jnni maiący Siamienisk niemogąc wypłacić Czyto narzucanemu, Mieli za Opłatę a Młynach Karczemnych, Bo Czemu Rzadko taka wydarzała się Potrzeba mąki, a ile Szarkiem Komissyjnym mierzona, aby wyważyła się we Dworze, a nayczęściey gdy się Żyto Zaciepłe y Kiełkiem z pognoiow Wydobyło, Mąka niedowarzała Znacznie u niektórych: a tak byli przymuszeni do dodawania Wagi, własną mąką, tak że Razem na Szarku po garcy S. dosypywali. —

Gdy na Gruntach nowych

Gdy na Gruntach nowych dla Włościan wydzielonych Nadzienia nawet niebrowali
dla trzosci ziemi, Siedzia Rusk rozporządzał przecie, na siew żyto, ale kiedy potrze-
biny go, był przymuszony młocić dni dwa, z prochu pańskiego, a wtenczas dopiero
dostawał Szarek ieden. przez co nieszczęściu Opatrzał Zasiewy, albo dla pańskiey
żniwy, y Innych powinności, nie maiąc czasu młocić we Dworze Nadzienia nie-
zasiewali — a tak chleba nie maiąc, albo brali zapomogi, albo opuszczali Domy
y wychodzili na Stronę, z zarobkow szukaiąc żywności; Czas do pokostałych
maią pretensyą o darowane młocenie. —

Zmiany Folwarkow Brzozowickich dostały przez X. Wrzesiewicego na Beky szczęś-
liwie Uregulowane — z tych są niektóre na niżach ku brzegom położone y wilgo-
tne są nie co maiąc miany; które więc Socki stawiono wyżey, zrobili swoie, a które
niżey zwyczaynie na szczęśliwey y bardziey pewnem przerostey roli, te nie mogąc
żorać na dniu iednym, pędzone były do skończenia na dniu drugim, za którem pań-
skiego żony nie płacono. — Ku czemu mieszano na wszystkich rolach —
Ugorzy. Mocniey sią że Nabiią, a tak w wyciągnieniu szczęśliwych orząc, staią mniey
zrobią, a mocniey sią za siebie y za nią orząc nie szczęśliwią — Toż samo rozumieć
się y co do Bron, Jedni więc Włościanie maią pretensyą o dowożenie y dobro-
wywanie nad pańskiego, a Drudzy o wyniszczenie — Ugorzy. —

Podobnie pod względem roboty, wywożenia Gnoiowi, siana, y kopania pola były pomieszane,
nie którzy nie mogąc dla mizerności Snopow skończyć przez dzień wykonanych, na swoich
dniach dokończali, a z podwodami nie maiąc nawet postanowionego czasu bywało popsuć
tak opóźniani byli, że gnoy na wozy, y zboże w Stogi przy dwieciach czasem kładli:
a siana nie mogąc dla nocy nadeszłey składać, nocowali we Dworze, y na Zaiutrz
składali — Szczegulniey za Chomonow Konstantego Siewruka y Siemińskie-
go wydarzało się. —

W podobnym zakresie roboty stawiono na Beczach Żeńcow pod pewną liczbą robocizny z tem
wyiścia na nich w dniu iednym zboża; a że między mocniey szemi, znaydowali się albo
nadto młode, albo starky, albo kobiety ciężarne; y że z drugiey strony, na gęstym stanie
ni niektóry zboża wyżęty czasem po kopy dwie, nie kończyli morgow, przez
dzień, pędzono ich na drugim do dokończenia bez przyięcia Gwałtow lub pańszczyzny,
przez co wiele, a ile w żniwie nayspiesznieyszych robot w gospodarstwie szkodowali.

Prawie wszystkim włościankom za ich pańszczyznę nakładano kardonowanie Len do wy-
robienia wrotney głowy wagow — Tarty go po dni dwa, a po trzecim trzepały przyjmo-
wano z pańszczyzny po dwa dni tylko — Toż takie nakładano dziewczęta, chwiał
ledwie przez półtora dnia mogły być dokończone, a że tu na nie mało ważono,
dokładały własny do kądzieli takie, toż y do kołowego Wagu. Któreym więcey takich
robot nakładano, skarżą się że czasem cały swoy prawie czas Lnu do Dworu
na przykładki wyczekiwały. — Co do tego szczegułu kobiety robotnie do-
kładniey się maią, bili mężczyźni wiadomości. — Za jakowe nad wyżyta
gwałtow y Cząstkowy X. Dzierżawca lub Jego Zastępca stosownie do
punktu 18. Kontraktu Arendownego nadgrodzić wszystkie obowiązany dla
włościan. —

Dawnym Inwentarzem y punktem 21. Kontraktu nowego wyięcie na stronę Pań-
skiego y Dobr Brzozowickich powszechnie odpowiedzieć za przechowe dla Posesora
było, pomimo czego Zastępca Posesora, za wkładaiąc po uregulowaniu wiado-
mym wsiow

wiadomym Wsiow Dwuch w Sokolu, y Folwarku w Czachowcach, stawit tam Budowle
rożne potrzebuiące się dla siebie nadal postanowione, mianowicie, zaś w Sokolu postawit Stodołę
z Materyału sprowadzonego, tak Oborę częścią z takiegoż, a częścią z pustek Włościan
Braszewickich zabranego, y częścią z Olszyny Kapitulney w Gaiu Perestockim wyni-
szczonej, postawit tamże Budynek nowy z Drzewa z podań sprowadzonego, i Chatę dwie
z pustek do tegoż maienia będących dwuch, zwiozł te, zbudował, y pokrył słomą y
Ludźmi Braszewickimi. —

Podobnie w Folwarku Czachowskim zabudował był Browar porządny, Wołownik z Sieni, Stodołę
y młyn deptak, częścią ze sprowadzonego z Mistrzonic, a częścią z Czachowskiego Kapitulnego
Lasu, wszystko to takie zwiozł, postawił y pokrył słomą, y Ludźmi Braszewickimi
a tak zbudowawszy przeszłego Roku gotową Budowlę z powłokami, podwodami Bra-
szewickimi, Jakoto zrobiwszy Stodołę Budynek y Chatę do Browarnego, a Oborę do Dym-
skich, y częścią na Wołownik do Dworu Braszewickiego, postawiwszy na Sokolu iedną
tylko Chatę pustkową starą: z Czachowcow zaś przeszłego roku wszystko po wyżey wyrzeczo-
ną Budowlę do Browarnego; Każdy zaiąc Włościanin wolna po szczególnie ile
razy i wkład do sprowadzenia Materyałow na tę Budowlę był w podwody (Ukazu tey.
Ile dni ornąc stawił? Ile Kopy? Ile Snopow dni przeszłego z Czachowcow y Sokola do Wła-
snych Szkiego Pułku Folwarkow? a tam ile Snopow dni przestawiał? Ile dni Kopy,
Ile dni Stoma ciągnął. Ile ieden wywiózł, z pomienioną Budowlą, do tychże Folwarkow
a Ile ochotnie wywiózł Stomy Kulowey do Kopyca rożnych Budowlow, z Folwarkow
Braszewickich do Własnych Browarnego y Dymskich? Którey wedle punktu 28. Kon-
traktu nowego wywozić extra fundum nie będzie Włościanin, powinien, lub opłacić
iak raz y za Robotnika do Własnych Budowlow Ukazu tego nadgrodzić powinien. —

Tenże Kasztelan Porucznik przez Cały dwie Roki Ludźmi Braszewickiemi Wioski w Czachowcach
y temiż Ludźmi ze Stert y Kopic wywoził do Browarnego, Niektórzy wozili tamże Słomę z Kor-
sun, Popiwney, y Rudkowicz, Inni tamże wozili Wodkę z Cycek, y Mgłę dla Wołow, Inni
tamże Kopali Glowy, Glinę y Studnię, Niektórzy tamże wozili Drwa z Popiwney, Inni tam
Karchuią Budowali, Inni wozili Drzewo z Popiwney na Studnię do tegoż Browarnego. —
Inni tamże w Braszewicz Orali, Inni Kosili, Inni Mularzom pomagali, Inni Bednar-
skę robili, Inni Kopce tam Sypali, Inni Cegłę wozili, Inni do Młynu Browarskiego
wozili z Laskowicz Zdobinę, Inni wywozili z Czachowcow Sochi y Stępy do Stodoły Bro-
warskiey, a Inni Bydło do Browaru, Inni tamże Drzewo sprawiali na Budowle,
Innych za Maystrow do stawienia tychże w Browarnym y Dymskich Budo-
wlow Miesięcznie pieniędzy za niedogodną Opłatę y Przywozu, Inni w Popiwney Wieś
Budowali, Inni tamże trzebili y Karchowali, Nakoniec w Mieniu naięci Orali

Oprócz potrzeb Gumiennych Gospodarskich, brał tenże Kasztelan Porucznik, gwałtem z
Włości Ludzi za parobkow do Browaru Browarskiego, do Popiwney, brał Pastuchow Do
Swoiego Bydła, y Owiec, a Innych za Furmanow y Koniuchow, Innych za Bednarkow,
z tych niektórym Opuszczał w Czasie Panszczyzny Ręczney, chociaż z Ich Kopyc dz. —
Niektórym mało dawano Zapłaty, a niektórym żadney; Kowal przez Lat 12. a
Mark przez Lat 6. prawie bez przestanku prawowali nad Robotami Szkiego Pułku,
za które pierwszemu bardzo mało, a drugiemu żadney Zapłaty, z Maynią Rzeczy Obu
Kopyc dz. domowemo, y oto maią wszelkie pretensyą. —

Q.

W Kasztelanym po Woynie Roku za Przymuszeniem y Kopy Kaźnią przez Szkiego
Pułku, Każdy prawie Gospodarz Chłopski z własnego Kopca, y to Latem, Mgłę
po Cztery 1. oddał na Wagę do Dworu, w Jesieni zaś potym Ziemią takoż od
Każdego prawie

o Czynszu pszenicznym z Zyta

o Zyta pustego

Od Każdego prawie wybrat po Szanku Suchego Zyta, nie wiedzą Oni Za Co y Na Co Ma-
ią, y Zyto dawali; dotąd że Im nieprzytomno, Gdy wszakże z dymka Maga-
zynowana daie się Zbożem, Mąka przeto wybrana nie Znaczy z Zyzki, a ile wyprowadzona We-
dle powieści Wielu Włościan do Magazynow, a Zatym potym tegoż Zbożka, y Zkąd Szczerze na Tegoż
Handel wybrana, Nadgrodzona bydź powinna y Zbytem iest się Zniego Tenże Niewyexpliknie,
z przekonaniem iawnym. —

o Lkorzel

Po Smierci Włościanina Danity Cuinika, Zastępca Posesora Zabrat u Żony pozostałey, Zyta przez
tęż na Jey polach Zebranego Kop 40. podobnie po Smierci Kuzyty Lacha, tenże Zebrawszy na
opustoszałym Gruncie takoż Zyta Kop 30. Cwiorst dla Siebie, y nieprzywrocił, ani Oyczuł: o po-
dobne Zabory y Inni maią pretensye. —

Po Pozostałą po Niezbyszce Daukunie wdowa Juchimia, pozyczyła na Zyzanie" u Szkiego Zbożka
Zyta Szanek 1. y puł, wdrok potym przystany Sawnik ze Dworu Kościuba z Ludźmi do Jey
dodotki, aktoreż y Zabrat Zyta Workow wyzokich Cztery, w Których domyśla się, że Ze-
wnie Szankow Cim Znaydywało się, Zawiozszy to Dworu Wyszynat bez miany dodzi-
chtka; Skarżący się tenże Zbożek nie uwierzył, Sawnika dla wyzytania się, nie pozbywał
y bez przywrotu Zyta reszty, z Budynku wyniósł. —

Inwentarz podawszy Jego powtornym Kontrakcie wydany, przekroczył Czynszu za Morg
przesuperuiący nad rokdanych 13. Kokdemu Włościaninowi f. Chociaż wielu potyle nie
miel; / po Ktotemu, a Szekia Zbożek sam dla siebie podwyższywszy Oyczuł, wymagał postę-
pnie po Kto= sto z Zpustki, bez względu potrzymaymniey Mało, że Żadna nie miała Grun-
tu użytecznego tyle, y że Kokdy Czynszujący nie maige tyleż w Własnym Zarodzie, bli-
zey był powinien Zostać Nadgrodzonym Zpustką, Nikli iakie Oyczuał Zabiz, Zkąd
wynika że Na Grobne, y Nadzwyczaynie Ceny, wybieraiąc Czynsze, powracać One Czyn-
szownikom powinien. —

9.

Przez tych poszczególnych Kokdego Włościanina, y Kapitały pretensyow Znayduią się iakie
Ogulnemu u Włościan Siedzeniu podpadaiące — Tak właśnie: że Inwentarzem w Roku 1800.
Aprila 22. pod Kontrakcie wydanym, podano A. Kruszewskiemu, po dwoch Strohow y po
dwie Strohki Kobzykowych, Uwalniaiąc Onych od Panszczyzny, a Boiar od Gwałtow,
y Zobowiązkiem dawania Żywności Onym: Na Skutek iakowego, przekroczenia, od Kok-
thu do Konca posesyi A. Kruszewskiego, Chodzić Zatem Strohu 1. do pasienia Bydła Ko-
gatego, a drugi nie rogatego w Braszewiczach, Kimże Zaś Kodwa Chodzili do Obory
w Pomocy Pasterzom dla miszania y Kokdawania Bydła Dworskiemu Karmu. —

o Lkorzel

Kie przestaiąc Zastępca Posesora na Tey Strohow Liczbie, dodał Czterech iesze do Swoiey w Braszewiczach Gorzelni, a dwoch Wdzielnych do Wołow, pilnuiących: a Nie[illegible] dziele przychodzili; a we Czwartek Inni Ich Zmieniali; Co Kokdzie to trwało od Jesiennych do Wiosennych Swiątek, tak że przez lat 8. Za Kontraktu Pierwszego, Corocznie nad Ukywał nad przejaz Inwentarza, przez Tygodni 30. po Strohow Sześciu, którym przyimował tygodniowe iak w Ow Czas Była Panszczyzna, to iest po dni 2. a Innym y po Mniey, Boiarom Zaś Żadney Be ich nie Stuchyli. —

o Lkorzel

Potym Czasu Inwentarz 1808. Roku Zmniejszył Strohy na Jednego y Strohki na Jedną, ty-
godniowych, z Uwolnieniem od Panszczyzny tygodniowey, Pomimo Czego Strohá w powyż
szey nad Ukytey Ilości, aż do Konca posesyi A. Kruszewskiego Była pozbawiona, Za którą do
pozbycia A. Prałata Postowskiego tylko po dni dwa, a potym przecie po dni 11. przyi-
mowano, a tak wypada Nad Ukytych Strohow do Roku 1808. Sześciu a od tego do Ro-
ku 1818. Siedmiu w Braszewiczach. —

o Lkorzel

Oprocz powyższych Inwentarskich przekroczeń widzieć do Folwarku Potkowey że
wsi Tamecznej pozbawiono, Strohow 2. do Bydła, takoż od początku do Konca posesyi
to iest [illegible]

porestyi to iest przez lat 18. przyimuiąc do N. Prałat= Pustowskiego po dni 2. pamiętny Trzy Męskiey, a daley po dni 4. tygodniowey. —

Vdzielnie Oyrock prowyższych Strohow przychodzi ze wsiow Torchańskich do Browaru Bachowskiego od Datty postawienia Onego w Roku 1809. aż do przeniesienia w Roku 1816. przez Tym Sześć po Strohow Sześciu, Oyrock których przez Zimę 1816. przychodzi do Browaru tegoż Bachowskiego w pomoc tamecznym Strohow 6.= których nie potrzebuie wyżey gdy Brassowiczach, z przyczyny że tak ilość ich Potrzebuie Jak miesce w Brassowiczach Zastawia z przyczyniem pamiętny w porządku wyżey opisanym. —

Kathonicé Oyrock tych wszystkich przychodzi Koleią z Datty wsi po Sześciu Strohow do Bronianskiego Browaru przez iedną Zimę, od Potrowey do Sierpnia, a Siodmego przez Lato do Października a tamże Wołow. —

A więc nad uchyto w Brassowiczach, w Rokudym Roku po Strohow 180. a przez lat 11. do N. Pustowskiego w Ogule Strohow tygodniowych 1,980. a od tey Datty y Kontraktu Zmiany Staiącego Stroż nad uchywano w Roku po 210. przez lat Dwa Ostatnich 7. nad uchyto 1470. w Potrowey nad uchyto w Rokudym Roku po 104. a przez lat 11. do przybycia N. Prałata w Ogule 1144. od tey Dwa Datty do Końca porestyi nad uchyto przez lat 7. Strohow 797. w Bachowcach nad uchyto w Roku Strohow po 180. a przez Tym Sześć w Ogule 1080. y tamże Brassowiczach nad uchyto 6. przez Zimę 180. nadstugi więc w Bachowcach Ogulney Strozow 1260. w Bronnym nad uchyto przez tygodni 30. Strohow 180. do Browaru, a 30. do Pasienia, w Ogule Dwa 210. — Do Datty więc N. Prałata nad uchyto z Brassowicz y Potrowey Strozow 3132. a że Im przyszło do tey Datty po dni 2. pamiętny Dwa tydzień Stroży, y przed Rokiem w Tygodniu nad stuchyt po dni 5. y pominowszy przeto Strawę niedawaną, Boiar nie należnych do pamiętny, y Biegłych po mniey nad 20 Oca pamiętny stuchaiących, przestuchali więc w Ogule dni 15,620. a że od N. Pustowskiego do Końca porestyi nad uchyto z tychże Brassowicz Potrowey, y Bachowcow Strohow 3458. a do Bronnego wstawnego Potwarku Zuka Strohow 210. y przyszło 2 tydzień Rokdy, y dla Rokdego po dni 4. pamiętny, y tak Rokdy po dni 3. nadstuchyt tylko, w Rokdym tygodniu, nadstuchyli więc wszyscy w Ogule dni 11,004. które wedle Punktow Kontraktu 18. y 21. — w Sowitości do Bonifikacyi policzone wynoszą nad uchytych dni 22,008. y tak wszystkich do Stroży nad uchytych dni 37,628.

Do Rządu Zgorzenia piekarni we Dworze Brassowickim to iest przez lat 10. przychodzi po Strożek dwie do Brassowicz, a trzecia do Potrowey z przyczyniem po dni 2. pamiętny Zeńskiey, a Boiarkom żadney, potym Dwa znowu przychodzi po Jedney po uchylney Stroży, do tychże Brassowicz Potrowey y Bachowcow, przyimuiąc po dni dwa takoż Zeńskich, a tak Dwanaście po 3. tygodniowey Strożki chodzily, y postrzegano nad pierwszy Inwentark po iedney, a nad pomnieyszy po dwie. Do Rządu drugiego „Kwatermistrza" wypada że przez lat 8. nad uchyto Strożek tygodniowych 416. a przez lat pułtrzeciey 10. nad uchyto 1040. potrącaiąc przeto przyięte pierwszym Strożkom po dni 2. na tydzień pamiętny wypada za powtorney przestugi dni 1080. a potrzeciey drugim takoż po dni 2. wypada Stroże Zpierwszemi wypada za Strożki przestugi Ogulney dni Zeńskich 12,560 —

Acz te Uwagę położyć trzeba, kiedy Inwentark pierwszy y punkt 21. Kontraktu nowego pułtrzeciey zbywaiącey pamiętny do potrzeb tylko gruntowych, Dwa uchyta przez Zuka do Jego Własciwych Wołow y w Gorzelni ustug nie będą gruntowe, aczkolwiek mym będą odniey zbywaiącey. Czy więc koniecznie należało pomnieyszey potrzeby ową Znad uchytych Strohow y Strożek, lub też bez potrzebnia całkowite dnie Dwa nad uchytych Strohow y Strożki Cichone bydź maią? —

Oyrock Strożek przychodzi

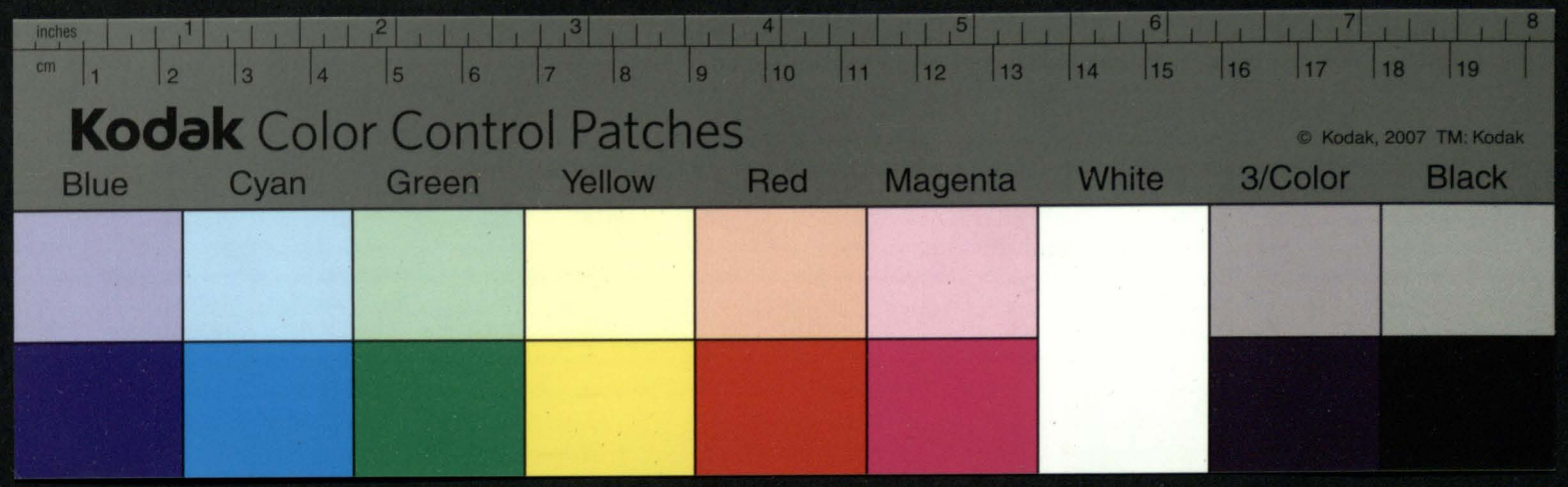
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak

Qat 6. po iednemu, ktorych na dnie iakby odbytey Pansszyzny policzaige wypada Dni Ogut 1666.

10.

w Kasie bran Bekrutskich zawsze Zastępca Porucznika zbierat Składki od Włościan w pomiar Liczby przeznaczonych Bekrutow; kiedy dawat — dwoch wybierał z Chaty po Rublu, a kiedy dawat więcey wybierał po Rubli dwa, y tey Kassem — Czynił. Czego odbierał ad przytaczonych Obeych dokładki, Cwszystko znacznę wynoszące kwotę, nie mogło bydź wyexpensowane na Rdanie Bekrutow. — A tak złożyć Pobety, Regestra wybranych od Włościan pieniędzy, y Expensowanych, a złych obligacyę y powrocić Cyrkularnym rostało obowiązany. —

o Składce na Bekrutow.

w Roku 1813. Opatrzywszy tenże podatki ze Składki Włościańskiey w Kassie pobrane, gdy rostało Rubli 12. wrocił Jm — w kilka tygodni odebrał one, y nie wiedząc na 6 wrocił: w Innych Kassach nie znaydowali się poborcy przy Opatrzie podatkow, — Niewiedząc więc ile rostawało kazsze, lub nie wystawało z Jch Składek? Kassiery Kathedralney? ale X. Kanonik Mszczonowski w Punkcie Kontraktu 29. obowiązał się Kassiery złożyć Kwity podatkowe, ostatnie w tym Kassie y Mieyscu iest potrzeba aby uskutecznił opis. —

o Składce Kassiery

Zastępca porucznika, Grunta Puste po rożnych włościanach, iedne Zarabiaiące, drugie Czynszuiące, a Inne na Inszakki przeznaige, nie Opisał, z Tych przychodow podatkow za Włościan rożnych, ale ie na pożytkach rożkładał, Cwrocie powinien po wyśledzeniu Dusz ubytych — a tym bardziey gdy go punkt 20. Kontraktu do odpowiedzi za Grunta y Chaty spustoszałe przyciąga. —

Tenże Zastępca w Kasie przeszłey Woyny dawszy Austryakom ze Dworu na Rokuszyce Mąki pszenney pszenicy i Siana po trosze, wybierał udzielnie u Włościan Chleb, Woty, y Jakowice, które Ostrowowszy, Składkę przeznaczył na wszystkich dla nadgrodzenia daiącym, na co wybrał Złtc 1132, gr. 27. Co wypadło dla dalszych Jemu zatrzymał pieky sobie, Cże nie dalszym Opłacił, a Resztę Złtc 292. gr. 27 nie oddawszy nikomu rostawił pieky sobie. —

o Składce na Bekrutow.

11.

+ w punkcie 6. Kontraktu 1806. Roku przyrzekł X. Kruszewski własnym nakładem bez pretensyi do Kapituły zbudować Browar nowy z Kominem y Wołowinkiem w Folwarku Braszewickim, a przecież nie dotrzymawszy, rostawił stary, nierownie niżli był stawszym, y dalekim do użycia dalszego nie użytecznym. —

+ w Tymże punkcie obowiązał się Szpichrz nowy na sążni 10. długi, a na pułpiąta szeroki postawić, lecz rownie nie dotrzymawszy, przeniósł tylko stary Kapitulny Browar z Tołkowey y na Szpichrz niekczemny zreformował a tak swego nie postawił. —

+ w Tymże punkcie przyrzekł Obory nowe duże postawić Czego także nie dotrzymawszy, stary przestawił, dodawszy własney Kapitulney z Peretoku Olszyny, a tak rostawił stary, rozwalaiący się, y nie zdatny do użycia Obory. —

+ w Tymże punkcie przyrzekł Szopy dwie nowych plecionych postawić, lecz nie dotrzymał także, a dawne y niezdatne rostawił. —

o Budowli dawnych

+ w Tymże punkcie przyrzekł w Tołkowey zbudować nowe duże Obory, lecz niezbudował, y tylko dawne niekczemne rostawił. —

+ Przyrzekł tamże, w Folwarku nowo postawić się obowiązanym, a teraźniejszych Kassach postawił Szpichlerz na Wkor Tołkowskiego, przeciw Oprocz przybudowanych do Scian w Stodole, dwoch małych, podwoie ścianek maiących; nie postawił jak w Tołkowey udzielnego na dwa piętra z Sufitami podłogami galeryiką y potrzebnym udzielnym, przez co Opisu nie dotrzymał. —

Oprocz tego przyrzekł w tymże punkcie Kontraktu postawić Karczmy nowe Jakoto: w Zawelowie, Sukkach, Bażenie; ale Zawelowska iako trzymowana iest stara,

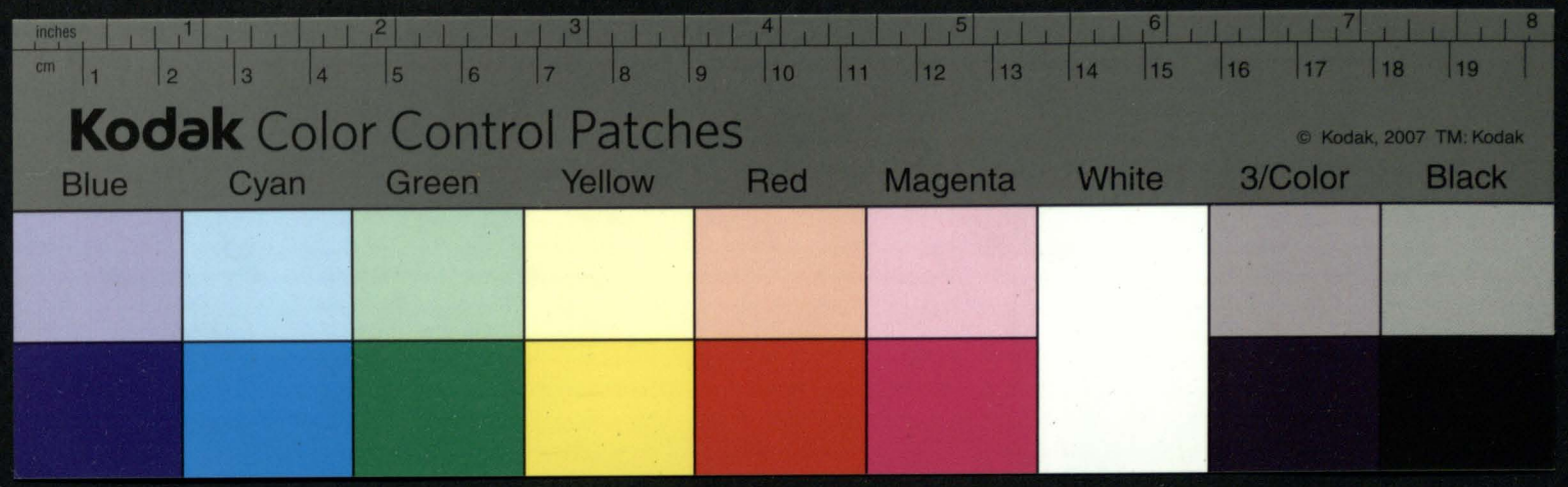
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Za stosowany Mieysca, niemogł Expensować X. Kruszewskiego lub Xattyrzea do Inwentarza Obszernego Gaju starego Wytchlnego Kapituły, do Inwentarza Rewersalnego y Assekuracyi X. Kruszewskiego wcześniey, a tym bardziey gdy go Ogrod Wroczyńka w punkcie 7. Kontraktu wspomnionego, Inwentarze 1800. y 1808. w punkcie 7. do possessyi X. Kruszewskiego podały; Skąd więc Natym że X. Kruszewski, iak za Inne Lasy, tak y za Porosłe Odpowiedzieć powinien. —

12.

o Magazynie Włościan

w Punkcie 32. Kontraktu pokwitował X. Senior Kruszewski, Xattystwo Kapituły w Makatach Rządowych, a wszelkich innych Wstrzymać dokaz Magazynu Włościańskiego, Orali Rządowych y Regestra onego dla zdania Teyże Kapituły, Stawszy się przyczyną z Xattyrzea Swoym Szkody Znacznym Nadmiernej potrzeby dawania Chleba Zubożonym Włościanom, spodziewa się Kapituła że z powodu dawania takowey zapomogi Wybierać regularnie u Włościan Magazynowe z Sypki, y nie Expensował Jey pokwitowaniey wdzięcznie dla tychże na podwoienie Zapomogi. — Nie postawił w prawdzie Xattyrzea possessora żadnego Włościańskiego, w Magazynie Jey Braszewickim Zboża, lecz że w nim dawniey Miesiące, Miesiące razem z Własnym y Handlowym Zbożem Włościańskie, mieć potym wolny stało bez roźnicy, sprzedawać, y rozsyłać do Magazynow różnych, pewnie więc dowodzić się należy, że w takim Skutkuie przyczynęły dla siebie Zboże Włościańskie, powrocie one przy złożeniu Regestrow, y Xięg Znurowanych Wkładami Zastrzeżonych y Makulaturze Zeszłego roku.

Wkładem Rządu Gubernskiego Grodzieńskiego Xięgo= w Roku 1818. Aug: Dnia 9. danym odięte od Szkic Zamku a oddane Kapituły, Braszewickie Materyały, pomimo Czego tenże Szkic Zamku wcześniey do= wodu podania Skreszonej Braszewickiey dla Kapituły przez Assessora Sądu Ziemskiego Pilsudskiego= Worotyńskiego w Roku tymże Julij Dnia y wedle powtornego podania przez Xięgo Pisemnego= Pułtr: tegoż Szkicu w Roku tymże Januar= dnia wiele wymienionego Zboża y dziana Kategoryi Roku Kapitalnego; iak wyszczególnia Regestr Składowy się y na wtaszony Zabrawszy Wszystek, Opatrzić teraz Kwitancyą nową.

Spuszczonemi Wodami Zubożanie Włościanie Braszewscy przez X. Kanonika Kruszewskiego y Jego Xattyrzey nie byli nawet w stanie, wszyscy po przyjściu do Possessyi Dziedzictwa Opatrzenia podatków Skarbowych; Kapituła przeto Chcąc Zabezpieczonej — przez tegoż Xięgo Pisemnej Dworney Przymuszona była Xattyrzić Włościan, a Istotnie possessora y Jego Xattyrzę Byłego, dla Czego na Nim, lub posiadłości na Którym przy Należy, Skutku przerostu wedle Składanego się Regestru. —

w Punkcie 4. Kontraktu Obowiązał się X. Kruszewski postarać o Natwość Zamian w Sąsiedztwie Dobrach, a to Punkcie 4. o Uspokojenie Sporow Granicznych, y Koszt Swoy na Ustanowienie Oppłacych, a to Punkcie 4. Uskutecznił w prawdzie po wielkiey części ten Obowiązek, lecz nie w zupełności Oświadczył. Uskutecznił w prawdzie po wielkiey części ten Obowiązek, lecz nie w zupełności gdyż w Szymonowiczach, Sukaczach y Zaborni, nie Grobiewskey Zamian, a Kostrzewskey Sachowskiey, ze, w Piorkowiczach Kaz Wschodach, y Sudziatowiczach Sporow Granicznych nie ustanowiony, dotąd, y nie dopełnowanowy Zaborow Lasow y Gruntow przez Włościan Marszałka Stanisława Postawskiego, y Marszałka Byłego Gubernii Borowskiey, dopełnionych w Sądzie Swoiey possessyi Włościanom Kapitulnym, Sam Oświadczył się Obowiązanych, na rozgraniczenie y Zamiany tych dalszych, a Kapitułę narazić na nie, y Włościan na Szkody z Zaborow Jey Ziemi wynikłe. —

w Punkcie 6. Kontraktu, Oświadczył się X. Kanonik Kruszewski, dla Uwolnienia Gruntow wielkich Braszewickich, Zrobić Communikacyą z publicznym Kanałem y odebrać Należ: 4000 Złotych Czerwonych — Byłto Punkt dodatkowy do Kontraktu Zrzedowanego, a tego Manatuiąc dla siebie X. Kanonik Kruszewski, Kanału nie wykopał, y Gruntow w Kwitach położonych nie Uruszył, a tak winien przymuszonej Opłacić 4000 złp. z procentem dla Kapituły —

Punktem 8. Kontraktu Zapisany Protokuł wywodu Braszewickich, na Stronę Stamy tarcicy pomimo Czego Xattyrzea possessora, Lewkami swemi Włościańskiemi wywodzić do Pomocnego Stamy tarcicy. Opracz Której wiele dwie Korty Lipy Braszewickiey wchopiły, a po= wtornie Kopy wchopiwszy prosto z Nadodatkowo tąż Braszewickiey odebranych, wypracowały do tegoż Pomocnego, gdzie y Stamy tarcicy, razem z Kulowcą pokrotce dotąd. —

Inwentarzem Roku Podano X. Kruszewskiemu w Possessyi pozostałe Kapitulnych Domow 10. z Obowiązkiem Powrotu pokoy exprimuiący Kontrakcie pomimo Czego tenże X. Kruszewski z Xattyrzą pokoy Obszerny niedawnym przed Kapitułą possessyi, Kotrzeciał Szczególnie Domow 4. a przeto za niedostarczających Opłacić

Wiktoryn Pilewicz

Włościan Kubnick Obowiązany. —

Prock rożnych Uciążliwości Włościanom Wypadaiących, Dzierżca Possessor do Zgwałcenia Świąt rożnych, Jak pożymuiet i Kahoto: w Czasie pasienia Koząt Jm wolno Święta pułewskie Dwowole. Oraz Nowiny dla nich Wygarte, a potym Karwarkami Zbożie Znich Zbierać, Odbiednie pzykt Jch w Swięta do Cywowki Drew z Lasow rożnych do Orkowania Chyt we Dwonie, Do Kopania Krowow, do Cigżania Smopow, y pzestawiania Kip w polach Dworzych Do Wkładania Zboża w Zorpy y Ważenia Mąki Handlowey. —

Monomowie tegoż Szlachcicz Ruka, a Szczególniey Znich Ktośliwi: Konstanty Nowicki y Siemiński wielu Włościan, albo niewinnych nawet, albo nad miarę wykroczeń, bili po tyranisku często Obnażonych — Kijami, Harapami, Dyscyplinami, rożgami do odcięcia zdrowia z Czasem, dla niechowanej miary w Głowie y Sposobie bicia — wielu więc podobnie bić, albo Spodziewaiąc się kar, wyszli z Chat dla bojaźni Opuściwszy gospodarstwo. —

Dla Jakowych Cek od pochynienia Robot, y kar niezwornych, że orak w Czasie pzesiedlenia Włościan A. Kruszewski Cey Dzierżca Jego wielu po Obcych y iedynokich gospodarstwo mieszczących po dwoch na iedno gospodarstwo, Chat się pukcdynu, że nie Zgodziwszy się między Sobą, y do Ubostwa pzyszłe, Cży żaden nie utrzymał się, ale wszyscy rozeszli się dla Szukania Zarobkow y Chleba — W Drugiey Strony Chcieli w Punkcie 20. Kontraktu pzytym Obowiązali się Oddawania Chaty y gruntu od Spustoszenia pod odpowiedzialnością, Niemiał iednak Pilności y Staranią nad Upadaiącemi Włościanami, ani nawet w Czasie Choroby Niedawał pzykrym pomocy, y wdawał się niechcicel do ugrzeczy Jch Boli, lub Zbiorów Zboża, Chleba pochowania, y Siana, ieśli nie kpanszczyzny Zbywaiącey, z Staraniem pilnuiącey, które w Punktach Jnwentarza Pierwszego 8. y 11. na Jednie Szczególnie Upadaiącym Włościanom wyraźnie Jnwentarzowane Pułaty — a które Punkt 5. Nowego Kontraktu, pzez wyrazy „Wedle teraźniejszego Jnwentarza“ nadal rozciągnął, y tym samym pzy niemaraskiey Zwłaszcza Egzystencyi, Ktym bardziey gdy Nowy Jch Jnwentarz nieodmienił, ani wsparniał, y Innego Ustanowienia nie pzedsięwziął — Dla Jakowego Opuszczenia Włościan, wiele Znich podupadły, grunta y Budowle Opuścili y Sami rozeszli się, Za Czas. Kanonik Krupowski, lub Jego Dzierżca Szlachcic Ruka w Myśl Punktu 19. y 20. Nowego Kontraktu do powiedzianiu Wkładaiąca się Tabella pzez Lustratora Kapitulnego Steugera Spostrzeżona w Skutku Na Dwiska y Jłoki rozebranych a Siedlisko Spustoszone. —

Rozpoczęli y rozpuszczeni Włościanie, nie Znaydniąc się pzy Siedzeniu niniejszym nie Dzierżawstanie Osobliwie Zapłacenie y dosyć pokrzywdzeń swoich — Rozegranie Jch Samo za Siebie dowodzi, że wielkich krzywd nieznosnie y Cnijszych nad pozostałych Dziedzicz. czyli; a tych Chociaż nikt nownie dokładnie, iak Sami rozeszli, Cpuć y wiedzieć może, o krzywdach po szczególnie kożdemu do pzetrzonych, gdy oszczędzie Sama Spra wiedliwość, bez nadgrody onych od pokrzywdzaiących wyszukiwać nie może, pokostali pzeto krewni, y Blisey Sąsiedzi z Rozebranych, o powiedzą, Bezem wiedzieć Gdy może, wedle wszystkich pobocznych wyśledzeniem krzywd. —

Jak wypadaiący wszystkie dotąd wiadome Kodzaie krzywd, Cnijszeń y Akcyz Kapitule Katedry Wileńskiey, y Włościanom Jey pzez pozesora y Dzierżcę Jego wyrządzonych. Gdy w Punkcie 28. Kontraktu ostatniego, Obowiązał się Ur. Kruszewski każdego pozesora Dóbr Brzozowickich, powrócić one tym ostatnim Jak w Jnwentarzu pod Czasem Zawarcia, tegoż Kontraktu, Egzystuiącym 1800. Roku były to, y iak w tymże Czasie będą wiadome Opisanym, oraz odpowiedzieć za wszelkie ubytki, y niedostatki Jego winy zaszłe, lub które, o których Kapitule natychmiast nie zawiadomił. — Gdy dopiero wtedy wieloletnie szkody pzez swoiego Dzierżcę, Szlachcicz Ruka, nieuyszłe się oraz z Obowiązku Punktami Kontraktu Ugodzonego podpisych, Tym samym Dóbr Brzoze

wielick

Dobr Braszewickich niedaleko, wedle Inwentarzow Kontraktu y Asekuracyi dla Kapituły Katedry Wileńskiey — a Latyn Nayprzod aniżeli Groszki. —

Aby Nayprzeyaśniey Waszey Jmperatorskiey Mości Wrakiem zalecono było, ta prośba Kommissyi w Dobrach Braszewickich Expedycyey podaiąc, a po potwierdzeniu onej Zalecić Nadtenże we wszystkich pomienionych Kapituły Katedry Wileńskiey y Jey Włościan Braszewickich Krzywdach uchylnie, a mianowicie tym nakazać X. Kanonikowi Kruszewskiemu y Jego Zastępcy Spikiemu Rachunek zdać Dobra Braszewickie dla Kapituły wedle Jnwentarzow y Kontraktow w Asekuracyi y Kontrakcie 808. maja 19. podpisanych, a takem spisy Nadtenże Obeyście y Opisać, Stany y Złości znayduiących się teraz y wynalezionemi tymiż Włościanskiey Brak dzierzącego Bydła, Jakoteż takem Koyrzec Stan Dzierżawy Budowlow Folwarcznych, Karczemnych y Włościańskich gruntow, a Złey Wiary niedostarczaiącym Zwłok do punktow Kontraktu &c. y Ostrzeżonie nayrychley dla Dowodu Kapituła Professorze y Zastępcy Jego Zadata, a po Zgonie podpisany niedostarczaiącego dopełnić byłoby miała w nuzy-mości; a że do odpowiedzi dla Kapituły Kommissyi Opisami X. Senior Kanonik Antoni Kruszewski Znayduiąc się w Dobrach Swoich w ~~Kowieńskiey~~ ~~Wileńskiey~~ Powiatowych Leyunach, a Jego Plenipotent _____ Elsner mieszkaiąc w Wilnie, nie Znayduią się podpisy Nadtenże, a Zatym wchwaią Zwłok Wtorego dla dania na wszystkie protestacye Kapituły y Włościan Odpowiedzi porządney y Explikacyi, niezwymawiaiąc do nieyzod Nadtenża Zastępcy Professora Szubiego Zwłoka, po Czem wszystkim Kommissyi Kommissarzom Tego podpisy należy do nadprowadzenia tak Kapituły Wileńskiey, iak y Jey Włościanom, za wszystkie Krzywdy y Krzywdy w powyższey prośbie wyrażone, y Jmnie podpisy Nadtenże Obeyście się mogące, Natomiast Ubezpieczyć Sumienie X. Kruszewskiego y Szubiego Zwłoka, na Czasu odpowiedzi, za wszelkie uchybienia Opisowe, Jako-dy y Krzywdy, Oraz Dzieło skończone do Sądu podpisanego dostać.

Z Najniższey Czci prośby Waszey Jmperatorskiey Mości w Tey prośbie uchylenie wyrok Należy do puszczania w Kommissyi Nadtenżonney Braszewickiey Roku 1819. —

Mąd= Dnia —

Kopia

111

Jasnie Oswieceni Wielmożni Prałaci i Kanonicy Katedry Wilenskiey Panowie Nasi Nayosobliwsi Dobrodzieje. –

Nie daleko w Horodcu poddani prawuią się z swoim Panem, a my maiąc krzywdy wielkie od Dzierżawcy nie możem końca i śledztwa wyprawować, a ieszcze on chwali się że będzie Dzierżawcą naszym że pogodził się z Jasnie wielmożnemi Panami Naszemi Kapituło Wileńską, to kiedy prawda my sami będziem prosić sądow o śledztwo i żeby nam samym Dzierżawca za wszystko zapłacił, co ukrzywdził, i ieżeli dłużey będzie trzymał to powygania wszystkich z Domow, a teraz iak nas Dzierżawca zgubił, i my do Sądu i Jasnie wielmożney Kapituły Panow Naszych Naymiłościwszych, skarżyli się to my nie mamy z łaski Jego sposobu do Życia a Kommissarze Pańscy chleba nam załuią gruntow i sianożęci nie daią i pomiary nie robią, to znowu nie będzie gdzie siać bo na tym gruncie wszystko przepadnie i niebędzie chleba i siana dla Bydła bo Dzierżawca wszystko pozabierał, nie daie nam Dzierżawca i Kommissarze Pańscy, ani krow ani wołow co nam w handlach pędzaiąc w drogi pozamęczał, i zaraził, a iak chaty przestawiał to do reszty nas pogubił, bo poretok Las Kapitulny i nasze lasy wyrąbał i w browarze wypalił, a trochę tylko niektorym na słupy i podruby dał Olszyny ale iuż zgniła, i chaty i kłonie i chlewy nam nie postawił, tylko stare z mieysca poruszył i zepsował i iuż nie mamy z Dziećmi naszemi gdzie żyć bo chaty powywracali się a niektore prędko zawalą się i wszystkich pozabiiaią, nie ma iuż kłon to Zboże nasze na przegumieniach w stożkach gnie i świnie ryią i chlewy pozawalały się, to kto ma ieszcze, kobyłę abo trochę Bydła to nie ma gdzie zapędzać tylko do klunki razem ze Zbożem, ale mało iuż koni i Bydła bo nie mamy siana swoiego i słomy to wyzdychało i my przepadły. Prosim Jasnie Wielmożnych Panow Naszych kazać Kommissarzom i Ekonomom albo Dzierżawcy ktoren nas zgubił, żeby nam klunie chaty sielniki i chlewy postawili bo nie masz gdzie żyć, żeby nam sianożęci i grunta dobre dali i woły i krowy, to my będziem Gospodarzami i żeby Jasnie Wielmożna Kapituła nikomu nas nie wypuszczała bo do reszty co ...

N: 129.

zostało Dzierżawcy powypędzaią i pogubią i żeby śledztwo zaraz było żeby nam Dzierżawca iak my do sądu skarżyli się za wszystkie krzywdy zapłacił, bo my gromada Mużowie będziem prosili sądu sami o sprawiedliwość i żeby nam samym wszystko zaspokoił Dzierżawca ale prędko bo nie mamy sposobu do życia, to my sami i woły i krowy pokupuiem a Dzierżawca iak nas przenosił chaty nasze zepsował i nasze choromy, to niechay nam zabuduie bo ma las teraz w Popinicy to my i sami przywieziemy aby tylko wystarczyło to Jaśnie Wielmożni Panowie Nasi Dobrodzieje, zmiłuycie się nad nami niech nam każe iak nayprędzey pobudować i żeby śledztwo było to sąd przysądzi na Dzierżawcy co nam należy i przeto upraszamy Jaśnie Wielmożnych Kapituły Panow Naszych ażeby Żyd Welwel ktoren siedzy na gruncie w Tołkowey iżby był wypendzony a grunt nam gospodarzom był oddany ponieważ my gospodarze sami gruntu potrzebni iesteśmy. O co prosimy cała gromada włości Braszewickiey

Semen Sakowicz woyt gromady Braszewickiey podpisuię się trzema krzyżykami XXX. –

Filip Sakowicz XXX
Martyn Czopura XXX
Jakow Sakowicz XXX
Dorochwiey Małyszyk XXX
Matwiey Dowhun XXX
Kornyło Dowhun XXX
Ezrochim Sokołowski XXX
Daniło Haraburnda XXX
Harasim Lach XXX
Kuryło Sakowicz XXX
Daniło Haraburnda XXX
Paweł Błocki XXX
Denis Sakowicz XXX
Małachwiey Czopura XXX.

NB. upomniec się u Pana Koka o pieniądze zapłatowe Rekrutowe przy Śledztwie

Rn 1819. Junii 7. dnia z Braszewicz

O zgodności z autentykiem poświadcza. Kanonik Sekretarz Kapituły L. Aut. Żyszkowski

112

Всепресвѣтлѣйшій, Державнѣйшій Великій Государь Императоръ Александръ Павловичъ, Самодержецъ Всероссійскій, Государь Всемилостивѣйшій

Бѣлостокъ 1818 года Пѣня 30 копѣекъ

Приноситъ жалобу Помѣщикъ Кобрынскаго уѣзда Антонъ Кузминъ сынъ Канѣвскій по довѣренности Виленскаго Каѳедральнаго Капитула на Сеніора Каноника тогожъ Капитула Ксенза Антона Крушевскаго и бывшаго мѣжеваго Судьи Кобрынскаго Уѣзда Игнатія Жука о ниже слѣдующемъ.

1.

Виленскій Каѳедральный Капитулъ, фундушовое имѣніе свое Брашевиче имѣнуемое, Литовско-Гродненской Губерніи въ Кобрынскомъ Уѣздѣ состоящее, по поводу значительнаго разстоянія отъ Города Вильны, изъ древлѣ отдавалъ въ арендное одержаніе членамъ своимъ не встречая ни когда ни какого въ томъ затрудненія. По очереди Сеніоръ Каноникъ рѣченнаго Капитула Кс. Антонъ Крушевскій, по контракту ему въ 1800 году Апрѣля 23го данному вступилъ въ восмилѣтнѣе Владеніе помянутаго имѣнія Брашевичъ 23 Апрѣля 1808 года истѣкшее и получилъ инвентарь сдѣланный каноникомъ Мирскимъ, въ которомъ заключены условія относящіяся къ обезпеченію имѣнія Брашевичъ, и который Ксензомъ Каноникомъ Крушевскимъ реверсованъ; сей Инвентарь къ дѣлу прилагается. съ Контрактомъ

Послѣ чего Кс. Каноникъ Крушевскій въ два года предъ истеченіемъ срока владѣнія представилъ Капитулу проектъ къ удобренію имѣнія Брашевичъ и умноженію въ непродолжительномъ времени дохода посредствомъ размѣра и замѣны пахотной земли и сенокосовъ въ отдаленныхъ шаховницахъ, доселѣ разположенныхъ переселенія деревень несколькодесятъ домовъ заключающихъ, пресеченія мѣжевыхъ споровъ, осушенія сенокосовъ и земель ровами и построенія въ фольваркахъ приличныхъ зданій, а по деревнямъ корчемъ и винокурень. Проектъ сей заключается въ началѣ арендовнаго контракта 1806 года Маія 19го дня который у сего прилагается.

Вмѣстѣ съ симъ проектомъ далъ Кс. Каноникъ Крушевскій обеспѣчительное письмо Капитулу подъ заглавіемъ: правила о размѣжеваніи Брашевичъ, въ которыхъ принялъ также на себя разныя къ обеспеченію Капитула обязанности Маія 19го дня 1806го года, и сія ассекурація присовокупляется.

Въ слѣдствіе сего немало предвѣщающаго Проекта и сильнаго увѣренія, Капитулъ продлилъ Кс. Канонику Крушевскому арендное владѣніе по 23й день Апрѣля 1820го года новымъ Контрактомъ въ 1806м году 19го Маія ему даннымъ, со многими къ обеспеченію онаго имѣнія условіями, а въ слѣдъ за симъ по истеченіи срока перваго контракта и въ началѣ другаго сходно 4му и 12му пунктамъ онагожъ откомандированъ былъ въ качествѣ коммиссаря Кс. Каноникъ Мирскій, который сообразно съ вторичнымъ Контрактомъ, составилъ новый

Инвентарь соотвѣтствующій замѣну шаговницъ; реверсально подписанный Кс. Каноникомъ Крушевскимъ Сентября 5го дня 1810 года.

Ксензъ Каноникъ Крушевскій получивъ вторично во владѣніе имѣніе Брашевичи не имѣя по контракту ввѣренной себѣ власти передачи кому либо въ арендное содержаніе сего имѣнія кромѣ случая смерти, въ которомъ силою 26го пункта дозволяется ему переказать оное наслѣдникамъ, не извѣстно передалъ-ли контрактомъ Брашевичи въ арендное содержаніе бывшему судьѣ Жуку или принявъ его въ часть оставилъ въ Брашевичахъ, довольно, что мѣстное управленіе хозяйствомъ исправляемо было Жукомъ, а дѣла отъ таковаго управленія происходящія сперва самъ Кс. Крушевскій, а послѣ чрезъ повѣреннаго Гна Ельснера производилъ съ Капитуломъ который никогда къ онымъ недопускалъ Гна судьи Жука.

Во время производимаго такимъ образомъ въ Имѣніи Брашевичахъ управленія двумя достойными лицами весьма мало условій изъ вышеупомянутаго договора, да и то едва только въ части исполнено, а всѣ почти относящіяся къ пользѣ капитула и крестьянъ остались въ тунѣ и кончились несносными обидами и совѣршеннымъ истощеніемъ Крестьянъ съ ненаградимымъ ущербомъ Виленскаго Капитула. При всемъ томъ Крестьяне страшась мщенія грознаго въ лицѣ Владѣльца управителя Жука и препонъ для себя въ Капитулѣ со стороны родственника его Ксенза Каноника Вишневскаго /: какъ нынѣ сказываютъ:/ разсудили лучшимъ терпеливо сносить всѣ обиды и чрезвычайныя отягощенія, нежели съ подверженіемъ себя вящимъ изтязаніямъ взносить о томъ жалобу въ Капитулъ. Съ другой стороны представленные въ Капитулъ Ксензомъ Крушевскимъ планы размѣра имѣнія Брашевичъ безъ подробнаго разсортированія пахотной земли и сенокосовъ, оказывающіе вообще на видъ довольно розданной крестьянамъ земли, а паче, что Кс. Крушевскій не присовокупилъ къ онымъ обѣщаннаго договоромъ новаго инвентаря скрывали предъ Капитуломъ здѣланныя имъ нарушенія обязательствъ Контракта и Инвентарей; то Капитулъ спокойно взиралъ на разпоряженія Ксенза Крушевскаго, а сей повидимому полагался во всемъ на участника своего Жука. Между тѣмъ Крестьяне по несоотвѣтственному распредѣленію земель лишаясь при томъ нужной упряжи, по части, по поводу введеннаго Жукомъ скотнаго падежа а по большой части по причинѣ частыхъ и отдаленныхъ дорогъ и недостатка корма до крайнаго доходили изнуренія.

Но Жукъ умѣлъ столь непріятное извѣстіе удалить еще отъ свѣденія Капитула. Роздавалъ безъ отказно Крестьянамъ на пропитаніе и засевъ хлебъ, а въ мѣсто упавшей отъ язвы и изнуренной дорогами упряжи давалъ другую или на покупку оной ссужалъ деньгами, чемъ отвращалъ справедливые ихъ жалобы; но что Кре-

яне почитали за достодолжное воздаяніе, то онъ предпринялъ взыскать съ незнающаго ни о чемъ Капитула. И такъ вскорѣ произошли со стороны его разныя о запомоги и недоборы претензіи; а вслѣдъ за симъ и вознагражденія еще съ 1801 года начатыя, и до нынѣ неправильно взыскиваемыя; въ доказательство чего прилагаются у сего выписанныя изъ Капитульныхъ актовъ подробныя Вѣдомости, сколько съ 1801го по 1806й и 1818й годы Ксензъ Крушевскій получалъ ежегодно изъ Капитульной Кассы вознагражденія за Запомоги Крестьянъ и недоборы а сколько еще считается въ недоимкѣ съ 1807го года чиншовъ податей и данныхъ въ наличности Крестьянамъ на покупку упряжи денегъ.

Прежде сего Капитулъ не встрѣчая никогда толикихъ надобностей Крестьянъ, началъ изъ оныхъ заключать о причиненныхъ имъ мѣстными управителями угнетеніяхъ и потому для удостовѣренія себя во всемъ сообразно съ 26мъ пунктомъ арендного Контракта поручилъ нынѣшнему своему Прелату Ксензу Степану Пусловскому, дабы онъ выѣхавъ на мѣсто въ Брашевичи въ лицѣ Коммиссаря здѣлалъ повѣрку. Довершилъ онъ ожиданіе Капитула посвященными общественной пользѣ усердными трудами, не только открывъ разныя злоупотребленія Жука, которыя въ повѣркѣ отъ 15го Августа 1811го года у сего въ Копіи прилагаемой описаны, но многія изъ таковыхъ злоупотребленій прекратилъ, за что и по нынѣ Крестьяне изъявляютъ ему чувствительнѣйшую благодарность. Кромѣ сего таковая справедливость не понравилась Ксензу Крушевскому и Жуку, и дабы убѣдить Капитулъ чтобъ съ хладнокровіемъ принималъ неприличное его съ Крестьянами обхожденіе и повѣрку Ксенза Прелата, не признаваясь ни къ чему предъ капитуломъ, но напротивъ того, требуя общей квитанціи, и не принимая повѣрки по поводу отрынутаго и во все ненужнаго присудствія при оной Жука, посмеку, можетъ быть, по поводу его присудствія неосмѣлились Крестьяне объявлять своихъ жалобъ, хотя самыхъ справедливѣйшихъ, просилъ Ксензъ Крушевскій назначенія другаго Коммиссаря, что доказуетъ поданное въ Капитулъ прошеніе, отъ имени Кс. Крушевскаго повѣреннымъ его Ельснеромъ отъ 28го апрѣля 1814го года.

Капитулъ убѣдившись по вышесказанной повѣркѣ о совершенныхъ ему и Крестьянамъ обидахъ, возстановивъ выдать Квитанцію, которой Крушевскій требовалъ во вредъ его, откомандировалъ вторично по сильнымъ желаніямъ Ксенза Крушевскаго Коммиссаремъ въ Брашевичи Ксенза Каноника Коссаковскаго. А какъ при позволеніи присудствія Жуку Крестьяне въ сей вторичной повѣркѣ неосмѣливались налично сказать истину (о чемъ и Ксензъ Коссаковскій въ Рапортѣ своемъ свидѣтельствуетъ) но болѣе говорили на сторону его, нежели на свою, такъ и сія повѣрка во

многихъ пунктахъ болѣе на сторону Ксенза Крушевскаго и Жука нежели на сторону Капитула сдѣлана и почасти къ Резолюціи и къ Указу отослана, несовершена и оставлена Капитуломъ безъ вниманія, никакого со Владѣльцомъ нездѣлала конца, которая подъ заглавіемъ Рапортъ съ 1815го года Іюня 4 дня при особенной Вѣдомости о состояніи Крестьянъ Маія 19го дня сегожъ года у сего прилагается.

Виленскій Капитулъ открывъ по вышесказаннымъ повѣркамъ много сдѣланныхъ крестьянамъ обидъ, для точнаго сихъ и прочихъ изслѣдованія и вящаго въ нихъ удостовѣренія, и дабы взыскать удовлетвореніе отъ кого принадлежитъ, отправилъ Генеральнаго Люстратора Гна Стунгура въ Брашевичи, который во исполненіе сего 1къ въ Рапортѣ 1817 года Октября третяго дня, послѣ въ описаніи состоянія крестьянъ отъ 1818 года Февраля 15го дня и во вторичномъ Рапортѣ отъ 30го Маія сегожъ года донесъ подробно о многихъ и истинныхъ обидахъ, какъ Капитулу, такъ и его крестьянамъ сдѣланныхъ. О чемъ Капитула 1817 Ноября 10 дня въ Виленскомъ Гродскомъ Судѣ протестовалась

Основываясь на сихъ удостовѣреніяхъ Виленскій Каѳедральный Капитулъ отправилъ изъ своего собранія въ Качествѣ повѣреннаго Ксенза Каноника Лесневича, для законнаго поискиванія отъ Ксенза Крушевскаго и Судьи Жука убытковъ и обидъ какъ собственныхъ такъ и Крестьянскихъ, который нашедши въ то время въ Брашевичахъ слѣдство по поводу бывшаго мѣжеваго Судьи Кобрынскаго Уѣзда Гна Богорскаго начатое отъ имени Брашевицкихъ Крестьянъ, касательно нѣкоторыхъ злоупотребленій Жука, заслуживающихъ по Имянному Указу 1818го года Марта 23го дня лишенія владенія, подалъ между тѣмъ прошеніе отъ имени Виленскаго Каѳедральнаго Капитула въ Гродненское Губернское правленіе 1818го года Іюля 30го дня, дабы позволено было поискивать и вмѣстѣ изслѣдовать о всѣхъ вредахъ какъ собственныхъ такъ и Брашевицкихъ Крестьянъ. Въ слѣдствіе сего прошенія воспослѣдовалъ Указъ сегожъ года Августа 9 дня назначающій слѣдство и препоручающій Земскому Исправнику и Стряпчему Кобрынскаго уѣзда самое скорѣйшее окончаніе онаго издержками Судьи Жука, которое въ то время касательно претензіи Судьи Богорскаго съ однимъ Судьемъ Жукомъ совершено окончилось, по рѣченному Указу 23го Марта, а по особенному прошенію касательно претензіи Капитула и Брашевицкихъ Крестьянъ къ Ксензу Крушевскому и Судьи Жуку въ слѣдствіе помянутаго и вторичнаго въ семъже году дня Указа

правленія начинается теперь въ Коммиссіи симмиръ Указами назначенной для Капитула. Предъ сею Коммиссіею объявляются для изследованія всѣ претензіи относящіяся какъ къ самому Капитулу такъ и его Брашевицкихъ Крестьянъ.

ВЪ ЛИСТЪ 1818 ГОДА ЛЕВА

До Ду.

2.

Брашевицкіе деревни во время владѣнія по первому контракту въ 1800-мъ г. апрѣля 23-го дня начатаго а въ 1808-мъ году окончанаго имѣли другіе дворы, поля и повинности, Контрактъ же и Инвентарь исходныя къ нимъ условія. Во время владѣнія по вторичному новому контракту продолжающимся въ 1808-мъ года, по поводу последовавшихъ и высочайшимъ Указомъ утвержденныхъ замѣнъ перешли въ другіе домы, заняли другія поля и вступили въ новыя повинности, а по сему Контрактъ и Инвентарь приняли другія условія. По таковымъ причинамъ двоякой родъ Владѣнія Кенза Каноника Крушевскаго заключаетъ въ себѣ двоякаго рода обиды и обязанности не единообразнаго вознагражденія. И посему первую Эпоху прежде полагаю по первому контракту со времени переселенія Крестьянъ ихъ со времени перемѣны ихъ повинностей и то для изследованія претензій особо каждаго крестьянина.

Брашевицкіе Крестьяне упрочивая въ слѣдствіе Контракта и Инвентаря ежегодно по 200 голотныхъ для Брашевицкаго владѣтельца за пространныя отдаленныя дороги въ Вильно, и давая подводы для перевоженія дворовыхъ произведеній, ежегодно въ мостовежую пристань или въ другое мѣсто, хотя меньше или больше имѣющіе полей крестьяне и бояри, равно были употребляемы въ дорогахъ противъ условіямъ Инвентаря; хотя незачитываемось имъ столько дней сколько тратились въ дорогѣ, однакожъ дороги сіи назначаемы были для перевоза дворовыхъ произведеній и для того, безъ роптанія онныя совершали, и чрезъ долгое время забыли, и молчали опроизведенныхъ имъ обидахъ. Но когда заступающій мѣсто владѣльца съ величайшемъ обремененіемъ Крестьянъ производя торги своими произведеніями въ отдаленныя стороны и въ дурныя погоды и по часто онныя повторяя, имѣючи лошадей, крестьянъ подвергъ значительнымъ издержкамъ и даже во время страды производя такіе торги хозяевъ отрывать отъ работъ съ величайшею для нихъ тягостію, то по поводу такихъ дорогъ имѣютъ претензію.

И потуда слѣдственная Коммиссія по особенному допросу кар-

даго Крестьянина изслѣдуетъ, то довольно теперь вообще сказать о подробныхъ обидахъ и обремененіяхъ причиненныхъ каждому Крестьянину, для вопрошенія у каждаго? что Заступающій мѣсто владѣльца Жукъ покупалъ рожь пшеницу, ячмень въ Рафаловкѣ въ разстояніи на 20 миль отъ Брашевичъ; покупалъ пшеницу за Олыкою въ разстояніи 40 миль отъ Брашевичъ; покупалъ въ Крупѣ ячмень въ разстояніи 30 миль, пшеницу, водку соль въ Пинскѣ въ разстояніи 12 миль; пшеницу и водку въ Клевани въ разстояніи 40 миль. Просо въ Степанію и Колкахъ въ разстояніи на 40 миль; Овесъ въ Каменю Кошерскимъ въ разстояніи 18 миль. Все сіе привозя на Брашевицкихъ подводахъ въ Брашевичи, опять разсылалъ въ другія стороны, часто непозваляя даже возвратившимся отдохнуть, и такъ произведенія опять развозили въ Мостовъ, Жолудокъ, въ разстояніи на 22 мили, въ Гродно въ разстояніи на 28 миль въ Брестъ въ разстояніи на 13 миль, Индуры 25 мили, Слонимъ 16 миль, Гибуличи 30 миль, Орловъ 22 мили, Шерешевъ 13 миль, Сокольку 26 миль, Орлю 22 мили Меречъ 30 миль, Скидлю 30 миль, Нидзингъ 40 миль, Крынки 24 миль. Особо нанималъ подводы Жидамъ въ Сыроцкъ, для доставленія туда изъ Бреста потажа въ разстояніи 30 миль: пребывали въ дорогѣ въ Рафаловку по 2 недѣли, въ Олыку 2½ недѣли въ Брестъ и Сороцкъ по 3 недѣли, въ Крупы 10 дней, въ Пинскъ 1 недѣлю, въ Клевань и Степаню около 3 недѣль, въ Мостовъ 10 дней, Жолудка 10 дней, въ Гродно 2 недѣли, въ Брестъ недѣлю, Индуры 2 недѣли, Слонимъ 2. недѣли въ Гибуличи 2½ недѣли, Орловъ 10 дней, Шерешевъ 5 дней въ Сокольку 2 недѣли, Орли 10 дней, въ Меречь 2½ недѣли, Скидля 2 недѣли, въ Нидзингъ 3. недѣли, Крынки 2 недѣли, въ Мацѣевъ и Каменецъ Кошерскій 9 дней.

Кромѣ сего наняты были для перевезенія Кобрынскаго Магазейна въ Брестъ, а такъ перевозя муку безпрерывно по 3 раза невозвращаясь домой пребывали по 2 недѣли. Особо перевозили изъ Пинска пшеницу прямо въ Брестъ пребывая въ дорогѣ по двѣ недѣли, овесъ въ Любешовъ въ разстояніи на 14 миль пребывая въ дорогѣ недѣлю; другіе такъже возили Овесъ въ Олтушъ и муку изъ Антополя перевозили въ Слонимъ и Мостовъ, пребывая въ дорогѣ по 2 недѣли; другіе возили рожь изъ Росталовки въ Вѣтренную мѣльницу

Грушевскаго пребывая въ дорогѣ 10 дней.

И хотя Бояры не исполняли тогда барщины, однакожъ подъ видомъ такъ называемыхъ гвалтовъ и шарварковъ отправляемы были въ дороги, однакожъ не смотря на сіе, будучи принуждены къ гвалтамъ, тѣмъ самымъ дороги совершали даромъ или какъ называютъ даремщизною. Равнымъ же образомъ нѣкоторые крестьяне безпрерывно такъже даремщизною совершали дороги а нѣкоторые исполняя недѣлную мужескую борщину по одному дню а рѣдкіе по два дни, женскія по половинѣ дня а рѣдкія по дню въ недѣли, никогда болѣе недѣли барщины имъ не засчитывалъ, однаго или двухъ дней, то есть сколько кто служилъ, хотя инвентарь обязывалъ владѣльца принимать столько дней борщины, сколько крестьяне пробыли въ дорогѣ съ возвращеніемъ. Не смотря на то, что сейже инвентарь запрещалъ отдавать въ наемъ борщину и другія повинности, но лишнія дни назначалъ для вспаханія новыхъ полей, а притомъ не позволялъ употреблять крестьянъ въ отдаленныя дороги. И такъ владѣтель не имѣя права ни нанимать ни же даромъ мучить крестьянскія и боярскія подводы къ своей торговли, безспорно долженъ за все заплатить.

Сверхъ сего сейже Инвентарь назначилъ приличной вѣсъ на подводы, не смотря на это и не вольнаго употребленія ихъ къ торговлѣ, заступающій мѣсто владѣльца на хорошую и умѣренную лошадь въ дурную дорогу не взирая ни на что безъ малѣйшей разницы налагалъ по три кули муки и групъ Овса по 4 кули, пшеницы и ячменя по 5ть корцовъ. По таковому обремененію лошади измучились; такимъ же образомъ потажомъ, водкою и другими произведеніями обремсняли лошадей въ слѣдствіе чего крестьяне немѣвшіе только лошадной упряжи и оною безпрерывно совершавшіе дороги, когда не могли сравниться съ имѣвшими по нѣсколько лошадей, то наймали другъ у друга къ торговлѣ Жупа, другимъ, когда по тяжости или дурной дорогѣ лошадь измучилась, нанимали въ дорогѣ у постороннихъ и нанятыми произведенія доставляли на мѣсто. а другіе же не имѣя къ нанятію средствъ во все лишались своихъ лошадей; другихъже лошади немощи тронуть съ мѣста тяжости доставали такъ названныхъ наровов, а другимъ такъ измучились лошади, что сдѣлавшись ни къ чему не способными должно было продать съ потерію крестьянъ не маловажною; другіе совершенно измучили своихъ лошадей перевозя въ Пинскъ водку, семя и

лобъ и обратно, откуда соль безъ малѣйшаго отдохновенія. Другіе, когда въ дорогѣ по тяжести и дурной дорогѣ лошади устали, то тяжести перекладывавшіе на сильнѣйшихъ лошадей, а такимъ образомъ сіи послѣдніе совершали двойную дорогу; у нѣкоторыхъ имѣвшихъ по одному волу употреблено къ упряжкѣ въ телѣжкѣ и такимъ образомъ онѣхъ лучшихъ не считая даже за скотину; нѣкоторые возили служащихъ туда, въ Минскъ, Пинскъ, Гродно, Кобрынъ и другія мѣста, кои такъ скоро ихъ гнали, что писарь Волынцевичъ для прибавленія скорости лошадямъ стрѣлялъ мимо уши, отъ чего одни изъ нихъ а другіе вдвое, другіе же выбѣгавъ нѣсколько мѣсто подвергались смерти.

По мостьи такимъ образомъ упряжи, кузнецамъ весь хорошо не заонѣхъ не платилъ и не считалъ за долги; когда крестьянъ застала зима въ дорогахъ, принуждены были подковать лошадей и платить кузнецамъ, или не подковавшіе возвращались домой съ изувѣченными лошадми. и нанимали коноваловъ а отъ больныхъ лошадей не имѣя въ дому выгоды не мало терями въ хозяйствѣ. Хозяева будучи выгонялевы въ дороги, возвращались тогда осенью или зимою, и оставались не обсѣявъ ярь; а другихъ отправивъ въ дороги во время страды, оставшихся же дома заставлялъ къ гумнамъ, а по сему не имѣя времени собирать сѣна, неимѣя на зиму корму для скота покупали онѣхъ, а бѣднѣйшіе не могли купить, имѣлись скота. Другіе по далекости дороги не могли довольно взять съ собою корму для лошадей, по недостатку дорого платили, а другіе нанимали пасѣница. Однимъ повозки, другимъ колеса, оси подъ гатями, водою и другими тяжестями въ дорогахъ изломались, такъ что одни принуждены были покупать, другіе сани и повозки изломавъ по грудь, во все ихъ имѣлись, а другіе по прошествіи зимы принуждены были бросить въ дорогѣ. Нѣкоторые же нанятые жуковъ антопольскому уѣзду, для перевоза соли изъ Пинска, сдѣлавъ напасть, будто невсю соль доставили, должны были по повелѣнію суда платить уѣзду извѣстное количество денегъ. и когда одни заплатили а другіе не имѣли денегъ были уѣздомъ ограблены, имѣя заграбленныхъ вещей. Другимъ же не имѣющимъ лошадей, или по ка-

ВЪ ЛИСТЪ 1818 ГОДА ЛЕВА 50 КОПЕЕКЪ

кому либо случаю въ дорогахъ ихъ лишившимся, Урулъ насильно давалъ имъ деньги на покупку упряжи дабы имѣли чемъ служить въ его торговлѣ, и когда вторично они имѣлись въ дорогахъ упряжи однакожъ Урулъ деньги отъ нихъ истребовалъ или подъ названіемъ долговъ оставлялъ въ недоимкѣ. Одни отправлены въ Яновъ за магазейномъ, когда его тамъ не нашли, а другіе по дурной дорогѣ не могши доѣхать и потерявъ на пряно время возвращались пустыми, Урулъ сей дороги за барщину не считалъ и хотя нашвько Крестьянъ и бояръ употреблялъ въ дорогахъ и нѣкоторымъ не считая забарщину, иногда давалъ по нѣсколько золотыхъ, или увѣщалъ что за нихъ заплатитъ подати, однакожде платежъ такъ не по своей волѣ уговоренъ, но назначенъ самовольно и такъ сказать насильно и будучи къ тяжкому тяглу невознаграждалъ даже путевыя издержки Крестьянъ, а подати послѣ владѣтель получая бѣлилъ, или оставляя въ недоимкахъ, не исполнялъ своего обѣщанія а посему крестьянъ не наградилъ.

Наконецъ истребивъ Крестьянъ и ихъ добытокъ выше помянутыми причинами, сверхъ сего Судья Урулъ содержа въ Брашевицкомъ Дворѣ большую винокурню доставалъ дрова изъ черняковскаго лѣса въ разстояніи на три мили отъ Брашевичъ, въ дурную погоду, въ продолженіе 7 мѣсяцъ въ каждой осени и зимы: нѣкоторые крестьяне съ лучшими лошадми похрайней мѣрѣ 15 недѣль ежегодно и безпрерывно по одному разу, а другіе подва раза въ недѣлю совершали такую дорогу. Пребываніе въ дорогѣ по 2 дни а засчитывалъ имъ только по одному, боярамъ же засчитывалъ за цѣлыя хотя они мѣтомъ однакожъ исполнялись безъ зачета. Много въ такой провозкѣ дровъ, волы отморозили ноги, другіе ослабѣвъ на ноги издыхали въ лѣсу. Нѣкоторые посылаемые были въ Тишинской лѣсъ во время болотнистой осени, гдѣ подъ тяжестію дровъ или строеваго лѣсу, имѣлись упряжи. А между тѣмъ Судья Урулъ доставя въ 1803 году изъ Бердичева, для торговли, волы ихровы явно зараженные признакъ въ фольваркѣ Брашевичи, и когда ихъ ихъ продалъ Вола Завелевскому, тогда арендатору

Литману, а теперешнему Брашевицкому, который снявъ съ него кожу заразилъ собственный скотъ, а отъ него во всей деревнѣ Завелевѣ, а одъ селѣ зараза прошедшій въ сосѣднюю деревню Гуминишекъ немалой убытокъ сдѣлала каждому крестьянину, такъ что до 500 штукъ разнаго скота въ помянутыхъ деревнякъ по поводу Жука истребилось и сіе немало причинило къ убожеству крестьянъ.

Кои крестьяне не имѣли своей упряжи, принуждены были идти пѣшкомъ за волами въ Бердичевъ, или Влодаву за одно только пропитаніе безъ платежа и зачота борщины, пребывали въ дорогѣ по нѣсколько недѣль а иногда и во время жатвы, въ чемъ немало имѣли вреда.

Отъ Времени вступленія Ксенза Крушевскаго во владеніе, до времени приѣзда въ Брашевичи Ксенза Пусловскаго въ 1871м году и запрещенія имъ злоупотребленія крестьянскихъ повинностей, крестьяне созываемы были вмѣсто 8ми на 9ть гвалтовъ не взирая даже на старыхъ и молодыхъ неоставляя никого дома и даже для смотрѣнія отъ пожаровъ какъ сказано было въ Инвентарѣ.

Другихъ крестьянъ Жукъ отправлялъ на заработки для очищенія Реки Шары, гдѣ пребывали по 5 мѣсяцовъ, а Жукъ слѣдующія за нихъ денги получивъ самъ, нѣкоторымъ нѣсколько платилъ, прочимъ вовсе неплатилъ и за недоплѣки не считалъ.

На сихъ вредахъ и обидахъ каждому крестьянину ежегодно производимыхъ кончилось владеніе Крушевскаго по первому контракту, и началось другое но еще съ совершенно большимъ вредомъ для крестьянъ и капитула.

3.

Рѣзку

Не смотря на таковое истребленіе много скота и упряжи, заступающій мѣсто Владѣльца, не переставалъ во время втораго контракта нанимать подводы къ торговлѣ. Многіе Брашевицкіе крестьяне въ продолженіи одного года перевозили на 5 по 6 а другіе и болѣе разы муку и овесъ изъ Пинскаго Магазейна прежде въ Брашевичи, пребывая въ пути по цѣлой недѣли, послѣ же изъ Брашевичъ одни въ Кобрынь въ разстояніи на 8 миль пребывая въ дорогѣ по 4 дни, другіе въ Брестъ на 13 миль пребывая въ дорогѣ

недѣлю, другіе же въ Волочинъ на 18 миль пребы-
вая въ дорогѣ 10. Въ Орли въ разстояніи на 23 ми-
ли пребывая въ дорогѣ по 2 недѣли, въ Семятичѣ
въ разстояніи на 24 мили. Въ Рожанну на 11ти
миль а Жупъ принималъ только недѣлю доро-
ги за 1 день мущины и 1 день женщины.

Между тѣмъ пріѣхавъ въ Брашевичи Ксензъ Прелатъ Пословскій
выговаривалъ обо всемъ заступающему мѣсто владѣльца Жуку, по-
торый предпринявъ такія злоупотребленія и окончивалъ начатую тор-
говлю нѣсколькими транспортами, муку изъ антополя въ мостовъ на
нѣкоторыхъ брашевицкихъ подводахъ, а рожь въ Брестъ, другіе подводы по-
свигалъ въ Пинскъ, гдѣ набравъ соли перевозили въ Орли, пребывая въ до-
рогѣ по недѣли, въ Гродно пребывая по три недѣли, въ Сокольку пребы-
вая столькоже, въ Кобрынь, антополь, и Дзятковичи. Наконецъ Жи-
довскую Водку изъ Дзятковичъ перевозили въ Крупы въ разстояніи на
19 миль пребывая въ дорогѣ по двѣ недѣли, другіе водку изъ Глиней
перевозили въ Гродно, а другіе изъ Молодова въ Меречъ, пребывая въ до-
рогѣ три недѣли; но уже за каждую недѣлю дороги для многихъ
принято за борщину недѣльную то есть 4 дни. Однакожъ и сія
послѣдняя торговля не мало причинила вреда Крестьянамъ; нѣкото-
рые измучили а нѣкоторые совершенно лишились лошадей, какъ каж-
дой подробно раскажетъ во время слѣдства. За таковое измученіе лоша-
дей и употребленіе Брашевицкихъ Крестьянъ къ торговлѣ Гнъ Вла-
дѣтель обязанъ сугубо заплатить въ силу Контракта на основаніи
18го и 21го пункта.

При всѣхъ таковыхъ торговляхъ заступающій мѣсто Владѣль-
ца Жукъ, часто бралъ отъ Крестьянъ новыя мешки, для свѣтки
муки и однимъ платилъ за таковые мешки безъ обиды, другимъ
возвращалъ мешки но старые въ мѣсто новыхъ, а прочимъ не
заплатилъ и не возвращаетъ еще до сихъ поръ мешковъ.

4. Plenipotent

Обнищеніе во всемъ Брашевицкихъ Крестьянъ а найпаче въ упряжи
скотѣ, строеніяхъ и въ хлѣбѣ произведенное Ксензомъ Крушевскимъ и за-
ступающимъ его мѣсто Жукомъ, не только въ будущность подвергну-
ло Капитулу вспомоществованію Крестьянъ при возвращеніи оной
Ксензомъ Крушевскимъ, но еще въ послѣдствіи времени не срав-
нено больше должно будетъ жертвовать издержекъ, на покупку
упряжи, которой теперь во все недостаетъ, скота на запложденіе и
лѣса на постройку жилищъ Крестьянамъ пресѣленнымъ несоот-
вѣтственно Контракту Крушевскимъ и заступающимъ его
мѣсто Жукомъ, откуда происходитъ, что претензіи Крестьянъ
объявленныя на нихъ влекутъ за собою настоящія и будущія издержки
Капитула а не волости. Сіи претензіи принадлежатъ собственно

Капитулу а только жалобами крестьянъ первоначально обиженныхъ, а Капитуломъ покровительствуемыхъ и вспомоществуемыхъ существуя въ процессѣ обѣщаютъ награжденіе въ послѣдствіи времени отъ кого слѣдуетъ за понесенныя издержки.

Ксензъ Каноникъ Крушевскій въ проэктѣ представленномъ Капитулу, въ началѣ аренднаго контракта, отъ 1806 года Маія 19го дня объявилъ необходимость переселить многихъ Крестьянъ, сверхъ сего въ 5мъ пунктѣ тогожъ Контракта принявъ общее переселеніе на свой счетъ, обязался доставлять нужной на постройку лѣсъ, обѣщалъ вмѣсто неспособнаго къ переселенію строенія доставить лѣсъ на постройку дома съ сѣнями и прочими хозяйственными службами и строенія для скота изъ хвороста. Но заступающій его мѣсто жукъ не исполнилъ таковаго обѣщанія своего принципала оставляя все на старыхъ мѣстахъ, только деревни Симоновиче, Черневиче, Сукаче и Свіче, прочія деревни какъ то Литовская Рашень, Ляки, Горы, часть Лукачевъ, Гумнишекъ и Сенчицъ начиная въ 1808 году предъ весною окончилъ въ исходѣ лѣта и переселилъ въ Деревню Брашевичъ; Ямни и Дубовики перенесъ въ Свічовъ и Олексеевичъ. Въ томъже году начиная около праздника богоявленія къ зимѣ пересѣлилъ Деревню Завелеве, которая не входила ни въ какую перемѣну полей, но видно только для отнятія у ней унавоженныхъ полей. Въ 1809м году опять весною пересилъ Гумнишки изъ подъ Двора такъже свободную отъ перемѣны полей и такъже для занятія такихже полей а Торокане и часть Чаковцовъ переселилъ къ осени. Наконецъ въ 1810 году принудившій Крестьянъ Толковскихъ, Плещицкихъ Шареевицкихъ и Сенчицкихъ къ непремѣнному пересѣленію, недалъ имъ никакой помощи обѣщанной въ 5м пунктѣ контракта, и такимъ образомъ подвергнувъ тщетной работѣ и опущенію въ хозяйствѣ, содѣлался причиною разоренія строеній при переселеніи, которыя оставаясь на прежнихъ мѣстахъ стали бы еще долго.

Такимъ образомъ и безъ малѣйшей нужды единственно только для угожденія своекорыстію переселяя нѣкоторыя деревни многіе Крестьяне имѣли свои домы съ сѣнями, кладовыми и прочими хозяйственными службами старые и къ переселенію неспособные, однакожъ Ксензъ Крушевскій и заступающій его мѣсто Судья Жукъ ни однаго по крайней мѣрѣ на мѣсто старыхъ разоренныхъ домовъ новаго не построилъ, къ меньше старымъ не далъ собственнаго матеріяла но собственную Капитульную Ольшину въ лѣсу Перетокъ истощалъ, которая будучи неспособною къ строенію давно уже вмѣстѣ со старыми строеніями согнило, такъ что каждое по вѣтхости прежней и теперешней неспособно есть ни какому хозяйственному употребленію и требуетъ новыхъ перестроекъ, а сіе по поводу несоблюденія Ксензомъ Крушевскимъ 5го и 11го пунктовъ Контракта.

Ксензъ Каноникъ Крушевскій и Заступающій его мѣсто жукъ вмѣсто построенія новыхъ строеній за испорченныя изъ хорошаго своего матеріяла, пріискали средство уклониться отъ описанія и принятыхъ на себя издержекъ, помѣщая хозяевъ мѣнѣе семейственныхъ по двухъ въ одномъ дворѣ изъ коихъ

многіе не будучи снабжены упряжою отъ владѣтеля
и несоглашаясь со своимъ сожителемъ оставляли
хозяйства а заступающій мѣсто владѣльца
назначалъ на мѣсто таковыхъ другихъ хозяевъ и
такимъ образомъ освобождался отъ поставленія
для нихъ особаго жительства. Или изъ вѣтхихъ пу-
стыхъ хуторовъ ставилъ другимъ жилища такъ тѣсныя что хозяинъ
не могшій въ ономъ помѣститься самъ покупалъ домъ и строилъ для
себя. Изъ такихъ же старыхъ домовъ строилъ для другихъ старые хлѣ-
вы, нѣкоторымъ недоставало строеній на прежнемъ мѣстѣ а владѣтель
переселившій ихъ на новое мѣсто новыхъ нестроилъ и до сихъ поръ еще
ихъ не имѣютъ, или зажиточнѣйшіе хозяева не могшій дожидатся по
стройки дома купили сами лѣсъ и поставили для себя домы съ нужны-
ми для хозяйства выгодами; другихъ на такіе пустоши переселялъ,
гдѣ строенія были съ мишкомъ вѣтхія и безъ кровель или прежде еще
другимъ отданы и свезены съ мѣста, однакожъ Владѣлецъ или засту
пающій его мѣсто ни старыхъ не поправлялъ ниже новыхъ недопол-
нилъ и недоставилъ. Нѣкоторымъ даже изъ пустошей недавъ строе-
ній ниже изъ перетоку какъ прежде дѣлалъ ольминъ на починку, раго
бралъ и свозилъ въ Дворъ на винокурню а новыхъ недѣлалъ. Такимъ
образомъ сломавъ старыя строенія и не поставивъ новыхъ, нѣсколь
ко лучшихъ оставилъ безъ починки. Уже многія строенія по старо-
сти валяются, въ которыхъ живучи бѣдные и нищіе хозяева, не на
ходя помощи отъ Контракта остаются въ горести и неимѣя
строеній для помѣщенія хозяйственныхъ припасовъ теряютъ ихъ
отъ воздушной непогоды. Другія строенія изъ пустошей продавалъ
разнымъ хозяевамъ, кои сами для себя строили жилища, другія пе-
ревозилъ въ урочище Брашевицкое Сокола иначе Лихуши, тамъ по
строивъ Фольварокъ и Конюшню, частію въ цѣлости перенесъ въ
свой Фольварокъ Бронный, хотя нѣкоторые хозяева не имѣя соб-
ственнаго ниже Владѣтелемъ поставленнаго жилища, въ нуж-
дѣ покупали отъ постороннихъ, а бѣднѣйшіе до сихъ поръ не-
имѣютъ другія пустоши передѣлалъ въ Корчмы а другія въ хлѣ-
вы при винокурни во дворѣ. Нѣкоторыя Крестьянскія строенія
во время перевезенія изъ стараго мѣста не могшій взять однимъ
разомъ оставили на прежнемъ мѣстѣ гдѣ сосѣдственные люди
раскрали, а Заступающій мѣсто Владѣльца новыхъ не постро
илъ. Кромѣ же не поставленныхъ вновь и не починенныхъ вѣт-
кихъ въ слѣдствіе контракта особо долженъ отвѣчать Вла
дѣлецъ за занятіе собственныхъ ихъ пустошей въ слѣдствіе
20го пункта арендного Контракта.

Многихъ бѣднѣйшихъ Крестьянъ Заступающій мѣсто
Владѣльца не переселяя для избѣженія издержекъ на прилич-
ное мѣсто хозяйства ихъ уничтожилъ и оборотилъ въ ра

ботники при Брашевицкомъ дворѣ, другихъ отослалъ на Русь въ свое имѣніе а иныхъ въ Троцкій уѣздъ къ сестрѣ своей въ имѣніе Нидзинги а строенія ихъ отдалъ прочимъ Крестьянамъ. Изъ таковыхъ отъ Якова Кацюба взялъ Коровы и будто за долги, Однакожъ отнимая скотину отъ Микиты Куклы сего не сказалъ, равнымъже образомъ отнималъ Коровы отъ другихъ.

Заступающій мѣсто Владѣльца Жупъ бралъ изъ Волости Крестьянъ къ дворовымъ сохамъ вмѣсто своихъ работниковъ, такъже другихъ къ перестройкѣ сельскаго строенія, съ которыми въ силу 5го пункта недоговариваясь и не платя по вышей мѣстной цѣнѣ сверхъ означенной въ Контрактѣ обижалъ всѣхъ. однимъ платилъ менѣе условенной цѣны, а другимъ ничего не платилъ кромѣ прокормленія ихъ, другіе сверхъ Контракта употреблены были Заступающимъ мѣсто Владѣльца годично къ паханію Земли лѣтомъ а зимою должны были возвращаться домой, и такъ что заработали лѣтомъ, то зимою издерживали на платье.

Равнымъже образомъ 5ти пунктомъ Контракта недавалъ достаточно подводъ къ перевезенію, и работниковъ къ постройкѣ крестьянскихъ домовъ, а по сему сами Крестьяне исполняя даже увеличенную борщину старалися перевозить оные и строить другіе безъ малѣйшаго пособія со стороны владѣльца, на что потеряли не мало времени, а въ таковомъ развлеченіи ихъ работъ многимъ украдены были платья.

Пунктомъ 25 Контракта обязался Владѣтель кулевой соломы не вывозить, но остающуюся отъ домашнихъ нуждъ оставить въ цѣлости, а ниже предлагается пунктъ къ слѣдству, что Судья Жупъ вывозилъ оную въ свои фольварки а вмѣсто сего онъ долженъ былъ употребить на крестьянскія нужды, но напротивъ того рѣдко кому далъ соломы при переселеніи но собирая изъ Волости покрывалъ бѣднѣйшимъ домы, отъ которыхъже оную отнималъ, тѣ послѣ для своихъ нуждъ покупали, а которымъ недоставало Соломы, тѣхъ домы оставшись безъ кровлей согнили.

Покуда Коммиссія откроетъ посредствомъ слѣдства послѣдующее подробно, теперь довольно вообще сказать, что Брашевицкое имѣніе во время принятія въ управленіе Кіевскимъ Каноникомъ Крушевскимъ имѣло дворовъ по инвентарю 1800 года порядочныхъ со всѣми хозяйственными выгодами 320 а теперь имѣетъ только по инвентарю 1818 года сдѣланному Капитульнымъ Люстраторомъ Стангурою 287 дворовъ изъ которыхъ находится порядочныхъ дворовъ 82, строеній для огородовыхъ припасовъ хорошихъ 34 Клетей хорошихъ 131 хлѣвовъ хорошихъ 79 Сѣноваловъ хорошихъ 29 и конюшенъ хорошихъ 90 Однакожъ сверхъ выставленныхъ

пунктовъ 5 и 11го Владѣтель особо обязался въ пунктѣ 28м
тогожъ Контракта окончивая Владѣніе возвратить сіе имѣніе
со всѣмъ тѣмъ какъ показано въ инвентарѣ
(: во время заключенія сего Контракта старой
инвентарь существовалъ слѣдовательно къ
нему все относить:) и въ будущемъ описаніи.

Таковое послѣдствіе должно отнести каса-
тельно упряжи и скота крестьянскаго, и такъ по сему первому
Инвентарю было 487 воловъ а по послѣднему 428. но здѣсь надлежитъ
сравнить прежніе хорошіе волы съ теперешними слабыми и изклю-
чить данные Крушевскимъ Крестьянамъ, коихъ жукъ часто требо-
валъ и за которые Капитулъ заплатилъ и покажется, что Крестъ
яне прежнюю свою хорошую упряжь совершенно потеряли во вре-
мя его управленія.

По сему старому Инвентарю имѣли овецъ 1248 а теперь
по послѣднему 414.

Изъ всего сего очевидно явствуетъ, что Капитулъ принужденъ
въ послѣдствіи времени понести ущербъ на постройку однимъ
Крестьянамъ вновь, другимъ на починку домовъ переселеннымъ
Ксензомъ Крушевскимъ и его заступающимъ мѣсто не соотвѣт-
ственно Контракту на снабженіе ихъ упряжею достаточною
къ хозяйству, какъ крестьянскому такъ и фольварчному, на
скотъ для размноженія и на прочія вспомоществованія Кресть-
янамъ разореннымъ управителями, покуда отъ полей и лу-
говъ вновь теперь имъ назначенныхъ не запасутся въ хлѣбъ и
другія надобности, дабы пришли въ состояніе платить казнѣ
подати и исполнять другія обязанности. Такимъ же обра-
зомъ Капитулъ кромѣ прочихъ Крестьянскихъ претензій
имѣетъ къ Ксензу Крушевскому собственныя претензіи.

5. Карінбу Кадедкову

Купно съ составленнымъ проэктомъ для обмѣна такъ на-
зываемыхъ шаковницъ и переселенія нѣкоторыхъ Крестьянъ
обѣщалъ Ксензъ Каноникъ Крушевскій въ 3м пунктѣ контрак-
та обмѣжевать Брашевицкое имѣніе сходно особымъ прави-
ламъ. Далѣе въ 4м пунктѣ обязался вспахать и обработать
новыя поля барщиною для имѣемыхъ переселится Крестьянъ.
Въ силъ обмежеванія правилахъ или ассекураціи утвержден-
ной Контрактомъ 1806 года Маія 19 дня обязался 4 пунк-
томъ обмѣжевавъ земли каждой деревни, ежели окажется
нужнымъ прибавить, раздѣлить ихъ земли и сѣнокосы на
три перемѣны а каждую перемѣну раздѣлить на извѣстную

мѣру (ухнит.) а находящіяся въ пахотныхъ поляхъ неспособныя мѣста, болота осушить, неспособныя исключить изъ мѣры и прибавить хорошей земли. поля и сѣнокосы измѣнія укрестьянъ разбѣлить для новыхъ семей, что такожде повторяетъ и въ 9ые пунктѣ. Въ пунктѣ 5ые и 9ые обязался назначить на картѣ каждое мѣсто по деревнямъ неспособное къ пахатію или сѣнокосу и въ Инвентарѣ описать. Въ пунктѣ же 11ые принялъ на себя отвѣтственность и даже за субальтерновъ своихъ поправленіе и передѣлку ошибки такожде награду за могущій произойти вредъ по поводу показанія полей худыхъ вмѣсто хорошихъ.

Хотя окончилъ по большой части споры каѳатскими межей и занѣвъ князя Крушевскій однакожъ такой сдѣлалъ размѣръ и упорядченіе Крестьянъ въ исполненіе своего Контракта и ассекурации, что ничего болѣе не издержалъ. однимъ словомъ переселивши деревни сосѣдствія близко двора на другія мѣста и занявъ въ свою пользу ихъ поля и сѣнокосы, вмѣсто разбѣленія ихъ прочимъ переселеннымъ деревнямъ, сдѣлалъ во первыхъ перемѣну не находящуюся въ Контрактѣ и ассекурации и такъ посылъ новыя семенія поставивъ на берегахъ только полей хорошихъ прежнихъ прибавилъ имъ земли пустой, отнявъ у нихъ унавоженныя поля, а прибавляя земли совершенно неспособной къ пахатію. что самъ примѣтивъ обиду, хотя прибавлялъ имъ земли не все пустой и неспособной, а гдѣ такой нельзя было. хо оставлять деревни при такимъ качествѣ земли какую можно было имъ дать, желая лучше мѣнія и далеко отстоящія отъ деревни и фольварка отдавать обиженнымъ крестьянамъ на чинши. И такимъ образомъ несоблюдая какъ между деревнями такъ и между Крестьянами равенства земли по качеству назначалъ нѣкоторымъ Крестьянамъ по 15^ть^ морговъ а нѣкоторымъ несравненно менѣе но болѣе безплодной, что нѣкоторыя мѣста дѣлали земли мало хорошей земли не только хлѣба не собирали по дарѣ и семенъ, что сдѣлалось причиною, что вмѣсто умноженія мѣнія умножилъ разореніе крестьянъ, вмѣсто увеличенія доходовъ увеличилъ издержки для Капитула и возстановленія обнищавшихъ Крестьянъ Самъ только получалъ пользу, что съ крестьянскихъ унавоженныхъ полей собиралъ достатокъ хлѣба.

Такъ разбѣливъ Крестьянъ касательно полей выгодно только для себя но не для ассекурации, сообщилъ планы Капитулу безъ обѣщаннаго подробнаго Инвентаря по онымъ

убѣдится Коммиссія, что неимѣя никакой разницы крестьянской земли разказать что равно она измѣрена и въ ровной доброты качества, чѣмъ уповающи[е] [ка]жутъ не произвело подозрѣнія въ контрактѣ а тѣмъ паче что Крестьяне по такому предупрежденію Грула не приносили жалобъ.

ГУБЕРНСКОЙ ЗЕМСКОЙ УПРАВЫ 1818 ГОДА

Крестьяне деревни Брашевичъ достали было при переселеніи въ привавокъ хорошей земли 20 моргвъ, гдѣ посѣявъ одинъ годъ а другой разъ лѣтній хлѣбъ съ корыстію собрали но Судья Грулъ отнялъ у нихъ сію землю и далъ по наильной переѣмкѣ въ соколо поля неурожайныя и самъ посѣя оныя хорошія пахалъ, собиралъ одного году при 2 скирда посѣ одну скирду а наконецъ ячмень въ такойже пропорціи и въ послѣдній лѣтъ урожай а крестьяне никакого урожая не имѣли.

Ксенъ Каноникъ Крушевскій обѣщалъ въ 5ти пунктѣ Контракта обработать барщиною мѣста для переселившихъ Крестьянъ, но заступающій мѣсто Грула, вспахалъ однажды дворовыми лугами добри и болота оставилъ посѣ крестьянъ деревни Брашевичъ къ общему ихъ обработываніе безъ борщины которую особо исправлямъ во дворъ увѣря, что каждой собиреть по 50ть коп къ Грулу обязываясь дополнить сіе число, еремѣ только неспрашивали. Однакожъ хотя по общему раздѣленію достамось только по 20 коп ничего Грулъ не прибавилъ, но напротивъ того Крестьяне Брашевичъ въ одно время обработывая за Грула для себя поля, исправляя для него четвередневную борщину перевозя свой хлѣбъ и строенія изъ прежняго мѣста въ новое и пособляя къ скорѣйшей постройкѣ довольно малыми времени а найпаче мостные семейные, для собранія сѣна къ собственныхъ и нанятыхъ сѣнокосовъ. по таковымъ скорымъ работамъ по неурожаю немалыми соломы а заступающій мѣсто владѣльца оной недалъ, а посему слѣдующею зимою по недостатку корма многіе лишились скота.

Крестьяне и въ слѣдующихъ зимахъ немалыя выгоды для скота а по сему и навоза, посему столь мало заступающій мѣсто владѣльца назначилъ сѣнокосовъ, что по немалыхъ сѣна для прокормленія лошадей и скота заприточныйшіе наши луга отъ посторонныхъ, а бѣдныйшіе и не семейные не будучи въ состояніи запасшить или отработать по недостатку своихъ луговъ, не малыя тѣмъ прокормить скотъ, и отдавая оной

для прокормленія одни платили а другіе роздавали овецъ а по сему число скота уменшилось.

Еще Жукъ недовольствовался таковымъ истребленіемъ крестьянскаго скота отдалъ въ наймы конному полку для табуна лошадей сѣнокосы, кромѣ которыхъ истреблены были крестьянскія поля обѣдянныя поля, а такъ крестьяне остались опять безъ корму и много такъже лишились скота.

Крестьяне прежде обработыванія новыхъ полей въ Деревни Брашевичахъ въ урочищѣ Глущинѣ и другія молодыя рощи и большіе отростки для опалки пѣчей, гдѣ такъже пасли скотъ, имѣли также и пасьбища, но Жукъ истребивъ и перевративъ въ пахотныя поля содѣлалъ, что крестьяне лѣтомъ неимѣли гдѣ выгонять скотъ а зимою дровъ для отопки пѣчей. къ чему употребляли солому а симъ лишась корма для скота а посему и навоза и хлѣбъ имъ неродился.

Переселивъ крестьянъ въ Брашевичи Гумницъ и Завелювъ на болотахъ и лужахъ, чтобы по крайней мѣрѣ въ слѣдствіе проэкта и 8го пункта Контракта осушилъ посредствомъ рвовъ, по неисполненію чего не только съ полей но и съ огородовъ никакой не получили пользы; и такимъ образомъ нѣкоторые принуждены были покупать огороднину а бѣднѣйшіе довольствовались квасомъ и мукою.

6. Wilenskieg

Инвентаремъ при первомъ Контрактѣ представленномъ, такъ называемые шарварки назначены были для починки дорогъ, корчемъ и копанія рвовъ и помощи обнищавымъ хозяевамъ, а въ пунктѣ 5мъ новаго контракта для перестройки деревенъ — Равнымъ же образомъ Инвентарь служащій къ сему послѣднему контракту, освободилъ крестьянъ отъ такъ называемыхъ гвалтовъ употребляемыхъ прежде съ лошадми. Не смотря на то заступающій мѣсто Владѣльца, кромѣ борщины, гналъ по 4е раза въ годъ на шарварки съ соками и серпами къ дворовымъ работамъ, особо собиралъ крестьянъ на гвалты для паханія и оборонованія, чѣмъ мѣшая крестьянскому хозяйству подвергся отвѣтственности по 18му пункту Контракта,

По 12му пункту прежняго Инвентаря и 33му по послѣдняго Контракта, Войтъ назначенъ былъ къ разбирательству крестьянскихъ дѣлъ но не къ служенію у владѣтельца, но заступающій мѣсто владѣтельца

преступивъ таковое предписаніе и прежній порядокъ, мимо
мимъ войтовъ порученной имъ власти а присвоимъ оную се-
бя и своимъ экономамъ; войтовъ же употреблять къ
дворовому услуженію. первой изъ нихъ былъ покойной Грун-
ка, послѣ него былъ Куприло Несцюкъ, котораго сынъ
Куприло Саковичъ. всегда ихъ содержалъ во дворѣ и вмѣсто раз-
бирательства тяжебъ крестьянскихъ употребленъ были
къ созыванію и къ присмотру за борщинного валтамъ, по-
вилкамъ, при подводахъ плобы и муки отпускаемыхъ
для жерновъ и къ другимъ услуженіямъ, и вмѣсто слу-
женія волости служили владѣльцу, за что онъ долженъ
заплатить каждому за каждой годъ.

Сей же заступающій мѣсто владѣльца раздавалъ крестья-
намъ рожь въ разномъ количествѣ для молотія въ домаш-
нихъ жорнахъ для магазейновъ и за женскую борщину давалъ
мѣрою сѣрую рожь а принималъ весомъ чужую муку; кои и
имѣли хорошія жернова а мололъ мущина вмѣсто жен-
щинъ, смололъ извѣстную мѣру (: шанокъ) въ утро день
и вечеръ, что значитъ 1½ дня, поелику борщина исполняет-
ся отъ появленія солнца до захожденія онаго. которые
же имѣли жернова тяжелыя, а молола женщина два-
дни молола шанокъ а принималъ борщины по одно-
му дню за шанокъ; другіе же менѣе семейные не бу-
дучи въ состояніи смолоть часто назначаемаго шан-
ка, мололи за тятеръ[67] жарчелинъхъ мельницахъ, къ
чему рѣдко случается весьма такая четверть муки, а
тѣмъ паче мѣренна коммиссійнымъ шанкомъ, дабы
уравнивалъ въ дворѣ весомъ, а найпаче, когда рожь мел-
кая и легкая съ полей унавоженныхъ значительнаго
весса муки недоставляло и такимъ образомъ крестьяне
принуждены были добавлять своею мукою, и нерѣдко
случалось, что къ шанку прибавляли по 5 гарнцовъ.

Когда на новыхъ поляхъ не собирали даже семени, одна-
коже судья круга далъ заимообразно рожь для обсѣянія, но
каждый нуждаясь въ оной принужденъ молотить два дни
кромѣ борщины и тогда доставалъ одинъ шанокъ. А
по сему не семейные опоздали обсѣять поля, или по при
чинѣ борщины и другихъ повинностей не имѣя време-
ни вымолотить во дворѣ для себя на заемъ, и такъ не
имѣя хлѣба или брали вспомоществованіе, или оста-

вляли домы и уходили искать себѣ пропитанія; касательно же остальныхъ они имѣютъ претензіи за ненужное молоченіе.

Перемѣны полей въ Брашевицкомъ фольваркѣ раздѣлены Ксензомъ Крушевскимъ на шестисочныя резы, изъ которыхъ нѣкои лежатъ по берегамъ и суть мѣрою больше. и такъ которыя сохи поставлены были выше сдѣлали свое, а кои ниже обыкновенно на землѣ твердой тѣ не могли кончить въ одинъ день и заставлялись другой день безъ счета къ повинности. Къ чему мѣшали во всѣхъ резахъ упряжь слабою съ крѣтайшею и такимъ образомъ пахая вмѣстѣ разница ихъ была непримѣтна. Сіе жъ должно разумѣть и оборонованіи. И такъ одни крестьяне имѣютъ претензіи о паханіи сверхъ борщины а другіе о потери упряжи.

Такимже образомъ было назначаемо вывозка навоза сѣна и копъ съ поля; нѣкоторые не могшій по большинству сноповъ успѣть въ работѣ докончивали въ свои дни а съ подводами не имѣя даже времени попасть скотину, такъ опоздали, что навозъ въ коляску и рожь въ торпы ночью при свѣчкѣ складывали, а сѣна по невозможности ночью собирать ночевали во дворѣ и по утру складывали; что найпаче случалось во время управленія Экономовъ Сѣврука и Сѣминскаго.

Съ такимъ же опредѣленіемъ работы на резахъ жнецы должны были пожать назначенную имъ часть; а какъ между сѣмѣйшими находились или съ лишкомъ молодые или старые или беремѣнныя женщины, и что съ другой стороны поставленные на густорослымъ хлѣбѣ, нѣкоторые нажавъ два копы не кончили еще моргавъ день, то на другой день должны были кончить не считая за должность, тѣмъ крестьяне во время жатвы весьма были обижаемы.

Почти всѣмъ крестьянамъ за борщину ихъ поставлено въ должность ежегодно выдѣлывать ленъ по вѣсу. Терли по два дни а третій день трепали а въ борщину считаемо было только два дни. Предѣніе такимъ же образомъ назначалось, а какъ лонъ давался вѣсомъ то при отдачѣ всегда докладывали своего. Которымъ еще таковая работа была назначаема, тѣ жалова-

лись, что весь свой ленъ употребили въ докладку: касательно сего женщины лучше вѣдаютъ нежели мущины. За таковое злоупотребленіе барщины Заступающій мѣсто владѣтельца сугубо долженъ заплатить крестьянамъ.

7. Antoni

Прежнимъ инвентаремъ и 21 пунктомъ новаго контракта употребленіе барщины внѣ имѣнія Брашевицкаго запрещено было владѣльцу подъ строжайшимъ отвѣтствованіемъ. не смотря на это Заступающій мѣсто владѣльца основывая по извѣстномъ устройствѣ деревенъ, Авутсъ въ Соколу и Фольварокъ въ Чаковцахъ ставилъ тамъ разныя строенія въ намѣреніи въ будущность переселится. А найпаче въ Соколу поставилъ Конюшню изъ привезеннаго матеріяла, тоже обору частію изъ такого матеріяла а частію изъ крестьянскихъ домовъ, частію же изъ Капитульной ольшины въ Перетоцкомъ лѣсу. Поставилъ такъже новое деревянное строеніе изъ дерева привезеннаго изъ дали и два дома изъ пустошей, такъже перенесъ было въ оный Авульсъ. Перевозилъ матеріялы, построилъ, покрилъ Брашевицкою соломою, употребляя къ сему брашевицкихъ людей.

Равнымъ же образомъ въ Чаковскомъ фольваркѣ поставилъ былъ винокурню, Волятникъ, солодовню, а домашнію мельницу частію изъ постороннаго матеріяла а частію изъ Чаковскаго Капитульнаго лѣса, все такъже свезъ, построилъ и покрилъ соломою Брашевицкими людми. Такъ построившій опять перевезъ готовое строеніе съ покрытіемъ Брашевицкими подводами, какъ то изъ Сокола Конюшню, строеніе и домъ въ Бранной а обору въ Дымское, частію на клѣвы для воловъ, въ Брашевичъ оставивъ одинъ только пустой старой домъ. Изъ Чаковца перевезъ всѣ вышепомянутыя строенія въ Бронной. И такъ каждой крестьянинъ подробно окажетъ сколько разъ и отъ куда былъ употребленъ для перевезенія матеріяловъ къ помянутымъ строеніямъ? сколько дней оною строилъ? сколько покрывалъ? сколькоже перевозилъ изъ Чаковцовъ и Сокола въ собственныя имѣнія Жука? а такъже сколько дни передѣлывалъ

сколько дни покрывалъ? сколько дни возилъ солому? сколько оной вывезъ съ помянутымъ строеніемъ въ оныеже фольварки, а сколькоже кулевой соломы вывезъ для покрытія строеній изъ Брашевицкаго фольварка въ собственные Жупа Бронной и Дымской? чего въ силу 28го пункта не властенъ былъ дѣлать а по сему за все сіе долженъ заплатить, вознаграждая вмѣстѣ крестьянъ употребленныхъ при таковой перевозкѣ.

Сейже заступающій мѣсто Владѣльца во время двухъ зимъ косилъ брашевицкими людьми вишары въ Чаковцахъ и симижъ людьми изъ Гертъ и Копье вывозилъ въ Бронной. Нѣкоторые возили такъже сѣно изъ Корчемъ Попинной и Рудковичъ, другіе возили водку изъ Цепехъ и муку для воловъ, другіе тамъже копали рвы, глину и колодези; нѣкоторые тамъже возили дрова изъ Попинной, другіе строили тамъ Корчму, а другіе возили дрова изъ Попинной на постройку колодези. въ сейже Бронной другіе такъже изъ Брашевичъ пахали, косили, другіе помазали Каменщикамъ, другіе исполняли должность бочарей, другіе дѣлали насыпи межевыя. Кирпичь возили въ Брашевицкую мельницу изъ Лайковичъ возили дубъ, другіе вывозили соки и бороны изъ Чаковцовъ въ Бронянскую Конюшню жолобы къ винокурни, другіе тамъже обдѣлывали строевой лѣсъ, другихъ же вмѣсто мастеровъ помѣсячно заставлялъ строить домы въ бронномъ и Дымскомъ за невыгодную уплату и съѣсти; другіе въ Попинной строили деревню, другіе тамъже очищали поля и наконецъ нанятые въ Вѣнцѣ пахали.

Кромѣ хозяйственныхъ фольварчныхъ нуждъ сей заступающій мѣсто Владѣльца насильно бралъ изъ волости крестьянъ въ работники при винокурни въ Бронной; въ попиней бралъ пастуховъ къ своему стаду а другихъ въ извощики и конючихъ; другихъ въ бочарей, изъ нихъ нѣкоторымъ чачетывалъ женскую борщину, хотя съ ихъ обидою, нѣкоторымъ мало платилъ, а нѣкоторымъ ничего. Кузнецъ 12ть лѣтъ а ткачь 3 года работали для Жупа почти безплатно,, а которой первому весьма мало, а послѣднему ничего не платилъ. въ чемъ они имѣютъ всѣ претензіи.

Гуп —

8.

Въ слѣдующемъ году по войнѣ по принужденію судьи жука каждой почти козяинъ смололъ собственной ржи и то еще лѣтомъ по четверти, отдалъ по вѣсу въ дворъ, а слѣдующей осени бралъ отъ каждаго крестьянина сушеной ржи по шанку. кои не знаютъ за что и на что давали муку и рожь довольно того что имъ не возвращено и не заплачено, поелику изъ магазейной ссыпки дается хлѣбомъ а получается мука, то не относится къ ссыпкѣ. а сколько ввывезено по раскаѕу многихъ крестьянъ въ магазейны симъ же жукомъ и на его торговлю взято, то должно быть награждено и за рожь ежели онъ необяснится куда его дѣвалъ.

По смерти крестьянина Данила Цюника, заступающій мѣсто владѣльца взялъ у вдовы его съ ея полей 40 копъ ржи; равноже по смерти Кирилы Ляха взялъ 56 копъ ржи и велѣлъ къ себѣ привести, такія претензіи имѣютъ многіе.

Оставшаяся по Нечипорѣ Довгунѣ вдова взяла на пропитаніе отъ жука ржи 1½ шанка, по истеченіи года присланный Лавникъ отъ двора Коцюба къ ней съ людьми обмолотилъ рожь и взялъ четыре мѣшка и можно полагать, что въ сихъ было 8 шанковъ, привезя въ дворъ ввысыпалъ въ житницу не мѣряя. Жалующейся сей жукъ не вѣрилъ, Лавника о семъ не спрашивалъ и вдову со двора выгналъ.

Поданный Инвентарь при вторичномъ контрактѣ назначилъ чинши за моръ превосходящій сверхъ данныхъ 15ей каждому крестьянину, (:хотя многіе столько не имѣли:) по злотому, а судья жукъ самъ для себя увеличивъ платежъ требовалъ вообще по 100 злотыхъ отъ пустоши, безъ вниманія на это, что ни одинъ не имѣлъ столько земли показанной и что каждый платящій чинщъ не имѣя столько во владѣніи земли, кажется долженъ былъ быть награжденнымъ пустошью, нежели за оною платить, откуда слѣдуетъ, что взятые беззаконно деньги отъ бѣдныхъ крестьянъ долженъ возвратить.

Кажітіенко

Кромѣ сихъ подробныхъ каждаго крестьянина и Капитула претензій находятся еще принадлежащія къ общему изслѣдованію у крестьянъ. въ Инвентарѣ поданномъ 1800 года апрѣля 23го дня при Контрактѣ назначено Крушевскому по 2 сторожей и двѣ сторожихъ очередныхъ, освобождая ихъ отъ борщины, а бояръ отъ гвалтовъ съ обязанностію давать ѣсть. Въ слѣдствіе таковаго назначенія отъ начала до конца владѣнія Крушевскаго ходилъ лѣтомъ одинъ сторожъ для пашенія рогатаго скота а другой нерогатаго въ Брашевичахъ. Зимою же особо употреблялись во дворѣ для помощи скотникамъ при кормленіи скота.

Заступающій мѣсто Владѣльца недовольствуясь симъ числомъ сторожей прибавлялъ еще четырехъ къ своей винокурни въ Брашевичахъ а 2 особо къ воламъ. по воскресеніямъ приходили а въ четвергъ другіе ихъ смѣняли, ежегодно сто продолжалось отъ покрова до Богоявленія, такъ что въ продолженіи 8 лѣтъ перваго контракта ежегодно преступалъ Инвентарь 30 недѣль по 6 сторожей, которымъ защитывывалъ недѣльную по тогдашнему времени борщину, то есть: по 2 дни а другимъ и менѣе боярамъ же ни одного ибо оной не исполняли.

Послѣдній Инвентарь 1808го года назначалъ одного только сторожа и одну сторожиху недѣльныхъ съ засчитаніемъ имъ недѣльной борщины, но не смотря на это Крушевскій помянутое выше число сторожей употреблялъ, которымъ за пріезда Прелата Пусловскаго засчитывалъ по два дни а послѣ по 4 дни. И такъ съ 1808 года до 1818 Крушевскій въ Брашевичахъ употреблялъ несправедливо сторожей.

Кромѣ вышепомянутыхъ инвентарныхъ назначеній особо загоняли въ фольварокъ толковой изъ тамошней деревни 2 сторожей къ скоту такъ же отъ начала до конца владѣнія, то есть: въ продолженіи 18 лѣтъ засчитывая до пріѣзда Прелата Пусловскаго по 2 дни въ борщину а послѣ по четыре въ недѣли.

Особо кромѣ вышепомянутыхъ сторожей употребляли изъ деревенъ Тороканскихъ къ Чаховской винокурни, со времени построенія оной 1809го году до перенесенія въ

1876 году в зимъ по 6ти сторожей, да сверхъ сихъ во время зимы 1876го года употреблено изъ Брашевицкихъ къ сейже Чаковской винокурни для тамошнихъ сторожей шести (:кои неизключены выше при Брашевичахъ по поводу что сіежъ число изъ Толковой мѣсто ихъ заступило въ Брашевичахъ:) съ засчитаніемъ въ барщину по вышепомянутому порядку.

Наконецъ еще сверхъ всѣхъ сихъ злоупотребленій по очереди заганяли изъ всей волости по шести сторожей къ Броненской винокурни въ продолженіи одной зимы и седмаго во время лѣта для присмотра за волами.

И такъ употреблено сверхъ надлежности въ каждомъ году по 180 сторожей а въ продолженіи 11ти лѣтъ до К. Пусловскаго вообще недѣльныхъ сторожей 1,980 а отъ сего числа и уменшеннаго контракта сверхъ надлежности употреблено въ годъ по 210 сторожей а въ продолженіи 7ти послѣднихъ лѣтъ 1,470. Въ Толковой употреблено сверхъ надлежности въ каждомъ году 104 а въ продолженіи 11ти лѣтъ до пріѣзда Кіенза Прелата вообще 1,144 а отъ сего числа до послѣднихъ чиселъ 727.

Въ Чаковцахъ употреблено сверхъ принадлежности 180, а въ продолженіи в зимъ вообще 1080 и тамъже брашевицкихъ 180 и всего 1,260

Въ Бронномъ употреблено въ продолженіи 30 недѣль 180 при винокурни а 30 для присмотра за скотомъ и всего 210. И такъ до времени пріѣзда Кіенза Прелата употреблено изъ Брашевичъ и Толковой сторожей 3,124, а какъ имъ принято за барщину по 2 дни за недѣлю по сему каждой работалъ сверхъ принадлежности по 5ти дней въ недѣлю (: пропустивъ сѣстныя припасы которыхъ не давалъ бояръ не исполняющихъ барщины и продолжительно исполняющихъ барщину по должности :) работали сверхъ надобности 15,620; а какъ со времени пріѣзда до конца владѣнія употреблено изъ сихъ же Брашевичъ, Толковой, и Чаковцовъ 3458 сторожей а въ собственномъ фольваркѣ Бронномъ 210 и принято въ барщину по 4 дни въ недѣли и такъ каждой работалъ сверхъ надлежности по 3 дни въ недѣли, всѣ же вообще работали 11,004 сверхъ принадлежности, которые по пунктамъ контракта 18го и 21го должны быть причислены къ сугубому вознагражденію употребленныхъ сверхъ принадлежности дней 22,008. и такъ всѣхъ дней вообще 37,628.

До времени сгорѣнія пекарни въ Брашевицкомъ дворѣ, то есть въ продолженіи 10 лѣтъ употребляли по 2 сторожи въ Брашевичи а по 3 въ Толковой съ засчитаніемъ имъ 2 дни барщины женской, а Бояркамъ ни одного; послѣже употреблено по 1 сторожихѣ въ сіи жъ Брашевичи, Толковой и Чаховцовъ засчитывая имъ по два дни женскихъ; а такъ ходили всегда по 3 сторожихи недѣльныя и употреблено сверхъ 1го Инвентаря по одной а послѣ по 2вѣ. До времени другаго Контракта слѣдуетъ, что въ продолженіи 8ми лѣтъ употреблено сверхъ принадлежности недѣльныхъ сторожихъ 416, а въ продолженіи послѣднихъ 10 лѣтъ употреблено 1040, исключая первымъ сторожихамъ по 2 дни въ недѣлю по принадлежности, будетъ 1080 а другимъ такъже по два дни будетъ 5200 кои усугубо считаются по пункту 18му и вмѣстѣ съ первыми слѣдуетъ 12,560 дней употребленныхъ сверхъ принадлежности.

Но здѣсь должно примѣчать, когда первая Инвентарь и 21й пунктъ новаго Контракта назначилъ лишнею барщину къ Великимъ работамъ, а жуломъ она употреблена съ собственнымъ его услугамъ, присмотромъ за волами, и при винокурни, кои не принадлежали къ Землѣ. И такъ не премѣнно надлежало помянутые дни сторожей и сторожихъ исключить или безъ исключенія считать ихъ употребленными сверхъ Контракта?

Кромѣ сторожихъ употреблено отъ начала Владѣнія изъ деревень Завелюва, Брашевичъ и Литовскаго по 2 для доенія коровъ даромъ ежегодно отъ средины великаго поста до Зимы (что составляетъ коло 30 недѣль.) По очереди весьма рано приходили и покуда выдоили коровы и посуду помыли, всѣ пребывали во дворѣ, послѣ возвратившись домой на малое время опять приходили во дворъ подъ вечеръ, гдѣ уже пребывали до ночи а другія ночевали; считая ненужныя Крестьянкамъ проходы утра и погдные вечера не приносящія къ обыкновенной барщины за дневное и короткое время пребыванія въ домахъ, цѣлые дни употребляли на сіи такъ называемыя даремщизны, и считая по крайней мѣрѣ по половинѣ дня до времени принятія девокъ употребляемыхъ въ пекарнѣ въ 1816 году, за 15ть лѣтъ слѣдуетъ 5460 дней употребленыхъ сверхъ контракта

Въ пунктѣ в прежняго Инвентаря ночной очередной Караулъ назначается отъ захожденія до возшествія солнца лѣтомъ по 2 а Зимою по одному, а въ пунктѣ 5ти новаго Инвентаря одинъ только ночной сторожъ позволенъ. Въ слѣдствіе чего заступающій мѣсто владѣльца, въ Брашевичахъ по первому Контракту одного къ Магазейну а другаго во дворѣ не только лѣтомъ но и зимою и кромѣ сихъ особаго употреб-

лямъ въ Толковскомъ фольваркъ, въ они во время ночи рубали дрова и топили тычки. Кромъ же вышепомянутыхъ ещо приходили, кои во всъ дни даже и въ праздникахъ въ винокурни и при волахъ работали съ обременительнымъ трудомъ; ибо кормили воловъ, рубали дрова носили воду и пр. въ день соединенные весь въ Брашевичахъ работами около воловъ и винокурни, покуда вечеромъ другіе ихъ не смънили. Недалеко привущимъ приносили кушанье въ домовъ, а прочіе приносили съ собою. Такимъ образомъ до времени пріъзда Кенза Муловскаго въ каждую зиму недъль около 30 были употребляемы, а отъ сего времени, хотя столько же дней ходили, однакожъ удерживали ихъ только до объда а далъе борщина смъняла дневныя ихъ работы; итакъ сверхъ надлежности употребленій во время зимы сторожа другаго и содержанія сверхъ предписанія обоихъ Инвентарей большаго числа сторожей для свуженія во дворъ, вместо облегченія отъ 1871го года въ дни всякъ данные приведенныя работами и отъ карауляющихъ въ ночи нашильно принужденныхъ Судьи рукъ, могло сочесть сколько было Карауляциковъ тъмъ употребленныхъ сверхъ барщины, которыхъ считая въ пропорціи сторожей употребленныхъ при винокурни въ каждую зиму по 30 недъль а въ недълю по 42 карауляциковъ за зиму же по 1260 карауляциковъ, то вообще въ продолженіи 18ти лътъ употреблено сверхъ контракта Судьею Грушою подъ видомъ Карауляциковъ 22,680 рабочихъ дней.

Заступающій мъсто владъльца построивъ фольварки въ Чаховцахъ и Сокому отдълили теперешнія деревни Чаховскія отъ Брашевичъ мъ коихъ особой карауль въ Чаховцахъ и особой въ Сокому мъ Семеновичъ въ 1869 года назначилъ и наиначе въ Чаховцахъ по 2 и въ Сокому на ночь по одному, содержа же винокурню въ Чаховцахъ содержалъ тамъ при зимы волов и къ нимъ приставлялись четыре человъка особ въ продолженіи 30 недъль а въ продолженіи трехъ зимъ не содержа воловъ употреблялъ въ винокурни только по 2 человъка, хотя тамъ работали какъ и при Брашевицкой Винокурни: а такъ считая въ пропорціи сихъ употребленій сверхъ предписанія инвентаря въ Чаховцахъ въ продолженіи трехъ зимъ по 6ти карауляциковъ а при зимы по 4ре при трехъ прежде винокурни и по перенесеніи оной по 2, а въ Сокому, въ продолженіи 6ти лътъ по одному. хотя будто принимаемъ за барщину слъдуетъ вообще дней 10,663.

Калѣсныхъ

Во время рекрутских наборов заступающи место Владельца складчины отъ крестьянъ сообразно назначенному числу рекрутовъ и такъ когда давалъ 2 храмъ со двора по одному рублю, а когда болѣе то 2 а часто и 3. Кромѣ сего получалъ деньги отъ присоединенныхъ посторонныхъ. Все сей составляя значительную сумму не могло быть издержано при отдачѣ рекрута. А посему обязанъ онъ есть разсчитаться въ полученныхъ и издержанныхъ деньгахъ и имѣя деньги возвратить.

Въ 1813ѣмъ году заплативъ подати изъ крестьянской складки въ присутствіи поборщиковъ, когда осталось 12 рублей возвратилъ имъ. Въ нѣсколько недель отнялъ онѣхъ и неизвѣстно на что употребилъ. Въ другихъ случаяхъ при уплатѣ податей поборщики не присутствовали. А посему незная сколько оставалось или недоставало изъ ихъ складки, требуютъ разчетовъ. А какъ Князь Каноникъ Крушевскій въ 29 пунктѣ Контракта обязался при окончаніи владѣнія представить Квитанціи податей а найпаче въ то время и имѣетъ гдѣ должно исполнить предписаніе.

Заступающій место владѣльца пустыя поля по бѣгравшихъ крестьянахъ одни отдавая на чинш а другія въ третнее содержаніе не платилъ отъ этихъ полей за бѣгравшихъ Крестьянъ подати но онѣхъ раскредѣлялъ на остальныхъ, что долженъ возвратить по показанію сколько бѣгравъ, а тѣмъ паче, когда по 20 пункту Контракта обязанъ есть отвѣтствовать за опустѣлые домы.

Сей же заступающій место владѣльца во время прошедшей войны давъ нѣсколько австрійцамъ изъ двора по реквизиціи пшеничной муки, пшеницы и сѣна, особо собиралъ отъ крестьянъ ямѣдъ Волы и Коровы кои онѣмъ назначилъ платежъ всѣмъ для награжденія другъ друга, на что собралъ 1132 злотыхъ 27 грошей; однимъ заплатилъ, другимъ кои ему были должны зачиталъ а остальные 292 злоты 27 грошей задержалъ при себѣ.

11.

Въ пунктѣ 6 Контракта 1806 года обѣщалъ Князь Крушевскій собственными издержками безъ претензіи къ Капитулу построить новую винокурню изъ кирпичу и волятницкомъ въ Хромварку Брашевичахъ, однакожъ не исполнивъ оставилъ старую и ныне еще испорченъ нѣкоими былъ прежде совершенно неспособны къ употребленію

Въ семъ пунктѣ обязался построить Хлѣвницу новую длиною 10ть саженей а шириною 4½ чего такожде не исполнивъ, перешелъ только старой Капитульной сѣновалъ изъ полковой и пре

дѣлалъ на житницу совершенно неспособную къ сему употребленію.

Въ семъже пунктѣ обѣщалъ построить новую большую конюшню, чего такъже не додержавъ, старой перестроилъ прибавивъ собственной Капитульной ольшины изъ перетока и такъ оставилъ старую и неспособную къ употребленію.

Въ семъже пунктѣ обѣщалъ поставить двѣ новыя палатки изъ хвороста, чего такъже не додержалъ и оставилъ старыя и ни къ чему не способныя.

Въ семъже пунктѣ обѣщалъ построить въ толковой новой большой сарай чего не исполнивъ, оставилъ старый

Тамъже обѣщалъ въ новъ имѣющимся построить фольваркѣ въ теперешнихъ Чаковцахъ построить новую житницу, по образцу Толковской, однакожъ сего не исполнилъ а сдѣлалъ только маленкіе придѣлы.

Сверхъ сего обѣщалъ въ семъже пунктѣ Контракта построить новыя корчмы, какъ то: въ Завелевѣ, Сукачахъ, Рашени. но Завелевская по старости есть вѣтхая, въ Сукачахъ кромѣ пустой хаты корчмы нѣтъ а въ переселенномъ Рашеню такъже не построилъ Корчмы, которую долженъ былъ построить по 11му пункту контракта на другомъ мѣстѣ.

Особо обязался построить кабачные домы въ Дубовикахъ и Ямномъ но перенесши оные не строилъ таковыхъ домовъ сходно 11му пункту.

Въ семъже пунктѣ обѣщалъ передѣлать Корчмы Толковскую Сенчинскую, Гумнискую и Брашевицкую чего такъже не сдѣлалъ.

Обѣщалъ особо построить новыя винокурни въ Черневичахъ, Ленчицахъ Гумнищахъ, Сукачахъ, Рашеній, Литовскимъ и Свычахъ, но не построивъ ни одного оставилъ обѣщаніе безъ исполненія а корчмы безъ винокурень а посему аренды отъ нихъ уменшились.

Вообще наконецъ обязался отдать въ такомъ состояніи изъясненныя строенія, что бы никакая изъ нихъ не требовала починки, а что хотя и построилъ все есть вѣтко и испорчено и невозможно даже починить а по сему за все долженъ наградить.

По доказательству Инвентаря 1800го года находился въ Брашевицкомъ дворѣ фольваркъ съ сѣнами и пекарнею, которой кухарка жука стряпая кушанье для онаго жука зажгла, отъ чего онъ згорѣлъ а посему въ силу 24 пункта Контракта за оный заплатить долженъ или собственными издержами построить.

По инвентарю 1800 года на 5й страницѣ отдана была во владѣніе каноника Крушевскаго роща въ перетоку ольшины. равноже сей Каноникъ въ Ассекураціи (: Правила межеванія) 1806 года маія 19 дня измѣрить всѣ лѣса и отростки и описать въ инвентарѣ обѣщая а по сему призналъ существованіе и другого лѣса кромѣ перетока и принялъ на себя обязанность оставить всѣ въ цѣлости по Инвентарю, какъ окажется во время слѣдства, что находилась березовая молодая роща въ урочищѣ Глущинѣ лежащая за Брашевицкою деревнею на два волоки пространства. кромѣ отрослей особой находился лѣсъ около деревни Олексеевичъ

отъ 88 лѣтъ изберегаемый ижже деревнею, еще и другіе лѣса находились близко деревенъ Плещицъ и Сенчицъ. кромѣ которыхъ обязался въ 7мъ пунктѣ контракта обсѣять возростить сберечь и отдать въ цѣлости.

Хотя обсѣялъ, но въ окончаніи владѣнія за 3 года въ урочищѣ Сокола 10 резовъ на такъ худой землѣ, гдѣ ни какой крестьянской хлѣбъ не родился а по сему и нельзя надѣятся на томъ мѣстѣ лѣса. Однакожъ заблаговременно предваря Заведеніе лѣса, котораго и небудетъ всѣ выше помянутыя старые лѣса вырубилъ свозъ въ дворъ и употребилъ на отопку такъ ни новаго ниже стараго въ слѣдствіе 7го пункта контракта и ассекураціи не обмѣжевалъ въ инвентарь не записалъ, но напротивъ того въ слѣдствіе инвентаря врученнаго во время заключеннаго контракта и къ нему принадлежащаго и въ слѣдствіе 28 пункта сегожъ новаго контракта ни чего не можетъ сдать цѣлаго ни такъже въ части, кромѣ Чаковскаго лѣса, которой еще не совершенно истребленъ. Вѣдать еще надлежитъ, что въ пунктѣ 7м контракта Каноникъ Крушевскій обязался для увеличенія полей дворовыхъ обдѣлалъ урочище состоящее при дворѣ „безъ употребленія перетокъ на пахатныя поля и луга„ но ежелибы бывшій ольховой лѣсъ и истребленъ жуломъ для употребленія при винокурни, такъже перетокъ можно было справедливо назвать урочищемъ не вспоминая лѣса? то по крайней мѣрѣ на мѣстѣ бывшаго лѣса нигдѣ ни поля ни хорошаго сѣнокоса Каноникъ Крушевскій не сдѣлалъ и не имѣя ни какой въ нихъ нужды, по занятіи въ довольномъ количествѣ луговъ и полей отъ деревень Завелюбя и Гумнишекъ къ брашевицкому фольварку, а по сему безъ важной существенной нужды старой и весьма нужной лѣсъ (но не урочище) поданый Инвентаремъ 1800 года во владѣніе истребилъ. А мѣсто по перетоцкомъ лѣсу низкое положеніе не только на поле но и на сѣнокосъ есть неспособное и неупотребляется. Изъ всего сего слѣдуетъ что 7ый пунктъ принаровленъ къ другому мѣсту не могъ позволить Крушевскому или заступающему его мѣсто истреблить большую старую рощу и нужную для Капитула, которая поступила въ реверсальной инвентарь и ассекурацію Крушевскаго а тѣмъ паче, когда кромѣ урочища въ 7м пунктѣ упомянутаго Инвентаря 1800го и 1808го годовъ въ пунктѣ 7м подали во владѣніе Крушевскому. а посему Крушевскій какъ за другіе лѣса такъ и за перетокъ долженъ отвѣчать

12. Regent Dekretowy

Въ пунктѣ 33 Контракта Ксензъ сеніоръ Крушевскій обѣщалъ въ предписаніяхъ правленія занять мѣсто Капитула а въ слѣдствіе оныхъ имѣть присмотръ за крестьянскими магазейнами такъже книги и регестры онаго для сдачи оной Капитулу содѣлавшись причиною съ заступающимъ мѣсто владѣльца судьею жуломъ чрезвычайнаго снабженія хлѣбомъ крестьянъ, Капитулъ

надѣятся, что по поводу даванія таковой запомоги постоянно собиралъ отъ крестьянъ лыпки и особо ихъ неупотреблялъ только на вспомоществованіе симъже крестьянамъ. Хотя заступающій мѣсто Владѣльца не оставилъ ничего въ Брашевицкомъ Магазейнѣ но помѣщая и смѣшивая въ ономъ магазейнъ крестьянской съ собственнымъ своимъ, мололъ послѣ безъ разницы, продалъ и разсылалъ въ разные магазейны а по сему должно полагать, что такимъ образомъ занявъ отъ крестьянъ хлѣбъ отдаетъ оный при представленіи регестровъ и шнуровыхъ книгъ указами содержать предписанныхъ и совершить во всемъ отчетъ.

Указомъ Гродненскаго Губернскаго правленія въ 1818 году Августа 9 дня Брашевичи отняты отъ жука и отданы Капитулу. Однакожъ не смотря на сіе судья жукъ по доводу объявленія урожая или кресценціи Брашевицкой Капитулу Ассесоромъ нижняго земскаго суда Кобрынскаго уѣзда Воротынскимъ въ семъже году Июля дня и по вторичному представленію Судьею Земскимъ тогожъ уѣзда тогожъ года Генваря дня завымолоченной хлѣбъ и вывезенное Капитульное сѣно въ семъже году (какъ явствуетъ по прилагаемому регестру:) на собственную пользу теперь долженъ заплатить.

Брашевицкіе Крестьяне приведенные въ нищету способами особо изъясненными, Ксензомъ Каноникомъ Крушевскимъ и Заступающимъ его мѣсто, не были даже въ состояніи по возвращенія Капитулу платить казенные подати, Капитулъ же хотя изъ уменьшенной онымъ дворовой Кресценціи принужденъ былъ платить за нихъ, а посему владѣтель или заступающій его мѣсто должны вознаградить по прилагаемому регестру.

Въ 14мъ пунктѣ Контракта Ксензъ Крушевскій обязался стараться объ удобствѣ въ замѣнѣ съ сосѣдами земель, а въ пунктѣ 4мъ объ рѣшеніи межевыхъ споровъ. и обѣщалъ на оныя употребить свои издержки. Хотя должность сію по большой части исполнилъ, но несовершено: ибо въ Симоновичахъ Сукучахъ и Заберу не сдѣлавъ перемѣнъ, а оставивъ такъ называемыя шаговницы. въ Перковичахъ же, вскодахъ и Судзиловичахъ не усмиривъ споровъ, касательно межей до сихъ поръ и не примѣтивъ захваченія лѣсовъ и земель произведеннаго Крестьянами Слонимскаго Маршала Пусловскаго и бывшаго Губернскаго Маршала Борейши, во время своего владѣнія избѣгалъ самъ отъ издержекъ, а симъ подвергалъ Капитулъ и обидѣ онаго Крестьянъ по поводу захваченія упомянутыхъ отъ нихъ земли.

Въ пунктѣ 8мъ Контракта Ксензъ Каноникъ Крушевскій обѣщалъ, для осушенія болотистыхъ мѣстъ въ Браше-

чачахъ дѣлать сообщеніе къ публичнымъ каналомъ и употребить на сіе 4000 золотыхъ. Это было прибавленіе къ арендному Контракту, но Князь Крушевскій канала не сдѣлалъ и тѣмъ не ограничился, а по сему долженъ заплатить 4000 злотыхъ къ процентомъ капитулу.

Пунктомъ 35 шъ Контракта запрещено было вывозить изъ Брашевичъ солому, однакожъ несмотря на сіе Заступающій мѣсто владѣльца Брониженкими своими людьми вывозить солому въ Бровъ. Сверхъ сего онаюрды вывезъ два скирда въ скопахъ а вторично копны полученные отъ прибавокъ Брашевицкой деревни такъ же въ Броковы, гдѣ солома и до сихъ поръ осталась.

Инвентаремъ 1800 года подано Крушевскому къ фольварку капитульныхъ пчелъ 10 ульевъ съ обязанностію возвратить оныя въ цѣлости. Однакожъ не смотря на сіе сейчасъ Крушевскій и заступающій его мѣсто при возвращеніи имѣнія капитулу оставилъ ульевъ 4, а посему за 6 ульевъ долженъ заплатить.

Кромѣ разныхъ обремененій Крестьянамъ произведенныхъ Заступающимъ мѣсто владѣльца принуждалъ ихъ работать въ праздникъ, а именно: во время перемѣнія Крестьянъ велѣлъ имъ перевозить строенія, пахать опредѣленныя новыя имъ поля а посемъ жарварками свирать хлѣбъ, особо ихъ заставлялъ въ праздники возить дрова изъ разныхъ мѣстовъ чистить хлѣбъ во дворѣ, жать рвы, вязать скопы и переставлять на дворовыхъ поляхъ укладывать хлѣбъ въ скирды и варшить муку для продажи.

Плачевно сего судьи гнѣта а преимущественно злѣйшій изъ нихъ Конетантинъ Свѣрчъ и Сѣлинскій, многихъ Крестьянъ безвинныхъ или даже сверхъ преступленія тѣломъ были часто обнаженныхъ дубинами, кнутами, батожками, розгами съ лишеніемъ здоровья и многіе гверези лучшіе или отдаленіе подобныхъ побоевъ оставляли свои хозяйства.

По поводу такихъ безъ отдохновенія работъ, и непремѣнныхъ наказаній, такъже во время перемѣнія Крестьянъ Князь Крушевскій или Заступающій его мѣсто многіе особыхъ хозяевъ помѣщая по двухъ въ одномъ дворѣ содѣлался причиною, что не согласію между собою и причинили въ убожество ни одной небыли въ состояніи содержаться но всѣ разходились для пріисканія себѣ пропитанія. Въ другой же сторонѣ хотя въ пунктѣ 20 Контракта обѣщалъ беречь долговременія отъ штрафленія подъ отвѣтственностію, однакожъ не радѣлъ объ разоренныхъ Крестьянахъ, ни даже во время болѣзни не давалъ помощи и не хотѣлъ мѣшаться въ обработаніе ихъ полей или собиранія хлѣба. Травы ве

случаѣ смерти) и ежа время не лишний бережливъ, по по крайней мѣрѣ мѣ маркарковъ, кои въ пунктахъ 11 и 8-мъ преимущественно опредѣляются въ пользу бѣднѣйшихъ крестьянъ - а кои I пунктомъ новаго Контракта словами, „по настоящему инвентарю и въ предъ забезпечить а сими оставить во всей силѣ а тѣмъ паче когда новый ихъ инвентарь не перемѣнилъ и другого распоряженія нѣтъ имѣ. По таковому не радѣнію о крестьянахъ многіе изъ нихъ пришедши въ нищету оставляли хозяйство и расходились. За что Ксенъ Каноникъ Крумлевскій или заступающій его мѣсто Урядъ, въ силу 19 и 20-мъ пунктовъ новаго контракта долженъ отвѣчать. Прилагается таблица составленная Инструкторомъ Капитула Станкурен показуетъ число ихъ а въ слѣдствіе оное повѣрить.

Разшедшіеся и разогнанные крестьяне не находя при настоящемъ порядкѣ, не въ состояніи будутъ лично принести жалобы за свои обиды, но самое ихъ оставленіе домовъ доказываетъ, что нетерпѣніе болѣе обидъ не терпѣли оставшіяся а ихъ сихъ хотя никто обстоятельно какъ самые бѣдствіе не могутъ чувствовать обидъ произведенныхъ каждому, но оставшіеся ихъ родственники по части могутъ разсказать бывшіе помянутыхъ обстоятельствахъ.

Такимъ образомъ изъяснивъ всѣ роды извѣстныхъ обидъ, разоренія и потери Виленской Каѳедральной Капитулъ и ей крестьянамъ произведенныхъ, Владѣтелемъ и Заступающимъ его мѣсто, когда въ 28 пунктѣ послѣдняя Контракта обязался Крумлевскій оканчивая владѣніе Брашевицкаго имѣнія возвратить въ такомъ состояніи какъ принялъ по инвентарю 1800 года, и какъ въ слѣдующемъ имѣло быть описано, такожде отвѣтствованіе за всѣ убѣтки и недостатки произшедшія по его поведу, и за то, о произшедствіи которыхъ сей часъ не увѣдомилъ Капитула. Когда совершивъ многообразныя обиды посредствомъ Судьи Урядника неудовлетворилъ пунктовъ контракта, а по сему имѣнія Брашевичъ не сдаетъ Капитулу по инвентарному Контракту и Ассекурации,

По сему всеподданнѣйше прошу:

Судить.

Дабы Высочайшимъ Вашей Императорскаго Величества Указомъ повѣлѣно было сіе прошеніе въ Комиссіи существующей въ имѣніи Брашевичахъ

принять и по принятіи онаго предписать сдѣлать слѣдство о всѣхъ помянутыхъ Виленскому Каѳедральному Капитулу и его Брашевицкимъ Крестьянамъ совершенныхъ обидахъ а между тѣмъ, предписать Канонику Крушевскому и заступающему его мѣсто Судьѣ Жуку сдать Брашевицкое имѣніе Капитулу по инвентарямъ и обязанностямъ принятыхъ въ ассекураціи и контрактѣ 1806 года Маія 19го дня, такъже во время слѣдства разсмотрѣть и описать состояніе и количество теперь находящейся и истребленной упряжи Крушевскимъ, и прочаго скота, такъже осмотрѣть состояніе теперешнихъ фольварчныхъ строеній, корчемъ, и Крестьянскихъ переселенныхъ а что окажется недостаточнымъ къ пункту 5 и 6му Контракта подробно объяснить, для доказательства что нашла Капитула по владѣльцу и заступающимъ его мѣсто, а что по причинѣ ихъ вредъ издержать для приведенія хозяйства въ прежнее состояніе. а какъ къ отвѣтвѣтственности для Капитула Ксенъ Сеніоръ Каноникъ Антоній Крушевскій, обязался описаніями, находясь въ имѣніяхъ своихъ въ Царствѣ Польскомъ въ Лайпунахъ а его повѣренный Винцентъ Эльснеръ живучи въ Вильнѣ, не находясь при слѣдствѣ, а потому пригласить, котораго либо изъ нихъ для отвѣтствованія на претензіи Виленскаго Капитула и ея Крестьянъ, не освобождая отъ оной и слѣдства Заступающаго мѣсто Судьи Жука, а послѣ всего сего предписать кому слѣдуетъ, вознаградить виленскому Капитулу и ея Крестьянамъ за всѣ обиды и вреды выше изъясненныя и прочія могущія оказаться; наконецъ обеспечить фундуши Каноника Крушевскаго и Судьи Жука, для таковой отвѣтственности за не исполненія предписаній, вреды и обиды, такъже по окончаніи дѣла препроводить оное въ надлежащій Судъ.

Powiatu Prużańskiego

Всемилостивѣйшій Государь прошу вашего Императорскаго Величества о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинить. Къ

поданіе принадлежитъ въ слѣдственную Брашевицкую
Коммиссію 1820 года Генваря 12 дня переводилъ съ поль-
скаго и переписывалъ Петръ Островскій 9го класса
переводчикъ Императорскаго Виленскаго Университета

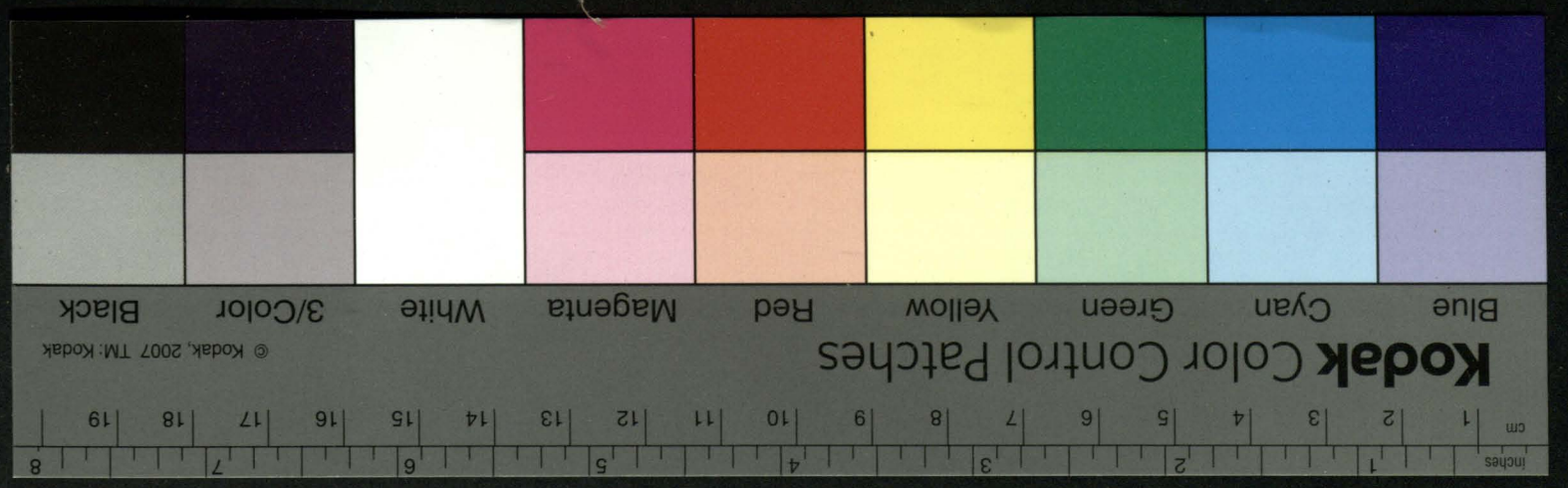
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

№ 22

Ryżany na Sessyi 10 Lutego 1821 r.

Do

Przeswietnego Kommitetu Kapituły Katedralney Wileńskiey

OO.

Niżey podpisanego Kanonika Wileńskiego Delegowanego do Brasławiz

Rapport.

Na Rapport mey 22go Januaryi odpowiednie pismo Przeswietnego Kommitetu 26. wspomnionego mieszącego datowane, otrzymałem w Brasławiach 4. Februaryi. Wszystkie sprawiedliwe uwagi w tym piśmie zmyślowane, y nakłady, które Kapituła wspomożenia stanu Brasławskich Włościan poniosła, za pierwszym pobytem moim w Grodnie, niewzły mnie z pamięci, przekładałem Onę y samemu JW. Gubernatorowi, y Członkom Rządowym, dla zwrócenia Ich uwagi, aby Brasławiecze pod zarządzeniem Kapituły pozostać mogły. Było to jednak bez skutecznie; odpowiedziano: że Ukaz Senatski literalnie spełniony być musi, a Administracya, będzie miała przyporuczenie, otrzymania tego wszystkiego, co Kapituła dobrego dla Włościan Brasławskich uczyniła. Że na ówczas niepodałem prośby, stało się to dla tego, że nie miałem przy sobie Kwitów podatkowych i rejestrów otrzymanych, udowodniających tey nakładzi; y że przewidywałem, że prośba moia przyspieszy tylko niepotrzebnie dla Kapituły dezyzyą; a przytym zaydzie Konieczna potrzeba, powtórzyć do Brasławiez dla urządzenia wypraedazy krzewnyi, bo droga do iey wywozki coraz się bardziey psuła. Jakoż wszystko może wyjdzie na lepsze = Na skutek polecenia 26go Januaryi datowanego od Przeswietnego Kommitetu, miałem urządziwszy czynności domowe, nie zważając na przykrość powietrza, i złą drogę powtórnie powrócić do Grodna, gdzie stanąłem w nocy dzisiątego Februaryi. Dziś jadąc podałem prośbę w Rossyiskim dyalekcie do Rządu, by Kopią stosłuż Przeswietnemu

Przeswietnemu Komitetowi przesłam. – w Grodnie teraz nam teraz
sprzyjaią okoliczności. – Sowietniey rozjechali się na Sledz-
two, Assessor, Sekretarz, y Kancellaryst, niedoczekawszy się
na termin Manipulacyi od Pana Zuka, zdaią się sprzy-
jaiąc sprawie Kapitulney. – Sam iden Gubernator „jednostaynie"
kiey jest przeszkodzie. – Skutkiem to być się zdaie, rewanżu
za Ukaz Wojennego Gubernatora, y uprzedzenia ze Strony
przyiaciół Zuka, którego za Skrzywdzonego y winnego
uważa. – Cała więc nadzieja natym, ieżeli teraźniejszy Komp-
plet Rządu, potrafi skłonić Gubernatora. – Talmuy Przeswie-
tnemu Komitetowi, mam honor dać wiadomość, odpowia-
daiąc na pisma Jego 26go Januaryi. y 2go februaryi r.t.
do mnie datowane, z których ostatnie, według rozporzą-
dzenia mnieg, z Brasławiem pocztą przysłane dziś w Gro-
dnie otrzymałem. –

Po rozpatrzeniu się wspomnionych mnie interesach, niechybną znam
potrzebą, ustnego z tymmunikowania się z Przeswietnym
Kapitułą, abym zgodnie, y z prawdziwym dobrem, y z Jey
wolą, mógł daley opisuiąc dane mnie polecenia; zastana-
wia; się po zakrzewnym Ukazie, tak annowidny w Inte-
resach znacznie się zmienił. – Będąc teraz na połowie
drogi, rad nierad zjadę do Wilna. –

Dowodzi mnie JP. Bugnicki z pewnością w Kilku dniach otrzyma-
nym, że Pan Zuk, którego chorym zostawiłem, po mo-
im wyiezdzie po gorszył się na zdrowiu, y niebezpiecznie
jest Chorym. – Szkoda, bo z nim się pierwsze rozporządzenia były łatwi-
Niech mnie Przeswietny Kommitet ma za wymówionego, że Ra-
port mój Partykularnie posyłam, bo te pism podob-
nych nie przyimuią za Urzędowe, wolą zatym zapta-
cić, niżeli siebie lub Kapitułę na Ambarras narazić. –
Z tym też przyczyny, lubo według żądania Przeswietne-
go Kommitetu mam wygotowaną kopią dwónaste-
go Traktatu o Brasławiu, nam go iednak Prze-
swietnemu Kommitetowi przysłać. –

Jestem

Póki jestem w Grodnie, pisma do mnie można przesyłać, adresując je do Klasztoru Wielebnych Xiężny Dominikanek w którym mam kwatery.—

X. Michał Antuszewicz Kanonik Wileński.—

P.S. Względem uwagi 2. febr. nie kommunikowane mam na pamięci.— Krescencya Brzeziczka wypróżnia się bez żadney gwałtowności, i dam tylko zboże, i wszystko skończy się porządnie. O czem obszerniey Bs ad Bs tegnemur.

Roku 1821.
Februaryi 14 Dz
z Grodna.

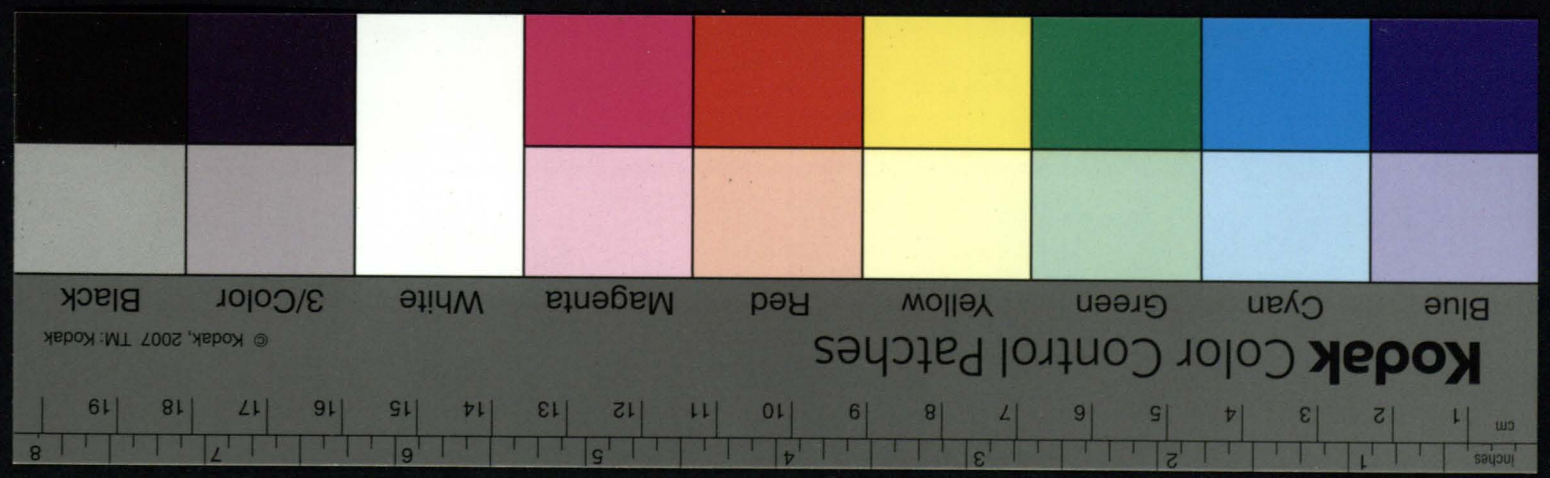
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
inches
cm

Lystopad. 28. Lutego 1820

Do Przewielebney Kapituły Katedralney Wileńskiey

Od Antoniego Kraiewskiego Proboszcza Kobryńskiego.

Po odprawieniu na prędce powinności Rapportu mojego do W. Kapituły, uczyniwszy w Kobryniu na prędce potrzebne dyspozycye, wyiechałem z Kobrynia na prędce potrzebne Wileńskiey we Mrowce, Janoż odebrał zaraz pocztę Straszney Kobryńskiey W. Tepkowskiey Expedycyi Gubernatorskiey, aby przyszedłszy do Drohicyna Kontynuowała Do rezdzie Siedzenia – Uczynił on zaraz to bez mego, y w rychłe ukazowaniu zostawił, y dodał, że wyjeżdżaiąc albo na Brzesć albo Siedlce do tego czasu przyiechać nie zdąży – Ja znowu z Drohicyna Siedlce dotąd tenczas przyiechać nie zdąży, dopóki z W. Sprawiedliwym Widackim nie uwiadomiłbym się, że za przyiściem do Drohicyna Strabczego wraz do Brzescia, przybędą – ale tyle mogłem w przyszłych okolicznościach zawiedzieć, mianowicie y na tem polegać, aby upewnił za przyiściem W. Kapituły – Podawałem przeto W. Kapitule o odmianie Strabczego kobrynskiego na Dziekanią W. Siedleckiego, ale ten bardzo słuszny urzędnik wedle Relacyi W. Tepkowskiego ma lichy wzrok, chorym bardzo, to znowu y na miejscu wyrobienia do Siedzenia Brzesciańskiego – w odrywaniu przez akty, napisanie dzieł Kościelnych, iawną widzę potrzebę Siedzenia Brzesciańskiego do Synodu, mianowicie, że nietylko lepsze napisanie starannieie może iest y będzie – Strona mię silna starannieie Samey W. Kapituły obchodzi Siedzenie Brzesciańskie, do którego do Dawna mam szczególne przywiązanie w sąsiedztwie, iak teraźniey y w odległości mocno odpowiem, na zaraz W. Pana w Siedzibie, z którym odbyć się obwiadczam.

Jmć Ks. Koadjutor Archidyakon Bracławski, uwiadomił mnie Listem na Dniu 16. praesentium, prywatnym, iako z woli W. Kapituły ostatnie pragnącym na Jmć Pana y Jednomocnictwo Brzesciańskie – y że tegoż Expedycyi na Jmć Pana Dunin Borowicznego – przyiąć nie może, ponieważ tak w urządzeniu Jego y Synowcu przyporządzona zostaie W. Kommissarzowi Dunin Borowiczowi – przyiąć się w tym względzie żadnego rozkazu dotąd od W. Kapituły, niepostrzegam się dawać się a że pod ciężkim przydawaniem się Jmć Ks. Koadjutora Archidyakona Bracławskiego

rzecz taka

№ 102.

6

w Berezie Kartuzkiey, w przyporuczone mi dawney od p. Kapituły u-
rządzenia — Jeżebym iednak uniknął narażenia się W. Komissarzowi,
naypokorniey upraszam P. Kapituły o Rozkaz w tym szczególe
z Naywyższym zostaiąc upoważnieniem Prześwietney Kapituły —

Antoni Kaniewski —

Dnia 22. Lutego Roku 1820.
z Brasławicy

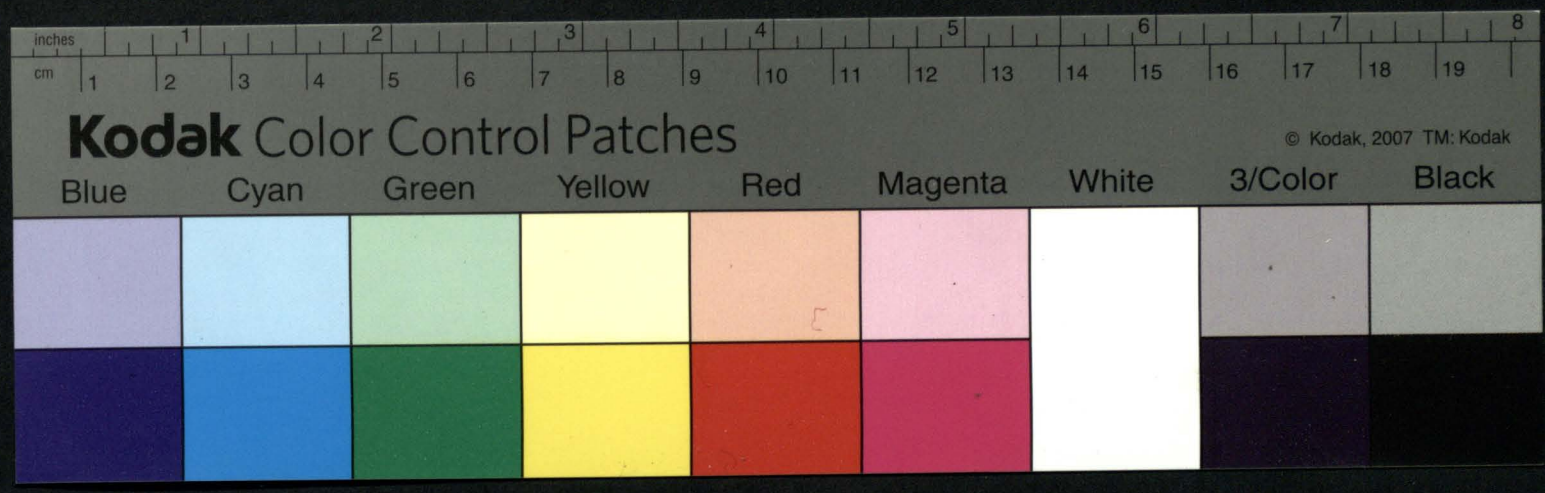
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Do Prześwietney Kapituły Katedry Wileńskiey

od Plenipotenta autoniego Kamieńskiego Raport

Вильно w Wilnie

25 февраля

Kopia Prośby.

Nayiasnieyszy Naypotężnieyszy Wielki Monarcho
Imperatorze Alexandrze Pawłowiczu Samowładnyey całey
Rossyi etc. Panie Naymiłościwszy!

Przynosi prośbę Delegowany Kommissarz od Kapituły Wileńskiey, Kanonik Katedralny Wileński, Xiędz Onufry Awtuszkiewicz, a onym ona jest poniżey objaśniey Punkta.—

Imo

Maiątek Kapituły Wileńskiey Brazewicze, znayduiący w Rossyi, dwónastoletniey iuż niezyiącego Xiędza Kanonika Antoniego Kruszewskiego, od którego Sędzia Graniczny Kobryński Ignacy Żuk, będąc iuż Urzędownym Possessorem, rok przedostatni bytności Rossyi, kiedy został zaskarżonym o niesłuszne z Włościanami obeyście się, a potym przez Kapitułę, y o inne tychże Włościan y własne pretensye, a nie dotrzymania warunków kontraktu przez Possessora, wynikłe, y kiedy w roku 1818mym Sądztwo odkryło przyczynienia Włościan na przeciw Naywyższemu Ukazowi, roku 1818go Marca 23ego dnia nastałemu.— a Ukazy Rządu Gubernskiego Grodzieńskiego w roku tymże, przeznaczywszy Administracyą Dóbr Brazewicz, przypomniały utrzymywanie rządu w Tych Dobrach Kapitulnemu.— W dalszym czasie za podanemi prośbami przez Żuka, przeszło dzieło do Rządzącego Senatu 3go Departamentu = którem w Punkcie Czwartym Ukazu, opłynionego roku Abra 7go dnia danego, zostawanie Dóbr Brazewicz, pod dozorem Opieki Dworzańskiey ogłosiwszy, przeznaczył aby Kontrakt przez Kanonika Kruszewskiego, z Obywatelem Żukiem zawarty, niebył naruszonym do wyiścia lat w nim Za kreślonych = Aby sam Żuk tym niezarządzał maiątkiem, też = Administracya, lub osóbny rząd, pod nadzorem Kobryńskiey Dworzańskiey Opieki.— w Punkcie 5tym = aby dochody z maiątku Brazewicz, y Urzędowne pieniądze Kapitule należące, bydź odsyłane do Dworzańskiey Opieki, dla chowania w Onej, lub odsyłane do Prykazu Prawosłchnay Opieki, nim rozrachunek, mianowanych o wzaiemne pretensye.— a w Punkcie Siódmym = Aby z dochodów naypierwiey wypłacić Skarbowe należności, ieżeli się znayduią? a potym wynadgrodzić Szkody Brazewickie Włościanom, y wzrzerbek Duchownego Funduszu.—

Rzeczy=

2do=

Nim nadszedł ostatecznie Ukaz z Rządzącego Senatu Majątek Brasze-
wicki za przywiedzionemi powyżey Ukazami, znaydywat-
się w Zarządzaniu Kapituły Wileńskiey, y tym sposobem osta-
tni rok y trzy miesiące posiedzi, od Kontraktu w roku 1820=
Miesiąca Kwietnia 23= dnia, konice Grodzkiego nadzoru, iuż w-
roku przeszłym konice swoy wzięły, y ani Szczęsny Krzyżdz Kano
nik Krasnowski y Jego Sukcessorowie, ani Sędzia Ziuk, Arzdy-
za ostatnie dwa lata nieopłacili, prócz Szesnastu tysięcy Zło-
tych, które temu Ziuk na początku roku 1818= zgory na rzecz
Arzdy opłaciwszy, y zarządzaiąc Majątkiem y intratami Bra
szewickiemi, do dnia 31 Januaryi 1819= roku, jedne zboże wypro-
daiąc, a drugie na własne używaiące potrzeby, tym sposobem
za dane szesnaście tysięcy złotych, więszą część krzywdy na
swoy zysk obrócił.—

3tio=

W przeciągu piętnasto-miesięczney Administracyi Kapitulney w Braszewi=
czach, Kapituła wszelkiey przytrzymała, y dokładaiąc nayrzetelnie
usiłowała, czymby los Włościan Braszewickich, y stan tego Ma
jątku ulepszyć mogła— y całą prawie Intratę na potrzeby
Miejscowe obróciła y obraca.— Jakoż Włościanom wszystkim
Wsiów przynależących, w dodatku do dawnieyszey, chociaż o=
strzeżony mniey żyzney iednak ziemi, odiąwszy z Dworuych
polethow, gruntu Browego, pogorzeliego y Siano żętnego więc=
ey Sześciset morgow, przez Ustawy przysięgłego Komornika,
wydzielita y rozdała, który dopiero czynność Swoią, w u=
regulowaniu tego Majątku kontynuuie.— Podatki Skarbowi
Waszey Imperatorskiey Mości należne oraz zaległe, w ilości
Assygnacyinych Rubli 13,674. kopiejek 58.— y srebrnych=
1,385 kopiejek 12 y pul, iak kwity z Kazenney Izby Płun=
kobryńskiego wydawane, y w kopiy przytaczaiące się wy=
iaśniaią w przytomności opisania, niewybrawszy na ten przed=
miot od Włościan więcey iak srebrem Rubli 1,585 kopiejek 96.
Rekrutow stosownie do przyrzeczenia, w terminie zdata, zastę=
puie Włościan w tekowym wydatku— Data zapomogę Wło=
ścianom w Zbożu—

w Słonim y bydle, do Dwudziestu tysięcy złotych wymorzoney, jako regestra składaiące się przechowywaniu y dopiero Cney dawszy wiadomości. Wieś Brasiewicze dwudziestu pięć Chat zawieraiącey, a przez bytnego Possesora na mniey dogodnym mieyscu osadzoney na inne mieysce według życzenia tychże Włościan przeniosła y przesiedliła, dodaiąc do wybudowania się dostateczną ilość potrzebnego drzewa, za pieniądze kupowanego. – a dalszym Włościanom po innych Wsiach, kilkanaście Chat nowych w zupełności, z tegoż kupnego drzewa, do pięciu tysięcy złotych kosztuiącego wybudowała. – Magazyn Włościański który przy Possesorze, w naymnieyszym stanie niebył zostawiony, za turzyła, y wszelkiemi sposobami vprzątły ich stan znacznie polepszyła, y ulepszyła. – A gdyby teraz w ciągu tak pożytecznych, dla dobra Włościan y Ziemi fundiuszowey czynności, inny rząd był zaprowadzony, wszystko to, co dziś Kapituła użytecznego, vdziałała y czyni, mogło by się przerwać, zastanowić, zmienić, a nawet popsuć w dawnieyszy nieład. –

A przeto = Gdy Kontrakt Ordynacki dwunastoletni, w dniu 23 Aprila 1820 Roku, iuż się w zupełności skończył, y minęła: – Gdy y Kanonik Kruszewski, w tymże prawie datcie ieyć przestał. – Gdy y Administracya z tak kontraktem ośmiu Kapituły była poruczona, iuż się ukończyła; przez co Skutki Ukazu Senatskiego, w terminie Kontraktem zakreślonym, bez żadney przerwy, iuż są spełnione. – Gdy nakoniec Kapituła po wyiściu czyli ukończeniu się kontraktu, od dnia 23 Aprila Roku 1820 maiątek Brasiewicze, iuż na wekswin Aktualnym władaniu. – Takym nayprzedaniey prosz.

Do Nayswyższym Waszey Imperatorskiey Mości = Ukazem, zalecono było w Rządzie Gubernskim, Litewsko Grodzieńskim, by prośby przyięć = a po przyięciu Cney = Maiątek Brasiewicze, iako po skończonym iuż miesiącu Dzierżawy Kruszewskiego Ordynackim Kontrakcie, w dalszym Aktualnym Władaniu, tey Kapituły Wileńskiey zostawić. – Ale dzieby Kapituła, iako Autorka Maiątku, miała Tytuł kontynuowania rozpoczętey exekucyi Opieki, nad Włościanami imieni Włościańskimi,

Woiźianami, y doprowadzenia ich do stanu przyzwoitego mieniar- Oraz
ażeby miała tutaysze dopilnowania Sądztwa, y utrzymania
Członkow tey Kommissyi Sądzkiey skłodać maiących. X.
Subexpertom Kanonika Brzozowskiego, lub Jego Zastępcy dz=
dziesiąt złotych, zatem wyżey wyrażone pieniądze w=
stosownie do Senatskiego Ukazu, w Dworzanstwy Opiece, zło=
żyć. – a przy to przyszłemu rządzcy y prawney Satysfak=
cyą we wszystkim uczynić [illegible] a po zakończeniu
rezolucyi kopią formalną wydać. –

Nayniłościwszy Monarcho = proszę Waszey Imperatorskiey
Mości, w bey mniey prośbie łaskawey uczynić wyrok=
Datt wilna 1821. Miesiąca Februaryi 14. dnia. Należy=
podanie w Brzegdzie Gubernialnym Litewskim Grodzieńskim=
takowey prośby podpisał przyszłey. –

Nota. Miejsca podkreślone z rady Cześnia Rządowych, z prozby do Rządu =
= podane wstrzymane zostały –

X. Ignacy Kanonik Brzozowski = exekutor testamentu Xiędza Kanonika Brzozowskiego dla obiaty Wasilisan Bratkowskiego y Annibitha Kanclerzanego adiunkt exekutorstwa Dziś = a Administratorem Xięstwa y Starostwa ... stanowienie uczyniłem.

Получ. 15 Марта 1820 Года

...По разсмотрѣніи сего дѣла я полагаю: такъ какъ Каноникъ Крушевскій получилъ отъ Капитула въ 1806 Году на свое имя Контрактъ, которымъ имѣя воспользоваться другой только въ Случаѣ Смерти его, передалъ оный въ томъ же Году помѣщику Жуку, вѣроятно, чтобы получить прибыль отъ имѣнія, безъ всякаго труда или подвергнувъ какимъ либо Своимъ расчетамъ; на Поссесора же Жука принесены Жалобы Разореніи имѣнія и крестьянъ духовныхъ, въ коихъ хотя онъ и оправдывался, но неосторожныхъ доказательствъ его не видно и слѣдствіе еще не окончено: то учинить Слѣдующее: 1.е) Помѣщику Каноника Крушевскаго Контрактомъ обязался возвратить Капитулу имѣніе въ такомъ состояніи, въ какомъ принялъ, и отвѣтствовать за всѣ убытки въ ономъ обезпечивъ въ томъ Капитулъ всѣми Своими имѣніями, что повзнихшимъ Жалобамъ на разореніе имѣнія и крестьянъ, наложить, до окончанія дѣла Запрещеніе на всѣ собственныя имѣнія Каноника Крушевскаго; а естьлибы оныя Оказались недостаточными къ обезпеченію того иска, какой открывается состоромы имѣнія, что удерживать доходы Крушевскаго и что самымъ духовнымъ его имѣніямъ какъ то: по Капитулу и причтамъ, выдавая ему изъ оныхъ только необходимое для его содержаніе. 2.е) Естьли имѣнія Каноника Крушевскаго могутъ обезпечить въ полной мѣрѣ претензію духовнаго Фундуша и крестьянъ, что Каноніку Крушевскому предоставить убытковъ Своихъ, какіе могъ бы понесть по сему дѣлу, отыскивать отъ Жука формою Суда, Ибо Слѣдуетъ позаконамъ, такъ какъ онъ Самъ избралъ Жука на свое мѣсто Арендныхъ Поссесоромъ имѣнія Брашевичъ безъ согласія Капитула. 3.) Естьли же за всѣмъ тѣмъ имѣніе Крушевскаго не могутъ вознаградить убытковъ, причиненныхъ духовному имѣнію, то наложить Соотвѣтственное Запрещеніе и на имѣнія Жука, которой равномѣрно Контрактомъ обезпечилъ духовное имѣніе движимыми и недвижимыми Своими имѣніями. 4.) не умаляя условія, Каноникомъ Крушевскимъ съ помѣщикомъ Куномъ Заключеннаго, достоверія положенныхъ Актъ, недопускать одного Самого Жука до управленія имѣніемъ Брашевичами, а предать въ ономъ администрацію или особое управленіе подъ наблюденіемъ Кобринской Дворянской Опеки, вводя въ оное уже находится. Сія Администрація, управляя имѣніемъ, ничего недолжна вводить и требовать сверхъ Инвентаря, и обязана употребить все Стараніе облегчить бѣдственное положеніе Крестьянъ, исколь возможно улучшить ихъ состояніе. 5.) доходы съ имѣнія Брашевичъ, а такъ же и Арендныя деньги Капитулу Слѣдующія, должны быть отсылаемы въ Дворянскую Опеку, для храненія въ оной, или для отсылки

№ 135.

въ Приказъ общественнаго призрѣнія впредь до расчета о взаимныхъ притесненіяхъ. 6.) о раззореніи Духовнаго Имѣнія и крестьянъ, немедлѣнно окончить Слѣдствіе безъ пристрастными и благонадежными Чиновниками, при духовномъ депутатѣ и уѣздномъ Стряпчемъ, и представить оное куда надлѣжитъ, для Законнаго рѣшенія. 7.) изъ доходовъ прежде всего внести Казенныя недоимки, естьли бы они были, потомъ вознаградить убытки Брашевицкихъ крестьянъ, и ущербъ духовнаго фундуша, наконецъ удовлетворить того, кому оные причитаться будутъ по Суду, которымъ должно быть опредѣлено, что кому Слѣдуетъ по всей Справедливости. 8.) Виленскій Капитулъ, отдавая Канонику Крушевскому имѣніе въ Арендное Содержаніе предоставилъ себѣ право, какъ и слѣдовало, посылать во всякое время своего Коммиссара въ имѣніе для поверки; но сего какъ видно, Капитулъ недѣлалъ, или посылалъ для поверки имѣнія, лѣдѣй неблагонадежныхъ; ибо въ продолженіи 10ти лѣтъ Капитуломъ незамѣчено въ имѣніи ни какихъ безъ порядковъ; да и доносъ объ оныхъ объ оныхъ сдѣлалъ Человѣкомъ Стороннимъ; Сверхъ того Естьли крестьяне Переселены на тѣ Земли, которые назначены Капитуломъ, и которые не способны къ удобрѣнію; то и всѣмъ виновенъ Капитулъ; а потому Члены Капитула нетолько Заслуживаютъ Строжайшій выговоръ за сію безъпечность, и небреженіе о пользѣ фундуша и о благосостояніи Крестьянъ, но подвергаются и самой отвѣтственности Собственнымъ имѣніемъ за вредъ по ихъ допущенію причиненный фундушу и крестьянамъ. Такимъ образомъ всякъ долженъ отвѣчать въ семъ дѣлѣ своею Собственностію, въ такой мѣрѣ, въ какой кто былъ причиною или поводомъ къ раззоренію имѣнія и крестьянъ. 9.) такъ какъ жалобы на Поссессора Жука приносятся, кромѣ Гражданскаго Иска, за поступки его съ крестьянами, не сообразные съ чего вѣколюбіемъ, то по Совершенномъ изслѣдованіи Оныхъ, разсмотрѣть по сему предмѣту дѣло, въ подлежащемъ Судѣ. 10.) Поелику виленскіе Катедральные Прелаты и Каноники, имѣя опредѣленные, весьма изобильные доходы, должны заниматься исправленіемъ духовныхъ своихъ обязанностей, а не развлекаться арендным исправленіемъ

137

имѣніи, то и не свойственно духовнымъ Лицамъ озабочивать себя арендами; а потому и внушить имъ, дабы необязывались Контрактами на Арендныя владѣнія, Сторхъ тѣхъ имѣній, которыя, по званію ихъ предоставлены уже ихъ Управленію, но болѣе Старались бы о точномъ исполненіи духовныхъ Своихъ должностей, для пользы Церкви, Служенія коей они себя посвятили.

Съ таковымъ моимъ мнѣніемъ имѣю честь препроводить въ Правительствующій Сенатъ и самое дѣло. — Князь Александръ Голицынъ

Директоръ А. Тургеневъ

№ 691.

11 Марта 1820.

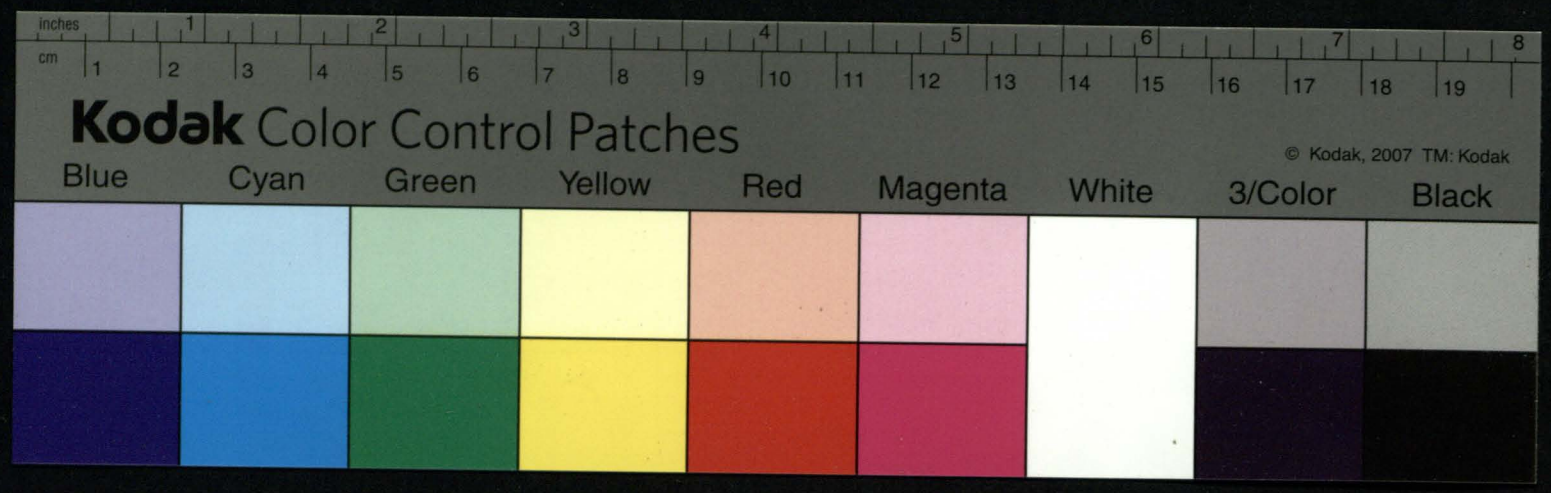
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Копія.

1820 года Июля 16. Дня, по отношению Г. Министра Финансовъ отъ 10 сего Іюля за № 1616, по изъясненію Правительствующаго Сената, 1 Департамента, 1 Отдѣленія, 1 Стола, по указу Его Императорскаго Величества, Самодержца Всероссійскаго, Государя Императора, изъ Канцеляріи Его Императорскаго Величества, Государственной Ассигнаціонной Банковой Конторѣ, въ Высочайшемъ Его Императорскаго Величества, Государя Императора, Манифестѣ, отъ 2 Февраля 1818 года, данномъ Сенату, о выпускѣ Государственныхъ Ассигнацій, вмѣсто ветхихъ и изорванныхъ, новыхъ, и о сожженіи ветхихъ и изорванныхъ Ассигнацій, по Высочайшему Его Императорскаго Величества, Государя Императора, повелѣнію

лира и вдова, а Камышенскому Духовенству Распоряжение о скорейшем таковых предложений с моей стороны отвлечь обязательства. —

Сообщение помещается в Вашем ведении по предложению Вашему Преосвященства на Ваше имя Указа Камышловского Духовного Правления, с тем чтобы Вы оное сообщили Духовенству Вашего ведомства для сведения и руководства. Консистория Вашего Преосвященства Камышловского Духовного Правления, по получении сего Указа, с своей стороны не оставит сделать зависящее от нее распоряжение о скорейшем доставлении в Консисторию

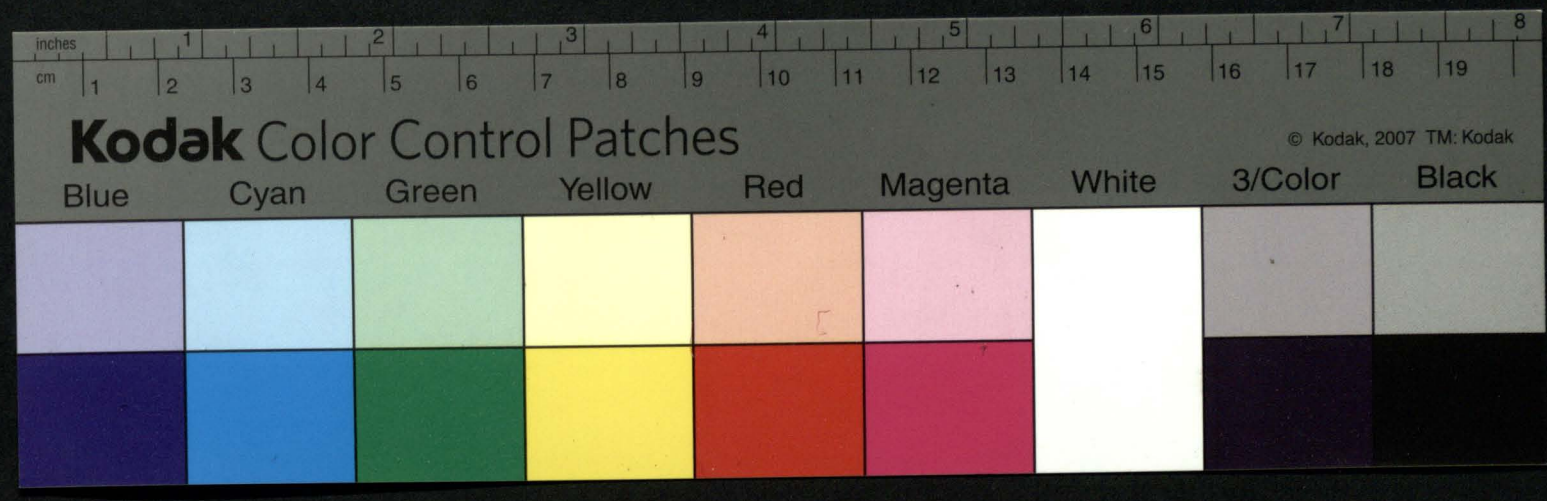
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Кодексъ Законовъ 1200. Отъ Бракосъ
лицъ мужескаго полу до 14 лѣтъ, а женскаго
до 12 лѣтъ недозволяется, а кои не
исполнятъ сего возраста, таковые
да будутъ за Бракосочетавшихся
почитаемы, и Церковь Православная
Христова не можетъ ихъ Бракосъ
утвердить. — Отъ 14 до 21 года
Мужескаго и женскаго пола
Бракосъ дозволяется, но
Родителей ихъ или Опекуновъ
согласіе должно быть
Церковію Православною
требуемо. — Отъ 21 года
Мужескаго и женскаго пола
Бракосъ дозволяется
безъ согласія Родителей
ихъ или Опекуновъ.
Отъ 1618 года Генваря
по 1722 годъ Мужескаго
пола 14 лѣтъ, а женскаго
12 лѣтъ, Отъ 1722 года
Генваря 1 числа Мужескаго
пола 15 лѣтъ, а женскаго
13 лѣтъ, Отъ 1744 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 17 лѣтъ, а женскаго
15 лѣтъ, Отъ 1754 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 18 лѣтъ, а женскаго
16 лѣтъ, Отъ 1775 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 20 лѣтъ, а женскаго
18 лѣтъ, Отъ 1800 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 21 года, а женскаго
17 лѣтъ, Отъ 1801 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 21 года, а женскаго
16 лѣтъ, Отъ 1802 года
Іюня 28 числа Мужескаго
пола 21 года, а женскаго

обращалъ на свою пользу, затѣмъ
хотя тѣ крестьяне взятые
отъ Жука продукты — въ поясне-
ніи выше количества оному
не возвратили, но когда таковые
поступили въ управленіе Капи-
тулы въ то время, нельзя ихъ
Жукъ употребить на щетъ удовле-
творенія казны. — Для того
Постановлено: хотя какъ
значитъ изъ приложеннаго повѣрен-
нымъ Чаплеевскимъ собственно
ручно писаннаго Г. Жукомъ реги-
стра, вытянутая Капитула
взыскала Жуку за разные убытки
и издержки на крестьянъ понесен-
ные уступку въ арендномъ содер-
жаніи за 1818 годъ 14.229 злотыхъ
27 грошей а затѣмъ слѣдовало бы
со взысканіемъ взятой Жукомъ въ
заимообразъ провіянта на
прокормленіе крестьянъ Капитуль-
ныхъ обратиться къ нему
Жуку но какъ съ таковаго

Регистра полнаго достовѣрія
взять невозможно вольныя тѣ
продукты которые Жукъ взялъ въ
заимообразъ изъ прописанныхъ
Могазейновъ въ число пожалованныхъ
Уступкою 14,229. Злотыхъ 27
Грошей, Затѣмъ согласно Указу
Губернскаго правленія Статью
о взаимныхъ претенсіяхъ
между вышеписаннымъ Капитуломъ а
шляхтичемъ Жукомъ простира-
емыхъ предоставить /: и предо-
ставляется :/ отыскивать
въ прежде начатомъ о семъ
Следствіи /: которое безъ
бытности уѣзднаго Стряпчаго
Конченнымъ быть не можетъ
а что касается до Казеннаго
правленія взятаго въ заимо
образъ полтищикомъ Жукомъ
изъ Кобринскаго Могазейна 203.
Четвертей Мукъ предполагаемъ
взысканіе въ возвратъ казнѣ съ его

Мука или Индѣйка ему при
надлежащаго — а объявляя
изъ Уроженскаго Магазейна
150. четвертяхъ муки и овса
180. четвертяхъ то такъ
какъ въ описи членомъ Дво-
ранской опѣки при заседате-
ле Кобринскаго Нижняго Земскаго
Суда учиненной значитъ что
за бытности Г. Мука крестья-
не сложили въ возвратъ
ему въ дѣлы 83. четверти
6. четвериковъ и 7. гарнцевъ
и овса 150. четвертей и 4. четве-
рика а онъ имѣлъ отдать
въ возвратъ каждый но таковые
поступили въ управленіе
Капитулы купно съ остав-
шеюсь крестьянскою, Затѣмъ
а въ сыскании таковаго количества
обратиться къ Капитулѣ
а остальные 66. четвертей
и 2. гарнца муки и 29. четвер-
тей и 4. четверика овса

а всего 266. Четвертей одинъ
четверикъ и два гарнца муки,
равно всего 29. Четвертей и Че-
тверо четверика должно взы-
скать съ Г. Жука его употребив-
шаго на свою надобность толикое
число продуктовъ. — Что же ка-
сается мѣшковъ то такъ
какъ таковые мѣшки съ
продуктами взяты изъ мога-
зейна Г. Жукомъ подъ Егоро-
ску и оные въ пользу Капитулы
неупотреблены затѣмъ тако-
вые всѣ сполна долженъ онъ Жукъ
казнѣ возвратить. — Имѣніе
Брашевичи Капитульные отда-
вая назначенное отъ нея въ
возвратъ казнѣ количество про-
дуктовъ имѣетъ требовать
мѣшковъ отъ Г. Жука, кото-
рому дозволяется находящіеся
въ Дворе Брашевичахъ Капитульную

Litowski Wiel. Xięstwa Trockiego
Powiatu.

Oznajmuje niniejszym Publicznie, iż
Ja niżej podpisany, Kupiłem od Xięcia
Jmci Pana Konstantego Ogińskiego
Generała Majora Wojsk Jego Cesarskiej
Mości Wszech Rossyi, Dobra Ziemskie
Jurgiszki, Kowalewszczyznę, Kuczuny,
Kuczuny Małe, Kuczuny Wielkie, Kuczuny
Nowe, Kuczuny Stare, Kuczuny Nowe
Wielkie, Kuczuny Nowe Małe, Kuczuny
Nowe Średnie, Kuczuny Nowe Małe
Nowe, Kuczuny Nowe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe Małe,
Kuczuny Nowe Mał

143

Drohiczyńskiego pomimo złożony
własnoręczny Rachunek tegoż W.
Sędziego Żuka przez plenipotenta
Kapituły Wileńskiey W. Czaple
jewskiego, w którym za remanenta
policzono temuż W. Żukowi złł.
14229. Gr. 27. a w tym rzędzie daie
się przekonanie że i ten Maga
zyn został policzony, przeto nie
zgadzaiąc się na dostawkę tegoż
Magazynu ze strony Kapituły
Wileńskiey niniejszy Rozpis
przeciwko takowey Rezolucyi po
daię. - Na oryginale podpi
sał X. Karol Blumski

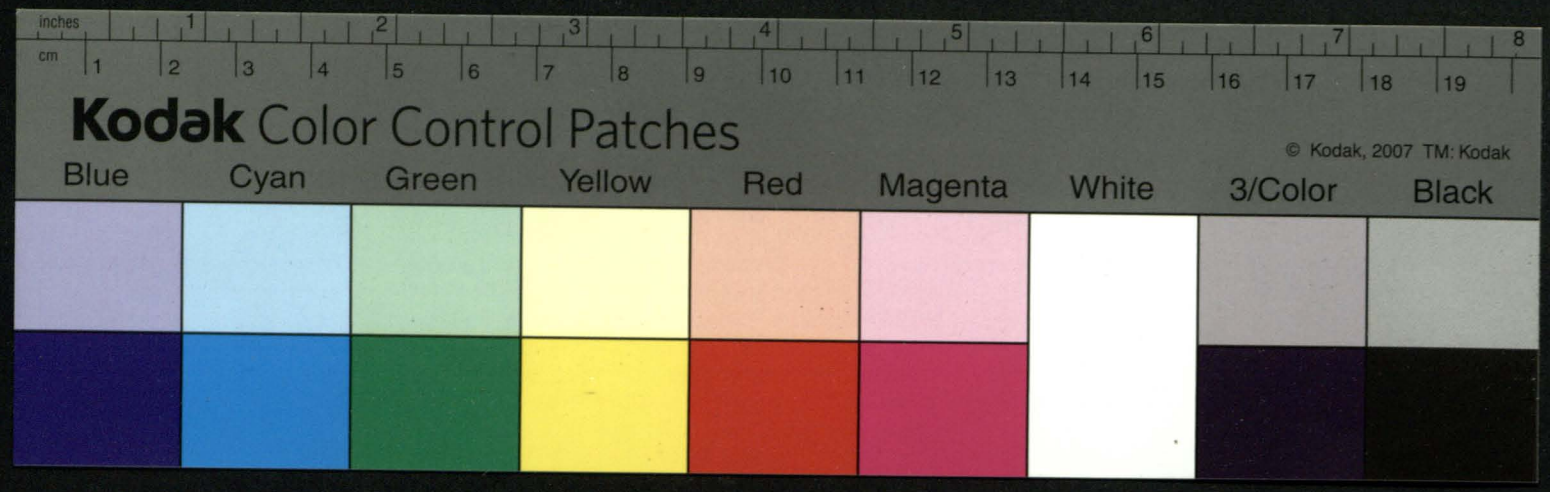
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

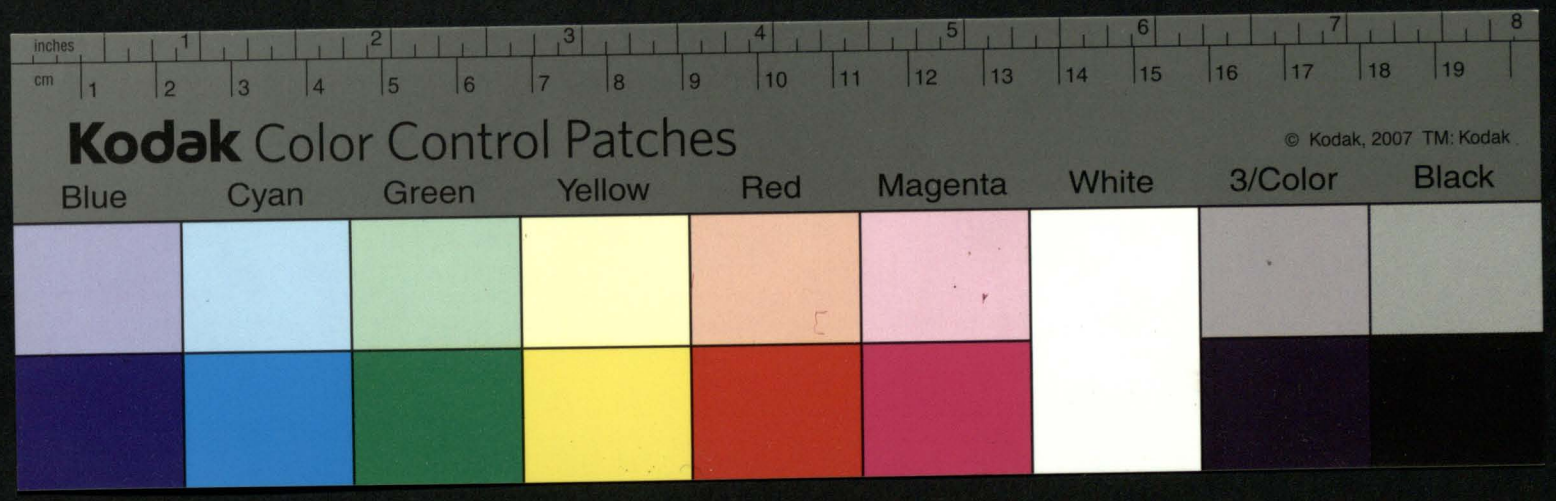
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

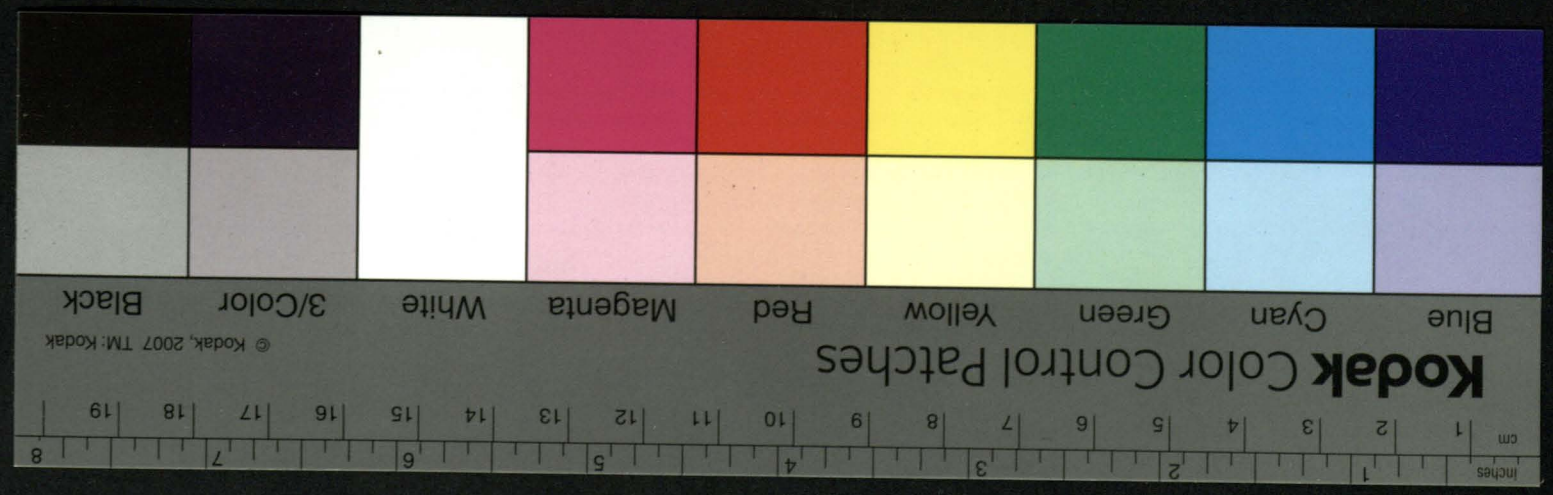
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
inches
cm

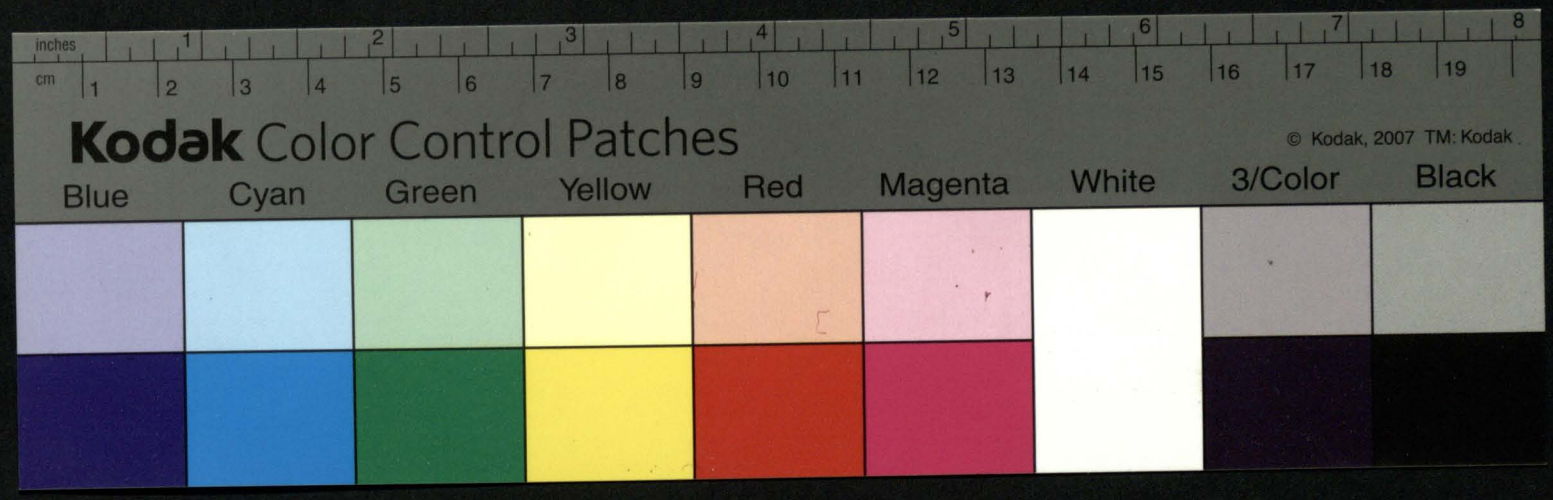
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

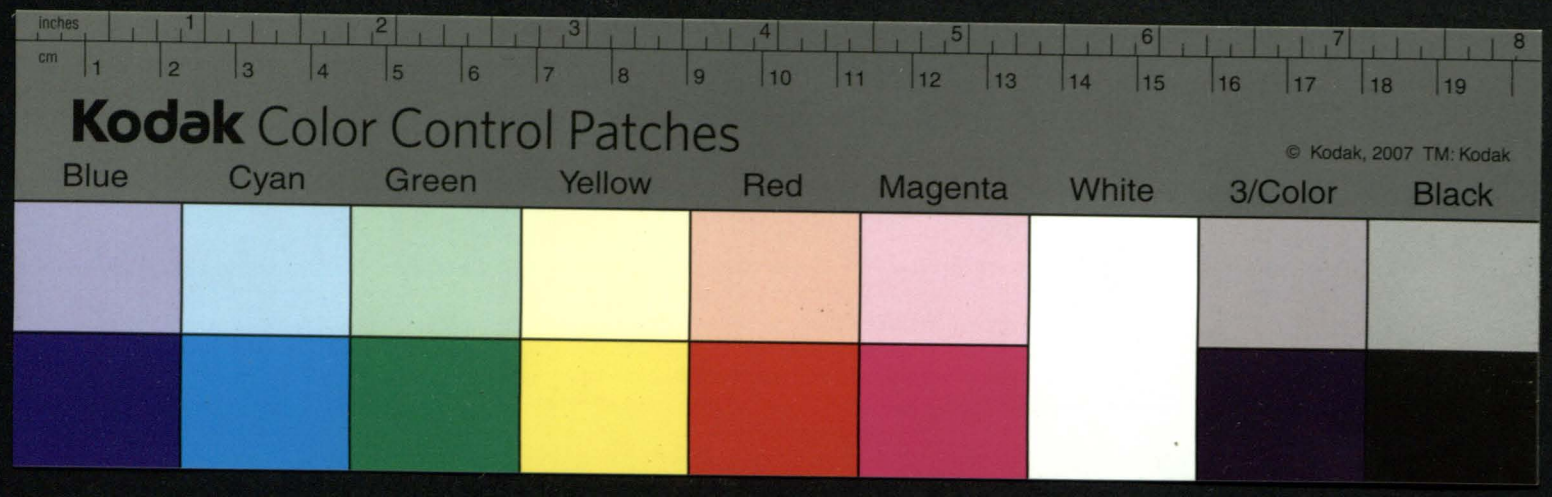
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Do Przeswietney Kapituły Katedry Wileńskiey

Od Plenipotenta ausleruiego Kamieńskiego — Rapport —

Rozkaz ś. Kapituły na dz. 26. Marca Datuiący, miałem szczęście odebrać z poczty na dz. 2. Kwietnia — a zelem dopełnienia Woli ś. Kapituły wszystko porzuciwszy do Dóbr Drazneńskich — Na wstępie do Zodrawey zastałem Administratora Jgnacowa Jana Lewnowa z siekierą, y obeymuiącem Kreseniuszu w Liarnie, gdyż w drugie do mlacenia mie miegnayduie się — Owies niedawno słomianey iesienie wiebstuy czyszczonym — Jęczmień omłocony w całości znayduie się wedle relacyi Jp. Ekonoma — y tysiąc snopow kilkadziesiąt — podobnie w Drazneńskich niemało jęczmienia y owsa znalazłem w Liarnie, oraz tysiąc snopow kilkaset, które za przybyciem mayster Szyda gmohilney z podwodami, w dniach 9. 10. ytt. zgrzebła wydano temuż za Kontraktem, a resztę zostało około snopow sto — Oraz niemałowiego sterdwie ostatnie przy mnie do spadły zboiowe — Obok czego znalazłem list Jm. Jdzi Dziewanowa Horaynskiego, oświadczaiący mi nadopuszczenie mnie do zarządzania, pomimo nowego rozkazu ś. Kapituły, y zabronienie słuszeństwa Officyalistom co do Ekonomiki — Pomimo czego oświadczyłem Jm. Kontrpanowi Burmistrzowi, że chęciebie ile Kresciuszy, y Pieczęci gnayduią w Kasie przy ustępie do Nowego rządu, zaresztuiąc wałem o naydokładniejszą Jm. Jdzi Dziewanowa na przemie sobie dania, aby wszelkie mi dyspozycyą Jm. Jdzi Dziewanowa na przemie sobie dania, aby wszelkie odnieśad interesowania moie — Między tem przybył z Berezy y sam Jm. Jdzi Dziewanowa na dz. 11. kwietnia do Drazneńs, gdzie znalazłszy officyalistow z Zołwarzow, y zgromadzonych do Wiezdzania Pieczęci — Podobne w obecności moiey zdarzył niepokoienie, y niepodanie Rapportu przez utratę miesiąca — Oprzeć się usiłowałem Rozkazy ś. Kapituły przez tłomaczenie mi uchroma Powiększoni zyszczenia Owsa, tak że strony moiey iak y Jm. officyalistow — ale Jm. Jdzi Dziewanowa dowodząc że nie zostaie uwolnionym przez ś. Kapitułę od administracyi nie powierzonej, za zarad nawet, dawie mi wygody, oświadczył się oraz powiększ moią wymówić y odebrać się w Drazneńskich do Cyrkowania administracyi Wszystkiego Pana, całe strony ś. Kapituły, mienogłem uchylić tegoż uchylenia, y dla tey strony, unikaiąc oraz do niegrzymieyszego y nadal obey

W-go.

ieszcze nadal obeyścia się ze mną ze strony JWJ Xiędza Kanonika, zaraz na zaiutrz to iest na dz. 12. t.m. na żądanie y w obecności Tegoż, wydaliłem się z Brasławia, dla podratowania zdrowia, którego znaczy uszczerbek w tak przykrych dla mnie okolicznościach ponoszę –

Za Rozkazem P. Kapituły y wezwaniem W. Xięcia Sędziego znaydywałem się u Tegoż w Popinney na dz. 9. t.m. Papiery wedle Regestru przez WJ Xiędza Kanonika Zyszkowskiego nadesłanego pozyskałem, a na dwie brakuiące sztuki rewers wziąwszy, dołączam go dla pewności P. Kapituły – Niemogąc tak ważnych Dokumentów wozić z sobą zostawiłem In fundo w Ręku W. Komissarza Buynickiego, które w Nowy worek w obecności tegoż y WJ Pana Komornika Ostrowieckiego obszywszy, kilką obsygillowałem pieczęciami – a iuż znaczną maiąc wagę wieleby przesyłka Ich przez pocztę kosztowała, proszę o Rozkaz P. Kapituły, kiedy, y przez iaki sposób odesłać do archiwum powinien będę? gdyż In fundo nie są potrzebne teraz do żadnego użycia – Zawsze iestem z Naywyższym Uszanowaniem y wiernością dla P. Kapituły – Datt Roku 1820. Kwietnia 12. dz. w Kobryniu –

Antoni Kaniewski –

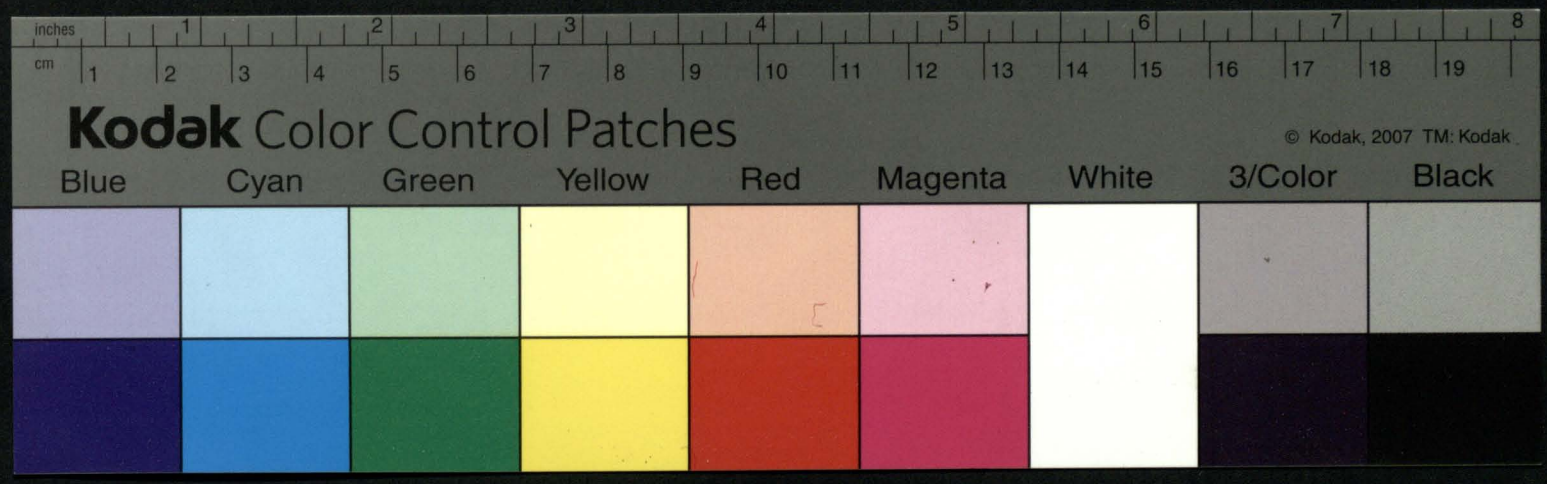
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

145

Kodak Color Control Patches

© Kodak, 2007 TM: Kodak

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Do Przeswietney Kapituły Katedry Wileńskiey

Od Plenipotenta Antoniego Kaniewskiego

Rapport

332-1-1220

w Wilnie — Вильна

Апреля

ПЛАТИТЬ 1816 ГОДА. ГЕРБА ЗА БУМАГУ

Autem Praesentes Ad Acta Sessionis Jego Ksiądz Prałat
Czynię wiadomo Tym moim wieczystym Spisaniem
Tymże pismem P. Kapituły Wileńskiey y
Jey Jmci Jmpetrantowi Dostaw Augustynowi Za-
pleciewskiemu wydanym z Sessyi naszey: Ja
Co Ja po obeyściu Dobr Brasowicz z pod Jurysdykcyi Urzędowey w
Dzierżenie P. Kapituły Wileńskiey przez Stronę przeciwną
nego JW. Ks. Kalasanta Lemieszewskiego do prowadzenia tytko poczytte
wego Statutu, pozwiey pomienioney P. Kapituły Wileńskiey, Actem
na Sessyi Dmi 8 Marca Roku 1819. wczymionym do Jmci Jmpetranta
do wszelkich Interessow prawnych y Rządu Jurisdykcyi nad Brasowiczami
mi obranym zostałem, z postrzeżeniem mi Regenty pozwu od dnia 31.
Januarii Roku 1819. szerszemi Jakoż Actem Dnia 5 Bm 20 Aprilis Roku
przeciwko Jmci Jmpetrantowi wczymionym Zostałem: Jakowemi
Obowiązkami ciągle zaymuiąc się od Dnia dopiero pomienionego Ro
ku Jest Januarii dnia 31. Roku 1819. do ostatniego Dnia Aprilis Roku Te
raźniejszego 1820. przez dwa Jeden y miesiący Trzy, y Jey Jmci W.
Zapleciewski przysłany od P. Kapituły za przybyciem swym do
Brasowicz obiął Rząd Jmci Jmpetrantowi wszelkich Interessow y Ad-
ministracyi nad Brasowiczami w Zupełne swoie rozporządzenie
Jmci Ja niżey podpisany Że za czas mojego zaymowania się Ro
mi powierzonych z Rządem Cyrkumferencyami Brasowicz nayprzod Kapituła
tych z Dworna Jerzmanty z Dwie Dwie Jeden z Trzy Brasowiczany od Oppa
Dziesięć set pięćdziesiąt Czyli Jerzmany z Dwie pięćdziesiąt Orzy
darowanych przyemnie za Interessa P. Kapituły wedle podzia-
rego Regestru Dwie z Trzydzieści Jeden gęś mi w dniu dzisieyszym zu
pełnie kalkuluiąc z opisaniem, przeto Ja Zapleciewski że ex re mojego zay
mowania się Jmci Jmpetrantowi z Rządem Cyrkumferencyami Brasowicz za
dney naymnieyszey pretensyi do P. Kapituły Katedralney Wileń
skiey nie mam y mieć nie mogę mimieyszym podpisem uiszczam Dwie
tuię y one odtąd Rząd Jmci Jmpetrantowi Brasowicz za Jmci Jmpetrantowi
JWP. Jmci Jmpetrantowi ustnie y pismiennie ustępuiąc y Dano w Brasowi
czach Roku 1820. Mca Augusta d. 10.

Actum Zapleciewski. mp

Ustnie y pismiennie Protestuiący się Jmci W. Jmci Pan Antoni
ni Namiestnika Regenta Grodzieńskiego Gubr. Brasławskiego do tego
Woiewodztwa Nieświeskiego Dobrzyńskiego Litewskiego Rządzenia Jmci Jmpetrantowi
Nr 106.

Dobrze Mydatki.

y Dalsze Wydatki za Czas Zeymowania się Plenipotencyią w Interessach y Rządem Generalnym nad Dobrami Braszewi-cze Zwanemi Jak wyprzedzenie Niniejszego Kwitacyjnego Dokumentu Jest Wyrażone Prześwietney Katedralney Kapi-tule Wileńskiey y Jey Plenipotentowi Wmu Augustyno-wi Czaplijewskiemu Wieczyście Zewszystkiego wydanego Według Prawa podpisuię się —

— Michał Bayniecki —

Ustnie i oczywisto proszony Pieczętarz od WJmć Pana Antonie-go Kaniewskiego Rtu Gr. do tego zupełnego wieczysto Kwitan-cyjnego Zapisu po ukończeniu Plenipotencyi Prześwietney Ka-tedralney Kapitule Wileńskiey i Jey Plenipotentowi wiecz-nie wydanego, podług Prawa podpisuię się. —

Jan Zypowski. —

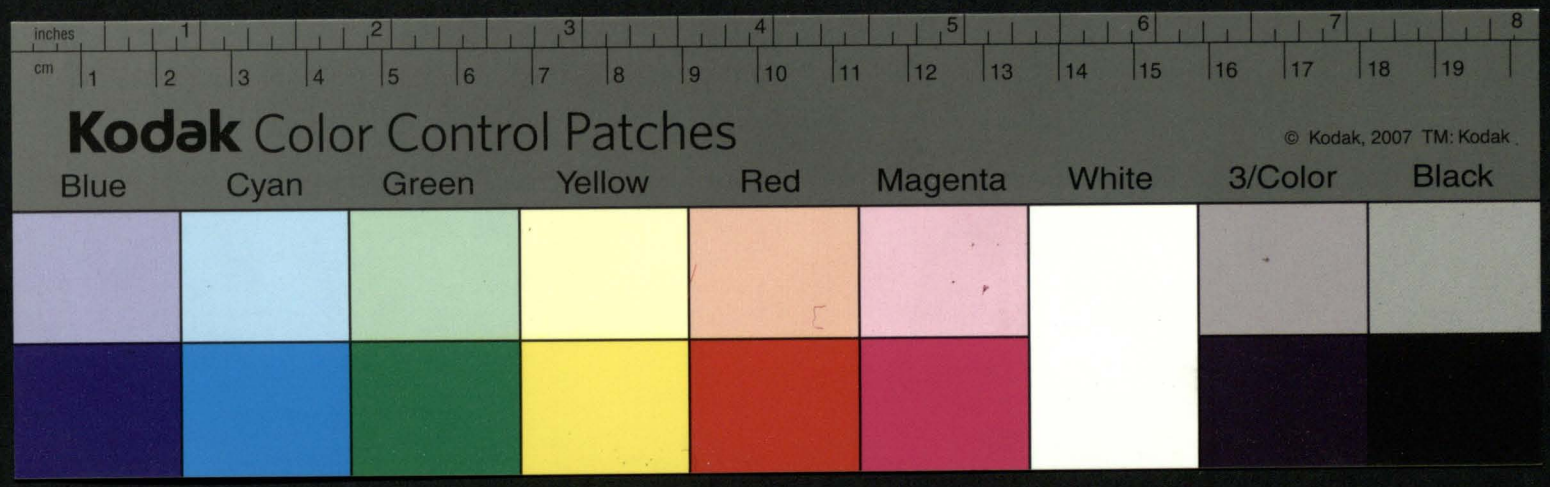
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

1166

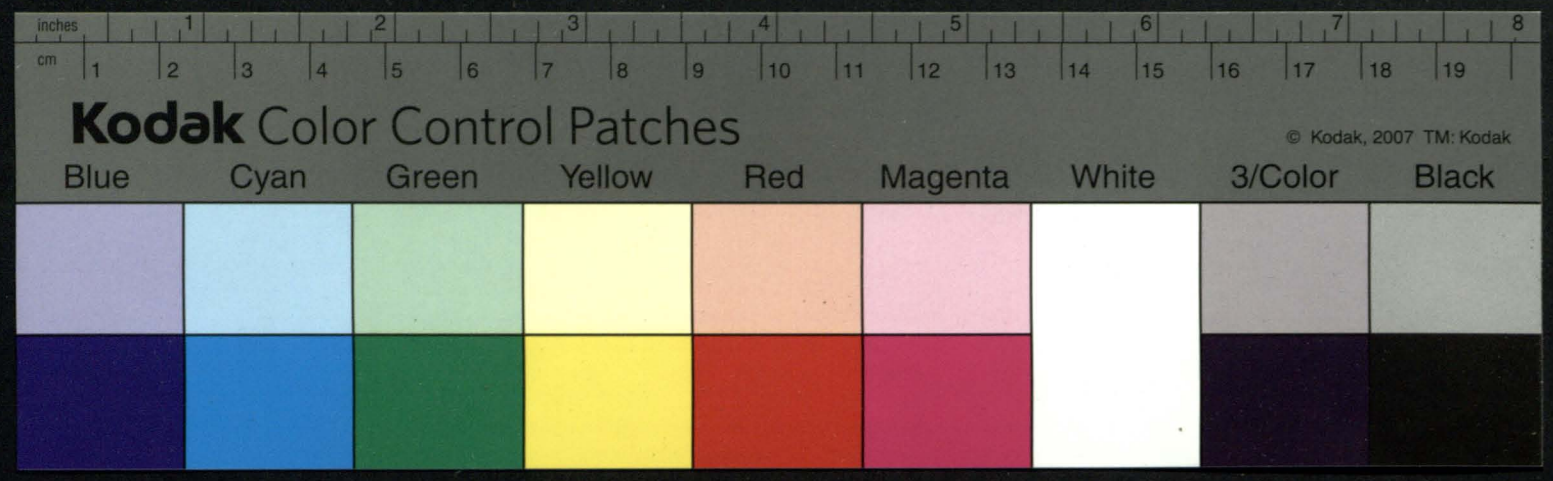
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Rachunek z pieniędzy Krayczych na wydatki w Interessach P. Kapituły Kolen[skiej]

Data.		Przychód Złote.	Przychód Grosze	Rozchód Złote.	Rozchód Grosze
	Rok 1818.				
Im abri et gbri	Dwa Listy do Woyt[a] Kamienia Administratora Lesnictwa w Interessach Kapitulnych pisane			3.	6.
Marca 4.	Rapors do P. Kapituły o otrzymaniu rozpoczętych Zaborow Boża przez W. Lasa			3.	6.
Corum[d].	Zaniechienie alw, ynaymowiu Ziemi przed adatami Ziem Kobr[z]. Maciejowa			3.	24.
	Rok 1819.				
Marca 9.	List do Woyt. administratora Lesnictwa w Interessach Kapitulnych			1.	18.
Corum: 12	List do Woyt. prokuratora Poraz[i]nskiego w Sprawach Interessach			3.	6.
— 13.	Wziąłem u W. Bugnickiego z Kasy na podobne Expens	60.			
— 30.	Rapors do P. Kapituły wedle Kwitow Lachowicza			3.	6.
Corum:	Prozba do Sądu Ziem[ia]. K. kobryńs[kiego] na mieiu W. Lasowi o powodu prze				
	sunięcia z Granicy za Mszcz[ą] y Cultiex przez tegoż pozyczone w magazynie				
	Starobinym, podana z Woy[ewodz]. Gubernatorskiej Kwitu przedstawiona			6.	20.
Corum:	Za Mina Buletow 4. przy staraniu się o przedstawienie tey prozby			16.	—
— 31.	Za przesłaniem Raportu i Instrukcyi P. Tomaszewi Bugnickiemu dana			4.	—
Maia 9.	Oddanie prozby do Sądu W. K. kobr[z]. o wyrzeczenie Administracyi				
	od przysłanych			4.	—
Corum:	Doniesienie do Sądu Starobinskiego o przesłanych Dupach w skaz			6.	16.
	kach Brzesnickich, z papierem Herbatnym y przesłaniu			2.	20.
Corum:	Rapors o Tym doniesieniu do P. Kapituły				
— 20.	Rapors o dayszą Dokumentow do Sądu Woy[ewodzkiego], z zarewer			6.	20.
	sowanym Regestrem przemnie				
Junij 26.	Prozba do Sądu Ziem[skiego] kobryńs[kiego] na mieiu W. Lasowi o odesła				
	nie sprawy z Asekuracyi do prozby mu Odesłanego, o Wzięciu w przesy			1.	10.
	łce do Brzesnicy zatrzymanego w Brzesnickich — papier				
Corum:	Prozba do Sądu W. K. kobryńs[kiego] o wyrugowanie W. Lasa ze Dworu			4.	—
	Brzesnickiego				
aug. 30.	Rapors o przysłanym Dyplo z Kassacyi przy dołączonym rewer			4.	24.
	sałnym Regestrze owego				
Febr 10.	Rapors do P. Kapituły przy dołączonej prozbie, na mieiu W. Lasowi			16.	—
	wzbronney do podania we Komisyi z Odesłaniem z Listami 10				
Corum: 12.	Wziąłem na Expens Sprawy z Kasy u W. Bugnickiego	30.			
Febr 23.	przesłano Raportu odpowiedniego na pismo P. Kapituły Febr 10. Datmo			3.	6.
	Rok 1820.				
Febr. 20.	Rapors o Liście X. Poraz[i]nskiego donoszącym o przeznaczeniu Jo, na			2.	20.
	Administratora, z prozbą o inwestowanie tamże od Rządu			3.	10.
16. y 22.	Dwa Raporta na pismo P. Kapituły Febr. 1. Datmo			2.	20.
marca 13.	Rapors na pismo P. Kapituły 4. 3. marca Datmo			2.	20.
apr. 12.	Rapors na pismo P. Kapituły marca 26. Datmo			5.	16.
— 19.	Rapors do P. Kapituły wedle Kwitu			50.	—
	Wydatki na Exp[e]dycyą do Kobryńs[kiego] Woyewody y dalszych Interessow				
		130.	—	161.	..

Roku 1820. aug. 10. d. Tenuty Rachunek mnie podałe podpisuie

Arcesow Kanonik

N = 106.

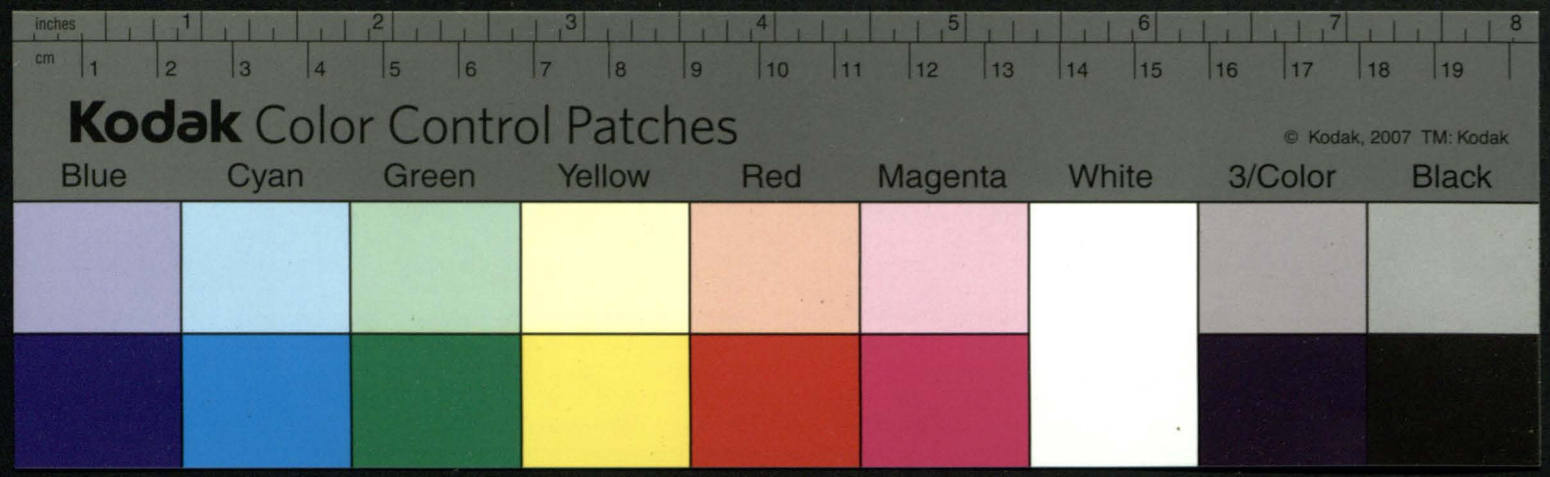
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

100

Czytano na Sessyi d. 14 Grudnia 1821.

148

Do Przewielebney Kollegialney Wileńskiey Kapituły

Od Delegowanego, niżey podpisanego.

Raport.

Dnia 15. Grudnia, jako w terminie na Sędztwo naznaczonym przybył Deputat X. Sturgólewski Dziekan Wołkowyski. Złożonow zaś Sędziowskich wszego niedoszłowania, dnia 16. poiechał do Kobrynia W. Sędzia Trembowski, który przez rożne starania, sprowadził cały komplet. — Ze strony Opiekunow Plenipotent przybyłszy podał Prozbę; iż pózni będzie w Administracyi Kapituły Maiątek Brańskiego, Opiekunowie niemogą przystąpić do Sędziwa; Odroczona Komissya przez rezolucyą taki proiekt, y stanowi" nakazała. — Drugą podał Prozbę, że Kapituła wzmyniie Chomontow tych, co byli że Ludźmi, jakoby oni buntuią Sądzi, dley racyi do Sędziwa nieprzystępuią. — Przegrawszy y ten wnioseł, podał Prozbę trzecią domagaiąc się, aby gdy Deputat ze strony Duchowney w Komissyi zasiada, równie też był Deputat ze strony Cywilney, to iest albo Opiekun ieden albo Plenipotent, z strony Opiekunow. — Ze strony Kapituły Sędzia Trembowski podał prozbę, w ktorey domagał się odmienia wyżey mych y niestosownych do nowy propozycyay strony przeciwney y przystąpienia do Sędziwa. — Kapituła zaś Rezolucyą do Summy w Sędziwie Plenipotent Opiekunow niemogąc nie wszczęte, odiechał zupełnie. — Zastanowiwszy się Komissya nad Uchwałą, iż nigdzie Kastrzenia niema, aby pod nieistnienie" strony, expedyowaić mogła Sędziwo, odroczyła na 1. Februaryi 1822. Roku rownież Uchwałą". — Nowe więc doniesienie podane zostało z naszey strony, o przedstawienie Rządowi Gubernialnemu kopijow Prozb ze strony Opiekunow y Kapituły podawanych, odrzucanie Sędziwa Kollegialnie y naraźanie na Expensa iednostronne, o czym

Donoszenie.

o wyznaczenie Terminu Trzeciego naykrótszego na Śledztwo. y prowadzenia onego kosztem stron wspólnym. — Jakoż Komissya dzień 1. Februaryi utrzymawszy, wszystko w Raportcie do Rządu według żądania Prześw: Kapituły zaięła; y choćby pod niestanność strony, aby dozwolono było przez Ukaz prowadzić y kończyć Śledztwo dopraszała się. — W takim więc razie Komissya na dniu 28. 9bra rozjechała się. — Aby oszczędzić kosztu w ziezdżaniu do Grodna, moiém zdaniem dość byłoby, gdyby Konsystorz maiąc teraz Raport X: Sturgólewskiego, uczynił od siebie odniesienie się Urzędowe do Rządu, że Deputat z odległey strony daremnie expensuie się y ziezdża, a Kapituła cierpi na przewłoce. — Jżby Rząd Gubernski zalecił Komissyi, etiam w niestanności strony, expedyować Śledztwo. Pomimo tego Strona przeciwna dąży do ugody, y rzeczy niebyłyby dalekie, gdyby ufność z ich Strony w przyrzeczeniach Prze: Kapituły miała mieysce, lecz nieufni wymagaią przyięcia Chłopskiey pretensyi, co nigdy być niemoże. — Teraz aby dowiedzieć się od Ludzi, za iaką illość każdy w pretensyach swoich mógłby pogodzić się przy Śledztwie, czyni się Generalny Opyt w całey Włości tych tylko pretensyi, które sami włościanie pamiętaią, y na iakiey Summie pieniężney przestaćby mogli. — A w tych dniach ukończywszy tę czynność, udamy się do Kobrynia dla traktowania z Opiekunami. — Późniey przygotować się wypada do zdania Rachunków z Administracyi Braszewicz do 1. Januaryi, byłych Przychodów y Rozchodów. —

X. Michał Awtuszkiewicz Kanonik Wileński —

Roku 1821.
Xbra 7. dnia
Braszewicze.

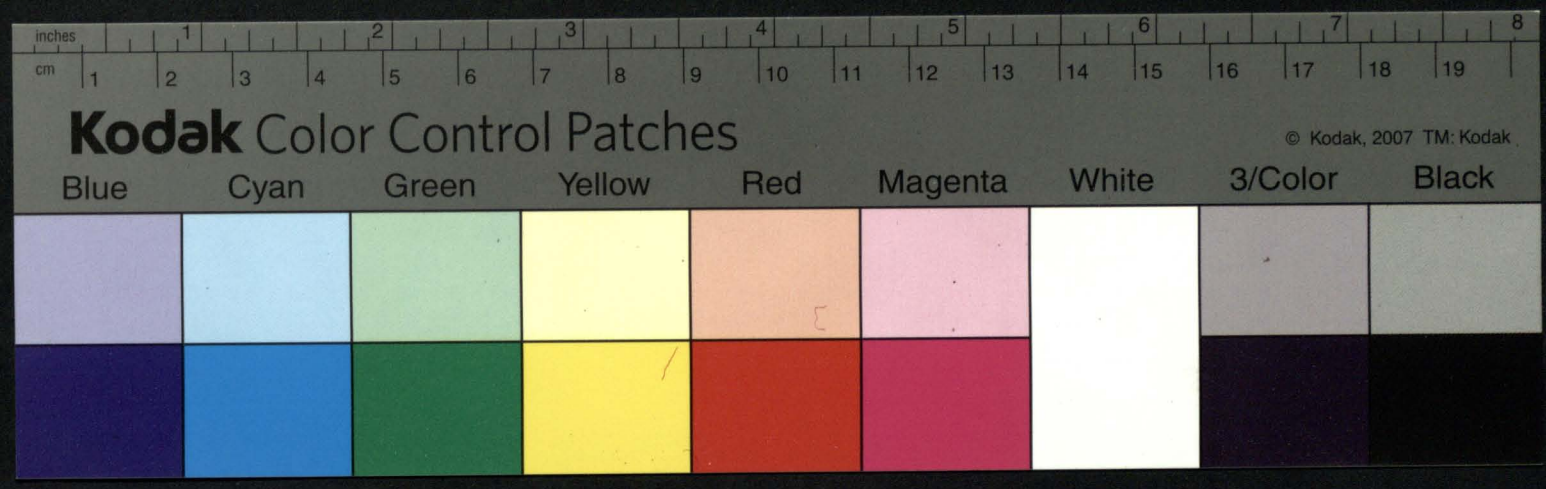
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

148a

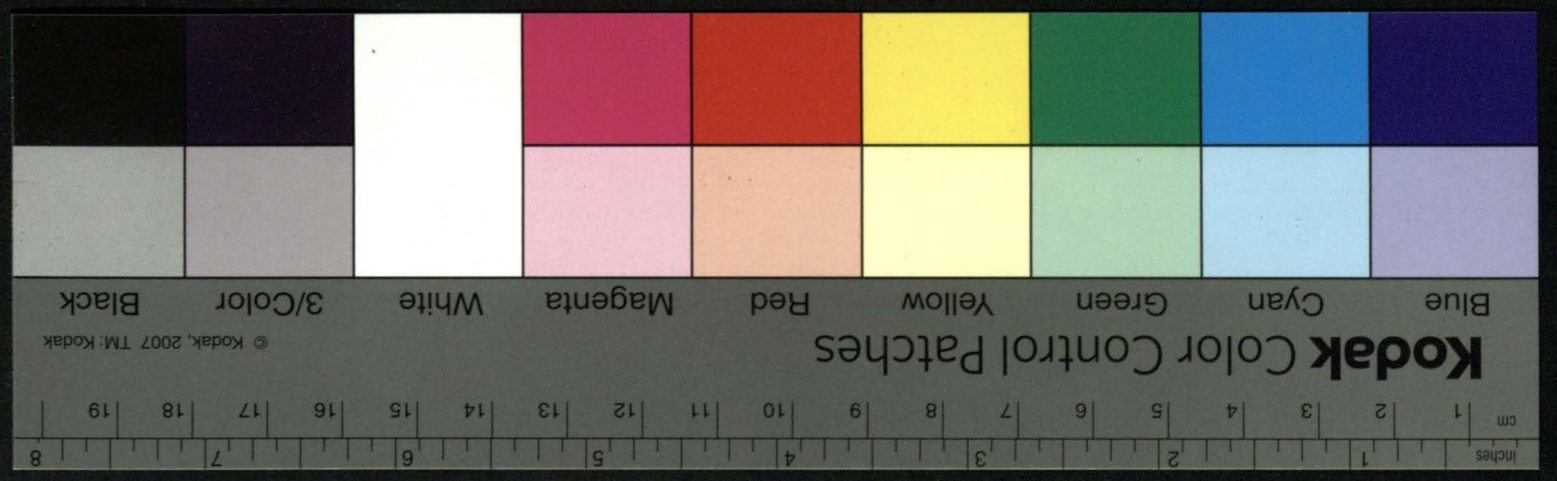
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
inches
cm

N: 469. Kopiia z Ruskiego Tłumaczona. Odebrano d: 17 Grudnia 1820 R:

Ukaz Jego Imperatorskiey Mości Samowładzcy Wszech Rossyi z Rządzącego Senatu Rządowi Gubernskiemu Grodzieńskiemu. Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Rządzący Senat po wysłuchaniu zapiski ze Sprawy odbytey w tymże Rządzie Gubernskim /: o Dobrach Stołowych Wileńskiey Katedralney Kapituły Braszewiczach :/ z Folwarkiem Tołkowo, które oddane były przez Kapitułę na Lat. 12. Arędownym Prawem Kanonikowi Kruszewskiemu, od którego toż prawo przelane Obywatelowi Żukowi, teraz zaś z powodu czynionego przez rzeczonego Żuka uciemiężenia i wycięczenia Włościan odebrane od niego i oddane napowrót w rozrządzenie Kapituły. Rozkazali: Ponieważ ze Sprawy tey okazuie się, że Kanonik Kruszewski otrzymawszy od Kapituły w Roku 1806. na Swoie imie Prawo Arędowne, którego wzięć mógł kto inny w przypadku tylko Jego Smierci, przelał takowe w tymże roku Obywatelowi Żukowi, zapewne dlatego, aby miał pożytek z Dóbr bez pracy lub dla innych iakichś swoich widoków; na Possessora zaś Żuka podane Skargi o zniszczenie Dóbr i Włościan Duchownych. Z czego chociaż się usprawiedliwiał, lecz niewidać z Jego strony przekonywaiących dowodow, i Sledztwo ieszcze nieukończone; przeto Stosownie do Opiniy Ministra Spraw Duchownych i Oswiecenia Narodowego, Rządzący Senat postanawia. 1° Ponieważ Kanonik Kruszewski prawem Arędownym Obowiązał się zwrocić Kapitule Dobra w takim Stanie, w iakim przyiął i bydź odpowiedzialnym za wszystkie Szkody, zabespieczaiąc to na całym Swoim Maiątku; przeto stosownie do Skarg zaniesionych o dezolacyi Dóbr i Włościan, nałożyć, do Ukończenia Sprawy, zaprzeczenie na wszelki własny Maiątek Kanonika Kruszewskiego; a ieśliby takowy Okazał się niewystarczaiącym do zabespieczenia tey pretensyi, iaka się wyswieca ze strony Dóbr Kapitulnych; tedy zatrzymywać dochody Kruszewskiego pobierane z beneficiów Duchownych iako to: w Kapitule, i innych, wydaiąc mu z Onych tylko jłość nieodbicie potrzebną na Jego utrzymanie się; 2do Jeżeli Maiątek Kruszewskiego może

Zupełnie

3go Departamentu w 1m Oddziele

N° 2346.

Zupełnie zabespieczyć pretensyą Funduszu Duchownego i Włościan, natenczas Kanonikowi Kruszewskiemu zostawić poszukiwanie strat, iakiby w tey Sprawie mógł ponieść od Łuka w należytym podług prawa Sądzie; gdyż sam go wybrał namiestnem Swoim, Possessorem Arędownym Dóbr Braszewicz bez zezwolenia nato Kapituły. — 3tio Jeśli zaś maiątek Kanonika Kruszewskiego niemoże wystarczyć na wynagrodzenie Szkod poczynionych w Dobrach Kapitulnych, tedy należyć zaprzestanie w stosunku niedostawaiącey odpowiedzialności i na maiątek Łuka, który również Kontraktem zabespieczył całość Dóbr Kapitulnych na wszelkim Swoim ruchomym i nieruchomym maiątku. 4to Nieprzywaiąc umowy Kanonika Kruszewskiego zawartey z Obywatelem Łukiem do upłynienia lat przeznaczonych; niedopuszczać iednak Samego Łuka, aby zarządzał maiętnością Braszewiczami, a Urzędnik w Oney administracyą, lub przeznaczyć inny Rząd pod dozorem Kobryńskiey Sztuchkiey Opieki, w Władzy którey iuż się znayduie; Administracya takowa zarządzaiąc maiętnością, niepowinna niczego wprowadzać, i wymagać nad Inwentarz, i obowiązana będzie użyć wszelkiey usilności dla ulżenia biednego stanu Włościan; i ile możności ich stan polepszyć. — 5to Dochody z Dóbr Braszewicz takie i pieniądze Arendowne należące do Kapituły powinny bydź odsyłane do Dworzańskiey Opieki, dla zachowania w tey Opiece, lub dla odsyłania do powszechney Opieki do rozrachunku o uzaiemnione pretensye. 6to O dezolacyi dóbr Duchownych i krzywdach poczynionych Włościanom niezwłocznie wdać śledztwo przez nieinteressowanych i zaufanych Urzędników, wspólnie z Deputatem od Duchowieństwa przeznaczonym i Starszym Powiatowym, i przedstawić ie, dokąd należy, dla prawnego wyroku. — 7mo z Dochodów naypierwiey winni Zaległości Skarbowe, iżliby takowe były, potem nagrodzić szkody Włościan Dóbr Braszewicz i szkodę Funduszu Duchownego, na koniec dorzucyć satysfakcyą temu, komu wypadać będzie z decyzyi Sądu, który powinien postanowić co komu sprawiedliwie należy. 8vo Kapitułta oddaiąc Dobra Kanonikowi Kruszewskiemu w Arędowną

Possessyą

Possesyą zostawiła sobie prawo, iak i należało, posyłać w każdym czasie swoiego Komissarza do dóbr dla werefikacyi, lecz tego iak widać Kapituła nierobiła, lub posyłała na weryfikacyą Dóbr ludzi na zaufanie niezasługuiących, ponieważ w przeciągu 10. lat przez Kapitułę niepostrzeżono żadnych nieporządków w Dobrach, i donos o tém zrobiony przez obcą osobę; Nadto iesli Włościanie przeniesieni na te Ziemie, które są przeznaczone przez Kapitułę, i które niezdatne do ulepszenia; tedy i w tym razie Kapituła winna; a przeto Członkowie Kapituły nietylko zasługuią na surowe upomnienie za takową nieostrożność y niedbałość o Dobro funduszu i o dobry byt Włościan, lecz ulegaią i samey odpowiedzialności z własnego Maiątku, za Szkody poczynione z ich powolności, tak funduszowi, iako też Włościanom, a takim sposobem każdy powinien bydź odpowiedzialnym w tey Sprawie z swoiey własności w takim stosunku, w iakim kto był przyczyną lub powodem do dezolacyi Dóbr i przyczynionych Krzywd Włościanom. 9no Gdy zaś Skargi na Possesora Żuka, oprócz pretensyi cywilnych, zanoszą się ieszcze o postępowanie Jego z Włościanami niezgadzaiące się z ludzkością; tedy po zupełném wysledzeniu wszystkiego, ma bydź roztrzygniona w tym przedmiocie Sprawa w należytym Sądzie. 10. Co się zaś tycze przełożenia Ministra Spraw Duchownych i oświecenia Narodowego, aby Wileńskim Katedralnym prałatom i Kanonikom, wrazić, iżby oni maiąc przeznaczone na utrzymanie się swoie dochody, i obowiązanymi będąc zaymować się wypełnieniem duchownych swoich powinności, nieobowiązywali się Kontraktami na arędowne possesye, prócz tych Dóbr, które podług ich osobistych Urzędów są zostawione do Ich rozrządzenia, lecz żeby barziey dbali o należyte wypełnienie obowiązków swoich Duchownych dla dobra Kościoła, któremu służyć poświęcili się; Senat pochwalaiąc takowe przedłożenie, iako na prawidłach Kościoła

Kościoła Oparte, zostawuie przyprowadzić ie doskutku ~~[illegible]~~ Samemu Ministrowi Spraw Duchownych y Oswiecenia Narodowego. Z wypisaniem czego, przesłać Ukazy Rządowi Guberńskiemu Grodzienskiemu i Ministrowi Spraw Duchownych y Oswiecenia Narodowego. Za Użyty zaś w Senacie w tey Sprawie zamiast herbowego prosty papier, Arkuszy Dwiescie Siedm, i pieczętne poszliny uzyskać od kogo należy. Dnia 7. Grudnia 1820. Roku. Autentyk podpisali, Sprawuiący Obowiązek Ober Sekretarza Radca Dworu Mikołay Popow — Radca Tytularny Jakób Łokunow — i powytczyk Jakób Popow —

Do Pr. Komitetu Kapituły Katedralney Wileńskiego — 151

No. 36. Od niżey podpisanego Kanonika Wileńskiego Delegowanego do Braszewic Nad Interessem Braszewickim Uwagi —

W interessie Braszewickim między Pr. Kapitułą a sp. Żukiem Ukaz Senacki Rządowi Grodzieńskiemu przyspieszenie Śledztwa, a po Śledztwie odesłanie dzieła do właściwego processu zalecił — Kiedy więc Rząd nad przyspieszeniem Śledztwa zapewna czuwać będzie, a obok tego, lubo po śmierci sp. Żuka kiedy iednak ieszcze zupełnie nie tracę nadziei, mogącey bydź ugody — za obowiązek poczytuię, iak ustnie przekładałem, tak i na piśmie wyrazić po krotce treść uwag, dla których należałoby Pr. Kapitule chwytać się raczey ugody, aniżeli puszczać się na Śledztwo i process —

1° Gdyby Pr. Kapituła przez uczynioną weryfikacyą była iuż gotową do Śledztwa, i wtedy poczytywałbym za rzecz nader szkodliwą interes ten prowadzić przez Śledztwo i process: bo procz tego że w procederach wygrana zawsze iest niepewna, wiadomo przytym iak Śledztwa idą przewłocznie i z jakim kosztem zwłaszcza w interessach długich i zawikłanych — Śmiało twierdzić można że Śledztwo i process Braszewicki, przeciągnąłby się na lat kilkanaście — Po processie w pierwszych instancyach, mogłyby nastąpić Apellacye do wyższych — A tak Pr. Kapituła będąc pozbawiona z dochodow Braszewickich, musiałaby ponosić na czas nieograniczony liczne expensa z własney kieszeni — A tym czasem i sama Administracya Braszewicz mogłaby wpaść w obce ręce, zrodzić nowy ambaras, i stać się przyczyną strat wielkich —

2° Ze strony Kapituły do Śledztwa gotowości niema, i ledwo za lat dwie Weryfikacya dokonaną bydź może — Po Ukazie zaś Senackim, przyspieszenie Śledztwa nakazuiącym, niewiem iak dokazać odroczenie Śledztwa poki się Kapituła do niego nie przygotuie.

wprzy

w przypadku zaś, ieżeli się wraz Śledztwo rozpocznie, niegotowość Kapituły przeciw wyraźnym pretensyom Żuka, przewiduię że może nader szkodliwy dla Kapituły sprawić wypadek –

3° Rzekłem że weryfikacye ledwo za lat dwie dokonaną bydź może. Dziwić się temu nie trzeba. Obeymuie ona lat 18. blizko 300. dymow, pretensye szczegółowe każdego Włościanina, ogołowe całey włości, pretensye fundi, pretensye samey Kapituły i samego Dzierżawcy. Włościanie w Osmnastoletnim czasu przeciągu krzywd swoich pozapominali, trzeba im przypominać, ich naprowadzać, uczyć, aby się nie wikłali i niezgodnych okoliczności nieprzytaczali. A z tego powodu na gawendę z każdym Włościaninem po dniu całym śmiało liczyć można. Dodać przytym pisanie. JP. Kaniewski rozpoczął szczegółową weryfikacyą, ale ią doprowadził tylko do chat 40. kilku. i ta znayduie się tylko na czarno z odsyłaczami. i bez ocenki krzywd. Część tey weryfikacyi ułożyłem w porządek, naznaczywszy stosowną krzywdom ocenkę, postarałem się o przepisanie na czysto. Z tego się pokazało, że szczegółowe każdego Włościanina pretensye, iako z drobnych Artykułow składaiące się, po Arkuszu i po dwa Arkusze zaymuią. Na dymow zaś 287. naymniey liczyć można pisania Arkuszow 300. Dodaiąc pretensye ogołowe Włości, pretensye fundi, Kapituły, i weryfikacyą pretensyi samegoż Dzierżawcy, dodaiąc przepisanie tego wszystkiego na kilka exemplarzow, śmiało liczyć można pisania na Arkuszy 1.500. A ztąd miarkować można, o potrzebnym na taką pracę czasie, o koszcie na Weryfikatorow i pisarzow, oraz czy tak spore dzieło, może bydź prędko przez Śledztwo sprawdzone i sądownie rozstrzygnione –

4° Naygłownieysze są ze strony Kapituły, pretensye Włościańskie.

a te

a te nayliczniejsze i nayważnieysze są do roku 1811. Gdy zaś w Ukazie Senackim powiedziano, ~~czynić~~ wyprowadzić śledztwo z 12letniey tylko dzierżawy, Kwestya iest, czy pretensye od 1800. do 1808. przyięte będą –

5° Można z pewnością twierdzić że nayistotnieyszą przyczyną upadku Włościan, była zamiana ich gruntow i przesiedlenie, w skutek dwonastoletniego Kontraktu dokonane. Gdy zaś Ukaz Senacki co do tego punktu, odpowiedzialność i na Kapitułę wkłada, lękać się potrzeba aby przez śledztwo sama Kapituła do odpowiedzialności nie została wplątana –

6° Po odtrąceniu w p. Kapituła z roczney Arędy detrunkowała, sp. Żuk rości pretensyi na 124000. Złł. i nadgrodzenia za rok ieden niedotrzymanego Kontraktu. – Powyższe pretensye po większey części z dawanego zboża, koni, i wołow Włościanom składaiące się, przez zsyłanych Kapitulnych lustratorow są pod niektoremi warunkami sp. Żukowi przyznane, czego Sukcessorowie sp. Żuka maią dowody w ręku. I dawanych takowych zapomog samiż Włościanie nie wypieraią się. Dla tego też powyższe pretensye z nastąpić maiącą modyfikacyą ceny ieżeli ta przez weryfikacyą okaże się bydź przesadzoną, nazywam ia wyraznemi. A razem to pokazuie że Sukcessorowie sp. Żuka mogą i zaraz śledztwa żądać i do niego przystąpić –

Pretensye ze strony Kapituły i Włościan ściśle wyrachowane, chociaż mogłyby nie tylko wyrównywać, ale i znacznie przewyższać pretensye sp. Żuka polegać iednak na nich z zupełną pewnością Pr. Kapituła nie może. Wiele to zależeć będzie z jaką cierpliwością i w jakim duchu w czasie śledztwa będą Włościanie examinowani. bo oni przez Osmnastoletni czasu przeciąg szczegołowych krzywd swoich i okoliczności pozapominawszy, w wyznaniach plączą się. Ja bio

biorąc miarę z dwóch śledztw cząstkowych z należytym usposobieniem w powyższym interessie iuż odbytych wyznać muszę, iż na udowodnieniach włościańskich nie wiele czuię się bydź zabezpieczonym.

7. Inwentarze roku 1800. i 1808. tak są niedokładnie sporządzane, że w teraznieyszym interessie bardziey posługuią sp. Żukowi, niżeli Kapitule. Na odparcie pretensyi Kapitulnych, cytował przedemną sp. Żuk niektóre postanowienia i odpowiedzi Pr. Kapituły na pisma Jego iemu iakoby dawane, które ieżeli w czasie śledztwa złożą się, mogą osłabić pretensye Kapitulne.

8. Nakoniec sp. Żuk znaydował dotąd po juryzdykcyach wielu przyiaciół i familijnym związkiem z sobą połączonych, po śmierci iego, pozostała Żona i małoletni dzieci Sieroty, zapewna znaydą większy wzgląd i politowanie.

Z tych powodów poczytuię nie tylko za rzecz potrzebną ale i konieczną, ażeby Pr. Kapituła starała się interes ten kończyć raczey ugodą, niżeli przez śledztwo i proces.

Pisan w Wilnie R. 1821. Mar. 21. Xiądz Michał Antuszkiewicz
Kanonik Wileński Delegowany do Brasławia

1814 ГОДА
ЦѢНА РУБЛЬ

1821го Года Марта 8го дня въ Литовско Гродненскомъ Губернскомъ Правленіи по разсмотреніи и Соображеніи происходившей переписки и представленнаго Кобринскимъ Земскимъ Исправникомъ произведеннаго Коммиссіею Следственною въ имѣніи Капитульномъ Брашевичахъ въ Кобринскомъ Уѣздѣ учрежденною изысканія, по дѣлу овзятомъ Шляхтичемъ Жукомъ нащетъ якобы имѣнія Брашевичъ провіянтѣ изъ Магазейновъ Кобринскаго и Дрогичинскаго.

Приказали. Постановленіемъ Губернскаго Правленія, отъ 9го Іюля 1820го Года Состоявшимся; предположено уже взысканіе съ помещика Жука позаимствованнаго имъ изъ Кобринскаго Магазейна провіянта всего муки 51 чет. 6 чет. 6 15/30 гар.; остальное затѣмъ количество взятое равномерно имъ Жукомъ изъ Дрогичинскаго Магазейна то есть 150ть муки и 180 Четвертей Овса решительно еще къ доправленію предполагаемо небыло, потому что Жукъ входилъ съ просьбами, дабы Сіежъ Количество провіянта яко употребленнаго на надобности Капитульнаго имѣнія Брашевичъ, доправить въ возвратъ съ того же имѣнія, заоспариваніемъ чего со стороны Капитулы, хотя по препорученію Губернскаго Правленія дѣлалось въ семъ предметѣ изследованіе Коммиссіею назначенною въ Брашевичахъ по претензіямъ Капитулы къ Жуку простираемымъ, но по таковому изследованію яко неполному и необнаружившему Совершенно истины приносимыхъ Жукомъ оправданіи, нельзя нынѣ предполагать взысканія упоминаемаго Провіянта съ Капитульнаго имѣнія, которое защищается правомъ Казеннаго тѣмъ болѣе, что отъ находящагося при Следствіи Духовнаго Депутата сдѣланы возраженіи, какъ

№ 139.

Значить изъ протяста Его учиненнаго на выписке опредѣленія при рапортѣ Земскаго Исправника представляемой; по поводу чего и по случаю настоятельныхъ требованій Провіантскаго ведомства нащетъ Самоскорейшаго пополненія означеннаго Провіанта въ Кобринскій Магазейнъ, Губернское Правленіе полагаетъ: невходя въ дальнейшее по Сей Статьи разбирательство, предоставить оное тому Судебному мѣсту, въ которое дѣло о общихъ и взаимныхъ между Капитулою а Жукомъ претензіяхъ поступить; между же тѣмъ во избежаніе проволочки въ удовлетвореніи Казенной принадлежности, означенное количество Заимообразнаго Провіанта, взыскать Согласно роспискамъ съ Самаго Заимщика Шляхтича Жука, и совсякаго Его имѣнія; предоставя въ протчемъ Сему последнему поискивать Своей претензіи /: будѣ она есть правильна :/ гдѣ Следуетъ какъ выше сказано Законнымъ порядкомъ; о приведеніи каковаго распоряженія въ действіе въ нарочитомъ времяни, послать Указъ Кобринскому Земскому Исправнику и дать знать таковымъ же Смотрителю Магазейновъ по Здешней Губерніи, да находящейся въ Брашевичахъ Следственной Коммиссіи. Подлинный за подписомъ Господъ присудствующихъ и За Скрепою Секретаря.—

Верно Съ подлиннымъ Экспедиторъ Крыловичъ

№ 4963

1821го года Марта 15го дня Сія копія постановленія по Состоявшейся въ Гродненскомъ Губернскомъ правленіи резолюціи выдана, за подписомъ и Казенною печатью Ксендзу Гродненскаго Доминиканскаго Монастиря Михаловскому, въ Следствіе поданнаго онымъ отъ имяни Виленскаго Капитула Прошенія.—

Экспедиторъ Губернскій Секретарь Крыловичъ

Печатные деньги и забыли въ Ишаки

— Съ подлиннымъ читалъ Повѣтчикъ Сабалевичъ

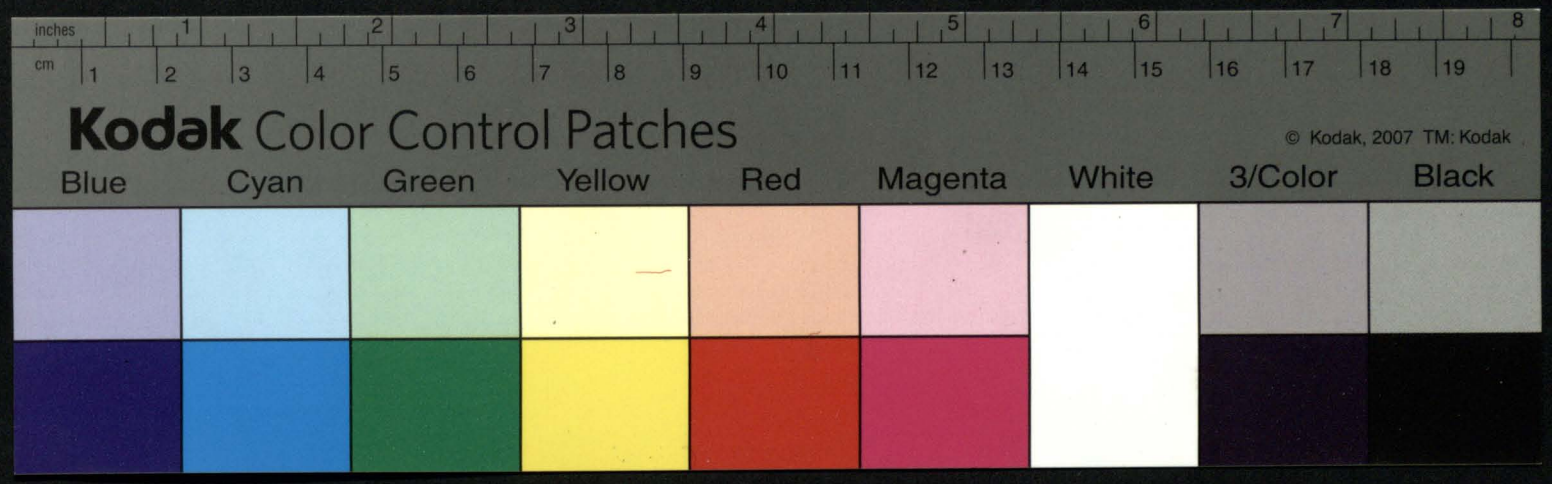
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

1530

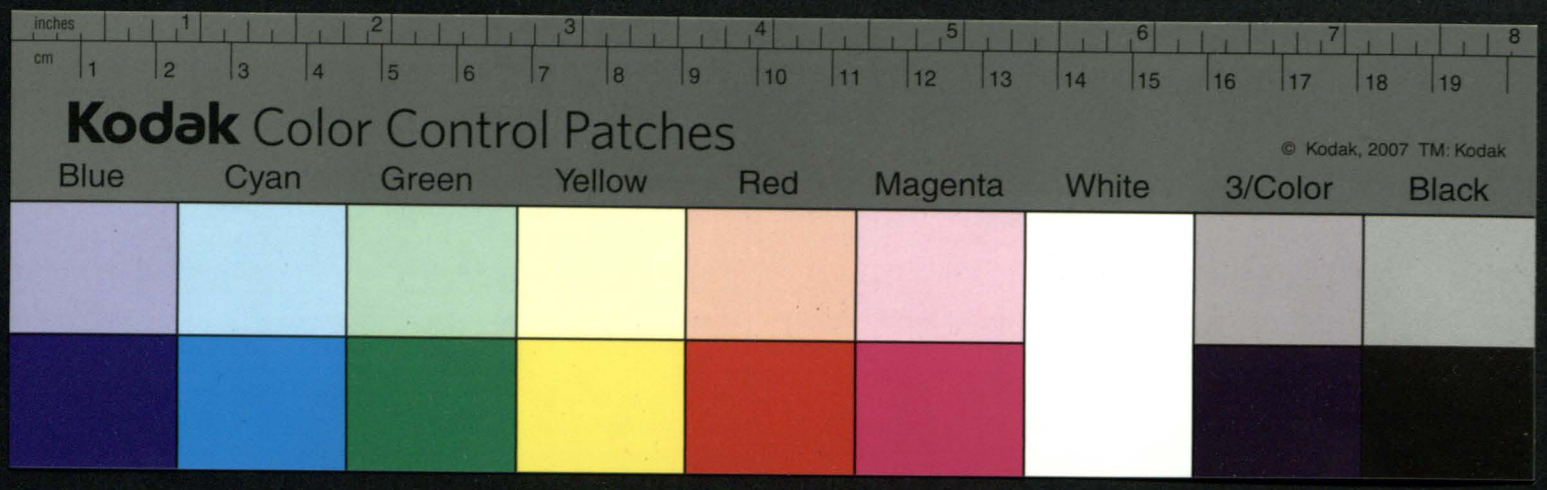
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Kopia.

Kobryńskiey Dwornańskiey Opiece.

Jw: Jmć Xiędzu Michałowi Sobolewskiemu
Kanonikowi Kapituły Wileńskiey Administratorowi
Wikarowi Dóbr Brasławskich Kapitulnych.

W Kobryńskiey Dwornańskiey opiece słuchano Doniesienia pmć Kamelanyą inżynierowego z którego okazuie się: że Urzędem Rządu Gubernialnego Litt: Grodzieńskiego dnia 26 Marca teraźn: Roku za № 3793. w skutek Ukazu Rządzącego Senatu, nastałym, a dnia 29 Marca w tey opiece odebranym, zalecono mi Dzieło Kapituły Wileńskiey z odgadowanym porefsorem Maiątku Kapitulnego Dubrawnego Brasławskiego zwanego, X. Kanonikiem Krusze skim, y Jego Zastępcą czyli subarędatorem Teraźtym Sędzią Jgnacym Łuckiem, o nadużycia y krzywdy wiąc się Possefyi Maiątkowi y Mnichom Brasławskim domiemane, przez dzące się, ułatwieniem nieleżące, y mi Niedziwo takowych nadużyciow nieomykaiąc, nawarzaiąc Maiątki y Fundusze tak Professorow Kanonika Kruszewskiego, jako też y Sędziego Łuska, do uskonienia należy Zapomnienie; gdzie ze strony Kapituły, nadgrodzenia wzdanienie wypłacaiąc mogącey potrzeby wynadgrodzenia, tyż Maiątkowi Brasławskiemu, zaraz Kapituły Wileńskiey oddan w administracyą, y zostawiwszy Jey wolność mianowania Administratora ze swoich Członkow albo też kogo podobaśie, którem pod nadzorem Opieki uwiadczaiąc Maiątkiem przedsięwziął, y wszystkie starania do uskutecznienia Stanu Mnichom, w zięgaiąc tyche dochody z Brasławskich, to także nie wszystkie po zaspokoieniu skarbowych podatkow, y dalszych koniecznych w Maiątku potrzeb, odsyłać rocznie zasie w Dwornańską opiekę, a ztąd, do Izby powszechney opatrzenia celem chronienia, y dokładne Rachunki do Sądu Głównego Departamentu Gubernij Grodzieńskiey, oraz to zaś uwiadomienie Administratora Rządu Gubernialnego ktorym zasie administracyi, do Wileńskiey Kapituły z tym, ażeby bezzwłocznie, kto mianowany będzie, uwiadomił to w prost od siebie opiekę, wiadomością wypełnienia, odraportował Rządzącemu Senatowi, skutkiem czego,

№ 331.

© Kodak, 2007 TM: Kodak
Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
inches cm

ucego, Kapituła Wileńska pismem niedawno wydanem wdniu 19 Aprela
Roku bieżącego za №. 32. uwiadomiła opiekę, że na administratora
Maiątku Kapitulnego Brasławiec, wybrała z grodu Ztamtąd zwaiż
Kanonika Wileńskiego. ś. Michała Antuszewicza, który niebawem
ma do Brasławiec przybydźie, y dwornanskę opiekę o przybyciu za-
wiadomił, później wdniu 26. Maia została podana prozba, przez ad
wokata Subsellium pttu Kobryńskiego w. Jana Makowskiego, Imieniem
Jmci Mikołaia onegoż Marszałka Kobryńskiego, Josefa Fedorowicza
Wiktorego y Felicyana Ordow, Antoniego Rodziewicza y Antoniego Ordy
opiekunow, nas małoletnich Sukcessorow Zeszłego Jgnacego Łuka, z wy
rażeniem: Zeby Ukazem Rządzącego Senatu przedpisano aby Maią
tek Brasławicze do Kapituły Wileńskiey należący, Dworowanska opieka
zaięwszy wszelką administracyą, y przyporządkowaney ktoremu z Ob-
ywateli dostatecznę odpowiedz maiącemu, zebrane dochody, na ad-
powiedz pretensyi Sukcessorow zeszłego Łuka, ai do ukończenia za
wszętego dzieła, do Izby powszechnego opatrywania przesyłała, więc
lubo Kapituła Wileńska za Ukazem Rządu Gubernialnego do tey że ad
ministracyi Jmci z Kapituły przedstawia, y żąda mieć ową temuż
porucznoną, lecz żaden Ukaz Rządu Gubernialnego wiadomie dawnieyszy
znaczenia Ukazu Senatskiego, iakoż przedstawiaiący się Jmci od
Kapituły do administracyi włościanych fundusznych niema, a Długow
na Maiątki, pod tąż opieką będące by wiadomo, jako Jn-
trata zbyt znacznego Maiątku zebrać się, maiąca nie wiele zabez
pieczenia tych dochodow. Do Kapituły, ale do Obywatela, iżby ono
mogło być do Izby powszechnego opatrywania, naznaczone, ażaż
Kapituła wiadomą ma siebie przynależnych Jntrat, wracie za bez
pieczenia tychże, przez przedstawionego przez siebie Oficyała, niby to
się niemogła, dosyć zatem straty, narzekaiący Sukcessorow Łuka, ia
ko nadzór przez Ukaz Senatski, porucznej Dworowańskiey Opiece
wiadomo być Kommunikowanym, że wolno Kapitule tey że Adminis-
tracyi dopatrzeć się, nareszcie, jako fundusze duchowne do
Skarbowemi, a przeto w opiekę za dane być wiadomo,
y porucznej tenże przedstawiaiący się, do administracyi, być
musi, zaięciem w duchowieństwie takim innym obowiąz-
kiem y wiadomość dziedzicznego włościanego Maiątku, któreby od
powiedzialnym Jntratom przez tąż administracyi Maiątku Brasławic
zebrać się, maiącym, całym prozi, na mocy powyższych uwag, to
wiadomo do Ukazu Rządzącego Senatu, administracyą, któremu z
Obywateli pttu Kobryńskiego, maiącemu pewną Dziedziczną Maiątku Brasławicz, naznaczoną, Wostatku, prozba na Imie

Wszystkie

inches 1 2 3 4 5 6 7 8
cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

153

Nas supra, e Dia 8 de Março de 1841. Nesta Villa
nesta Capitella Milagrosa na Audiencia Publica
Ouvidoria dito Juizo de Direito Procurador
Escrivão dito Juizo, e Testemunhas
Abaixo Assignadas, Compareceo Presente
elle Delegado Antonio Rodrigues Pereira
na mesma Audiencia Estando Presente o Procurador
Fiscal Manoel Joaquim Barbosa, e Escrivão
Capitella Manoel Antonio Pereira, Logo
Pareceo Ahi Manoel Joaquim Barbosa
Escrivão Nomeado pelo Juiz Municipal
Supplente Antonio Rodrigues Pereira

natychmiast po sporządzeniu, przysłane do opieki dla podpisania y opieczętowania, Raporta w Miesięczne, oraz gotowe pieniądze z Intrat, takoż w Miesięcznie przez Jw. X. administratora były w dniu ostatnim odsyłane do Opieki, równie też zawiadomię, że Opieka Dworzańska maiąc ułożony obowiązek Ukazem Rządu Gubernskiego, nadzoru, w każdym czasie weryfikować ma Prawo. Dla opisania zaś y podania pomienionego Maiątku w Rząd Administracyi, X. Kanonikowi Awtuszkiewiczowi, wydelegować z koła Opieki, Urzędnika W. Sędziego Płockiego, y zobowiązać, ażeby nieodmiennie w dniu 8. teraznieyszego Miesiąca przybył do Maiątku Braszewicz, wyindegował, iako była pozostałość wszelkiego rodzaiu Zboża, siana, Gorzałki oraz wszelkich produktów Gruntowych, po wydepossydowaniu zeszłego Żuka, y gdzie się takowa Intrata podziała na czyi poszła użytek, y z czyiey woli, iak niemniey opisał nay dokładniey stan Maiątku Braszewicz Kapitulnych y folwarków należących dategoż. Co do Budowli Dworney y Włościańskiey, stan poddanych, ich Maiątku, y powinności roczney, iako też Czynszów, danin, połuj miodowych, Arędy Karczemnych oraz Usiewów Ozimych y Jarzynnych, wiele ogułem Morgów zaięto pod Zasiew Żytni, a ile pod Jarzynę, y iaką, z takich posiewów iaki iest urodzay: dobry, mierny lub zły y na wielu Morgach; Takowego opisania sporządziwszy dwa Exemplarze, ieden wręczył z własnym swoim podpisem, y przy wyciśnieniu Herbowey pieczęci, Jw. X. Administratorowi, a drugi podobnyż zgodny przez siebie podpisany, y poświadczony przez Jw. Kanonika o przyięciu, złożył Opiece. Takową czynność starał się, iak nayrychley ułatwić, y opiekę zawiadomić. Datt. w Kobryniu 1821. dnia 4. Junij.

Zastępca Marszałka, Podkomorzy Pltw Kobryńskiego
Andrzey Sułkowski

Sekretarz Julian Malczewski

Копія

157

М. Ю.

Литовско Гродненскаго Главнаго Суда 2го Департамента

№ 1,555го

Октября 10 дня 1821 Года

Въ Литовско Гродненское Губернское Правленіе,

Оное Правленіе присланными въ сей Департаментъ Сообщеніями: 1го отъ 25го Марта 1821го Года за № 5,790го даетъ знать, что на основаніи Указа Правительствующаго Сената 3го Департамента по 1му отдѣленію отъ 7го Декабря 1820го Года послѣдовавшаго предписано Кобринской Дворянской Опекѣ, Имѣть въ Своемъ Завѣдываніи Имѣніе Брашевичи Виленской Рымско Католической Кафедральной Капитулѣ принадлежащее. Управлять тѣмъ же Имѣніемъ чрезъ назначителя долженствуемаго Капитулою Администратора

предпринять всякія Мѣры къ поправ-
ленію Крестьянскаго Состоянія. — Собира-
емыхъ доходы съ упоминаемаго Имѣнія
за отчисленіемъ изъ оныхъ на удовле-
твореніе Казенныхъ податей, а также на
не обходимыя Мѣстныя надобности,
акуратно въ назначенномъ срокѣ отсылать
для Храненія въ приказъ Обществен-
наго призренія, на конецъ отъ четы Зако-
номъ установленные представлять
Сему Департаменту и 2го отъ 23го
Сентября текущаго 1821го года за № 1721.
Следствіемъ предложенія Г. Литовскаго Воен-
наго Губернатора и Кавалера, требуетъ
дать Кобринской Дворянской опекѣ Сообра-
зное съ закономъ Наставленіе, по поводу что
реченная опека понуждаетъ Администра-
тора Имѣнія Брашевичъ къ Ежемѣсячному

представленію доходовъ въ Мѣстѣ съ отчетами
не мѣнѣя заключила производить въ томъ
же Имѣніи Частныя ревизіи. — Справка изъ
Дѣла о Имѣніи Брашевичахъ завѣденнаго, въ вы-
ше прописанныхъ Сообщенія вывѣденнаго, въ вышепро-
писанныхъ Сообщеніяхъ Онаго правленія вы-
вѣденнаго объясняетъ: Что Имѣнія Брашевичи
съ фольваркомъ толковъ называемымъ
принадлежитъ Виленской Римско Католи-
ческой Кафедральной Капитулѣ, что сія Имѣ-
нія Капитулѣ отдано было въ 12ти лѣтнее
Арендное владѣніе, неживущему нынѣ
Ксендзу Канонику Крушевскому, а отъ него перя
уступлено такожъ неживущему Судьи Жуку
которой за разныя самовольствія и худое
съ Крестьянами обращенія, съ разореніемъ ихъ
предъ истеченіемъ предъ истеченіемъ
еще опредѣленнаго, Контрактомъ на упо-
мянутое Арендное владѣніе срока,

будучи обжалованнымъ, на последокъ по резолю-
ціи Г. Литовскаго Военнаго Губернатора удалены
отъ владѣнія реченными Брашевичами. — Бра-
шевичи возвращены во владѣніе Капитулы — а жукъ
вошелъ съ жалобою въ Прыцій Сенатъ отъ коего
воспоследовалъ выше упомянутый Указъ
предписывающій на нарушая силы Контрак-
та между Каноникомъ Крушевскимъ а судь
ею жукомъ заключеннаго, удалить одна-
чежъ самаго жука отъ Управленія Имѣніемъ
Брашевича и опредѣлить Администрацію подъ над-
зоръ Кобринской Дворянской опѣки, которая до
сюлѣ реченнымъ Имѣніемъ управляла, что
Администрація завѣдывая часто упомянутымъ
Имѣніемъ, не властна вводить и требовать
того, чего въ Инвентарѣ непоказано, но обя-
зана еще доложить Старательства къ обле-
ченію бѣднаго состоянія Крестьянъ, и таковое
какъ можно поправить. — Доходы же и арендныя
Капитульныя деньги отсылать въ Дворянскую

опеку, или въ приказъ общественнаго при-
зренія къ Хрененію. — Что кромѣ сего въ взаим-
ныхъ изъ владѣнія претензіяхъ назначено Сле-
дствія. — Что оное правленіе поводомъ Истѣченія
предъ полученіемъ Сенатскаго Указа опредѣлен-
наго Контрактомъ для жука на аренду срока
Имѣнія Брашевичи поручила въ Админи-
страцію Капитулы, Имѣетъ же надзоръ за
таковою Администраціею представила Коб-
ринской Дворянской опекѣ. — Что Виленская
Капитула въ поданной Г. Литовскому
Военному Губернатору на Кобринскую
Дворянскую опеку, а преимущественно
на предсѣдателя оной Маршала Ор-
жешку жалобѣ, Между прочимъ прописала,
что къ отобранію Имѣнія Брашевичъ изъ
подъ управленія опредѣленнаго Капитулою
Администратора, Дворянская опека
излагая тщетныя поводы съ извѣта-
ми, что тотъже Администраторъ

не имѣетъ собственнаго на отвѣтствіе
Имѣнія; поелику Капитула избравши
сама добровольно Администратора,
Имѣнія въ нимъ довѣрія, не можетъ
устроняться отъ того, дабы на случай
не отвѣтствовать за него всѣми дохо=
дами и Имѣніями Членовъ Капитулы
составляющихъ. — Что Дворянская опѣка
по наставленію Маршала Оржешки,
неизвѣстно на какомъ основаніи и законахъ,
предписаніямъ своимъ обязала уполно=
моченнаго Капитулы къ Ежемѣсячному
представленію ей не токмо доходовъ съ бра=
шевичъ, но и отчетовъ съ целаго завѣ=
дыванія. — Заключила еще выслать
безъ прерывно ревизора, для чиненія
некоторыхъ розысканій и повѣрокъ. — Пово=
домъ чего Виленская Капитула во
избѣжаніе могущихъ открыться съ подо=
бнаго

завѣдыванія опѣки худыхъ послѣдствій
какъ равно неправильныхъ претензій
и преслѣдованій; просила предписать
Кобринской Дворянской Опѣкѣ, дабы
она за разпоряженіемъ Капитулы
въ Ея Собственности имѣла над=
зоръ ограниченный, и сообразный съ за=
кономъ, которымъ повѣлено отче=
ты доставлять и оныя повѣрять
одинъ токмо разъ ежегодно, да и на пред=
ставленіе доходовъ опредѣлено такъ
же обыкновенное время въ которомъ
оныя собираются — Сверхъ сего на
счетъ представленія отчетовъ опѣ=
кунами и Администраторами Дворян=
скимъ опѣкамъ: ниже изъясненными
законами повѣлено слѣдующее 1е
Конституціею 1775го года что опре=
дѣленный къ Малолѣтнимъ за опѣку=
новъ

съ управленія своего отчеты обяза-
ны ежегодно представлять въ Уроз-
скомъ или Земскомъ Судѣ Свойственнаго
Уѣзда подъ присягою — 2е Высочайшаго
о Губерніяхъ учрежденія 222го § 4го Статьи
Его, что о доходахъ Малолѣтняго, обя-
занностью опекуна вести акуратныя
и вѣрныя приходныя, о расходахъ раз-
ходныя книги съ года въ годъ, и ста-
ратья дабы доходы собираемы были
въ подлежащемъ времени и срокѣ,
а расходы производились бы умѣрен-
но — 3е Указомъ Правительствующаго
Сената по 1му Департаменту отъ
31го Генваря 1816го года, всѣмъ
Гражданскимъ Палатамъ, Генераль-
нымъ и Главнымъ Судамъ подтвер-
дить, дабы онъ ихъ здѣлано было
строгое предписаніе, чтобъ во исполненіе

положенія Коммитета Гг. Мини-
стровъ, обязанныя лица по Имѣніямъ
Состоящимъ въ ихъ опекахъ отчета-
ми Дворянскимъ опекамъ и Сирот-
скимъ Судамъ, подавали оныя
по прошествіи каждаго года не мед-
ленно и непремѣнно въ Генварѣ Мцѣ.
Опекиже и Сиротскія Суды, до-
ставляли бы оныя на ревизію безъ
малѣйшаго отлагательства въ Граж-
данскія палаты, Главныя и Генераль-
ныя Суды. — 4е, Указомъ Правитель-
ствующаго Сената по Общему С.Петер-
бургскихъ Департаментовъ Собранію
отъ 28го февраля 1817го года въ порядкѣ
приназначенія опекуновъ къ тѣмъ
Имѣніямъ кои въ присмотръ опеки
поручаются по назначенію Правитель-
ства за долги Государственному

заемному Банку и другимъ Мѣстамъ за
казенныя взысканія, и подругимъ Случаямъ,
въ отдаче сихъ Имѣній опекунамъ въ Упра-
вленіе, въ полученіи отъ нихъ отчетовъ,
и въ назначеніи имъ награды, поступать
Едино образно съ тѣмъ, какъ сія установ-
лено тамъ для Имѣній, принимаемыхъ
въ опеку по Малолѣтству Дворянъ
и подругимъ Случаямъ требующимъ
разрешенія. — Въ отношеніи отчетовъ
опекуновъ, поступать Литовскаго Статута
раздѣла 6го по артикулу 8му съ добавле-
ніемъ правила постановленнаго въ Кон-
стытуціи 1775го года и въ указѣ Правящаго
Сената 21го Генваря 1806го года то есть,
что опекуны обязаны ежегодно отчетъ
давать повѣтовому Суду за предварительнымъ
выполненіемъ присяги, а изъ повѣ-
товаго Суда отчеты ей отправлять

въ Главный Судъ для разсмотренія. — Съ Ѣздъ
въ поступающія, или отдаваемыя въ опѣ-
ку Имѣнія, долженъ быть одинъ толь-
ко разъ для описи оныхъ, и въ Мѣстѣ съ тѣмъ
для здачи опекунамъ. — Естьли въ про-
долженіи времяни будетъ непорядочное
управленія Имѣніямъ, и нужно будетъ
осмотреть Сія на Мѣстѣ, то осмо-
тры таковыя производить на счетъ
виновныхъ. — Почему въ Семъ Департа-
ментѣ Опредѣлено: На основаніи
предложенія Г. Литовскаго Военнаго Губернатора
и кавалера, а такъ же и послѣдовавшаго Слѣдствія
онаго отъ Губернскаго Правленія Сообщенія,
предписать Строжайше Указомъ Кобринской
Дворянской опекѣ, дабы она счетъ завѣдыва-
нія своего Имѣніямъ Брашевичами, руко-
водствовалась и поступала по изображен-
нымъ въ прописанныхъ выше Законахъ Прави-
ламъ, и въ Мѣстѣ съ Симъ отъ Администра-
тора или повѣреннаго Капитулы требовала бы
представленія доходовъ не иначе какъ

Въ заключеніе сего, Комитетъ полагаетъ также
сего къ собственной отзывъ. — Относительно Импе-
раторскихъ театровъ, какъ въ Санктпетербургѣ
такъ и въ Москвѣ, Комитетъ находитъ, что
хотя Театральная часть и поручена Директору
Императорскихъ театровъ, состоящему въ вѣдомствѣ
Министерства Двора, но по дѣламъ сего рода
Директоръ долженъ относиться къ Департа-
менту Мануфактуръ и Внутренней Торговли,
какъ къ Департаменту, которому по Учрежденію
Министерствъ предоставлено разсматривать
дѣла, относящіяся до Театральной части.
Въ Санктпетербургѣ Театральная часть
находится въ вѣдомствѣ Дирекціи Император-
скихъ театровъ, которая, по Высочайше
утвержденному 25 Іюня 1827 года Положенію,
состоитъ подъ непосредственнымъ Управленіемъ
Министра Двора. Въ Москвѣ же Театральная
часть, по Высочайше утвержденному 25 Іюня
1827 года Положенію, состоитъ подъ непосред-
ственнымъ Управленіемъ Генералъ-Губернатора.
Въ Москвѣ Театральная часть, по Высочайше
утвержденному 25 Іюня 1827 года Положенію,
состоитъ подъ непосредственнымъ Управленіемъ

Do
Komissyi Sledztwiennej za ukazem w Bra-
szewiczach egzystuiącej
od
Plenipotenta Prezydentury Kapituły
Prozba

Trzeci Rok Idzie Jak Sledztwa w Braszewiczach
Kapituła y Włościanie doczekać się niemogą
ale z racyi rozmaitych obrotów ~~opiekunow~~
~~małoletnich Zukow~~ Sukcessorow Zeszłego
Zuka; ale w Roku teraznieyszym 1821. ~~[illegible]~~
w dniu 6 ~~[illegible]~~ Zbrodni znaydowała się Komissya
w Komplecie w Braszewiczach w te pore Sama
Wdowa Zukowa podała Prozbę że po mężu do Dzieła
Sledztwiennego nienależy, lecz Opiekunowie
małoletnich Zukow, tym sposobem zerwała
Sledztwo, które odroczone było do dnia 15 przez
Lecz y w tym terminie Lubo Komplett zebrany
wpaszę Drugą ~~[illegible]~~ iuż prozbę w dniu dzisiey-
szym podaną przez Plenipotenta Opiekunow
zrywać chcą ~~[illegible]~~ kładąc za przyczynę
że ~~[illegible]~~ pod administracyą Kapituły niemogą
stawać do Sledztwa, powtóre żeby ze strony
małoletnich Siedział Opiekun w Komissyi
lub Plenipotent. na co w Imieniu Prezydent
ney Kapituły odpowiadam; Iż każdy Dziedzic
obiowszy maiątek z podarkiem Sam onym Rządzi

a zbytym Dzierżawcą czyni weryfikacyą
Tak y Rząd Gubernski Grodzieński Nay
sprawiedliwiey ~~[illegible]~~ Ukazem swoim uczynił
Daiąc Brafenicze w administracyą samey
Kapitule Jako Dziedzice Brafenicz Darem
nie więc takowe wrzucaią Kwestye - Powtore
ani Opiekun, ani Plenipotent Zasiadać w Komis
syi niemogą Jako Strona, Lecz Jak Kapituła
Marczłonka Duchownego w Kole, tak małoletni
Zukowie maią z swey Strony Członka W.
Prezydenta Grodzkiego, nowość więc w Bran
Ukazow wprowadzoną bydź niemoże —
Prosi Kapituła odrzucenia Proiektow, a przystą
pienia do Sledztwa, w porządku Prozby nadniu
6. Ilra podaney ~~[illegible]~~ naypierwey Obey
rzenia wszelkich budowli, opisania oney y Ocenienia
gdyby była postawiony nową iak bydź według
Prawa arędownego powinną y daley według pe
tytow tyże Prozby postąpienia - albowiem
zruinowane budowle musi kapituła rozrzu
cać, ale uprzedzić powinną Obyrzenie przez Kom
missyą

1821 R.
dnia 25 dnia -

Do

Konnissyi Sledstwiennej, o pretensye Przewielebnej Kapituły Wileńskiej, z Maiątku Brasławic y Mościan, do Sukcessorow zeszłego X: Kanonika Kruszewskiego Dziercawny, y Sukcessorow zeszłego Sędziego Ziemi, jako Subarendatora, z Kastrowania; w Maiątku Brasławiczach exystuiącey.

Do

Petentowskiego Plenipotenta wyżey podpisanego.

Doniesienie.

Anno. Ze skutkiem wkazu Rządzącego Senatu, 1820 Roku 7= Lipca, nastąpił ukaz Rządu Gubernialnego Grodzieńskiego, 1821. Mie siąca Marca, aby wymienzona Konnissya Sledstwienna, o wszelkie pretensye Włościan Brasławskich, onych ulgi, y ubożenie, iako rownie o pretensye Fundowe, oraz dzierżawy Biskupiey Fundowych y Mościańskich wszystka. — Kapituła w czasie bytego iuż w Brasławiczach Sledstwa, podała prozbę do Konnissyi Sledstwiennej, przez bytego Plenipotenta W. Kamienowskiego, w Roku 1819, do ktorey prozby we wszystkich szczegołach, y dziś odnosi się, oraz tamże dowodami złożonych odwołuiąc; Jakie zaś ma Kapituła szczegołowe pretensye, do X. Kanonika Kruszewskiego, bytego Dzierżawcy Brasławic y iego Subarzędatora Ziemi, tak pieniężne, iako też ze szkodliwego prowadzenia Gospodarstwa y Inwentarzow wypiski, dołączaią się, Regestr, co w ogół wynosi złotych 471,400. Dalsze dołączaią się Regestr pretensyi samoistnych włościan, wynoszący złotych 323,220. oprocz dalszych ważnych a nieocenionych, ktore w Sledstwie dokładnie być mogą.

2do. Z strony Posessora X. Kanonika Kruszewskiego, czyli iego Subarzędatora Ziemi, mogą podawać rozmaite wymyślne pretensye, nie zgadzaiące się z ich planem zgodnie, ani do prowadzenia ani Inwentarzow stosuiące się, tey Konnissya Sledstwienna dostrzeże, że Ziemia w Roku 1819 Miesiąca Maia, ostatecznie ułożone podał pretensye, iakie tylko miał z racyi posessyi Brasławic do Kapituły, a ile Jego teraz, tyle przecie wypełnić, co y sam Kapituła winien. — Zatem iego

Przełożony

Rachunek nadesłany Kapituły dnia 19. Marca, a na Komissyi Medytacyonney w Roku 1820. Julij 6. konstytuowany, autentykowany zdania dasię.— Nie mięc dnia Sukcessorowie ani ich Opiekunowie żadaiącego, bo co miało w pretensyi, nam to wszystko ocenił y zaxresłił, a że w ulatwionym Interessie przesadził swoią pretensyą; nato Kapituła dołączna wyiaśnienie swoie, w odzielnym Aktowaniu, gdzie zaięto y Dobie, oraz Wodzę Dwora, co tylko uwagi godnego podał.— Mo ią iednak podawaiąc pretensyą, że iakoby Jch Kapituła wypędziła z possessyi y niedozwoliła istrzymać dat dwóch.— wszystkie nam wyiaśniaią= Że Kontrakt ze strony Kapituły exystowałby do roku, y potém te pretensye dzisieysze ustałyby mieysce, bo gdy possessorowie wiek dopełniali. Obywatel y Sąmiedz Jm. Bogorscy Dziesięciu Dziesięcinnemi, pozwem, nastąpiło Medytowanie, y tąż Dziesiątą chronią uwagi zostali.— Przedostatni wszakże Rok był iednak dotrzymany, gdyż wszystka Possessya y Czynsz na stronę Possessorów policzona, ani samym ostatnim Roku 1819 niemogliby possessyi swoiey awansuiącemi, iak zawsze, gdyż wsie trzebaby to nazad przenosić w swoie mieysca, gruntem dobrym od Dworskiego oparte, iak wspomniano, przez Kapitułę.—

Bto. w Mieście Brzegu Gubernialnego w Roku 1818. Augusta 9. nazna czone Medytowanie, na kwatce zamieszkałego Dworu, wszakże nieprzyłożyli się Sukcessorowie w pierwo obywatelom Medytacie.— Ferowi więc ko missya wyznaczonai razy, a przynaymniey wspólny wiek przez Sto ley nazwie.— Stan przystąpiwszy do Medytowania, wszyscy naprzód w prawa Rządzące y Inwentarze, skonfrontuie Budowle Folwarczne, Karczmy, Szopy, Browary, Cegły Wołowiane, czy zastan dobudo= wanie, jak punkt 6ty prawa Rządowego zawiera, z dodatkiem; iż wszelką budowlę fundamentową y wieyskie, tak zostawić, aby żadna nie potrzebowała reperacyi,— Dostrzeżono gdzie się podziało Dymnow 33 Chałupy one gdyby zabudowanie ocenić, dla tego 205 Chat zdezelowane, zkterych przyczyny ludności" ubyło, uciekło Męzkich dusz 111, Żeńskich 42.— Obeymy y prze konawszy się, że Rząd do Mieszkania nieuszkodzony, dla oszacowania dla Gruntów Włości y Dworowi— zapotém, według Punktów zapytań w examinowanie; naprzód co do pretensyi Fundowych, wniesiono na Pogestne stawaiących się, a potém wszystkich y każdego Gospodarza, o iego osobistych wiadomościach y wynurzeniach, wszystko ocenił y maiąc realną należności od possessora x. Krzyżanowskiego, y iego subzastępcy Dworu, tak Kapitule, iako Włościanom wyraźne.—

Itto. Zapotrzebuie Konsystorza Medytowania od Sukcessorów Dworu:—

Imo

inches 1 2 3 4 5 6 7 8
cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Ano 1806 Março 7 deste anno compareceo perante mim Escrivão, e das Testemunhas abaixo nomeadas, o Sr. Regedor das Sizas Romão Rodrigues Pereira, e me apresentou hum Papel, que disse ser Procuração, que lhe tinha passado o Sr. Manoel Gomes Pereira, morador na Villa de Santarem, e Provedor da Comarca da mesma Villa, e Termo, e Comarca de Thomar, e Termo, e Provedor dos Resíduos, e Capellas, e Provedor dos Defuntos, e Ausentes, e Provedor dos Orfãos, e Provedor dos Contos, e Provedor das Sizas, e Provedor das Alfandegas, e Provedor das Sahidas, e Provedor das Sizas, e Provedor das Sahidas, e Provedor das Sizas, e Provedor das Sahidas, e Provedor das Siz

6to. Xiądz Kanonik Kruszewski, wziął z Kapituły wszystkie papiery do Granic Braszewickich służące, y one podał zeszłemu Żukowi, który asystował y działał w Komissyi Graniczno Zamienney, Tych papierow, gdy wszystkich niezwrócono, zapotrzebuie Komissya Sledztwienna pod Juramentem, aby złożone y oddane zostały.—

7mo Prócz dowodow przy prozbie w Roku 1819, Komissyi Sledztwienny złożonych, ieszcze teraz pod Regestrem składaią się dalsze, których zarewersowania proszę, iak równie obeyrzenia neyrychleyszego budowli, dwornych y włościańskich, punktem wyżey 3m wyrażonych, aby łatwiey okazała się ich niebytność, niedatność y niedostatek, y aby tym samym, Kapituła użyć mogła rychłych środkow do Budowania nowych, y poprawy dalszey konieczney.—

Michał Truskowski były Sędzia Granicz. Brasławski
Plenipotent

Dołączam Przytym Plenipotencyą
z którey po zdięciu Kopii
z Wrotu autentyczne Proszę

Roku 1821.
Miesiąca Jętra 6. dnia.

Kopia.—

Niżey podpisane Osoby w Imieniu Przeświątney Kapituły Wileńskiey z mocy Plenipotencyi Sżyniący z Jedney Strony, a Małgorzata Żukowa l. t. Sędzina Granicznay Ktt: Kobryńskiego w Imieniu swoim y małoletniego Potomstwa w Asystencyi JMP. Opiekunow działaiącey z drugiey Strony Mezyniwszy w dniu dzisieyszym Dokumenta wiezno Ugodliwy o prętszyę wzaiemną ex re Dzierżawy Maiątku Brasznewicz wydaiemy niniejszą nawzaiem sobie stwierdzaiąc Asekuracyą— Iż gdy włościanie Brasznewiccy rozmaite poformowały prętszyę do Xiędzego Ignacego Żuka Ktt: Sędz: Granicz: Kobryńskiego z Okazyi Dzierżawy Brasznewicz y o to Ukazem Senatskim przeznaczone iest śledztwo ate do końca obie Strony tak zmocy nadanych Ukazow iako też. skutkiem Umowy w dniu dzisieyszym zawartey do prowadzić się obowiązuią— Przeto w do tych prętszyi Kapituła Wileńska upewnia W. Żukowę i Jey Potomstwo iż wiezy nad Rubli Srebrnych Tysiąc pięcset włościanu Ile od Kapituły opatrzone i wynadgrodzone nie zapretzduią i tąż takąż Ilością kontentować się będą— Jakowe pieniądze z Summy Dokumentem w Dniu dzisieyszym dla małoletnich od Kapituły determinowaney i przez Dokument zakreslony. To iest Rubli Srebrnych Tysiąc a Kapituła dotoży odsiebie dla włościan Rubli Srebr: Pięcset które przy śledztwie opłacone być maią= Z takiego wie uważenia W. Żukowey z potomstwem oraz Dokumentem dziś nadanym z Summy Należney nie iuż Rubli Srebrn: Trzy tysiące pięcset lecz po detrunkacyi dla włościan Rubli Srebrnych Tysiąc tylko od Kapituły odbierze Rubli Srebrnych dwa Tysiące pięcset w R. przyszłym 1823. Junij 24 Dnia— Wszakże gdy śledztwo rzeczone ma być przez Trzeciechnose rozbierane zatem obie strony a probaty onego we wszystkich Jurysdykcyach starać się obowiązuią się w Dowod takowey Dokument dany JW. Postowskiemu antuatnemu Rady Stanu i Kawalerowi Orderu S. Anny 1. klassy do użycia w przypadku niedotrzymaney Umowy własnemi podpisuiemy się rękami przy Uproszonych WWPanach: pieczętarzach Datt. 1822 Roku Miesiąc Junij 26 Dnia. — — — — —

w Imieniu Kapituły Wileńskiey podpisuie x. Michał Antuszkiewicz Delegowany Kanonik Wileński mp.

Gdy umowa zawarta ni mniey za Kapitana ma związek nieodzulny z dokumentem R. 1822 Junij 26 wydanym i przyznanym w aktach Ziemskich Kobryńskiey. przeto ieśliby takowego Interesu kompletnaiey zaszłego Kapituła nie zaraz odebrała, lubiąc na szkodę małoletnich

wyniknęły ztąd depanie nad umówioną w wynadgrodzeniu Włościan Ilość:
warujemy iż interes dziś ułożony wraca się do pierwszego stopnia, i dokument
przyznany żadnych skutków iako nie nieznaczący, mieć i brać nie może,
a tym samym Rubli srebrnych Tysiąc w Dokumencie oznaczonych i opła-
conych wrócić się maią do Kapituły. X Michał Awturzkiewicz Kanonik Wileński

Małgorzata Żukowa Sędzina Graniczna Pttu: Kobryńskiego —
Jako opiekun Samey Wy Żukowey Sędziney Gran: Pttu: Kobr: podpisuię się

Zenon Orzeszko Sędzia Gran: Pttu: Kobr:

Felician Orda Sędzia Graniczny Guberński Miński Opiekun Małoletnich

Antoni Orda Kapitan W: Polskich i Kawaler Opiekun Małoletnich

Byłem świadkiem takowey Umowy we wszystkich szczegułem we średzi-
nie obiętych i podług prawa podpisuię się — J Suzin Kapitan
woysk Polskich i Kawaler. —
Byłem świadkiem wyż rzeczoney umowy we średzinie obszerniey
określonych. — podpisuię Paweł Seyfard S G R
Byłem proszony od obu stron osobiście na świadka do tey umowy
podług prawa podpisuię się Ferdynand Rószczyc Regent ziemski Kobr: —

w Generalnym Rejestrze od 1. do 56. Numeru zaięto

Regestr Papierów Braszewickich do Sprawy z JP. Żukiem posługuiących

Sztuki

1° Rapport pod datą 4. Junii 1815. r. JW. Prał. Kossakowskiego delegowanego Kommissarza do maiątku Braszewicz o dopełnioney powinności w Braszewiczach — 1.

2° Remanenta na włości Braszewickiey w r. 1816. podpisany przez Ignacego Żuka subarędownego possesora pod d. 12. Aprila 1817. roku — 1.

3° Wiadomość opłaty dochodu z Braszewicz od r. 1806 do 1814 inclusive. 1.

4° Uwagi do dzieła w Braszewiczach expediować się maiącego — 1.

5° Do Pr. Kapituły Wilen. od Ignacego Żuka Sędziego granic subarędownego possesora Braszewicz pod d. 15. 7bra 1815 — 1.

6° Specyfikacya rozdaney zapomogi na włość Braszewicką w r. 1818. podpisana przez Ign. Żuka pod d. 13. Apr. 1818 r. 1.

7° Tabella wyświecaiąca teraźnieyszy stan włości Braszewickiey w r. 1815. podpisana przez X. Woyc. Kossakowskiego delegowanego Kommissarza — 1.

8° Pretensye Wo Dzierżawcy Braszewickiego o wydanie produkta za rekwizycyami dla woysk Kraiowych i Zagranicznych w czasie woyny roku 1812. podpisana przez X. Woy. Kossakowskiego pod d. 19. Maja 1816 r. — 1.

9° Przychod i Rozchod pieniędzy włościan Braszewickich od d. 30 Julii 18[illegible] r. do 1815. r. podpisan[illegible] przez X. Woy. Kossakowskiego pod d. 19. Maia 1815 r. — 1.

10° Wiadomość, którym włościanom ze Remanent p[illegible]żny ze składki włości na bydło w rekwizycyą [illegible]nną w r. 1812. wzięte złożoney potrącono i któr[illegible] pieniędzmi opłacono w r. 1818. podpisana pr. Jana St[illegible]gura Lustratora pod d. 15. 8bra 1818. — 1.

11° Werifikacya z czynszow, podatkow Skarbowych, oraz dawanych Zapomog Dobr Kapitulnych Braszewicz do 1. Jan. 1815. podpisana pr. X. Woy. Kossakowskiego pod d. 19. Maja 1815. — 1.

12.ᵗᵉ Wypis z Kwitów od Kazn: Cesarstwa JPtt= Kobryńskiego wydanych z opłaty podatków tak dworskich iako i włościańskich maiętności Braszewicz od dnia 12. Junii 1805 r. do 1.9bra 1814 r. podpisany K. W. Kossakowskiego pod d. 19. Maja 1815. r. ——— 1.

13.ᵗᵉ Rachunek Magazynu zapasowego włościan Dóbr Kapitulnych Braszewicz podpisany JP. K. W. Kossakowskiego Delegowanego Kommissarza pod d. 19. Maia 1815. Seden od r. 1800. do 1811. tak przychodu iak i Rozchodu Drugi od r. 1851. do 1815 ——— 2.

14.ᵗᵉ Tabella Zboża różnego branego przez włościan Braszewickich na Zasiew i chleb i udawanego od r. 1816. Januarii 1. do r. 1818. 8bra 15. podpisana JP. Jana Stungura Lustratora pod d. 5. 9bra 1818 ——— 1.

15.ᵗᵉ Rejestr odebranego w iezdzie Żyta włościanom Braszewickim JP. Woᵉ Żuka na chleb rozdanego, w r. 1818. podpisany JP. Stungura Lustratora pod d. 9bra 5. 1818. — 1.

16.ᵗᵉ Rozrachunki Pretensyi między Pr. Kapituła Katedry Wileń: a Woᵉ Dzierżawcą Braszewickim, z tych Pretensyi Pr. Kapituły do Woᵉ Dzierżawcy. 2.ᵈᵃ Pretensye Woᵉ Dzierżawcy do Pr. Kapituły od początku possessyi r: 1800 do 1815. 3.ᵗᵉ Specyfikacya expensy na znowanie Cerkwi Braszewickiej podpisana przez Xiędza Kossakowskiego K. W. Komm: pod d. 3 Junii 1815 r. 3.

17.ᵗᵉ Rejestr zboża na Chleb i zasiew wziętego przez włościan Braszewickich od Woᵉ Żuka possessora od r. 1816 do 1818. podpisana JP. Stungura Lustratora pod d. 9bra 5 1818. 1.

18.ᵗᵉ Punkta Zapytań włościan Braszewickich odbywaiącego się ze strony Kapituły Wileń: w r. 1818. bez daty i podpisu 1.

19.ᵗᵉ Rejestr Koni Wołów i Krów na włość Braszewicką rozdanych JP. Woᵉ possessora zabranych w rewolucyi vpadłych i u włościan znayduiących się, podpisany JP. J. Stungura pod d. 30. Maja 1818. ——— 1.

20. Opisanie Stanu Włościan Dobr Braszewicz r. 1818 podpisana przez J. Stungura Lustr: pod d. 30. Maja 1818. r. — 1.

21. Stan Włości Braszewickiey w r: 1818. podpisana przez J. Stungura Lustr: pod d. 30 Maja 1818. — 1.

22. Wybor i Remanent pieniężny włości Braszewickiey od 1815 r. Januar: 1. do 1818. Marca 1. — 1.

23. Wypis z Kwitow od Kaznaczeystwa powiatu Kobryńskiego, wydany z Podatkow Dwornych i Włościanskich maiętności Braszewicz od r. 1815. Maja 3. do 1818. Febr: 21 podpisana pr. J. Stungura Lustr: Maja 30. 1818. — 1.

24. Specyfikacya podatkow z roku 1809. wiele odebrano od Włościan Braszewickich a wiele pozostało Remanentem, do 13. aprila r. 1810. bez daty i podpisu — 1.

25. Rachunki o Dochody należne za Dzierżawę Braszewicz Jeden na r. 1812. drugi 1813. podpisany pr. JW. Jana Cywińskiego Prałata Prezyden: pod d. 13. apr: 1814. — 2.

26. Specyfikacya expensy na reparacyą Cerkwi Braszewickiey i rozrachunek między pr: Kapitułą a Possesorem Braszewickim podpisany pr. Jgn: Łuka pod d. 30. 8br 1811. — 2

27. Wiadomość iaki w roku 1811. Włościanom w Dobrach Braszewickich był urodzay i ile ciż Włościanie potrzebuią na Żywność i na Zasiewy Jarzynne Zboża, podpisana pr. Jgn: Łuka pod d. r. 1811 8br 30 — 1.

28. Weryfikacya Poddanych w maiątku Braszewiczach co do maiątku i osob po chatach i iakiey potrzeba zapomogi w r: 1817 podpisana pr. Łuka pod d. 2 Aug. 1817 r. — 1.

29. Wiadomość Ceny Zboża sądu Niższego Pttu Kobryńskiego w r. 1818. bez daty i podpisu — 1.

30. Rapport J. Stungura Lustr: pod d. 1818. Maja 30. o dopełnionym obowiązku w Dobrach Braszewiczach w punktach i Instrukcyi zakreślonych — 1.

31. Rapport J. Stungura pod d. 1817. 8br 3. o Mieszkańcach potrzebuiących Zasiewu ozimego i Jarzynnego na r. 1818. we 3. oddzielnych exemplarzach — 3

32° Prawidła do Wymiaru Braszewicz podpisane prz. X. Woy. Znamirowskiego K. W. pod d. 10. Maja 1806. — 1.

33° Kopia prośby do Rządu Guber. Grodzien. w imieniu reprezentata Kapituły Wilen. w interesie Sledztwa Rządowego bez daty i podpisu — 1.

34° Punkta odpowiedne Sledztwu Wo Żuka bez daty i podpisu — 1.

35° Pretensye Włoscian Braszewickich w r. 1811. Junii 15. indagacyą wyiasniono bez daty i podpisu — 1.

36° Kopia punktów Pretensyi Włoscian Braszewickich z folwarkami dziedzicznemi Kapituły Wilen. prz. Wo Żuka od lat 11. zarządzaiącemi a w 1817 r. Junii 15 z indagacyi wyiaśnione, podpisane prz. X. Stef. Pusłowskiego pod d. 30 Junii 1811 ro — 1.

37° Remanenta długów na włości Braszewickiey do r. 1807 w zapomogach, w gotowych pieniądzach Zadania wołów i Zboża na Usiew i Żywność podpisane prz. Józefata Mirskiego K. W. pod d. Julii 13 1807 r. — 1.

38° Remanenta pieniężne włoscian maiętności Braszewicz z folwarkami do niey należącemi z lat 5. to iest od roku 1806. do 1811. podpisane prz. Ste. Pusłowskiego pod d. Junii 30. 1811. r — 1.

39° Wiadomość detrunkaty z Intrat Braszewicz Wo Żukowi na bonifikatę remanentem włoscian Braszewicz podpisana prz. X. W. Znamirowskiego pod d. Julij 5. 1818. 2.

40° Rejestr wyszłych różnemi czasy na Wołyń poddanych z maiętności Braszewicz bez podpisu i daty — 1.

41° Obiasnienie Sędziego Jg. Żuka iest na skargę Piotra Bogurskiego do Gubernatora Cywil. Guber. Grodzi. Stanisława Urs Niemcewicza bez daty i podpisu — 1.

42° Ukaz Rządu Guber. Grodz. na Sledztwo w Braszewiczach w kopii bez daty i podpisu — 1.

43° Kontrakt na Braszewicze podpisany prz. X. Ant. Kruszewskiego K. W. byłego Dzierżawcy Braszewicz pod d. 19 maia [23. Apr.] 1806. r — 1.

44.= Wiadomość o Magazynie Włościan Braszewickich
bez daty i podpisu ——— 1.

45.= Obrachunek Zboża magazynowego włości Braszewicky
od 1815. Januar 1. oraz remanentu z sypki zbożowey
od 1816. podpisany przez J. Stungura Justr. pod D. 9. 8bra 1818. 1.

46.= Pretensya JW. Luka o rub. Sr: 2797 kop. 86. za rekuszy
te dla Woyska Rossyiskiego Zagranicz: bez podpisu
i daty ——— 1.

47.= Remanenta rozdanego Zboża na włości Dóbr Brasze-
niecz w r: 1816; 817. podpisane przez Jgo: Luka pod
D. 13. aprila 1818 ——— 1.

48.= Specyfikacya Inwen: nasion do zasiania Dworskiego Brasznicz
na rok 1818. podpisana przez Luka pod D. 13. apr: 1818. 1.

49.= Wybor podatku monarszego od włościan Braszenickich
za r. 1817. podpisany przez Wincentego Ebnera
bez daty ——— 1.

50.= Remanenta zaległych podatków pieniężnych na włościa-
nach Dóbr Braszenicz za r. 1815. podpisane przez
Luka pod D. 1816. aprila 6. ——— 1.

51.= Rekwizycye zabrane przez Woyska Rossyiskie z Dworu
Braszenicz oraz w Komitecie Powiatowem Oblicze-
nych podpisane przez Jgo Luka bez daty —— 1.

52.= Specyfikacya rozdanych wołow i Byków na włości Bra-
szenickich w r. 1815. podpisana przez Jgo Luka w roku
1815 bez daty ——— 1.

53.= Pismo do prz: Kapituły Wincentego Ebnera
pod D. 28. aprila 1814. roku przy którem dosta-
wiaią następuiące: 1.o Rozrachunek o Dy-
stryb nadesłany za Dzierżawą Braszenicką za

za rok 1812. 2ᵒ Należnego Dochodu za r. 1814.
3ᵒ Wiadomość o upadku Bydła, i Koni we wsi
Braszewickiey w czasie wojny w r. 1812. przez Lu
xa podpisana. 4ᵒ Explikacya interesu ze strony
Possessora a Kapituły Wileń. 5ᵒ Projekt od Posse-
sora Dobr Braszewicz prᵗ Kapitule podany
w r. 1814. 6ᵒ Kopia pisma Rady Naywyższey
tym czasowey Xięstwa Warszawskiego podpisany
przez Kazimierza Olechnowicza Notaryusza pttᵉ
Syreńskiego —— 6.-

5/4 Kontrakt na dworaffolitarią aręde Braszewicz
Ø Kapituły Wileńskiey, Kanonikom Kon-
gregacyi wydany w 1806. Maj. 19. St. 1.
Takowy Nieżt podpisuie w Wilnie dnia 29. Aprila
20. dnia. X. Antoni Tyszkowski Kanᵒ.
Sekrᵗ. Kapituły.

W. Mᵈ odesłano Kontrakt pod No 33. wyrażonego Datty 23 Kwietnia 1800. Roku – a Jᵖ Super nad Regestr odbiorau 1816. Aprila dᵍ. O. pismo X. Antoniego Dosp. Kapituły podaiące o Zakonnie mianowaniu Nowosiadły Braszewickiey, y zbliżeniu do Kadencyi. Takowa, czyniąc adnotacyą dᵍ. O. maia 1819. Roku odbiera z Dokumentu y Regestrem oraz a powyższym Regestrem – o czem tą drogą Acquit odnosząc do Dosp. Kapituły. Kaniewski.

Regestr Papierow Braszewickich do Sprawy z JP. Żukiem posługujących.

Sztuki

1° Rapport pod datą 4° Juny 1815° r. JW. Prał. Kossakowskiego delegowanego Kommissarza do majątku Braszewicz do pełnioney Powinności w Braszewiczach. — 1.

2° Remanenta na Włosci Braszewickiey w r. 1816 podpisany przez Ignacego Żuka subarendowanego Possessora pod d. 12. Aprila 1817. roku. — 1.

3° Wiadomość Opłaty dochodu z Braszewicz od r. 1806 do 1814° inclusive. — 1.

4° Uwagi do Dzieła w Braszewiczach expedyować się mającego 1.

5° Do Pr. Kapituły Wilen. od Ignacego Żuka Sędziego granicz. subarędowanego Possessora Braszewicz pod d. 15. 7bra 1815°. — 1.

6° Specyfikacya rozdaney Zapomogi na włość Braszewicką w r. 1818. podpisana przez W° Ign. Żuka pod d. 13. Aprila 1818 r. — 1.

7° Tabella wyświecająca cały Stan teraźnieyszy Włości Braszewickiey w r. 1815 podpisana przez X. Woyc. Kossakowskiego delegowanego Kommissarza. — 1.

8° Pretensya W° Dzierżawcy Braszewickiego o Wydanie Produktu za Rekwizycyami dla Woysk Kraiowych i Zagranicznych w czasie Woyny r. 1812. podpisana przez Woy. Kossakowskiego pod d. 19. Maja 1815°. — 1.

9° Przychód y Rozchód Pieniędzy Włościan Braszewickich od d. 30° July 1811° r. do 1815 r. podpisany przez X. Woyc. Kossakowskiego pod d. 19. Maja 1815°. — 1

10° Wiadomość Ktorym Włościanom za Remanent Pieniężny ze składki włości na bydło w Rekwizycyą woienną w r. 1812. wzięte złożoney potrącono, i Ktorym Pieniędzmi opłacono w 1818. podpisana przez Jana Stungura Lustratora pod d. 15 8bra 1818°. — 1.

11° Weryfikacya z Czynszow, podatkow skarbowych oraz dawanych Zapomog Dóbr Kapitulnych Braszewicz do 1° Jan 1815° podpisana pr. X. Woy. Kossakowskiego pod d. 19 Maja 1815. 1.

№ 99.

12. Wypis z Kwitow od Kaznaczeystwa Pttu Rebrynskiego wydanych z opłaty podatkow tak dworney jako y włościańskiey maiętności Brasławiz od dnia 12. Junij r. 1805 do 1. q.bris 1814.r podpisany pr X W. Kopakowskiego pod dn 19. Maja 1815.r. — — —

22. Wybor y Remanent Dunizny włosc: Braszewickiey od 1815. r Januar 1. do 1818. Marca 1 — — — 1

23. Wypis z Rewizyi od Kaznaczeystwa P.tu Pobrzynskiego wydany z podatkow dworskich y włościańskich Maiętności Braszewic od r. 1815. Maja 3. do 1818. Febr 21. podpisana przez Stanguera Lustratora Maja 30. 1818. r. — 1

24. Specyfikacya podatkow z r. 1809. wtk odebrano od Włościan Braszewickich a wiele pozostało Romanentu Do 13. aprila r 1810 bez daty i podpisu. — 1

25. Rachunki y Dochody należne za Dzierżawę Braszewicz Jeden nar. 1812.; drugi 1813. podpisany przez Gło Jana Ciwinskiego prałata prezyd. pod d 13 Apr. 1814. 2.

26. Specyfikacya Expensy na Reparacyą Cerkwi Braszewickiey i rozrachunek między P. Kapitułą a Possessorem Braszewickim podpisany przez Jgm. Stalia pod 30 d Ru 1811. — — — — — — 2

27. Wiadomość jaki w roku 1811 Włościanom w Dobrach Braszewickich był Urodzay i ile ich włościanie potrzebuią na wiosnę tegoroczną y na Zasiewy Jarzynne Zboża podpisana przez Jgm. Łuka pod d 8 r. 1811 8.bra 30. — — 1

28. Weryfikacya z poddanych w Maiętku Braszewicz o domostwie y Zboż po chatach i jaki potrzeba zapomog wr. 1817. podpisana przez Łuka pod d 2. Augusta 1817. r — 1

29. Wiadomość ceny Zboża Sądu Naszego P.tu Pobrzynskiego w r 1818 bez daty y podpisu. — — 1

30. Rapport J. Stanguera Lustratora pod d 1818 dnia 30. o dopełnionym Obowiązku w Dobrach Braszewickich w punktach y Instrukcyi dla Rzeczonych — — — 1

31. Rapport J. Stanguera pod d 1817. 8.bra 3. o Mieszkaniach potrzebuiących Zasiewu ozimego i Jarzynnego nar. 1818 we 3ch oddzielnych exemplarzach. — 3.

32. Praeotd do Wymiaru Braszewicz podpisane przez X Woy Znamirowskiego R. W. pod d 19. dnia Maja 1806. — 1

33. Kopia prozby do Rządu Gubernialnego w Imieniu Reprezentanta Kapituły Wileńskiey o Interesie Sądowym Rządowego bez daty y podpisu. — — 1

m. 4.

34° Punkta odpowiedne Sledztwa W. Zuka bez daty y podpisu — 1.

35° Pretensye Włoscian Braszewickich w r. 1811. Junij 15. indagacyą wyiasnione bez daty y podpisu — 1

36° Kopia Punktow Pretensyj Włoscian Braszewickich z folwarkami dziedzicznemi Kapituły Wileń. pr. W. Zuka od lat 11 zarządzanemi a w. 1817. r. Junij 15 z indagacyi wyiasnione podpisane pr. X. Stefana Pustowskiego pod d. 30. Junij 1811. r. — 1

37° Remanenta Długow na Włosci Braszewickiey do r. 1807. w Zapomogach w gotowych pieniądzach Zadania Wołow y Zboza na Usiew y Zywność podpisane pr. Jozefata Mirskiego K. Wil. pod d. July 13. 1807. r. — 1.

38° Remanenta Pieniężne Włoscian Majętnosci Braszewicz z Folwarkami do niey należącemi z lat 5 to iest od r. 1806. do 1811. podpisane pr. Stef. Pustowskiego pod d. Junij 30. 1811 r. — 1

39° Wiadomosc Detrunkaty z Intrat Braszewicz W. Zukowi na Bonifikatę remanentem Włoscian Braszewicz podpisana pr. X. W. Znamirowskiego pod d. July 5. 1818 r. — 2

40° Regestr wyszłych roznemi Czasy na Wołyń poddanych z majętnosci Braszewicz bez podpisu y Daty. — 1

41° Objasnienie Sędziego Zuka iest na Skargę Piotra Bogurskiego do Gubernatora Ciwil Guber. Grodz. Stanis. Urs. Niemczewicza bez daty y podpisu. — 1

42° Ukaz Rządu Guber. Grodz. na Sledztwo w Braszewiczach w Kopij bez daty y podpisu. — 1

43° Kontrakt na Braszewicze podpisany pr. X. Ant. Kruszewskiego K. W. byłego Dzierzawcy Braszewicz pod d. 19° Maja 1806. r. — 1

44° Wiadomość o Magazynie Włoscian Braszewickich bez daty y podpisu. — 1.

45° Obrachonek Zboza magazynowego Włosci Braszewickiey od 1815 Januarij 1° oraz Remanentu Zsypki Zbozowey od 1810 podpisany pr. J. Stungura Lustratora pod d. 5 9bra 1818. — 1

46° Pretensya JP. Żuka o rubl. sreb. 2797. kop 86 za rekwizytę dla Woyska Rossyjskiego Zagranicz bez podpisu y daty — 1.

47° Remanenta rozdanego Zboża na Włość Dobr Braszewicz w r. 1816. i 1817. podpisana pr Jgn: Żuka pod d. 13. Aprila 1818. r — — — — — 1

48° Specyfikacya Kupna Nasion do Zasiewu dwornego Braszewicz na rok 1818 podpisana pr Żuka pod d. 13. April 1818. — — — 1

49° Wybor Podatku monarszego od Włoscian Braszewickich za r. 1817. podpisany pr Wincentego Elsnera bez daty — — — — — 1

50° Remanenta Zaległych Podatkow pieniężnych na Włościanach Dobr Braszewicz z r 1815 podpisane pr Żuka pod d. 1816. Aprila 6. — — — — 1

51° Rekwizycye Zabrane pr Woyska Rossyjskie z Dworu Braszewicz Ceną w Komitecie głownym Obliczanych podpisane pr Jgn: Żuka bez daty — — 1

52° Specyfikacya rozdanych Wołow y Bykow na Włość Braszewicką w r. 1815° podpisana pr Jg Żuka w roku 1815 bez daty — — 1

53° Pismo do Pr. Kapituły Wincentego Elsnera pod d. d. 28 Aprila 1814° r. przy którym dołączają się następne 1° Rozrachunek o Dochod należny za Dzierżawę Braszewicką za Rok 1812. — 2° Należnego Dochodu za r 1814. 3° Wiadomość o Upadku Bydła, Koni, we Włości Braszewickiey wczasie woyny w r. 1812. pr Żuka podpisana. 4° Explikacya Interesu ze strony Possessora a Kapituła Wil. 5° Projekt od Possessora Dobr Braszewicz pr Kapitule podany w r. 1814. 6° Kopia Pisma Rady Naywyższey tym czasowey Xstwa Warszawskiego podpisany pr Kazimierza Olechnowicza Notariusza Pttu Synenskiego — 6.

N° 99.

№ 6.

54. Roku 1816. Aprila d. 8. Pismo W. Elsnera do p. Kapituły podane o zakommunikowanie weryfikacyi Braszewickiey y zbliżenie Rachunku –

Roku 1819. Mca Maia d. 8. Dokumenta powyższym wyszczególnione Regestrem odebrawszy z poczty Dorohiczynskiey od p. Kapituły Katedralney Wileńskiey do następnego z W. Łukim w Braszewiczach Sędztwa, odpowiednie rozkazowi teyże p. Kapituły jako plenipotent Rewersuię y podpisuię się – Dalej iak wyżey – Antoni Ludwik Kaniewski.

172

Rewers na papiery do Sędztwa Brzeskiego od p. Kapituły do plenipotenta Kaniewskiego nadesłane

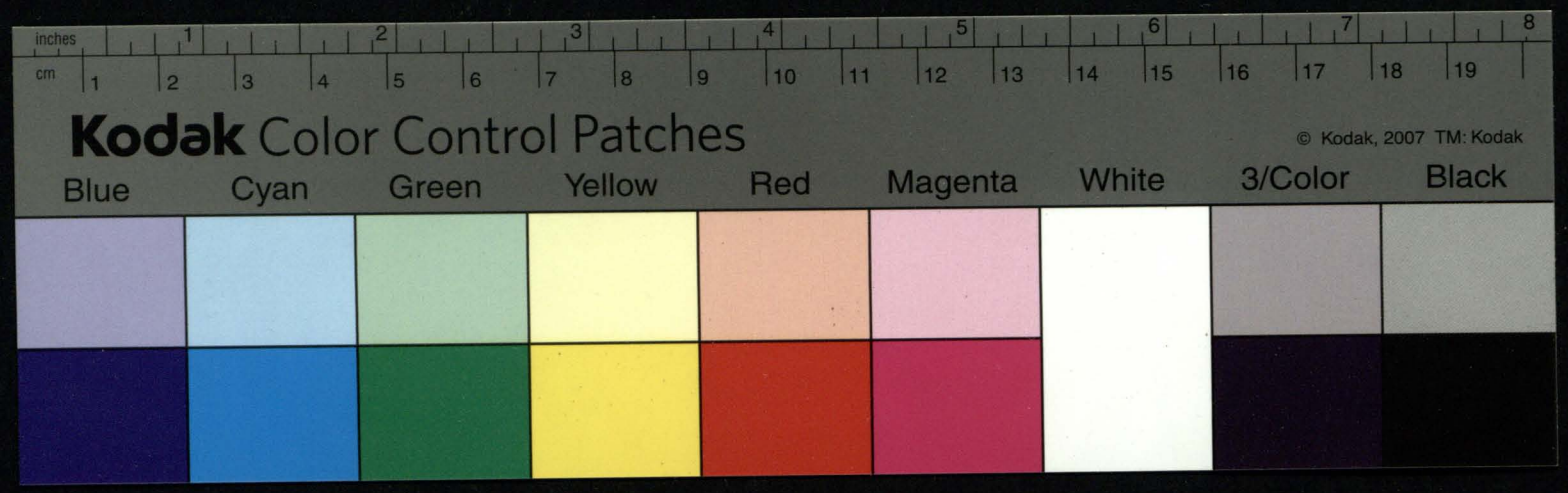
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

~~№ 101.~~ № 8. 173

Regestr Papierów Braszewickich do Sprawy z JP Żukiém posługuiących.

1º Rapport pod datą 4 Junii 1815 Rku JW Prałat Kossakowskiego delegowanego Kommissarza do maiątku Braszewicz o dopełnioney powinności w Braszewiczach — 1.

2º Remanenta na włości Braszewickiey w r. 1816 podpisany przez Ignacego Żuka subarędownego possessora pod d. 12 Apryla 1817 r. — 1.

3º Wiadomość opłaty dochodu z Braszewicz od r. 1806 do 1814 inclusive 1.

4º Uwagi do dzieła w Braszewiczach expedyować się maiącego — 1.

5º Do Pr. Kapituły Wilen. od Ignacego Żuka Sędziego granic subarędownego possessora Braszewicz pod d. 15 7bra 1815 — 1.

6º Specyfikacya rozdaney zapomogi na włość Braszewicką w r. 1818 podpisana przez Ignacego Żuka pod d. 13 Aprila 1818 r. 1.

7º Tabella wyświecaiąca teraźnieyszy stan włości Braszewickiey w ro. 1815 podpisana przez X. W. Kossakowskiego Delegowanego Kommissarza — 1.

8º Pretensye Wo Dzierżawcy Braszewickiego o wydanie produkta za rekwizycyami dla woysk Kraiowych i Zagranicznych w czasie woyny roku 1812. podpisana przez X. W. Kossakowskiego pod datą 19. Maia 1815 roku — 1.

9. Przychod i Rozchod pieniędzy włościan Braszewickich od dnia 30. Julii 1811 roku do 1815 r. podpisana przez X. W. Kossakowskiego pod datą 19. Maia 1815 r. — 1.

10º Wiadomość którym włościanom za Remanent pieniężny ze składki włości na bydło w rekwizycyą woienną w r. 1812. wzięte złożoney, potrącono i którym pieniędzmi opłacono w r. 1818. podpisana przez Jana Stungura Lustratora pod datą 15. 8bra 1818. — 1.

11º Werifikacya z czynszów podatków skarbowych, oraz dawanych zapomóg Dóbr Kapitulnych Braszewicz do 1. Janu: 1815. podpisana przez X. W. Kossakowskiego pod datą 19. Maia 1815. 1.

12. Wypis z Kwitow od Kaznaczeystwa powiatu Kobryńskiego wydanych z opłaty podatkow tak dwornych iako i Włościańskich maiętności Braszewicz od dnia 12. Junii 1805. do 1. 9bra 1814 r. podpisany pr. X. W. Kossakowskiego pod datą 19. Marca 1815 r. — 1.

13. Rachunek Magazynu Włościańskiego zapasnego Dobr Kapitulnych Braszewicz podpisany pr. X. W. Kossakowskiego delegowanego Kommissarza pod datą 19. Maia 1815. Jeden od ro. 1800. do 1811. tak przychodu iak i Rozchodu. Drugi od r. 1811. do 1815. — 2.

14. Tabella Zboża rożnego branego przez włościan Braszewickich na zasiew i chleb i oddawanego od r. 1815. Januar. do r. 1818. 8bre 15. podpisany pr. Jana Stungura Lustratora pod datą 5. 9bre 1817. — 1.

15. Regestr odebranego w części Zyta włościanom Braszewickim pr. Wo Zuka na chleb rozdanego, w roku 1818. podpisany pr. Stungura Lustratora pod datą 9br 5. r. 1818. — 1.

16. Rozrachunek pretensyi między Pr. Kapitułą Katedry Wilen. a Wo Dzierżawcą Braszewickim, z tych pierwsza Pr. Kapituły do Wo Dzierżawcy Druga pretensyi Wo Dzierżawcy do Pr. Kapituły od początku possessyi r. 1800 do 1815. 3. Specyfikacya expensy na zreperowania Cerkwi Braszewickiey podpisana pr. X. W. Kossakowskiego X. W. Kom. pod datą 3. Junii 1815 roku — 3.

17. Rejestr Zboża na chleb i zasiew wziętego przez włościan Braszewickich i Wo Zuka possesora od r. 1816 do 1818. podpisana pr. Stungura Lustratora pod datą 9br 5. 1818. 1.

18. Punkta zapytania włościan Braszewickich odbywaiącego się ze strony Kapituły Wilen. w roku 1818. bez daty i podpisu — 1.

19. Rejestr Koni, wołow i krow na włość Braszewicką rozdanych pr. Wo Possesora zabranych w rewolucyi upadłych i u włościan znayduiących się podpisany pr. Jana Stungura pod datą 30. Maja 1818 — 1.

20. Opisanie Stanu Włościan Dobr Braszewicz r. 1818. podpisana przez Stangura Lustr. pod datą 30 Maja 1818 r. 1.

21. Stan Włości Braszewickiey w r. 1818. podpisana przez Stangura Lustr. pod datą 30 Maja 1818. r. — 1.

22. Wybór i Remanent pieniężny Włości Braszewickiey od 1815. r. Januar 1. do 1818 Marca 1. — 1.

23. Wypis z Kwitow od Kassy Powiatu Kobryńskiego wydany z podatkow Dworzych: Włościańskich Majątku Braszewicz od 1815 Maja 3. do 1818. Febr. 21. podpisana przez J. Stangura Lustr. Maja 30. 1818 r. — 1.

24. Specyfikacya podatkow z roku 1809 wsie odebrano od Włościan Braszewickich a wsie pozostałe Remanentem do 13. Aprila r. 1810. bez Daty i podpisu — 1.

25. Rozrachunki o Dochody należne za Dzierżawę Braszewicz iedenna rok. 1812. drugi 1813. podpisany przez P. Jana Cyrillowicza Prałata Prezydenta pod datą 13. Apr. 1814. 2.

26. Specyfikacya expensy na reparacyą Cerkwi Braszewickiey i rozchodu między P. Kapitułą a powiecznem Braszewickiem podpisany przez Ignacego Łuka pod datą 30 Dec. 1811. 2.

27. Wiadomość iaka w roku 1811. Włościanom w Dobrach Braszewickich był urodzay i ile iż Włościanie potrzebuiąc na Zimę wzięli i na Zasiewy Jarzynowe zboża podpisana przez Ignacego Łuka pod datą r. 1819. 6 Dec. 36. — 1.

28. Weryfikacya podanych z maiątku Braszewickich w do maiątku i ozob po chatach i siekiery potrzeba Zapowiedz w roku 1817. podpisana przez Ign. Łuka pod datą 2. Aug. 1817. 1.

29. Wiadomość Ceny Zboża Sądu Niższego P. Dobrzyńskiego w roku 1816. bez daty i podpisu — 1.

30. Rapport Jana Stangura Lustr. pod datą 1818. Maja 30. o Deficitnym obowiązku w Dobrach Braszewickich w punktach Instrukcyi zakreślonych — 1.

31. Rapport Jan. Stangura pod datą 1817 8 Dec. 3. o Miedzach potrzebuiących Zasiewu Ozimego i Jarzynego na rok 1818 we trzech oddzielnych Exemplarzach — 3.

1

32. Praw. dta do wymiaru Brzaszenios podpisane pr d. w. Znamirowskiego X. W. pod datą 19 Maja 1806. — — 1.

33. Kopia prośby do Rządu Gubd. Grodzien. w imieniu reprezentata Kapituły Wileń. w Instancie Sądu Rządowego bez daty i podpisu — 1.

34. Punkta odpowiedzi na Sądzie w Lidzie bez daty i podpisu — 1.

35. Pretensye Włościan Brzaszenskich w r. 1811. Junii 15. in= degacya wyiaśniono bez daty i podpisu — 1.

36. Kopia punktów pretensyi włościan Brzaszenskich z potwierdzeniami dziedzicznemi Kapituły Wileń. pr W. Lutka od lat 11. wstecz zawartemi a w 1817. r. Junii 15 z Indagacyi wyiaśnione podpisane pr d. Sekr. Pustowskiego P. S. W. pod datą 20 Junii 1811. r. — — — 1.

37. Remanenta Dworu na Wsi Brzaszenskiey do roku 1807 w zapomogach w gotowych pieniądzach zadania włościan i Zboża na siewy i Żywność podpisane pr Józefata Mireckiego X. W. pod datą Junii 30. 1807 r. 1.

38. Remanenta pieniężne Włościan maiątności Brzaszenskiey z potwierdzeniami do Woy nabezizeni z lat 5. to iest od roku 1806? do 1811 podpisane pr d. Sekr. Pustowskiego P. S. W. pod datą Junii 30. 1811. r — — — 1.

39. Wiadomość detrunkaty z Instat Brzaszenskiego W. Lutkowi na bonifikatą remanentow Włościan Brzaszenskich podpisana pr d. Woy. Znamirowskiego pod datą Junii 5. 1818. r. sztuk 2 — — — 2.

40. Regestr wyrokow z różnemi Wsiami na Wołyń poddanych z maiątności Brzaszenskiey bez podpisu i daty — — — 1.

41. Obiaśnienie Sądowe Gmi. Lutka ciż na skargę Piotra Bogus. Sądowego do Gubernatora Gmi. Gubd. Grod. Stanisława Niemcewicza bez daty i podpisu — — — 1

42. Ukaz Rządu Gubd. Grodz. na Sądzie w Brzaszenskich w kopii bez daty i podpisu — — — 1.

43. Kontrakt na Brzaszenskie podpisany pr Ant. Brzaszenskiego X. W. Bystrzyckiego Dzierżawcy Brzaszenskiego pod datą 23 Decembris 1800. roku — — — 1.

44° Wiadomość o Magazynie Włościan Braszewickich bez daty i podpisu ——— 1.

45. Obrachunek Zboża Magazynowego Włości Braszewickiey od 1815 Januar 1. oraz Remanentu z sypki Zbożowey od 1810 podpisany pr. Ja. Stungura Lus pod datą 5 9bre 1818. r. ——— 1.

46. Pretensya JO. Żuka o rub. srebr: 2707 kop 86. za rekwizytę dla woyska Rossyiskiego Zagranicz bez podpisu i daty ——— 1.

47° Remanenta rozdanego Zboża na Włość Dobr Braszewicz w r. 1816. i 1817. podpisana pr. Jg. Żuka pod datą 13 apr: 1818. r. ——— 1.

48. Specyfikacya kupna nasion do zasiewu Dwornego Braszewicz na rok 1818 podpisana pr. Jg. Żuka pod datą 13 aprila 1818. r. ——— 1.

49° Wybor podatku Monarszego od Włościan Braszewickich za rok 1817 podpisany pr. Win. Elsnera bez daty ——— 1.

50° Remanenta zaległych podatkow pieniężnych na Włościanach Dobr Braszewicz za ro. 1815 podpisana pr. Jg. Żuka pod datą 1816. apr. 6. ——— 1.

51° Rekwizycye zabrane pr. woyska Rossyiskie z Dworu Braszewicz ceną w Komitecie Głownem Wilen. obliczonych podpisane pr. Jg. Żuka bez daty ——— 1.

52. Specyfikacya rozdanych Wołow i Bykow na Włość Braszewicką w r. 1815. podpisana pr. Jg. Żuka w r. 1815. bez daty ——— 1.

53° Pismo do pr. Kapituły Wilen. Wincen. Elsnera pod datą 28 aprila. 1814 roku. przy ktorem dołączaią się następne 1° Rozrachunek o dochod należny za Dzierżawę Braszewicką za rok 1812. 2° Należnego dochodu za r. 1814. 3° Wiadomość o upadku Bydła, i Koni w Włości Braszewickiey w czasie woyny w r. 1812 przez Żuka podpisana 4° Explikacya interesu ze strony Possesora a Kapituły Wilen. 5° Proiekt od Possesora Dobr Braszewicz pr. Kapitule podany w r. 1814. 6° Kopia pisma Rady Naywyż=

szey tym czasowey Xtwa Warszawskiego podpisany przez Ka-
zimierza Olechnowicza Notaryusza ptt. Seynenskiego — 6.

521. Kontrakt na 12. Arędę Krasewicz od Kapi-
tuły Kons. Krasewskiemu wydany w
m. 18 d. Maja 19. — Sit. — 1.

N° 43

176

Regestr Papierow Braszewickich do Sprawy z JP. Żukiem posługuiących.

1816. Aprila 8. Memoryał JPana Elsnera z Annexami 1° Remanenent zaległości na włościanach z roku 1815 — 2° Regestr rozdanych wołow w roku 1815. 3° Regestr y taxa rekwizytów w czasie woyny dostarczonych. 4° Produkt Generalny JPana Żuka Rozrachunkowy, za wszystkie lata; sztuk pięć — 5.

1816. Aprila 16. Memoryał JPana Żuka w kontynuacyi stosowney do Annexow, iak wyżey 1

1817. Aprila 12. Memoryał JPana Żuka z annexem Remanentarza z roku 1816. — 2.

1817. Augusta 2 Memoryał JPana Żuka z Tabellą daney Zapomogi włościanow w Roku 1817. 2.

1817. Oktobra 3. Rapport JP. Stungura z Tabellą wyrażaiącą potrzebę Zapomogi włościan na usiewy Jesienne y wiosenne roku 1818. oraz na przekarm; exemplarze w iedney rzeczy; iedno znaczące z odmianami małemi 3.

1817. 8bra 25. Doniesienie JPana Żuka o pożarze y potrzebach włościan — 1.

1817. Xbra 11. Rapport JPana Stungura z Skazki Rewizkiey, z Inwentarza Generalnego z Interessow prawnych, y włościańskich potrzeb — 1.

1818. Januar 30. Rapport JP. Stungura z Tabellą włościan zapomogi potrzebuiących — 1

1818. Februar 5. Rapport JP. Stungura z wypisaniem niektórych pretensyi generalnych lecz nie poszczegulnych od włościan do JP. Żuka zastosowanych — 1

1818. Marca 13. Swiadectwo Przystawy Parafialnego o naymie koni czterech na stacyę 1.

1818. Aprila 1. Rapport JP. Stungura z Tabellą daney na wyżywienie włościan y daiącey się, oraz ieszcze potrzebowaney, do Maya Junii zapomogi — 1

1818. Aprila 1. Kopia Tabelli od JPana Stungura względem Zapomog, JPanu Żukowi podpisany 1.

1818. Aprila 1. Remanentarz podatkow na włości z roku 1817. podpisany p JP. Żuka — 1.

1818. Aprila 13. Remanent Zboża na włości z roku 1816. y 1817. podpisany p JPana Żuka 1.

1818. Aprila 13. Regestr Bydła na włość rozdaneyo w roku 1818. in Marcio sztuk 16. rubli 185. 1.

1818. Aprila 13. Billans ile potrzeba kupić Jarzyny na usiew dwornych poletkow — 1.

1818. Aprila 16. Memoryał JP. Żuka z pretensyą Złł 9593. za przekarm włościan 1.

× 1818. Maia 30. Rapport JP. Stungura generalny po spełnieniu obowiązkow y Regestr złożonych przy tym Rapporcie papierow /: nieznayduią się in Archivo :/ — 1.

1818. Junii 28. Prozba włościan Braszewickich przeciw JP. Żukowi w punktach iedenasta 1

Dwie Tabelle z akt Kapitulnych z wyrażeniem Summy Złł 89628. za pretensye bonifikowaney 2

Regestr poddanych z Braszewicz na wołyń wyszłych rożnemi czasy — 1

1818. Aug. 9. kopia Ukazu z Lud Grodzieńskiego Gubernskiego Rządu — 1

Kopia punktow odpowiednich JPana Żuka w czasie śledstwa — 1

Roku 1819. Aprila 18. Extradowałem z Archivum JWni Capituli

Jan Połochowski Archiwista

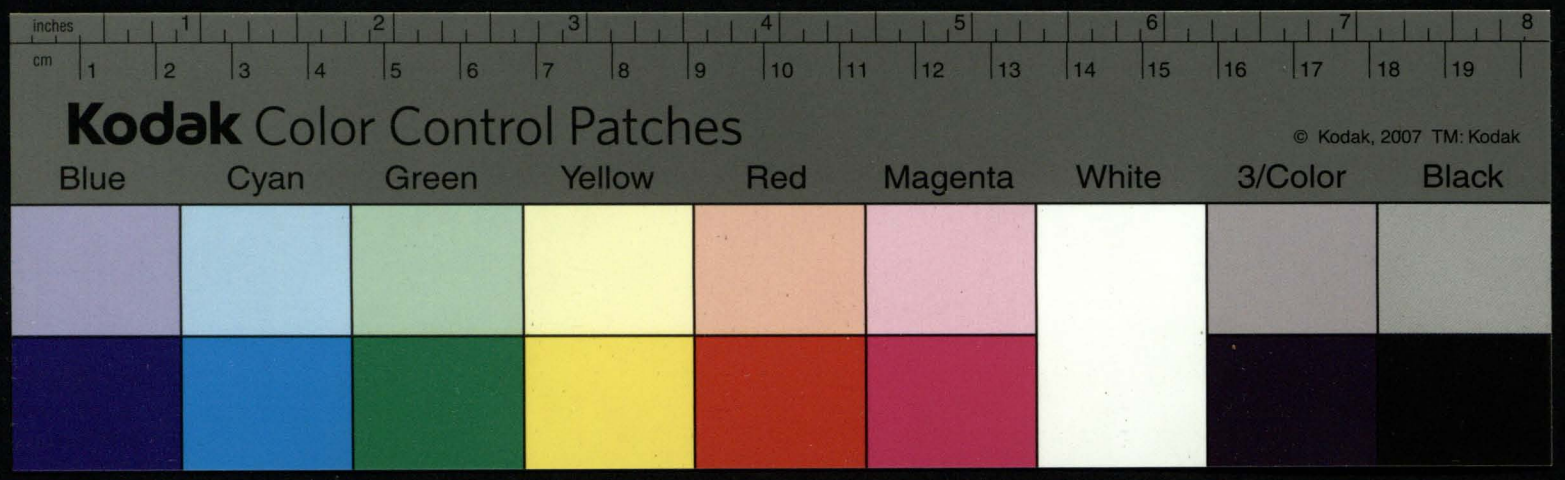
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Te Papiery w Rejestrze ogólnym od N. 72. do N. 91. umieszczone

Rejestr Papierów Brzeżańskich

177

1° Opis Krescencyi przy podaniu Brzeżańskiej Kapituły przez Sąd w 1809 Januar. 31. Sztuka 1.

2° Raport Plenipotenta Brzeżańskiego Kamieńskiego pod datą 2. Lutego 1809. Szt. 1.

3° Raport Michała Buzyńskiego Rządcy Brzeżańskiego pod datą 6. Febr. 1809. Szt. 1.

Nota z Protokołu. Na Sessyi mianey 13. Mar. 1809 roku. — Treść pisma do Kamieńskiego była taka: że przez powtórne Kapituły pismo, Rząd nad Brzeżańskiemi oddany iest JP. Kamieńskiemu. Temuż zalecono przedawać zbywaiące od potrzeb zboże — Danie Zapomóg włościanom w uprzęży. — Opłacić Monarsze podatki —

4. Raport Kamieńskiego pod datą 28. Mar. 1809 — Szt. 1.

5. List Kamieńskiego do Kuka Perazińskiego. Szt. 1.

6. Wyiaśnienie X. Kuka Leśniewicza z kopią Urzędzenia Brzeżańskiego Szt. 2.

7. Raport Kamieńskiego ze Specyfikacyą ogłoszonych Arędz. Szt. 2.

8. Raport Kuka Perazińskiego z Brzeżańskiego, na skutek danego polecenia od Kapituły w tey treści: „Ażeby potrzebującym włościanom grunta i sianożęci wydzielił — 2° Ażeby zakreślił pewną liczbę istotnie potrzebnych Officyalistom w Brzeżanach, i umowy z nimi pozawierał —

9. Raport Kamieńskiego pod datą 20. Juny 1809

10. Tegoż Rapport pod datą 27. July — 1809. z Rachunkiem Szt. 2.

— Art. Raport Kuratora Perazińskiego pod datą 13. Aug. 1819
— 12. Raport Kamieńskiego pod datą Art. 7bris 1819.
— 13 Rapport Kuratora Perazińskiego pod datą 18. Julij 1819
— 14. Rewizya Włościan Brasławickich Art. 1.
— 15. Raport Kamieńskiego pod datą 23. 8bris 1819.
16. Raport Kuratora Perazińskiego z Czynności w Brasławiczach — Na który Rezolucya taka „Po przeczytaniu jakowego Raportu, Kapituła oświadczywszy podziękowanie Wsp. Kan: Perazińskiemu za gorliwie i pracowicie odbytą posługę w Brasławiczach, postanowiła temuż polecić dalsze urządzanie majątkiem Brasławiczami, odnosząc się jednak we wszystkiem do Kapituły —
Art. z Sessyi mianej 13. Xbris 1819. iest taki: „Że podany przez Kuratora Perazińskiego przy powyższym Raporcie Expens W. Michała Buynickiego Złł: 596. postanowiono włożyć do Instrukcyi, mającemu się zesłać na Weryfikacyą do Brasławicz Lustratorowi —
17. Raport Kamieńskiego pod datą 30. Xbris 1819.
18. Raport tegoż pod datą 21. Jan. 1820.
19. List Kuratora Perazińskiego do Sekretarza Kapituły — I postanowienie Tejże z odesłaniem interessów Brasławickich do Komitetu. — Takowy rejestr podpisuję w Wilnie 1820. Febr. 25. Sekretarz Kapituły L. Żyszkowski

Reiestr papierow Braszewickich wziętych na Kommiss do Braszewicz przez Plenipotenta WJP. Augustyna Czapleiewskiego R.^o 1820 Kwietnia 28 dnia sporządzony.

1.º Tabella Kresencyi i wszelkiego Remanentu przy podaniu Kapitule Braszewicz w R.^o 1819 Januar 31 przez Sądowych Urzędników sporządzona i podpisana w Kopii — Vide wogołdowym Reyestrze pod N.º 72.

2.º Rapport do Kapituły Plenipotenta Kaniewskiego R.^o 1819 Febr. 22 dnia datowany —

3.º Rapport do Kapituły Rządcy Braszewickiego Michała Buynickiego z Tabellą nanim Kresencyi i wszelkiego remanentu, iakie po JP. Zuku dostały się Kapitule w R.^o 1819 Febr. 6. dnia datowane — Vide Lub. N.º 74. —

4.º Rapport Kaniewskiego pod datą 28 Mar. 1819. R.^o — Vide Lub. N.º 75.

5.º List Kaniewskiego do Kanonika Porazinskiego w Interessie Braszewicz. Dnia 17. Kwietnia R.^o 1819. pisany — Lub. N.º 76.

6.º Odpowiedź Kanonika Lesniewicza do Kapituły pod datą 1.º Maia R.^o 1819. z dołączoną Kopią tym czasowego Urządzenia Braszewicz, i Instrukcyą zostawioney przez niego dla Dozorcy Włościańskiego JP. Tomasza Buynickiego Sztuk 3 — Vide Lub. N.º 77.

7.º Rapport Kaniewskiego pod datą 7 Czerwca R.^o 1819 z dołączoną Specyfikacyą ugodzonych Arend Karczemnych na Rok 1818. Oraz Wysiewu Ozimego w folwarkach Braszewickich w R.^o 1818 na 1819 — Vide Lub. N.º 78.

8.º Raport X.^a Kanonika Porazinskiego pod datą 22 Junii R.^o 1819.

9.º Rapport Plen. Kaniewskiego pod datą 29. Junii R.^o 1819. Vide Lub N.º 80 —

10.º Rapport Plen. Kaniewskiego z dołączonym rachunkiem wszelkich przychodow i rozchodow rozmaitego zboża, oraz przychodu i rozchodu gotowego grosza w Braszewiczach, 27. Julii R.^o 1819. datowane — Vide Lub N.º 81.

11. Rapport X^a Kanonika Porazinskiego dnia 18. Julii R^o 1819 – Vide Lub N° 84 –

12. Rapport X^a Knika Porazinskiego pod datą 13. Aug: R^o 1819. Vide Lub N° 82.

13° Rapport Plen. Kaniewskiego 11. 7bra R^o 1819. datowany – Vide Lub N° 83.

X 14. Rewizya Włoscian Braszewickich potrzebuiących Zapomogi przez X^a Knika Porazinskiego w R^o 1819. 8bra 1° sporządzona i podpisana – Vide Lub N° 85.

15. Rapport Plen: Kaniewskiego R^o 1819. 8bra 23 datowany – Vide Lub N° 86.

16° List W^o Bogurskiego do X^a Kanonika Porazinskiego w Interessach Braszewickich R^o 1819. 8bra 25 datowany – Vide Lub N° 79.

17° Rapport X^a Kanonika Porazinskiego o czynnosciach Jego w Braszewiczach 25 7bra R^o 1819 datowany, z Annexami 1° Kopia Installacyi Officyalistow Braszewickich i przeznaczenia dla nich Ordynaryi i Kapitulacyi – 2° Instrukcya dla nich – 3° Kontrakt z Komornikiem Ostromeckim przez tegoż X^a Kanonika Porazinskiego w R^o 1819 w Miesiącu Lipcu zawarty – 4° Reiestr Expensy roznych produktow przez rok cały od 1° 7bra R^o 1818 do 1° 7bra 1819. na utrzymanie Stołu dla Rządcy Michała Buynickiego, Stungura Lustratora, Kaniewskiego Plenipotenta, Pisarza, innych Officyalistow, ich służących, i Czeladzi folwarczney, tudzież czasu Ziazdu Sądowych Członkow etc. przez X^a Kanonika Porazinskiego podpisany – 5° Uwagi tegoż X^a Kanonika nad Braszewiczami – w Ogule Sztuk 6 – Vide Lub N° 79.

18° Rapport Plen: Kaniewskiego pod datą 30 Xbra 1819. R^o Vide Lub N° 88. –

19° Rapport Plen. Kaniewskiego R^o 1820 Januar 21. datowany – Vide Lub N° 89.

Takowy Reiestr podpisuię X. M. Awtuszkiewicz Kanonik Wilenski mp

Takowe papiery po sprawdzeniu według tegoż reiestru wziąłem do Braszewicz R^o 1821. Januar 14 dnia X. M. Awtuszkiewicz Kan. Wil. mp

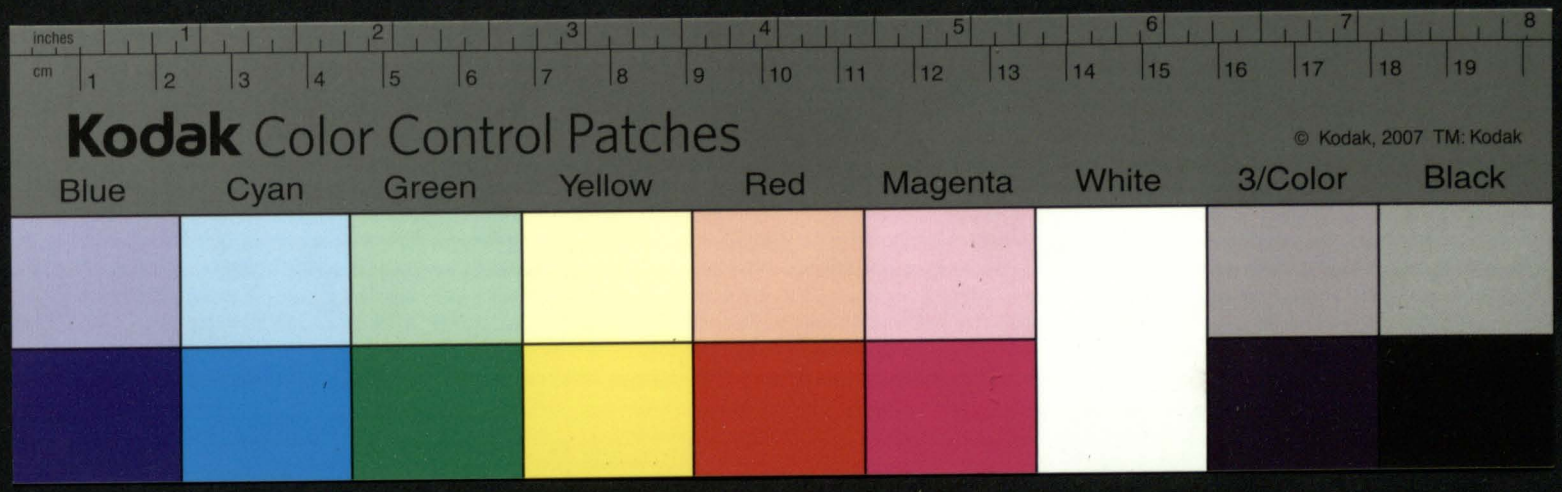
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

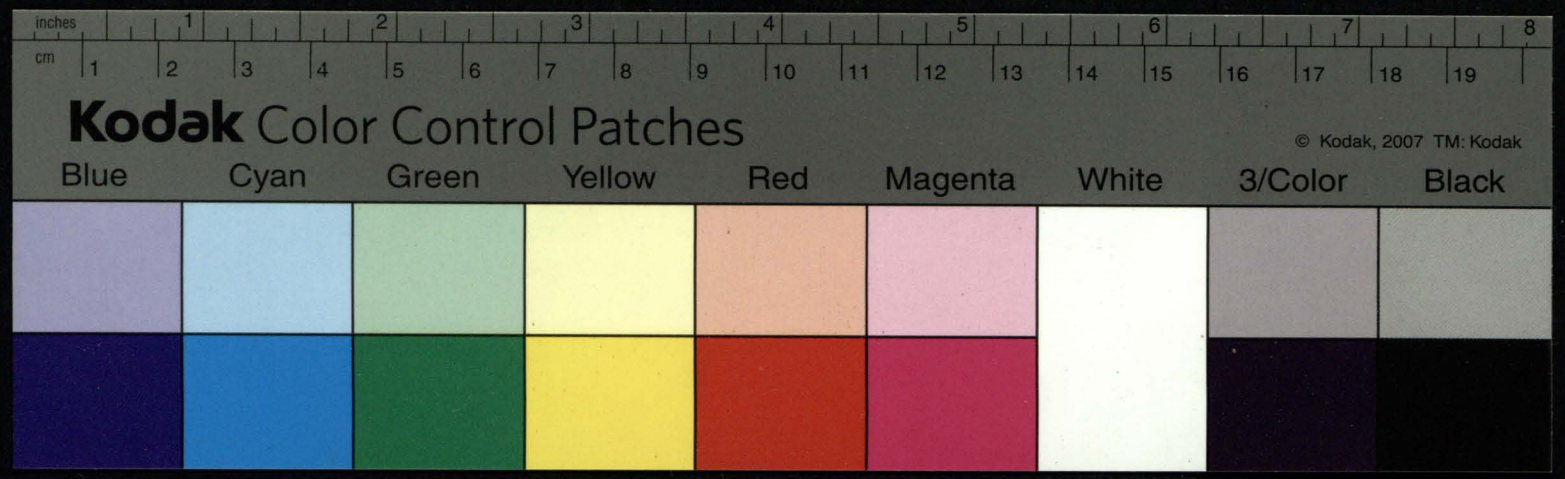
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Te Papiery w Głównym Regestrze od № 104. okazuią się

179

Regestr Papierow przez JW. Kanonika Awtuszkiewicza przy wyieździe do Braszewicz biorących się z Wilna Roku 1821 Januar 14 sporządzony —

1. Okalkulowanie Oficyalistow Braszewickich przez Czaplejewskiego Sztuk — — 1.
2. Księga Kontraktow Braszewickich przez Czaplejewskiego wydawanych — „ — 1.
3. Kwietacya przez Kaniewskiego wydana w 1820. Augusta 10 — Sztk — „ — „ 1.
4. Prosba przez Żyda Welwela podana do Kapituły 1820. maja 4 — y Kwietacya od tegoż w Roku 1820 7bre 3 — Szt — 2.
5. 1820 Septembre 2. Swiadectwo o kursie Rumazik — „ z Kobrynia — Sztk — 1.
6. Tabella przez Czaplejewskiego sporządzona — Bydła Braszewickiego — — 1.
7. Tabella bydła wszelkiego w Braszewiczach przyimowanego na przekarm — 1.
8. Tabella Użytku Braszewickiego w Roku 1820. — „ — „ — 1.
9. Instrukcya dawana Czaplejewskiemu przy wyieździe do Braszewicz — „ — „ — 1.

Latus Sztuk — 10

Przenos — Sztuk — 10.

10. Rawes Buynickiego znaydujących się pieniędzy w Kassie Braszewickiey 1820 Junij 10 — 1.

11. 1820 Maja 31. Manifest na Stangera zaniesiony — 1.

12 Raport Czaplejewskiego o Czynności Braszewickiey Vide Lub. No. 111o — 1.

13. Tabella wszelkiego Zboża w Braszewiczach — 1.

14. Tabella wszelkiego zboża pozostałego — 1.

15 Regestrow Ekonomicznych Braszewicz z folwarkami oraz prowentowych z których Kalkulacya była czynioną sztuk w Ogule Dwanascie — 12.

16 Księga na Magazyn Włościański przez Czaplejewskiego y porządzona — 1.

17. Kopia Rezolucyi Sędziwiennej o Mąkę y Zboże Magazynowe — 1.

18 Księga Kwitow Opłacanych podatkow z Braszewicz — 1.

19. Dwa palety y Dwa Kwity zdanych Rekrutow z Braszewicz — 4.

Latus Sztuk — 34.

Przenos Stronicy Sz: 34.

20 – Kwitow różnych Braszewickich jakoto.
Kamiewskiego – Ostromęckiego Bludzi-
skiego etc sztuk dwadzieścia sześć – 26.

21. Rezolucya na pretensye y Punkta
possesora Braszewickiego szt – – 1.

Takowe papiery według powyższego Rejestru wzięte przezen-
nie do Braszewicz W. 1821 Januar 14 dnia
A. M. Awtuszkiewicz Kan. Wit. mp

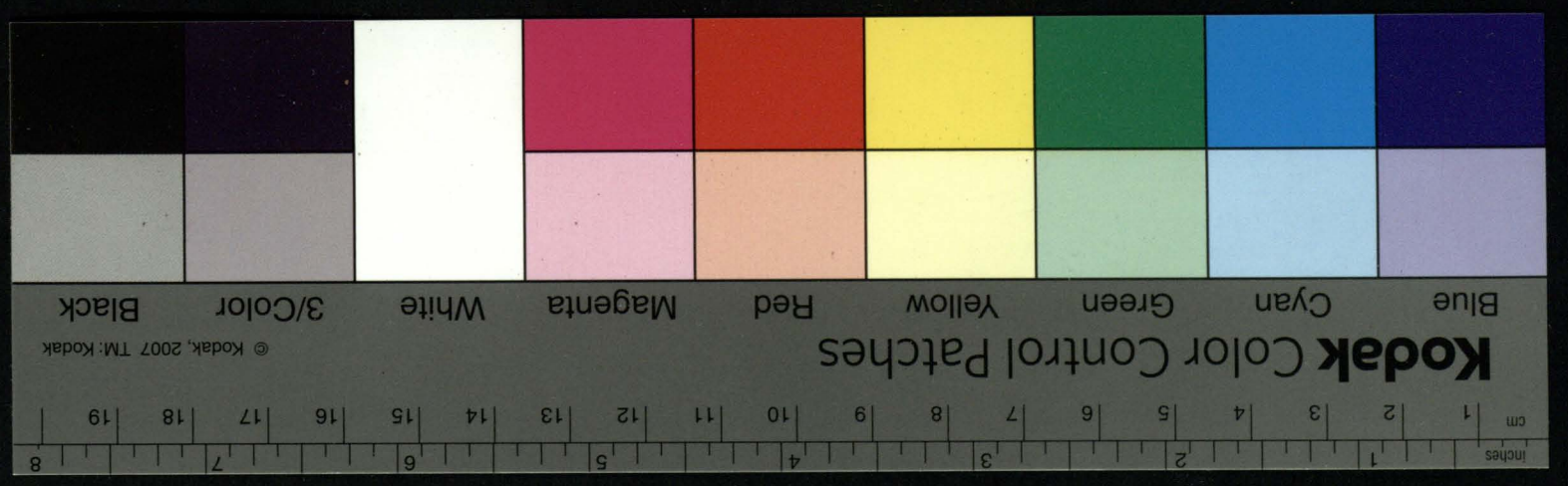
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Regestr wydanych Papierów z Kancellaryi Kapitulney
W Czaplicowskiemu Plenipotentowi do Brzeznicz ia=
dzcemu=

1 Pana Łuka Projektów do ugody z datą Br. 1819 Sztuk 6.
2 Raportów Kanc. Parazinskiego pod datą 7 Febr. 1819 i 25
Aprila Br. 1820 Sztuk 2
3 Raportów Ekonomicznych W Kaźmierskiego pod datą
24 Febr: i 8 Maja 1819. oraz 10 Aprila 1820 Sz. 3
4 Terminka=. do opieki Dworzanskiey przełożenie
o magazynie pod datą 20 Januar. 1819 Sztuka - 1
5 Tabelka wydatku Zboża w Brzeznicach w Br=
1819 Sztuka - - - 1
6 X Regestr Bydła postanego z Kotlpieniey do Brzeznicz
Sztuka - 1
7 Prośba i odrzuchnie punkta zapytane do Medytuia
Brzezinskiego przez Pana Kaźmierskiego Sztuk - - 1
8 Kontrakt oryginalny na 12 letnią Arędę Brzeznicz
od Kapituły Kanc. Kruszewskiemu wydany w Br=
1808 Sztuka - - - - - - - - - - - - - - - - - - 1
9 Regestr Papierów z Kancellaryi Kapitulney JP.
Kaźmierskiemu do sprawy z W Łuckiem postanych p. Pa=
na Kaźmierskiego w dacie Maja 8 w Br= 1819 rewer=
sowany Sztuka - - - - - - - - - - - - - - - - - 1
10 Regestr Papierow Brzeznickich z Kancellaryi Kapitul=
ney JP. Kaźmierskiemu w dacie 17 Febr. 1819
postanych i rewersowanych Sztuka - - - - - - - 1
11 Prawidła przyięte przez Kanc: Kruszewskiego Au=
tentyki na Wymiar Brzeznicz w Br= 1806
Sztuka - 1

Roku W. Maja 22. Wielu Radowego Rejestru wy da
tem papiery Wr. Czaplicowskiemu Plenip. z Akt. Ap.
z Kompl. Kanc. Kapit.

Kodak Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© Kodak, 2007 TM: Kodak
inches cm

Po sprawdzeniu według tego Reiestru papiery do Brasze=
wicz wziąłem R^u 1821. Januar^o 14. dnia

X. M. Antuszkiewicz Kan. Wil:

Papiery Brose 9132
Dalsze, w którym
Fasey bieżą
Przez Plenipo
z Brosewicz

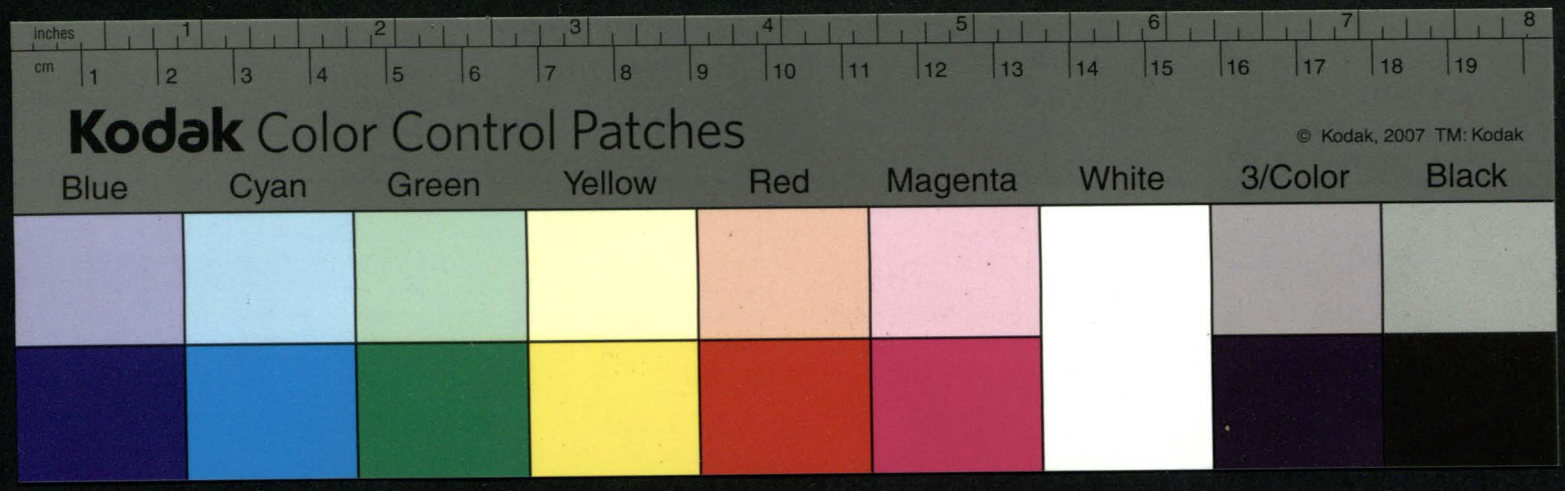
inches
cm
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

ad 35. Orał Drzewo a sporzii razy 4. bawiąc po Dydaden, a mijszy po dz. 2. Dni 4. woził z pereden Olszyny do Lichuszy – stawił Oddawcę w Lichuszy mszy dz. 11. potargował dz. 3. po szył ad w Dromym szredo tydz Dni 5. –

ad 36. Dr Rany rapał dz. 2. w Dromym – Szedmię dz. 1. Jlioszy dz. 5. Bronewał dz. 1. Kosił dz. 5. mołał Jamzo mszy Lim 2. Zeli dni 3. Kopiecszypał dz. 2. Dni 7. nie szedawał. Szne bił wspomnyey dz. 6. mszy Dydaden 6. Cegłę Dromym robił. –

ad 37. Był Dydaden 3. parobkiem mszy Browarze Dromiań: na pewien szkodzie za Codz. 8. dostał a w Dymszię był parobkiem mszymiając mszy budowli na Brodznicy bez zapłaty

ad 50. dał lat Jemi kuł mgłi z Cytadzamen.

ad 62. za Szarwark grodził dz. 2. – La Jwaszy orał dz. Bronewał dz. 2.

13. Spis spichrzeńskich z starego do nowego Jmieszkania Zawchowia.

ad 1z Nazył myszy dz. 1. Lin pszyż. Dnia – Dniał Klaus 1. Moław par 2. krów 7. Prosnego 5. na

ad 2z był peray Moław parę, Krawa 1. prosnego 2.
w Dydaden raz – Był raz wołsze apitym w Kotnaus – Trzy razy estrzesza mszy woził

ad 3. do Drzeńia był do Drzeńia dwa razy do Dymszię – raz w Kamieniu Kapersim – raz w maniejowie razy 2.
Siodła

ad 4. Był z potazem z Drzeńia y ałosz w Krynaus zagranicznych – Woził 3. razy magazyn

ad 5z z Kobrynia do Drzeńia – Razy 3. z antopola do Lubiejszowa – raz z Rafałowi do Stro
szowey, Zyto, z tych mgłs do Drzeńia a razy 3. z Jannowa raz do mszanoy

ad 52 zgodził się z Jmiemi –

ad 16z do Turmanow pobliżnich klaus często była używana bez potrzeby –

ad 14. w Drodze spotajem z domu się –

ad 20. przepadło mu dwa Grosy Czetwortne –

ad 21. Po Drwa do Cormianowa rowno z Jmiemi iechał bez przyjścia żadney Consz. – z
lasu Bitiaszego woził drwa mszy Cała Zimę, Woził raz Dębo 2gi raz Sosnę z mysta a klaus z bawił po
dni 2. a przyjmował dz. 1. za dębom 4 Sosnina bawił po dz. 4. za dębo mszyto dz. 2.
a za Sosninę dz. 1.

ad 22. Zgodził się z imiemi – Odechło u Kiego Moław 3. krów 7. Podciałamen 7.

ad 24. Chodził po Gwałtow 9. matka zapawała a za Oyca Słabego y starego Siemia Nazyła

ad 26. Dwa razy magazyn z Spichra do Mołznicy – raz 3. razy do Nazyna zdrowiemię

ad 27. – Raz do mostaw z antopola = z Dziatowię do kupy – z Jlimey do Jrbena

ad 29. Pi. Kuz Jmieszkał y porobkami smeldował a pomocą gospodarza – Budował mieszkał dobrą
z Kiebrał zadnyey materyałow, a Pieray Chlew y Chatę poprawił potrzebne –

ad 44. Gromował coroku Siano z Jeia na cudzym placu po dniach 20.

ad 45. Na Jurę Siena przedawał mszy Gabon –

ad 47. Kapuszy niemiał y Buraków, ~~kupował~~ co rok Za Nazymo robił u Ludzi

ad 49. Szarw. 9. Czyta Lemtes do magazynu, iako Jmi Nazydzemy był w pawpiczynie. dostał
swego Jat. 12.

ad 51. Miesc doomował z dobromowy wał oprócz Pawpiczyny ale Słomi niepawięta

ad 52. Domlacamia Słomi oczpawięgrabiło w Jrzny przy Kuszicy nadadał – Siano z Łubi Cawszego po
jno w Kopy gmszowzię nazwiemy Szkodali mszy Lim 10. a w Kordey po dniy 5. Kopy

ad 50. Zgodził się z pawięczyny –

ad 54. Co roku po wagu Tarła z trzepała – Koź z Jatki – Zaszławiał y Jmym mał mszyto Lom
niczymy – Lemdostadała zawsze po troche –

ad 55. z Lasowey woził do Szachowicow drzewo pudwa razy na dzień – a do Lichuszy z piaski no
dził – Dzień wodowmia prawczył do Dromego, a do Dymszię zboru dzień 1.

ad 56. Mszary w Szachowicach dni 2. kosił z tyłej grabi – mszy dni 2. woził Mszar do Dromego –
Dzień Zboru siano woził do Dromego – Bardzo Czysto woził Wodą z Pepem Bodrom
nogi, z do antopola – Dni 4. rowy kopał, a glinę dz. 20. Czysto drwa do Dromego
woził po 2. fury na dzień – Dzień orał – dz. 2. kosił – mszy Lim kilka z Cpami do
Dromego pawpiczyny dobywał – Zelo 2. – dz. 2. mulamem asługiwał – 2. dni woził
Kabę z Lasowia do Miasta 2at. Dzień kosił y oi Jlantał – dz. 1. Mosty Dromian
Jaz, gmszowził – dz. 1. Skodoszę Dromiań: –

ad 59. Miejsc Kuł mgłi z Cytadzamen.

ad 61. Labrał Len krowę za Jabdatki, o cemiaszy Rubli 5. która warta była 8 Rubli.

ad 63 – Za Szarwark orał dz. 4. Orał y za gwałty po dni 4. Kodego Radu, a po dz. 3. Bronował

W. Pawłow Turska gazi od Soimy z Swiego Kawalkuia —

ad 1½ odbywał so Dzien panszczyzny po ½. 1. mgszki y Lewk. 1. Miał Klacz 1. Wołow par 2. Krow 6. drobnieyszego 5. ma teraz Wola 1. krow 2. podciołow 1.

ad 2. Bydgoszczy za obyczay złożyć na Kodrad, y znowu po mią iezdził, y zawsze ad do Jodnego gazu 5. Tygodni bawiąc — z Kterego gazu przywiozł Jęczmień do Brzeszcz — w Kamieniu ku szerszym

ad 04. Bydgoszczy w Grodzic — razy 3. w Brześciu — Raz w Slonimie — Razy 2. w Orsach — Do mereyą raz

ad 4te½ z magazynu Kobryńs do Brzeskiego gazu 2. z gazu do Brześcia razy 1 z Kamienia do Slonima razy 3. raz woził Sol z gazu do Kobrynia —

ad 5. za Dzien podroży, panszczyzny mgszki Dzien y gadziaw a gazu

ad 6. Zgodził się z Jmieniu —

ad 7s Po odbytey tey gurze podroży z gazu na Brześć do Moszczyna Klacz nogi zgniła gazu potrzebuie Kleiu gniciuł na Jesz, ale y ta gadobra zdechła — Jego kosztowało #10.

ad 10. z Cachanowa wiozą w Slizą drogą 6 mies do Kobrynia Wołow Lodzi upadły nogą złamał, Kterego zbył za Rubli 8. a wart był Rubli 8.

ad 14. Wiozą Wodkę z Kamienia do Kamienia sam pod ciężarem od 4 koło dobre — a Kon kupił Jmie za Zydk — 2. pod gazu ochłaz z gazu nowe Kamie, kosztowały Rubla —

ad 15. w Drodze obyczaiu gdy w Kodrad nie wypuszczą do furaw z gazu dwiema siermięgą za Zydk 8. wszystkie mięszkaią —

ad 21. Rownie z Jmieniu woził drwa z gazu Brześcia czasem 2. razy na Tydzień y gadziu 1. przywozowano panszczyzny — Razy 5. po drewa, a 2. razy po drwa iezdził do Kobrina bawił za Kodaniu po ½. 3. a za drwa ani po 2. a gazu po ½. 1.

ad 22. Zgodził się z Jmieniu — upadło mu Wołow 2. Krow 2. podciołow 3.

ad 24. Służył po Jwaskow ½. 201. Jwaskow gazu Razy Cyrcie za Kamień w Kamienia — a Chłopca w 10. Rocznie zapisali Jwaskow za Kterego Dzienia odsługiwała —

ad 26. prosto z gazu razy dwa woził mąkę do Moszczyzny — y do Brześcia razy 2. z Mąki więc do Kobrynia razy 2. — do Brześcia raz — Do gazu razy 2. przywozowano panszczyzny Gadziaw za mężkaw Dzień podroży —

ad 27. mąkę woził z Kamienia do Brześcia razy 3. Raz wiozł Mąkę z Kamienia do Jodnego Kamieniu iaw Jmym gazu

ad 28 Jodnego Dz. Kamieniu gazu Kamienia Kamienia Kamienia